

SS. Eremit. Camato.
Jnsuke Nigrensis.

Biblioteka
Ojców Kamedulów
w Bieniszewie

Bien. A. III. M

cum illi
ca huius
lectati
prietati
ratio fe
tò dein
autores
sint. Ho
fuit. V
tur, in
tino u
figatu
Antuer
qualen
que R.
quam
tius, eu
rem su
triusq
ut et
guber
muner
cupatio
haec l
amico
inuifer
scriptu
famili
suis ve
decrete

cum illi sibi pollicentur. Facit enim ut
cæ huius lectionis facilitate allecti & ob-
lectati (in qua tam. en eiusdem linguæ pro-
prietatem, quantum quidem argumenti
ratio ferebat, obseruare conatus sum) mul-
tò deinde libentiùs ad alios difficiliore
autores Græcos legendos ipsi progressuri
sint. Hoc animi mei consilium, hoc votum
fuit. Vt autem maiore cum fide res agere-
tur, in metaphrasi mea, illo exemplari La-
tino usus sum, quod ad autographum ca-
stigatum P. Henricus Sommalius noster
Antuerpiæ publicum fecit. Et vero hanc
qualemcumque opellam meam ipsi quo-
que R. P. V. non ingrati fore confido,
quam constat cum eminentioribus scien-
tijs, cum Græcæ ac Hebraicæ linguæ amo-
rem singularem, cum amore verò eam u-
triusque cognitionem olim coniunxisse,
ut etiamnum uniuersæ Societatis IESV
gubernaculum, 34. annum nobis felici DEI
munere dirigens, in grauissima arate, oc-
cupationum autem mole propè infinita
hasce literas tanquam veteres ac iucundos
amicos sapissimè, & tantum non quotidie
inuifere, ex ipsis tanquam fontibus, sacræ
scripturæ abscondita sensa eruere, earum
familiari usu animum defessum recreare,
suis verò pro Institutum ratione, & B. Ignatij
decreto, cum aliarum artium ac doctrina-

DEI gloriam & Catholica Ec
 commodum, plurimum commen
 e consueuerit. Complectere ergo, Pater
 modum Reuerende, qua soles humani
 te, hunc meum qualem qualem labo
 em, & Thomam à Kempis, quem Latine
 loquentem haecenus amare solitus es,
 hunc quoque Graece differentem foue.
 Augustæ Viadelicorum. 5. Aprilis Anno
 1615.

R. d. p. t. s. V. s.

minimus in Christo seruus.

Georgius Mayr.

FACVL

F A C
 Proui

periorē
 honesto
 August
 ma a
 quatuor
 fra Gra
 testimen
 gillo mu
 abbris.

FACULTAS R. P.

Prouincialis superioris Germaniæ
Societatis I E S V.

*Acra Cas. Maiest. autorita-
te ac privilegio nostra Socie-
tati pro libris edendis 20.
Sept. Anno 1612. Praga
concesso, ego Melchior Härte-
lius Societatis I E S V per su-
periorē Germaniam Prapositus Prouincialis
honesto viro Christophoro Mangio Typographe
Augustano potestatem facio excudendi Tho-
ma à Kempis de Imitatione Christi libros
quatuor, à P. Georgio Mayr Societatis no-
stra Græcè redditos. In cuius rei fidem hoc est
testimonium manu mea subscriptum, & si-
gillo munitum dare solui. Augusta 25. O-
ctobris. Anno 1614.*

Melchior Härtelius.

DE IMITATIONE CHRISTI.

ET CONTEMPTV OMNI- *um vanitatum mundi.*

QVI sequitur me, non ambulat in tenebris: dicit Dominus. Hæc sunt verba Christi, quibus admonemur, quatenus vitam eius & mores imitemur; si velimus veraciter illuminari, & ab omni cæcitate cordis liberari. Summum igitur studium nostrum sit, in vita **I**esu Christi meditari.

2. Doctrina Christi, omnes doctrinas sanctorum præcellit: & qui spiritum Christi haberet, absconditum ibi manna inueniret. Sed contingit, quod multi ex frequenti auditu Euangelij, paruum desiderium sentiunt; quia spiritum Christi non habent. Qui autem vult plenè & sapide Christi verba intelligere; oportet, vt totam vitam suam, illi studeat conformare.

3. Quid prodest tibi, alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, vnde displiceas Trinitati? Verè alta verba non faciunt sanctum & iustum: sed virtuosa vita efficit Deo charum. Opto magis sentire compunctionem, quàm scire eius definitionem. Si scires totam Bibliam exterius, & omnium Philosophorum dicta: quid totum prodesset, sine charitate Dei & gratia? Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, præter amare Deum, & illi soli seruire. Ista est summa sapientia, per contemptum mundi, tendere ad regna cælestia.

4. Vani.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙ

ΣΤΗ ΜΙΜΗΣΕΩΣ, ΚΥ ΤΗΣ ΠΑΣΩΝ Τῷ ΚΟΣΜῳ
ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΕΩΣ.

Ο ἀκολουθῶν ἐμοὶ ἔμὴ περὶ πατήσῃ ἐν τῇ σκῆ-
πῳ, λέγει ὁ κύριος. ταῦτα τῷ Χριστῷ ῥήματα ἐ-
στίν, οἷς περὶ ὑπομνησκόμεθα τῷ ἑόνῳ καὶ τῷ ἡδῶν αὐ-
τῷ μιμεῖσθαι, ἐὰν ἀληθῶς φωτίζεσθαι, καὶ ἀπάσης τῆ καρ-
δίας τυφλότητος ἀπαλλοτρίωναι θελήσωμεν. Μεγίστη
ἔν ἡ σωθῆ ἡμῶν εἴη, ἐν τῷ τῷ Χριστῷ εἶς μελετᾶν.

β'. Ἡ τῷ Χριστῷ διδαχὴ πασῶν τῶν ἀγίων διδαχῶν
ἐσθ' ἔχει, καὶ ὅς ἂν τὸ τῷ Χριστῷ πνεῦμα ἔχοι, τὸ μόνον
κεκρυμμένον ἐκ ἐξουρίων ἀλλὰ συμφέρει πολλὰς ἐκ τῆ
τῷ θυσιαρχίας πυκνῆς ἀκοῆς, ὁλίγης ὀρθοθυμίας ἀγαθῆ-
σθαι, ὅτι τὸ τῷ Χριστῷ πνεῦμα ἐκ ἔχουσι. Δεῖ δὲ τῶν
Χριστῷ ῥήματα ὁλοκλήρως καὶ ἡδέως γινώσκειν ἐθέλον-
τα, τὸν ὅλον αὐτῷ εἶον ἀπερριπνῶν αὐτῶν ἐξομοίῃν.

γ'. Τί γὰρ συμφέρει σοι, ὑψηλὰ μὲν περὶ τῆς Τριάδος
διαλέγεσθαι, ὁπορεῖν δὲ τῆ ταπεινότητος, ὅθεν ἂν ἀπα-
ρέσῃς τῇ Τριάδι; ἀληθῶς ὑψηλὰ ῥήματα ἔποιεῖς ἁ-
γίων καὶ δικαίων, ἀλλ' ὁ εἷς φιλάρετος θεοφιλῆ διατε-
λεῖ. μᾶλλον εὐχομαι ἀγαθῆσθαι τῆ κατανύξεως, ἢ τὸν ὁ-
ρισμὸν αὐτῆς γινώσκειν. εἰ πᾶσιν τῶν γεφυρῶν, καὶ τῶν
πάντων φιλοσόφων ἀξιώματα τῇ μνήμῃ κατέχοις,
ἢ ἂν ἀνευ τῆ τῷ θεῷ ἀγάπης καὶ χάριτος λυσιτελήσειεν;
ματαιότης ματαιότητων, καὶ πάντα ματαιότης πλὴν τῆ
τῷ θεῷ φιλεῖν, καὶ αὐτῶν μόνον δαλέυειν. Αὕτη σοφία με-
γίστη ἐστίν, διὰ τῆ τῷ κόσμῳ ἐξουδενώσεως εἰς τὸν οὐρα-
νὸν προσκίναται.

Vanitas igitur est, diuitias perituras quære-
re, & in illis sperare. Vanitas quoque est, ho-
nores ambire, & in altum statum se extollere.
Vanitas est, carnis desideria sequi: & illud desi-
derare, vnde postmodum grauiter oportet puni-
ri. Vanitas est, longam vitam optare, & de bo-
na vita parum curare. Vanitas est, presentem
vitam solum attendere: & quæ futura sunt, non
præuidere. Vanitas est, diligere, quod cum o-
mni celeritate transit: & illuc non festinare, vbi
sempiternum gaudium manet.

5. Memento illius frequenter prouerbij: Quia
non satiatur oculus visu; nec auris impletur
auditu. Stude ergo, cor tuum ab amore visibi-
lium abstrahere, & ad inuisibilia te transferre.
Nam sequentes suam sensualitatem, maculant
conscientiam, & perdunt Dei gratiam.

C A P. I I.

De humili sentire sui ipsius.

1. **O** M N I S homo, naturaliter scire deside-
rat; sed scientia sine timore Dei, quid
importat? Meliore est profectò humilis rusti-
cus, qui Deo seruit; quam superbus Philoso-
phus, qui se neglecto, cursum cæli considerat.
Qui bene seipsum cognoscit, sibi ipsi vilescit, nec
laudibus delectatur humanis. Si scirem omnia,
quæ in mundo sunt, & non essem in charitate:
quid me iuaret coram Deo, qui me iudicatu-
rus est ex facto?

2. Quiesce à nimio sciendi desiderio: quia ma-
gna ibi inuenitur distractio, & deceptio. Sci-
entes, libenter volunt videri, & sapientes dici.
Malta

7. Матрица $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 4 & 5 & 6 \\ 7 & 8 & 9 \end{pmatrix}$

Κ2Φ. 6'.

Нерв

multa sunt, quæ scire, parum vel nihil animæ profunt. Et valde insipiens est, qui alijs intendit, quàm ijs, quæ salutis suæ deseruiunt. Multa verba, non satiant animam; sed bona vita, refrigerat mentem: & pura conscientia, magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quantò plus & melius scis, tantò grauius inde iudicaberis, nisi sanctius vixeris. Noli ergò extolli de vlla arte vel scientia; sed potius time, de data tibi notitia. Si tibi videtur, quòd multa scis, & satis bene intelligis: scito tamen, quia sunt multò plura, quæ nescis. Noli altum sapere, sed ignorantiam tuam magis fatere. Quid te vis alicui præferre, cum plures doctiores te inueniantur, & magis in lege periti? Si vis vtiliter aliquid scire, & discere: ama nesciri, & pro nihilo reputari.

4. Hæc est altissima & vtilissima lectio, sui ipsius vera cognitio & despectio. De seipso nihil tenere, & de alijs semper bene & altè sentire, magna sapientia est & perfectio. Si videres alium apertè peccare, vel aliqua graua perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare, quia nescis, quàm diu possis in bono stare. Omnes fragiles sumus, sed tu neminem fragiliorem teipso tenebis.

CAP. III.

De doctrina Veritatis.

1. FELIX, quem veritas per se docet, non per figuras & vocem transeuntes; sed sicuti se habet. Nostri opinio, & noster sensus, scæpe
nos

Πολλοί
ἐστὶν
τοῖς τῶν
ψυχῶν
δυστά
στασις
ἐστὶν
ἡ
νότος
λοφρον
ἀνὰ τ
πολλὰ
ἐπὶ τοῖς
ἀλλὰ τ
τοῦ τ
τότε
ἐστὶν
τοῦ ἀγ
δ'.
οἱ ἐστὶν
ἀνὰ τ
γνώσις
φανερά
ἀφ' ἑλ
τοῦ ἐπ
μὴ δὲ

δ. M
ος αὐτῶν

Πολλὰ ἐστίν, α.

φειλὶ· καὶ δὴ μάλα αἰκίον ἐστὶν ὡς ἄλλοις
τοῖς τῇ σωτηρίᾳ αὐτῆς προσήκονσι. Πολλοὶ λόγοι τῷ
ψυχῶν ἐκορέσθαι, ζῶν δὲ καλῇ τ' ἐν ἀναψύχει, καὶ κα-
θαρὰ συνείδησις μεγάλην πρὸς τὸν θεὸν πεποιθήσιν
παρέχει.

γ'. Ὅσα πλεῖον καὶ κρείττον γινώσκεις, τοσάτω δει-
νότερον κριθῇς, εἰ μὴ ἀγνώτερον ζῆσεις. μὴ ἔν μεγα-
λοφρονήσης ἐπ' ἑδραίμῃ τέχνῃ, ἢ ὑπερήμῃ, μάλλον δὲ
ὡς τ' ὑπερήμῃς τ' σοὶ δοθείσης φοβῇ. εἰ δοκεῖς σοι
πολλὰ ἐπίστανται, καλῶς γινώσκεις, ἀλλ' ὅμως ἴσθι
ὅτι πολλὰ πλείω ἐστίν, ἀγνοεῖς. μὴ ὑψηλοφρονέῃς,
ἀλλὰ τίω ἀγνοίαν σε μάλλον ὁμολογεῖ. Διὰ τί σε αὐ-
τὸν τ' ἄλλων θεωρημάτων βέλη, ἐπειδὴ πλείους πωλεῖς
τότεροι, καὶ πρὸς τὸν νόμον ἐμπειρότεροί σε εὐρίσκονται
εἰ θέλεις τι συμφερόντως εἰδέναι καὶ μελετάνειν, φίλῃ
τὸ ἀγνοεῖσθαι, καὶ φαυλίζεσθαι.

δ'. Αὕτη ἡ ὑψηλοτάτη καὶ χρησιμωτάτη ἀνάγνω-
σις ἐστίν ἡ αὐτῆς ἀληθείας γνώσις καὶ καταφρόνησις. τὸ
ὡς αὐτῆς μηδέν, ὡς δ' ἄλλων ἀεὶ καλῶς καὶ ὑψηλῶς
γινώσκων, μεγάλη σοφία καὶ τελειότης ἐστίν. εἰ ἑώρας πινὰ
φανερῶς ἀμαρτάνοντα, ἢ δεινὸν τι πράττοντα, ἐκ δι-
ωφέλεος σε θεωρημῶσαι αὐτῇ, ὅτι ἐκ οὐδενος ὁπόσιν χρὴ
νόν ἐν τῷ καλῷ εἶναι δυνάμει. πάντες ἀδυνεῖς ἐσμὲν,
μηδένα δὲ ἀδυνέστερον σε εἶναι ἡγεῖ.

Κεφ. γ'.

Περὶ διδασκῆς τῆς ἀληθείας.

α. **Μ**ακάριος ὁ ἐν ἡλικίᾳ δι' αὐτῆς διδάσκει, καὶ
διὰ χρημάτων, ἢ φωνῶν παρερχομένων, ἀλλ'
ὡς αὐτὴ ἔχει. Ἡ δόξα καὶ ἡ ἀφθιότης ἡμῶν πόλλακις
ἡμῶς

...lit, & me... videt. Quid prodest ma-
cauillatio de occultis & obscuris rebus, de
quibus nec arguemur in iudicio, quia ignorau-
mus? Grandis insipientia, quæ in neglectis uti-
libus & necessarijs, vltro intendimus curiosi &
damnosius: oculos habentes, non videmus.

2. Et quid curæ nobis, de generibus & specie-
bus? Cui æternum verbum loquitur, à multis
opinionibus expeditur. Ex vno verbo omnia,
& vnum loquuntur omnia: & hoc est principium,
quod & loquitur nobis. Nemo sine illo
intelligit, aut rectè iudicat. Cui omnia vnum
sunt, & omnia ad vnum trahit, & omnia in vno
videt; potest stabilis corde esse, & in Deo pa-
cificus permanere. O veritas Deus, fac me v-
num tecum, in charitate perpetua. Tædet me
sæpe multa legere & audire: in te est totum, quod
volo & desidero. Taceant omnes doctores: si-
leant uniuersæ creaturæ, in conspectu tuo; tu
mihi loquere solus.

3. Quanto aliquis magis sibi vnitus, & interiùs
simplificatus fuerit: tantò plura & altiora, sine
labore intelligit; quia desuper lumen intelli-
gentiæ accipit. Purus, simplex, & stabilis spiri-
tus, in multis operibus non dissipatur: quia om-
nia ad Dei honorem operatur, & in se otio-
sus, ab omni propria exquisitione esse nititur.
Quis te magis impedit & molestat, quàm tua im-
mortificata affectio cordis? Bonus & deuotus
homo, opera sua prius intus disponit, quæ foris
agere debet. Nec illa trahunt eum, ad deside-
ria vitiosæ inclinationis; sed ipse inflectit ea,
ad arbitrium rectæ rationis. Quis habet
fortius

ἡμᾶς ἀπαταῖ, κ.ο.κ.

ἔρισμα τοῦ κρυφίου καὶ ἀποφάντορος
ἐρίσει ἐκ ἐλεγχθῆσθαι ὅτι ἠγνοῦσθαι, μεγάλη
ἀνοησία, ἡμᾶς τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀναγκαίαν ἀμελεῖται
αὐτομάτως τοῖς περὶ ἐργοῖς καὶ ἐλευθεροῖς προσέχει
ὀφθαλμοὺς μὲν ἔχοντας, οὐ δὲ βλέποντας.

β'. Καὶ τί μέλει ἡμῖν τῶν ἔργων καὶ εἰδῶν; ὅπνι ὁ λό-
γος ἀφ' οὗτος λαλεῖ, πονῶν δόξων ἀπαλλάττεται. Εξ
ἐνός λόγου πάντα, καὶ ἐν πάντα λαλεῖ. καὶ αὐτὴ ἀρχὴ ἐ-
στίν, ἢ καὶ ἡμῖν λαλεῖ. οὐδεὶς ἀνευ αὐτῆς νοεῖ, ἢ ὁρᾷ
κρίνει. ὅτι πάντα ἐν εἰσι, καὶ ὅς πάντα εἰς ἐν ἐλκύει, καὶ
πάντα ἐν ἐνὶ ὅρῳ, τῇ καρδίᾳ ὅσπερ τοῦ εἶναι, καὶ ἐν τοῦ
θεοῦ ἄσυχος διαμένει δύναται ὡς ἀλήθεια θεός, ἐμὲ
μετὰ σε ἕνα ποίησον ἐν αἰδίῳ ἀγάπῃ. Αἰσθησι συ-
νῶς τῶν πολλὰ ἀναγινώσκων, καὶ ἀκρίβειαν ἐν σοὶ ὅλον ἐστίν
βούλομαι καὶ ὁπθυμῶ. Σιγησάτωσαν πάντες οἱ διδά-
σκαλοι, σιωπήστωσαν πάντες αἱ κτήσεις ἐνώπιόν σε.
οὐ μόνον μοι λάλησον.

γ'. Οπόσω ἂν τις μάλλον αὐτῷ ἠνωμένῳ, καὶ ἔστω
ἡλωμένος ἢ, τοσάυτα πλέον καὶ ὑψηλότερα ὑπόνοος
γινώσκειται, ὅτι τὸ τ' φρονήσεως φῶς αἰνῶθεν λαμβάνει.
Καθαρὸν, ἀπλοῦν, καὶ βέβαιον πνεῦμα ἐν πολλοῖς ἐργοῖς
οὐ σκεδάζεται, ὅτι πάντα εἰς τὴν τῷ θεῷ τιμὴν ἐργά-
ζεται, καὶ ἐν αὐτῷ σχολῶν ἁγίων, πάσης ἰδέας ὁπζητή-
σιως ἀπειῶναι πειράται. Τίς σε μάλλον ἢ τὸ τ' καρδί-
ας ἀνέκρωτον πάθημα ἐμποδίζει καὶ λυπεῖ; ἀγαθὸς
καὶ βλαβὴς ἀνθρώπος τὰ ἔργα αὐτοῦ πρότερον ἑαυτοῦ δια-
τίθεται, ἢ ἑξῆς πορεύειν ὀφείλει. ἐδ' ἐκείνα αὐτὸν εἰς
ταῖς τ' κακίᾳς ἐγκλίσεως ὁπθυμίας ἔλκει, ἀλλ' αὐτὸς
εἰς τὴν τῷ ὁρᾷ λόγῳ γινώσκῃ αὐτὰ ὁπκαμπτεῖ. Τίς

ἔχει

us certat. Quàm qui nititur vincere se-
um? Et hoc deberet esse negotium nostrum;
vincere videlicet seipsum, & quotidie seipso for-
torem fieri, atque in melius, aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita, quandam im-
perfectionem sibi habet annexam: & omnis
speculatio nostra, quandam caligine non caret.
Humilis tui cognitio, certior via est ad Deum,
quàm profunda scientiæ inquisitio. Non est
culpanda scientia, aut quælibet simplex rei no-
ritia, quæ bona est in se considerata, & à Deo or-
dinata: sed præferenda est semper bona con-
scientia, & virtuosa vita. Quia verò, plures ma-
gis student scire, quàm bene viuere: ideo sæpe
errant, & penè nullum vel modicum fructum
ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam, ad ex-
tirpanda vitia, & virtutes inferendas, sicuti ad
mouendas quaestiones: non fierent tanta mala
& scandala in populo, nec tanta dissolutio in
cœnobijs. Certè adueniente die iudicij, non
quaeretur à nobis, quid legimus, sed quid feci-
mus: nec quàm bene diximus, sed quàm religi-
osè viximus. Dic mihi, ubi sunt modò omnes
illi domini & magistri, quos bene nouisti dum
adhuc viuerent, & studijs florerent? Iam eo-
rum præbendas, alij possident; & nescio, vtrum
de eis recogitant. In vita sua aliquid videban-
tur, & modò de illis tacetur.

6. O quàm citò transit gloria mundi? Vtinam
vita eorum, scientiæ ipsorum concordasset: tunc
bene studuissent, & legissent. Quam multi pere-
unt, per vanâ scientiam in sæculo, qui parû curât
de Dei

ἔχει ἄμυλλαν ἰσχυροτέραυ τε εαυτον
ζοντος; καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἡμῶν εἶναι ἔδει, δὴτι
νικῆται αὐτὸν, καὶ καθ' ἑκάστῳ ὑποφειότερον αὐτῷ γε-
νέσθαι, καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον τι ὁπιδεύει.

δ'. Πᾶσα τελείη ἐν τῇδε τῇ ζωῇ ἀτελής τι συλ-
λαμβάνει, καὶ πᾶσα θεωρία ἡμῶν τρόπον τινα σκοπι-
ζεται. Ἡ ταπεινὴ αὐτῶν γνώσις, ἀσφαλεστέρα ὁδοῦ
πρὸς τὸ θεὸν ἐστίν, ἢ βαθεῖα τῆς ἐπιστήμης ἐξέτασις. Ἀμέμ-
πλωι μὲν ἔχει ὁπισθήμη, ἢ ἡπισσυνάπλῃ γνώσις πρὸς
πρᾶγματος. ἢ ἐν αὐτῇ ἐσκοπημένη, καὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ τε-
ταγμένη, ἀγαθὴ ἐστὶ τῇ καλῇ συνείδησιν καὶ ἐνάρτον
βίον ἀεὶ πρὸς πλείονος ποιεῖτον. ὅτι δὲ πλείους γινώσκ-
μαλλον, ἢ καλῶς ζῆν συνεδάξετο, διὰ τοῦτο πολλάκις
πλεονέχει, καὶ σχεδὸν οὐδένα ἢ ὀλίγον καρπὸν ποιοῖσιν.
ε'. Εἴθε τοσαύτῳ σπασθὲν εἶχον τοῦ δορυρῆζωσαι
ταῖς κακίαις, καὶ ἐμφυτεύσαι ταῖς ἀρεταῖς, ὅσῳ ποιοῦντα,
τὰ ζητήματα παρέχειν, οὐδ' ἂν τοσαύτα κακὰ καὶ
σκαλιδεῖα ἐν λαῷ, οὐδὲ τοσαύτη ἀνεσις ἐν ποῖς κοινο-
βίοις ἐγίγνετο. Ἀληθῶς τ' ἡμέρας τ' κρίσεως ἐρχομέ-
νης, ἐκ ἐρωτηθισόμεθα, τί ἂν ἀνέγνωμεν, ἀλλὰ τί ἐ-
ποίησαμεν. οὐδ' ὡς καλῶς ἐλέξαμεν, ἀλλ' ὡς βλαβῶς
ἐξήσαμεν. Εἰπέ μοι, ποῦ νῦν εἰσι πάντες οἱ κύριοι καὶ
διδάσκαλοι, οὓς ἐπὶ ζῶντας καὶ ἐπὶ λόγοις διδασκίμας
ἔντας εὖ ἐγνώρισται; Νυνὶ τιμὴν προσδοκῶν αὐτῶν ἄλλοι
κτῶνται, καὶ οὐκ οἶδα πότερον αὐτῶν ἀγαμῶνται, ἐν
ζωῇ αὐτῶν εἶναι τι ἐδόκεν, νῦν δὲ σιγῶνται.

ς'. Ὡς τὰ λῶς ἢ τοῦ κόσμου δόξα παρέρχεται, ὁφελον
ὁ βίος αὐτῶν τῇ γνώσει συνεφάνηκε. τότε καλῶς ἀν-
έμαδον, καὶ ἀνέγνωσαν. ὡς πολλοὶ διὰ τῆς ματαιῆς ἐπι-
στήμης ἐν τῷ αἰῶνι δόπλωνται, τ' τοῦ θεοῦ δουλείας
ἀμελεῖν.

...us certat, quàm qui nititur vincere se-
am? Et hoc deberet esse negotium nostrum;
vincere videlicet seipsum, & quotidie seipso for-
torem fieri, atque in melius, aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita, quandam im-
perfectionem sibi habet annexam: & omnis
speculatio nostra, quadam caligine non caret.
Humilis tui cognitio, certior via est ad Deum,
quàm profunda scientiæ inquisitio. Non est
culpanda scientia, aut qualibet simplex rei no-
titia, quæ bona est in se considerata, & à Deo or-
dinata: sed præferenda est semper bona con-
scientia, & virtuosa vita. Quia verò, plures ma-
gis student scire, quàm bene vivere: idè sape
errant, & penè nullum vel modicum fructum
ferunt.

5. O si tantam adhiberent diligentiam, ad ex-
tirpanda vitia, & virtutes inferendas, sicuti ad
mouendas quaestiones: non fierent tanta mala
& scandala in populo, nec tanta dissolutio in
cœnobijs. Certè adueniente die iudicij, non
quaretur à nobis, quid legimus, sed quid feci-
mus: nec quàm bene diximus, sed quàm religi-
osè viximus. Dic mihi, vbi sunt modò omnes
illi domini & magistri, quos bene nouisti dum
adhuc viuerent, & studijs florent? Iam co-
rum præbendas, alij possident; & nescio, vtrum
de eis recogitant. In vita sua aliquid videban-
tur, & modò de illis tacetur.

6. O quàm citò transit gloria mundi? Vtinam
vita eorum, scientiæ ipsorum concordasset: tunc
bene studuissent, & legissent. Quam multi pere-
unt, per vanā scientiam in sæculo, qui parū curāt
de Dei

ἔχει ἀμύλλαν ἰσχυροτέραν τε αὐτῶν τ.
ζοντος; καὶ τὸτο δὴ τὸ παρ' ἡμῶν εἶναι ἔδει, διὰ
νικῆται αὐτῶν, καὶ καθ' ἑκάστῳ ἀνδρείοτερον αὐτῷ γε
νέομαι, καὶ ἐπὶ τὸ βέλπιδόν τι ὀφθαλμοῦ.

δ'. Πᾶσα τελειότης ἐν τῇδε τῇ ζωῇ ἀτελής πσυλ-
λαμβάνει, καὶ πᾶσα θεωρία ἡμῶν τρόπον τινα σκοπ-
ζεται. Ἡ ταπεινὴ αὐτῷ γνώσις, ἀσφαλεστέρα ὁδὸς
πρὸς τὸ θεόν ἐστιν, ἢ βαθεῖα τ' ὀπισθήμης ἐξέτασις. Ἀμέμ-
πλος μὲν ἔχει ὀπισθήμη, ἢ ἡπιστοῦν ἀπλὴ γνώσις τῆ
παρ' ἡμῶν ἐστὶν αὐτῇ ἐσκοπημένη, καὶ ὑπὸ τῷ θεῷ τε-
ταγμένη, ἀγαθὴ ἐστὶ τῇ κελευστικῇ συνείδησιν καὶ ἐνάρτεον
εἶον ἀεὶ πρὸς πλείονος πρὸς ἑαυτὸν. ὅτι δὲ πλείους γινώσκαι
μᾶλλον, ἢ καλῶς ζῆν σπευδόμενοι, διὰ τὸ πολλὰς
πλανάμενται, καὶ χεῖρον οὐδένα ἢ ὀλίγον καρπὸν πρὸς ὅσον.

ε'. Εἴθε τοσαύτῃ σπεύδω εἶχον τῷ δορυμῶν
τὰς κακίας, καὶ ἐμφυτεύω τὰς ἀρετάς, ὅσω ποιοῦνται,
τὰ ζητήματα παρέχειν, οὐδ' ἂν τοσαύτα κακὰ καὶ
σκανδαλά ἐν λαῷ, οὐδ' ἐν τοσαύτῃ ἀνέστις ἐν τοῖς κοινο-
εἰς ἐγγίγνεται. Ἀληθῶς τ' ἡμέρας τ' κρείσσεως ἐρχομέ-
νης, ἐκ ἐρωτηθῆσόμεθα, τί ἂν ἀνέγνωμεν, ἀλλὰ τί ἐ-
ποίησάμεν. οὐδ' ὥς καλῶς ἐλέξαμεν, ἀλλ' ὥς βλαβῶς
ἐξήσασαμεν. Εἴπέ μοι, ποῦ νῦν εἰσι πάντες οἱ κύριοι καὶ
διδάσκαλοι, οὓς ἐπὶ ζῶντας καὶ ἐπὶ λόγοις βυδρῆμας
ὄντας εἴ ἐγνώρισται; Νυνὶ τιμὴν προσδοκῶν αὐτῶν ἀλλοι
κτῶνται, καὶ οὐκ οἶδα πότε γ' αὐτῶν ἀναμνησθήσονται.
καὶ αὐτῶν εἶναι τι ἐδόκεν, νῦν δὲ σιγῶνται.

ς'. Ὡς ταλῶς ἢ τῷ κόσμῳ δοξα παράγεται; ὁφελον
ὁ εἶος αὐτῶν τῇ γνώσει συμφέρηται. τότε καλῶς αν-
ήμαρτον, καὶ ἀνέγνωσαν. ὥς πολλοὶ διὰ τ' ματαίως ὀπι-
σθήμης ἐν τῇ αἰσῇ δαμάσκονται, τ' τῷ θεῷ δαμάσκονται
ἀμελῶν.

Dei seruitio? Et quia magis eligunt magni
esse, quam humiles, ideo euanescent in cogita-
tionibus suis. Verè magnus est, qui magnam ha-
bet charitatem. Verè magnus est, qui in se par-
uus est, & pro nihilo, omne culmen honoris du-
cit. Verè prudens est, qui omnia terrena arbitra-
tur vt stercora, vt Christum lucrifaciat. Et verè
bene doctus est, qui Dei voluntatem facit, &
suam voluntatem relinquit.

CAP. IIII.

De prouidentia, siue prudentia in agendis.

1. **N**ON est credendum omni verbo, nec in-
stinui; sed cautè & longanimitè, res
est secundum Deum ponderanda. Proh dolor,
sape malum faciliùs quàm bonum, de alio cre-
ditur & dicitur, ita infirmi sumus. Sed perfecti
viri, non faciliè credunt omni enarranti: quia
sciunt infirmitatem humanam, ad malum procli-
uem, & in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia est, non esse præcipitem in
agendis, nec pertinaciter in proprijs stare sensu-
bus. Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet
hominum verbis credere: nec audita vel credi-
ta, mox ad aliorum aures effundere. Cum sapien-
te & conscientioso viro, consilium habe: & qua-
re potiùs à meliore instrui, quàm tuas adinuen-
tiones sequi. Bona vita, facit hominem sapien-
tem secundum Deum, & expertum in multis.
Quanto quis in se humilior fuerit, & Deo subie-
ctor: tanto in omnibus erit sapiëntior, & pacatior.

CAP.

μελεῖντες; καὶ ἐπειδὴ μεγάλοι ἢ ταπεινοὶ εἶναι μάλ-
λον εἰρήνεται, μαλαγῆνται ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν.
Ἀληθῶς μέγας ἐστὶ μέγαλιν ἔχων ἀγάπην. Ἀληθῶς
μέγας ἐστίν, ὁ πρὸς αὐτὸν μικρὸς ὢν, καὶ πᾶν τὸ τ' ἐμὲ
ἄκρον πρὸς ὀλίγον ποιεῖμεν. Ὁ. Ἀληθῶς φρόνιμός ἐστιν,
ὁ πάντα ἐπίγεια ἡγούμενος σκύδαλα, ἵνα χριστὸν καρ-
δίῳ, Ἀληθῶς δὴ ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐστίν, ὁ τὸ τ' θεοῦ θέλη-
μα ποιεῖν, καὶ τὸ αὐτὸ θέλημα καταλείπων.

Κεφ. δ'.

Περὶ τ' θεωρίας ἢ φρονήσεως, τ' ἐν τῷ πρῶτῳ.

Β. Ὁ πνευμένον παντὶ λόγῳ, ἐδ' ὅτι πνοία, ἀλλὰ
πεφυλαγμένως καὶ μακροθύμως δεῖ κατὰ θεὸν
τὸ πρᾶγμα σκοπεῖσθαι. φεῦ, πολὺ αἰς τὸ κακὸν ῥῆσον
τῷ καλῷ πρὸς ἄλλῃ πιστεύεται, καὶ λέγεται. ἔτις ἀδε-
ν εἶς ὄσμεν. Οἱ δὲ τέλειοι ἄνδρες, ἐξ ῥαθίας παντὶ διη-
γεμένῳ πιστεύουσιν, ὅτι τὴν δύσπραπίαν ἀδένειαν
ἀνέμπτιστον πρὸς τὸ κακὸν, καὶ ἐν τοῖς λόγοις ὁλόκληρον
γινώσκουσιν.

Γ. Μεγάλη σοφία ἐστὶ τῷ πρᾶττειν οὐ θεωρεῖν
εἶναι, οὐδ' ἰχυρογυμονεῖν. ἔτι δὲ ταύτῃ θεωρεῖται, οὐ
πᾶσι τοῖς ἄνθρωποι λόγοις πιστεύει. οὐδὲ τὰ ἀ-
καθάρτα ἢ πνευδέντα ταχέως παρ' ἄλλοις ἐξαγο-
ρεύεται. μετὰ σοφὸν δὲ ὁρᾷ, καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν ἔ-
χοντος βελούκῃ καὶ ἀσέβει ὑπὸ τῷ κρείττονι μάλ-
λον παύειν. ἢ τοῖς εὐρήμασι σε ἀκολουθεῖν. κα-
λὸς εἶς τὸν ἄνθρωπον σφῶν κατὰ θεὸν, καὶ ἔμπειρον
πολλῶν καθίστησιν. ὅσα δὲ τις ταπεινότερος καὶ θεο-
φιλέτερος ἢ, τοσάτω ἐν πᾶσι σφαιτέρως καὶ ἡσυχάτε-
ρα ἔσται.

Κεφ. ε'

1. **V**eritas est in scripturis sanctis querenda, non eloquentia. Omnis scriptura sacra, eo spiritu debet legi, quo facta est. Quærere potius debemus utilitatem in scripturis, quàm subtilitatem sermonis. Ita libenter deuotos & simplices libros legere debemus, sicut altos & profundos. Non te offendat auctoritas scribentis, utrum parua vel magna literatura fuerit: sed a maior puræ veritatis, te trahat ad legendum. Non quæras, quis hoc dixerit: sed quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in æternum. Sine personarum acceptione, varijs modis loquitur nobis Deus. Curiositas nostra sæpe nos impedit, in lectione scripturarum: quum volumus intelligere & discutere, ubi simpliciter esset transeundum. Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter: nec unquam velis habere nomen scientiæ. Interroga libenter, & audi tacens verba sanctorum: nec displiceant tibi parabola seniorum; sine causa enim non proferuntur.

CAP. VI.

De inordinatis affectionibus.

x. **Q**uandocunque homo aliquid inordinate appetit, statim in se inquietus fit. Superbus & auarus, nunquam quiescunt : pauper & humilis spiritu, in multitudine pacis conuersantur. Homo, qui necdum perfecte in se mortuus est,

Περὶ τῆ ἀναγνώσεως τῶν ἀγίων.

α. **Ε**Ν ταῖς ἀγίαις γραφαῖς τὴν ἀλήθειαν, οὐ
 παρὶ τοῦ λόγου δεινότητα δεῖ ζητῆσαι. πᾶσα
 γραφὴ τῷ δαίτῳ πνεύματι ἀναγνωσέον, ὥστε ἐποικήσῃ.
 τὴν ὠφέλειαν ἐν ταῖς γραφαῖς· μᾶλλον ζητῆσαι ὁφεί-
 λομεν, ἢ τὴν λεξιλογίαν. ἔτιως ἀσμένως ταῖς ὕλα-
 ρεῖς καὶ ἀπλᾶς βίβλους ἀναγνωσέον, ὡς τὰς ὑψηλὰς καὶ
 βαθεῖς· μὴ περὶ σκῆψιν σοὶ ἡ ἀνιδεντία τοῦ γραφοντος,
 πότερον ἀν' ὁλίγης, ἢ πολλῆς περδείας ὀπιτύχῃ, ἀλλ' ἡ
 εἰλικρινὴς φιλαλήθεια παρ'· τὸ ἀναγνῶναι σε ἐλκύσῃ·
 μὴ ἐρώτησον τίς αὖν τὸ τοῦτο εἶπῃ, ἀλλὰ τῷ λεγομένῳ
 παρόσχευ.

β. Οἱ μὲν ἄνθρωποι παράγονται, ἡ δὲ τοῦ κυρίου ἀ-
 λήθεια εἰς αἰῶνα μένει. Απερσωπολήπιως καὶ πολυ-
 τρόπως ὁ Θεὸς ἡμῖν λαλεῖ· ἡ πολυπραγμοσύνη ἡ-
 μῶν πολλάκις ἐν τῷ ἀντιγινώσκαι ταῖς γραφαῖς ἐμποδίζῃ
 ἡμᾶς, ὅτε νοεῖν καὶ ἐξετάζειν βελόμεθα, ὅτε αὖ ἀπλῶς
 διεξίεναι ἔδει. εἰάν τί τις ἐπίδοσιν λαμβάνειν, ἀνά-
 γνωδὶ ταπεινῶς, ἀπλῶς, καὶ πιστῶς· καὶ μηδέποτε βε-
 ληθῆς ὁπισθῆμιν ἀκείν. ἐρώτα ἀσμένως, καὶ τοῦ τῶν
 σοφῶν λόγου ἄκω. σιγῶν· μὴ ἀπαμειβασί σοι αἱ
 παραβολαὶ τῶν περὶ σκευτέρων, ὅτι εἰ διακενῆς ἐμφέρονται.

Κεφ. 5.

Περὶ τῶν αἰσθημάτων.

α. **Ο** Ποτεν ὁ ἄνθρωπος αἰσθημάτων ὀπισθιμείνους.
 ὁ Θεὸς πρὸς αὐτὸν ἀνίσχυθ' γίνεταί. Ὁ
 ὑπερήφανος καὶ πλεονέκτης ἔποτε ἀναπέοντα, ὁ πτω-
 χος δὲ καὶ ταπεινὸς τῷ πνεύματι ἐν πολλῇ εἰρήνῃ δια-
 γασται. Ὁ μήπω τελείως αὐτῷ θαυῶν, ταχέως πει-
 ράζεται.

cito tentatur, & vincitur in parvis & vilibus rebus. Infirmus in spiritu, & quodammodo adhuc carnalis, & ad sensibilia inclinatus, difficulter se potest à terrenis desiderijs ex toto abstrahere. Et ideo sæpe habet tristitiam, quum se subtrahit: leuiter etiam indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem profecutus fuerit, quod concupiscit, statim ex reatu conscientie grauiatur: quia sequutus est passionem suam, quæ nihil iuuat ad pacem, quam quæsiuit. Resistendo igitur passionibus, inuenitur pax vera cordis, non autem eis seruendo. Non est ergo pax in corde hominis carnalis: non in homine exterioribus dedito, sed in seruido & spiritali.

CAP. VII.

De vana spe, & elatione fugienda.

VANVS est, qui spem suam ponit in hominibus, aut in creaturis. Non te pudeat alijs seruire, amore Iesu Christi, & pauperem in hoc sæculo videri. Non stes super teipsum, sed in Deo spem tuam constitue. Fac, quod in te est, & Deus aderit bonæ voluntati tuæ. Non confidas in tua scientia, vel cuiusquam viuientis astutia: sed magis in Dei gratia, qui adiuuat humiles, & de se præsumentes humiliat.

2. Neglorieris in diuitijs, si adsunt: nec in amicis, quia potentes sunt; sed in Deo, qui omnia præstat, & seipsum super omnia dare desiderat. Non te extollas, de magnitudine vel pulchritudine corporis: quæ modica

infir-

μαρτὴ ἀδελφῶν
πιστοὶ τοῦ ἐν
τῷ θεῷ, ὡς
γὰρ. Μὴ γὰρ
καὶ τὴν δόξαν
μὴ φιλοπονεῖ
δὲ ἐκρίσθη ἐν
ῥήματι, τὸ το
εἶπεν χρίσθη
ῥήματι. ὡς ἐλά
τωεῖς, ἐλάτ
σωματι, ὡς ἐπὶ
καρδίᾳ φίλος

Περὶ τῆς
α. ΜΗ πα
φον
δὲν τὰ σὰ
γίν. τῶς πλ
ρησάντων ἐχ
ρῶσι, τῶς δ
εἰς, τὰ τῶς ο
καίως κίχ
καὶ τῷ θεῷ συ
καὶ οὐκ εἰς ἐ
τὸ δόξα. ὡς
τ. Τὴν μὲ
καὶ τῶς ὡς

μήκρ' ἀδελφοί. εἰ

ρεσκέ σοι ἐκ' ὀλιξία, ἢ ὀφειλῇ σε, ἵνα μὴ δυσαρ-
τῶ θεῷ, ἔπινός ἐστι πᾶν ἀγαθόν, ὃ, πᾶν φυσικῶς ἔχης.
γ'. Μὴ νόμιζι σεαυτὸν ἀμείνω τῷ ἄλλῳ, ἵνα μὴ
κακίαν δοκῇσι τῷ θεῷ τῷ γόνῳ τὸ ἐκ ἀνθρώπου.
μὴ φιλοπμῶ ἐπὶ τοῖς καλοῖς ἔργοις, ὅτι ἄλλα αἱ τῷ
θεῷ κρίσεις εἰσὶν, ἢ τῷ ἀνθρώπῳ, ἔπινι πολλάκις ἀπα-
ρίσκει, τὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀρέσκον. εἴ ἔχεις καλόν τι
πίστευι κρήσω πρὸς ἄλλῳ, ἵνα τίμω ταπεινώθῃται τι-
μῆς. ἢ βλάβῃ, εἰ σεαυτὸν πρὸς ἐλάττω. ὅτι πάντων
ποιεῖς, βλάβῃ δὲ πλεῖστον, εἴ σε καὶ ἐνὸς περὶ κρίνεις.
Σωεχὴς εἰρήνη παρὰ ταπεινῶ, τῇ δὲ τῷ ὑπερηφάνῳ
καρδίᾳ ζήλος καὶ ἀγανάκτησις θαμινῶ ἐνεστῇ.

Κεφ. ἡ.

Περὶ τοῦ φυλάττειν τὴν ἡγίαν σωήθειαν.

α'. ΜΗ παντὶ ἀνθρώπῳ τίμω καρδίαν σε δοπάλω-
σον. ἀλλὰ μετὰ τοῦ φρονίμου καὶ φοβούμενου τὸν
θεόν τὰ σε φράττει. τοῖς νέοις καὶ τοῖς ἔξω σαρκίως συγ-
γίνῃ. τοῖς πλεσίτοις μὴ κολάκευε, καὶ ἐνώπιον τῶν με-
γιστάνων ἔχ' ἐκκρίσιος φάσμα. τοῖς ταπεινοῖς καὶ τοῖς ἐ-
σπλοῖς, τοῖς ὀλιγώτοις, καὶ τοῖς τῷ ἡθὺς περὶ αἰσίοις πλη-
σίαζε, τὰ τῆς οἰκοδομῆς φράττειν. μηδεμιᾶ γυναικὶ
οἰκίῳς κέχρησο, ἀλλ' ἀκοινῶς πάσαις ἀγαθῶς γυναι-
κας τῷ θεῷ σύστησον. μέντω τῷ θεῷ καὶ τοῖς ἀγγέλοις
ἀπὸ οἰκίῳς εἶναι ἔνχα, καὶ τίμω τῶν ἀνθρώπων γινώρι-
σιν ὀλιγῶς.

β'. Τίμω μὲν ἀγάπῳ δεῖ ἔχειν εἰς πάντας, ἢ δ'
οἰκειότῃς ἢ συμφέρει. συμφέρει ποτὶ, τὸ
B ἀγῶν.

persona ignota, ea bona ama luceat: cuius ta-
men praesentia oculos intuentium offuscat. Pu-
ramus aliquando alijs placere, ex coniunctione
nostra: & incipimus magis displicere, ex morum
improbitate, in nobis considerata.

CAP. IX.

De obedientia, & subiectione.

1. **V**ALDE magnum est, in obedientia stare,
sub praelato viuere, & sui iuris non esse:
Multo tutius est stare in subiectione, quam in
praelatura. Multi sunt sub obedientia, magis
ex necessitate, quam ex charitate: & illi poenam
habent, & leuiter murrunt. Nec libertatem
mentis acquirunt; nisi ex toto corde propter De-
um se subijciant. Curre huc vel illuc: non in-
uenies quietem, nisi in humili subiectione, sub
Praelati regimine. Imaginatio locorum & muta-
tio, multos fefellit.

2. Verum est, quod unusquisque libenter agit
pro sensu suo, & inclinatur ad eos magis, qui se-
cum sentiunt. Sed si Deus est inter nos, necesse
est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum
sentire, propter bonum pacis. Quis est ita sapi-
ens, qui omnia plene scire potest? Ergo noli
nimis in sensu tuo considerare: sed velis etiam li-
benter aliorum sensum audire. Si bonum est tu-
um sentire, & hoc ipsum propter Deum dimittis,
& alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audiui enim saepe, securius esse audire &
accipere consilium, quam dare: potest etiam con-
tinge-

at: cuius ta-
ffafcat. Pu-
nitione
e, ex morum

ἀγνῶστον ὅτι τὰ ἐξ ὧν

παρεστία ἐν τοῖς τῶν εἰσπράντων ὀφθαλμοῖς ἡμαῖ,
Νομίζομεν ποτε τοῖς ἄλλοις ἐκ συκωσίας ἡμῶν ἀρέ-
σκεν, ἀλλ' ἐκ τῶν τρώπων ἡμῶν κακότητος τ' ἐν
ἡμῖν σκοπιθείσης, μάλλον ἀπαρέσκεν ἀρχόμεθα.

Καθ. Θ'.

Περὶ τῆς ὑποκοῆς καὶ ὑποταγῆς.

Α. ΜΕΓΙΣΤΟΝ ἔστιν ἐν τῇ ὑποκοῇ τῷ θεωροῦντι ὑπο-
ταχθέντα διάγειν, καὶ ἐκ αὐτεξέστον εἶναι,
πολλῷ ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἐν ὑποταγῇ, ἢ ἐν θεωροῦσιν
διαβιῶσαι. πολλοὶ ἐξ ἀνάγκης μάλλον, ἢ ἐξ ἀγάπης
ὑποταγμένοι διατελοῦσι· καὶ ἐκείνοι πικροῖαν ἔχου-
σι, καὶ ῥαδίως γογγύζουσι, καὶ τίμῃ τῇ νῦν ἐλευθερίαν ἐ-
κτῆσονται, ἐάν μὴ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας εαυτοῦν διὰ
τὸν θεὸν ὑποτάξωσι. Τρέχει δεῦρο ἢ ἐκεῖσε· ἐχέ-
ρῃσεις τίμῃ ἡσυχίαν, εἰ μὴ ἐν ταπεινῇ ὑποταγῇ, ὑπὸ
τῇ τῷ θεῷ κατακυβερνήσει. ἡ φαντασία καὶ μεταβο-
λὴ τῶν τόπων πολλὰς ἐξηπάτησεν.

Β'. Αληθεὺς μὲν ἐστίν, ὅτι ἐκαστος ἀσμένως κατὰ τὸ
δοκεῖν αὐτῷ πράττει, καὶ μάλλον πρὸς τοῦ ὁμοδοξούντος
αὐτὰ ἐγκλίνει. Καί τοι εἰ ὁ θεὸς μεταξὺ ἡμῶν ἐστίν,
ἀνάγκη διὰ τὸ τ' εἰρήνης καλὸν, καὶ τὸ δοκεῖν ἡμῖν πο-
τε καταλιπεῖν. τίς ἔτιω σοφός ἐστιν, ὅς πάντα τελεί-
ως γινῶναι διώσκει; μὴ ἔν ἄλλαν τῶν νοσε πέποιθε,
ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἄλλων γνώμης ἐκαστίας ἀνέειν ἔδει-
λαι. εἰ καλὸν ἐστὶ τὸ δοκεῖν σοι, καὶ τὸ το διὰ τ' θεόν κα-
ταλείπεις, τῷ ἄλλῳ ἐπόμενον, μείζω ἐπίδοσιν ἐ-
πιδόσιν ἢ ἡ.

Γ'. Πλεονάκις γὰρ ἥκιστα, ἀκινδυνώτερον εἶναι
ἀνέειν καὶ ἁμαρτάνειν τίμῃ βελῶν, ἢ διότι καὶ καὶ δι' ἐνεί-

tingere, ut bonum sit uniuscuiusque sentire: sed
molle alijs acquiescere, quam id ratio, aut causa
postulat, signum est superbiæ & pertinaciæ.

CAP. X.

De cauenda superfluitate Verborum.

1. **C**Aveas tumultum hominum, quantum po-
tes: multum enim impedit tractatus sacra-
rarium gestorum, etiamsi simplici intentione
proferantur. Citò enim inquinamur vanitate,
& captivamur. Vellem me pluries tacuisse, &
inter homines non fuisse. Sed quare tam liben-
ter loquimur, & inuicem fabulamur: cum ta-
men raro, sine læsione conscientiz, ad silentium
sedimus? Ideò tam libenter loquimur: quia per
mutuas locutiones, ab inuicem consolari quæri-
mus: & cordi diuersis cogitationibus fatigatum,
optamus releuare. Et multum libenter de his,
quæ multum diligimus, vel cupimus; vel quæ
nobis contraria sentimus, libet loqui & cogita-
re.

2. Sed proh dolor, sæpe inaniter & frustra.
Nam hæc exterior consolatio, interioris & diui-
næ consolationis, non modicum detrimentum
est. Ideo vigilandum est, & orandum, ne tem-
pus otiosè transeat. Si loqui licet & expedit,
quæ edificabilia sunt, loquere. Malus usus, &
negligentia profectus nostri, multum facit ad
incustodiamoris nostri. Iuuat tamen non pa-
rum, ad profectum spirituales, deuota spiritua-
lium rerum collatio: maximè ubi pares animo
& spiritu in Deo sibi sociantur.

centire: sed
aut causa
nagiz.

orum.

antum po-
tatus sac-
intentione
r vanitate,
tacuisse, &
tam liben-
r: cum ta-
silentium
r: quia rei
lari gaudi-
fatigatum,
ter de his
us; vel quia
& cogita-

& frustra.
oris & diu-
trimentum
m, ne tem-
& expedire
alus usus, &
am facit ad
en non pa-
ora spiritua-
ares animo

CAT.

χορηγίᾳ τῶν ἐκείνων συνηγοροῦντων
λόγῳ καὶ τῇ ἀφίπας τῆς ζητήσεως, οὐ βέλουςται συ-
κῶσαι, τῇ ὑπερφηφάνιας καὶ ἰχυρογνωμοσυμῆς συ-
μεῖον ἐστίν. Κεφ. β.

Περὶ τῆς ὕλας αἰσθητῶν τῶν ἀπειρολογίων.

Α. Ἐπεὶ δὲ τὸν δόρυβον τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅσον
διώκη πολὺ γὰρ ἡ τῶν κοσμικῶν ἀνάγκων διάλε-
ξις ἱμποδίζει, καὶ ἀπλῆ ἀποδείξει ἐξενεχθεῖ-
σι. ταχέως γὰρ τῇ ματαιότητι μολυνόμε-
θα καὶ ἀλισκόμεθα. βελούκῳ δὲ πλεονάκεις σιγῶσαι,
ἢ τοῖς ἀνθρώποις ἐπαρρησιάζεσθαι. Ἀλλὰ διὰ τί ἔτι
ἀσμένως λαλῶμεν, καὶ ἀλλήλοις ὁμιλῶμεν, καὶ περ
σπανίως ἀβλαβεῖς τῶν σιωπῶντων ἀφ' ὧν
φικρέφοντες, τότε ἔνεχα ἔτι ἀσμένως λαλῶμεν,
ὅτι διὰ τῶν ἀλλήλων ὁμιλεῖν, ἀπ' ἀλλήλων παραμυθί-
αι ζητῶμεν, καὶ τῶν καρδίας τῶν πολυτρόποις λογι-
μοῖς ἐκπειθεῖσιν ἀναλαμβάνειν ποθέμεν. Καὶ πο-
θὲν ἀσμένως ἀπὸ τῶν, ἃ πολὺ ἀγαπῶμεν, ἢ ποθέ-
μεν, ἢ ἄπερ ἡμῶν ἐκείνη ἀγαθὰ τομίδει, λαλῶντες καὶ
ἀποκτείνοντες χαίρομεν.

Β. Φεῖ δὲ πολλάκις διακοπῆς καὶ ματίων. αὐτῇ γὰρ
παράκλησις ἡ ἔξω, τῇ ἐνδοτῆρας καὶ δικῆς παρακλήσι-
ος βλάβη μεγάλη ἐστίν. Διὸ καὶ χρηγορεῖν καὶ ἐνυχεῖν
ἢ καὶ ὁ χρόνος ἀργῶς παύρησται. Εἰ λαλήσαι ἐξέστι
ἢ συμφέροι, τὰ τῶν οἰκοδομῶν λαλῶν, ἢ ἡκούσθαι καὶ
ἢ τῶν ἀποκοπῶν ἡμῶν ἀμύληται τῇ ἀφυλαξίᾳ τῇ σώματος
ἡμῶν σφίδρα ἀπεργάζεται. Ἀλλ' ὅμως τὸ ἀπὸ τῶν
πνευματικῶν ἀγαθῶν διαλύεσθαι, ἀπὸ τῶν
πνευματικῶν ἐπίδοσιν πάντῳ χρησίμῳ ἐστίν, ἄλλως τῷ
ἐν οἱ ὁμόφυχοι καὶ ὁμόθυμοι ἐν τῷ θεῷ ἀλλήλοις
πλησιάζουσι.

Σφ.

CAPVT XI.

De pace atq̃uenda. & ℞ loꝝ proficiendi.

1. **M**ultam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis & factis, quæ ad nostram curam non spectant, occupare. Quomodo potest illè diu in pace manere, qui alienis curis se intermiscet? qui occasiones se infuscus quærit? qui parum vel rarò se intrinsecus colligit? Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam sanctorum, tam perfecti & contemplatiui fuerunt? Quia omnino seip̃os mortificare ab omnibus terrenis desiderijs, studuerunt: & ideò totis medullis cordis, Deo inhærere, atque liberè sibi vacare potuerunt. Nos nimium occupamur proprijs passionibus, & de transitorijs nimis sollicitamur. Rarò etiam vnum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accedimus; ideò frigidi, & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobisip̃is perfectè mortui, & interius minimè implicari: tunc possemus etiam diuina sapere, & de celesti contemplatione aliquid experiri. Totum & maximum impedimentum est, quia nos sumus à passionibus & concupiscentijs liberi: nec perfectam sanctorum viam, conamur ingredi. Quando etiam modicum aduersitatis occurrit, nimis citò deijcitur, & ad humanas consolationes conuertimur.

4. Si niteremur, sicut viri fortes, stare in prælio: profectò auxilium Domini super nos videre.

Πρὶ τῷ κ

α. ΠΟΜ

αὐτῶν

αὐτῶν ἡμᾶς οὐ

χρῆται τῇ εἰ

φροντίσει ἡμᾶς

ζητῶν, ὡς σπ

δουλοῦντο οἱ

C. Διὰ τῶν

νοὶ γὰρ ὁρατοῦ

μίας ἐξ αὐτῶν το

ἰχθῶν· τὸ ἄρ

αὐτῶν ὁρίσας γὰρ

ἰδὲν πᾶσιν ἀγ

φροντίσει ἡμᾶς

ὡς νικῶμεν,

παροξυνόμε

αὐτοῦ.

γ. Εἰ περ

ἡμεῖς αὐτοῦ

τὸ ἐκείνου θεοῦ

ἐκ μιᾶς οὐσίας

ὅτι συμπάν ἐν

ἐαδίσειν ὁμῶς

ἡμᾶς οὐ μὲν

ἡμεῖς τοῖς αὐ

δ. Εἰ δὲ αὐ

ἡμεῖς αὐτοῦ

Περὶ τῆς κτήσεως τῆς εἰρήνης, καὶ τῆς τ' ὁπιδό-
σεως ζήλων.

α'. ΠΟΛΛὴν εἰρήνην ἔχειν ἂν δυνήσκημεν, εἰ μὴ
παρὲς τῶν τῶν ἄλλων λόγους καὶ πράξεις τὰς ἐξ ἑν
πρὸς ἡμᾶς οὕσας ἀχολοῖται ἐθέλομεν. Πῶς πολλὰ
χρὸνον τῇ εἰρήνῃ ἐμμένειν δυνάται, ὁ πρὸς ἀλλοτρίας
φροντίσιν ἑαυτὸν ἐμπλέκων, πᾶσδ' ἀφορμαῖς τὰς ἐξ ὧ
ζητῶν, καὶ σμικρὸν ἢ σπανίως ἐνδὸν συλλέγων ἑαυτὸν;
Μακάριοι οἱ ἀπλοῖ, ὅτι πολλὰν εἰρήνην ἔξουσιν.

β'. Διὰ τί πινεσ τῶν ἀγίων ἕως τέλει καὶ θεωρητι-
κοὶ γεγονῶσιν; ὅτι παντελῶς πᾶσις γνῖναι ὅπου
μίας ἐν ἑαυτοῖς νεκρῶσαι ἐπέδωκαν. Διόπερ ἐξ ὅλης
ἐχθρῆς τῆς καρδίας, τῇ θεῷ προσκολλησάται, καὶ αὐτοῖς ἐ-
λευθερίως χολάζειν ἐδυνήθησαν. ἡμεῖς ἄγαν πρὸς τὰ
ἴδια πάθη ἀχολοῖ ἐσμεν, καὶ ὑπὲρ τῶν πτωσίμων λίαν
φροντίζομεν. Ἐπὶ δὲ σπανίως μίαν κακότητα τελεί-
ως νικῶμεν, καὶ ἐπὶ τῇ κατ' ἡμετέραν πρσοκοπῇ οὐ
περιζυμώμεθα. διόπερ ψυχροὶ καὶ χλιαροὶ διατε-
λούμεν.

γ'. Εἰ τελείως ἡμῖν αὐτοῖς ἀπεθάνομεν, καὶ ἐνδὸν
ἐσθλῶς ἐκπύχθημεν, τότε ἂν καὶ τῇ θεῷ φρονεῖν, καὶ
τῇ ἐκείνου θεωρίας περᾶσθαι πῶς ἐδυνάμεθα. Ολοσ
καὶ μέγιστον ἐμπόδισμα ἐστίν, ὅτι οὐ τῇ παθημάτων καὶ
ὅπου συμῶν ἐλευθεροὶ ἐσμεν, οὐδὲ τῇ τῇ ἀγίων ἐσθλῶν
καθίστειν ὅπου χεῖρ ἐμὴν. πρὸς δὲ τοῖς μικροῖς ἀτυχί-
ματος συμβῆνοντες, λίαν ταχέως κατακαλλόμεθα,
καὶ πρὸς τὰς θύρα πίνες παραμυθίας ὑποστροφόμεθα.
δ'. Εἰ ὡς ἄνδρες ἰχυροὶ ἐν τῷ πολέμῳ σὺν ἡ ἐσθλῶ
ἀσόμεν. ὅντας τῇ τῇ κυρίου βούλῃ ἐφ' ἡμᾶς
ἐρατῶ

videremus de celo. Ipse enim certantes, & de
sua gratia sperantes, paratus est adiuuare : qui
nobis certandi occasiones procurat, ut vinca-
mus. Si tantum in istis exterioribus observa-
rijs, profectum religionis ponimus, citò finem
habebit deuotio nostra. Sed ad radicem securum
ponamus : ut purgati à passionibus, pacificam
mentem possideamus.

5. Si omni anno, unum vitium extirparemus.
citò viri perfecti efficeremur. Sed modò è con-
trario, sæpe sentimus; ut meliores & puriores in
initio conuersionis nos fuisse inueniamus,
quàm post multos annos professionis. Feruor &
profectus noster, quotidie deberet crescere; sed
nunc pro magno videtur, si quis primi feruoris
partem posset retinere. Si modicam violentiam
faceremus in principio, tunc postea cuncta pos-
semus facere, cum lenitate & gaudio.

6. Graue est assueti dimittere, sed grauius est
contra propriam voluntatem ire. Sed si non
vincis parua & leuia, quando superabis diffici-
liora? Resiste in principio inclinationi tuæ, &
malam dedisce consuetudinem : ne fortè paula-
tim ad maiorem te ducat difficultatem. O si ad-
uerteres, quantam tibi pacem, & alijs lætitiā
faceres, te ipsum bene habendo, puto, quòd sol-
licitior esses, ad spiritualem profectum.

CAP. XII.

De utilitate aduersitatis.

1. Bonum nobis est, quod aliquando habemus
Aliquas grauitates & contrarietates, quia
sæpe

ἀνανόθεν ἀποκαταστήσει·
καὶ ἐπὶ τὴν χάριν αὐτοῦ ἐλπίζουσι βουθεῖν ἵτοιμους ἔστι·
ὅς ἐστι τῷ ἀγωνισάμεναι κατὰς ἡμῖν παρέχει, ἵνα νι-
κώμεν. Εάν μόνον ἐν ταῖς τηρίσεσι ταῖς ἔξω τῶν τῆς.
δοσεθείας ἐπίδοσι πιθάνει, ταχέως ἡ θλάσεια ἡ-
μῶν τελευτήσεται. Αλλὰ τὴν ἀξίνην πρὸς ῥίζαν θά-
μεν, ἵν' ὅπῃ παθῶν καθαριθῶντες, εἰρηνικὸν νομῶ
ἔχωμεν.

εἰ. Εἰ κατ' ἐν αὐτὸν μίαν κακίαν ἀπερρίζομεν, τα-
χέως αὐτὸν ἄνθρωπος τέλειοι ἡμεν. καί τοι νῦν τὴν αντίον
πολλάκις ἀδυνατόμεθα, βελτίους καὶ καθαρώτεροι ἐ-
στῇ τ' ὁπισθοφῆς ἀρχῇ γαυρότεροι, ἢ ματὰ πολλὰ ἔτη τῆς
ἐπαγγελίας. ἔδει μὲν αὖν ζῆσι καὶ περὶ τοῦ ἡμῶν
κατ' ἐκείνῃ αὐξάνει· νῦν δὲ πρὸ πολλοῦ ἡγούμε-
θα, εἰάν τις τὸ τ' πρῶτης ζήτησι μέρος φυλάξει διω-
θῇ. εἰ μικρὸν ἡμᾶς ἐβίωμεν ἐν ἀρχῇ, τότε αὖ πάντες
ῥηδίως καὶ ὁδύμως ποιεῖν ἐδυνάμεθα.

εἰ. Χαλεπὸν μὲν ἐστὶ τὰ εἰδισμένα καταλιπεῖν·
χαλεπώτερον δ' ἐστὶ τῷ ἰδίῳ δελήματι ἐναντιώμεναι.
Αλλὰ μὴ εἰ μὴ τὰ μικρὰ καὶ κοῦφα νικᾷς, πότε τῶν
χαλεπωτέρων ἀντιλήψῃ; Ανησυχᾷ ἐπ' ἀρχῆς τῇ
ἀποκρίσει σε, καὶ τὴν κακοῦθιαν μεταμαίθαι, ἵνα
μήποτε κατὰ μικρὸν εἰς μέγαν χαλεπότητά σε ἀγά-
γῃ. Εἶδε ὅσοις ὅσω αὖ εἰρήνῃ σου, καὶ τοῖς ἄλλοις χα-
ρὰν ἐποίησεν καλοκράδιν σε παρέχων, τῆς πνευματι-
κῆς ὑποδόσεως, οἷμα, μέλλον αὖ ἐφρόντιζε.

Κεφ. ιβ'.

Περὶ τῆς ἀτυχίας καὶ ἀφελείας.

Κ. Αὐτὸν ἡμῖν ἐστὶ χαλεπότητάς ποτε καὶ ἐναντιότη-
τάς πῃ πᾶσι πάχυν, ὅτι πολλάκις τ' ἄνθρωποι εἰς

Β 5

τὴν

correuocatur, quatenus se in exilio esse cognoscat, nec spem suam in aliqua re mundi ponat. Bonum nobis est, quod patiamur quandoque contraditores, & quod male & imperfectè de nobis sentiat, etiam si bene agimus & intendimus. Ista saepe iuuant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt. Tunc enim melius interiorem testem Deum quærimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, & non bene nobis creditur.

2. Ideo deberet se homo. in Deo totaliter firmare: vt non esset ei necesse, multas humanas consolationes quarere. Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur: tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil boni se posseprehendit. Tunc etiam tristatur, gemit, & orat pro miserijs, quas patitur. Tunc tædet eum diutius viuere, & mortem optat venire: vt possit dissolui, & cum Christo esse. Tunc etiam bene aduertit, perfectam securitatem & plenam pacem, in mundo non posse constare.

CAP. XIII.

De tentationibus resistendis.

¶ **Q**uamdiu in mundo viuimus, sine tribulatione & tentatione esse non possumus. Vnde in Iob scriptum est: Tentatio est vita humana super terram. Ideo vnusquisque sollicitus esse deberet circa tentationes suas, & vigilare in orationibus: ne diabolus locum inueniret decipiendi, qui nunquam dormitat, sed circuit quærens, quæ deuoret. Nemo tā perfectus est & sanctus, qui

esse cognos-
cendi ponat
quandoque
perfecte de-
us & inten-
tem, & à
im melius
quando
non bene

totaliter fir-
e humanas
om bonae
malis co-
sibi magis
boni se
aut, gemit,
ne cadet
venire: ut
anc etiam
& plenam

ne tribu-
possumus.
et vita hu-
solicite
regulare in-
veniret de-
cruit quae-
& san-
qui

τὴν καρ-

τὸς ἐστὶ, καὶ ἐν μηδενὶ τῷ κόσμῳ. τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ...
καλὸν ἡμῖν ἀνπλέροντας ποτε πύχειν, καὶ καθὼς ἡμῶν
κακῶς καὶ ἐλλειπῶς γινώσκεισθαι, εἰ καὶ καλῶς φράσσο-
μεν καὶ φεραρμένους. ταῦτα πολλάκις εἰς τὴν ταπει-
νότητά ἰσχύει, καὶ ἀπὸ τῆς κενοδοξίας ἡμῶς φυλάττει.
Τότε γὰρ βέλπον τὸν θεὸν τ' ἐνδὸν μάρτυρα ζητῶμεν,
ὅτε ἐξ ὧν ἡμῶν ἀνδρῶπων φανταζόμεθα καὶ ἀπείμεθα.
C'. Διόπερ ἐν τῷ θεῷ αὐτὸν σπεύσας ἀνδρῶν τὸν
ἀνδρῶπων, τῷ μὴ ἀναγκαῖον εἶναι πολλὰς παραμυθί-
ας ἀνθρωπικὰς ζητεῖν. Οποῦτ' ἀνθρώπος, ὃ ἢ φερα-
ρῶσιν ἀγαθὸς θλίβεται, ἢ πειράζεται, ἢ τοῖς κακοῖς λο-
γισμοῖς ἀνίσταται, τότε τ' θεὸν ἀσπῶ ἀναγκαῖότερον
γινώσκει, ἀνεὺ οὗ αὐτὸν μηδὲν καλὸν διδάσκει κα-
ταλαμνάνει. τότε καὶ λυπείται, στενάζει, καὶ τὰ κακά,
ἀπερ' ὑπομένει, ὁ πύχεται. Τότε τῷ ἐπὶ πλεον ζῆν
ἄχθεται, καὶ ἐλθεῖν τὸν θάνατον εὐχεταί, τῷ διδάσκει
ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι. τότε καὶ εὐνοεῖ τὴν τε-
λεῖαν ἀσφάλειαν, καὶ πλήρη εἰρήνην ἐν τῷ κόσμῳ ὅ
διδάσκει διατελεῖν.

Κεφ. ιγ'.

Περὶ τῆς ἀντηνῆς τοῖς πειρασμοῖς.

Α. ΜΕΧΡΙ οὗ ἐν κόσμῳ ζῶμεν, ἀθληταί, καὶ ἀπει-
ραστε εἶναι οὐ διδάμεθα. Ὅθεν ἐν τῷ Ιαβ
γέγραπται· πειρατῆριόν ἐστιν ὁ δὲ ὁ ἀνδρῶπι ἐπὶ τῆς
γῆς. Διὰ τὸ αὐτὸ ἀνδρῶπι ἐκαστον ἐν τοῖς πειρασμοῖς
αὐτῷ μεριμνῶν, καὶ ἐν ταῖς ὁχλαῖς χηχρηεῖν, τῷ μὴ τὸν
διαβόλον εὐρεῖν τὸν τ' ἀπάτης τόπον, ὃς μηδὲ ποτε νυ-
σάζει, ἀλλὰ φρενιπατεῖ ζητῶν τίνα καταπήν. Οὐδεὶς
εἰς τὸ τοῦ τελευτῶντος καὶ ἀγιοσωῆς ἐκκληύθεν, ἄνευ

μάγου

qui non habeat aliquam tentationem, & plene
eis carere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes homini sæpe valde
vtilis, licet molestæ sint & graues: quia in illis
homo humiliatur, purgatur, & eruditur. Omnes
sancti, per multas tribulationes & tentationes,
transierunt & profecerunt. Et qui tentationes
sustinere nequiverunt, reprobi facti sunt, & defe-
cerunt. Non est aliquis ordo tam sanctus, nec
locus tam secretus, ubi non sunt tentationes vel
aduersitates.

3. Non est homo securus à tentationibus to-
taliter, quàm diu vixerit: quia in nobis est unde
tentamur, ex quo in concupiscentiæ nati sumus.
Vna tentatione seu tribulatione recedente, alia
superuenit: & semper aliquid ad patiendum
habebimus, nam bonum felicitatis nostræ perdi-
dimus. Multi quærunt tentationes fugere, &
gravius incidunt in eas. Per solam fugam non
possumus vincere, sed per patientiam & veram
humilitatem, omnibus hostibus efficimur forti-
ores.

4. Qui tantummodo exteriùs declinat, nec
radicem euellit, parum proficiet: imò citius ad
eum tentationes redibunt, & peius sentiet. Pau-
latim, & per patientiam cum longanimitate
(Deo iuvante) melius superabis, quam cum du-
ritia & importunitate propria. Sæpiùs accipe
concilium in tentatione: & cum tentato noli
duriter agere; sed consolationemingere, sicut
tibi optares fieri.

5. Initium omnium malarum tentationum,
incon-

μήποτε πειρασμοί.

λαγνύειν ἔχουσιν οἱ τε γινόμεθα.

ζ'. Ἀλλ' ὅμως οἱ πειρασμοὶ τῷ ἡρώδῃ πάντῳ συμφέρουσιν, καὶ περ ὀχληροὶ καὶ βαρεῖς ὄντες, ὅτι αὐτοῖς ταπεινέται, καὶ θαρσύνεται, καὶ παύεται. Ἀποκτείνουσιν οἱ ἄγιοι διὰ πολλῶν θλίψεων καὶ πειρασμῶν δι' ἡλθόν καὶ περιέκοψαν· οἱ δὲ τῶν πειρασμῶν ἀνέχουσιν οὐ δυνάμεντες, ἀδόκιμοι ἐγένοντο, καὶ ἐξέλιπον. Οὐδεμία τάξις ἔτι αἰτία ἐστίν, οὐδὲ τόπος οὐδὲ δότος κυκλωμένη· ὅπερ οἱ πειρασμοὶ καὶ συμφορὰ οὐκ εἰσίν.

ζ'. Οὐκ ἔστιν ὁ ἡρώδης πάντως ἀσφαλὴς τῷ πειρασμῶν, ὥς ἂν ζήσῃ· ὅτι ἡμῖν ἔνεστιν, ὅταν πειρασθῶμεν, ἡμῶν ὧν ἐν ὅπῃ θυμὸς ἐλθὴν ἡμῶν πειρασμῶν, ἢ θλίψεως μιᾶς ἀπελθούσης, ἄλλῃ ἐπέρχεται, καὶ αἰεὶ πάσχειν τι ἐξομεν, τὸ γὰρ τῷ ὁδοπομονίᾳ ἡμῶν ἀγαθὸν ἀπολλύσασθαι. Οἱ πολλοὶ τῶν πειρασμῶν φυγεῖν ὅτι χειρῶντες, εἰς βαρεῖς ἐμπίπτουσιν. Διὰ μόνους φυγῆς οὐ δύναμεθα περὶ γινέσθαι, ἀλλὰ δι' ὑπομονῆς καὶ ἀληθεῖς ταπεινότητος, πάντων ἐχθρῶν ἰχυρότεροι δοποσάμεθα.

δ'. Οἱ μόνον ἔξω ἐκκλίνας, καὶ τὴν οἰζὺν οὐκ ἐξαρῶν, ἐλπίγον ὅτι δώσει· μέλλον δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ πειρασμοὶ αἰσθρήσκουσιν, καὶ κάκιον ἔχει. Κατὰ μικρὸν μετ' ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας (σὺν θεῷ) κρείττων, ἢ μετασκληρότερος καὶ ἀκαμίας ἰδίᾳ νικήσεις. πειρασθεὶς πλεονάκει συμβεβηκυῖ, καὶ τῷ πειρασθῆναι μὴ σκληρῶς πλῆγίαζε, ἀλλὰ παραμυθία πρὸς σφαιρεῖ, ὥσπερ ἂν σοὶ γινέσθαι εὐχοιο.

δ'. Πάντων κακῶν πειρασμῶν ἀρχὴ ἡ τοῦ ψυχῆς ἀστασία,

inconstanti animo, & non ad eum confiden-
tia. Quia sicut naus sine gube naculo, hinc
inde à fluctibus impellitur: ita homo remissus,
& solum propositam deferens, variè tentatur.
Ignis probat ferrum, & tentatio hominem ius-
tum. Nescimus saepe, quid possumus: sed ten-
tatio aperit, quid sumus. Vigilandum est iamen,
præcipue circa initium tentationis: quia tunc
facilius hostis vincitur, si osium mentis nullatenus
intrare sinitur: sed extra limen, statim vt
pulsauerit, illi obuiatur. Vnde quidam dixit:
In principijs obsta, serò medicina paratur.
Nam primò occurrit menti simplex cogitatio: de-
inde fortis imaginatio. postea delectatio, & mor-
prauus, & assensio. Sicque paulatim ingreditur
hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur
in principio. Et quanto diutius, ad resistendum
quis torpuerit: tanto in se quotidie debilior fit,
& hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conuersionis suæ, gra-
uiores tentationes patiuntur: quidam autem
in fine. Quidam verò, quasi per totam vitam
suam, malè habent. Nonnulli satis leniter ten-
tantur, secundum diuinæ ordinationis sapienti-
am & æquitatem; quæ statum & merita homi-
num pensat, & cuncta ad electorum suorum sa-
lutem præordinat.

7. Ideo non debemus desperare, quum tenta-
mur: sed eò feruentius Deum exorare, quatenus
nos in omni tribulatione dignetur ad-
iuuare: qui vtrique secundum dictum Pau-
li, talem faciet, cum tentatione prouen-
tum.

ἀστωσία, κ

τὸ πλῶτον ἀπὸ δαλὸν ἐνδεῖ κ' ἐνδεῖ ὑπὸ κυμάτων οὐ
λείεταί, ἔτις ὁ ἀνδρῶπος διειμένος, καὶ τὸ αὐτὸ πορρῆ-
ρεσιν ἐλλείπων πολυμερῶς τε, ἀζέται. Το μὲν πῦρ τ'
σιδηρον, ὃ τ' πειρασμὸς τ' ἀνδρῶπος τ' δίκαιον δοκιμά-
ζει. Αἰγνοῦμεν πολλάκις, τί δυνάμεθα, ἀλλ' ὁ πει-
ρασμὸς δηλοῖ τί ἐσμεν. Ἀλλ' ὥμως χρηγορητέον, μέ-
λισται κατὰ τὴν τῆς πείρασμῶ ἀρχὴν, ὅτι τότε ὁ ἐχ-
θρὸς ῥῆον νικάται, ἡνίκα τὴν τ' ψυχῆς δύναμιν εἰσελ-
θεῖν οὐκ ἐάται, ἀλλ' ἐξέστω οὐδ' οὐ, αἶμα ὡς ἔκρυσεν,
αὐτῷ δυνάμεται. Διόπερ πρὸς εἰσέξιν Αρχὴν ἰάσθαι,
πολὺ λῶϊ οὐκ ἔτελευτήν. Πρῶτον γὰρ ἡ ἀπλῆ
ἐννοια εἰς τὴν ψυχὴν ἐπέχεται· εἴτα κραταῖα φαι-
κασία· μετὰ ταῦτα, τέρεψις καὶ πονηρὰ κίνησις καὶ
σωρευδύκησις, οὗτ' οὐκ ἀλλοτρίον ὁ πατρὶς ἐχ-
θρὸς πάντως εἰσέρχεται, ἡμῶν αὐτῶ ἐν ἀρχῇ οὐκ ἐν-
πιστάντων. Καὶ ὅσοι χρενιάτερόν τις εἰς τὸ ἀντιστῆναι
ἡδυσμήσει, ποσὸν ἐν αὐτῷ κατ' ἐκείνου ἀδινέσει-
ρος, καὶ ὁ ἐχθρὸς κατ' αὐτὸν ἰσχυρότερος γίνεται.
ζ'. Οἱ μὲν ἐν τῇ τῆς ὁπισθοφῆς αὐτῶν ἀρχῇ δεινο-
τέρως πειρασμοὺς ὑπομένουσιν, οἱ δ' ἐν τῷ τέλει· οἱ δὲ
χερόν δι' ὅλην εἰς αὐτῶν κακοπαθοῦσιν. ἔνιοι ἀλλοι
ἡρεμαίως περρίζονται, κατὰ τὴν τ' θείας διοικήσεως
σοφίαν τε καὶ ὅτι εἰκελ, ὅπερ τ' τάξιν καὶ τὰς ἀξίας τῶν
ἀνδρῶ-πων σπειρῶν καὶ πάντα εἰς τὴν τῶν ἐκλεκ-
τῶν αὐτῶ σωτηρίαν ποιοῦντες.

ζ'. Διόπερ οὐ καὶ ἡμῶς πειραζομένους ἀθυροῦσθαι,
ἀλλὰ ποσὸν μὲν οὐκ ἐνδεῖ τῆς θεοῦ, ἀξιοῦν ἡμῶν
ὅτι πᾶσι θεοῖς ἐκείνῳ, ὅς ἴππε κατὰ τὸν τῆς Παυ-
λε λόγον, τὴν τῆς πείρασμῶ τῶν αὐτῶν ἐκείνῳ ποιή-

σας, τῶ

hum, ut possimus iudicare. humiliemur ergo
animas nostras sub manu Dei, in omni tentatio-
ne & tribulatione: quia humiles spiritu salua-
bis, & exaltabit.

1. In tentationibus & tribulationibus, proba-
tur homo, quantum profecit: & ibi maius meri-
tum existit, & virtus melius patescit. Nec ma-
gnum est, si homo devotus sit & fervidus, quum
grauitatem non sentit: sed si tempore aduersita-
tis, patienter se sustinet, spes magni profectus e-
rit. Quidam à magnis tentationibus custodiu-
tur, & in parvis quotidianis sæpe vincuntur: vt
humiliati, nunquam de seipsis in magnis confi-
dant, qui in tam modicis infirmantur.

CAP. XIV.

De temerario iudicio vitando.

1. **A**D te ipsum oculos reflecte, & aliorum facia
caueas indicare. In indicando alios, homo
frustra laborat, sæpius errat, & leui ter peccat:
seipsum verò iudicando & discutiendo, semper
fructuosè laborat. Sicut nobis res cordi est, sic
de ea frequenter iudicamus: nam verum iudici-
um, propter priuatum amorem, faciliter perdi-
mus. Si D e v s semper esset pura intentio nostri
desiderij, non tam faciliter turbaremur, pro resi-
stentia sensus nostri.

2. Sed sæpe aliquid ab intra latet, vel etiam ab
extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit.
Multi occultè seipsos querunt in rebus quas a-
gunt, & nesciunt. Videtur etià in bona pace stare,
quando

σε, τῷ

παινώσωμαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν ὑπὸ τῷ χερα τῷ πε-
ρὶ πειρᾶσμοῦ καὶ θλίψεαι, ὅτι αὐτοὶ τοῦ ταπεινῆς
τῇ καρδίᾳ σώσει καὶ ὑψώσει.

β. Ἐν τοῖς πειρασμοῖς καὶ θλίψεσιν ὁ ἄνθρωπος δο-
κιμάζεται, ὅσον προέκοψε, καὶ ἐν αὐταῖς μέζων ἡ ἀ-
ξία ἐστὶ, καὶ ἡ ἀρετὴ μαῖλλον δηλᾶται. οὐδὲ μέγα ἐστὶ, ὅ
ἄνθρωπον τὸν μὴ βαρυνθέντα, ὀυλαβῇ καὶ ζεσὸν εἶναι,
ἀλλὰ τῷ τῆς συμφορᾶς χρόνῳ καρτερεῖν, μεγάλως
ὅπως δόσεως ἐλπίς ἐστὶ. Τινὲς μὲν γὰρ τῶν μεγάλων
πειρασμῶν φυλάσσονται, ἑὲ μικρῶν τῶν κατ' ἐχθ-
ρὸν πολλάκις ἠπῶνται, ἵνα ταπεινωθῶντες μηδὲ ποτε
αὐτοῖς ἐν μεγάλοις πεποιθῶσιν, ὥς οἱ ἐν ταῖς οὐτοῖς
μικροῖς ἀδυντοῦντες.

Κεφ. ι δ'.

Περὶ τοῦ τῷ ἄβελον κρίσιν φεύγειν.

α. Τοῖς ὀφθαλμοῖς σεαυτὸν πρὸς βλάβην, καὶ τὰς ἑ-
τέρας πράξεις μὴ κρίνει. Ο μὲν ἄνθρωπος ὁ
τοῦ ἄλλου κρίνων ματαγοπονεῖ, πολλάκις σφάλματα, καὶ
ῥαδίως ἀμαρτάνει. ὁ δὲ ἐαυτὸν κρίνων, καὶ ἐξετάζων
ἀεὶ συμφερόντως ἐργάζεται. ὁποῦ τῷ πράγματι
ἡμῶν μέλει, οὕτως συγχῶς τῷτο κείνομεν. Τῷ γὰρ
κρίσιν τῷ ἄλλῳ, διὰ τῷ φιλονίκῃ ῥαδίως ὀυλα-
λύμεθα. Εἰ ὁ θεὸς αἰεὶ ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἐγίνετο, οὐκ ἂν
ἔτιω ῥαδίως διὰ τῷ ἐκκρίνοισιν τὴ γνώμης ἡμῶν ὀυλα-
λύμεθα.

β. Καί τοι πολλάκις ἐν τῷ κατακρύπτῳ, ὅ ὅτι
σωτηρίῃ, τὸ ἡμᾶς ἄμα ἐλπίεν. Πολλοὶ ἐαυτοῦ ἐν τῷ
πράξει αὐτῶν κρυφῇ καὶ λαθόντες ζῆνται. Προσέτι τῇ
μὲν καλῇ εἰρήνῃ ἐμμένοντι, ἀποκρύπτει, τῶν πραγμάτων

καὶ τῶν

quando res pro eorum velle fiunt, & sentire. Si autem aliter sit quam cupiunt, cito mouentur & tristes fiunt. Propter diuersitatem sensuum & opinionum, satis frequentet oriuntur dissensiones, inter amicos & ciues: inter religiosos & deuotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre, nemo libenter ducitur. Si rationi tuz magis inniteris vel industriæ, quam virtuti subiectiua Iesu Christi, raro & tardè eris homo illuminatus; quia Deus vult nos sibi perfectè subijci, & omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

C A P. XV.

De operibus, ex charitate factis.

1. Pro nulla re mundi, & pro nullius hominis directione, aliquod malum est faciendum: sed pro vtilitate tamen indigentis, opus bonum libere aliquando intermittendum est, aut etiam pro meliori mutandum. Hoc enim facto, opus bonum non destruitur, sed in melius commutatur. Sine charitate, opus externum nihil prodest: quicquid autem ex charitate agitur, quantumcunque etiam paruum sit & despectum, totum fructuosum efficitur. Magis siquidem Deus pensat ex quanto quis agit, quam quantum facit. Multum facit, qui multum diligit.

2. Multum facit, qui rem bene facit. Bene facit, qui magis communitati, quam suæ voluntati seruit. Sæpe videtur esse charitas, & est magis carnalitas; quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis, raro abesse volunt.

3. Qui

κατὰ ἑλλησθὲν ἤ
ἄλλως, ἢ ὁππότε μᾶλλον γίνεται, ταχέως καταλείπεται
λυπένται. Διὰ τὴν τῶν γνωμῶν καὶ δοξῶν διαφορὰν αἱ
διχοστασίαι ἐν φίλοις καὶ πολίταις, ἐν ἀσκηταῖς καὶ δι-
λαβέσιν ἅλις πυκνῶς γίνονται.

γ'. Τὸ παλαιὸν ἔθος χαλεπῶς καταλείπεται, καὶ
οὐδεὶς περὶ τὸ ἰδίον δοκᾷ ἀσμένως ἄγεται. Εἰάν τις
λόγῳ ἢ τῇ ὁπμειλείᾳ σε μᾶλλον πεποιθῇ, ἢ τῇ ὑπο-
τακτικῇ ἀρετῇ τῷ Ἰησοῦ Χριστοῦ, σπανίως καὶ βραδύως
ἀνδρὸς πεφωτισμένῳ ἔσῃ, ὅτι ὁ θεὸς ἡμᾶς τελει-
ως αὐτῷ ὑποταχθῆναι, καὶ πάντας τὸν λόγον δι' ἀγάπης
τῆ διαμαρτυρίας ὑποβιβάζει ὁππότε μᾶλλον.

Κεφ. ιε.

Περὶ τῶν ἔργων τῶν ἐν τῇ ἀγάπῃ πεποιημένων.

ε'. **Μ**ηδὲ πῶς τῇ ἐκείνου χάριτι, μηδὲ τῇ τοῦ
ἐναντὶ ἀνθρώπων φιλίας ἐνεκεν κακόν τι ποι-
ήσῃς, ἀλλὰ μὴν εἰς τὸ ὠφελεῖν τὸν ἀνδρῶν, τὸ καλὸν ἔρ-
γον ποτε ἀδελφῶς διαλείπῃς, ἢ εἰς ἑλπίον μετα-
βλητέον. τούτοις γὰρ γνησμένοι, τὸ καλὸν ἔργον ἐκ δό-
σκευάζεται, ἀλλ' ἐπὶ ἑλπίον καταλλάττεται. Ἀνευ
ἀγάπης τὸ μὲν ἔργον τὸ ἐξω οὐ λυσιτελεῖ· τὸ δ' ἐξ ἀ-
γάπης πεποιημένον, ὁποσοῦν μικρόν καὶ καταφρό-
νιτον ἂν ᾖ, ὅλον χρησίμον γίνεται· περὶ πλείονος
γὰρ ὁ θεὸς ποιεῖται τὴν τῷ πράπτοντος περὶ θυμίαν, καὶ
τὸ τῷ ἔργῳ μέγεθος. Πολὺ πράττει, ὁ πολὺ ἀγαπῶν.
ε'. Πολὺ πράττει, ὁ τὸ ἔργον καλῶς πράττων. Κα-
λῶς πράττει, ὁ μᾶλλον τῇ τῷ κοινῷ ὠφελείᾳ, ἢ τῇ βελή-
σει αὐτοῦ δαλέων. Πολλὰκις ἀγάπη φαίνεται, καὶ μάλ-
λόν ἐστὶ πάθος σαρκερικόν, ὅτι ἡ φυσικὴ ὁρμή, ἢ βέλτης
ἰδία, ἢ ἐλπίς τῆς ἀμοιβῆς, καὶ ἡ τῷ συμφέροντι ὅτι ὑ-
μία σπανίως ἀπεῖται ἐθέλονται.

γ'. ο

nitatem habet,
in nulla re seipsum quaerit; sed Dei solummodo
gloriam, in omnibus fieri desiderat. Nulli etiam
invidet, quia nullum priuatum gaudium amat;
nec in seipso vult gaudere, sed in Deo, super o-
mnia bona, optat beatificari. Nemini aliquid
boni attribuit; sed totaliter ad Deum refert, à
quo fontaliter omnia procedunt, in quo finali-
ter omnes sancti fruibiliter quiescunt. O qui
scintillam haberet veræ charitatis, profecto o-
mnia terrena sentiret esse plena vanitatis.

CAP. XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

QUæ homo in se, vel in alijs emendare non
valet, debet patienter sustinere, donec
Deus aliter ordinet. Cogita, quia sic fortè melius
est, pro tua probatione & patientia, sine qua non
sunt multum ponderanda merita nostra. Debes
tamen, pro talibus impedimentis supplicare: vt
Deus tibi dignetur subuenire, & possis beni-
gnè portare.

2. Si quis semel aut bis admonitus; non acqui-
escit, noli cum eo contendere; sed totum Deo
committe, vt fiat voluntas eius, & honor, in o-
mnibus seruis suis, qui scit bene mala in bonum
conuertere. Stude patiens esse in tolerando
aliorum defectus, & qualescunque infirmita-
tes: quia & tu multa habes, quæ ab alijs oportet
tolerari. Si non poteste talem facere, qualem
vis; quomodo poteris alium ad tuum habere
beneplacitum? Libenter habemus alios perfe-
ctos, & tamen proprios non emendamus defe-
ctus.

4. ο τ.

Διὶ πρᾶγμα πῶς αὐτὸν ζῆται, ἀλλὰ... πῶς
δόξα ἐν ᾧ πασι γηρύσται ὁπθυμεῖ. Ἐπὶ δὲ μὴδ.
φονεῖ, ὅτι μὴδεμίαν χαρὰν ἰδὲ φιλεῖ, μὴδ' ἐν αὐτῷ
χαίρει ἐθέλει, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ ὑπὲρ πάντα ἀγαθῶ
μακαριζήσασθαι εὐχεταί. Μὴδὲν ἀγαθὸν τι ἀγαπᾷ, ὅσοι
πάντων ἀπὸ αὐτοῦ εἰς τὸν θεὸν ἀναφέρειν, ἀφ' οὗ, ὡς περ
ἐκ πηγῆς, πάντα ἐξέρχονται, ἐν ᾧ πάντες οἱ ἄνθρωποι τέλος
ὑπολαυστικῶς ἀναπαύονται. Εἴθε τις εἶχε τῆς ἀληθείας
ἀγάπης ἀσπιδίον, ὃν πως ἀν' πάντα τὰ τῆς γῆς, πλὴν
μεταφύτης ἐγίνασκε.

Κεφ. 15.

Περὶ τῆς ὑπομονῆς ἐλλειμμάτων τῶν ἄλλων.

Α. Περὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν αὐτῷ, ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ
πρὸς αὐτὸν οὐ δύναται, ἐφείλει καρτερεῖν, ὥς
αὐτὸς θεὸς ἄλλως διατάξῃ. Εννόει τὸ τοῦτο ὅτι ἴσως εἰς
τὴν δοκιμασίαν καὶ τὴν ὑπομονὴν σε θέλπον εἶναι, ἀλλ'
ὅτι καὶ ἀξίως ἡμῶν οὐ πάντες τίμας εἰσιν. Ἀλλ' ὅμως δεῖ
σε οὕτως ἐμποδισθέντα ἰκετεύειν, ὅπως ὁ θεὸς ἀξίως
σοι θεῖν σοι, καὶ διωκθῆς ταῦτα ἀνεξικακῶς φέρειν.

Β. Εἴ τις ἀπαξ ἢ δις παρὰ θεὸν ἀπειθεῖ, μὴ ἐρι-
ζε τοῦτος αὐτὸν, ἀλλ' ὅλον τὸ θεῖον ἐπίτρεπε, τὸ γηρύσασθαι
τὸ θέλημα καὶ τιμὴν αὐτοῦ ἐν ᾧ πασι δόξαι αὐτοῦ, ὅς ἀκρι-
βῶς τὰ κακὰ εἰς καλὸν μετατρέφειν ἐπίσταται.
Σπένδαζε μακροθυμεῖν ἐν τῷ ἐλλείμματι καὶ ὅποσά
οὐκ ἀδυνατεῖς τῶν ἄλλων ὑπομεῖναι, ὅτι καὶ σὺ πολλὰ
ἔχεις, ἀπὸ τοῦ γὰρ τοῦ ἄλλου ἀνέχεσθαι. Εἰ μὴ οὐκ ἔ-
στι τοιοῦτον κατὰ τὴν σκευὴν σου, ὅποιον βούληται, πῶς ἀν-
τὶ ἄλλον διαρέσει σοι ἔχειν διωκθῆς; Ἡ δὲ σκευὴ σου ἄλλως
τελείας ἔχομεν, ἀλλ' ὅμως τὰ ἴδια σφάλματα οὐ
καταβύθισται.

γ. Τίς

3. Corrigantur, & ipsi corrigi nolumus. Displicet larga aliorum licentia, & tamen nobis nolumus negari, quod petimus. Alios restringi per statuta volumus, & ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi. Sic ergo patet, quàm raro proximum, sicut nos ipsos pensamus. Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab alijs pro Deo pati?

4. Nunc autem Deus sic ordinauit, vt discamus alter alterius onera portare: quia nemo sine defectu, nemo sine onere, nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos inuicem portare, inuicem consolari, pariter adiuuare, instruere, & admonere. Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione aduersitatis. Occasiones namque hominem fragilem non faciunt, sed qualis sit, ostendunt.

CAP. XVII.

De monastica Vita.

1. **O** Portet, vt discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem & concordiam cum alijs tenere. Non est paruum in monasterijs, vel in congregatione habitare, & inibi sine querela conuersari, & vsque ad mortem fidelis perseuerare. Beatus, qui ibidem bene vixit, & feliciter consummauit. Si vis debite stare & proficere, teneas te tanquam exulem peregrinum super terram. Oportet te stultum fieri propter Christum, si vis religiosam ducere vitam.

2. Habitus & tonsura, modicum conferunt: sed
mutatio

γ.

δ' ὁ θυμωόμενός οὐκ ἀποχόμεσά ποτε, θεωροῦμαι τῶν
ἄλλων ἡμῖν ἀπαρέσκει· ἡμεῖς δὲ πάντων τῶν ἀφ' ἡμῶν
των ὀπιτυχεῖν βελομένους. Τὰς ἄλλας τοῖς νόμοις
διασφίγγεσθαι ποθεῖμεν, αὐτοὶ δὲ τῶν ἐπίχεσιν οὐκ
ἐπὶ πως ὑπομένοντες. οὕτω δὴ λῶν ἐσιν, ὡς σπανίως τῶν
πλήστον, καὶ ἀπὲρ ἡμᾶς, πρῶτον. Εἰ πάντες τέλει
ἦσαν, τί τότε ἂν διὰ τὸν θεὸν ἑὸν ἄλλων παθεῖν εἴ-
χομεν;

δ'. Νυνὶ δ' ὁ θεὸς αὐτοὶ τρεῖς τὸν δῖονταξιν, ἰν' ἄλλῃ-
λων τὰ βάρη βασιάζειν μανθάνομεν, οἱ οὐδεὶς ἀνελ-
λιπὴς, ἐδὲ ἄφορος, ἐδὲ αὐτάρκης αὐτῶν, οὐδεὶς
ἱκανὸς αὐτῶν φρόνιμός ἐστιν· ἀλλὰ δεῖ ἡμᾶς ἀλλήλους
βασιάζειν, ἀλλήλους παρακαλεῖν, ἀλλήλους βοηθεῖν,
παθεῖν, καὶ παραμυθεῖν. Ὅπως δ' ἂν τῶν ἀρετῶν
ἡ ἕκαστος, τῶν τῆς συμφορᾶς χρόνῳ μάλλον δηλῆται.
Αἱ γὰρ ἀφορμαὶ τῶν μὲν ἀνθρώπων οὐκ ἀπεργάζονται
ἀδελφῶν, ὅπως δ' ἂν ἡ φανερόσι.

Κεφ. ιζ'.

Περὶ τοῦ μονασικῆς βίης.

α'. Αὐτοῦ καὶ ἐστὶ μανθάνειν σε ἐν πολλοῖς σεαυτὸν
καταγύναι, εἰδὲν δέλης τῶν εἰρηνικῶν καὶ ἰεροῶν
μετ' ἄλλων τηρεῖται. οὐ μικρὸν ἐστὶ ἐν μοναστηρίοις, ἢ ἐν
συλλόγῳ οἰκεῖν, καὶ ἐκεῖ ἅμιμον διαγίνειν, καὶ ὡς τῆς
τελευτῆς πρὸς διαμένειν. μακάριος ὁ ἐκεῖ καλῶς
βεβαιώσας, καὶ οὐ πλευνάσας. Εἰ δ' ἔστις καλῶς ἐστὶν
καὶ θεωροῦν, σεαυτὸν ὡς φυλάττει καὶ περὶ δὴμον
παύει ἐπὶ τῆς γῆς. Χρημιώρον σε διὰ χριστὸν ἡρώδης,
εἰ θεοσεβὴ βίον διαγίνει βέλη.

β'. Τὸ μὲν ὀφείλει καὶ ἡ κοινὴ μικρὸν συμφέρει, ἢ δὲ
τῶν

7
mornificatio patrum,
nam, verum faciunt religiosum. Qui aliud quæ-
rit quàm purè Deum, & animæ suæ salutem,
non inueniet nisi tribulationem & dolorem.
Non potest etiam diu stare pacificus, qui non
nititur esse minimus, & omnibus subiectus.

8. Ad seruiendum venisti, non ad regendum:
ad patiendum & laborandum, scias te vocatum,
non ad oriandum vel fabulandum. Hic ergo
probantur homines, sicut aurum in fornace. Hic
nemo potest stare, nisi ex toto corde se voluerit
propter Deum humiliare.

CAP. XVIII.

De exemplis sanctorum patrum.

1.] Ntuere sanctorum patrum viuida exempla,
in quibus vera perfectio refulsit & religio:
& videbis, quàm modicum sit, & penè nihil,
quod nos agimus: Heu, quid est vita nostra, si
illis fuerit comparata? Sancti & amici Christi,
Domino seruierunt in fame & siti, in frigore &
nuditate, in labore & fagatione, in vigilijs &
ieiunijs, in orationibus & meditationibus
sanctis, in persecutionibus & opprobrijs mul-
tis.

2. O quàm multas & graves tribulationes
passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Vir-
gines, & reliqui omnes, qui Christi vestigia vo-
luerunt sequi? Nam animas suas in hoc mundo
oderunt, ut in æternam vitam eas possiderent.
• quàm strictam & abdicatam vitam, sancti
Patres in eremo duxerunt? quàm longas
& gra-

ταῦτ' ἡθελῶ με

ἀσκητῶν ἀπεργάζεται. Ο ἄλλο π ἢ εὐακρινῶς τυ-
θεῖν, καὶ τίω τ' φυχῆς αὐτῷ σωτηρίῳ ζητῶν, ἐχ' εὐρίσθαι
εἰ μὴ θλίψιν καὶ ὀδυῶν καὶ ἑδωῖαται πολὺν χρόνον
εἰρηνεύειν, ὃ μὴ ἀπεσθάζων εἶναι ἐλάχιστος, καὶ πάνσι
ὑποταχθεῖς.

γ'. Τὰ διακονεῖν ἡλθε, οὐ τὸ ὀψευατῆσαι γίνωσκε,
ὅτι εἰς τὸ πάχειν καὶ πονεῖν, ἀλλ' ἐκ εἰς ἀργεῖν καὶ μυδι-
νεῖν ἐκλήθη. Ἐνθάδε οὐκ εἰ ἀνθρώποι, αἵς χρόνους ὁ-
χωνευστήριον, δοκιμάζονται. Ἐνθάδε ἑδείς οἷός τ' ἐστὶ
διαμεῖναι, πλὴν ὃ ἐξ ὅλης καρδίας αὐτὸν διὰ τ' ἑδὸν
παπεινώσαι βεβόληται.

Κεφ. ιβ'.

Περὶ τῶν παραδείγματων τῶν ἀγίων πατέρων.

α'. Εἰς τὰ τῶν ἀγίων πατέρων παραδείγματα ζω-
ῆς ἀπόβλεπον, ἐν οἷς ἡ ἀληθὴς τελείωσις καὶ θεοσι-
μεία ἐλαμψε, καὶ γνώση, αἵς μικρὸν καὶ χρόνον ἑδὸν, ὃ ἡ-
μεῖς ἀπαίτομεν. θεῷ, τί ἐστὶν ὁ Θεός ἡμῶν θεὸς αὐτῶν
παραβλήθεῖς; Οἱ ἄγιοι καὶ φιλόχριστοι τῷ κυρίῳ ἐν
λαμῇ καὶ δόξῃ, ἐν φύλει καὶ γυνόγητι, ἐν κόπῳ καὶ
μέχθρῳ, ἐν ἀρχυπνίᾳ καὶ νηστείᾳ, ἐν πορσεύχῃ καὶ ἀ-
ργίᾳ μελέτῃ, ἐν δειγμοῖς καὶ ἐνείδεσι πολλοῖς ἐδού-
λευσαν.

β'. Ω· πολλὰς καὶ θειὰς θλίψεις ἔπαθον οἱ Ἀπό-
στολοι, οἱ μάρτυρες, οἱ μοι οὐκ ἡμέτεροι, καὶ πατέρες, καὶ ἄλ-
λοι πάντες, οἱ τοῖς τῷ Χριστῷ ἔχουσιν ἀκοῇ καὶ πίστι
ἡγήσαντο; τοῖς γὰρ καὶ ἡμεῖς αὐτῶν ἐν ταῖς τοῦ κυρίου ἐ-
μίσησαν, τῷ αὐτῷ ἐν τῷ ζῆν καὶ νύκτι κήσαντες, αἵς ὡς ἡ-
μεῖς καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ ἐνείδεσθαι, ὅτι πᾶσι δειγμοῖς
πολλοῖς

quàm frequenter ab inimico vexati sunt? quàm crebras & feruidas orationes Deo obtulerunt? quàm rigidas abstinencias quoridie peregerunt? Quàm magnum zelum & feruorem ad spiritualem profectum habuerunt? Quàm foris bellum, aduersus edomationem vitiorum gesserunt? Quàm puram & rectam intentionem ad Deum tenuerunt? Per diem laborabant, & noctibus orationi diutina vacabant, quanquam laborando, ab oratione mentali, minime cessarent.

3. Omne tempus viliter expendebant; omnis hora ad vacandum Deo breuis videbatur: & præ magna dulcedine contemplationis, etiam obliuioni tradebatur, necessitas corporalis refectionis. Omnibus diuitijs, dignitatibus, honoribus, amicis & cognatis, renuntiabant: nil demando habere cupiebant, vix necessaria vitæ sumebant, corpori seruire, etiam in necessitate dolebant. Pauperes igitur erant rebus terrenis sed diuites valde in gratia & virtutibus. Foris egebant, sed intus gratia & consolatione diuina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo proximi ac familiares amici. Sibi ipsi videbantur tanquam nihili, & huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei pretiosi & dilecti. In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in charitate & patientia ambulabant: & ideo quo idie in spiritu proficiebant, & magnam apud Deum gratiam obtinebant. Dati sunt in exemplum omnibus religiosis: & pus promouere nos debent ad bene proficiendum,

πολι

συχνῶς ὑπὸ τῷ ἐχθρῷ κατακλιπτοί· ὡς συλ-
ξισταὶς δαίτεις τῷ θεῷ προσήνεγκον· ὡς δεινὰς ἐγ-
κρατείας καὶ ἐκείνῳ σιωπέτευσαν· ὡς μέγα ζή-
λον καὶ ζέσιν τῇ πνευματικῇ θεωροῦσιν· ὡς βα-
ρυνὸν πόλεμον τῷ νικᾶν τὰς κακίας ἐποίησαν· ὡς κα-
θαράν καὶ ὁρθὴν θεωροῦσιν πρὸς τὸν θεὸν ἐτήρησαν·
μετ' ἡμέραν ἐπόναν, τὴν δὲ νύκτα ταῖς θεωρουχαῖς
διλυμένῃσιν ἐχόλασαν, καθὼς ἐν τῷ πονεῖν, τῇ δουλείᾳ τῇ
νοεῖν μὴ δαμάσκει ἀναπαύμενοι.

γ'. Πρῶτον χρόνον χρησίμως διέτριβον, πᾶσα ἡ ὥρα
εἰς τὸ τῷ θεῷ δουλάσκειν βραχεία ἐδόκει, καὶ ὑπὸ με-
γέθυς ἡδονῆς τῆς θεωρίας, καὶ τῇ ἀναγκῇ βρώσεως
τῇ σωματικῇ ἐπελανθάνοντο· παρὰ πλεονεξίας, ἀξίας,
τιμῆς, φίλοις καὶ συγγενέσιν ἀπετάσσοντο, καὶ μηδὲν τῷ
τῷ κόσμῳ ἔχειν ἠθέλον, μόλις τὰ τῷ βίᾳ ἀναγκῇ
λαβόντες· ἐπὶ τῷ δουλέειν τῷ σώματι καὶ ἀναγκα-
σίαντες ἤλθοντο· πτωχοὶ μὲν ἔν τῷ πνεύματι, τῇ δὲ
χάριτι καὶ ταῖς ἀρεταῖς πολλοὶ πλάστοι ἐγίνοντο. ἔξω
ἡ πόρρω, εἶσω δὲ χάριτι καὶ παρακλήσει τῷ θεῷ ἀνε-
παύοντο.

δ'. Τῷ κόσμῳ ἀλλότριοι, ἀλλὰ τῷ θεῷ ἐγγύτατοι
καὶ οἰκεῖοι ἦσαν. ἐαυτοῖς μὲν ἔδει εἶναι καὶ τῷ κόσμῳ
καταφρόνητοι ἐδόκουν, ἐὰν ποῦν δὲ τῷ θεῷ τίμιοι καὶ ἀ-
γαπῆται ἐγίνοντο. Ἐν ἀληθείᾳ τῆς εἰρήνης διήγον, ἐν ἀ-
πλῇ ὑπομονῇ ἔζων, ἐν ἀγνότητι καὶ ὑπομονῇ πειρασ-
των, καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἐκείνῳ ἐν πνεύματι θεωροῦ-
σιν, καὶ παρὰ τῷ θεῷ τῇ μεγάλης χάριτος ἐπιτύχου-
σιν. Εἰς παράδειγμα πᾶσι ἀσκηταῖς ἐδόξουν, καὶ διὰ
τούτου μακάριον δεῖ ἡμᾶς παρὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν καλῶς

mus ad relaxan-
dum.

5. O quantus feruor omnium religiosorum, in principio sua sanctæ institutionis fuit? O quanta deuotio orationis? quanta æmulatio virtutis? quàm magna disciplina viguit? quanta reuerentia & obedientia, sub regula magistri, in omnibus effloruit? Testantur adhuc vestigia derelicta, quòd verè viri sancti & perfecti fuerunt: qui tam strenuè militantes, mundum suppeditaue-
runt. Iam magnis putatur, si quis transgressor non fuerit: si quis, quod accepit, cum patientia tolerare potuerit.

6. O tepor & negligentia status nostri, quòd tam cito declinamus à pristino feruore: & iam tædet viuere, præ lassitudine & tepore. Utinam in te penitus non dormiret profectus virtutum, qui multa sæpius exempla vidi dei deuotorum.

CAP. XIX.

De exercitiis boni Religiosi.

1. **V**ita boni religiosi, omnibus virtutibus pollere debet: vt sit talis interiùs, qualis videtur hominibus exteriùs. Et meritò multò plus debet esse intus, quàm quod cernitur foris: quia inspector noster est Deus, quem summò perè reuereri debemus, vbicunque fuerimus, & nunquam angeli in conspectu eius mundi incedere. Omni die, renouare debemus propositum nostrum, & ad feruorem nos excitare; quasi hodie primum ad conuersionem venissemus, atque dicere: Adiuua me Domine Deus, in bono proposito, & sancto seruitio tuo: & da mihi nunc hodie perfectè incipere, quia nihil est, quod hactenus feci.

2. Secunda-

ἡ δὲ ὁμοία τὸν ἀκρυμνὸν τὸν χλιδάρον τὸν οὐρανόν.
ἰ. Ὡς πόση ζήσις πάντων ἀσκητῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆ
ἀγνῆς ὑπὸ τῆς δυνάμεως αὐτῶν γέγονεν; ὡς πόση ὑπο-
βία τῆς περὶ τὴν ἡσυχίαν; πόσος ζήλος τῶν ἀρετῶν; πό-
ση πείδευσις ἡμᾶς; πόση ἀδελφία καὶ ὑπακοὴ ὑπὸ
καλῶν τῶν διδασκάλων ἐν πάσῃ ἐπὶ ἡμετέροις; ἐπὶ καὶ νῦν
καὶ ἔχον καὶ τὸ ἐκείνην μαρτυρεῖ, ὡς ἄνθρωποι ἀγνοοῦντες
καὶ τέλει ἐγένοντο, οἵτινες οὕτω ἡλικίᾳ πολυμή-
σαντες τὸν κόσμον ὑφ' ἐαυτῶν ἐποίησαντο. ἐν δὲ τῇ
παρόντι μέλῃ νομίζομαι, εἴ τις τῶν νόμων ἐπαραβά-
ναι εἴπῃ, ὁπερ ἔλαβε, ὑπομονητικῶς βαστάζειν δύναται.
5. Ὡς τῆς χλιαρότητος καὶ ῥαθυμίας τῆς κατὰ τὴν
συνήθειαν ἡμῶν, ἀντὶ τῆς αἰτίας τῆς παλαιᾶς ζήτησε-
ως ἐκκλινόμεν καὶ νῦν ὑπὸ κόπῃ καὶ χλιαρότητι, τὸ ζῆλον
φορτικὸν ἡγάμεθα. Εἴθε καὶ τῶν ἀρετῶν ἐπίδοσις ἐ-
σοί ἐπαντελῶς ἐκείνου, ὅς πολλὰ τῶν ὑποδείξεων
περὶ αὐτὰ πλεονέκεις ἐβλεψας.

Κεφ. 5.

Περὶ τῶν γονιμάτων τῶν ἀγαθῶν ἀσκητῶν.

α. Τὸν οἶον τῶν καλῶν ἀσκητῶν οἰεῖ πάσης ἀρετῆς
λαμπρύνειν, οἷς εἶσιν οἱ αὐτοὶ εἶπα, οἷος ἔξω
τῶν ἀνθρώπων φαίνεται. Καὶ εἰκότως εἶσιν πλέον ἢ ἔξω
φαινομένη εἶναι περὶ αὐτοὺς, ὅτι ἐπὶ πλὴν ἡμῶν θεοὶ εἰσιν.
ὅν χρὴ ἡμᾶς, ὅτε αὐτοὶ ὡς μέγιστα σέβειν, καὶ τῶν
ἀγγέλων καθαρῶν δέκναι, ἐν ᾧ ἡμῶν ἀρετῶν.
Καὶ ἔχον τὴν τὴν ἀρετῶν ἡμῶν φαντασίαν ὁφείλο-
μεν, καὶ ἡμᾶς ὡς σήμερον παρῶν ὅπως φέροντες, πρὸς τὸ
ζῆλον παροξύνειν, καὶ λέγει. Εὐχαριστοῦμεν σε, ὡς
τῇ καλῇ ἀρετῇ σου, καὶ τῇ ἀγνῇ δακρύῃ σου, καὶ παράχῃ
μοι νῦν σήμερον τελείως ἀρξάμεθα, ὅτι τὸ ἀρχαῖόν μοι
μέχρι τῆς νῦν, μηδὲν ἴσθαι. C 3 C. Καν

2. Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri: & multa diligentia opus est, bene proficere volenti. Quod si for iter proponens, sæpe deficit: quid ille, qui ratio aut minus fixè, aliquid proponit? Varius tamen modis contingit, desertio propositi nostri: & levis omissio exercitiorum, viz sine aliquo dispendio transit. Iustorum propositum, in gratia Dei potius, quàm in propria sapientia pender: in quo & semper confidunt, quicquid arripunt. Nam homo proponit, sed Deus disponit, nec est in homine via eius.

3. Si pietatis causa, aut fraternæ utilitatis proposito, quandoque consuetum omittitur exercitium, facilè postea poterit recuperari. Si autem tædio animi aut negligentia, facilè relinquitur, satis culpabile est, & nocivum sentietur. Conemur quantum possumus, adhuc leviter deficiemus in multis. Semper tamen aliquid certi proponendum est, & contra illa præcipuè, quæ amplius nos impediunt. Exteriora nostra & interiora pariter, nobis servanda sunt & ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continuè te vales colligere, saltem interdum: & ad minus semel in die, manè videret, aut vesperè. Manè propone, vesperè discute mores tuos; qualis hodie fuisti in verbo, opere & cogitatione: quia in his sæpiùs forsitan off. ndisti Deum & proximum. Accinge te sicut vir, contra diabolicas nequitias: frena gulam,

ζ'. Κατὰ τὴν ποσειδῶν πρὸς τὸν ὁδο-
 σεως ἡμῶν ὑποάρχει, καὶ πολλὰ ὑπὲρ μέλει ἀναγκαῖα
 ἐστὶ τῷ καλῶς ὑποδύναμι ἐθέλοντι. Εἰ ὁ βέλτερος π
 ποσειδῶν, πολλάκις ὑπὲρ μέλει, τί δὲ ὁ ἀσπασίας ἢ
 ἢ πῶς σερῶς ποσειδῶν ποιεῖται; Ἀλλὰ μὴν ἡ τῆς
 ποσειδῶν ἡμῶν ὑποδύναμις πολυτρόπως συμβαίνει,
 καὶ ἡ κατὰ παράλειψις τῶν ἀσκήσεων μόλις ἀβλαβῶς
 γινώσκαι εἴωθεν. Ἡ τῶν δικαίων ποσειδῶν ἐν τῇ τῆς
 θεοῦ χάριτι μάλλον, ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ σοφίᾳ κρέματα, ἐν
 ᾧ αἰεὶ πεποιθασιν, ὅ, τι αὐτῶν ἄρξονται. Ὁ γὰρ ἀνθρώπος
 ποσειδῶνεται, ὁ δὲ θεὸς διατίθεται, καὶ οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ
 ἐστὶν ὁ εἶς αὐτῶν.

ζ'. Εὐὰν δὲ ὑποσπασθῇ, ἢ δὲ ἀφ' ἑαυτῶν τῶν ἀδελ-
 φῶν τὸ εἰς τὸ μένον ἀσκημάτων ποτε παραλείπεται, ἢ
 δὴς ὕστερον πάλιν ἀναλαμβάνει δυνάμει. εἰ δὲ δὲ
 ἀνδρίας, ἢ ἀμέλειαν τῆς ψυχῆς βλάβος ἀφίσταται, ἐπὶ
 μεμπτῶν ἐστὶν, καὶ βλάβος γινώσκεται. ποσειδῶν
 μεν, καὶ τὸν διδάσκει, ἐπὶ ἐν πολλοῖς βλάβος δο-
 λείφομεν. ἀλλ' ὅμως αἰεὶ χρὴ βέλτερος π ποσειδῶν
 μάλλιστι δὲ κατὰ τῶν ἡμῶν ἐπὶ πλέον ἐμποδίζον-
 των. τὰ ἐξω, καὶ εἰς ἡμῶν ἄμα ἐξετάζειν καὶ δια-
 τάττειν ἐπ' ἀναγκῆς ἡμῶν ἐστὶν, ὅ, τι ἀμφοτέρων τῇ πο-
 σιδῶν συμφέρει.

δ'. Εἰ σιωχῶς συλλέγειν σε ἐχ' οἶσθ' εἶ, ἐπίστε
 γὰρ, καὶ τὰ ἀχιστὸν ἀπαξ κατ' ἡμέραν, ποσειδῶν
 καὶ ἐσπέρας. Πρῶτῃ ποσειδῶν, ἐσπέρας δὲ τὰ ἡπὶ σε ἐξέ-
 τασον, ὅ, τοῖς ἀν σήμερον γένῃ τῷ λόγῳ, τῷ ἔργῳ, καὶ
 τῇ διανοίᾳ, ὅ, τι τέτοις ἴσως τῷ θεῷ, καὶ τῷ πλῆσιον
 ποσειδῶν. Ζῶσαι, ὡς ἀνὴρ, τῷ ὁσφύῳ σε, κα-
 τὰ τῶν τῷ διαβόλῳ ποσειδῶν. χαλινὰ γὰρ τῷ

tionem, fa-
nunquam sis ex toto otio-
sus : sed aut legens, aut scribens, aut orans,
aut meditans, aut aliquid utilitatis pro com-
muni laborans. Corporalia tamen exercitia,
discretè sunt agenda, nec omnibus æqualiter
assumenda.

5. Quæ communia non sunt, non sunt foris
ostendenda : nam in secreto, tutius exercentur
priuata. Cauendum tamen, ne piger sis
ad communia, & ad singularia promptior : sed
expletis integrè & fideliter debitis & iniun-
ctis, si iam ultra vacat, redde te tibi, prout deuotio
tua desiderat. Non possunt omnes habere
vnum exercitium : sed aliud isti, aliud illi,
magis deseruit. Etiam pro temporis congruen-
tia, diuersa placent exercitia : quia alia in
festis, alia in feriatis, magis sapiunt diebus.
Alijs indigemus tempore tentationis, & alijs
tempore pacis, & quietis. Alia, quum tristamur,
libet cogitare : & alia, quum læti in Domino
fuerimus.

6. Circa principalia festa, renovanda sunt bona
exercitia : & sanctorum suffragia feruentius
imploranda. De festo in festum proponere
debemus, quasi tunc de hoc seculo migraturi,
& ad æternum festum peruenturi. Ideoque
solicite nos præparare debemus in deuotis tem-
poribus, & deuotius conseruari, atque omnem
obseruantiam strictius custodire, tanquam in
breui præmium laboris nostri à Deo percep-
turi.

7. Et si dilatum fuerit, credamus nos minùs
bonè præparatos, atque indignos tantæ adhuc
gloriæ,

γας.

κός ῥᾶον χαλῖνα γαγκοίσις. ^{παρὰ τοὺς}
λῶς, ἀλλ' ἡ ἀναγίνωσκε, ἢ γράφει, ἢ προσεύχει, ἢ με-
λέτει, ἢ ἄλλο π χρίσιμον ὑπὲρ τῆ κοινῆ ἐργάζε. Αλλὰ
μὴ τοῖς τῆ σώματος ὁ ἀσκήμασιν οὐ δεῖ ἀκριπῶς
προσφέρεισθαι, ἢ πάντας αὐτὰ ἐξ ἴσου παραλαμβάνειν.
ἔ. Τὰ οὐ κοινὰ ὄντα ἐκ ἕω ὑποδεικτέον, ὅτι τοῖς
ἴδια ἐν κρυπτῶ ἀσφαλέςτερον ἀσκεῖται. Ὑλα τοῦ ὁ
πρὸς τὰ κοινὰ ῥα θυμὸν, καὶ πρὸς τὰ ἴδια προχείρως
ἔχειν. ἀλλὰ τὰ ὀφειλόμενα καὶ ὅπτα χέντα τελεί-
ως καὶ πῶς περάτας, εἰ ἐπὶ σοι χολὴ ὑπάρχει, γίνωσκει-
αὐτῷ, καὶ δὲ περὶ ἢ βυστίειά σε ποθεῖ, ἢ δύναται πῶς
τῇ αὐτῇ ἀσκήσει χρῆσθαι, ἀλλὰ τῷ μὲν αὐτῇ, τῷ
δ' ἄλλῃ ἀρμόπει. Προσέτι κατὰ τὴν τῆ χρόνου λόγον
διαφοροὶ ἀσκήσεις ἀρίσκεισιν, ὅτι αἱ μὲν ἐν ταῖς ἑορ-
τασίμας, αἱ δ' ἐν ταῖς ἐργασίμας ἡμέραις ὅπτα περπεί-
εῖσιν. Ἀλλων ἐν καιρῷ πειρασμῷ, ἄλλων ἐν καιρῷ εὐ-
φροσύνης καὶ ἡσυχίας δέόμεθα. Αλλὰ τοῖς λυπεμένοις,
ἀλλὰ τοῖς ἐν κυρίῳ χάρεσι, διακοῦσαι φίλον ἐστὶ.
ς'. Περὶ τὰς μεγάλας ἑορταῖς χρὴ τὰ καλὰ ἀσκήματα
φανεῖσθαι, καὶ τὰς τῶν ἀγίων ἐπτεύξεις ἀκριβέστερον
ἔπιπαλεῖσθαι. ἐξ ἑορτῆς εἰς ἑορτὴν παρελθόντων ὀφείλο-
μεν, ὡς τότε ἐν τέττι αἰῶνι ὁ ἀποικησύντες, καὶ εἰς τὴν
ἑορτὴν τὴν αἰώνιον ἀφίξομενοι. Καὶ διὰ ταῦτα ἐπὶ
τῶν χρόνων βυστίειαν ὁ ἐίλομεν ἡμᾶς. ὅπτα μελῶς
ἱπομάζειν, καὶ ὕλα βέστερον διαγίνειν, καὶ πάντας κενό-
νας σπευδόμενον διατηρεῖν, ὡς ἐν βραχεῖ τὸ ἄβδον
τῷ πόνῳ ἡμῶν παρὰ τῷ θεῷ ληφόμενοι.
ζ'. Καὶ εἰς ἀναβληθῇ, νομίζομεν ἡμᾶς ἡπὶον κα-
λῶς ἐπιμαρτυρῆσαι, καὶ μαχίμους τοσαύτης δοξῆς ἐπὶ
C 5 νέσθαι,

gloria. ^{is} tempore præ-
finito: & studeamus nos melius ad exitum præ-
parare. Beatus seruus (ait Euangelista Lucas)
quem, cum venerit Dominus, inuenerit vigilan-
tem. Amen dico vobis, super omnia bona sua,
constituet eum.

CAP. XX.

De amore solitudinis, & silentij.

1. **Q**UARE aptum tempus vacandi tibi: & de
beneficijs Dei frequenter cogita. Relin-
que curiosa. Tales perlege materias, quæ com-
punctionem magis præstant, quàm occupatio-
nem. Si te subtraxeris à superfluis loquutioni-
bus & ociosis circuitionibus, nec non à no-
uitatibus & rumoribus audiendis; inuenies
tempus sufficiens & aptum, pro bonis medita-
tionibus insistendis. Maximi sanctorum hu-
mana consortia, vbi poterant, vitabant, & Deo
in secreto viuere eligeabant.

2. Dixit quidam: Quoties inter homines fui,
minor homo redij: Hoc sæpius experimur,
quando diu confabulamur. Facilius est omni-
nò tacere, quàm verbo non excedere. Facilius
est domi latere, quàm foris se posse sufficienter
custodire. Qui igitur intendit ad interiora &
spiritualia peruenire, oportet eum cum Ihs v à
turba declinare. Nemo securè apparet, nisi
qui libenter latet. Nemo securè loquitur, nisi
qui libenter tacet. Nemo securè præst, nisi qui
libenter sibi est. Nemo securè præcipit, nisi qui
bene obedire didicit.

3. Nemo

ἰδοὺ,

ταῦ· καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν πρὸς αὐτὸν·
τὴν παρασκευάσαι αὐτοῦ. Μακάρι· Θ· ὁ δεῦ· Θ· (λέ-
γει ὁ ἀναγγέλις τῆς Δευκᾶς / ὅν· ἐλθόν· ὁ κίε· Θ· εὐρύ-
σει τῆς γῆς ὁρῶντα. Αληθῶς λέγει ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πάν-
τοῖς ὑποάρχουσιν αὐτὸ κατεστῆκε αὐτόν.

Κεφ. κ'.

Περί τῆς φιλεῖν τὴν ἐκκλήσιν καὶ τὴν σιγήν.

α'. Ζητεῖ καὶ ἑκαστὸν τῶν ἀποστόλων ἐν αὐτοῖς, καὶ
τὴν τῆς δεῦ· ἀπεργεῖν τὰ συχνῶς ἐν τῷ
ἑαυτοῦ τῷ πνεύματι· τοιαύτας ὑποδείξεις ἀνάγκη
ἔχει μᾶλλον τὴν σιγήν, ἢ τὴν ἀσκήσιν παρεχέσθαι.
Ὁ ἐν τῇ ὑποστάσει αὐτοῦ τῶν ἀποστόλων συνομιλι-
ῶν, καὶ ἀργῶν ἀποδομῶν, ἐπὶ τῇ τῆς ἀκρόασι τῆς κα-
τότητος καὶ φημῶς, εὐρήσεις διαρκῆ καὶ ὁπτικῶν χρό-
νον τῆς ἀσκήσεως τῆς ἀσκήσεως μελέτης. Οἱ τῶν ἀ-
σκήσεων μέγιστοι, ὅποτε ἡ δυνάμις αὐτοῦ, τὰς πρὸς αὐτὸν
συνομιλίας ἐφυγοῦν, καὶ ἐν κρυπτῇ ζῆσιν τῇ δεῦ· πε-
ριεργάζονται.

β'. Εφη περὶ ὅποσων ἐν τοῖς ἀνθρώποις παρεργ-
νόμενοι, ἐλάττω ἀνθρώπου ἀνεχέρηται τὰς πολλὰς
καιρῶν, πολὺ χρόνον συνομιλῶσιν, πεῖραν λαμβάνο-
μεν. Ῥᾶν ἐστὶ πάντας σιωπᾶν, ἢ ἐν λέξει ἐπὶ αὐτῶν.
Ῥᾶν οἱ καὶ κατακρύπτειν, ἢ ἐξῶθεν τὴν ἀκρόασιν
διαφυλάττειν. τὸν ἕν ἐν τῇ εἰσῶ καὶ πνευματικῇ ἀ-
σκήσει ὁπχειρῶντα, δεῖ μετὰ τῇ Ἰησοῦ ἐκνεύσαι
ὅλως, ὅδεῖς ἀσφαλῶς φάσκειν, εἰ μὴ ὁ ἀσμένως λα-
θῶν. οὐδεὶς ἀσφαλῶς καλεῖ, εἰ μὴ ὁ ἀσμένως ἀ-
ρχῶν. καὶ δεῖς ἀσφαλῶς ἀρχεῖ, εἰ μὴ ὁ ἀσμένως ἀρχό-
μεν· Θ'. ὅδεῖς ἀσφαλῶς περὶ τῆς αὐτοῦ, εἰ μὴ ὁ περὶ τῆς
αὐτοῦ καλῶς κατεμάθων.

γ'. Οὐ-

in ^{conscientia} ~~conscientia~~ Semper tamen
sanctorum securitas, plena timoris Dei existit.
Nec eo minus solliciti, & humiles in se fuerunt,
quia magnis virtutibus & gratia emicuerunt.
Prauorum autem securitas, ex superbia & præ-
sumptione oritur, & in fine in deceptionem
sua vertitur. Nunquam promittas tibi securita-
tem in hac vita, quamuis bonus videaris cœ-
nobita, aut deuotus eremita.

4. Sæpe meliores in æstimatione hominum,
gravius periclitati sunt, propter suam nimiam
confidentiam. Vnde multis vtilius est, ut non
penitus tentationibus careant, sed sapius im-
pugnentur; ne nimiam securi sint: ne fortè
in superbiam eleuentur; ne etiam ad exte-
res consolationes, licentiùs declinent. O qui
nunquam transitoriam lætitiā quæreretur: qui
nunquam cum mundo se occuparet, quàm bo-
nam conscientiam seruaret? O qui omnem
vanam sollicitudinem amputaret, & duntaxat
salutaria ac diuina cogitaret, & totam spem
suam in Deo constitueret, quàm magnam pacem
& quietem possideret?

5. Nemo dignus est cælesti consolatione, nisi
diligenter se exercuerit in sancta compunctio-
ne. Si vis corde tenus compungi, intra cubi-
le tuum, & exclude tumultus mundi, sicut scri-
ptum est: In cubilibus vestris compungimini.
In cella inuenies, quod deforis sapius
amittes. Cella continuata dulcescit, & male
custodita

γ.

τ' κα

ἀγίων ἀσφάλεια, αἰετὴ πλήρης τῆ φώτι τῆ αἰωνίου
το. Καὶ τὸν ἐκείνου ἔχον ὀφθαλμοὺς, καὶ τοὺς αὐτοῦ το-
πεινοὶ ἐγένοντο, ὅτι διὰ μεγάλης ἀρετῆς καὶ χάρι-
τις ἐξέλαμψεν. Ἡ δὲ τ' κακῶν ἀσφάλεια ἐκ τ' ὑπερ-
φανίας καὶ τ' περὶ ἑαυτὴν πέφυκε, τὸ τελευταῖον εἰς τὴν
ἀπάτην αὐτῶν μεταβάλλουσα. μηδέποτε σεαυτῇ τ'
ἀσφάλειαν ἐν τῇδε ζωῇ ὑπερῶν, καὶ περὶ καλοκρί-
στος κοινός, ἢ ἐρημίας ἀποδοῖς σοι δοκῶν.

δ'. Πολλάκις οἱ παρ' ἀνθρώποις μάλλον ὀφθαλμοί,
διὰ τὴν αὐτῶν πεποιθήσιν τὴν ἀγνῆ, δεινότεροι ἐ-
κινδύνευσαν. Διὸ πολλοῖς χρησιμώτερόν ἐστι, μὴ τῶν
πειρασμῶν παντελῶς ἀπαλλαγθῆναι, ἀλλὰ πλεονά-
κις πολεμεῖσθαι, τῷ μὴ ἀγνῆ αὐτοῦ ἀσφαλῆς εἶναι,
μήποτε μετεωριζομένην, ἢ εἰς παραμυθίας τὰς ἐξ
τολμηρότερον τραπέσιν. ὁ μηδέποτε τὴν ὑποφροσύνην
ὀλιγοχρόνιον ζήτων, μηδὲ πρὸς τὸν κόσμον ἀχολέ-
μεν **Θ**, ὡς καλῶ συνείδησιν ἂν διεφύλαπεν; ὁ
πάντα μέρμεραν ματαίην ἀνθρώπων, καὶ μόνον τὰ τῆς σω-
τηρίας καὶ τῆς θεῆς διαποῶν, καὶ ὅλην τὴν ἐλπίδα αὐτῇ
ἐν τῇ θεῷ ἔχων, ὡς πολλῆς εἰρήνης καὶ ἡσυχίας ἐτύγ-
χασεν;

ε'. Οὐδεὶς τῆς παρακλήσεως τ' ὑπαίου ἀξίος ἐστὶ,
πλὴν ὁ ἐν τῇ ἀγνῇ καταλύσει αὐτὸν μετὰ ἀσκη-
τικῆς. Εἰ δέ τις τὴν καρδίαν κατακαύσῃ, εἰ-
σελθεῖ εἰς τὸ παροῦσιν σε, καὶ ἐκκλίσῃ τὸν τῆς κόσμου
δορυφόρον, καὶ τῶς γέγραπται. Ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν
κατακαύσῃτε. ἐν τῇ καλλίᾳ εὐρήσεις, ὅπερ ἔξω πολλά-
κις ἀπολέσεις. Τὸ μὲν καλλίον θαμινὰ οἶκον ἔν-
γλυ-
καίς

in principio con-
uersionis tuæ, bene eam incolueris, & custodie-
ris, erit tibi postea directa amica, & gratissimum
solatium.

6. In silentio & quiete, proficit anima deuota. & discit abcondita scripturarum. Ibi inuenit fuenta sacch ymarum, quibus singulis noctibus se lauet & mundet: vt conditori suo tanto familiarior fiat, quando longius ab omni seculari tumultu degit. Qui ergo se abstineat à uotis & amicis, appropinquabit illi Deus, cum angelis sanctis. Melius est latere, & sui curam agere: quàm se neglecto, signa facere. Laudabile est homini religioso, raro foras ire, fugere videri, nolle eum homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? Transit mundus. & concupiscentia eius. Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum: sed quum hora transierit, quid nisi gratitatem conscientie, & cordi dispersionem repottas? Latus exirus, tristem saepe reditum parit: & læta vigilia ferotina, triste manè facit. Sic omne carnale gaudium, blandè intrat: sed in fine, mordet & perimit. Quid potes aliibi videre, quod hic non vides? Ecce cælum, & terra, & omnia elementa; nam ex istis, omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere? Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere. Si cuncta videres præsentia, quid esset nisi visio vana? Leua oculos tuos ad Deum in excelsis, & ora pro peccatis

καζει, κα

ὑποπροφης οο

σοι ὑστερον φίλτα τον κη χαριέσται τον.

ς'. Εν σγη κη η τυχη η ὕλας ψυχη πορκόπει,
κη τὰ τῶν γραφῶν κρύφια μαυθάνει. Εκεί ευείσκει
τὰ βείδρα τῶν δακρύων, οἷς ἀν κατ' ἐκαστων νύκτα
λέστη κη καθαρίσθι ἐαυτῶν, τῆ τῶ κη πη αὐτῆς τοτῆ-
τῶ οικειοιερην γυέωται, ὅσα πορρωτέρω παντός θο-
ρύος κοσμικῆς. τῶ μὲν ἐν τῶν γνωσῶν κη φίλων
ἐαυτὸν χωρίζοντι ὁ θεὸς σὺ τοῖς ἀγγέλοις ἀγίοις
αὐτῆς πλησιάσει. Βέλπὸν ἐστὶ λαυθάνειν, κη αὐτῆς
ὑπὸ μελέωται, η αὐτῆς ἀμελῆντα, σημεῖα ποιῇ. τῶ
θεοπεθεῖ ἀνδρὶ ἐπαγετὸν ἐστὶ σπανίως ἔξω ἵεναι, φεύ-
γειν τὸ φάνεωται, κη μὴ ἐκλεσθῇ τὸν ἀνθρώπου ἐρᾷ.

ζ'. Τί θέλεις βλέπειν, ὅ, πῃ χεν οὐκ ἔξεστιν, ὁ κόσ-
μος παρέρχεται, κη ὁ πῶ θυμια αὐτῆς. Αἱ μὲν ποθῆ-
σθις ἀφ' ἑκῆς πικρῆς εἰς τὸ περιπατήσαι ἐλευσθι, τῆς δ' ὥρας
παραλθῆσθις, πῇ ἄλλο, η τὸ τ' πωλειθῆσθις ἑάρμα, κη
τὸν τ' καρδίας διασπατμὸν ἀνακορίζεις; ἡ φαρὰ
ἔξω θῆς τῶν λυπηρῶν ἐπάνοδον ποιλῆς παρέχει, κη ἡ
ὀλαρά φυλακῇ τ' ὀφίας, συγερὸν ἔρπον ποιῇ. οὐτα
πᾶσα χαρὰ σαρκικῇ μελιχίς εἰσέρχεται, ἐν τέλει ὃ
δάκνει κη καθαίρει τὴ δύνῃ ἄλλοις εἰπῆσαι, ὅ, πῃ ἐν-
παύεται οὐ βλέπεις; Ἰδὲ οὐ ἐκείναις, κη ἡ γῆ, κη πάντα
σοι χεῖρα· πάντα γὰρ ἐν τῇ σταν ἐρῶντο.

δ'. Τί οἶσθι εἰς πᾶσα εἰπῆσαι, ὁ πολὺν χρόνον ὑπὸ
τῶ ἡλίου διαμένειν δύναται; πιστεύεις ἴσως τῇ κορείωται,
ἀλλ' οὐ δυνῶσθι ἐφικέωται. εἰ πάντα τὰ παρόντα ἐ-
βλοπῆς, πῇ ἂν εἰ μὴ ὁρασις ματῆς; ἄρον τὸν ὀφθαλ-
μὸν σου πρὸς τὴν θεον τ' ἐν ὕψις, κη ὑπὲρ τῶν ἀμαρ-
τῶν κη

...iste vana vanis :
tu autem... quæ tibi præcepit Deus.
Claude super te ostium tuum, & voca ad te Ie-
sum, dilectum tuum. Mane cum eo in cella,
quia non inuenies alibi tantam pacem. Si non
exisses, nec quicquam de rumoribus audisses,
melius in bona pace permanisses. Ex quo no-
ua delectat aliquando audire, oportet te exinde
turbationem cordis tolerare.

CAP. XXI.

De compunctione cordis.

1. SI vis aliquid proficere, conserua te in ti-
more Dei, & noli esse nimis liber; sed sub
disciplina, cohibe omnes sensus tuos, nec ine-
pta te tradas lætitiæ. Da te ad cordis compun-
ctionem, & inuenies deuotionem. Compun-
ctio multa bona aperit, quæ dissolutio citò
perdere consuevit. Mirum est, quòd homo po-
test vnquam perfectè in hac vita lætari, qui
suum exilium, & tam multa pericula animæ suæ,
considerat & pensat.

2. Propter leuitatem cordis, & negligentiam
defectum nostrorum, non sentimus animæ
nostræ dolores; sed sæpe vanè ridemus, quan-
do meritò flere deberemus. Non est vera li-
bertas, nec bona lætitia, nisi in timore Dei
cum bona conscientia. Fœlix, qui abijcere
potest omne impedimentum distractionis, &
ad vñionem se recolligere sanctæ compunctio-
nis. Fœlix, qui se abdicat, quicquid conscientiam
suam maculare potest vel grauare. Certa viriliter,
consue-

παντ καὶ ἡ
ματαιότης, οὗ δεῖ τὸν ἄνθρωπον ἀποδοῦναι
ὅτι ταχθεῖσιν. Αὐτοὶ κλείουσιν τὴν θύραν ἐπὶ σοί, καὶ τὸν
ἑσπῶν τὸν ἀγαπητὸν σε παρὸς σε κάλεσεν. Παράκει-
τον αὐτῷ ἐν τῷ κελίῳ, ὅτι ἀλλοθι τοιαύτῳ εἰρήνῳ
ἔχουσιν. Εἰ ἐκ ἐξήλθες, καὶ μηδὲν πῶς τῶν φημῶν
ἔκκους, ἀμεινον αὖ ἐν τῇ εἰρήνῃ ὄμεινας. ὅτε δὲ ποτε
πῶς ἀκούσῃ τὰ κατὰ ἐφῆδη, διὰ ταῦτα χρὴ σὲ τὸν τῆς
καρδίας παραγμὸν ὑπομένειν.

Κεφ. κί.

Περὶ τῆς κατανύξεως τῆς καρδίας.

Α. Εἰ θέλεις θεωροῦν, ἐν τῷ τῷ θεῷ φόβῳ σεαυ-
τὸν διαφύλαττε, καὶ μὴ γίνῃς ἀγαθὸς ἀδελφός, ἀλλ' ἐν
τῇ παύσει ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀδελφότησιν σου, καὶ ἀτόπος
μὴ χαῖρε. τῇ τῆς καρδίας κατανύξει σπῶσαις, καὶ τὴν
θεοσέβειαν εὐρήσεις. Ἡ κατανύξις πολλὰ ἀγαθὰ ἀνοί-
γει, ἀπὸ τῆς ἡσυχίας ταχέως δοπολέσῃ εἰσδεῖσθαι. θαυμά-
ζον ἄξιον, ὅτι ἄνθρωπος ὁ τὴν φυγαδείαν αὐτοῦ, καὶ
τηλικύτας κινδύνους τῆς ψυχῆς αὐτοῦ σκοποῦν καὶ λογι-
ζόμενος, ἐν ταύτῃ ζωῇ τελείως ποτὲ χαίρει δύναται.
Διὰ τὴν τῆς καρδίας κεφότητα καὶ ἀμέλειαν τῶν
ἐλλείψεων ἡμῶν, τῶν ὁδωῶν τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐκ
ἀδαντομέθου, ἀλλὰ πολλάκις ματαιότης γελοῦμεν, ὅτε
ἐν εὐκότῳ κλάειν ἀφείλομεν. ἐκ ἔστιν ἐλευθερία ἀ-
ληθής, ἐστὶ καλὴ χαρὰ, εἰ μὴ ἐν τῷ φόβῳ τοῦ θεοῦ
ἀγαθὴ συνείδησις. μακάριοι, οἱ πάντες ἐμπόδισμα τοῦ
διασπασμοῦ δοπορίπτην, καὶ εἰς τὴν τῆς ἀγίας κατανύξε-
ως ἐνόηται αὐτὸν ἀναλαμβάνειν δύναται. μακάρι-
οι, οἱ οἷος τ' ἐστὶ χαρίσας ἀφ' αὐτοῦ, ὁ πτὴν συνείδησιν
αὐτοῦ μείνον, ἢ βαρύνει δύναται. Ἀγωνίζεσθαι ὁρῶντας
τὸ ἔδος

~~conflictus~~ vincitur. Si tu scis
homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua
facta facere.

3. Non attrahas tibi res aliorum, nec te im-
plices causis maiorum. Habe semper oculum
super te primum, & admoneas teipsum specia-
liter, præ omnibus tibi dilectis. Si non habes
favorem hominum, noli ex hoc tristari: sed hoc
sit tibi græte, quia non habes te satis bene &
circumspectè, sicut deberet Dei servum, & de-
votum religiosum conuersari. Vtilius est tæ-
pe & securius, quod homo non habeat multas
consolationes in hac vita, secundum carnem
præcipuè. Tamen quod diuinas non habemus,
aut rariùs sentimus: nos in culpâ sumus:
quia compunctionem cordis non querimus,
nec vanas & externas omninò abijci-
mus.

4. Cognosce te indignum diuina consolatione,
sed magis dignum multa tribulatione.
Quando homo est perfectè compunctus, tunc
grauis & amarus est ei torus mundus. Bonus
homo, sufficientem inuenit materiam dolendi
& flendi. Siue enim se considerat, siue de pro-
ximo pensat, scit quia nemo sine tribulatione
hic viuit. Et quantò strictius sese considerat,
tantò ampliùs dolet. Materiarum iusti doloris
& internæ compunctionis, sunt peccata & vitia
nostra, quibus ita inuoluti iacemus, vt ratio
cælestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quàm de longi-
tudine

τὸ ἔθος

πους ἀφίεναι, αὐτοὶ δὲ τὰ σὰ πράττειν σέ τα-
σσι.

γ'. Μὴ ἄλλοτριον πράγῃ, μηδ' ἐμπλέκε εἰς τὰ τ' ἀποθευόμενον· περὶ τὸν ὅτι πέπεισται τοῦτο, καὶ περὶ πάντων φίλων σε μάλιστα σεαυτὸν ἰδικῶς παραγίνει. Εἰ ἔστερεῖς τ' ὅτι ἀνθρώπων ὀνοίας, μὴ λυτῆς, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ δεινόν σοι γινώσκῃς, οὐ καλῶς καὶ περὶ σκεμμένως ἔχεις, ὥς προσήκον ἀν' ἡ τ' τῷ θεῷ δέλον καὶ δυσεῖν ἀσκητικῶς διαγίγναι. Πολλὰ καὶ χρησιμώτερον καὶ ἀσφαλές ἐστι τὸν ἀνθρώπον τ' ἐν τῇδε ζωῇ πολλῶν παρακαλήσεων, μάλιστα δὲ τ' κατὰ σάρκα οὐκ ὀπορεῖν. τῷ μὲντοι ἡμεῖς θεῖας παρακλήσεις ἐχέμεν, οὐδ' αὐτῶν ἀπαντίας ἀντιτάσσεται, τὸ ἅπλουν ἐν ἡμῖν ἐστίν, ὅτι τίτῳ κατανύξιν τῆς καρδίας ἐζητῶμεν, οὔτε τὰς ματαιάς καὶ τὰς ἔξω παρακλήσεις πάντως ἀποβάλλομεν.

δ'. Γνωστὸν ἀνάξιόν σε τ' θεῖας παρακλήσεως, μᾶλλον δὲ πολλὰς ἐλπίδας ἄξιον. Ἰδὲ ἀνθρώπου τελείας κατὰ φύσιν, ὅλος ὁ κόσμος φορτικός καὶ πικρός ἐστίν. ὁ ἄρχὸς ἀνθρώπου ἰκανῶς τῷ λυπεῖσθαι καὶ τῷ κλαίειν ἐσθλὴν εὐρίσκει. Ἐάν τε γάρ ἐκ τὸν σκοπῇ, εἰάν τε τὸν πλησίον λογίζηται, γινώσκει ὅτι εἰς αὐτὸν ἐλπίδας ἀντιτάσσεται. Καὶ ὅσοι ἀκριβέστερον αὐτὸν σκεπτεται, τοσούτῳ μᾶλλον λυπεῖται. Αἱ ἐπιθέσεις ἰκανῶς λύπης καὶ κατανύξεως τῆς εἴσας, τὰ ἀμαρτήματα καὶ κακία ἡμῶν εἰσιν, ἀπὸ οὕτως ἐκπλέχθημεν, ὥστε ἀπαντίας τὰ οὐράνια σκοπεῖν δύνησθαι.

ε'. Εἰ πλεονακίς τὸν θάνατον, ἢ τίτῳ μακροβιότητά

...bium quin feruentius te emendares. Si etiam futuras inferni sue purgatorii poenas, cordialiter perpenderes, credo quod libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares. Sed quia ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus, ideò frigidi & valde pigri remanemus.

6. Sæpe est inopia spiritus, vnde tam leuiter conqueritur miserum corpus. Ora igitur humiliter ad Dominum, vt det tibi compunctionis spiritum, & dic cum Propheta: **Ciba me Domine pane lachrymarum, & potum da mihi, in lachrymis, in mensura.**

C A P. XXII.

De consideratione humana miseria.

1. **M**iseres, vbicunque fueris, & quocunque te verteris, nisi ad Deum te conuertras. Quid turbaris, quia non succedit tibi, sicut vis & desideras? Quis est, qui habet omnia, secundum suam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram. Nemo est in mundo, sine aliqua tribulatione vel angustia, quamuis Rex sit, vel Papa. Quis est, qui melius habet? utique qui pro Deo, aliquid pati valet.

2. Dicunt multi imbecilles & infirmi, Ecce, quàm bonam vitam ille homo habet, quàm diues, quàm magnus, quàm potens & excelsus? Sed attende ad cælestia bona, & videbis quod omnia ista temporalia, nulla sunt; sed valdè incerta & magis grauantia: quia nunquam sine sollicitudine & timore possidentur. Non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam, sed sufficit ei mediocritas.

Verè

616

κα:

ποινας μέλας τις διανοῦ, καὶ καμάτον καὶ ὀδυνην, οἷ-
μα, ἀσμένως ἀν' ὑπόμενες, καὶ οὐδὲν χαλεπὸν ἐφο-
ρε. Ἀλλ' ὅτι ταῦτα εἰς ψυχὴν οὐ δίδει, καὶ ἡμεῖς τὰ
δωπεύματα ἐπιφιλέμεν, ψυχροὶ καὶ πάντῃ ὀκνηροὶ
διατελέμεν.

ς. Πολλὰ τις διὰ τὴν τῷ πνεύματος ὑπορίαν τὸ χέ-
τλιον σῶμα ἔτιω κέφως ὀδύρεται. Αἰξίωσον οὖν τῶν
πεινῶν, τὸν κύριον, δὲνά σοι τὸ ἑκατανύξιος πνεύ-
μα, καὶ λέγε σὺν τῷ προφῆτῃ· φώμισόν με κύριε ἀρ-
τον δακρύων, καὶ πόπσόν με ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ.

Κεφ. κ β'.

Περὶ ὅτι παρὰ φέως τῆς ἀνθρώπινης ἀδελφότητος.

α. Ἀθλίος εἶ, ὅτε δὴ ἦς, καὶ ὅποι τραπῆς, πλὴν ἐάν
ὅτι τραπῆς πρὸς τὸν Θεόν. τί ταρατῇ, ὅτι οὐ
περὶ χωρεῖ σοι, ὡς λέγει, καὶ ἐπεδυμείς; τίς ἐστιν, ὅτι
πάντα κατὰ γνώμην ὑπάρχει; ἔγ' ἐγὼ, ὅτε σὺ ἔγ'
ἄλλος ἄνθρωπος ἐπὶ τῇ γῆς. ἔδεις ἐστὶν ἐν κόσμῳ ἀνευ
θλίψεως ἢ στενοχωρίας, καὶ περ βασιλεὺς ἢ πάπας ὢν.
Τίς ἐστιν ὁ βέλτιον ἔχων; δῆλον ὅτι ὁ ὑπὲρ τῶν δεξ' πά-
ρειν πιθωάμενος.

ς. Λέγουσι πολλοὶ ἀδελφεοί, καὶ ἀρῖστοι, ὡς καλῶς
ἐκείνῳ τὸν βίον διάγει, ὡς πλεονέκτης, ὡς μέγας, ὡς
δυνατὸς καὶ ὑπερόχῳ τυγχάνει; ἀλλὰ τοῖς ἀγα-
θοῖς οὐρανίοις καὶ νῦν πρότερον, καὶ γνώσῃ ὅτι μὲν πόντος
τὰ πρόσκαιρα, οὐδὲν ἐστὶ πάντῃ σ' ἀσπλην, καὶ μᾶλλον
φορτικὰ, ὅτι μηδέποτε ἀμερίμενος καὶ ἀφόδως ἔχοντα.
ὡς ἐστὶν ἡ αὐτὴ δὴ δὴ ἀνθρώπου ἀδελφότης τὰ πρόσκαιρα κατὰ
δὲ κατὰ κέρως, ἀλλ' αὐτὰ ἡ μετρίτης ἐκτρέφει.

Αληθῶς.

nam; Quando
homo voluntarie spiritualior, tunc præsens
vita fit ei amarior; quia sentit melius, & vi-
det clarius humanæ corruptionis defectus.
Nam comedere, bibere, vigilare, dormire,
quiescere, laborare, & cæteris necessitatibus
naturæ subiacere, verè magna miseria est, &
afflictio homini deuoto, qui libenter esset abso-
lutus, & liber ab omni peccato.

3. Valdè enim grauatür interior homo, ne-
cessitatibus corporalibus in hoc mundo. Vnde
Propheta deuotè rogat, quatenus liber a
istis esse valeat, dicens: De necessitatibus meis
erue me Domine. Sed vix, non cognoscenti-
bus suam miseriam: & ampliùs vix illis, qui
diligunt hanc miseriam & corruptibilem vi-
tam. Nam in tantum quidam hanc ample-
ctuntur (licet etiam vix necessaria laboranda
aut mendicando habeant) vt si possent hic
semper viuere, de regno Læi nihil cu-
rent.

4. O insani & infideles corde, qui tam pro-
fundè in terris iacent, vt nihil, nisi carna-
lia sapiant. Sed miseri adhuc in fine grauiter
sentient, quàm vile & nihilem erat, quod
amauerunt. Sancti autem Dei, & omnes de-
voti amici Christi, non attenderunt, quæ carni
placuerunt, nec quæ in hoc tēpore floruerunt: sed

Αληθ

ἄνθρωπος θελήσῃ εἰναι πρῶτος
μοι ο παρὼν ἀπὸ πικροτέρος γίνεται ὅτι τὰ τοῦ
ἄνθρωπου φθοράς ἐλλείματα τοῦ θελήοντος γινώσκεις, καὶ
σάφές τινος ὄρα, τὸ γὰρ φαγεῖν, πίνειν, γρηγορεῖν, κα-
θεύδειν, ἡσυχάζειν, ποιεῖν, καὶ τὰ λοιπὰ ἀνάγκαις τῆς
φύσεως ὑποτάσσεται, ὅντως μεγάλη ἀδυναμία ἐστὶν, καὶ
κακώτης τῇ θεοσεβείᾳ ἄνθρωπος, ὅς ἀνὰ πάλιν ἀδυναμία
καὶ ἐλευθερωθῆναι παύει τὸς ἀμαρτήματός, ἀσμένως
ἐδέλετο.

γ'. Ο γὰρ ἄνθρωπος ὁ εἶπω, ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ ἔ-
στιν σῶμα τῷ ἀνάγκαις δευνῶς βαρύνεται. Διόπερ ὁ
σοφὴς ἐλευθερωθῆναι τῶν ὀρεσῶν ἀξίους λέγων·
Ἐκ τῶν ἀναγκῶν με ἐξάγαγέ με. καὶ διὰ τῆς τινὲς
ταλαιπωρίας αὐτῶν ἀγνοοῦσι, καὶ μᾶλλον ἐὰν τοῖς τῶτον
τῷ ταλαιπωροῦν καὶ φθορὰν ὅσον ἀγαπῶσιν. ἔτω γάρ
πῶς πρὸς αὐτὸν φιλικῶς διακρίνεται (εἰ καὶ ποιοῦν-
τες ἢ πτωχεύοντες πρὸς ὅσον ἀναγκῶν μάλιστα ἐ-
κκρίνεται) ὅπως, ὡς ἂν εἰς ἐσταυρωθῇ διὰ τῶν ὀρεσῶν
τῆς τοῦ θεοῦ βασιλείας μηδενὸς ὀσμίνης
αἰ.

δ'. Ω ἀνόητοι καὶ ἄπιστοι τῇ καρδίᾳ, οἵτινες εὐ-
πω βαθείας ἐν τῇ γῇ κατὰ κείναι, ὡς οὐδὲν, εἰ
μὴ σαρκικὸν, φρονεῖν. ὕστερον δὲ οἱ χέλιος γρά-
σσονται, ὡς οὐτε ἐς καὶ οὐδὲν ὡς τὸ αὐτοῖς ἀγαπη-
θέν, καὶ διηοίκατοι τῷ θεῷ, καὶ πάντες ὁσὶ βεῖς
φιλόχριστοι οὐ τοῖς τῇ σαρκὶ διαρίσεις, οὐδὲ
τοῖς τινὲς ἄνθρωποις προσεῖχεν, ἀλλὰ
πάντες.

ad eterna bona
 anhelabat. Fere jam totum desiderium ipso-
 rum ad mansura & inuisibilia, ne amore visi-
 bilium traherentur ad infima. Noli frater a-
 mittere confidentiam proficiendi ad spiri-
 tua-
 lia, adhuc habes tempus & horam.

5. Quare vis procrastinare propositum tuum?
 Surge, & in instanti incipe, & dic: Nunc tem-
 pus est faciendi, nunc tempus est pugnandi,
 nunc aptum tempus est emendandi. Quando
 male habes, & tribularis, tunc tempus est pro-
 merendi. Oportet te transire per ignem & a-
 quam, antequam venias in refrigerium. Nisi
 tibi vim feceris, vitium non superabis.
 Quamdiu istud fragile corpus gerimus, sine
 peccato esse non possumus, nec sine tædio &
 dolore vivere. Libenter haberemus ab om-
 ni miseria quietem; sed quia per peccatum
 perdidimus innocentiam, amisimus etiam ve-
 ram beatitudinem. Ideo oportet nos tenere pa-
 tientiam, & DEI expectare misericordiam;
 donec transeat iniquitas hæc, & mortalitas ab-
 sorbeat à vita.

6. O quanta fragilitas humana. quæ semper
 prona est ad vitia? Hodie confitearis peccata
 tua, & cras iterum perperas confessa. Nunc
 proponis cauere, & post horam agis, quasi nihil
 proposuiss. Merito ergo nos ipsos humiliare
 possu-

πάντα ἡ ἐλ-

νία ἐπεπό-

κὺ ἀόρατα ἐφέρετο, ὥστε τῶ ἔρωπι τῶν ὁρατῶν εἰς τὰ
κατώτατα μὴ ἐλκυθῆναι. Μὴ ἀπέλπις, ὃ ἀδελ-
φί, τὸ ὅτι δὲναί τοι πνευματικῶς, ἐπ' καρὸν κὺ ὁ-
ραν ἔχων.

ἑ. Διὰ τί τὴν προφάνειάν σου εἰς τὴν ὑστεραίαν θέλεις
ἐκβάλλεισθαι; ἔγερμα, κὺ παραχρῆμα ἀρχὴ λέγων·
νὺν χαρὸς ἐστὶ τῷ ποιεῖν, νὺν χαρὸς ἐστὶ τῷ πολεμεῖν.
νὺν χαρὸς ἐστὶν ὁ ὅτι τῆς τοῦ κατωρθώσεως. Ἡνί-
κα κακῶς ἔχεις κὺ θλίβῃ, τότε χαρὸς ἐστὶ τῷ κατα-
ξίωθαι τῷ ἁθλῶ. Διὰ πῦρ κὺ ὕδατος θεῖσε διελ-
θεῖν, ποῖν ἂν ἔλθῃς εἰς θάλασσαν. Εἰ μὴ εὐαγγέ-
λιον σου, τὴν κακίαν ἐνικήσεις. ἐφ' ὅσον τῷ φθα-
ρὸν σῶμα βαστάζομεν, ἀναμάρτητοι εἶναι, ἀλύτως τε
κὺ ἀναλγήτως βιοῦν οὐ δύναμεθα. Ἡδέως μὲν ἂν
ἀπάσης τῆς ταλαπωρίας ἀπὸ πηλαγόμεθα, ἀλλ' ὅτι
τὴν ἀνευθυμίαν διὰ τῆς ἀμαρτίας ἀπωλέσαμεν, κὺ
τῆς ἀληθῆς μακαριότητος ἐστερήθημεν. Διότι χεῖρ ἡ-
μῶς ὑπομονητικῶς ἔχειν, κὺ τὸ τῷ θεῷ ἔλεις προσδο-
κῆν, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ἀδικία, κὺ τὸ θνητὸν καταπο-
θῇ ὑπὸ τῇ ζωῇ.

ῥ. Ὡς πόση ἡ ἀνδραπύνη ἀδιδένητα, αἰεὶ πρὸς τὴν
κακίαν καταφερές; σήμερον τὰς ἀμαρτίας σε ὁμο-
λογεῖς, κὺ αὔριον πάλιν τὰς ὁμολογημένας ποιεῖς.
Νῦν ὑποτίθεται ὀυλαθεῖσθαι, κὺ μετὰ ὥραν, ὡς οὐχ
ὑποθέμεν· ὁ φάπεις, εἰκότως ἔν ἡμῶς πεποινοῦν,

D

κὺ μὴ

magni de nobis
lenire, quia tam fragiles & instabiles sumus.
Citò potest etiam perdi per negligentiam, quod
multo labore vix tandem acquisitum est per gra-
tiam.

7. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepe-
scimus tam manè? Vx nobis, si sic volumus
declinare ad quietem, quasi iam pax sit & secu-
ritas, quum necdum appareat vestigium veræ
sanctitatis, in conuersatione nostra. Bene opus
esset, quod adhuc iterum institueremur, tan-
quam boni nouitij ad mores optimos: si fortè
spes esset de aliqua futura emendatione, & ma-
iori spiritali profectu.

CAP. XXIII.

De meditatione mortis.

1. Valde citò erit tecum hic factum, vide igitur
quomodo te habetas: hodie homo est,
& cras non comparet. Cùm autem sublatus
fuerit ab oculis, etiam citò transit à mente. O
hebetudo & duritia cordis humani, quod so-
lùm præsentia meditatur, & futura non magis
præuidet. Sic te in omni facto & cogitatu de-
beres tenere, quasi hodie vel statim esses moriturus.
Si bonam conscientiam haberes, non
multùm mortem timeres. Melius esset pecca-
ta cauere, quàm mortem fugere. Si hodie non
es paratus, quomodo cras eris? Cras est dies in-
certa, & qui scis an crastinùm habebis?

2. Quid prodest diu viuere, quando tam pa-
rùm emen lamur? Ah longa vita non semper e-
mendat, sed sepe culpam magis auget. Utinam p-
nam diem bene essemus conuersari in hoc mū-

ἡμῶν ποῦ

θεῖς καὶ αἱ

αὐτῶν ἀπολλύουσι διωκτὸν ἔστιν, ὅτι πολυπενῶς μόλις πο-
τε διὰ χάριτος ἐπιβόη.

Ζ. Τί ἡμῖν ἐν τῇ γλῶσσῃ, εἴπινες ἔτι οὐκ ἔχουσιν
χλιαροὶ ἔσμεν; καὶ ἡμῖν, εἰ τὸν δὲ τὸν τρέπον ἐπὶ πλῶ-
ν συχίαν ἀποκλίνεν βελόμεθα, ὡς ἀνὴρ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ
ἀσφάλεια ἐγγίξω, μέπω τὸ δ' ἀληθὲς ἀγνότητος
ἔχοντες ἐν τῇ διαγωγῇ ἡμῶν φανομένους. Μεγάλη ἀνάγκη
ἐστὶν αὐτῶν ἡμᾶς ὡς νεώτερος πρὸς τὰ εἰληπτα ἡδὴ
παρδεδυμένους, εἰ ἄρα καὶ τοῦ θάνατος τινος μελλήσῃς, καὶ
μείζονος ποροκοπῆς πνευματικῆς ἐλπίς ἔσται.

Κεφ. κ γ.

Περὶ τῆς μελέτης τοῦ θανάτου.

Α. Πᾶν ταχέως οἰχίσῃ, διὸ φέρεται πῶς αὐτὸν διαπι-
σθῇ· σήμερον ὁ ἄνθρωπος αὐτὸν τυγχάνει, καὶ αὐτὸν
ὁ φάνεται. Αφαιρεθεὶς δ' ὅσοι τ' ὀφθαλμῶν, καὶ ἐν
τάχει τ' διανοίας ἀπὶχεται, ὡς τ' ἀνθρωπίνης ἀμ-
ελότητος, καὶ σκληροκαρδίας, τὰ μὲν παρόντα μόνον
μελετώσας, τὰ δὲ μέλλοντα ὁ μᾶλλον θεωροῦσας. Το-
ύτος ἀνὴρ φερεται ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ ἐννοίᾳ εἶναι, ὡς σὴν
κίρον, ἢ παραχρῆμα θανέμενον. εἰ καλῶ συνείδη-
σιν εἶχες, ἐκ δὲ σφόδρα τ' θάνατον ἐφοβῆ, εἴληπεν αὐ-
τῷ τὰ ἀμαρτήματα ὅλα βεβαίως, ἢ τὸν θάνατον φεύ-
γειν. Εἰ σήμερον ἐκ εἰ παρσκευασμένος, πῶς αὐτεῖον
ἔσται; ἢ αὐτεῖον ἀδελφός, καὶ πῶς οἶδας, εἰ τ' αὐτεῖον ἔξεις;

Β. Τί συμφέρει πολὺ χρόνον εἶναι, ὅτε ἔτι οὐκ ὀλί-
γον ἐπανερωθήμεθα; Αἰετὶς, ἢ μακροβιότης ἐκ αἰετὶς
ποροῦ, ἀλλὰ πολλάκις τὸ ἐγκλημα μᾶλλον πληθύν-
ει. Εἶδε ρίαν ἡμέραν ἐν τῷ κόσμῳ καλῶς διηγά-

sed saepe paruus est fructus emendationis. Si
formidolosum est mori, forsitan periculosius e-
rit diutius viuere. Beatus, qui horam mortis
suae semper ante oculos habet, & ad morien-
dum quotidie se disponit. Si vidisti aliquan-
do hominem mori, cogita, quia tu pereandem
transibis viam.

3. Quum manè fuerit, puta te ad vespertum
non peruenturum. Vespere autem facto, manè
non audeas tibi polliceri. Semper ergo para-
tus esto, & taliter viue, vt nunquam te impar-
tum mors inueniat. Multi subitò & improvisè
moriuntur. Nam hora, qua non putatur, filius
hominis. venturus est. Quando illa extrema
hora venerit, multum aliter sentire incipies
de tota vita tua præterita: & valde dolebis,
quòd tam negligens & remissus fuisti.

4. Quàm felix & prudens, qui talis nunc niti-
tare esse in vita, qualis oprat inueniri in morte.
Dabit namque magnam fiduciam, feliciter mori-
endi, perfectus contemptus mundi, feruens
desiderium in virtutibus proficiendi, amor di-
sciplinæ, labor poenitentiae, promptitudo obe-
dientiae, abnegatio sui, & supportatio cuiusli-
bet aduersitatis pro amore Christi. Multa bona
potes operari, dum sanus es: sed infirmatus,
nescio, quid poteris. Pauci ex infirmitate me-
liorantur & emendantur: sic & qui multum
peregrinantur, rarò sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos & proximos,
nec

γομιν. I

δὲ τ' ἐπανορθώσας, κερπὸς πολλὰ κίς μικρὸς ἐστίν. Εἰ
φοβερὸν ἐστὶ θανεῖν, ὥς πλείω χρόνον εἶεν ὀπισθα-
λίστερον ἔσται. Μακρότερος ὁ τῷ τ' τελευτῆς αὐτοῦ ὄραν
σιωχῶς παροβλέπων, καὶ ἐπὶ τὸ θανεῖν καὶ ἐκείνην
αὐτὸν παρασκευαζόμενος. εἰ εὐραχὺς ποτε ἀνδρα-
πον δοποθνήσκοντα, ἐννοεῖ ὅτι σὺ τῷ αὐτῷ ὁδὸν δι-
λεύσῃ.

γ'. Προϊας γημομένης, ἕως τ' ἐσπέρας ζωώσεσθαι σε
ἐνόμιζε. τῆς δὲ ἐσπέρας ἔσης, τὸν ὄρθρον σεαυτοῦ
ὑποχρεῖσθαι μὴ τὸ λυγρὸν. Αἰ τοίνυν γίνεσθαι τοιμῶς, καὶ
ἔτω ζωῶν, ἵν' ὁ θάνατος μηδέποτε σε ἀπαρασκεύα-
σεν ἔσθῃ. πολλοὶ ἀφ' ἡμετέρας καὶ ἀπαροδοκῆτος τελευ-
τῶσιν, ὅτι ἢ ὥρῃ ἐδοκοῦμεν, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει
ἐρχεσθαι. τ' τελευτῆς ἐκείνης ὥρας παύσῃς, καὶ ὅτε
τῷ ζωῇ σε παρελθόντος πᾶν ἄλλως ἄρξῃ γινώσκεις, καὶ
ἐπὶ τῷ ἔτῳ ἀμελῇ καὶ ὀφειμένον σε γινώσκεις ἀλγος.

δ'. Ὡς μακρότερος καὶ φρόνιμος ἐστίν, ὁ τοιούτος ἐν τῷ
ζῶντι εἶναι σκεδάζων, οἷος ἐν τῷ θανάτῳ εὐρεθῆναι εὐ-
χεταί. μεγάλην γὰρ ἐλπίδα τῷ ὀφειμένῳ δοποθνήσκοντι
δῶσθαι ἢ τελεία καὶ ἀφρόνητος τῷ κόσμῳ, ἢ ζῆσθαι ὅτι
θυμία τῷ παρὲς ἀρετῆς ὀφειδέναι, τὸ φιλεῖν τῷ παύ-
σεισιν, ὁ πόνος τ' μετανοίας, καὶ παρὰ θυμία τῷ ὑπακού-
ειν, ἢ ἀπαρνήσθαι ἑαυτοῦ, καὶ ἢ ὑπομονὴ ἀπάσης συμφο-
ρᾶς χάριν τοῦ Χριστοῦ. Ὑμῶν μὲν πολλὰ ἔργα καὶ
ἐργάσασθαι δυνάμει, ἀρρώστων δ' ἐκ οἷδα τί ἐν διωκθῆναι.
Ολίγοι ἐκ τ' ἀδυνατίας βολίπτες γίνονται καὶ ἐπανορθῶν-
ται, ἔτις οἱ πολλὰ κίς δοποθνήσκοντες ἀσπίνως ἀγιά-
ζονται.

ε'. Μὴ πέποιθε ἐπὶ τοῦ φίλου καὶ τοῦ πλησίον σου,
D 3 μὴ

...as salutem: quia ci-
tius obliuiscuntur tui homines, quàm existimas.
Melius est nunc tempestiuè providere, & ali-
quid boni pramittere, quàm super aliorum au-
xilio sperare. Si non es pro teipso sollicitus
modò, quis erit pro te sollicitus in futuro?
Nunc tempus est valde pretiosum. Nunc sunt
dies salutis. Nunc tempus acceptabile. Sed pro-
dolor, quòd hoc vtilius non expendis, in quo
promereri vales, unde æternaliter viuas. Veni-
et, quando vnum diè seu horam, pro emenda-
tione desiderabis, & nescio, an impetrabis.

6. Eia charissime, de quanto pericu'o te po-
teris liberare: de quàm magno timore eripe-
re, si modò semper timoratus fueris, & suspe-
ctus de morte. Stude nunc taliter viuere, vt
in hora mortis valeas potius gaudere, quàm ti-
mere. Disce nunc mori mundo, vt tunc in-
cipias viuere cum Christo. Disce nunc omnia
contemnere, vt tunc possis liberè ad Christum
pergere. Castiga nunc corpus tuum per pœ-
nitentiam, vt tunc certam valeas habere confi-
dentiam.

7. Ah stulte, quid cogitas te diu victurum,
quum nullum diem habeas hic securum? Quàm
multi decepti sunt, & insperatè de corpore ex-
tracti? Quotiens audisti à dicentibus, quia
ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab al-
to ruens ceruicem fregit, ille manducando ob-
rigit, ille ludendo finem fecit. Alius igne, alius
ferro, alius peste, alius latrocinio interiit: &

hco.

καὶ εἰς τὴν

ἑτέραν, ὅτι οὕτως

μενηνέσθης· κρείττεν ἐστὶ νυνὶ θυκάρας πορευομένη, καὶ ἀγαθὸν τι πορεύεσθαι, ἢ ἐπὶ τῇ τῶν ἄλλων βοηθείᾳ πεποιθέναι. εἰ δὲ τῷ παρόντι ἐκ ὀσμικῆς σεαυτῆς, τίς ἐν τῷ μέλλοντι τὴν ψυχὴν σὺ φροντίδα ἔχει; νυνὶ χαρὸς ἐστὶ πολὺν χρόνον. νυνὶ ἡμέραν τῆς σωτηρίας εἰσὶν. νυνὶ χαρὸς θυπερσδεκτῆ. Ἀλλὰ φεῦ φεῦ, ὅτι αὐτὸν ἐχρησμάτερον διατρέχεις, ἐν τῇ ἀξιαθλίᾳ δύνῃ, ὅθεν αὐτὸς αἰδέως ζήτης. ἤξει χαρὸς, ὅτε μᾶς ἡμέρας, ἢ ὥρας εἰς τὴν ἐπαύριον ὅτι θυμὸς, καὶ ἐκ οἴδα, εἰ αὐτῆς εὐεξῇ.

ς'. Εἰς αὐτὴν φίλτατε, πόσες κινδυνεύεις ἀπαλλαγθῆναι, καὶ πόσες φόβος ἀφεσθῆναι δυνήσῃ, εἰ νυνὶ αἰεὶ ὕλας καὶ πεφυλαγμένως πορεύεσθαι διατεθήσῃ; σκέδαζε νυνὶ πορεύεσθαι εἰς τὴν τῆς θανάτου ὥρα, μᾶλλον χαίρειν, ἢ λυπεῖσθαι διωκόμενης. μένθαι νυνὶ τῷ νόσῳ δοθαι εἶναι, ὅπως τότε τῷ χριστῷ συζητῶν ἄρξῃ. μὲνθαι νυνὶ πάντων καταφρονεῖν, ἵνα τότε πορεύεσθαι δυνήσῃς πορεύεσθαι διωκόμενης. ὥρα πιαζε νυνὶ τὸ σῶμα σε διὰ τῆς μετανοίας, ὥπως τότε βεβαίαν τὴν πεποιθήσιν ἔχειν οἷός τε γίνῃ.

ζ'. Ω ἀνδρὶ, τί ἐν θυμῷ μακρὰν σε ζήσῃ, ὁ μνησθῆναι ἡμέραν ἐνδοξοῦ ἔχων; ὡς πολλοὶ ἡπαρμένοντες, καὶ ἀπορροήτως τὸ σῶμα τοῦ ἐξελκυσμένου εἰσὶ; ποσάκις τῶν ἐπιπόντων ἠκούσας, ὅτι ὁ μὲν ἐξέφυγον τὴν πόλιν, ὁ δὲ κατεποντίσθη, ὁ δ' ὑψώθεν καταπεσὼν ἐξετραχηλίσθη, ὁ δ' ἐν τῷ φαγεῖν ἀπεπνίχθη, ὁ δ' ἐν τῷ παίξειν ἐτελεύτησεν. ἄλλος τῇ φλογί, ἄλλος τῷ σιδήρῳ, ἄλλος τῷ λοιμῷ, ἄλλος τῇ ληΐᾳ ἀπόλωλε, καὶ

He. α vita hominum
tanquam vmbra subito pertransit.

8. Quis memorabitur tui post mortem? & quis orabit pro te? Age, age, nunc charissime, quicquid agere potes: quia nescis quando morieris, nescis etiam quid te post mortem sequetur. Dum tempus habes, congrega tibi diuitias immortales. Præter salutem tuam nihil cogites; solum quæ Dei sunt, cures. Fac nunc tibi amicos, venerando Dei sanctos, & eorum actus imitando: vt cum defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna tabernacula.

9. Serua te tanquam peregrinum & hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotijs. Serua cor liberum, & ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem. Illuc preces & gemitus quotidianos, cum lachrymis dirige, vt spiritus tuus mereatur ad Dominum post mortem feliciter transire. Amen.

C A P. XXIV.

De iudicio & pœnis peccatorum.

1. IN omnibus rebus respice finem, & qualiter ante districtum stabis iudicem, cui nihil est occultum; qui muneribus non placatur, nec excusationes recipit: sed, quod iustum est, iudicabit. O miserrime & insipiens peccator, quid respondebis Deo. omnia mala tua scienti: qui interdum formidas, vultum hominis irati? Vt quid non prævideas tibi in die iudicij, quando nemo poterit per alium excusari vel defendi: sed vnusquisque sufficiens onus erit sibiipso? Nunc labor

τύνδε τῷ

ἢ τ' ἀνδρα

ἦ. Τίς μνησθήσεται σε μετὰ τὸν θάνατον; τίς ἔ-
ξεταί ὑπὲρ σε; ποιήσων, ποιήσων γόν, ὃ ἀγαπήτῃ, ὃ, πῶς
αὖν ποιεῖν οἶός τ' ἦς· ἔ γο οἶδας, ἐπὶ τε δόποθανῇ, ἢ τέ
τελευτήσαντί σοι μέλλει συμβῆσθαι. ἔως τὸν χαμῶν
ἔχεις, ἄθροισόν σοι τ' πλεῖτον ἀθρόατον. Πιλιώ τ' σωτη-
ρίας σε μηδὲν ἄλλο ἐνθόει, τ' τῷ θεῷ μόνον φρόντιζε.
Νὺν τῷ τοῦ φίλος τῷ θεῷ τιμῶν, καὶ τῷ τὰς παρὰ ξένοις αὐ-
τῶν μιμείσθαι ποιήσων σοι φίλος, ἵνα, ὅταν ἐκλήπῃς ἐκ
τῆς ζωῆς, αὐτοὶ δέξωνται σε εἰς τὰς ἀγαθὰς σκηνάς.
Δ'. Πάρεχέ σε ὡς παρεπίδημοι καὶ ξένοι ἐπὶ τῆς
γῆς, ὥπνι τ' τῷ κόσμῳ ἐδὲν παροικήκει. Διαφύλαξον τ'
καρδίαν ἐλευθέραν, καὶ εἰς τὸν θεὸν ἐπαρθείσων, ὅτι ἐν-
θάδε μένεσθαι πόλιν ἐκ ἔχεις. ἐκέῖσε τὰς δειώσεις καὶ
τοῦ σαναγμῆς τοῦ κατ' ἐκείνῳ σὺν τοῖς δάκρυσι κα-
τεύθωνον, πῶς τὸ πνεῦμά σε μετὰ τ' τελευτῶν ἀξιώ-
θῃ, καὶ, πρὸς τ' κύριον ὁδομαγόμενος ἐρχεσθαι. Ἀμὴν.

Κεφ. κ δ'.

Περὶ τ' κρίματος, καὶ τῶν ποιῶν τ' ἀμαρτημάτων.

Α'. ΕΝ πάσις παρὰ ξένοις πρὸς τὸ τέλος δόποθελον,
καὶ πῶς παρὰ ξένοις τῷ ἀκριβοδικαίῳ κριτῇ, ὥπνι
ἐδὲν ἐστὶν δόποθελον· ὅς τοῖς δόμοις ἐ παρὰ ξέ-
νοις, οὔτε τὰς παρὰ ξένοις δόποθελον, ἀλλ' ὅτι δικαίον
ἐστὶν, κρινεῖ. Ω ἀθλιώτατε, καὶ ἀνόνητε ἀμαρτημάτων, τί
δόποθελον τῷ θεῷ, τῷ πάντα τὰ κακά σε εἰδόντι, ὅς
τὸ τ' ὀργισθέντος οὐδ' ἄρ' ἔτι παρὰ ξένοις πῶς παρὰ ξένοις;
Διὰ τί οὐ παρὰ ξένοις σε ἐν τῇ τῷ κρίματος ἡμέρᾳ, ὅτ'
οὐδεὶς ὑπὲρ ἄλλου δόποθελον, ἢ συνηγορεῖν δυνά-
σεται, ἀλλ' ἕκαστος ἐξαρκεῖ φόβῳ τὸν ἑαυτοῦ ἑαυτοῦ; Νυνὶ

D

5

ὁ πόσις

10. acceptabilis, ge-
mitus exauditionis, dolor satisfactorius, & purga-
tius.

2. Habet magnum & salubre purgatorium pa-
tiens homo, qui suscipiens iniurias, plus dolet
de alterius malitia, quàm de sua iniuria: qui
pro contrariantibus sibi libenter orat, & ex
corde culpas indulget: qui veniam ab alijs pe-
tere non retardat: qui facilius miseretur, quàm
irascitur: qui sibi ipsi violentiam frequenter
facit, & carnem omnino spiritui subiugare co-
nat. Melius est modò purgare peccata, & vi-
tia refecare, quàm in futuro purganda refer-
uare. Verè nos ipsos decipimus per inordina-
tum amorem, quem ad carnem habemus.

3. Quid aliud ignis ille deuorabit, nisi pec-
cata tua? Quanto amplius tibi ipsi nunc par-
cis, & carnem sequeris: tantò durius postea
lues, & maiorem materiam comburendi refer-
uas. In quibus homo peccauit, in illis graui-
us punietur. Ibi acediosi, ardentibus stimulis
pungentur: & gulosi, ingenti siti ac fame
cruciantur. Ibi luxuriosi, & voluptatum a-
matores, ardenti pice & foetido sulphure per-
fundentur: Et sicut fariosi canes, præ dolore in-
uidiosi ululabunt.

4. Nullum vitium erit, quod suum pro-
prium cruciatum non habebit. Ibi super-
bi, omni confusione replebuntur: & auz-
ri, miserrima egestate ardebunt. Ibi erit
vna hora grauior in poena, quàm hic
centum anni, in amarissima poenitentia. Ibi
nulla

ὁ πόνος ἐστὶ

ἰσχυρὸς

θεωρητικὸς ἐστὶ.

β'. Μίτρα καὶ σωτηριῶδες πῦρ καὶ θάρτῃς ἐκ τῆς ὑπομέ-
τει ἀνθρώπου φέρεται καὶ ὁ δὲ ὑβριστεὺς ἐπὶ τῇ τῷ ἄλ-
λῳ ποιήσει μάλλον, ἢ ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ λυπεῖται·
ὁ δὲ ὑπὲρ τῶν ἐναντικμένων αὐτῷ ἀσμένως εὐχαίεται, καὶ
τὰς αἰτίας ἐκ τῆς καρδίας συγχινώσκει· ὁ δὲ πρὸς τὸ τιμῶν
συγχινώμην παρὰ τῶν ἄλλων ἀγείρει· ἐκ ὀκνηρῶς ἔ-
χει· ὁ δὲ ῥᾶν ἐλεεῖ ἢ ὀργίζεται· ὁ δὲ αὐτὸν συχνῶς βιά-
ζεται, καὶ τιμὴν σάρκα τῷ πνεύματι παντοῶς ὑποτάσ-
σειν σκεδάζει. Αμεινόν ἐστι νῦν τὰς ἀμαρτίας καὶ θα-
ρίσειν, καὶ τὰς κακίας ἀναμεῖν, ἢ εἰς τὸ καὶ θάριζεσθαι ἐν
τῷ μέλλοντι τηρήσαι· ἀλλὰ τοῦ δὲ ἀτάκτου ἀγάπης
καὶ εἰς τιμὴν σάρκα ἔχομεν, ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξαπατῶμεν.

γ'. Τί ἄλλο ἐκείνο τὸ πῦρ καὶ τὰ φέρεται, εἰ μὴ τὰ
ἀμαρτήματά σε; Ὅσοι μᾶλλον νυνὶ σεαυτοὺς φείδῃ,
καὶ τῇ σαρκὶ ἔτι, τοσούτω δεινότερον κολαδιθήσονται, καὶ μέ-
ζον ἔσονται τῇ καμνίσθαι τηρεῖς. ἐν οἷς ὁ ἄνθρωπος ἡμαρ-
τεῖ, ἐν αὐτοῖς σκληρότερον κολαδιθήσεται. Ἐκεῖ οἱ ἀ-
κηδεῖς περικαλεῖς κέντρους νυχθήσονται, καὶ οἱ γαστρί-
μαργοὶ μεγίστην λιμὸν ὀδυνηθήσονται. Ἐκεῖ οἱ ἀσελ-
γεῖς καὶ φιλήδονοι πείσῃ κακομένη καὶ δυσώδεις θείας
καταβύβουσι, καὶ ὡς κύνεις λυσσώδεις οἱ φθονεροὶ
ὑπὸ ὀδύνην ὀλουθήσονται.

δ'. Οὐδὲ μία κακία ἔσται, ἢ τιμὴν ἰδὼν αὐτῆς βιάσει-
τον ἢ ἐξέσται. Ἐκεῖ οἱ ὑπερήφανοι πάσῃ ἀγῶνι πλη-
ρωθήσονται, καὶ οἱ πλεονέκται ἀθλιωτάτῃ ὑπορίᾳ γε-
νοχαρῶνθήσονται. Ἐκεῖ μὲν ὅρα βαρυτέρα ἔσται ἐν τῇ
ποινῇ, ἢ ἐκείνῳ ἐν τῇ ᾧ δὲ ἐν πλεοναυτῇ μετανοοῖ. Ἐκεῖ
ὁ δὲ μία

hinc tamen interitum cenatur a laboribus, atque
amicorum fruitur solatijs. Eſto modò ſollici-
tus & dolens pro peccatis tuis: vt in die iudicij,
ſecurus ſis cum beatis. Tunc enim iuſti ſta-
bunt, in magna conſtantia aduerſus eos, qui ſe
angſtiauerunt, & depreſſerunt. Tunc ſtabit
ad iudicandum, qui modò ſe ſubijcit humiliter
iudicij hominum. Tunc magnam fiduciam ha-
bebit pauper & humilis, & pauebit vndique ſu-
perbus.

5. Tunc videbitur ſapiens in hoc mundo fu-
iſſe, qui pro Chriſto didicit ſtultus & deſpectus
eſſe. Tunc placebit omnis tribulatio patien-
ter perpeſſa, & omnis iniquitas oppilabit os ſu-
um. Tunc gaudebit omnis deuotus, & mœre-
bit omnis irreligioſus. Tunc plùs exultabit
caro afflicta, quàm ſi in delitijs fuiſſet ſemper
nutrita. Tunc ſplendeſcit habitus vilis, & ob-
teneſcet veſtis ſubtilis. Tunc plùs lauda-
bitur pauper culum domicilium, quàm de auri-
tium palatium. Tunc plùs iuuabit conſtans pa-
tientia, quàm omnis mundi potentia. Tunc
amplius exaltabitur ſimplex obedientia, quàm
omnis ſæcularis aſtutia.

6. Tunc plùs lætificabit pura & bona cen-
ſcientia, quàm docta philoſophia. Tunc plùs
ponderabit contemptus diuitiarum, quàm to-
tus theſaurus terrigenarum. Tunc magis con-
ſolaberis ſuper deuota oratione, quàm ſuper
delicata comeſtione. Tunc potiùs gaudebis
de ſeruato ſilentio, quàm de longa fabulatio-
ne. Tunc plùs valebunt ſancta opera, quàm multa
pulchra

ἔδε

νήσανται

καὶ τῶν φίλων παραμυθίαν καρπεύεται. Ἡ δὲ μερί-
μνα, καὶ ἐπὶ ταῖς ἀμαρτίαις σε ἄχου, ὅπως ἐν τῇ τῆς
κρίσεως ἡμέρᾳ σὺν τοῖς μακαρίοις ἀμειβιμνήσης. τό-
τε γὰρ σήσουνται ἐν παρρησίᾳ πολλοὶ οἱ δίκαιοι, κατὰ
πρόσωπον τῶν θλιψάντων, καὶ ταπεινωσάντων αὐτούς·
τότε γίνεσθαι τὴν δικάσασθαι τοὺν ἑαυτὸν τῇ τῶν διδρα-
κῶν δίκῃ ταπεινῶς ὑποτάσσων. τότε ὁ πτωχὸς καὶ
ταπεινὸς φωνὴν σφόδρα θαρσύνει, καὶ ὑπερήφανος πα-
ταχόθεν ἐκφοβηθήσεται.

ἑ. Τότε σοφὸς ἐν σωφείᾳ τὰ κόσμῳ γλυεύεται δόξει, ὁ
διὰ τὸν χριστὸν μαρὸς καὶ καταφρόνητος εἶναι μεμαρτυ-
κός. τότε πάντα θλίψεις καρτερηθεῖσα ἀρίσει, καὶ πᾶ-
σα ἐνομία ἐμφράξει τὸ σῶμα αὐτῆς. τότε χαρήσεται
πᾶς θεοσεβῆς, καὶ πᾶς δυναστεύς ἀληθήσει. Τότε ἡ θλι-
φθεῖσα σὰρξ ἀγαλλιάσεται μᾶλλον ἢ αἰεὶ τῇ τρυφῇ
ἐν τετραμμένῃς. τότε τὸ ὄντελές χημά ἐκλάμψει, καὶ
ἡ λεπτή ἐσθὴς σκοποθήσεται. τότε πενιχρὸν οἰκημα-
τιον μᾶλλον ἐπαγαθήσεται, ἢ διαχύρσον παλάτιον.
τότε πλεονευσίος ἢ βεβαία ὑπομονή, ἢ πᾶσα δύνα-
μις τῷ κόσμῳ. τότε μᾶλλον ὑψωθήσεται ἢ ἀπλῆ
ὑποακοή, ἢ πᾶσι κοσμικὴ πανουργία.

ς'. Τότε μᾶλλον θυφραεῖ ἢ κατὰ καὶ ἀγαθὴ συ-
νειδήσις, ἢ ἡ πεπαυμένη φιλοσοφία. τότε μείζωνος
πικρῆσεται ἢ τὴν πλεονεξίαν καταφρόνησις, ἢ πᾶς θῆ-
σαυρος τῶν γηγῶν. τότε τῇ θυσεβῇ προσευχῇ
μᾶλλον παρακληθήσεται, ἢ τῇ τρυφερᾷ ἐσθῇ. τότε
μᾶλλον τῇ διατηρηθείσῃ σιγῇ, ἢ τῇ μακρολογίᾳ χα-
ρήσεται. τότε πλεονεχέσει τὰ ἀγαθὰ ἔργα, ἢ πολλοὶ
καλοὶ

parabit stricta vita
& ardua poenitentia; quam omnis delectatio
terrena. Dilce nunc in modico pati, vt tunc à
grauioribus valeas liberari. Hic primò pro-
ba, quid possis postea. Si nunc tam parùm va-
les sustinere, quomodo aeterna tormenta pote-
ris sufferre ac sustinere? Si modò modica pas-
sio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc
faciet? Ecce verè non potes duo gaudia ha-
bere, delectari hic in mundo, & postea regnare
cum Christo.

7. Si vsque in hodiernum diem, semper in ho-
noribus & voluptatibus vixisses: quid totum
tibi profuisset, si iam mori in instanti con-
tingeret? Omnia ergo vanitas, prater amare
Deum, & illi soli seruire. Qui enim Deum, ex
toto corde amat: nec mortem, nec supplicium,
nec iudicium, nec infernum metuit: quia per-
fectus amor, securum ad Deum accessum facit.
Quem autem adhuc peccata delectant, non mi-
rum, si mortem & iudicium timeat. Bonum
tamen est, vt si necdum amor à malo te reuocat,
saltem timor gehennalis coërceat. Qui verò ti-
morem Dei postponit, diu stare in bono non va-
lebit, sed diaboli laqueos citiùs incurret.

CAP. XXV.

De seruienti emendatione totius Vita nostra.

1. **E**Sto vigilans & diligens, in Dei seruicio,
& cogita frequenter, ad quid veni-
sti, & cur saeculum reliquisti? Nõne vt
Deo

C

καλοὶ λόγ

δεινὴ μέτε

ρόν τι μάνθανε τὸ ὀλίγον παθεῖν, ἵνα τότε τ' δεῖναι.
τέρων ἀπαλλαχθῇ καὶ οἷός τε γένη. ἔνθα πρῶτον τίς
πεῖραν λάμβανε, τί ἂν δυνάμει παθεῖν ὕπερον. εἰ γὰρ
ὥς τὸ ὀλίγον δυνήσκει ἀνέχεσθαι, πῶς τὰς ἀφάνεις τιμωρίας
ὑπομένειν καὶ ἀνέχεσθαι δυνήσκει; εἰ γὰρ ὀλίγον πάσκει-
μα, ἔτι οὐ δύσχερὴ σε ἀπεργάζεσθαι, πότε δὲ ἡ γέεννα ποι-
ήσει; Ἰδὲ, τῷ ὄντι εἰ δύνῃ δύο χαράς ἔχειν, τέρπεσθαι
μὲν ἐνθάδε ἐν τῷ κόσμῳ, ὕπερον δὲ τῷ Χριστῷ συμβα-
λλέναι.

ζ'. Εἰ μέχρι ταύτης τ' ἡμέρας τ' εἶον αἰετὶ πρὸς καὶ
τέρψεις διήγαγες, τί ὅλον ἀφελήσεται σε, τῷ ἀφηνίδει
θανάτῳ συμβαλόντος σοι; πάντα τοίνυν μετατόπης,
πλὴν τῷ τ' θεῷ φιλεῖν, καὶ αὐτῷ μόνῳ δαλύνειν. Ὁ γὰρ
τὸν θεὸν ἐξ ὅλης καρδίας ἀγαπῶν, οὔτε τ' θάνατον, ἔτε
τίς τιμωρία, ἔτε τίς κρείσσιν, ἔτε ἄδην φοβεῖται.
ἢ τῇ ἡ τελείᾳ ἀγάπῃ τ' πρὸς τὸν θεὸν παρορῶν ἀδελ-
φώσῃσι. τὸν ὅτι τῆς ἀμαρτίας ἐπιηρόμενον, οὐ θάου-
μασθὲν τὸν τε θάνατον, καὶ τίς κρείσσιν δεδιέναι. καλὸν
δ' εἶναι, εἰ μήπω ἡ ἀγάπη, τ' κακίας σε ὀποτρύνει, ἀλ-
λά τῃ τῷ φόβῳ τ' γέεννης ἀπεργάζεσθαι. ὁ δὲ τὸν φό-
βον τῷ θεῷ καταλείπων, πολὺν χρόνον ἐστέναι οὐ δύνα-
ται, ἀλλ' εἰς τὰς τῷ διαβόλῳ παγίδας ταχέως ἐμπε-
σεῖται.

Κεφ. κ. ε.

Περὶ ζήτησε ἐπαγορεύσεως ὅλας τῷ εἰς ἡμῶν.

α'. Ἰνα γρηγορῶν καὶ ὀπμιελὴς ἐν τῇ τῷ θεῷ
Προσεύχῃ, καὶ πολλάκις λογίζου, τίνος ἔνεκεν.
ἡλθες, καὶ διὰ τί τὸν κόσμον κατέλιπες; ἐχθρὸν τῷ
θεῷ

fieres? Igitur ad profectum venias, quia mercedem laborum tuorum in breui recipies: nec erit tunc amplius timor aut dolor, in finibus tuis. Modicum nunc laborabis, & magnam requiem, imò perpetuam lætitiā, inuenies. Si tu permaneris fidelis & feruidus in agendo, Deus procul dubio erit fidelis & locuples in retribuendo. Spem bonam retinere debes, quòd ad palmam peruenies: sed securitatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus fias.

2. Cùm quidam anxius, inter metum & spem frequenter fluctuaret, & quadam vice mœrore confectus, in Ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostrauisset, hæc inter se reuoluit dicens: O si scirem, quòd adhuc perseueraturus essem: statimque audiuit diuinum intus responsum. Quid, si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles, & benè securus eris. Moxque consolatus, & confortatus, diuinæ se commisit voluntati, & cessauit anxia fluctuatio. Noluitque inuestigare, vt sciret quæ sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quæ esset voluntas Dei beneplacens & perfecta, ad omne opus bonum inchoandum & perficiendum.

3. Spera in Domino, & fac bonitatem (ait Propheta) & inhabita terram, & pascēris in diuitijs eius. Vnum est, quod multos à profectu, & feruenti emendatione retrahit: horror difficultatis, seu labor certaminis. Enimuerò, illi maximè præ cæteris in virtutibus proficiunt: qui ea, quæ sibi magis grauiā & contraria sunt, virilius vincere nituntur. Nā ibi homo plus profici-

Θεὸς δὲ

περὶ

πῶς σε τὰ χέως λήψῃ, καὶ τοῦτον τὸν φόντον
ἔσθαι ἐν ὁρίοις σε. Ολίγον νῦν πονήσεις, καὶ μεγάλῳ
ἡσυχίαν, μᾶλλον δὲ αἰώνιον χαρὰν εὐρήσεις. εἰ σὺ πρὶς
καὶ θερμὸς ἐν τῷ πράττειν διατελέσεις, ὁ θεὸς ἀναμ-
φισβητήτως ἐν τῷ ἀνταποδίδωαι πρὸς καὶ ἀφειδῆς ἔσται.
χρὴ μὲν σε τιῶ ἐλπίδῃ λαμβάνειν τὸ ἄθλον τεύξεσθαι,
ἀδελφεὸς δ' ἐκ ἔχειν, ἵνα μὴ ῥαθυμῆσῃς, μήτε ἐπαρθῇς.

Β'. πολυμέριμνός τις μετὰ τοῦ εἶ ἐλπίδος καὶ τοῦ φόβου
πολλάκις σαλευόμενος, καὶ λύπη ποτὲ ἐκ παντὸς ἐμὲν θ', ἐν
τῷ ἱερῷ ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
αὐτοῦ, καὶ ὥρσεν χόρμενος, καὶ ταῦτα πρὸς αὐτὸν λογιζό-
μενος εἶπεν· εἶδε ἐγίνωσκον, ὅτι ἐπὶ ἐπιμεινῶν καὶ διδασκῶν
θεῶν δποκρίσεως ἔσθαι ἡκούε. τί ἂν τῷτο εἰδῶς ποιῇ-
σαι ἡδυναι; ποιήσῃ νῦν, ὅτι τὸ τε ποιῆν αὐτὸ ἐβόλε, καὶ πᾶ-
ν ἄδελφός ἐστι καὶ παραχρημα παρακληθεὶς καὶ δύναμα-
θεὶς τῷ τῷ θεῷ δειλήματι αὐτὸν ἐπέτρεψε, καὶ ἡ πολυ-
μέριμνος δπορία ἐκόπασε. Καὶ ἐκ ἐβλήθη ἀφ' ἐργῶν
τὰ συμβεβημένα αὐτῷ ἀναζητεῖν, μᾶλλον δ' ἐξαστά-
ζειν ἔσθαι εἶδασε, τί ἂν ᾧ τὸ δειλήμα τῷ θεῷ ὀφείσῃ καὶ
τέλειον, τὸ πᾶν ἀγαθὸν ἔργον ἀρξάμεθα καὶ ὅπου τελέσται.

Γ'. Ελπίσιν ἐπὶ κύριον, καὶ ποιεῖ χρηστὰ (εἶπεν
ὁ ὡροφῆτης) καὶ κατασκίνας τιῶ γινώ, καὶ ποιμανθήσῃ
ἐπὶ τῷ πλῆθει αὐτῆς. ἐν ἑστὶ τὸ πολλὰς τ' ὡροκοπῆς,
καὶ τ' ἀκριβὲς ἐπανορθώσεως δποτρέπον, ἡ φείκη τῆς
χαλεπότητος, ἡ ὁ πόνος τοῦ ἀγῶν θ'. Ἀλλὰ μὴν ἐκεί-
νοι μάλιστα τῶν ἄλλων πρὸς τὰς ἀρετὰς ὁπιδιδόντες,
εἰπναι τὰ δεινύτερα καὶ θανάτια αὐτοῖς θλῖβεῖν, ὅπως
δικῆσαι πειρώμεται. Ὁ γὰρ ἄνθρωπος μᾶλλον ἐκεί-
νο

καρκεῖ.

4. ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ¹³⁴⁰ ¹³⁴¹ ¹³⁴² ¹³⁴³ ¹³⁴⁴ ¹³⁴⁵ ¹³⁴⁶ ¹³⁴⁷ ¹³⁴⁸ ¹³⁴⁹

μελλον
μελλον

δ'. Ἀλλ' εἰ πάντες ἐξ ἴσου πολλὰ ἔχουσιν, ἅπανα νικῶσιν ἢ νικηθῶσιν. Ὁ δ' ὀπμιλλῆς ζηλατῆς, καθ' ὅσον περὶ πατέρους, διωατώτερος ἐστὶν ὀπμιλλῆς, τῷ ἄλλῳ εὐδαιμονίᾳ μὲν ὄντος, ἢ πῶς δὲ πρὸς τὰς ἀρετὰς ζῶντος. Δύο εἰς μεγάλῳ ἐπανέρχουσιν ἰδίως συλλαμβάνουσιν, ἢ γὰρ, τὸ εἰς τὸν διαίμας χωρεῖται τῶν, εἰς ἃ φύσιν καὶ καὶ φέρεται, καὶ τὸ θερμῶς παρὰ δὲ τῶν αἰσθητῶν, ὅπως ἐκδιδέσθης τις ὑπάρχει. πρὸς τὰ ταῦτα μέλλον ὁλαθεῖσθαι καὶ τικτὴν πείρα, ἅπερ ἄλλοις ἐγγινόμενα συχνώτερόν σοι ἀπαρέσθαι.

β. Παιταχόθεν τὴν ἐπίδοσιν σε λάμβανε, οἶον ἐβλέπων ἢ ἀκούων καλὰ παραδείγματα, παροξύνθητε μιμεῖσθαι αὐτά. σκοπῶν δ' ὀπμιλλῆς τις, φυλάττει μὴ τὸ αὐτὸ ποιήσης, ἢ ποιήσας ποτὲ τάχιον ἐπανορθῶν παύσασθαι. ὥστε ὁ ὀφθαλμὸς σε τῶν ἄλλων σκοπεῖ, οὕτως αἰμοιβὰς δὲν ὑπὸ τῷ ἄλλῳ παρατηρῇ. ὡς τερπνὸν καὶ ἡδύ ἐστιν ἰδεῖν θερμούς, θυσεβεῖς, τὰ ἡδύ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἀδελφούς; ὡς λυπηρὸν καὶ θλιβερὸν, ἀπὸ τῆς αἰσθητικῆς ἀδελφούς; ὡς λυπηρὸν καὶ θλιβερὸν τῷ τῇ κλήσεως αὐτῶν σκοποῦ ἀμελεῖν, καὶ ἐπὶ τὰ οὐδὲν πρὸς τὰ ὀπμιλλῆς ἀποκλίνειν;

γ'. Μνήσθητι τῇ ποιηθείσης προαφίσεώς σε, καὶ πρὸς τοῖς σοι τὴν τῷ στενωπῶντος εἰκόνα. εἰκότως ἀνὰ χυνοῖο τὸν εἶον τῷ Χρυστοῦ φοροῦν, ὅτι μήπω αὐτῷ σε συμμορφῶσαι μέλλον ἐσπύδακας, καὶ πολὺν χρόνον ἐν τῇ τῷ θεοῦ ὁδῷ εἶναι. Ασκητῆς ὁ πρὸς τῇ ἀγαθότητι εἶον καὶ τὸ πάθος τῷ κυρία διατεταμένως καὶ θυσεβῶς ἐκ τῶν γυμνάσεων, πᾶσι τα χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα αὐτῶν ἀφ' ὧν

...us est, vt extra
Iesu... quid memis quare... O si Iesus cru-
cifixus, in cor nostrum veniret, quàm citò & suf-
ficienter, docti essemus?

7. Religiosus feruidus, omnia bene portat &
capit, quæ illi iubentur. Religiosus negligens
& tepidus, habet tribulationem super tribulatio-
nem, & ex omni parte patitur angustiam: quia
interiori consolatione caret, & exteriorē
quærere prohibetur. Religiosus extra disci-
plinam viuens, graui patet ruina. Qui laxiora
quærit & remissiora, semper in angustijs erit: quia
aut vnum, aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt, tam multi alij religiosi:
qui satis arctati sunt, sub disciplina claustrali?
Raro exeunt, abstractè viuunt, pauperrime co-
medunt, grossè vestiuntur, multum laborant,
parum loquuntur, diu vigiliant, maturè surgunt,
orationes prolongant, frequenter legunt, & se
in omni disciplina custodiunt. Attende Car-
thusiensēs, Cisterciensēs, & diuersæ religionis
monachos ac moniales: qualiter omni nocte,
ad psallendum Domino assurgunt. Et ideo tur-
pe esset, vt tu deberes, in tam sancto opere pigri-
tare: vbi tanta multitudo religiosorum, incipit
Deo iubilare.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, ni-
si Dominum Deum nostrum, toto corde & ore
laudare? O si nunquam indigeres comedere,
nec bibere, nec dormire: sed semper posses Deū
laudare, & solummodo spiritualibus studijs va-
care: tunc multò felicior esses quàm modò,
cum carni ex quacunque necessitate
seruis.

αφ' ὧν

πζητε. οφελον ο χειρος ο σταυρωθεις εις τω καρ-
δια ημων ηρχετο, ως ταχέως, η εξαρκέντως παιδευ-
θείμεν αν;

ζ. Ο μεν θερμός ασκητής, πάντα προσεταγμέ-
να καλώς φέρει η χωρεϊ. ο δ' αμειλς η χλιαρός θλί-
ψιν επι θλίψιν έχει, η πανταχόθεν στενοχωρείται, ηπι
της παραμυθίας της εισω λπορεϊ, η τιω έξω ζητεϊν
καλύπτει. Ασκητής ο χωρίς παιδείας ών, δεινή συμ-
φορὰ πειπνίλειν κινδυνεύει. Ο τὰ χαλαστέρα η
χαυνότερα όπιζητών, αεί θλιφθήσεται, όπι αρτι μιν
τωτο, αρτι δ' εκεινα απαρτέσθ.

η. Πώς παράησιν τοσούτοι άλλοι ασκηταί, οι τῇ πα-
θείσῃ μοναστικῇ ἀκριβώς κατακλεισθέντες; απανίως
εξήασιν, ιδίᾳ διάχρῳσιν, ενδέεσται τον διατρίφοντα, δυ-
τελώς ιματίζοντα, πολλὰ κοπάζουσιν, ελίγα λαλῶ-
σι, μακράν γρηγορεῖσι, πρωϊ ἐγείροντα, πὺς δέησεις
μικύνουσιν, πολλὰ κῆς ἀναγινώσκουσιν, η εαυτοῦ εν πάση
παιδείᾳ φυλάττουσιν. Επιτήρει τοῦ Καρδουσιεῖς, τοῦ
Κισερκειεῖς, η τοῦ τ' διαφύρε ασκήσεως μοναχὸς η
'μοκασρίας.' πὺς ἐκάστη γυμνὰ, τῷ φάλλειν τῷ κυρίῳ,
ἐξεγείροντα. Καὶ δια τὸτο ἀχρὸν αν εἶη, εν τῷ ὅτως
ἀγία ἐργω σε κατοικήσας, τοσούτοι πληθους τῶν ασκη-
τῶν τῷ θεῷ ἀλάλαξαι ἀρχομένα.

θ. Εἴθε εκ ἄλλο ποιεῖν εἴδει, εἰ μὴ τὸν κύριον τὸν
θεὸν ημων ὅλη καρδία η ζόματι ἐπιμενῇ. Εἰθ' ὅποτε
χρεῖαν εἴχες τῷ φαγεῖν, ὅτε τῷ πιεῖν, ὅτε τῷ κα-
θεύδειν, ἀλλ' αεί οὔτε ἥς τὸν θεὸν ἀνῆν, η μόνον τοῖς
τῷ πνεύματος ἀπαράξιν. τότε πολλὰ ὀλυχέστερ
αὐ. ἔχινς, η νῦν τῇ σαρκὶ ἐξ ἐποιατῶν ἀνά, κῆς δου-
λεύων.

ferum. necessitates, sed
solummodo spirituales animae refectiones, quas
(heu) satis raro degustamus.

10. Quando homo ad hoc peruenit, quod de
nulla creatura consolationem suam quaerit,
tunc ei Deus primò perfectè sapere incipit:
tunc etiam bene contentus de omni euentu re-
zum erit. Tunc nec pro magnolatabitur; nec
pro medico contristabitur: sed ponit se integre
& fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omni-
bus: cui nihil vitæ perit nec moritur, sed
omnia ei viuunt, & ad nutum incunctanter de-
seruiunt.

11. Memento semper finis, & quia perditum
non redit tempus. Sine sollicitudine & diligen-
tis, nunquam acquires virtutes. Si incipis te-
pescere, incipies malè habere. Si autem dede-
ris te ad feruorem, inuenies magnam pacem, &
senties leuiorem laborem propter Dei gratiam,
& virtutis amorem. Homo feruidus & dili-
gens, ad omnia est paratus. Maior labor est
resistere vitij & passionibus, quàm corporali-
bus insudare laboribus. Qui paruos non vitat
defectus, paulatim labitur ad maiores. Gau-
debis semper vespere, si diem expendas fructuo-
sè. Vigila super teipsum, excita teipsum, ad-
mone teipsum; & quicquid de alijs sit, non
negligas teipsum. Tantùm proficies,
quantùm tibi ipsi vim intule-
ris. Amen.

F I N I S.

LIBER

λίαν.

αἱ τῆς

σπανίως γεύμεθα.

ι. Ηνίκα ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ ἐκλήλυσεν, ὥς ἐκ μηδε-
μιάς κτίσεως παραμυθίαν αὐτῷ ζητεῖν, τότε ὁ θεὸς
αὐτῷ τελείως ἡδὺς γίνεται. τότε καὶ ἡ τῶν πραγ-
μάτων φορὰ ἀγαπήσθαι. τότε μὴτε ἐπὶ τῷ μεγάλῳ
χαρήσεται, μὴτ' ἐπὶ τῷ μικρῷ λυπηθήσεται, ἀλλὰ
παντελῶς καὶ πεποιδύτως ἑαυτὸν τῷ θεῷ ὁπτησέται,
ὅς αὐτῷ τὰ πάντα ἐν πασὶν ἔσιν. ὥπνι μὲν δὴ ἵπου
μηδὲν δοπολλυται, μὴτ' ὀποθνήσκῃ, πάντα δ' αὐτῷ ζῇ
καὶ εἰς νεῦμα ὠθείως δαλεύει.

κα. Μένειν οὐκ αἰεὶ τῷ τέλει, καὶ πῶς χρόνῳ ὀπολλυ-
λῶς οὐκ ἀναστέφει. Αἰετρίμενος, καὶ ὁλοζῶρος ἔχων ἐ-
δέποτε τ' ἀρετῶν ὁπτιεύξῃ. Εἰ ἀρχὴ χλαῖνέσται, ἀρ-
ξὴ κακῶς ἔχειν. εἰ δὲ παρὶ τ' ὀρεμότητος σπουδῆς,
εὐρήσεις μεγάλῳ εἰρήνῳ, καὶ διὰ τὴν τῷ θεῷ χάριν
καὶ τὴν φιλαρετίαν, τὴν πόνου κυφοτέρην ἀδύσῃ. Ἄνθρωπος
ὀρεμὸς καὶ ὁπμελής, πρὸς πάντα τοῦ θυμοῦ ὑπαρ-
χει. μέζων πάντος ἐπὶ ταῖς κακίαις καὶ τοῖς πάθεσιν
ἀνίσταται, καὶ τοῖς σωματικοῖς πόνοις ἐνδιατρίβειν. Ὅς
τὰ μικρὰ ἐλλείμματά ἐκ δουλασείας, ἡρέμα εἰς τὰ
μείζω κατὰφέρειται χαρήσῃ αἰεὶ τ' ἐσπέρως χυομένης,
οἱ τὴν ἡμέραν ὠφελίμως διατρίβειν. Ζη-
γύρει ἐπὶ σεαυτὸν, ἐγείρει σεαυτὸν, παύρει σεαυτὸν,
καὶ πᾶν τοῖς ἄλλοις γένηται, μὴ ἀμίλει σεαυτῷ. Το-
σάτων παρκόφεις, οὐσι αἱ σεαυτὸν εἰδῶσι. Ἀμύ.

Τίλθ.

BIBAL

LIBER

De interna conuersatione.

REGNUM Dei, intra vos est, dicit Dominus. Conuerte te ex toto corde tuo ad Dominum; & relinque hunc miserum mundum, & inueniet anima tua requiem. Disce exteriora contemnere, & ad interiora te dare, & videbis regnum Dei in te venire: Est enim regnum Dei, pax & gaudium in Spiritu sancto, quod non datur impijs. Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam: si dignam illi ab intus, paraueris mansionem. Omnis gloria eius & decor ab intra est, & ibi complacet sibi. Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eia anima fidelis, præpara huic sponso cor tuum: quatenus ad te venire, & in te habitare dignetur. Sic enim dicit: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus. Da ergo Christo locum, & cæteris omnibus nega introitum. Cum Christum habueris, diues es, & sufficit tibi. Ipse erit prouisor tuus, & fidelis procurator in omnibus, vt non sit opus in hominibus sperare. Homines enim citò mutantur, & deficiunt velociter: Christus autem manet in æternum, & astat vsque in finem firmiter.

Περὶ τῆς ἀναστροφῆς τῆς ἰσως.

Α. Η βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ὑμῶν ἐστὶν, λέγει ὁ κύριος.
 ες. ἐπίστροφον ποιεῖς τὸν κύριον ἐξ ὅλης καρδίας, καὶ
 κατὰ λιπὲν τὸν τὸν ταλαίπωρον κέσμεν, καὶ εὐρήσει ἡ
 ψυχὴ σου ἀνάπαυσιν. Μάνθανε τὰν ἔξα καταφρονή-
 σαι, καὶ τοῖς ἐν τῷ χολάσαι, καὶ ὅφει τὴν βασιλείαν τοῦ
 Θεοῦ εἰς σὲ ἐρχομένῳ. ἡ γὰρ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐστὶν
 ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ χάρις ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἥ τις
 τοῖς ἀσεβέσιν οὐ δίδωται. ἐλεύσιν τε ποτε σὲ ὁ Χριστὸς,
 δεκνύν σοι τὴν αὐτὴν παράκλησιν, ἐὰν αὐτῷ ἀξίαν
 μενῶν ἐν τῷ ἐτοιμάσῃς. πῶσα γὰρ ἡ δόξα καὶ τὸ καλ-
 λῶν αὐτῷ ἔσωθεν ἐστὶν, καὶ ἐκείνῳ δοδεκεῖ. συγχρη αὐτῷ
 ἐπίσκεψαι σὺν ἐνδοτέρῳ ἀνθρώπῳ, ἡδὺς ὁμιλία, χα-
 ρίεσται παράκλησις, πολλὴ εἰρήνη, οἰκειότης ἀγα-
 θαυμασία.

Β. Ἀγε δὴ, ὡς πρὸς τὴν ψυχὴν ἐτοιμάσον τὸν τῷ νυμ-
 φίῳ τὴν καρδίαν σου, ὅπως ποτε σὲ ἐλθεῖν, καὶ ἔν σοι κα-
 τοικεῖν ἀξιώσῃ. Οὕτω γὰρ λέγει· ἐὰν τις ἀγαπᾷ με,
 τὸν λόγον μου τηρήσει· καὶ ποτε αὐτὸν ἐλευσόμεθα, καὶ
 μονὴν παρ' αὐτοῦ ποιήσμεν. Δὲ ἐν τῷ τῷ Χριστῷ, καὶ
 πᾶσιν τοῖς ἄλλοις ἢ εἰσόδον ἀνάνευσιν. εἰ ὁ Χριστὸν ἔ-
 ξει, πλεεῖς, καὶ ἀρκεῖ σσι. αὐτὸς γὰρ πορευομένης καὶ ποτε
 ὁππότε μελητῆς σε ἔσται, ὥστε μὴ ἐπ' αἰάγκης εἶναι, ἐπὶ τοῖς
 ἀνθρώποις ἐλπίσαι. Οἱ γὰρ ἄνθρωποι δουλεύουσιν ἀλλήλοις
 τινεσιν, καὶ ταχέως ἐκλείψουσιν. ὁ δὲ Χριστὸς εἰς αἰῶ-
 να μένει, καὶ μέχρι τέλους βεβαίως παρίσταται.

Ε

γ. Οὐ

3. Non

3. **Q**uamenda, in homi-
ne fragili & mortali, etiam si utilis sit & dile-
ctus: neque tristitia multa ex hoc capienda;
si interdum aduersetur & contradicat. Qui
hodie tecum sunt, cras contrariari possunt, & e-
conuerso, saepe ut aura vertuntur. Pone totam
fiduciam tuam in Deo, & sit ipse timor tuus &
amor tuus. Ipse pro te respondebit, & faciet
bene, sicut melius fuerit. Non habes hic ma-
mentem ciuitatem; & ubicunque fueris, ex-
traneus es & peregrinus: nec requiem ali-
quando habebis, nisi Christo intime facris
vnitus.

4. **Q**uid hic circumspecis, cum iste non sit lo-
cus tue requietionis? In caelestibus debet esse
habitatio tua, & sicut in transitu, cuncta terrena
sunt aspicienda. Transeunt omnia, & tu cum
eis pariter. Vide, ut non inhaseas; ne capia-
ris, & pereas. Apud altissimum sit cogitatio
tua: & deprecatio tua ad Christum, sine inter-
missione dirigatur. Si nescis speculari alta &
caelestia, requiesce in passione Christi; & in sa-
cris vulneribus eius, libenter habita. Si enim
ad vulnera, & pretiosa stigmata Iesu, deuote
confugis, magnam in tribulatione confortatio-
nem senties: nec multum curabis hominum
despectiones, facilliterque verba detrahentia
perferes.

5. **C**hristus fuit etiam in mundo ab homini-
bus despectus: & in maxima necessitate, a no-
tis & amicis, inter opprobria derelictus. Chri-
stus pati voluit & despici, & tu audes de aliquo
conqueri? Christus habuit aduersarios &
obloqu-

homi-
& dile-
pienda.
t. Qui
funt, & e-
ne rotam
tus &
& faciet
hic ma-
eris, ex-
em ali-
ne fueris

non sit lo-
debet esse
ta terrena
& tu cum
ae capia-
ogitatio-
ne inter-
ari alia &
& in fa-
Si enim
deiorē
onfatio
hominum
etrahentē

b hominē
fate, à no-
tus. Chri-
s de aliquo
exfarios &
obloqua

γ. 1.

θενῇ καὶ ἡμεῖς, καὶ ἡμεῖς χρῆσθαι τῇ αἰσθητικῇ
τα· ἡ δὲ σφόδρα λυπεῖσθαι ἐπὶ τῷ αὐτῷ ποτε ἔνα-
πιδῶται καὶ ἀπλήρηται ἡμῖν. Οἱ σήμερον μετὰ σε γινόμε-
μνοι, αὐρεῖον ἀντιτάττεισθαι θύσαντας, καὶ
ἐξεναντίας, πολλάκις ὡς αἶρα σρέφοντες. ἔλιν τῷ
ἐλπίσαι σε θεὸς ἐν τῷ θεῷ, καὶ αὐτὸς ὁ φόβος καὶ ὁ ἔρω-
σε ἔσω αὐτὸς ὑπὲρ σε ἀπολογίσεται, καὶ ποιήσῃ καθὼς
αὐτὸς ἐλπὶν ἦ. Οὐκ ἔχεις ὅδε μένυσαν πόλιν, καὶ ὅπου
ἀν ἦς, ἀλλοδαπὸς καὶ ξένος εἶ· καὶ ἔδωκε ποτε ἡσυχίαν ἡ-
ξεις, εἰάν μὴ τῷ Χριστῷ ἐνδόξατον ἐνωθῇς.

δ'. Τί ἐνταῦθα περὶ βλέπεις, τέτα τὸ πᾶν τῇ δόξα.
παύσεισθαι σε ἐκ ὄντος· ἐν τοῖς ἐπερανίοις δεῖ τῷ οἰ-
κησίν σε εἶναι, καὶ ὡς ἐν παρόδῳ πάντα ἐπιγεια ὅπ-
βλέπεις. πάντα παρέρχεται, καὶ σὺ ἄμα μετ' αὐτῶν·
πορεύεσθαι μὴ πορευομένη, ἵνα μὴ ἀλγὺς ἀπόλῃ. Ἡ
διάνοιά σε παρὰ τῷ ὑψίστῳ ἦ, καὶ ἡ δόξα σε πρὸς τὸν
Χριστὸν ἀδιαλείπτως κατενδύνηται. εἰς ἡ τὰ ὑ-
ψηλὰ καὶ τὰ ἐράνια θεωρεῖν, ἐν τῷ τῷ Χριστῷ πάθει
θωπαύει, καὶ ἐν τοῖς ἀγίοις τραύμασιν αὐτῶν ἀσμένως
κατοίκει. Εἰάν γὰρ εἰς τὰ τραύματα καὶ πολυτελεῖς γί-
ματα τῷ Ἰησοῦ θεωρεῖσθαι καταφύγη, μέγα κρα-
τυσμὸν ἐν τῇ θλίψει ἀνδύσῃ, καὶ ἔδιν σοι μελέσθαι τῇ
ἀνθρώπων καταφρονήσεως, καὶ τὰς καταλαλιάς ῥαδί-
ως καρτερήσεις.

ε'. Καὶ ὁ Χριστὸς ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ ὑπὸ τῇ ἀνθρώπων
καταφρονήσῃ, καὶ ἐν μεγίστῃ ἀνάγκῃ ὑπὸ τῶν γινωσκόν-
τε καὶ φίλων ἐνεδιδόχῃ, κατελείφθη. Ὁ Χριστὸς πα-
θεῖν καὶ καταφρονήσῃ καὶ ἀνέλυσαι, καὶ σὺ κατὰ πρόγμα-
τος πᾶσι μέμψασθαι τοῖς καὶ ὁ Χριστὸς ἐκείνους καὶ

habere amicos & benefactores? Unde coronabitur patientia tua, si nihil aduersitatis occurrerit? Si nihil aduersitatis vis pati, quomodo eris amicus Christi? Sustine cum Christo, & pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfectè introisses in interiora Iesu, & modicum de ardenti amore eius sapiisses: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Iesu, facit hominem seipsam contemnere. Amator Iesu & veritatis, & verus internus & liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum liberè conuertere, & eleuare supra seipsum in spiritu, ac fruitiue quiescere.

7. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non vt dicuntur, aut aestimantur; hic verè sapiens est, & doctus magis à Deo, quàm ab hominibus. Qui ab intrà scit ambulare, & modicum ab extrà res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora, ad habenda deuota exercitia. Homo internus, citò se recolligit: quia nunquam se totum ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eueniant, sic se illis accommodat. Qui intus bene dispositus est & ordinatus, non curat mirabiles & peruersos hominum gestus. Tantùm homo impeditur & distrahitur, quantum sibi res attrahit.

κα.

ὁτι οὐκ ἔστιν ἡ ὑπομονὴ σε στεφανώσασθαι, ὡς
μὴ ἐναντίον τοῦ συμμέσεται; εἰ μὴ οὖν ἐναντίον πέ-
ρχειν ἐδέεσαι, πῶς φίλος τοῦ Χριστοῦ ἔσῃ; ἀνέχεσθαι
Χρεῖσθαι, καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ, εἰ Χρεῖσθαι συμβασιλεύειν
βέλει.

5°. Εἰ ἀπαξ τελείως εἰσῆλθες εἰς τὰ ἐσθότερα τοῦ
Ἰησοῦ, καὶ μικρόν τι περὶ τῆς περικαυῆς ἀγάπης αὐτοῦ ἤδης,
τότε τῆς ἰδίας ὠφελείας, ἢ τῆς βλάβης ἐκδὲν ἀν' ἐφρόντι-
ζεις, μάλλον δὲ τῶν γυσιμένων ὀνειδεῖς ἔχωντες * ὅτι ἡ τοῦ
Χρεῖσθαι ἀγάπη, τοὺν ἀνδραπον καταφρονεῖν ἑαυτοῦ
κατεργάζεται. Ὁ φιλητὴς τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς ἀληθείας, καὶ
ὁ περὶ τὰ ἑσω ὅτι πῶς σκεδάζων, καὶ τῶν ἀτάκτων παιδῶν
ἐλευθερος ὑπαρχών, πρὸς τὸν Θεὸν ἐλευθερώσας ὅτι
σφύρειν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἑαυτὸν ἀφραῖν, καὶ ὁπολου-
στικῶς ἀναπαύεσθαι δύναται.

6°. Ὁ πάντα γινώσκων καθὼς εἰσιν, ἀλλ' ἔκαστος
ἀεργεῖται, ἢ δοκῇσιν, ἀληθῶς σοφὸς, καὶ μάλλον ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ, ἢ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πεπαυδευμένον ἔστιν. Ὁ ἑ-
σῶθεν περὶ πατεῖν, καὶ ὀλίγη τὰ ἔξω πρὸς ὅτι σάμι-
νον, ἔκτοπος αἰτέ, ἐπὶ χρόνος περὶ δοκῇ, τοῦ ἔχειν
ταῖς διουσιβῆς ἀσκήσεις. Ὁ ἀνδραπος ὁ τοῖς ἑσω περὶ
κείμενον, ἐν ταῖς αὐτὸν συλλέγει, ὅτι μὴ δέπο-
τε εἰς τὰ ἔξω ἑαυτὸν ἐκχέει. οὐ βλάπτει αὐτὸν ὁ πό-
νον, ὁ ἔξω, ἢ ἀσχολία ἐπὶ χρόνον ἀναγκαῖα ἔσται, ἀλλὰ
τοῖς πράγμασι, καθὼς συμβαίνει, αὐτὸν περὶ σαρμότη-
ται. Ὁ ἐπὶ τοῖς καλῶς διακείμενον, καὶ τεταγμένον, τῶν
θαυμασιῶν καὶ ποικιλιῶν ἡθῶν τῶν ἀνθρώπων ἐλὲν
φροντίζει. τόσον ἑκάστου ἐμποδίζεται, καὶ διασπᾶται,
ὅσον αὐτῶν τὰ πράγματα ὅτι πᾶσι.

8. Si reus fueris, ne purgatus esses, omnia tibi in bonum cedorent, & profectum. Ideo multa tibi displicent, & sæpe conturbant: quia adhuc non es perfecte tibiipſi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis. Nil ſic maculat & implicat cor hominis, ſicut impurus amor in creaturis. Si renuis conſolari exteriori, poteris ſpeculari cæleſtia, & frequenter iubilare interiori.

C A P. II.

De humili ſubmiſſione.

1. **N**ON magni pendas, quis pro te, vel contra te ſit: de hoc age & cura, vt Deus tecum ſit in omni re, quam facis. Habeas conſcientiam bonam, & Deus bene te deſenſabit. Quem enim Deus adiuuare voluerit, nullius peruerſitas nocere poteſt. Si tu ſcis tacere & pati, videbis proculdubio auxilium Domini. Ipſe nouit tempus & modum liberandite, & ideo te debes illi reſignare. Dei eſt adiuuare, & ab omni conſuſione liberare. Sæpè valdè prodeſt, ad maiorem humilitatem ſeruandam, quòd defectus noſtros alij ſciunt, & redargunt.

2. Quando homo pro defectibus ſuis ſe humiliat, tunc faciliſter alios placat, & leuiter ſatisfacit ſibi irascentibus. Humilem Deus protegit, & liberat: humilem diſſigit & conſolatur: humili homini ſe inclinatur: humili largitur gratiam magnam, & poſt eius depreſſionem, leuat ad gloriam. Humili ſua ſecreta reuelat, & ad ſe dulciter trahit,

α.

λαοί.

ἀπαρίσκει, καὶ πολλάκις οὕτω παραίτηται, ὅτι ἔγωγε
ὅλως ἀπέθανες, ἔστι πάντων ὀπιθίων ἐχωρίσθης.
Διηδὲν ἔγωγε τὴν τῆς φιδράκης καρδίαν ῥυπαίνει καὶ ἐμ-
πλέκει, ὥς ἡ τῆς κτίσεως ἀκρότατος ἀγάπη. Εἰ δὲ βέλεω
ἔγωγε παρακληθῆναι, τὰ ἐπερρώσια θεωρεῖν καὶ θαμινᾶ
ἐν τῷ ἀλαλάξασθαι θωήσῃ.

Κεφ. 6.

Περὶ τῆς ταπεινότητος ὑποταγῆς.

α. **Μ**Η σφόδρα μέλῃ σοι, τίς ἂν ἴσῃ σε, ἢ κατὰ
σε ἦ. ὡς γὰρ τὰς ὀπιθίων καὶ φρόντισε, ὅπως ὁ
θεὸς μετὰ σε ἦ ἐν παντὶ παράγματι ὁ παράτης. κα-
λῶ συνείδησιν ἔχει, καὶ ὁ θεὸς ὑπερασπίσει σε. ὅπως
γὰρ ὁ θεὸς βουθεῖν ἂν βουθεῖ, τὴν μνηστὴρ καλῶ
ἐλάττειν διωκόμεναι. εἰ σὺ σιωπᾷς καὶ πάσχειν ἐπίστα-
σαι, ἀναμφισβήτητος ὄψεται τὴν τῆς κυρίας ὀπιθίων. αὐ-
τὸς τὸν τε χερόν καὶ τὸν τρέπον τῆς ῥύστασθαι σε γνώ-
σκει, διὸ καὶ αὐτὸς σε ὀπιθίων ὀφείλεις. τῆς δεῖς τὸ
βουθεῖν καὶ πάσης ἀγῆνης ἀπαλλάξαι. πολλάκις ὡς
τὸ μείζων ταπεινότητα τηρῶσαι ὀφείλμεν ἐστὶ, ἐπὶ
ἄλλας τὰ ἐλλείμματα ἡμῶν εἰδέναι καὶ ἐλέγχειν.

β. Εάν ὁ ἄνθρωπος διὰ τὰ ἐλλείμματα ἐαυτοῦ τα-
πεινώσῃ ἐαυτὸν, τότε βεβαίως ἄλλας παραύνησι, καὶ διχα-
ρῶς τὸν ὀργιζομένους κατηπεί. τὸν ταπεινὸν ὁ θεὸς
διαφυλάττει καὶ ῥύεται. τῆς ταπεινὸν ἀγαπᾷ, καὶ παρα-
καλεῖ. ὡς τὸν ταπεινὸν ἐγκλίνει ἐαυτόν. τῶ τα-
πεινῷ χάριτι μεγάλῃ δωρεῖται, καὶ μετὰ τὴν ταπει-
νότητα αὐτὸς εἰς τὴν δόξαν ὑψοῖ. τῶ ταπεινῷ τὰ μυ-
στήρια αὐτοῦ ἀποκαλύπτει, καὶ ὡς ἐαυτὸν ἰδὼς ἐλ-

trahitur. Repta confusione,
satis bene est in pace: quia ratum in Deo, & non
in mundo. Non reputes te aliquid profecisse,
nisi omnibus inferiore te esse sentias.

CAP. III.

De bono & pacifico homine,

1. **T**ene te primò in pace, & tunc poteris ali-
os pacificare. Homo pacificus magis
prodest, quam benedictus. Homo passionatus,
etiam bonum in malum trahit, & facilius ma-
lum credit. Bonus pacificus homo, omnia ad
bonum conuertit. Qui bene in pace est, de
nullo suspicatur. Qui autem malè contentus
est & commotus, varijs suspicionibus agitur:
nec ipse quiescit, nec alios quiescere permit-
tit. Dicit sæpe, quod dicere non deberet: &
omittit, quod sibi magis facere expediret. Con-
siderat, quod alij facere tenentur: & negligit,
quod ipse facere tenetur. Habe ergo primò ze-
lum super te ipsum, & tunc iuste zelare poteris
etiam proximum tuum.

2. Tu beneficis facta tua excusare & colorare,
& aliorum excusationes non vis recipere. Iu-
stius esset, ut te accusares, & fratrem tuum ex-
cusares. Si portari vis, porta & alium. Vide,
quàm longè es adhuc à vera charitate & hu-
militate: quæ nulli nouit irasci, vel indignari,
nisi tantum sibi. Non est magnum, cum bo-
nis & mansuetis conuersari, hoc enim omni-
bus naturaliter placet; & vnusquisque libenter
pacem habet, & secum sentientes magis diligit.

Sed

κῦει καὶ
 νέυει, ὅτι ἐν τῷ νεύει καὶ ἐν τῷ κῦει
 μιζέσῃ σε ὅπως ἐνάπι, ἐὰν μὴ πάντων σε ἐλάττω εἶναι
 λογήσῃ.

Κεφ. γ'.

Περὶ τοῦ καλοῦ καὶ εἰρηνικοῦ ὁ ἄνθρωπος.

α. Πρῶτον αὐτὸς εἰρηνεύει, καὶ τότε τοῦ ἄλλου εἰρηνό-
 ποιῆσαι δυνάσκει. Ἀνθρώπος ὁ εἰρηνικοὺς πε-
 πηδευμένους ὠφελιμώτερός ἐστιν. Ὁ ἐμπαθὴς ἄνθρω-
 πος, καὶ τὸ ἀγαθὸν εἰς τὸ κακὸν ἐκκύζει, καὶ βλάβος τὸ
 κακὸν πετύχει. ὁ καλὸς καὶ εἰρηνικοὺς ἄνθρωπος πάν-
 τα εἰς καλὸν μεταστέφει. ὁ μὲν καλῶς εἰρηνεύων,
 μηδὲνα ὑποπτεύει. ὁ δ' οὐκ ἀγαπήτως ἔχων καὶ δια-
 παραχθεὶς, παντοίας ὑποψίας σάλευεται, αὐτὸς οὐχ
 ἡσυχάζων, οὐδ' ἄλλος ἡσυχάζειν ἐὼν, πολλάκις λέγει,
 ὅ,τι οὐκ ἂν ἔδει λέγεσθαι, καὶ ὅ,τι ἀπατόμενον, μᾶλλον
 αὐτῷ συνέφερε, παραλείπει. λογίζεται τὸ τοῖς ἄλ-
 λοις ποιητέον, καὶ τῶν δεόντων ἀνάγειν ἀμελεῖ. ὡς
 τὸν οὐκ ἐκείνου σκαυτῶν, καὶ τότε δικαίως τῷ πλησί-
 νον ζηλώσας δυνάσκει.

β. Γινώσκεις μὲν ὑπὲρ τῶν ἀγαθῶν σε καλῶς
 διπολογεῖσθαι, καὶ περὶ αὐτῶν ταῖς δὲ τῶν ἄλλων διπο-
 λογίας ἀποδέχεσθαι ἐκ ἐθέλεις. ὁμιχρότερον αὖ ἐγγί-
 νει, εἰ κατηγόρει σε, καὶ τῷ ἀδελφῷ σε συνηγόρει.
 ἐὰν ἐκκληθῇς βασιλεύσθαι, καὶ βασίλειον ἄλλον. ὅρα ὡς
 ἐπὶ πόρρω γίνῃ τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης, καὶ τὴν ταπεινότη-
 τος, τὴν μηδενὶ ὀργίζεσθαι, ἢ χαλεπαίνειν, εἰ μὴ ἐαυτῇ
 ὀφθαλμῶν. καὶ μέγα τι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἀγαθῶν ὁμι-
 λῶν, τὸ γὰρ πᾶσι φυσικῶς ἀρέσκει, καὶ ἕκαστος ἀσμι-
 νως εἰρηνεύει, καὶ τὰς ὁμογενεῖας ἀγαπᾷ.

aut nobis concitantibus. — aut indisciplinatis,
pacifice posse vivere, magna gratia est, & laudabile nimis virileque
factum.

3. Sunt, qui seipfos in pace tenent, & cum alijs etiam pacem habent. Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt: alijs sunt graues, sed sibi semper grauiore. Et sunt, qui seipfos in pace retinent, & ad pacem alios reducere student. Est tamen tota pax nostra in hac misera vita, potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendo contraria. Qui melius scit pati, maiorem tenebit pacem. Iste est victor sui & dominus mundi, amicus Christi & hæres cæli.

CAP. IV.

De puramente, & simplici intentione.

1. **D**Vabus alis, homo subleuatur à terrenis, simplicitate scilicet & puritate. Simplicitas debet esse in intentione: puritas in affectione. Simplicitas intendit Deum, puritas apprehendit, & gustat. Nulla bona actio te impedit, si liber intus ab inordinato affectu fueris. Si nihil aliud, quam Dei beneplacitum, & proximi utilitatem intendis & quæris, interna libertate perfrueris. Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitæ, & liber sanctæ doctrinæ esset. Non est creatura tam parua & vilis, quæ Dei bonitatem non repræsentet.
2. Si tu esses intus bonus & purus, tunc omnia sine impedimento videres, & bene caperes. Cor purum

ποῖς δὲ σκ

ἐαντικμέ

λη χάρις, καὶ πάντοτε παύει τὸν καὶ ἀνδραγαθὸς ἔργον ἐστίν.

γ'. Εἰσὶ πνεις, οἱ παρὸς ἑαυτῶν εἰρηνεύουσιν, καὶ πρὸς

ἄλλους εἰρήνῳ ἀγασιν. ἔτι δὲ εἰσιν οἱ ἐκ εἰρηνεύουσιν,

καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ εἰρήνῳ συγχωρῶσιν. ἄλλοις μὲν

δεινοί, ἑαυτοῖς δὲ αἰεὶ δεινότεροί εἰσι. καὶ εἰσιν, οἱ τῷ

ἰδίῳ εἰρήνῳ τηρεῖται, καὶ ἔσθ' ἄλλας διαλλαττεῖν σπου-

δάσκει. Οὐκ μέντοι εἰρήνη ἡμῶν ἢ ἐν τῷδε τῷ τα-

λαμπάρῳ εἶναι, μάλλον ἐστὶν ἐν τῷ ταπεινῷ ἀνέχεσθαι, ἢ

ἐν τῷ μὴ πάσχειν. ὁ βέλτερον γινώσκων παθεῖν, μείζων

εἰρήνῳ ἔχει. ἕτος ἑαυτὴ κρατεῖ, καὶ τὴν κόσμον κυριεύει,

χριστοφίλης καὶ κληρονόμος τῆς ἐρανὸς τυγχάνει.

Κεφ. δ'.

Περὶ τῆς καθαρᾶς διανοίας καὶ ἀπλῆς θεωρητικῆς.

α'. **Δ**υσὶ πλείονος ὁ ἀνθρώπος διπλὴν τῆς ἐπιγνώσεως ἀ-

νέμεται, τῇ δύνει ἀπλότητι, καὶ τῇ καθαρότητι.

καὶ τῷ μὲν ἀπλότητι τῇ θεωρητικῇ, τῷ δὲ καθαρῷ

τητι τῇ διαδέσει καὶ εἰναι. ἡ ἀπλότης τὸν θεὸν θεω-

ρεῖται, ἡ καθαρότης τῆς αὐτῆς ἐπιλαμβάνεται καὶ γένε-

ται. εἰ ἔσω ἐλευθερῶ τῆς ἀτάκτικης διαδέσεως ἔσθ', οὐ-

δεμία σὲ πράξις ἐμποδίσθ'. εἰ μηδὲν ἄλλο, ἢ τῷ τῷ

θεῷ θυδοκίᾳ, καὶ τῷ τῷ πλησίον ὠφέλειαν θεωρεῖται

καὶ ζητεῖς, τῇ ἐν τῷ ἐλευθερίας ἀπολαύσει. εἰ ἡ καρδία

σε ὁρᾷ, τότε πάντα κτίσις καὶ ἀποπύρον τῆς ζωῆς, καὶ

βίβλιν τῆς ἀγίας διδασκῆς αἶν ἐγίνατο. οὐκ ἔστι κτίσις

ἔτι μικρὰ καὶ θυελὴς, ἢ περὶ τῷ τῷ θεῷ ἀγαθότητι

οὐκ ἂν ὑποτυπώσθ'.

β'. Εἰ σὺ ἐπὶ τῆς ἀγαθῆς καὶ καθαρῆς, τότε πάντα

ἀπομυθίσθ' αἶν ἔλκεται, καὶ καλῶς ἔχῃ. καρδία

καθαρή

putamus. eternum. Qualis
vnusquisque intus est, taliter iu- terius.
Si est gaudium in mundo, hoc vtique possidet
puri cordis homo: Et si est alicubi tribulatio
& angustia, hoc melius nouit mala conscien-
tia. Sicut ferrum missum in ignem, amittit ru-
biginem, & totum candens efficitur: sic homo
integrè ad Deum se conuertens, à torpore exui-
tur, & in nouum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepescere, tunc par-
uum metuit laborem, & libenter externam ac-
cipit consolationem. Sed quando perfectè in-
cipit se vincere, & viriliter in via Dei ambula-
re: tunc minùs ea reputat, quæ sibi priùs graui-
a esse sentiebat.

C A P. V.

De propria consideratione.

1. **N**ON possumus nobis ipsis nimis credere,
quia sæpè gratia nobis deest, & sensus.
Modicum lumen est in nobis, & hoc citò per
negligentiam amittimus. Sæpè etiam non
aduertimus, quòd tam cæci intus sumus. Sæpè
malè agimus, & peiùs excusamus. Passione
interdum mouemur, & zelum putamus. Parua
in alijs reprehendimus, & nostra maiora per-
transimus. Satis citò sentimus & ponderamus,
quid ab alijs sustinemus: sed quantum alij de
nobis sustinent, non aduertimus. Qui bene &
rectè sua ponderaret, non esset, quod de alio
grauiter iudicaret.

2. Internus homo, sui ipsius curam, omni-
bus curis antepōnit. Et qui sibi ipsi diligen-
ter in-

καθα

καθαρὰ γίνεται, ταύτῃ δὴ πᾶς ὁ ἄνθρωπος τῇ καρ-
δίᾳ καθαρὸς κατὰ τὴν ἐν ἡμῶν θλίψιν καὶ στενοχωρίᾳ
ἐστίν, τὸ τοῦ κακῆ συνείδητος ἀκριβὲς γινώσκει. ὥστε
ὁ σίδηρος εἰς τὸ πῦρ βληθεὶς ἀποβάλλει τὸν, καὶ ὁ
διαπυρρῆται. ἔτις ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸν θεὸν παντε-
λῶς ὅπως φέμενος τὴν χλιαρότητος ἀπαλλάττειται, καὶ εἰς
καλὸν ἄνθρωπον μεταμορφῆται.

γ'. Οτε ὁ ἄνθρωπος χλιαρῶς ἀρχεται, τότε μι-
κρὸν πόνον φοβεῖται, καὶ παραμυθία ἔξω λαμβάνων
χαίρει. ἵνῃ δὲ τελείως ἑαυτὴ κρατεῖν, καὶ ὡς τῇ
θεῷ ὁδῷ ἀπορροῦσθαι πορεύεσθαι ὅπως χρεῖ, τότε ὁλίγον
φροντίζει τέτων, ἀπὸ πρῶτον αὐτῷ δεῖν ἰδοῦναι.

Κεφ. εἰ.

Περὶ τῆς ἰδίας σκοπήσεως.

α'. **Η**Μῖν αὐτοῖς ἄγει πρῆναι οὐ δυνάμεθα, ὅτι
τὴν χάριτ' ἡμεῶν καὶ τὴν νῦν πολλάκις ἀπορροῦμεν. μι-
κρὸν φῶς ἐν ἡμῖν ἐστίν, καὶ τέτατα χέως δι' ἀμέλειαν
ἀποσπῶμεθα. ἔτι δὲ πολλάκις οὐκ ἀπορροῦμεθα, ἔτι
ἔτι τυφλοὶ ἐν τῷ ἐσμέν. πολλάκις φαῦλα πράττο-
μεν, καὶ πρὸς αὐτῶν κακίον ἀπορροῦμεθα. τῷ πάθει
ἐνίοτε ἐπαγόμεθα, καὶ ζῆλον εἶναι ἡγούμεθα. Τὰ μι-
κρὰ τῶν ἄλλοις ὅπως τιμῶμεν, καὶ τὰ μέγιστα ἡμῶν παρί-
μεν. παραυτίκα μὲν ἀπορροῦμεθα καὶ σκοπόμεθα,
τὴν ἑαυτῶν ἄλλων κακοπαθεῖμεν. ὅσον δ' ἄλλοι παρ' ἡμῶν
ἀνέχονται, οὐκ ἐννοοῦμεν. ὅς καλῶς καὶ ὁρῶντες τὰ αὐτὰ
ἐσκοπεῖτο, οὐκ εἰκότως ἀν' αὐτῶν ἄλλος δεῖν ἰδοῦναι
ἐκείνους. Ο ἔστω ἄνθρωπος τῷ ἑαυτῷ ὅπως εἶναι πα-
ρῶν φροντίζων ἀπορροῦται, καὶ ὁ αὐτῷ τὸν νοῦν ἀκρι-
βῶς

terram. **ut.** Nunquam
eris internus & deuotus, nisi se alienis filueris,
& ad te ipsum specialiter respexeris. Si tibi &
Deo totaliter intendis, modicum te mouebit,
quod foris percipis. Vbi es, quando tibi ipsi
presens non es? Et quando omnia percurristi,
quid (te neglecto) profecisti? Si debes ha-
bere pacem, & vnionem veram: oportet, quod
totum adhuc postponas, & te solum præ oculis
habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab
omni temporali cura conserues. Valde defi-
cies, si aliquid temporale reputaueris. Nil ma-
gnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi
sit, nisi purè Deus, aut de Deo sit. Totum vanum
existima, quidquid consolationis occurrit de
aliqua creatura. Amans Deum anima, sub Deo
despicit vniuersa. Solus Deus æternus & im-
mensus, implens omnia, solatium animæ, & vera
cordis lætitia.

CAP. VI.

De lætitia bona conscientia,

1. **G**LORIA boni hominis, testimonium bonæ
conscientiæ. Habe bonam conscientiam,
& habebis semper lætitiā. Bona conscientia,
valde multa potest portare, & valde læta est in-
ter aduersa. Mala conscientia, semper timida
est & inquieta. Suauiter requiesces, si cor tuum
te non reprehenderit. Noli lætari, nisi quum
benefice-

ῥι τ' ἄλλοι τρέφει σιγήσας, πρὸς σεαυτὸν ἰδίως ἄπο βλά-
πτων· εἰ τίς γὰρ μὲν σεαυτῷ καὶ τῷ θεῷ παντὶ παπιν
ἐπέχεις, μικρὸν σε κινήσῃ, ὅπερ ἐξω ἀφ' αἰνῆτος· εἰ, σε-
αυτῷ οὐ παρών; καὶ πάντα διαδραματῶν, τί ὠφελήθης,
σὲ ἀμελήσας; εἰ χεῖρ σε εἰρήνῃ καὶ ἀληθινῇ ἐνω-
σιν κτήσασθαι, ἀναγκαζόν ἐστι πάντων σε ὀλιγαρεῖν τα-
σεαυτὸν μόνον πρὸς ὀφθαλμοῦν ἔχειν.

γ'. Πολὺ τοίνυν ὑπιδώσας, σεαυτὸν πάσης φροντί-
δος προσκαίρει ἀπαλλαγέντα διαφυλάττων· πολὺ
δὲ ἐλλείψεις, προσεχρόν τι σκεπτόμενος. μὴ δὲν μέγα,
μὴ δὲν ὑψηλόν, μὴ δὲν θαύρετον, μὴ δὲν πρὸς δεκτὸν σοι
γένοιτο, εἰ μὴ εἰλικρινῶς ὁ θεὸς, καὶ τὸ τῷ θεῷ. πᾶν μά-
ταιον νόμιζεις, ὅπερ τ' παραμυθίας πρὸς πῶς κτίσεως
προσφέρεται. ἡ ψυχὴ ἡ θεόφιλος ἔσται, πάντων τ' ὑπὸ
τὸν θεὸν ὄντων καταφρονεῖ. μόνος ὁ θεὸς αἰώνιος, καὶ ἀ-
μέτρητος, συμπληρῶν πάντων, τ' ψυχῆς παράκλησις,
καὶ τῆς καρδίας ἀληθινῆς θυφροσύνη ἐστίν.

Κεφ. ε'.

Περὶ τῆς θυφροσύνης τ' ἀγαθῆς συνειδήσεως.

α'. Ἡ τῇ καλῇ ἀνθρώπῳ καύχησις, τὸ μαρτύριον
τ' ἀγαθῆς συνειδήσεως ὑπάρχει. ἔχει ἀγαθὴν
συνείδησιν, καὶ θυφροσύνην ἀειέξους. ἡ ἀγαθὴ συνεί-
δησις πλείστα καρτερεῖν δύναται, καὶ μετὰ τὸ τῶν ἐρ-
ωνίων πάντων χαίρει. ἡ καλὴ συνείδησις πάντοτε ὅπ-
τις καὶ ἀνίσχυρός ἐστιν. ὑψηλὸς ἀναπαύσῃ, εἰάν ἡ
καρδία σε μὴ καταγινώσκῃ σου. μὴ χαίρῃ,
εἰ μὴ ἀγαθοποιήσας. οἱ κακοὶ ὑψηλοὶ τὴν
ἀληθινῇ

beneficere, sent veram lætitiā, nec internam sentiunt pacem : quia non est pax impijs, dicit Dominus. Et si dixerint : In pace sumus, non venient mala super nos : & quis nobis nocere audebit ? Ne credas eis : quoniam repenti exurget ira Dei, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriarī in tribulatione, non est graue amanti : sic enim gloriari, est gloriari in cruce Domini. Breuis gloria, quæ ab hominibus datur, & accipitur. Mundi gloriam, semper comitatur tristitia. Bonorum gloria, in conscientijs eorum, & non in ore hominum. Iustorum lætitia, de Deo, & in Deo est : & gaudium eorum, de veritate. Qui veram & æternam gloriam desiderat, temporalem non curat. Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit, minus amare conuincitur cælestem. Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Facile erit contentus & pacatus, cuius conscientia munda est. Non es sanctior, si laudaris ; nec villior, si vituperaris. Quod es, hoc es ; nec maior dici vales, quàm (Deo teste) sis. Si attendis, quid apud te sis intus, non curabis, quid de te loquantur homines foris. Homo videt in facie, Deus autem in corde. Hoc considerata actus, Deus vero pensat intentiones. Bene semper agere, & modicum de se tenere, humilis animæ indicium

αληθινῶ

αἰδιόανον

κύριος. Καὶ ὅταν λέγωσιν, ἐν εἰρήνῃ ἐσμέν, οὐκ ἔστι κα-
κὰ ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τίς ἡμᾶς βλάπτειν τοιμήσῃ; μὴ πί-
στευε αὐτοῖς, ὅτι ἐξ ἀφνης ἀναστήσεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ, καὶ
ἐν πράξεις αὐτῶν ἐξεδραστήσονται, καὶ ἀπολωῶται
πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν.

Β'. Ἐν τῇ θαλίφει καυχᾶσθαι, τῷ ἀγαπῶντι οὐ χα-
λεπὸν ἐστίν. ἔτω γὰρ καυχᾶσθαι, καυχᾶσθαι ἐστίν ἐν τῷ
τοῦ κυρίου στυγαί. ἡ δόξα ἡ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων διδομέ-
νη καὶ λαμβανομένη, ὀλιγοχρόνιος ἐστίν. τῇ τοῦ κόσμου
δόξῃ ἡ λύπη αἰετίζεται. ἡ τῶν ἀγαθῶν δόξα ἐν τῇ
σωτηρίᾳ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐν τῷ σῶματι ἀνθρώπων ἐστίν. ἡ
θυφροσύνη τῶν δικαίων πλεῖν τοῦ θεοῦ, καὶ ἐν τῷ θεῷ, καὶ
χαρὰ αὐτῶν ἐκ τῆς ἀληθείας γίνεται. ὁ τῆς ἀληθείας καὶ
αἰωνίος δόξης ὑπερυμνῶν, τῆς περσκαίρας ἐφροντίζει.
καὶ ὁ τῷ πρόσκαυρον δόξαν ζητῶν, ἡ ἐκ τῆς καρδίας οὐ
καταφρονῶν αὐτῆς, δὴλός ἐστι, τῷ ἐράνιον ἡδονῶν ἀγα-
πῶν. μεγάλῳ θυθυμίᾳ τῆς καρδίας ἔχει, ὅτι πνιμὸς
τῆς ἐπαίνων, καὶ δὲ τῆς μέμφων μέλει.

Γ'. Ῥαδίως ἀγαπήσας, καὶ εἰρηνέυσας ἐκεῖνον, οὐ πνοας
σωτείδης καὶ ἀγαπᾷ ἐστίν. ἐχ' ἀγαπᾷ τὸν θεόν, εἰ ἀγνούμε-
ν, οὐδ' ὀυτελέσει τὸν θεόν, φερόμενος· ὅπερ εἶ, τοῦτο εἶ, καὶ
οὐ διωγὴ μείζων λέγεσθαι, ἡ, τοῦ θεοῦ μαρτυρεῖν τὸν
ὑποάρχον. εἰ σκοπεῖς, τί ἂν πρὸς σεαυτὸν ἐντὸς γίνῃ,
καὶ φροντίσας, τί πλεῖν σὺ οἱ ἀνθρώποι λαλῶσιν ἐκτός. ὁ
μὲν ἀνθρώπος ὀπίσται εἰς ἀπόσωπον, ὁ δὲ θεὸς ὀπί-
ται εἰς καρδίαν. ὁ ἀνθρώπος τὰς πράξεις σπείλεται
ὁ δὲ θεὸς τῷ περσκαίρει ἐξετάζει. καλῶς μὲν αἰετ-
πράττειν, καὶ πλεῖν ὀλίγῃ σεαυτὸν ἡγήσας
υἱὸς ταπείνους

τεκμή-

111
Iam ab aliqua creatura, magnæ puritatis, & intell. & fiduciz signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quarit, liquet quod totaliter se Deo commisit. Non enim, qui seipsum commendat ille probatus est (ait B. Paulus) sed quem Deus commendat. Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAP. VII

De amore IESU super omnia.

1. **B**Eatus, qui intelligit, quid sit amare Iesum: & contemnere seipsum, propter Iesum. Oportet dilectum pro dilecto relinquere, quia Iesus vult solus super omnia amari. Dilectio creaturæ fallax & instabilis: dilectio Iesu, fidelis & perseverabilis. Qui adhæret creaturæ, cadet cum labili: qui amplectitur Iesum, firmabitur in ævum. Illum dilige, & amicum tibi retine, qui omnibus recedentibus, te non relinquet, nec patietur in fine perire. Ab omnibus oportet te aliquando separari siue velis, siue nolis.

2. Teneas te apud Iesum, vivens & moriens: & illius fidelitati te committe, qui omnibus deficientibus, solus potest te iuvare. Dilectus tuus talis est naturæ, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tanquam Rex in proprio throno sedere.
Si sci-

καμ

καλῶς

ἐνθὺν σημειῶν ἐστιν.

δ'. Ο μηδὲμίαν μαρτυρίαν ἑαυτῷ ἔξωθεν ζητῶν φανερός ἐστιν ἑαυτὸν τῷ θεῷ παντελῶς ὁπιτρίψας. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν σωίσαν, ἐκείνός ἐστι δοκιμασθῆναι (φησὶν ὁ μακάριος Παύλος) ἀλλ' ὃν ὁ θεὸς σωίσῃσιν συμπορεύσειται τῷ θεῷ ἐν τοῖς καὶ μηδὲν ἐπαύσῃ κρατεῖσθαι ἐκείνός, ἀνδρώπικόν τὸ ὅτι καὶ τὰς τὰς ἐστίν.

Κεφ. ζ'.

Περὶ τῆς ἰουδοαγάπης τῆς ὑπὲρ πάντων.

Δ. Μακάριος ὁ σωιστὴς, τίς ἂν ἦ τὸ φιλήσας τὴν ἰουδαίαν καὶ καταφρονήσας αὐτὴν διὰ τὸν ἰουδαίον. τὸν ἀγαπητὸν διὰ τὸν ἀγαπητὸν δεῖ καὶ ταλαιπείνῃ, ὅτι ὁ ἰουδαίος μόνος ὑπὲρ πάντων ἀγαπᾷσθαι ἐθέλει. ἡ μὲν τῆς πίστεως ἀγάπη ἀπατητικὴ, καὶ ἀσυνεπής, ἡ δὲ τῆς ἰουδοαγάπης καὶ βεβαία. Ὁ τῆς κτίσεως κολλώμενος, τῆς πτωσίμῃ συμπεσέσθαι. ὁ τὸν ἰουδαίον ἀπεβέβλων, σεμιωδῆσθαι εἰς αἰῶνα. αὐτὸν ἀγάπη, καὶ φίλον σου σωτήρ, εἰς πάντων ἀπερχομένων, οὐ καταλείψῃ σε, καὶ εἰς τέλος ὑπολείψῃ ἐκείσε. ἐκοντὶ ἢ ἀκοντὶ καὶ πάντων σὺ ποτε χωριθῇς.

Ε'. Τῷ ἰουδαίῳ ζῶντι καὶ θνήσκοντι παράμενος, καὶ τῆς αὐτῆς περὶ τῆς ἐπίτητος, ὅς, πάντων ἐκλειπόντων, μόνος σου βοηθήσας εἰς τὴν γίνεσθαι. ὁ ἀγαπητός σου ἔτω πέφυκεν, ὥστε τὸν ἀλλότριον ἐφίεσθαι οὐ θέλεισθαι. μόνος δὲ τῷ καρδίᾳ σου κτήσεσθαι, καὶ ὡς περ βασιλεὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ θρόνῳ καθίσας ὁπισθόμενος.

Εἰ

Si in ² *ira euacuare, Ie-*
sus deberet libenter tecum habitare. Penè to-
tum perditum inuenies, quicquid extra Iesum,
in hominibus posueris. Non confidas, nec in-
nitaris super calamentum ventosum: quia omnis
caro foenum, & omnis gloria eius, ut flos foeni
caderet.

3. Citò decipieris, si ad *externam* hominum
apparentiam tantum aspexeris. Si enim tuum
in alijs quæris solatium & lucrum, senties sapi-
us detrimentum. Si quæris in omnibus Ie-
sum, inuenies utique Iesum. Si autem quæris
te ipsum, inuenies etiam teipsum, sed ad tuam
perniciem. Plus enim homo nocet sibi, si Ie-
sum non quærit, quàm totus mundus, & omnes
sui aduersarij.

CAP. VIII.

De familiari amicitia IESU.

1. **Q**uando Iesus adest, totum bonum est, nec
quicquam difficile videtur. Quando
verò Iesus non adest, totum durum est. Quan-
do Iesus intus non loquitur, consolatio vilis est.
Si autem Iesus unum tantum verbum loquitur,
magna consolatio sentitur. Nónne Maria
Magdalena, statim surrexit de loco, in quo fle-
uit, quando Martha illi dixit: Magister adest,
& vocat te? Felix hora, quando Iesus vocat de
lachrymis ad gaudium spiritus. Quàm aridus
& durus es sine Iesu. Quàm insipiens & va-
nus, si cupis aliquid extra Iesum. Nónne hoc
est maius damnum, quàm si totum perderes
mundum?

2. Quid potest tibi mundus conferre, sine Iesu?
Ene

Εἰ ἐγὼ

Ἰησοῦς

δοξαζόμενος, ὅτι ἐγὼ τῷ Ἰησοῦ ἐν τοῖς ἐνδράποισι θῆς.
μὴ πέποιθε, μήτ' ἐπερείδῃς τῷ καλῷ ἔω ἀνέμου
σαλευμένῳ, ὅτι πάντα σὰρξ χόρτος, καὶ πάντα δόξα
ἐνδράπου, ὡς ἄνθος χόρτου ἐκπετεῖται.

γ'. Ταχέως ἀπατηθήσῃ τὸ πᾶν ἐνδράπων πρὸς πο-
νον τὸ ἔξω μόνον σκεπτόμενον. εἰ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις
τῷ παραμυθίᾳ καὶ τὸ κέρδος σε ζητεῖς, πολλάκις ζη-
μιωθήσῃ. εἰ ζητεῖς ἐν πᾶσι τὸν Ἰησοῦν, ὃ Ἰη-
σοῦν δὴ πρὸς εὐρήσῃς. εἰ δὲ σεαυτὸν ζητεῖς, καὶ σεαυτὸν
εὐρήσῃς, ἀλλ' εἰς τὴν ἀπώλειάν σου. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ὃ
Ἰησοῦν οὐ ζητῶν, μέλλοντα εαυτὸν βλάπτει, ἢ ὅλῳ ὁ
κόσμος, καὶ πάντες οἱ ἀντίδικοι αὐτοῦ.

Κεφ. η'.

Περὶ τῆς οἰκείας φιλίας τῷ Ἰησοῦ.

α'. Τοῦ Ἰησοῦ παραγινόμενος, πᾶν ἀγαθὸν ἔω ἀρ-
χει, καὶ ἔδεν χαλεπὸν δοκεῖ. ἀπόντος δὲ τῷ Ἰη-
σοῦ, πᾶν σκληρὸν γίνεται. τῷ Ἰησοῦ ἔστω οὐ καλοῦντος,
πάντα παραμυθία ὀυτελής ἐστίν. τῷ δὲ Ἰησοῦ ἐν μόνον
ῥῆμα ἐνδὸν λαλεῖν τῷ, μεγάλης παρακινήσεως ἀγαθὰ
γόμεθα. οὐχὶ ἡ Μαρία Μαγδαληνὴ βεβαίως ἐν τῷ
τόπῳ, ἐν ᾧ ἐκλαυσεν, ἀνέστη, ὃ Μάρθας εἰπύσης· ὁ
διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φανεί σε; μακαρία ἡ ἡμέρα, ἣτε
ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῶν θαψάνων εἰς τὴν χαρὰν τοῦ πνεύμα-
τος φωνεῖ. ὡς ξηρὸς καὶ πληρὸς εἰ ἄνευ Ἰησοῦ; ὡς
ἀσύνετος καὶ μέται ὁ γινῆ ὅστις θυμῶν πηγὴ ἔξω τοῦ
Ἰησοῦ; ἐχέῃ αὐτὴ μέζων βλάβη εἶναι, ἢ εἰ πάντα τὸν
κόσμον ἀπώλεσας;

β'. Τί ὁ κόσμος συμφέρειν σοι δύναται ἄνευ Ἰησοῦ;
ἀπεῖναι

Esse. ~~et cum~~ 15: & esse cum
Iesu, dulcis paradus. Si fuerit tecum Iesus,
nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit
Iesum, inuenit thesaurum bonum, immò bo-
num super omne bonum. Et qui perdit Iesum,
perdit nimis multum, & plus quàm totum mun-
dum. Pauperrimus est, qui viuit sine Iesu: & di-
tissimus, qui bene est cum Iesu.

3. Magna ars est, scire cum Iesu conuersari;
& scire Iesum tenere, magna prudentia. Esto
humilis & pacificus, & erit tecum Iesus. Sis
deuotus & quietus, & manebit tecum Iesus.
Potes fugare Iesum, & gratiam eius perdere, si
voueris ad exteriora declinare. Et si illum
effugaueris & perdideris, ad quem fugies, &
quem tunc quæres amicum? Sine amico, non
potes bene viuere: & si Iesus, non fuerit tibi
præ omnibus amicus, eris nimis tristis & deso-
latus. Fatuè igitur agis, si in aliquo altero
confidis aut lætaris. Eligendum est magis, to-
tum mundum habere contrarium, quàm Iesum
offensum. Ex omnibus ergò charis, sit Iesus solus
dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Iesum, Iesus au-
tem propter seipsum. Solus Iesus Christus,
singulariter est amandus: qui solus bonus &
fidelis, præ omnibus inuenitur amicis. Pro-
pter ipsam, & in ipso, tam amici, quàm
inimici tibi sint chari: & pro omnibus his

exorantur.

ἀπειναι

Ἰησοῦ, τὴν πρὸς παρὰ τὴν Ἰησοῦ, ὅς εἰς ἐχθρὸς κακῶσαι διωκόμεθα. ὁ τὸν Ἰησοῦν εὐρίσκων, ἀποστευρον ἀγαθόν, μέλλει δ' ἀγαθὸν ὑπὲρ πάντων ἀγαθῶν εὐρίσκει. καὶ ὁ Ἰησοῦν ἀπολλύων, ἀπολλύει σφόδρα πολὺ, καὶ πλεονεξία καὶ κόσμος. ἐνδεέστατος μὲν ἐστὶν ὁ ζῶν ἀνευ τοῦ Ἰησοῦ, πλουσιώτατος δὲ ὁ καλῶς ὢν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ.

γ'. Μεγάλη ὁπίστημι ἐστὶν τοῦ Ἰησοῦ συνδιαγεῖν, καὶ ἐπίστασθαι τὸν Ἰησοῦν κρατεῖν μεγάλην φρόνησις. ἔσται πατριάρχης καὶ εἰρηνοποιός, καὶ ὁ Ἰησοῦς σοὶ παρέσται. ἔσται δούλος καὶ ἡσυχός, καὶ ὁ Ἰησοῦς σοὶ παραμενεῖ. δική μὲν τὸν Ἰησοῦν φυγαδεύεται, καὶ τὴν χάριν αὐτοῦ ἀπολείπει, εἰς τὰ ἔξω ἐκκλίνειν ἐκλήσκει. αὐτὸν δὲ φυγαδεύσας καὶ ἀπολείσας, πρὸς τίνα φεύξει, καὶ τίνα φίλον τότε ζητήσεις; ἀφίλει ὢν εὖ εἰδόμενος οὐ δύνη, καὶ τὸν Ἰησοῦ παρὰ πάντων φίλου σοὶ οὐ γινομένου, περίλυπος καὶ ἀπαράκλητος ἔσται. μακάριος οὖν, πρὸς ἄλλων πρὸς θάρσυνον ἢ χάριτον. πρὸς ἀρετὴν μέλλει, ὅλον τὸν κόσμον ὑμπεριέχον, ἢ τὸν Ἰησοῦν ὀργιζόμενον ἔχειν. διόπερ ἐκ πάντων ἀγαπητῶν ὁ Ἰησοῦς μόνος σοὶ ἰδίως ἀγαπητός ἔσται.

δ'. Πάντες μὲν διὰ τὸν Ἰησοῦν ἀγαπήθησαν, ὁ δὲ Ἰησοῦς δι' ἑαυτὸν. τὸν Ἰησοῦν χεῖρον μόνον καὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους φιλεῖν, ὅς μόνος ἀγαθός καὶ πρὸς παρὰ πάντας φίλος εὐρίσκειται. δι' αὐτὸν, καὶ αὐτῶν οἱ φίλοι καὶ οἱ ἐχθροὶ ἀγαπητοὶ σοὶ γίνονται. καὶ ὑπὲρ πάντων καὶ αὐτὸν κατεύειν.

am cognoscant & diligant. Nequam singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet. Nec velis, quod aliquis tecum in corde suo occupetur; neque tu cum alicuius occuperis amore: sed sit Iesus in te, & in omni beno homine.

5. Esto purus & liber ab intus, sine alicuius creaturae implicamento. Oportet te esse nudum, & purum cor ad Deum gerere, si vis vacare & videre, quam suavis sit Dominus. Et reuera ad hoc non peruenies, nisi gratia eius fueris praeuentus & intratus: vt omnibus euacuatis & licentiaris, solus cum solo vniaris. Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia. Et quando recedit, tunc pauper & infirmus erit, & quasi tantum ad flagella relictus. In his non debes deiici, nec desperare; sed ad voluntatem Dei æquanimiter stare, & cuncta superuenientia tibi, ad laudem Iesu Christi perpeti: quia post hyemem sequitur æstas; post noctem redit dies: & post tempestatem magna serenitas.

CAP. IX.

De carentia omnis solatij.

x. **N**ON est graue, humanum contemnere solatium, cum adest diuinum. Magnum est, & valde magnum, tam humano quam diuino posse carere solatio: & pro honore Dei, libenter exilium cordis velle sustinere: & in nullo seipsum quærere, nec ad proprium meri-

μότε τῷ θεῷ ἐστὶ τῷ ὁμοίον αὐτῷ ἔκ ἔχοντος, μὴ βλεπ
 τῶν καρδῶν πρὸς διὰ σε, ἀχολον γίνεσθαι· μήτε σὺ
 ἀχολῶ πρὸς τὸ φιλησέῃς πᾶσα· ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐν σοὶ καὶ ἐν
 παντὶ ἀγαθῷ ὁμοιωθῆσαι.

ἔ. Γίνα καὶ παρὸς, καὶ τ' ὅτι πολλοῦς τ' ἐν κτίσει πνὶ ἔ-
 σωθεν ἐλεύθεροι. δεῖ σε γυμνὸν εἶναι, καὶ καθαρὸν τῇ
 καρδίᾳ τῷ θεῷ προσφέρειν, εἰ ἐθέλεις ἀχολᾶσαι, καὶ
 ἰδεῖν ὡς χρῆστος ἐστὶν ὁ κύριος. Καὶ ὄντως εἰς τὸ τοιοῦτον οὐκ
 ἐλεύθερος, εἰ μὴ τῆς χάριτος αὐτοῦ σε προσφθασιῶν καὶ
 ἐλευσάσης, ἵνα πάντων γυμνωθεῖς, καὶ πᾶσιν ὁποτα-
 ξάμενος. ὁ μόνος τῷ μόνῳ συνενωθῆς. τ' μὲν γὰρ χά-
 ριτος αὐτοῦ τῷ ὁμοιωθῆσαι ἐπερχόμενος, εἰς πάντα αὐτοῦ
 δυνατὸς γίνεσθαι. αὐτοῦ δ' ὁποχρεώσης, ὁπορήσῃ καὶ
 ἀδενήσει, ὡς μόνον εἰς τὰς μάστιγας καταλειφθεῖς.
 ἐπὶ ταύτης δ' οὐ χρεῖσε ἀθυμεῖν, ἀλλ' ὁπογινώσκειν,
 ἀλλὰ τῇ τῷ θεῷ βουλήσῃ ὁμοπαχθῶς ἀγαπᾶν, καὶ πᾶν-
 τα τὰ ἐπερχόμενά σοι εἰς δόξαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπα-
 μένειν· ὅτι τῷ χειμῶνι τὸ θεῷ ἔπετα, μετὰ τὴν
 ἰσχύα ἡ ἡμέρα, καὶ μετὰ τὴν ζάλην μεγάλην ὁμοίᾳ
 ὁμοσφίρει.

Κεφ. θ'.

Περὶ τ' ὁπορίας πάσης παραμυθίας.

ἔ. Ὅτι μὲν χαλεπὸν, τῆς ὁμοιωμένης παραμυθί-
 ας καταφρονεῖν, παρέσθαι τ' θείας. μέγα δὲ,
 καὶ λίαν μέγα τῆς ἀνθρωπίνης καὶ τῆς θείας παρακλη-
 σιας ὁπορεῖν δύνασθαι, καὶ ὑπὲρ τῆς τοῦ θεοῦ δόξης τὸν
 ἔξορισμὸν τῆς καρφίας ἀσμένως βέλεισθαι ὑπο-
 μένειν, καὶ ἐν μηδενὶ ἑαυτὸν ζητεῖν, μηδ' εἰς ἰδίαν
 ἀξίαν

N 7

magnus est, si hilari-
sis & deuotus, adueniens gratia? optabilis
cunctis hæc hora. Satis suauiter equitat, quem
gratia Dei portat. Et quid mirum, si onus
non sentit: qui portatur ab omnipotente, &
ducitur à summo ductore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, &
difficulus homo exiit a seipso. Vicit san-
ctus martyr Laurentius sæculum, cum suo sacer-
dote: quia omne, quod in mando delectabi-
le videbatur, despexit: & summum Dei sacer-
dotem Sixtum, quem maximè diligebat, pro a-
more Christi, etiam à se tolli clementer ferebat.
Amore igitur creatoris, amorem hominis su-
perauit: & pro humano solatio, diuinum be-
neplacitum magis elegit. Ita & tu aliquid ne-
cessarium, & dilectum amicum, pro amore Dei
disce relinquere. Nec grauiter feras, quum ab
amico derelictus fueris, sciens, quoniam oportet
nos omnes tandem ab inuicem separari.

3. Multum & diu, oportet hominem in seipso
certare, antequam discat seipsum plenè supera-
re, & totum affectum suum in Deum trahere.
Quando homo stat super seipsum, facilè labitur
ad consolationes humanas. Sed verus ama-
tor Christi, & studiosus sectator virtutum, non
cadit super consolationes, nec querit tales
sensibiles dulcedines: sed magis fortes exer-
citationes, & pro Christo duros sustinere la-
bores.

4. Cum igitur spiritualis à Deo consolatio
datur,

fi hilaris
optabilis
erat, quem
si onus
premie, &

latio, &
Vicit fan-
tio iaceret
elestabi-
Dei facer-
at, pro a-
er ferebat.
in, inis fa-
inum be-
liquid ne-
more Dei
quum ab
i onponet

in seipso
è sup.e.a-
trahere.
è lab i r
eris ama-
um, non
erit tales
eres exer-
inere la-

onfolatio
datur,

ἀξίας δὲ

λαθὲς ἦς, ἐπεὶ ῥομίης τ' χαλπεύς· αὐτὴ παρὰ πᾶσι
δουκταμ. αἰς ἡδονῆς οὐκ ἵππεται, ὡς περ ἡ χάρις τῆ
θεοῦ βασιλεύει. καὶ τί θαυμάσιον, ἐὰν τῷ φορτικῷ οὐκ
ἀφθνήσκει, ὅς ἐστι τῷ παντοκράτορι βασιλεύεται, καὶ ἐπὶ
τῷ ὑψίστῳ ἡ γέμει· ἀγεται;

β'. Τῇ παραμυθίᾳ ἀσπασίας χροόμεθα, καὶ ὅς ἐ-
αυτῷ ὁ ἄνθρωπος χαλεπῶς ἐκδύεται. ὁ ἀγὼς Δαυ-
ρίντι· ὁ μέγιστος σὺ τῷ ἱερῷ αὐτῷ, τῷ κόσμῳ ἐκρά-
τησεν, ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ τερπνὸν ὁκλὲν ὑπερεί-
δεν, καὶ τὸν ἀκρῶς τοῦ θεοῦ ἀρχιερεῶς τὸν Σίξτον, ὃν μά-
λιστα ἡγάπησε, διὰ τὴν χριστοφιλίαν, καὶ ἀφ' αὐτοῦ ἀ-
φαρῖνται ὡς ὡς ἐκείνου. τῇ ἐν ἀγάπῃ τῇ κριστῷ,
τὴν τῷ ἀνθρώπῳ φιλίαν ἐκίνησε, καὶ τὴν τῷ θεοῦ δου-
κίαν τ' ἀνθρωπίνης παραμυθίας ἀντίμαχον· τὴν
τὸν τρεῖς ὅπου καὶ σὺ ἀναγκάσῃ, καὶ ἀγαπητὴν φί-
λον, διὰ τὴν θεοφιλίαν, καταλειπεῖν μάνθανε. μὴ
δυζήσῃ παρὰ τὴν φίλον καταλειφθεὶς, ἀλλὰ γινώ-
σκε, ὅτι ἡμεῖς πάντες καὶ εἰς τὴν ἀλλήλων χωρι-
σθῶμεν.

γ'. Πολὺ καὶ διὰ μαχρὸν ὁ ἄνθρωπος ὡς ἐαυτὸν
ἀγωνίζεσθαι ὀφείλει, ὥστε τῷ μαθεῖν ἐαυτῷ τελείως
καταστήσῃ, καὶ πᾶσαν τὴν διδασκίαν αὐτοῦ ὡς τὸν θεόν
δοῦναι. ὁ μὲν ἄνθρωπος ἐαυτὸν πεποιθὼς, βλάβος εἰς
ταῖς ἀνθρωπίναις παρακλήσεσι ὀλισθεῖ. ὁ δ' ἀληθινῶς
χριστοφίλος, καὶ ἀκριβῶς φιλάρετος ὧν οὐ διακρίνεται
παραμυθίας, ἐστὶ τοιαύτης ἡδονῆς ἀφθνήσκει, καὶ
ἀλλὰ μᾶλλον χαλεπῶς ἀσκήσας, καὶ δεινὸς πόνης ἐπὶ
τῷ Χριστῷ φέρειν ὁππότε μὲν.

δ'. Διόπερ ὅτε πνευματικὴ παρακλήσις ἐπὶ τῷ θεῷ

ἡδ

δοτον εἶνα, ἀλλ' ἔκατὰ τὴν ἀξίαν σε γῆρασεν σου τι-
μίζων. μη μεγαλοφρόνει, μήτε ἀγαν χάρε, μήτε μα-
ταίως περιάμβανε· ἀλλὰ γίνε μὲν τῷ δόρῳ ταπει-
νότερ· ὅ, ἐν ταῖς δὲ παράξιν σε φρονιμώτερός ἵπτε, καὶ
ὁλοαέστερος, ὅτι ἡ ἀρα ἐκείνη παρελεύσεται, καὶ ἐφεται
ἡ πειρασμός. τῆς παραμυθίας ἀφαμεθείσης, μη δὲ
δέως ἀπέλπιζε, ἀλλὰ ταπεινῶς καὶ ὑπομονητικῶς τὴν
ἐπίσκεψιν ἐράνιον προσδύκα, ὅτι σωατός ἐστιν ὁ θεὸς
μείζω παράκλησιν σοι δποδέναι· τὴν τοῖς γιούσας
τὴν ὁδὸν τῆς θεῆς οὐκ ἔστι καμνὸν οὐδ' ἀλλότριον, ὅτι
τοιαύτης ἀμειβῆς τρέπος· πολλάκις τοῖς τε τῇ ἀγί-
οτητι προσέχεσι, καὶ τοῖς πάλαι προσφύταις ἐν αὐτῷ.

Ε. Διόπερ τις, παραγινομένης ἡδὴ τῆς χάριτος, ἐλε-
γῃ· ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ βουλήν μου, οὐ μὴ σταλευθῶ εἰς τὴν
αἰῶνα. ἀπέσης δὲ τῆς χάριτος, τίς ὅ, ἀν πείραν αὐτῆς
ἐν αὐτῷ ἔλαβε, προσέδετο εἰπών· ἀπέσρεψας τὸ πρό-
σωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐγὼ ἠδὴν τεταραγμέν· ἀλλ'
ἔμως ἐπὶ τῷ τοῖς μυσταμῶς δπογινώσκει, ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον τὸν κύριον λιπαρεῖ λέγων· ὡς σὲ κύριε κε-
κράξομαι, καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δευθήσομαι· τέλ· ὅ, δὲ
τοῦ τῆς δεύσεως αὐτῆς καρπὸς κομίζεται, καὶ ὅτι εἰση-
κῶδη, μαρτυρεῖ λέγων· ἦκουσε κύριος, καὶ ἠλέησέ με·
κύριε· ὅ, ἐγὼ ἐκείνη βουλήν μου. ἀλλ' ἐν τίνι; ἔσρεψας τὸν
κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοί, καὶ περιέζωσάς με ἀφρο-
σύνῳ. εἰ ἔτι εἶχον εἰ τῇ ἀγίοτητι διαφέροντες, ἡ-
μᾶς τοῦ ἐδενεῖς καὶ πτωχεύς ὄντας οὐ δεῖ ἀπελπίζειν,
εἰς ὅσον τε ζῆσαι, ἐν ὅσον τε δὲ ψυχροί εἰσμεν· ὅτι τὸ πνεῦμα
ἔρχεται, καὶ ὑποάγει κατὰ τὴν βουλήν μου αὐτῆς. ὅθεν ὁ
ἄγιος ἰωὴ λέγει· ὅ, πνεῦμα αὐτῶν προφῆας, καὶ ἀφρη-
δῆς ἐκδοκιμάζει αὐτόν.

are possum, aut in quo considerare debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiæ celestis? Siue enim adsint homines boni, siue deuoti fratres, vel amici fideles; siue libri sancti, vel tractatus pulchri; siue dalcis cantus & hymni; omnia hæc modicum iuuant, modicum sapiunt. quando desertus sum à gratia, & in propria paupertate relictus. Tunc non est melius remedium, quàm patientia, & abnegatio mei in voluntate DEI.

7. Nunquam inueni aliquem tam religiosum & deuotum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit feruoris diminutionem. Nullus sanctus fuit tam altè raptus & illuminatus, qui priùs, vel postea, non fuerit tentatus. Non enim dignus est, alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. Solet enim sequentis consolationis, tentatio præcedens esse signum. Nam tentationibus probatis, celestis promittitur consolatio. Qui vicerit, inquit, dabo ei edere deligno vitæ.

8. Datur autem consolatio diuina, vt homo fortior sit, ad sustinendum aduersa. Sequitur etiam tentatio, ne se eleuet de bono. Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses te præparare ad certamen: quia à dextris & à sinistris hostes sunt, qui nunquam quiescunt.

CAP. X.

De gratitudine, pro gratia Dei.

1. Cui

5.

ὀφείλω, εἰ μὴ τῷ μεγαλοφρονίᾳ τοῦ κυρίου, ὅτι
πίσι τῇ χάριτι τοῦ οὐρανοῦ· εἴτε γὰρ παραγίνονται αὐ-
τοὶ ἀγαθοὶ, εἴτε ἀδελφοὶ ὑλαθεῖς, ἢ φίλοι πρὸς
εἴτε ἀγία βιβλία, ἢ συγγραμματα καλά, εἴτε ἡδὺ
ἄσκησις καὶ ὕμνοι· ἅπαντα ταῦτα ἐμὲ τῇ χάριτι τοῦ
κυρίου καὶ ἐν ἰδίᾳ πενίᾳ καταλείφονται ὀλίγον ὠφελῆς
καὶ ὀλίγον θάρσους· τότε βελτίων θεραπεία ἔχων
ἀρχὴ τῆς ὑπομονῆς, καὶ τῇ ἀπαρνήσει ἐμῇ ἐν τῷ
θεοῦ θελήματι.

ζ'. Οὐποτε εὐρὸν τινα οὕτω παρὰ τὰς ἀσκήσεις καὶ
τῶν ὑλαθειῶν σπεύδοντα, ὅτι καὶ ἡ χάρις ὁρίσκει
ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ ὅς μείωσιν τῆς ζήσεως οὐκ ἔσται. οὐδεὶς
ἀγὼς οὕτως ὑψηλῶς ἔξῃσιν, ἢ διεφάπτεται, ὅς παρὰ
τερον, ἢ ἔπειτα, οὐκ ἐπειράσθῃ. οὐ γὰρ τῆς τοῦ θεοῦ
θεωρίας ὑψηλῶς ἀξίος ἐστίν, ὅς θλίβῃ πρὸς ὑπὲρ θεῶν
ἡσυχίᾳ. καὶ γὰρ ὁ παρὰ τῶν πειρασμῶν τῇ ἐπομένῃ πα-
ρακλήσεως σημεῖον ἐστίν, ἐπεὶ τοῖς δοκιμαζομένοις διὰ
τῶν πειρασμῶν, ἢ τῆς ἐπερανίως παρακλήσεως ὑπόχρεσις
γίνεται· τῶν νικῶντων, φησὶ, δώσω φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου
τῆς ζωῆς.

η'. Ἡ δὲ θεία παραμυθία δίδεται, τῷ εἶναι τὸν ἄνθρω-
πον ἰσχυρότερον εἰς τὸ ὑπομένειν τὰ πάντα. καὶ ὁ πει-
ρασμὸς ἐπιτεταί, τῷ μὴ τῷ ἀγαθῷ ὑπεράσθῃ. οὐ κα-
θεύδει ὁ διάβολος, καὶ οὐπω ἡ σὰρξ ἀπέθανε· διόπερ
μὴ λῆγε παρασκευαζόμενός σε πρὸς τὸν ἀγῶνα, ὅτι ἐκ
δεξιῶν καὶ θρανύμων πολέμοι εἰσιν, οἱ ἐδὲ πᾶσι ποτε
ἐκπαυμένοι.

Κεφ. ι.

Περὶ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος.

F 4

α. Διδ.

1.0

1. **C**irca quæ. quæritur, c. in natus sis ad laborem? Pone te ad patientiam magis, quàm ad consolationes: & ad crucem portandam magis, quàm ad lætitiâ. Quis enim sæcularium, non libenter consolationem & lætitiâ spiritualem acciperet, si semper obtinere posset? Excedunt enim spirituales consolationes, omnes mundi delicias, & carnis voluptates. Nam omnes delicix mundanæ, aut vanæ sunt, aut turpes. Spirituales verò delitiæ, solæ iucundæ & honestæ, ex virtutibus progenitæ, & à Deo puris mentibus infusæ. Sed iitis diuinis consolationibus, nemo semper pro suo affectu frui valet: quia tempus tentationis, non diu cessat.

2. Mulem autem contrariatur supernæ visitationi, fallâ libertas animi, & magna confidentia sui. Deus bene facit consolationis gratiam dando: sed homo malè agit, non totum Deo, cum gratiarum actione, retribuendo. Et ideo non possunt in nobis dona gratiæ fluere, quia ingrati sumus auctori: nec totum refundimus fontali origini. Semper enim debetur gratia, dignè gratias referenti: & auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quæ mihi aufert compunctionem: nec affecto contemplationem, quæ ducit in elationem. Non enim omne altum, sanctum: nec omne dulce, bonum: nec omne desiderium, purum: nec omne charum, Deo gratum. Libenter accepto gratiam, vnde semper humilior & timorator inue-

α.

νημει; παρασκ...

νὴν μᾶλλον, ἢ πρὸς τὰς παρακλήσεις, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῷ
 βλαπτικῷ τὸν στυγρὸν, ἢ ἐπὶ τῷ ὑποφωτιστικῷ. τίς γὰρ
 ἢ τὸ κόσμος ἐκ αὐτῶν ἀσμένως παραμυθίαν, καὶ χαρὰν
 πνευματικὴν ἔλαβεν, εἰ πάντοτε ἔχειν ἐδύνατο; αἱ
 γὰρ πνευματικαὶ παραμυθίαι πασῶν τρυφῶν τῶν
 κόσμου, καὶ τῶν ἡδονῶν τῆς σαρκὸς ὑπερέχουσιν. πάντες γὰρ
 τρυφαί, κοσμικαί, καὶ μάταιαι, καὶ ἀχαρισταί εἰσιν. αἱ δὲ πνευ-
 ματικαὶ τρυφαί, μόναι ἡδέαι καὶ καλά οὐσαι ἐκ τῶν
 ἀρετῶν γεγόνασιν, καὶ παρὰ τὴν θεοῦ ταῖς καθαρὰς ψυ-
 χαῖς ἐρχέονται. Ἀλλὰ μὴ τῶνδε τῶν θείων παρακλη-
 σεων ἐδείξαι αἰεὶ κατὰ τὴν γνώμην δόπολεύειν οἷός τε
 γίνεσθαι, ὅτι ὁ πειρασμὸς χρόνος ἐστὶν πολλὴ ἔλθει.
 β'. Ἡ δὲ ψευδὴς ἐλευθερία τῆς ψυχῆς, καὶ μεγάλη
 πεποίθησις ἢ περὶ αὐτῆς, τῇ ὁπισθέμῃ τῇ ἀνωθεν πο-
 λὺ ἐκλιπύεται. ὁ μὲν θεὸς εὖ ποιεῖ τὴν παραμυθί-
 ας χάριν διδόν. ὁ δὲ ἄνθρωπος κακῶς ἀποτίθει, ὁ οὐχ
 ὅλον τὸ θεῖον σὺν ὑχαριστίᾳ δόποδίδας. καὶ διὰ τὸ τοιοῦτον
 τὴν χάριτος δόξα ἐν ἡμῖν ἐδιώκεται, ὅτι πρὸς τὸν
 δοτῆρα ἀχαριστοῦμεν, ἐδὲ ὅλον εἰς τὴν πηγάην ἀρχὴν
 ἀναχέομεν. ἢ γὰρ χάρις αἰεὶ ὀφείλεται τῷ τῷ χά-
 ρειν ἀξίως δόποδιδόναι, καὶ ἀφανεσθῆναι τῷ ἐπηρμένῳ
 ἐν τῷ ταπεινῷ δίδωσθαι εἰσθῆναι.

γ'. Οὐκ ἐθέλω τὴν παράκλησιν, τὴν σύννεξιν μὲν
 ἀφανεσθαι. οὐδ' ὁπισθυσμὸν τῆς θεωρίας τῆς εἰς ἱπαρσίν
 με ἐξαγωγῆς. οὐ γὰρ πᾶν ὑψηλὸν, ἀγιον. οὐδὲ πᾶν
 εὐδύ, καλόν. οὐδὲ πᾶσα ὁπισθυμία καθαρὰ. ἐδὲ πᾶν
 ἀγαπῶν, τὸ θεῖον ἀρέσων. Ἀσμένως δόποδέχομαι
 τὴν χάριν, ἐξ ἧς αἱ ταπεινότητες. καὶ ὁ ἀλαβίστερος ἀπὸ
 τοῦ

F 5

ινεθῶ,

sum me paratior
fiam. Doctus dono gratia, & eruditus subtra-
ctionis verberare, non sibi audebit quicquam bo-
ni attribuere: sed potius se pauperem, & nu-
dum confitebitur. Da Deo, quod Dei est: &
tibi adscribe, quod tuum est: hoc est, Deo gra-
tias pro gratia tribue; tibi autem soli culpam &
dignam poenam, pro culpa deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum, & dabitur tibi
summum: nam summum non stat sine infimo.
Summi sancti apud Deum, minimi sunt apud
se. Et quanto gloriosiores, tanto in se humili-
ores. Pleni veritate & gloria cælesti, non sunt
vana gloriæ cupidi. In Deo confirmati & fun-
dati, nullo modo possunt esse elati. Et qui to-
tum Deo ascribunt, quicquid boni acceperunt,
gloriam ab inuicem non querunt: sed glori-
am, quæ à solo Deo est, volunt: & Deum in se, &
in omnibus sanctis, laudare super omnia cupi-
unt, & semper in idipsum tendunt.

5. Esto igitur gratus pro minimo, & eris di-
gnus maiora accipere. Sit tibi minimum, eti-
am pro maximo: & magis contemptibile, pro
speciali dono. Si dignitas datoris inspicitur,
nullum datum paruum, aut nimis vile videbi-
tur. Non enim paruum est, quod à summo
Deo donatur. Etiam si poenas & verbera de-
derit, gratum esse debet: quia semper pro salu-
te nostra facit, quicquid nobis aduenire per-
mittit. Qui gratiam Dei retinere desiderat,
sit gratus pro gratia data, patiens pro ablata.

Oret,

εὐρι

μῆ. οὐ γὰρ τῆς χάριτος ἀφαιρέσεως αὐτῆς παυθευθεὶς, ἔτι πληροῦς ἐαυτοῦ ἀγαθὸν π. ἀναπείθεαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐαυτὸν πτωχὸν καὶ γυμνὸν ἡμολογήσῃ. τῇ θεῷ δὲ τὰ τῷ θεοῦ· σοὶ δὲ τὸ σοὶ ἀνάδεις, πῦτ' ἔστι, τῇ θεῷ τὴν χάριν αὐτῇ τ' χάριτος ἀπόδος, σοὶ δὲ τὴν ἀγίαν καὶ τ' ἀξίαν ποιῶν ὑπὲρ τ' ἀγίας ὁφείλεσθαι γινώσθαι.

δ'. Κατακλίθητε αἰεὶ εἰς τὸ κατώτατον, καὶ τὸ ἀνώτατόν σοι δοθήσεται, ὅτι τὸ ἀνώτατον ἀνευ τῆ κατωτάτης οὐκ ὑφίσταται. οἱ ἄγιοι οἱ παρὰ τῇ θεῷ μέγιστοι, ἐνώπιον αὐτῶν ἐλάχιστοί εἰσι, καὶ ὅσοι ἐνδοξότεροι, τοσούτοις καὶ ἐλαττωτέρως ταπεινότεροι γίνονται. τ' ἀληθείας καὶ τ' δόξης ἐραταί πληρεῖς ὄντες, οὐ κενοδοξέσονται· οἱ ἐν τῇ θεῷ βεβαιωθέντες καὶ θεμελιωθέντες μηδὲ μαῖς ἐπαρῶνται δυνάμει. καὶ οἱ πάντες, ὅ,τι ἔλαθον, τῇ θεῷ εὐχαριστησάντες, δόξαν παρ' ἀλλήλων οὐ ζητήσιν, ἀλλὰ τ' δόξαν τὴν παρὰ μόνης θεοῦ, ὅτι ποθέοντες, καὶ τὸν θεὸν ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐν παντί τοῖς ἁγίοις ἐπαμυνῶν ὑπὲρ πάντων ἐφίενται, καὶ πάντοτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ τείνουν.

ε'. Γίνετο γὰρ τὴν χάριν ἀντὶ τῆ ἐλαχίστης, καὶ τῶν μειζόνων ἀξιοδότη. Περὶ πλείους καὶ ἐλάχιστον ποιεῖ, καὶ τὸ ὅλκατα φρονιτότερον, ἰδίον δῶρον νόμιζε. εἰάν τὸ τῆ δότης ἀξίωμα σκοπῇται, μηδὲν δώρημα μικρόν, ἢ ἄγαν ὀυτελὲς δοκῇ. οὐ γὰρ μικρόν ἐστι τὸ παρὰ τῆ θεῷ δοθέν. εἰ καὶ τὰς ποινὰς καὶ τὰς μάστιγας δίδωσιν, ὡς ἀποδοτικὸν δέει ἡ γὰρ εἰς ἐπὶ τὸ αἰεὶ ὑπὲρ τ' ὅσῃ τῃς ἡμῶν ποιεῖ, ὅ,τι ἡμῖν συμβαίνῃ ἐν αὐτῷ. ὅ τ' ἔβραχον διαφυλάττειν ὀρθοθυμῶν, αὐτῇ τ' ὁδοδείξας χάριτος ἐν χάριτος, καὶ αὐτ' ἀφαγρεθῆσθαι, ὑπομονητικὸς γινώσκων.

δεδιδή-

Oret, v. 2. 1.
mittat.

et humilis, ne a-

CAP. XI.

De paucitate amatorum crucis

I E S V.

I Habet Iesus nunc multos amatores regni sui cælestis, sed paucos balulatores suæ crucis. Multos habet desideratores consolationis, sed paucos tribulationis. Plures inuenit socios mensæ, sed paucos abstinentiæ. Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo, aut cum eo aliquid sustinere. Multi Iesum sequuntur, vsque ad fractionem panis: sed pauci vsque ad bibendum calicem passionis. Multi miracula eius venerantur, pauci ignominiam crucis sequuntur. Multi Iesum diligunt, quamdiu aduersa non contingunt. Multi illum laudant & benedicunt, quamdiu consolationes aliquas ab ipso percipiunt. Si autem Iesus se absconderit, & modicum eos reliquerit, aut in querimoniam, vel in deiectionem nimiam cadunt.

1. Qui autem Iesum propter Iesum, & non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione & angustia cordis, sicut in summa consolatione, benedicunt. Et si numquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere velient.

3. O quantum potest amor Iesu purus, nullo proprio commodo, vel amore permixtus? Nonne omnes mercenarij sunt dicendi, qui consolationes semper quærunt? Nonne amatores sui magis, quam Christi probantur, qui sua com-

modo

Περὶ τῶν ὀλιγότῳτων τῶν φιλοπαύρων τῶν Ἰησοῦ.

α. **Ε**χειν οὖν ὁ Ἰησοῦς πολλὰς φιλητάς τῆς βασιλείας αὐτῆς ἐν οὐρανοῖς, ἀλλ' ὀλίγας τῆς σαυρῆς αὐτῆς βασιλείας. πολλοὺς μὲν ἔχει ὁπισθυμητάς τῆς παρακλήσεως, ὀλίγους δὲ τῆς θλίψεως. πλείους εὐρίσκει ἐπαίρους τῆς ἡραπέζης, ἀλλ' ὀλίγους τῆς ὀποχῆς. πάντες μετ' αὐτῆς χαίρουσιν ἐφίεντα, ὀλίγοι δὲ ὑπὲρ αὐτῆς, ἢ μετ' αὐτῆς ὑπομένειν τι βέλοντα. πολλοὶ ἀκόλουθοι τῷ Ἰησοῦ ἕως τῆς κλάσεως τῆς ἄρτης. ὀλίγοι δὲ μέχρι τῆς πίειν τὸ ποτήριον τῆς πάθους. πολλοὶ τὰ θαύματα αὐτοῦ σέβονται, ὀλίγοι τὴν ἀπῆμιαν τῆς σαυροῦ διακκοῦσι. πολλοὶ τῷ Ἰησοῦ ἀγαπῶσιν, ἐφ' ὅσῳ τὰ ἀτυχήματα οὐ συμβαίνει. πολλοὶ αὐτὸν ἐπαγγέλλονται καὶ ὁμολογοῦσιν, ἕως παρ' αὐτῆς τὰς παρακλήσεις πινὰς ἔχουσιν. εἰ δὲ ὁ Ἰησοῦς κρυβῇ, καὶ μικρὸν αὐτοῦ καταλίπη, ἢ εἰς τὴν μεμφομένην αὐτῆς εἰς τὴν ἀθυμίαν τῆς ἀγασίας ἐμπίπτουσιν.

β. Οἱ δὲ Ἰησοῦ διὰ τὸν μὲν Ἰησοῦν, οὐδέ διὰ τὴν ἰδίαν πινὰ παράκλησιν ἀγαπῶσιν, αὐτὸν ἐν πάσῃ θλίψει καὶ μικροφυχίᾳ, ὥσπερ ἐν μεγίστῃ παραμυθίᾳ ὁμολογοῦσιν. καὶ εἰ αὐτοῖς μηδέποτε παράκλησιν διδόνται ἡθελείν, ὁμοῦ αὐτὸν ἀεὶ ἐπαυεῖν, καὶ ἀεὶ ὀυχαριστεῖν αὐτὸν ἐβούλοντο.

γ. Ὡς πόσον ἡ τῆς Χριστοῦ ἀγάπη καθαρά ἰσχύει, μηδεμίαν ἰδίαν ὠφελείαν ἢ φιλαυτίαν μεταμιγνύσκει; οὐχὶ πάντας μετὰ τοῦ δεῖν ὀνομαζέμενοι πνιες ἀεὶ τὰς παρακλήσεις ζητοῦσιν, οὐχὶ δὴλόν ἐστιν ὅτι φιλαυτοὶ πολλοὶ, ἢ φιλόχριστοί εἰσιν, ὥς πνιες πάντες τὴν ὠφέ-

...tur? Vbi inuenitur tam, qui pro deo seruire gratis?

4. Raro inuenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus. Nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum quis inueniet? Procul & de vltimis finibus pretium erus. Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est. Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc exiguum est. Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longè est. Et si habuerit virtutem magnam, & deuotionem nimis ardentem, adhuc malum sibi deest: Scilicet vnum, quod summe sibi necessarium est. Quid illud? Vt omnibus relictis se relinquat, & à se totaliter exeat, nihilque de priuato amore retineat. Cumque omnia fecerit, quæ facienda nouerit, nil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande affirmari possit: sed in veritate seruum inutilem se pronunciet, sicut veritas ait: Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, Serui inutiles sumus. Tunc vere pauper, & nudus spiritu esse poterit, & cum Prophetia dicere: Quia vnicus & pauper sum ego. Nemo tamen isto diuini, nemo potentior, nemo liberior: qui se & omnia relinquere scit, & ad infimum se ponere.

CAP. XII.

De regia Via sancta Crucis.

1. **D**urus multis videtur hic sermo: Abnega te ipsum, tolle crucem tuam, & seque-

ρεθήσεται, ὡς ἀνὴρ.

δ'. Σπανίως ἔγωγε πνευματικὸς τις εὐρίσκεται, οὐ πάντων ἐγυμνώθη. τὸν γὰρ ἀληθῶς τῷ πνεύματι πτωχόν, καὶ πασῶν κτίσεων γυμνόν τις εὐρίσκει; πόρρωθεν καὶ ἀπ' ἐσχάτων ὄρων τὸ τίμημα αὐτοῦ. ἐὰν δὲ ἀνὴρ πάντα τὰ ἔσθιον αὐτοῦ, μὴ δὲν ἔπι ἐσθί. καὶ μέγα ἄλλω ματανοῖαν ὑπομείνη, μικρὸν ἔπι ἐσθί. καὶ πᾶσαν γνώσιν εἰδῇ, ἔπι μακρὰν ἀπέχει. καὶ ἔχη μέγα ἄλλω δυνάμιν, καὶ ὀλίγα βίαν τινὴ λίαν ζεῦω, ἔπι πολλῶν ὁπορεῖ, ἐνὸς δὴ τε αὐτῷ ἀναγκασάτε. τί τοῦτο; τὸ πάντα καταλιπόντα, καὶ ἑαυτὸν καταλιπεῖν, παντελῶς αὐτῷ ἐξελθεῖν, μὴ δὲν τῇ φιλαυτίας διατηρησάμενος, καὶ τὰ πάντα ποιήσαντα, ἅπερ ἔργα ποιητέα, μὴ δὲν αὐτὸν ποιῆσαι νομίσας.

ε'. Οὐ σφί πολλοὶ ποιήσαντες, ὅ,τι αὖ τις σφί πολλοὶ ποιῶν εἶδεν δύναμτος ἀληθῶς δὲ ὁμολογήσας, ἑαυτὸν δὲ ἄλλοι ἀρεῖον εἶναι, καὶ σφίς ἡ ἀλήθεια λέγει. ὅταν ποιήσῃτε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε, ὅτι θεοὶ ἀρεῖοί ἐσμεν. τότε ὅντως πτωχός, καὶ τῷ πνεύματι γυμνός εἶναι, καὶ σὺν τῷ σωφρόνῳ εἰπεῖν δυνήσεται. ὅτι μονοθυμὸς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ. ἀλλ' ἔμως οὐδεὶς πλεονώτερος, οὐδεὶς δυνατώτερος, οὐδεὶς ἐλευθερώτερος ὑπερῶν, τῷ ἑαυτὸν καὶ πάντα καταλιπεῖν, καὶ εἰς τὸ κατώτατον κατὰ κληθῆναι ὁρισταμένον.

Κεφ. ιβ'.

Περὶ τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ τῆς ἀγίας σκευροῦ.

α'. Ὁ ὁ λόγος πολλοῖς σκληρὸς εἶναι δεκτός. ἀπαρνήσας σκευρὸν, καὶ πρὸν τὸν σκευρὸν σου, καὶ ἀκού-

curius erit, au-
dire illud extremum verbum. Dilcedite à me
maledicti in ignem æternum. Qui enim mo-
dò libenter audiunt, & sequuntur verbum cru-
cis; tunc non timebunt, ab auditione æternæ
damnationis. Hoc signum crucis erit in cæ-
lo, cum Dominus ad iudicandum venerit. Tunc
omnes serui crucis, qui se crucifixo confor-
mauerunt in vita, accedent ad Christum iudi-
cem, cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per
quam itur ad regnum? In cruce salus, in cru-
ce vita, in cruce protectio ab hostibus; in cru-
ce infusio supernæ suauitatis, in cruce robur
mentis, in cruce gaudium spiritus; in cruce
summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis.
Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ, ni-
si in cruce. Tolle ergo crucem tuam, & seque-
re Iesum, & ibis in vitam æternam. Præce-
ssit illi baiulans sibi crucem, & mortuus est pro
te in cruce: vt & tu tuam portes crucem, &
mori affectes in cruce. Quia si commortuus
fueris, etiam cura ill'o pariter viues. Et si soci-
us fueris pœnæ, eris & gloriæ.

3. Ecce in cruce totum constat, & in morien-
do totum iacet: & non est alia via ad vitam,
& veram internam pacem, nisi via sanctæ
crucis, & quotidianæ mortificationis. Ambu-
la vbi vis, quære quodcumque volueris: & non
inuenies altiorem viam suprâ, nec securio-
rem viam infrâ, nisi viam sanctæ crucis.
Disponere & ordinare omnia, secundum tu-
um velle & videre: & non inuenies, nisi
semper

καὶ ἀπο...

ἐκείνους τῷ ἐσχάτῳ λόγῳ ἀκούσαι· πορεύονται
κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Οἱ γὰρ τῶν ἀσμέ-
νως ἀκούοντες, καὶ τῶν λόγων τῆ στυγρῆ ἀκολοθοῦντες,
ἀπ' ἀκοῆς τῷ ἀγαθῷ κρίματι ἐφοβηθήσονται. τῷ πο-
τὸν σημεῖον τῆ στυγρῆ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅταν ὁ κύριος εἰς
τὸ κρίνειν ἔλθῃ. τότε πάντες οἱ δοῦλοι τῆ στυγροῦ, οἱ τῷ
Χριστῷ ἐν τῇ ζωῇ συμμορφωθέντες, τῷ Χριστῷ κρίνονται
σὺν μεγάλῃ πεποιθήσει προσελεύσονται.

Γ'. Τί ἐν φοβῇ τῆ στυγρῆς εἰς τὴν βασιλείαν ἄγονται; ἐν
τῷ στυγρῷ ἢ σωτηρίᾳ, ἐν τῷ στυγρῷ ἢ ζωῇ, ἐν τῷ στυγρῷ
τὸ σκέπασμα διὰ τὸ ἔχθρῶν, ἐν τῷ στυγρῷ ἢ ἔργουσι τῷ
αἴνῳ ἡδύτητας, ἐν τῷ στυγρῷ ἢ ῥώμῃ τῆ ψυχῆς, ἐν τῷ
στυγρῷ ἢ χαρᾷ τῷ πνεύματος, ἐν τῷ στυγρῷ τὸ κεφάλαι-
ον τῆ ἀρετῆς, ἐν τῷ στυγρῷ ἢ τελειότης τῆ ἀγιοσύνης. ἐκ
ἐκ σωτηρίας τῆς ψυχῆς, οὐδ' ἐλπίς τῆς ζωῆς αἰωνίου, εἰ
μὴ ἐν τῷ στυγρῷ. ἄρον οὖν τὸν στυγρὸν σε, καὶ ἀκολουθεῖς
τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἐλεύσῃ εἰς τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. φοβήσα-
ντο αὐτὸς βασιλεὺς αὐτῶν τῶν στυγρῶν, ἵνα καὶ σὺ βασι-
λεὺς τὸν στυγρὸν σε, καὶ ὅτι θυμῶς θανεῖν ἐν τῷ στυγρῷ.
εἰ γὰρ αὐτῷ συμθανῇ, καὶ ἅμα συζητήσεις αὐτῷ· καὶ εἰ ἔσῃ
κοινωνὸς τῆ ποινῆς, ἔσῃ καὶ τῆ δόξης.

γ'. Ἰδοὺ ἐν τῷ στυγρῷ τὸ πᾶν ἐπέβη, καὶ ἐν τῷ
τὸ πᾶν κείται· καὶ εἰς τὴν ζωὴν, καὶ τὴν ἀληθινὴν
εἰρήνην ἢ ἔσω ἐκ ἐστὶν ἄλλῃ ὁδῷ, πλην τῆ ἀγίας στυγροῦ,
καὶ τῆ νεκρώσεως τῆ καθ' ἡμέραν. περὶ πάντας, ὅτι ἀν' ἐπι-
ληψίας, ζητεῖ ὁποῦν βέλη, καὶ ὑψηλοτέραν ὁδὸν οὐχ εὐρη-
σεις ἀνά, οὐδ' ἀσφαλεστέραν κάτω, εἰ μὴ τὴν ὁδὸν τῆ
ἀγίας στυγροῦ. διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὸν πάντα κατὰ τὴν
βούλησιν, καὶ τὴν δόκασιν σε, καὶ ἔχ' εὐρήσεις· εἰ μὴ τὸ
Χρῖν

semper aut sponte, aut in-
: & ita crucem semper inuenies. Aut enim
in corpore dolorem senties. aut in anima spi-
ritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum à Deo relinquēris, & interdum à
proximo exercitaberis, & quod amplius est,
sæpe tibi metipsum gravis eris; nectamen aliquo
remedio vel solatio, liberari seu alleuiari po-
teris: sed donec Deus voluerit, oportet vt su-
stineas. Vult enim Deus, vt tribulationem si-
ne consolatione, pati discas, & vt illi totaliter
te subijcias, & humilior ex tribulatione fias.
Nemo ita cordialiter sentit passionem Christi,
sicut is, cui contigerit similia pati. Crux ergo
semper parata est, & vbique te expectat. Non
potes effugare, quocunque cucurreris: quia
quocunque iueris, te ipsum tecum portas, &
semper te ipsum inuenies. Conuerte te supra,
conuerte te infra: conuerte te extra, conuerte
te intra: & in his omnibus, inuenies crucem:
& necesse est te vbique tenere patientiam, si in-
ternam vis habere pacem, & perpetuam prome-
reri coronam.

5. Si libenter crucem portas, portabit te, &
ducat te ad desideratum finem: vbi scilicet fi-
nis patiendi erit, quamuis hic non erit. Si in-
iuitè portas, onus tibi facis, & te ipsum magis gra-
uas: & tamen oportet, vt sustineas. Si abijcis
vnam crucem, aliam proculdubio inuenies, &
forsitan grauiorem.

6. Credis tu euadere, quòd nullus mortalium
potuit

χρῶ

τε τὸν σαυρὸν ευρυπύλον
τῇ ψυχῇ τῷ τῷ πνεύματος θλίψιν ὑπομένεις.

δ'. Ενίοτε ὑπὸ τῆ θεοῦ καταλειφθήσῃ, ενίοτε ὑπὸ
τῷ πλησίον ἀσκηθήσῃ, καὶ τὸ πλέον, πολλὰκις σεαυτὸς
φορτικὸς ἔσῃ, οὐδενὶ δὲ φαρμάκῳ ἢ παρακλήσει ὁ-
παια γλύτω, ἢ περὶ πειθῶν διώσῃ· ἀλλὰ μέχρις
ἔ' ὁ θεὸς ἀν' ἐσθήσῃ, δεῖ σε ἀνέχεσθαι. Ο γὰρ θεὸς
ἐθέλει, ἵνα τῷ θλίψιν ἀνευ τ' παραμυθίας παθεῖν
μάθῃς, παντάπατί τ' ἀπὸ ὑποταγῆς, καὶ ταπεινότη-
τος ἐκ τ' θλίψεως γένη. οὐδεὶς οὕτως ἐκ τῆς κερ-
δίας, τῇ πάθῃς τῇ Χριστοῦ ἀπολάμβεται, ὡς ἐκεῖνος·
ὅστις παθεῖν συμφέρει. ὁ τίνυντα σαυρὸς πάντοτε
ἐτοιμὸς ἔσῃ, καὶ πανταχοῦ σε περιτοκῶ. οὐχ οἷός τ'
ἔσῃ ἐκφυγεῖν, ὅποι ἀν' ἀνάμνησιν, ὅποι ἀν' πορευθῆς,
σεαυτὸν σὺν σεαυτῷ βαστάζεις, καὶ αἰεὶ σεαυτὸν εὐρή-
σῃς. ὅπου ἀφῇ ἀνῶ, ὅπου ἀφῇ κατέω, ὅπου ἀφῇ
πᾶσι, ὅπου ἀφῇ εἰσω, καὶ ἐν πᾶσι τούτοις τὸν σαυ-
ρὸν εὐρήσῃς, καὶ πανταχοῦ ὑπομονῆς ἔχεις χρεῖαι, εἰ
θέλεις εἶσω εἰρωμεύσῃ, καὶ τῷ σεφάνῃ τῷ ἀγιανῶν
τυχεῖν.

ε'. Εἰ ἀσμένως τὸν σαυρὸν βαστάζεις, βαστάσῃ σε, καὶ
εἰς τὸ τέλος ὅπου πόθῃτον ἀξίσει, ὅπου δηλονότι τὸ
τέλος τῷ παθεῖν ἐσφικτὸν ἐπαύθῃ οὐ γλήσῃται. εἰ
ἀκοντὶ βαστάζεις, φορτικὸν σοὶ μὲν καταργήσῃ, καὶ σε-
αυτὸν μάλλον βαρύνῃς, ὑπομένειν δὲ σοὶ ἐπάναγκ-
χει. εἰ ἀπορίπτῃς ἕνα σαυρὸν, ἀλλοῦ ἀλκον, καὶ ἴσως
βαρύτερον, εὐρήσῃς.

ς'. Σὺ νομίζεις ἐφύξῃσθαι, ὅπερ οὐδεὶς τῶν
ἀνθρώπων

potuit praestare. **orum in mundo,**
sine cruce & tribulatione fuit? Nec enim Ie-
sus Christus, Dominus noster, vna hora sine do-
lore passionis fuit, quamdiu vixit. Oportebat
(ait) Christum pati, & resurgere à mortuis, &
ita intrare in gloriam suam. Et quomodo tu
aliam viam quæris, quàm hanc regiam viam, quæ
est via sanctæ crucis.

7. Totà vita Christi, crux fuit & martyrium:
& tu quæris requiem & gaudium? Erras, erras,
si aliud quæris, quàm pati tribulationes; quia
totà vita ista mortalis, plena est miserijs, & cir-
cum signata crucibus. Et quantò altiùs quis
in spiritu profecerit, tantò grauiorēs sæpe cru-
ces inuenit: quia exilij sui poena magis ex amo-
re crescit.

8. Sed tamen, iste sic multipliciter afflictus,
non est sine leuamine consolationis: quia fru-
ctum maximum sibi sentit accrescere, ex suffe-
rentia suæ crucis. Nam dum sponte se illi
subijcit, omne onus tribulationis, in fiduciam
diuinæ consolationis conuertitur. Et quantò
caro magis per afflictionem atteritur, tantò
spiritus ampliùs per internam gratiam roborat-
ur. Et nonnunquam in tantum confortatur,
ex affectu tribulationis & aduersitatis, ob amo-
rem conformitatis crucis Christi, vt se sine
dolore & tribulatione esse non vellet: quo-
niam tantò se acceptiorem Deo credit, quan-
tò plura & grauiora, pro eo perferre potuerit. Nō
est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quem
tanta.

αὐτῷ

χωρεῖς
ὁ κύριος ἡμῶν, οὐδεμίαν ὥραν ἀνευ τῆς ἀληθοῦς τῆς
πάθους διέμεινεν, ἕως ἔζη. οὐχί (φησι) ταῦτα ἔδει πα-
θεῖν τῷ Χριστῷ, καὶ θύνασθαι ἐκ νεκρῶν, καὶ ἕτως εἰσελθεῖν
εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; πῶς δὲ σὺ ἄλλω ὅδῳ ζητεῖς, ἢ τήν-
δε τὴν δημοσίαν, ἥπερ ἐστὶν ἡ ὁδὸς τοῦ ἀγίου πνεύματος;
ζ. Ολος ὁ κόσμος τοῦ Χριστοῦ, πνεύματος καὶ μαρτύριον γέ-
γονε καὶ σὺ ἀνάπαυσιν καὶ χαρὰν ζητεῖς; πλανᾷ, πλαν-
ᾷ ἄλλο ζητῶν, ἢ τὸ παθεῖν τὰς θλίψεις, ὅτι πᾶς ὁ
ἐν τῷ κόσμῳ ὁ θαλάσμιος γέμει ταλαιπωριῶν, καὶ τοῖς
πνεύματι περικόπτεται, τοσούτῳ θλινοτέρως πνεύματος
πολλάκις εὐρίσκει, ὅτι ἢ τῷ ἐξορισμῷ αὐτοῦ πεινῇ ἐκ
τῆς ἀγάπης μᾶλλον αὐξάνεται.

η. Αλλ' ὅμως οὗτος τόνδε τὴν τρόπον πολλαπλα-
σίως κακοπαθῶν, τῷ τῆς παραμυθίας κυφισμῷ οὐκ
ἔσχαται, ὅτι μέγιστον καρπὸν ἐκ τῆς τῶν πνεύματος αὐτοῦ
ἐκπορεύεται αὐξάνει αὐξάνεται. ἐκαστίας γὰρ ἐαυτὸν
τῷ πνεύματι ὑποτάσσοντι, ἅπαν τὸ τῆς θλίψεως φορτί-
ον, εἰς τὴν τῆς θείας παρακλήσεως πεποίθησιν μετα-
βάλλεται. καὶ ὅσο μᾶλλον ἡ σὰρξ τῇ κακῷ κατατρέ-
χεται, τοσούτῳ πλέον τὸ πνεῦμα τῇ ἑσῷ χάριτι κρα-
ταιῖται. καὶ δὴ ποτε οὕτως ἐμψύχει ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς
θλίψεως καὶ τῆς συμφορᾶς διὰ τὴν ἀγάπην τῆς συμ-
μορφώσεως τοῦ πνεύματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα μὴ ἀναλγῇ τῷ
κακῷ τῷ βίῳ τῷ βίῳ τῷ βίῳ, ὅτι πιστεύει τοσούτῳ
χαριέστερον τῷ θεῷ γίνεσθαι, ὅσο περὶ αὐτὴν πλείω καὶ δε-
ιότερα ὑπὲρ αὐτὴ ἀνέχεσθαι δύναται. τὸ τοιοῦτον οὐκ ἐστὶ
ἢ δύναμις τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ, ἡ

τοσούτῳ

133
tanta potest & fragili: ut quod naturaliter semper abhorret & fugit, hoc feruore spiritus aggrediatur & diligit.

9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare & seruituti subijcere: honores fugere, contumelias libenter sustinere, seipsum despicere & despici optare: aduersa quæque cum damnis peripeti, & nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare. Si ad te ipsum respicis, nihil huiusmodi ex te poteris. Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cælo, & subijcientur ditioni tuæ, mundus & caro. Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus, & cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus & fidelis seruus Christi, ad portandam viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi. Prepara te, ad toleranda multa aduersa & varia incommoda, in hac misera vita: quia sic tecum erit, vbicumque fueris: & sic reuerà eum inuenies, vbicumque latueris. Oportet ita esse, & non est remedium euadendi à tribulatione malorum & dolore, quàm ut patiaris. Calicem Domini affectanter bibe, si amicus eius esse, & partem cum eo habere desideras. Consolationes Deo committe: faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit. Tu vero, pone te ad sustinendum tribulationes, & reputa

ποσῶτο

κἀδενεῖ· ὅπως, ὅ, τι φύσις καὶ
γὰρ, τὸ δὲ τῇ ζήσει τῷ πνεύματι ὁπλίζει· ἡσὴ καὶ φι-
λῆσθ.

δ'. Οὐ πέφυκεν ὁ ἄνθρωπος τὸν στυγρὸν βασάζειν
τὸν στυγρὸν φιλεῖν, τὸ σῶμα ὑποπαίνει καὶ δουλα-
γῶναι, τὰς πλῆθς φεύγειν, τὰς ὕβρεις ἀσμένως ὑπο-
μένειν, ἑαυτὴ καταφρονεῖν, καὶ τὴ καταφρονεῖσθαι
ὁπθυμεῖν· πᾶσαι ἀτυχίαν καὶ βλάβην πάσχειν, καὶ
μηδεμίαν ὀτυχίαν ἐν τῷ κόσμῳ ὁπποθεῖν· εἰς
σεαυτὸν μὲν ὑποβλέπεις, μηδὲν τῶν ἐκ σεαυτοῦ
διωκῶν, εἰ δὲ τῷ θεῷ πέποιθας, ἡ χάρις ἐφάνηκεν σοι
δοθῆναι, καὶ ὁ κόσμος καὶ ἡ σὰρξ σοι ὑποταχθήσεται.
Αλλ' οὐδὲ τὸν ἐχθρὸν τὸν διάβολον φοβηθήσῃ, ἐν τῇ
πίσει ἐπιλαθῆς, καὶ τῷ τῷ Χριστῷ στυγρῷ σημεῖα δῆς.

ι'. Διόπερ παροτρυνεῖ, ὡς ἀγαθὸς καὶ πιστὸς διδῶν τῷ
Χριστῷ, τὸν στυγρὸν τῷ κυρίῳ σε ὑπερσῶς ἐξ ἀγάπης
ἐστυρωμένου, ἀνδρείως βασάζειν. παρασκέυασόν
σε ἐπὶ τὸ φέρειν πολλὰ θανά καὶ διάφορα δυστυ-
χήματα ἐν τῷ δὲ τῷ ταλαιπώρῳ εἰς τὴν οὕτω μετὰ
σε αὐτὸς ἔσται, ὅπως αἰῶν· καὶ οὕτω τὸν ἄνθρωπον ἐν-
ρήσεις, ὅπου ἂν κερδῇς. ἀναγκαῖον οὕτως εἶναι τῷ τοῦ
καὶ οὐχ ὑποάρχει τρεῖς τῷ τῷ ἐμφυγεῖν τῷ θλί-
ψιν τῶν κακῶν καὶ τῷ λύτῳ, πλὴν τὸ παθεῖν τὸ
ποτῆσαι τῷ κυρίῳ ὁπθυματικῶς πίνει, εἰ φίλῳ
ἀπὸ εἶναι, καὶ μίση μετ' ἀπὸ ἔχῃν ἐχθίλεις, τὰς
παρακλήσεις τῷ θεῷ ἐπίτρεπε· διατιθεῖν ἂν
αὐτὸς ταύτας κατὰ τὸ μᾶλλον ἀρέσκειν αὐτῷ.
σὺ δὲ ἔτοιμα γίνου ὑπομένειν τὰς θλίψεις,
καὶ τὰ

& rep[er]it[ur] tribulationes, quia non
sunt condignae p[er]sonis huius temporis, ad fu-
turam gloriam promerendam, etiam si solus o-
mnes posses sustinere.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio
tibi dulcis est, & sapit pro Christo: tunc bene
tecum esse existima, quia inuenisti paradisum in
terra. Quamdiu pati graue tibi est, & fugere
quæris; tamdiu malè habebis, & sequetur te v-
biq[ue] fuga tribulationis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet
ad patiendum & moriendum, fiet citò melius,
& pacem inuenies. Etiam si raptus fueris,
vsque ad tertium cælum cum Paulo, non es
propterea securatus, de nullo contrario patien-
do. Ego (inquit Iesus) ostendam illi, quanta
oporteat eum, pro nomine meo pati. Pati er-
gò tibi remanet, si Iesum diligere, & perpetuò
illi seruire placet.

13. Vtinam dignus esses, aliquid pro nomine
Iesu pati: quàm magna gloria remaneret tibi,
quanta exultatio omnibus sanctis Dei, quanta
quoque ædificatio esset proximi? Nam pati-
entiam omnes recommendant, quamuis pauci
tamen pati velint. Meritò deberes libenter
modicum pati pro Christo, cum multi maiora pa-
tiantur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet
ducere vitam. Et quantò quisque plus si-
bi moritur, tantò magis Deo viuere incipit. Ne-
mo aptus est ad comprehendendum celestia, nisi
& submiserit ad portandum pro Christo aduersa.

Nihil

ἀξία τὰ παθήματα τῶν νῦν καὶ ὅτι τοῦ τῆς μετάνοι-
δος ὅπου τυχὲν, καὶ μὴ πάντα ὑποφέρειν δι-
κῶς.

α. Εἰς τὸ τοῦ ἰλθῆς, ὥς τὴν θλίψιν, ἡδεῖα καὶ
ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀρετὴν σοὶ εἶναι, τότε ἡ γὰρ σε χαλῶς
ἔχειν, ὅτι ἐπὶ τῇ γῆς τὸν παράδεισον εἴδες, ἐφ' ὅσον τὸ
παθεῖν σοὶ χαλεπὸν γίνεταί, καὶ ἐκφεύγειν ὅπου θυμῶς,
ἐπὶ τοῦτον κακῶς ἔξεις, καὶ ἡ θλίψις, καὶ φεύγεις
πανταχοῦ σοὶ ἀκολουθεῖς.

β. Εἰ παρασκευάζεις σε πρὸς τὸ δεῖν, πρὸς τὸ πα-
θεῖν θάνατον, καὶ τὸ θάνατον, ταχέως βέλπον ἔξεις, καὶ τὴν
ἐρήνῳ εὐρήσεις. εἰ καὶ σὺν τῷ ἀγίῳ Παύλῳ, ὡς τὴν τρι-
τεοῦρα τοῦ ἀρπαχθῆσαι, οὐ διὰ τὸ τοῦ ἀσφαλῆς εἶ τὴν
μὴ δεῖν δεινὸν ὑπομένειν. Εἰ γὰρ (λέγει ὁ Ἰησοῦς) ὑπο-
δείξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου πα-
θεῖν. λοιπὸν ἔν σοι τὸ παθεῖν, εἰ τὸν Ἰησοῦν ἀγαπᾷ, καὶ
ἀσπίς αὐτῷ θαλέειν ἐθέλεις.

γ. Εἰ δὲ ἄξιός ᾤσῃ παθεῖν τι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ Ἰησοῦ. πόση δόξα ἀπέκειται σοι, πόση ἀγαλλίασις
πάντοτε τοῖς ἀγίοις τοῦ Θεοῦ, πόση οἰκοδομὴ τῶν πλησίων
ἐργάται, τὴν γὰρ ὑπομονὴν πάντες σπουδάζουσιν, εἰ καὶ
ὀλίγοι ὑπομένειν βούλονται, εἰκότως ἀν' ἑδρασε ἀσ-
μένως παθεῖν μικρὸν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, πολλῶν μείζον
παχόντων ὑπὲρ τοῦ κόσμου.

δ. Εὐδοκίᾳ, ὅτι καὶ θνήσκοντά σε ζωῶται, καὶ ὅσοι
καλὸν τις ἑαυτῷ λησθήσκει, τοσάυτα πλέον τῷ Θεῷ
βίον ἀρχεται. οὐδεὶς ἐνδετός ἐστιν εἰς τὸ καταλα-
βεῖν τὰ οὐράνια, εἰ μὴ ὁ ἑαυτὸν ὑποτάξῃ
εἰς τὸ τὰ θεία φέρειν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ.

43
Nihil tibi salubrius in
munao isto, quam libenter pati pro Christo. Et
si eligendum tibi esset, magis optare deberes,
pro Christo aduersa pati, quam multis consola-
tionibus recreari: quia Christo similiior esses, &
omnibus sanctis conformior. Non enim stat
meritum nostrum; & profectus status nostri, in
multis suauitatibus & consolationibus: sed po-
tius in magnis grauitatibus, & tribulationibus
perferendis.

15. Si quidem aliquid melius & utilius saluti
hominum, quam pati, fuisset, Christus utique
verbo & exemplo ostendisset. Nam & sequen-
tes se discipulos, omnesque cum sequi cupien-
tes, manifeste ad crucem portandam hortatur,
& dicit: Si quis vult venire post me, abneget
semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur
me. Omnibus ergo perlectis & scrutatis, fit hæc
conclusio finalis: Quoniam per multas
tribulationes, oportet nos intrare
in regnum Dei.

F I N I S.

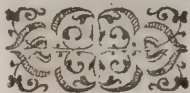

LIBER

μ
 τῷ κόσμῳ σωτηρίῳ. μαλὸν αὖ ἐν χειρὶ ὡφε-
 παθεῖν. καὶ εἰ ἀρετὴν σὺ, μαλὸν αὖ ἐν χειρὶ ὡφε-
 λεις, τὸ ὑπὲρ τῆς Χρυσῆς τὰ δεινὰ παθεῖν, αὐτῇ τῇ πολ-
 λαῖς παραμυθίαις ἰλαρῶσαι, ὅτι τῷ Χρυσῇ ὁμοιότη-
 ρθ, καὶ πᾶσι τοῖς ἁγίοις συμμορφότερθ ἐγίνα. οὐ
 γὰρ κεῖται ἡ ἀξία ἡμῶν, καὶ ἡ ἐπίδοσις τῆς καταστάσεως
 ἡμῶν ἐν πολλαῖς ἡδύτησι καὶ παραμυθίαις, ἀλλὰ μάλ-
 λον ἐν τῇ τᾷς μεγάλας χαλεπότητι καὶ θλίψει
 ὑπομένειν.

ε. ε. Εἴ τι βέλπον καὶ χρησιμώτερον τῇ σωτηρίᾳ τῶν
 ἀνθρώπων τῷ παθεῖν εἴη, ὁ Χρυσὸς αὖ τῷ λόγῳ καὶ τῷ
 ὑποδείγματι ἐδήλωσε. Ἐν γὰρ αὐτῷ ἀκολουθεῖντας
 μαθηταίς, καὶ πάντας αὐτῷ ἀκολουθεῖν ὁπδυμένους
 εἰς τὸ τὸν σταυρὸν βαστάζειν σαφῶς θεωρεῖται λέγειν
 εἴ τις θέλει ὀπίσω με ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ
 ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθήτω μοι. πάντα τὰ
 τοῖνυν ἀναγκαζέντων καὶ διερευνηθέντων, οὗτος ὁ τε-
 λευταῖθ ἐπίλογθ ἔστω· ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων
 δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

*De interna Christi locutione, ad
animam fidelem.*

1. **A**vdiam, quid loquatur in me Dominus Deus. Beata anima, quæ Dominum in se loquentem audit: & de ore eius consolationis verbum accipit. Beatæ aures, quæ venas diuini susurri luscipiunt, & de mundi huius susurrationibus nihil aduertunt. Beatæ planè aures, quæ non vocem foris sonantem, sed intus auscultant veritatem docentem. Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti. Beati, qui interna penetrant, & ad capiendâ arcana cælestia, magis ac magis, per quotidiana exercitia, se student præparare. Beati, qui Deo vacare gestiunt, & ab omni impedimento seculi, se excutiant.

2. Animaduerte hæc anima mea, & claudesensualitatis tuæ ostia: vt possis audire, quid in te loquatur Dominus Deus tuus. Hæc dicit dilectus tuus: Salus tua ego sum, pax tua. & vita tua. Serua te apud me, & pacem inuenies. Dimitte omnia transitoria, quære æterna. Quid sunt omnia temporalia, nisi seductoria? Et quid iuuant omnes creaturæ, si fueris à creatore deserta? Omnibus ergò abdicatis, creatori tuo te redde placitam ac fidelem, vt veram valeas apprehendere beatitudinem.

Κεφάλαιον κ.

Περὶ τ' ἔσω ὁμιλίας τῆς Χριστοῦ τ' πρὸς τὴν
πσιλὴν ψυχὴν.

α. **Α**κόσμου, τί λαλήσῃς ἐγὼ μοι ὁ κύριε. ὁ θεός.
μακαρία ἡ ψυχὴ, ἡ τῆς κυρίας ἐν αὐτῇ λαλεῦσας
ἀνέστα, καὶ ἀπὸ τῆς εὐκατα. αὐτῇ τὸν παρακλητικὸν
λόγον λαμβάνουσα. μακάριοι τὰ ὦτα, τὰ μὲν τὰς
φλίδας τῆς θεῆς ψιθυρίσματος ἐκδεχόμενα, τοῖς δὲ τῆς
κόσμου τέττε ψιθυρισμοῖς ἐπιδιόχοντα. μακάριοι
δὴ τὰ ὦτα, τὰ ἐπὶ τῷ φανερῷ ἔξω ἠχῶσαν, ἀλλὰ τῷ
ἐλθόντι τῷ ἔσω διάσκεπται ἀκροώμενα. μακάριοι
οἱ ὀφθαλμοί, οἱ τοῖς ἔξω κλειδιέντες, τοῖς δ' ἔσω
παρασχεῖς εἶσι. μακάριοι, οἱ τὰ ἔσω διερχόμενοι, καὶ
πρὸς τὸ τὰ ἔξω μυστήρια κατελαβόντες, εὐαγγέλιον
ἐπιπλέον διὰ τὰς ἀσκήσεις καθεμερινας ἐτοιμάζοντες
σπεύδοντες. μακάριοι οἱ τῷ θεῷ χολάζειν ὅτι πο-
θοῦντες, καὶ πάντων τῶν τῆς κόσμου ἐμποδισμάτων ἐ-
κλυτὰ ἀπαλλάττοντες.

β. Σκόπει ταῦτα ψυχὴ μου, καὶ κλεῖ τὰς θύρας τ'
ἐξουσιαστικῆς δυναμείας σου, ἵνα ἀκούσῃς τῆς δυναμείας, τί φη-
σὶ σοὶ ὁ κύριος. ὁ θεός σε λαλήσῃ, ταῦτα λέγει ὁ ἀγα-
πητός σε. σωτηρία σε εἰμὶ ἐγὼ, ἥ τε εἰρήνη σου, καὶ ζωὴ
σε. παράμενέ μοι, καὶ τῷ εἰρήνην εὐρησῇς. ἀφες, πάντες
τὰ παραγόμενα, ζήτησον τὰ ἀνώγια, τί γὰρ εἰσι πάν-
τα πρόσκαιρα, εἰ μὴ ἀπατητικὰ; καὶ τί ὠφελῶσί σε
πάντα αἱ κτίσεις, ἢ ἂν ἐκ τῆς κτίσεως καταλειφθῇς;
παύσιν ἐν ὑποταξαμένῃ τῇ κτίσει σε ὀδάρουν καὶ π-
σῇ σε πᾶν, ἵνα τ' ἀληθινῆς μακαριότητος τυχεῖς
δυναθῇς.

Quod Veritas intus loquitur sine strepitu
Verborum.

1. **L**oquere Domine, quia audit seruus tuus.
Seruus tuus sum ego, da mihi intellectum,
vt sciam testimonia tua. Inclina cor meum in
verba oris tui; fluat vt ros eloquium tuum. Di-
cebant olim filij Israël ad Moysen: Loquere
tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis
Dominus, ne forte moriamur. Non sic Domi-
ne, non sic oro: sed magis cum Samuele Pro-
pheta, humiliter ac desideranter obsecro: Lo-
quere Domine, qui audit seruus tuus. Non lo-
quatur mihi Moyses, aut aliquis ex Prophetis:
sed tu potius loquere Domine Deus, inspirator
& illuminator omnium Prophetarum: quia tu
solus sine eis potes me perfecte imbuere; illi
autem sine te, nihil proficient.

2. Possunt quidem verba sonare, sed spiritum
non conferunt. Pulcherrimè dicunt, sed, te ra-
centie, cor non accendunt. Literas tradunt,
sed tu sensum aperis. Myſteria proferunt, sed
tu reſetas intellectum ſignatorum. Mandata
edicunt, sed tu iuuas ad perficiendum. Viam
ostendunt, sed tu confortas ad ambulandum.
Illi foris tantum agunt, sed tu corda instruis &
illuminas. Illi exterius rigant, sed tu fœcun-
ditatem donas. Illi clamant verbis, sed tu au-
ditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi Moyses, sed tu Do-
mine Deus meus æterna veritas: ne forte moriar,
& sine

2. **Λ** αλε κῦρις, ὅτι ἀκέει ὁ δοῦλος σε. δοῦλος σου
εἰμι ἐγώ, συνέπεσόν με, τῷ γνωϊνάί με τὰ μαρ-
τυρεῖά σε. κλίνον τῷ καρδίαν μου εἰς τὸν λόγον τοῦ
στόματός σε. ῥύετώ, ὡς δρόσους, τὰ ῥήματά σε. εἶπαν
πάσαι οἱ ἑοὶ τῷ Ἰσραὴλ πρὸς Μαουσιῷ· ἀλλήσιν σου
ἡμῖν, καὶ ἀχέσομεν· μὴ λαλεῖτω πρὸς ἡμᾶς ὁ κύριος·
μήποτε δοποθάνωμεν. ἐχ' ἔτω, κύριε, ἐχ' ἔπως ἐγὼ δι-
σώμαί σε, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Σαμὴλ Προφῆτε ταπεινῶς καὶ
ἐπιθυμητικῶς ἀντιβολῶ. ἀλλήσιν, κύριε, ὅτι ἀκέει
ὁ δούλος σε. μὴ λαλεῖτω ἔμοι ὁ Μαουσιῆς, ἢ ἄλλοι τῶν
πρωφητῶν, ἀλλὰ σύ μόνον ἀλλήσιν κύριε ὁ Θεὸς,
ἐμπνευστὴς καὶ φωτιστὴς πάντων τῶν πρωφητῶν, ὅτι σύ
μόνος χωρὶς αὐτῶν τελείως πεφάνεαι με δύνῃ, αὐτοὶ
δ' ἔξω σε, μηδὲν ὠφελίσκει.

& fin.

NE
vero tantum foris ad-
monitus, & intus non accensus: ne sit mihi ad
iudicium, verbum auditum, & non factum:
cognitum, nec amatum: creditum, & non serua-
tum. Loquere igitur Domine, quia audit ser-
uus tuus, verba enim vitæ æternæ habes. Lo-
quere mihi, ad qualemcunque animæ meæ con-
solationem, & ad totius vitæ meæ emendatio-
nem: tibi autem, ad laudem & gloriam, & per-
petuum honorem.

CAP. III.

*Quæd Verba Dei, cum humilitate sunt audi-
dienda: & quod multi ea non
ponderant.*

1. **A**udi filii verba mea, verba suauissima, o-
mnem philosophorum & sapientum hu-
ius mundi scientiam excedentia. Verba mea
spiritus & vita sunt, nec humano sensu pensan-
da. Non sunt ad vanam complacentiam tra-
henda, sed in silentio audienda, & cum omni
humilitate atque magno affectu suscipienda: &
dixi: Beatus, quem tu erudieris Domine, & de
lege tua docueris eum: vt mitiges ei à diebus
malis, & non desoletur in terra. Ego, inquit
Dominus, docui Prophetas ab initio, & vs-
que nunc non cesso omnibus loqui: sed multi,
ad vocem meam surdi sunt, & duri.

2. Plures mundum libentiùs audiunt, quàm
Deum: faciliùs sequuntur carnis suæ appetitum,
quàm Dei beneplacitum. Promittit mundus
temporalia & parua, & seruitur ei auiditate ma-
gna: ego promitto summa, & æterna, & torpe-
scent mortaliù corda. Quis tanta cura, mihi in

mini.

ἡ ἀκρί

ἡ ἀκρί

καθεὶς, ἀλλ' ἔποιθεῖς· γνωθεῖς, ἀλλ' οὐκ ἀγαπη-
θεῖς· πσευθεῖς, ἀλλ' οὐ διατηρεῖς. λάλει ἔν κυρίῳ,
ὅτι ἀκρίεῖς ὁ δοῦλός σε· ῥήματα γὰρ ζωῆς ἀγνίε εἶχες.
λάλει ἐμοί, εἰς μὲν ὅποιαν οὖν παράκλησιν τ' ἡλυχῆς
με, καὶ εἰς ἐπ' ἀνόρθωσιν ὅλε τῷ εἶς με, σοὶ δὲ εἰς ἀγνον.
ἡ δὲ ἀκρί, καὶ τὴν ἀγνίαν.

Κεφ. γ'.

Ὁπ δὲ τὸν λόγον τῷ θεῷ ταπεινῶς ἀκρίε, καὶ ἐπὶ
πολλοὶ αὐτὸν οὐκ ἐξετάζουσιν.

Αἰ. Ἀκρίε, τέκνον, τῶν λόγων με, τῶν λόγων ἡδίστων
τῇ πάσης ὁπσιμῆς τῶν φιλοσόφων καὶ σιμωτῶν
τούτοις κόσμῳ ὑπορεχόντων. τὰ ῥήματά με πνεῦμα
καὶ ζωὴ εἰσι, ἀπὲρ οὐ δὲ κατὰ τὴν γνώμην τὴν ἀν-
θρώπινον ἐξετάζειν, οὐδ' εἰς τὴν μὲν τῶν ἀνθρώπων
ἐφέλκειν, ἀλλὰ σιγῇ ἀκρίε, καὶ μετὰ πάσης ταπεινῆ-
τητος καὶ μεγάλης ὁπποδῆσεως ὑποδέχεσθαι· καὶ εἴπα-
μαι· ἀνὴρ, ὃν ἀνὴρ σὺ παιδείας κύριε, καὶ ἐν τῷ
νόμῳ σε διδάξῃς αὐτόν· τῷ παύσαι αὐτὸν ἀφ' ἡμέ-
ρῶν πονηρῶν, καὶ μὴ ἐρημωθῇ ἐπὶ τῆς γῆς. ἐγὼ, φη-
σιν ὁ κύριος, ἀπαρχῆς τοῦ πορφέτας ἐδίδουσα, καὶ μέ-
χρ' ἡ νύξ οὐ λήγω λαλῶν πᾶσιν· πολλοὶ δ' εἰς τὴν
φωτὴν με κωφοί, καὶ σκλήροι τυγχάνουσιν.

Β'. Πλείους μὲν τῷ κόσμῳ ἀσμένεστερον, ἢ τῷ θεῷ
ἀκρίεσι· ῥῶτον δὲ τὴν τ' σαρκὸς ὁπθυρίαν, ἢ τὴν τῷ
θεῷ ὁδοκίαν διακρίουσιν, ἐπαγγέλλεται ὁ κόσμος τὰ
πορσκαμνα καὶ μικρά· καὶ πορδυμώτατον αὐτῷ δαλέου-
σιν. ἐγὼ δὲ τὰ μέγιστα καὶ ἀγνίαν ἐπαγγέλλομαι, καὶ ἀ-
γνὴν ἀνθρώπων καρδίαν ὁκνεῖς, τίς οὕτως ὁπμελῶς ἐν

G 5

παῖ

omnibus. sicut mundo & do-
minis ius rerum. Erubescere Sidon, ait ma-
re. Et si causam iuris, audi quare. Pro modica
præbenda, longa via curritur: pro æterna
vita, à multis vix pes semel à terra leuatur. Vile
pretium queritur: pro vno numismate inter-
dum turpiter litigatur: pro vana re & parua
promissione, die noctuque fatigari non time-
tur.

3. Sed proh dolor, pro bono incommutabili,
pro præmio inestimabili, pro summo honore &
gloria interminabili, vel ad modicum fatigari
pigritatur. Erubescere ergò serue piger & que-
ruloſe, quòd illi paratiores inueniuntur ad per-
ditionem, quàm tu ad vitam. Gaudet illi ampli-
us ad vanitatē, quàm tu ad veritatē. Equidē à spe
sua nonnunquam frustrantur, sed promissio mea
neminē fallit, nec confidentem mihi dimittit in-
anem. Quod promissi, dabo; quod dixi, im-
plebo; si tamen vsque in finem, fidelis in dile-
ctione mea quis permanſerit. Ego remunerator
sum omnium bonorum, & fortis probator o-
mnium deuotorum.

4. Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta
diligenter: erunt enim in tempore tentationis,
valdē necessaria. Quod non intelligis, cum leg-
is, cognosces in die visitationis. Dupliciter
soleo electos meos visitare, tentatione scilicet
& consolatione. Et duas lectiones eis quoti-
die lego: vnam increpando eorum vitia; alteram
exhortando ad virtutum incrementa. Qui ha-
bet verba mea, & spernit ea, habet qui iudicet
eum, in nouissimo die.

Oratio

πρ

τῷ

λασσε. καὶ τὸ ὑπο.

κράς προσόδοι μακράν ὁδὸν διατρέχουσιν· ὅτι δὲ τῆς
ζωῆς αἰωνίης πολλοὶ χεδόν ἀπαξ τὸν πόδα ὑπὸ τῇ γῆς
ἄρουν· οὐτε λῆς κέρδους ζητεῖσι· ὡς ἐνὸς ὁβολοῦ ποτε ἀ-
γρῶς ἐρίζουσιν· ὑπὲρ κενὸν παράγματος καὶ μικρᾶς ὑπο-
χρέσεως νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἀποκαμνεῖν ἐκ ὀκνέουσιν.

γ'. Ἀλλ' αἱ αἱ, ὑπὲρ τῷ ἀμεταβλήτῳ ἀγαθῷ, ὑπὲρ
τῷ ἄθλῳ ἀτημήτῳ, ὑπὲρ τῇ μεγίστῃ τιμῇ καὶ ἀπεράντῳ
δόξῃ, καὶ ὡς ὀλίγον ἐνοχλούμενοι βῆθι μύσῃ. ἀρχὴν
δὴτι εἰ δ' ἄρα ἀργὴ καὶ μεμψίμοιρε, ἐν τῷ αὐτοῦ ἐτοιμο-
τέρως εὐρεθῆναι εἰς τὴν ἀπώλειαν, ἢ σὲ εἰς τὴν ζωὴν. τῇ
ματαιότητι αὐτοὶ μάλλον χαίρουσιν, ἢ σὺ τῇ ἀληθείᾳ.
καὶ τὸ μὲν ἐλπίδος αὐτῶν ποτε ὑποτυγχάνουσι· τὸ δ'
ἐπαγγελμαὶ με μηδὲνα σφάλλει, ἐδὲ τὸ πεποιδὸς μοι
ἐξαποσέλλει κενόν. ὅπερ ἐπηγελάμην, δώσω· ὅπερ ᾤ-
λεξά, πληρώσω, εἴ γε τις ἕως τῆς τέλεις ἐν τῇ ἀγάπῃ με
πιστὸς μενεῖ. ἐγὼ μὲν ἀποδότης γίνομαι πάντων ἀγα-
θῶν, καὶ ἰσχυρὸς δοκιμαστὴς πάντων ὑλασθῶν.

δ'. Γράφον τὰ ῥήματά μου ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ὅπῃ
μελῶς αὐτὰ σκόπησον· ἐν τῷ γὰρ χαίρῳ τῆς πειρασμῶ
ἀναγκάζεται σοι ἔσται. ὅ, πὶ οὐ καταινοεῖς ἀναγνώ-
σκων, γνώσῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τὴν ὁπισκοπῆς. διπλάχως τοῦ
ἐκλεκτοῦς μου ὁπισκοπεῖν εἶωθα, τῷ πειρασμῷ δῆτε,
καὶ τῇ παρακλήσῃ. προσέτι δι' ὅσον ἀναγνώστῃς αὐτοῖς
καθ' ἐκείνῳ ἐξηγέμεθα, τὴν μὲν, τῆς κακίας αὐτῶν
ὁπιστιμῶν, τὴν δ', εἰς τὴν τῶν ἀρετῶν αὐξήσιν προστρέ-
πων. ὁ ἔχων τοῦ λόγου μου, καὶ καταφρονῶν αὐτῶν, ἔχει
τὸ κρίνον τῶν αὐτῶν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Εὐχὴ

& do-
ait ma-
modi-
terna
Vile
e inter-
parua
time-

uabili,
more &
fatigati
& que-
ad pet-
ampli-
de à spe
ffio mea
nitritin-
i, im-
in dile-
enerator
bator o-

ertracta
ationis,
cum le-
plicitet
scilicet
quoti-
alteram
Qui ha-
iudices

Oratio

*modum deuotionis
gratiam.*

1. **D**omine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus seruus tuus, & abiectus vermiculus: multo pauperior & contemptibilior, quam scio, & dicere audeo. Memento tamen Domine, quia nil sum, nihil habeo, nihilque valeo. Tu solus bonus, iustus & sanctus; tu omnia potes, omnia præstas, omnia implēs, solum peccatorem inanem relinquens. Reminiscere miserationum tuarum, & imple cor meum gratia tua, qui non vis esse vacua opera tua.

2. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita: nisi me confortauerit misericordia, & gratia tua? Noli auertere faciem tuam à me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea, sicut terra, sine aqua tibi. Domine, doce me facere voluntatem tuam: doce me coram te dignè & humiliter conuersari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, & cognouisti antequam fieret mundus, & antequam natus essem in mundo.

CAP. IV.

*Quod in Veritate & humilitate, coram Deo
conuersandam est.*

1. **F**ili, ambula coram me in veritate; & in simplicitate cordis tui, quare me semper. Qui ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incurſibus malis, & veritas liberabit eum à seductoribus & detractionibus iniquorum. Si
veritas

— τίς ἐγώ, ὅς ἐν ἄνθρωπος σε λαλήσω; ἐγὼ
οἶμι πένεστατον δευτέρου σε, καὶ καταβεβλημένον σκω-
λίκιον. πολλὰ πένεστερ' καὶ μᾶλλον καταφρόνητος
ὑπ' ἀρχῶν, ἢ γινώσκω καὶ παρ' αὐτῶν εἰπεῖν. ἀλλ' ὅμως
κύριε, μνησθήσῃ, ὅτι μηδὲν ἐγὼ εἶμι, μηδὲν ἔχω, καὶ μη-
δὲν ἰσχύω. σὺ μόν' ἀγαθός, δίκαιος καὶ ἄγιος. σὺ
πάντα διώκεις, σὺ πάντα παρέχεις, πάντα πληροῖς, τὸν
ἁμαρτωλὸν μόνον κενὸν καταλείπων. μέμνησο τῶ οἴ-
κιστον σου, καὶ γέμισον τὴν καρδίαν μου τῷ χαρίτι σου, ὅ-
τι μὴ βελομένης τὰ ἔργα σου εἶναι κενά.
β'. Πῶς αὖ ἐν τῷ δὲ τῷ παλαμπόρῳ εἶς ἀνέχεσθαι
με διωκθῆναι, τῷ ἐλπίσει καὶ τῇ χάριτι σε μὴ κραταίω-
θεῖς; μὴ δόσσετον τὸ πρὸς σὺν σε δότ' ἐμοῦ. μὴ
μάκρυνον τιμὴν ἐπισκοπῆς σε, μὴ ἄρον τὴν παράκλη-
σιν σε, τὴν μὴ ὡς γλυκὺ ἄνδρον γλυκῶσαι σοι τιμὴν φυ-
χλῶ με. κύριε, δίδαξίν με τὴν ποιεῖν τὸ θέλημά σου.
δίδαξόν με τὴν ἐνώπιόν σου ἀξίως καὶ ταπεινῶς περπα-
τεῖν, ὅτι ἡ σοφία μου σὺ γίνῃ, ὅς ἐπ' ἀληθείας με γινώ-
σκεῖς, καὶ ἔγνωσεν ἅπασαν τὴν γλυκῶσαι τὸν κόσμον, καὶ ἅπασαν τὴν
ἐμὴν γλυκῶσαι ἐν τῷ κόσμῳ.

Κεφ. δ'.

Ὅτι ἐν ἀληθείᾳ καὶ ταπεινότητι γὰρ τῷ θεῷ
πλησιάζειν.

α'. ΤΕΚΝΟΝ, περὶ πάτερι ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐν
ἀπλότητι τῆς καρδίας σου αἰεὶ ζῆται με. ὁ περ-
πατῶν ἐνώπιόν μου ἐν ἀληθείᾳ, σκεπασθήσεται ἀπὸ
πολλῶν συμπτωμάτων, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσεται ἀπὸ
τῶν δότ' πλάνων καὶ καταλαλιῶν τῶν ἀδίκων. ἐὰν ἡ
ἀλήθεια

Veritas tua me doceat; ipsa me custodiat, & vſque ad salutem finem conseruet. Ipsa me liberet ab omni affectione mala, & inordinata dilectione: & ambulabo tecum, in magna cordis libertate.

2. Ego te docebo (ait veritas) quæ recta sunt, & placita coram me. Cogita peccata tua, cum displicentia magna & moerore: & nunquam reputes te aliquid esse, propter opera bona. Reuera peccator es, & multis passionibus obnoxius & implicatus. Ex te semper ad nihil tendis, & citò laboris: citò vinceris, citò turbaris, citò dissolueris. Non habes quicquam, vnde possis gloriari, sed multa, vnde te debeas vilificare: quia multò infirmior es, quàm vales comprehendere.

3. Nihil ergo magnum tibi videatur ex omnibus, quæ agis. Nil grande, nil pretiosum & admirabile, nil reputatione appareat dignum: nil altum, nihil verè laudabile & desiderabile, nisi quod æternum est. Placeat tibi super omnia æterna veritas, displiceat tibi semper tua maxima vilitas. Nil sic timeas, sic vituperes & fugias, sicut vitia & peccata tua: quæ magis displicere debent, quàm quælibet rerum damna. Quidam non sincere coram me ambulant, sed quadam curiositate & arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, & alta Dei intelligere, se & suā salutem

ἀλλήτες ἐσιν· ὡς περ εἶπες, καὶ ὡς ἔλεγε, γένοιτό μοι. ἡ ἀλήθεια σε διδάξαί με, αὐτὴ φυλάξαι με, καὶ ὥς τῆ σωτηρίας τέλεος διασώσαι. αὐτὴ ῥύσασθαι με ὑπὸ παντὸς πείθεσθαι καὶ, καὶ ἀτάκτως ἀγαπήσεως· καὶ περπατήσω μετὰ σε ἐν μεγάλῃ ἐλευθερίᾳ τῆς καρδίας.

6. Εἰς διδάξαι σε (φυσὴν ἡ ἀλήθεια) τὰ ἄδύνατα καὶ ἀρετὰ ἐμπροσθέν μου. ἐννοεῖ τὰς ἀμαρτίας σε συν μεγάλη δυσπαρεσβότης, καὶ λύπη· καὶ μήποτε διὰ ταῖς ἀδύνατοις ἔργα δόξης σοι εἴναι πᾶσι ἀληθῶς ἀμαρτωλὸς εἶς, καὶ πολλοῖς πείθεσθαι ἐνοχος καὶ ἐμπλεχθεὶς. ἐκ σταυρῶν αἰεὶ εἰς μηδὲν τείνεις, καὶ ταχέως ὀλιωθῆναι, ταχέως νικᾶς, ταχέως παύσῃ, ταχέως ἐκλήνῃ. οὐκ ἔχεις τι, ἐφ' ᾧ εἰς καυχῆσαι οἷός τ' ἦς, ἀλλὰ πολλά, δι' ἃ περ εἰς ἐξέστης, ὅτι πολλὰ ἀδυνάστερος εἶς, τῆ δυναμικῆς σου καταλαβέσθαι.

7. Μηδὲν οὐδ' ἀπάντων, ὧν παύσῃς, περὶ πολλοῦ ποιητέον σοι δοκεῖται. μηδὲν μέγα, μηδὲν τίμιον, καὶ δαυμάστον, μηδὲν εἰσοδὸν φανερόν· μηδὲν ὑψηλόν. μηδὲν ὄντως ἐπαγετὸν, καὶ ποθεινόν, εἰ μὴ τὸ αἰώνιον γινόμενον. ἀρεσκέτω σοι αἰεὶ ὑπὲρ πάντα ἡ αἰώνιος ἀλήθεια· ἀπαρεσκέτω δὲ σοι αἰεὶ ἡ μαγιστὴ ὑπέροχα σε. μηδὲν ἔτω φοβεῖς, οὕτως ὅπτιμα, καὶ φεῦγε, ὡς περ τὰς κακίας καὶ ἀμαρτίας σε, ἀς μάλλον πασῶν συμφορῶν εἴς σοι ἀπαρέσκειν. οὐκ εἰλικρινῶς τινες ἐνώπιόν μου περπατοῦσιν, ἀλλὰ περιεργίᾳ καὶ ἀλαζονείᾳ ὑπαχθῆντες τὰ ὑπὸ ῥῆτά μου γινόμενα, καὶ τὰ ὑψηλὰ τῆ θεῆ συνίσταναι ἐνέχουσιν, ἑαυτῶν καὶ τῆς ἐξουσίας σωτηρίας.

salute

... & pectus, propter suam superbiam & curiositatem, me eis aduersante, labuntur.

4. Time iudicia Dei, expauesce iram omnipotentis. Noli autem discutere opera altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, & quàm multa bona neglexisti. Quidam solum portant suam deuotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus & figuris. Quidam habent me in ore, sed modicum in corde. Sunt alij, qui intellectu illuminati & affectu purgati, ad æterna semper anhelant: de terrenis grauer audit, necessitatibus naturæ dolentes inseruiunt: & hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis. Quia docet eos terrena despicere, & amare celestia: mundum negligere, & cælum tota die ac nocte desiderare.

CAP. V.

De mirabili effectui diuini amoris.

1. **B**enedico te pater cælestis, pater Domini mei Iesu Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari. O pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, gratias ago tibi, qui me indignum omni consolatione, quandoq; tua recreas consolatione. Benedico te semper & glorifico, cum vnigenito filio tuo, & spiritu sancto paracrito, in sæcula sæculorum. Eia Domine Deus, amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea. Tu es gloria mea, & exultatio cordis mei. Tu spes mea & refugium meum, in die tribulationis meæ.

2. Sed

σωτηρί
καὶ ἀμεί-

μοσύνη αὐτῶν, ἐμοὶ αὐτοῖς ἀναπεμμένου, πολλὰ κίς
ὡς ἐπίπλεσι.

δ'. Τὰ τῷ θεῷ κρίματα φοβού, καὶ τῇ ὀργῇ τῇ παν-
τοκράτορι. Θ' ἐκπλήττω. μὴ ἐξέταζε τὰ τῷ ὑψίστῳ ἔργα,
ἀλλὰ τὰς ἀνομίας σου ἐξερέυνα, ἐν ὅσας ἐξήμαρτες, καὶ
ὡς πολλῶν ἀγαθῶν ἡμέλησας. οἱ μὲν τὴν ὕστερην
αὐτῶν βασιλεύεσι μόνον ἐν ταῖς βίβλοις, οἱ δ' ἐν ταῖς εἰ-
κόσιν, ἕτεροι δ' ἐν τοῖς ἔξω σημείοις καὶ τύποις. ἄλλοι ἐν
τῷ σωματί μου ἔχουσι, μικρὸν δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ. εἰσὶ τι-
νες οἱ τῷ γὰρ διαφωπαθέντες, καὶ τῇ διαδόσει καθαρ-
ωθέντες τὰ ἀνόμια αἰεὶ ὅπως ποιεῖ. τῶν ὅπως γέγονεν ὁ
χρεῖς ἀκέσσι, ταῖς δ' φύσεως ἀνάγκαις ὁδυνόμενοι
δυσχεύουσιν. οὗτοι δὲ γινώσκουσιν τί τὸ τῆς ἀληθείας
πνεῦμα ἐν αὐτοῖς λαλεῖ. ὅτι αὐτῶν διδάσκει τῶν ὅπως
γέγονεν καταφρονεῖν, καὶ τὰ ἐπεράνια ἀπαρῶν, τῷ κόσ-
μῳ ἀφροντίζειν, νυκτός τε καὶ ἡμέρας τῷ οὐρανῷ ὁπθυ-
μεῖν.

Κεφ. ε'.

Περὶ τῷ θεῷ μαζῶν ἐνεργήματος τῇ θεῷ ἀγάπης.

α'. Ἐλογώ σε πάτερ ἐράνιε, πάτερ τῷ κυρίῳ μου Ἰη-
σοῦ Χριστῷ, ὅτι ἐμοὶ πτωχῷ καὶ ἡλίωσας μνηστῆρκα.
ὁ πάτερ τῶν οἰκτιρμῶν, καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως,
ἐὺχαριστῶ σοι, ὃς ἐμὲ πάσης παρακλήσεως ἀνάξιον
ἐποίησάν με ἀναπαύει παρακλήσῃ σου. ὁλογώ σε αἰεὶ καὶ θα-
ξάξω σὺν τῷ μονογενεῖ ὑψίστῳ, καὶ τῷ ἀγίῳ πνεύματι
τῷ παρακλήτῳ εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. εἰς κύριε ὁ
θεὸς, ἅγιος φιλητὰς μου, σὺ ἐρχομένης εἰς τὴν καρδίαν
μου, ἀγαλλιάσεται πᾶν τὰ ἐντός μου. σὺ εἰ δόξα μου,
καὶ ἀγαλλίασις τῆς καρδίας μου. σὺ ἐλπίς μου, καὶ κατα-
φυγή μου, ὃν ἡμέρας τῇ θλίψεώς μου.

β'. Ἀλλ'

sum in amore. & impe-
tute; ideo necesse habeo à te confortari & consolari: propterea visita me sapius, & instrue disciplinis sanctis. Libera me à passionibus malis, & sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: ut intus sanatus & bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseuerandum.

3. Magna res est amor, magnum omninò bonum: quod solum leue facit omne onerosum, & fert æqualiter omne inæquale. Nam onus sine onere portat, & omne amarum dulce ac sapidum efficit. Amor Iam s. v. nobilis, ad magna operanda impellit, & ad desideranda semper perfectiora excitat. Amor vult esse sursum, nec ullis infimis rebus retineri. Amor vult esse liber, & ab omni mundana affectione alienus: ne internus eius impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicitationes sustineat, aut per incommodum succumbat, Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil iucundius, nihil plenius nec melius in cælo & in terra: quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere.

4. Amans volat, currit, & lætatur; liber est, & non tenetur. Dat omnia pro omnibus, & habet omnia in omnibus; quia in vno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonū fluit & procedit.

Non

C
C. A

ἀτελής

καὶ παρακαλεῖται. οὐκ ἔστι
παύσειν με παῖς ἀγίας παιδείας. ῥύσαι με ἀπὸ τῆς
παθῶν κακῶν, καὶ ῥύσαι τὴν καρδίαν μου ἀπὸ πασῶν
αἰτιάτων διαδέστων, ὥπως ἴσω θεραπευθεὶς καὶ κα-
λῶς καθαιεθεὶς, ὁπτιήσεις εἰς τὸ ἀγαπᾶν, ἰχυ-
ρὸς εἰς τὸ ὑπομένειν, καὶ βέβαιος εἰς τὸ διαμένειν γέ-
νομαι.

γ'. Μέγα τι ἡ ἀγάπη ἐστὶ, μέγα δὲ ἀγαθὸν ὁ μόνον
πᾶν φορτικὸν κεφίζει, καὶ πᾶν ἀνόμαλον ὀμαλῶς φέ-
ρει· τὸ γὰρ φορτικὸν ἀνευ φορτίου βαστάζει, καὶ πᾶν πε-
κρὸν, γλυκὺ καὶ ἔυγευστον κατεργάζεται. ἡ τῷ Ἰησοῦ
ἀγάπη θυγχεῖ, ἐπὶ τὸ μέγα ἀγαθὸν παρορμῇ, καὶ
εἰς τὸ τελειότερα αἰετῶσθαι ἐπεγείρει. ἡ ἀγάπη
εἰς τὰ ἄνω τείνει, ἐδὲ οὐδενὶ τῷ κατωτάτῳ
κατέχευται ἐθέλει. ἡ ἀγάπη ἐλευθέρη, καὶ πάσης κοσ-
μικῆς διαδέσσεως ἀλλοτρία εἶναι βέβαιον, τῷ μὴ τὴν
ἴσῳ ὅφιν αὐτῆς ἐμποδισθῆναι, μηδὲ δι' ὑπερβολῆς τι
περὶ σκοπεῖν ὁππλοκάς παθεῖν, ἡ δὲ δυσχερὴς μα-
κρὰ πηδῆται. μηδὲν ἐστὶ τῷ ἀγάπης ἡδύτερον, μηδὲν ἰχυ-
ρότερον, μηδὲν ὑψηλότερον, μηδὲν ὑρύτερον, μηδὲν
τερπύτοτερον, μηδὲν μεσύτερον, μηδὲν ἐδ' ἐν τοῖς ἑρα-
νοῖς, οὐδ' ἐν τῇ γῇ βέλπον· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τῷ θεοῦ
ἐκχυμένη, καὶ μόνον ἐν τῷ θεῷ ὑπὲρ πάντων καταδύναται,
ἀναπαύεται δύναται.

δ'. Ὁ ἀγαπῶν πέταται, τρέχει, καὶ χαίρει καὶ ἐλευ-
θερῶς τυγχάνων ἐκρατεῖται. πάντα ἀπὸ πάντων
δίδωσι, καὶ πάντα ἐν πᾶσιν ἔχει, ὅτι ἐν ἐνὶ μερίσῳ ὑπὲρ
πάντων ὑσυχάζει, ἐξ ἧς πᾶν ἀγαθὸν χεῖρ καὶ ἐκπορεύεται.
οὐ βλάσκει.

sed ad donantem se con-
 - bona. Amor modum sapē
 omnem modum feruescit. Amor
 onus non sentit, labores non reputat; plus affe-
 ctat, quā valēt: de impossibilitate non causa-
 tur, quia cuncta sibi posse & licere arbitratur.
 Valet igitur ad omnia, & multa implet, & effe-
 ctui mancipat, vbi non amans deficit & iacet.

5. Amor vigilat, & dormiens non dormitat.
 Fatigatus non lassatur: arctatus, non coarctatur:
 territus, non conturbatur: sed sicut viuax
 flamma & ardens facula, sursum erumpit, secu-
 req; pertransit. Si quis amar, me nouit, quid hæc
 vox clamet. Magnus clamor in auribus Dei
 est, ipse ardens affectus animæ, quæ dicit:
 Deus meus, amor meus: tu totus meus, & ego
 totus tuus.

6. Dilata me in amore, vt discam interiori cor-
 dis ore degustare, quā suaue sit amare, & in a-
 more liquefieri & natari. Teneam amore, va-
 dens supra me, præ nimio feruore & stupore.
 Cantem amoris canticum, sequar te dilectum
 meum in altum, deficiat in laude tua anima
 mea, iubilans ex amore. Amem te, plusquam
 me: nec me, nisi propter te: & omnes in te,
 qui verè amant te, sicut iubet lex amoris lucens
 ex te.

7. Est amor velox, syncerus, pius, iucundus &
 amoenus: fortis, patiens, fidelis, prudens, longa-
 nimis, virilis, & seipsam nunquam quærens.

Vbi

παρ
λάκεις ἀγνοεῖ, ἀλλ' ὑπὲρ παρ
φορτίῃς ἐκ ἀφιδάμεται, ὅσοι πόνοις οὐ λογιζέται· πλεον
τῶν δύνανται ὅτι ποθεῖ· τῇ τ' ἀδυναμίας περιστάσι
ῥηται, ὅτι πάντα δυνάται καὶ θεμιτὰ αὐτῇ εἶναι νο
μίζει, ἰσχύει ποίνων εἰς πάντα, καὶ πολλὰ πληροῖ, καὶ
διατάττεται, τῶν μὴ ἀγαπῶντων, ὅσοι λείπονται καὶ
ἀδυνατῶντων.

ι. Ἡ ἀγάπη ἐξηγορεῖται καὶ δύσθετα οὐ νυστερίζει
καμνέσκει οὐ καταπονεῖται· θλιβομένη οὐ σενοχα
ρεῖται· ἐκφοβεμένη καὶ διαταράττεται, ἀλλ' ὡς περ ζώ
οντα φλοῖ καὶ καμόμενον θαλάσσιον ἄνω ἀναρρήνυται, καὶ
ἀσφαλῶς διέρχεται, εἴπερ ἀγαπᾷ με, γιγνώσκει, τί αὐ
τῇ βῆθ' ὁρᾷ, μεγαλή φωνὴ ἐν τοῖς τοῖς θεῷ ὡς εἰς
αὐτὴν ἢ καμμένη διαδέσσει τῆς ψυχῆς, ἥπερ λέγει· ὁ
θεὸς με, ἡ ἀγάπη με· σὺ ὅλος ἐμὸς, καὶ ὁ ὅλος σός.

ς. Πλάττωόν με ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἵνα μάθω τῷ ἴσῳ
ζῶματι γένεσθαι, ὡς γλυκύ ἐστιν ἀγαπᾶν, καὶ ἐν τῇ
ἀγάπῃ διατῆκεσθαι καὶ νήχεσθαι. τῇ ἀγάπῃ κατέχω
μαι, βαδίζων ὑπὲρ ἐμὲ ὑπὸ τῆς ἀγαπῆς καὶ ἐκστά
σεως. ἄθω τὸ τ' ἀγάπης ἄσμα, ἀκολουθεῖ σοι τῷ ἀ
γαπῇ τῷ με εἰς τὰ ἄνω, ἐκλείπει ἡ ψυχὴ με εἰς τὸν
αἰὸν σὺ, ἀλαλάζεσα ὑπὸ τῆς ἀγάπης. ἀγαπῶ σε
μᾶλλον ἐμὲ, οὐδ' ἐμὲ, εἰ μὴ διὰ σέ, καὶ ἐν σοὶ πάντας
ὅσοι ἀληθῶς ἀγαπῶνταί σε, καὶ ὁ ὅς ἐστιν ὁ γὰρ
τῆς ὁ ἐκ σὲ ἐκλάμπων, καλέυει.

ζ. Ἡ ἀγάπη ἐστὶν ὠκεῖος, εἰλικρινὴς, εὐσπλαγχνος,
ἡδύτατος καὶ εὐθυμος, ἰσχυρὰ, ἀνεξίκακος, πιστὴ, φρόνιμος,
κακέρθιμος, ἀνδραγαθὴ, καὶ ἐαυτῷ μηδέποτε ζητῶσα.

Vnde, ibi ab amore
cadit. Est autem affectus, humilis, & re-
ctus: non mollis, non levis, nec vanis inten-
dens rebus; sobrius, castus, stabilis, quietus, &
in cunctis sensibus cu^aditus. Est amor sub-
iectus, & obediens tuis, sibi vilis & despe-
ctus, Deo deus & gratificus, fidens & spe-
rans semper in eo, etiam cum sibi non sapit De-
us: quia sine dolore, non vivitur in amore.

2. Qui non est paratus omnia pati, & ad vo-
luntatem stare dilecti, non est dignus amator
appellari. Oportet amantem, omnia dura &
amara, propter dilectum libenter amplecti; nec
ob contraria accidentia, ab eo despecti.

CAP. VI.]

De probatione veri amatoris.

1. Illi, non es adhuc fortis & prudens ama-
tor. Quare Domine? Quia propter mo-
dicam contrarietatem deficis à cœptis, & nimis
avidè consolationem quæris. Fortis amator
stat in temptationibus, nec callidis credit per-
suationibus inimici. Sicut ei in prosperis pla-
ceo, ita nec in aduersis displiceo.

2. Prudens amator, non tam donum amanti
considerat, quàm dantis amorem. Affectum
potius attendit, quàm censum: & infra dilectum,
omnia data ponit. Nobilis amator, non quiescit
in dono, sed in me super omne donum. Non
est ideo totum perditum, si quandoque mi-
nus benè de me, vel de sanctis meis sentit,
quàm velles. Affectus ille bonus & dulcis, quem
inter-

ὅπερ

ἢ ἀγάπῃ

μαλακῇ, ἐκ ἐλαφρα, εὐεματαγοσσοῦς· νηφάλι· ὁ
ἀγνῇ, ὁλυσταθῆς, ἡσυχος, καὶ ἐν πάσῃς ἀσκήσεσι πεφυ-
λαγμένη. ἡ ἀγάπῃ τοῖς θεωρεῖσιν ὑπὸ τὰ πτετα καὶ
πειθαρχεῖ, ἐαυτῇ ὀυτελῆς καὶ ὀυκαταφρόνητος οὔσα,
ὡρὸς τὸ θεὸν ὀυτεβῶς καὶ ὀυχαραῖσως ἔχεσσε, ἀεὶ ἐπ' ἀν-
τὸν πεποιθυῖα, καὶ ἐλπίζουσα, καὶ ὅτε ἀποτῇ ὁ θεὸς οὐ
γλυκαίνεται· ὅτι ὁ ἀγαπῶν ἀλύπτως ἐξιδάγει.

β. Ο ἔχ' ἐτοιμῇ ὧν πάντα παθεῖν, καὶ τῷ τῷ ἀγα-
πητῷ θελήματι ἀρέσκεισθε, τῷ ὀνομαζήναι ἀγαπητὸν,
ἀνάξιος ἐστὶ δεῖν τὸν ἀγαπῶντα, πάντα τὰ θεινὰ καὶ
πικρά διὰ τὸν ἀγαπητὸν ἡδέως ἀσπάζεσθε, οὐδὲ διὰ
τὰν ἁπλῶν συμβεβηκότα ἀπ' αὐτῶ ἐκκλίνειν.

Κεφ. ε'. Περὶ τῷ ἀληθεῖς φιλητῷ δοκιμασίας.

α. Τεκνον, οὐπω ἰσχυρὸς καὶ φρόνιμος φιλητῆς εἶ.
διὰ τί κύριε; ὅτι διὰ μικρὰν ἐναντιότητα τὰ
καταρχθέντα ἐκλείπεις, καὶ ἀγνοῖς ὅτι θυμητικῶς τῷ
παράκλησιν ζητεῖς. ὁ ἰσχυρὸς φιλητῆς ἐν τοῖς πειρασ-
μοῖς ἵσταται, καὶ ταῖς τῷ ἐχθρῷ πείσεις διδραῖς οὐ πα-
ύει. ὡς περ αὐτῷ ὀυτυχῆντι ἀρέσκω, οὕτω δυστυ-
χῆντι ἐκ ἀπαρέσκω.

β. Ο φρόνιμος φιλητῆς, τῷ τῷ διδόντι ἀγάπῃ
μᾶλλον, ἢ τὸ τῷ ἀγαπῶντος δῶρον λογίζεται. καὶ διὰ
θεσιν μᾶλλον, ἢ τὸ τίμημα σκοπεῖ, καὶ πάντα δωρή-
ματα πρὸς ἐλάττονος ποιεῖται τῷ ἀγαπητῷ. ὁ ὀυβυῆς
φιλητῆς ἐχ' ἡσυχάζει ἐν τῷ δῶρῳ, ἀλλ' ἐν ἐμοὶ ὑπὲρ
πάν δῶρον. ἐξιδάγει τὸ ὅλον ἀπώλουν, ὅτι ποτὲ πρὸς
ἐμὲ, ἢ πρὸς τὸ ἀγῶν με ἡπὶον καλῶς, ἢ ἀν' ἐβέλε, γινώ-
σκεῖς. ἐκείνη ἡ ἀγαθὴ καὶ ἡδίστη διὰ θεσιν, ὡς περ
ἐγὼ

N 2

inter... gratia præsentis est,
& quidam præ... atria celestis: super quo
non nimium inuitendum, quia vadit, & venit.
Centrare autem aduersus incidentes malos mo-
tus animi, suggestionemque spernere diaboli,
insigne est virtutis, & magni meriti.

3. Non ergò te conturbent alienæ phantasæ,
de quacunque materia ingesta. Forte serua
propositum, & intentionem rectam ad Deum.
Nec est illusio, quòd aliquando in excelsum su-
bitò raperis, & statim ad solitas ineptias cordis
reuerteris. Illas enim inuitè magis pateris,
quàm magis: & quàm diu displicent & reniteris,
meritum est, & non perditio.

4. Scito, quod antiquus inimicus, omninò ni-
tiur impedire desiderium tuum in bono, & ab
omni deuoto exercitio euacuare: à sanctorum
scilicet cultu, à pia passionis meæ memoria, à pec-
catorum vtili recordatione, à proprii cordis cu-
stodia, & à firmo proposito proficiendi in virtu-
te. Multas malas cogitationes ingerit, vt ta-
dium tibi faciat & horrorem: vt ab oratione
reuocet, & sacra lectione. Displicet ipsi
humilis confessio, & (si posset) à communi-
one cessare faceret. Non credas ei, neque cu-
res illum, licet sæpius tibi deceptionis tere-
derit laqueos. Ipsi imputa, cum mala inserit,
& immunda. Dico illi; Vade immunde
spiritus, erubescere miser, valde immundus
es tu, qui talia inseris auribus meis. Discede
à me

ἐπίστ

ἡ πορογενεὺς π. . . . .
ἰχυρίζεσθαι, ὅπ' ὑπάρχει ἡ ἔρχεται. πρὸς δὲ τὰ κακὰ
πάσῃ τ' ψυχῇς τὰ ἐμπιπίοντα ἀγωνίζεσθαι, ἡ τῆς τῆ
διαβολῆς ἐμπνέουσας καταφρονεῖν, τ' ἀρετῆς ἡ μεγα-
λῆς ἀξίας σημειῖν ἐστὶ.

γ'. Διόπερ ἀλλότριά γ' φαίνεται αἰσθεῖς ὅποιαν ὑπο-
δέξῃς ὑποβληθεῖσθαι μὴ σε διαταραχέτωσαν. τ' ἰχυ-
ρὴν ἀνδρείαν ἡ τ' ὑβείαν πρὸς ἀρετὴν πρὸς τ' δεῖν δι-
φύλαττε. οὐκ ἐστὶν ἐμπιπλὸς τὸ ἀφνιδίως ποτὲ ἐπαρ-
θῆναι σε ὑφ' ὅσων, ὅθεν εἰς τὰς εἰς θυίας φυλαρίας τ'
καρδίας ἐπανελεθῆναι. αὐτὰς γὰρ μάλλον ἀκοντὶ πεί-
χῃς, ἢ ἐργάζῃ. ἡ ἐφ' ὅσον ἀπαρέσκεαι, ἡ σὺ δυνάτῃ
τῇ, ἀξία ἐστὶν, ἀλλ' ἔκ ἀπώλειαι.

δ'. Γίνωσκε, ὅπ' ὁ πάλας ἐχθρὸς διόλου ὅπ' χειρεῖ τῷ
ὅπ' θυμῷ σε ἐκ καλῆς ἔργῳ ἐμπιπίζειν, ἡ πᾶσι δὲ
σεβῆς ἀπλήσεως ὑποστρεῖν. τῆς δὲ πᾶσι σε ἀσέως τῶν
ἀγίων, τ' ὕλας μνήμης τῆς πάθῃς με, τ' ἀφελούς
ἀκαμνήσεως τ' ἀμαρτιῶν, τ' φυλακῆς τ' ἰδίας καρδί-
ας, ἡ τ' ὕβριος πρὸς ἀρετῆς τῆς ὅπ' αὐτῶν πρὸς ἀρε-
τῶν, πολλὰς κακὰς διαλογισμοὺς ὑποδέχῃ, τῶν ἀν-
δρῶν ἡ φρίκῃ σου ἐμπιπείν. τῶν τ' ὁρροσευχῆς ἡ τ' ἀ-
γίας ἀκαμνήσεως σε ὑποστρεῖν. ἀπαρέσκεαι αὐτῇ ἢ
τῶν πεινῶν ἰμολόγησθαι, ἡ εἰ δυνάμει, τῆς κοινωνίας ἀν-
τὶ ἀναπαύεσθαι. μὴ πείσεις αὐτῇ, μὴ δὲ λόγον αὐτῇ
ἔχει, εἰ ἡ πλεονακίς τῷ πατρὶδι τῆς οὐρανίας σου
δίδετα. εἰς αὐτὸν γέειπε, ὅταν τὰ κακὰ ἡ ἀνεί-
δαρτα ὑποδέλλῃ. λέγει αὐτῇ. ἀπαρεσβεάζεσθαι τὸν
πίσμα. ἀχρῶν γέειλον, σὺ σφίδρα ἀνδρῶν
εἰ, τοιαῦτα τοῖς ἀσέ μου ὅπ' ἐμπιπίζειν. πορεύε-
αι ἐμῶν

à meo. *habebis in me par-*
tem villam: sed si mecum erit, tanquam
bellator fortis, & tu stabis confusus. Malo mo-
ri, & omnem pœnam subire, quàm tibi consen-
sire. Tace & obmutescere, non audiam te am-
plius, licet plures mihi moliaris molestias. Do-
minus illuminatio mea, & salus mea, quem ti-
mebo? Si consistent aduersum me castra, non
timebit cor meum. Dominus adiutor meus, &
redemptor meus.

✱ *Certa tanquam miles bonus: & si inter-*
dum ex fragilitate corruis, resume vires fortio-
res prioribus, confidens de ampliori gratia mea:
& multum præcaue, à vana complacentia & su-
perbia. Propter hoc multi in errorem ducun-
tur, & in cecitatem penè incurabilem quan-
que labuntur. Sit tibi in cautelam, & perpetu-
am humilitatem, ruina hæc superborum, de se-
culis præsumptum.

CAP. VII.

De occultanda gratia, sub humilitatis
custodia.

✱ *Fili, vtilius est tibi & securius, deuotionis*
gratiam abscondere, nec in altum te effe-
re, nec multum inde loqui, neque multum pon-
derare: sed magis temetipsum despicere, & tan-
quam indigno datâ timere. Nō est huic affectioni
tenacius inhærendum, quæ citius potest mutari
contra-

ὅτι ἐμὶ

ὁ Ἰησοῦς. πολλὰ μᾶλλον ἀρεῖμαι τεθνα-
ναί, καὶ πᾶσαν τιμωρίαν ἀνιδέχιδυ, ἢ συνευδοκεῖν σοι.
σιώπα, καὶ πεφίμωσο, οὐκ ἔπ' ἀκρω σοι, καὶ περ πλε-
ονάκις ἐνοχλήντός με. κύριος φωτισμός με, καὶ σωτη-
ρία με, πάντα φοβηθήσομαι, εἰὰν παρατάξῃται ἐπ' ἐμὲ
παρεμβολὴ, ἢ φοβηθήσεται ἡ καρδία με. κύριε
βοηθός με, καὶ λυτρωτής με.

ἱ. Αγωνίζε ὡς καλὸς στρατιώτης, καὶ ἔποτε τῇ ἀδελ-
φεί, τῷ σαρκὸς καταπίπτεις, ἀνάλαβε τὴν δύναμιν
μείζω τῷ περτέρας, τῇ ὑπερωτέρῃ. χάριτί με πεπι-
θωός, καὶ τῷ ματαίῳ ἀνιδάδειαν καὶ τῷ ὑπερηφανίῳ πολὺ
φυλάτῃ. διὰ ταῦτα πολλοὶ πλαιῶνται, καὶ εἰς τυφλὰ
πῦρ τὴν χεῖρ ἀνιάτῃ ποτε περπίπτουσιν. γινέ-
σθω σοι εἰς περφυλακὴν καὶ ἀσύνειον ταπεινότητα, αἰ-
τη ἡ πλῶσις τῶν ὑπερηφάνων, τῶν περὶ ἑαυτῶν ματαί-
ως περλαμβάνοντων.

Κεφ. ζ'.

Περὶ τοῦ δοκρυπτεῖν τὴν χάριν, ὑπὸ τῇ τῷ
πεινότητι φυλακῇ.

α. Τεκνον, χρησιμώτερον καὶ ἀσφαλέστερόν σοι ἐστὶ τῇ
τῆς δυσσεβείας χάριτι δοκρυπτεῖν, καὶ οὐ ὑπόστυ-
εῖν, οὐδὲ πολὺ περὶ αὐτῆς λαλεῖν, ἔδὲ πολὺ
ἐπαίρειν, ἀλλὰ μᾶλλον σεαυτῷ καταφρονεῖν
καὶ φοβεῖσθαι, μὴ τῷ αἰατίζῳ διεθῇ. οὐ διεῖ ταύ-
τη τῇ διαθήσει ἰχυρογνωμονέστερον περσκο-
λάθῃ, ὥς τῷ χυρὸν εἰς σὺναιτίον μετα-

Η 2

ἐλάττω

in contrarium. ¹ Regata in gratia, quam miser
& inops esse solet sine gratia. Nec est in co-
tantum spiritualis vitæ perfectus, cum consolari-
onis habueris gratiam: sed quam humiliter, &
abnegatè, patienterque tuleris eius subtrahio-
nem: ita, quòd tunc ab orationis studio non
topeas, nec reliqua opera tua ex vtu facienda,
omnino dilabi permittas: sed sicut melius po-
tueris & intellexeris, libenter quod in te est, fa-
cias: nec propter aridi aem, seu anxietatem
mentis, quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui cum non bene eis suc-
cesserit, statim impatientes sunt, aut desides.
Non enim semper est in potestate hominis via
eius, sed Dei est dare, & consolari, quando
vult, & quantum vult, & cui vult, sicut sibi pla-
cuerit, & non amplius. Quidam incauti, pro-
pter deuotionis gratiam, seipsos destruxerunt:
quia plus agere voluerunt, quam potuerunt,
non pensantes suæ paruitatis mensuram, sed
magis cordis affectum sequentes, quam rationis
iudicium. Et quia maiora præsumpserunt,
quam Deo placitum fuit, idcirco gratiam cito
perdiderunt. Facti sunt inopes, & viles relictì,
qui in cælum posuerunt nidum sibi: vt humiliati
& depauperati, disant non in alis suis vo-
lare, sed sub pennis meis sperare. Qui ad-
huc noui sunt, & imperiti, in via Domini, nisi
consilio discretorum se regant, faciliter decipi
possunt & elidi.

3. Quod si suum sentire magis sequi, quam
aliis

βαλλε

τω. αμ.

ἢ τὴν πνευματικὴν ζωὴν ἐπὶ τοῖς οὐ μόνον ἐν τῷ ἔχειν
τὴν τὴν παραμυθίαν χάριν κείται, ἀλλ' ἐν τῷ ταπει-
νώσει, ἀπαρνητικῶς, καὶ ἀντιθέτως φέρειν τὴν ὑφάρ-
σιν αὐτῆς. ἔτι αὖτε ὅς τὸ τε τὴν τὴν ποροσυχῆς ἀπεδύ-
μη ὁκνήσας, μηδὲ τὰ ἄλλα σωθήσῃ ἐργα πάντως ὀκνήσας,
ἀλλ' ὡς ἂν ὁ ἐλπίον δυνάστης, καὶ νοήσας, ἀσμένως, κα-
τὰ τὸ σὸν μέγ' ὅ, ποιῆς, καὶ μηδὲ διὰ τὴν ἀνδρίαν ἢ ἀ-
δημονίαν, ἢς ἀγαθὰν, παντελῶς σε ἀμελήσας.

Σ'. Πολλοὶ γὰρ εἰσιν, οἵτινες, τὰν παραμυθίαν ἀ-
τυχῶς αὐτοῖς συμβαλλόντων, ὁ δὲ αὖτε ἀτλητὴν ἢ ῥα-
θυμῶσιν. οὐ γὰρ αἰεὶ ἢ τὴν ἀνδρίαν οὐδὲ ἐν ἐξέσῃ αὐτῷ
εἰσιν, ἀλλὰ αὐτὴν δὲ ἐν ἐξέσῃ, καὶ παραμυθίᾳ, ὅτε
θῆλει, καὶ ὅσον θῆλει, καὶ ὅπῃ θῆλει, ὡς γίνεταί, ὁ δὲ αὖτε
ἐμφορῶν αὐτῶν, καὶ οὐ πλέον. πινὲς ἀφύλακτοι διὰ τὴν
χάριν τὴν θουσιέας ἐαυτοῦ ἐλυμήναντο, ὅπῃ πλείω τῆς
αὐτῶν δυνάμεως ἀνέπαινον ἢ θῆλυσαν, τὸ μὲν τὴν αὐ-
τῶν μικρότητος μέτρον οὐ σκοπεῖντες, τὸ δὲ τῆς καρ-
δίας πείρας μάλλον, ἢ τὴν πᾶσι λόγῳ κρίσιν διώκοντες.
ἐπεὶ δὲ μείζων τὴν τὴν θουσιέας ἐπεχέρισαν, διὰ ταῦ-
τα τὴν χάριν ταχέως ἀπώλεσαν. οὐδεὶς ἐγένοντο καὶ
ἄπῃ κατελείφθησαν, οἵπερ εἰς τὸν ἕρποντα τὴν νο-
στίαν αὐτῶν ἔδωσαν, ἵνα ταπεινωθῶντες καὶ πτωχολογῶ-
ντες μάθωσι μὴ τοῖς πλείοις αὐτῶν πέτασθαι, ἀλλ' ὑπο-
ταῖς πλείονας με ἐλπίσας. οἱ ἐν τῇ ὑδρὶ τῆς κυρίας ἔτε-
ννοι καὶ ἄπῃ τοιγαυτὴν γινόντες, εἰ μὴ τῇ τῶν σωμάτων
βελήᾳ ἐαυτοῦ κυβερνώσας, ῥαθίως ἐξαπατηθῶντες καὶ κα-
ταβάλλονται οἱ τῆς εἰσίν.

Ζ'. Εὐὰν δὲ τῇ γνώμῃ αὐτῶν μάλλον ἔποδαι, ἢ τοῖς

alijs exercitatis credere volunt, erit eis periculosus exitus, si tamen retrahi à proprio conceptu noluerint. Raro sibiipfis sapientes ab alijs regi humiliter pattuntur. Merius est, sapere modicum cum humilitate, & parua intelligentia, quàm magni scientiarum thesauri, cum vana complacentia. Melius est tibi minus habere, quàm multum, vnde posses superbiere. Non satis discretè agit, qui se totum latitiæ tradit, obliuiscens pristina inopia suæ, & casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere. Nec etiam satis virtuosè sapit, qui tempore aduersitatis, & cuiusque grauitatis, nimis desperatè se gerit, & minùs fidenter de me quàm oportet, recogitat ac sentit.

4. Qui tempore pacis, nimis securus esse voluerit: sæpè tempore belli, nimis deiectus & formidolosus reperietur. Si scires semper humilis & modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderari & regere, non incideres tam citò in periculum, & offensam. Consilium bonum est, vt sexuoris spiritu concepto, mediteris, quid futurum sit abscedente lumine. Quod dum contigerit, recogita, & denuò lucem posse reuerti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Vtilior est sæpè talis probatio, quàm si semper prospera, pro tua haberes voluntate. Nam merita non sunt ex hoc æstimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat; vel si peritus sit inscripturis, aut in altiori ponatur gradu: Sed si

ἄλλοι.

ἐξ ὧδε ὁππότεύζονται, εἴπερ τ' ἰδίᾳ προαγρέσεως ἄπο-
τεπέδωται ἡ θελήσεισιν. εἰ δοκησίστοφοι ἀπανίως ὑπὸ
ἄλλων ἀρχεσθαι ταπεινῶς καρτερῶσι. βέλπιδόν ἐστιν ὁ-
λίγον σὺν ταπεινότητι καὶ μικρῇ σωίσει φρονεῖν, με-
γαλῶν δὴ σπουδῶν τ' ὁπσημένων σὺν ματαιᾷ. αὐταδεί-
ξι βέλπιδόν σοι ἐστὶν ἥτιον, ἢ πολὺ ἔχειν, ἐφ' ᾧ ἂν σεμνύτε-
σθαι βουλήσῃς. ἐκ ἄλλης φρονίμως παρήτει, ὅτῃ βουφροσύ-
νῃ ὅλως προσκείμενος, καὶ ἀμνημονῶν τ' παρῶν ἐνδεί-
ας αὐτῷ, καὶ τῷ ἀγνώστῳ φόβῳ τῷ κυρίῳ, τῷ φοβούμενῳ, μὴ
τίμω χάριν δοθῇσαν ὑπολέσῃ. μηδὲ ἰκανῶς ἐναρτίως
φρονεῖ, ὅτῳ τ' δυστυχίας καίρω, καὶ ἡσπινοςσέν βαρύτη-
τος ἀγῶνι δυνάπείσας ἔχων, καὶ ἥτιον πεποιθότως τῷ δέ-
οντος παρὲς ἐμὲ ἐπνοῶν καὶ γινώσκων.

δ'. Ος τὰ τ' εἰρήνης καίρω ἀγῶνι ἀδυνάτως ἔχειν ἐδέχθη,
πολλάκις τῷ τῷ πολέμῳ καίρω ἀγῶνι αὐθιμος καὶ παρ-
φοβος εὐρεθήσεται. εἰ ἐγίνωσκας αἰεὶ ταπεινὸς εἶναι, καὶ
μικρὸν φρονεῖν, τὸ πνεῦμά σε καλῶς βουθύνειν τε καὶ
κυβερνᾶν, ἐκ οὗτω ταχέως ἂν εἰς κίνδυνον καὶ αἰτίαν
ἐνέπιπτες. ἡ βελὴ ἀγαθή ἐστὶ, τὸν τ' ζήσεως τῷ πνεύμα-
τος ὁππυλόντα μελετᾶν, τί, τῷ ἀπερχομένῳ φαντός,
γρηθήσεται. τὰ τε δὲ γρηγομένε, ὠδυμῇ, ὅπῃ καὶ αὐτίς τὸ
φῶς ἐπανελθεῖν δύναται, ὅπερ εἰς μὲν προφυλακίμῳ
σε, ἐμοὶ δ' εἰς δόξαν ἐπὶ χρόνον ἀφελόμην.

ε. Τοιαύτη δοκιμασία πολλάκις χρησιμωτέρα ἐστὶ
αὐτῷ κατὰ γνώμην σε ὀδυχεῖν. τὰς γὰρ ἀξίας ἡ
θλίψις κρίνειν οὐκ ἔστι, εἴτις πλείους ἐράσας ἢ παρα-
κλήσεις ἔχει, ἢ τὰς γραφὰς ἐπισημειῶν, ἢ
εἰς τὸν ὑψηλότερον βαθμὸν ἀνεβιβάζου. ἀλλ' εἰ

vera fuerit humilitate fundatus, & diuina charitate repletus: si Dei honorem per eum & integre semper querat: si seipsum nihil reputet, & in ueritate despiciat, atque ab alijs etiam despici & humiliari magis gaudeat, quàm honorari.

CAP. VIII.

De uili estimatione sui ipsius, in oculis Dei.

1. **L**oquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis? Si me amplius reputaui, ecce tu stas contra me: & dicunt testimonium uerum iniquitates meae, nec possum contradicere. Si autem me uilificaui, & ad nihilum redegeo, & ab omni propria reputatione defece- ro, atque (sicut sum) puluerificaui, erit mihi propitia gratia tua, & vicina cordi meo lux tua: & omnis aestimatio, quam uelacunque minima, in valle nihilitatis meae submergetur, & peribit in aeternum. Ibi ostendis me mihi, quid sum, quid fui, & quò deueni: quia nihil sum, & nesciui. Si mihi ipsi relinquo, ecce nihil, & tota infirmitas. Si autem subito me respexeris, statim fortis efficior, & nouo repleor gaudio. Et mirum valde, quòd sic repente subleuor, & tam benignè à te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amotius, gratis praeueniens me, & in tam multis subueniens necessitatibus, à gra- uibus quoque custodiens me periculis, & ab in- numeris (ut uerè dicam) eripiens malis. Me siquidem malè amando, me perdi: & te solum querendo, & purè amando, me & te pariter inue- ni, atq; ex amore profundius ad nihilum me rede- gi. Quia tu, o dulcissime, facis mecum supra meritum omne,

ἐν

γα πρ

λικρινῶς αἰεὶ ζητεῖ, εἰ αὐτὸν περὶ οὐδὲν
οὕτως καταφρονεῖ, καὶ τῷ ὕμῳ ἄλλαν φαυλίζουσιν
καὶ ταπεινῶσαι μᾶλλον ἢ τῷ πρῶτῳ χαίρει.

Κεφ. 4.

Περὶ τοῦ βυτελίζειν αὐτὸν κατενώπιον τοῦ Θεοῦ.

α. **Λ** αλήσω πρὸς τὸν κύριόν μου γῆ καὶ σποδὸς ὡν ἐάν
ἐμὲ περὶ πλείονος παιύσωμαι, ἰδὲ σὺ δὴ βίβυσσά
μοι, καὶ ἀνομιάν μου ἀληθῶς μαρτυρῆσιν, ἐδ' ἀντιλέ-
γειν δύναμαι. ἐάν δ' ἐμὲ βυτελίσω, καὶ ἐξεδενώσω, τῆς
τε ἰδίας πηλίκσεως παιύσωμαι, καὶ (καθὼς εἰμι) ἐμαυ-
τὸν σποδίσω, ἡ χάρις σε ἰλασθήσεται μοι, καὶ τὸ φῶς
σε τῇ καρδίᾳ μου ἐγγίσει, καὶ πᾶν πῆμα, καθ' ὅσον ἐλά-
χιστον ὄν, ἐν τῇ τῆς οὐδενείας μου κοιλάδι καταπον-
θήσεται, καὶ εἰς τὸ αἰῶνα ἀπολείπεται. ἐπεὶ ἐμὲ μοι δει-
κνύεις, τί εἰμι, τί γέγονα, καὶ ποῖ ἦλθον· ὅπου οὐδὲν εἰμι,
καὶ οὕτω ἠγνόησα. εἰ ἐμαυτῷ καταλείπομαι, ἰδοὺ ἐ-
δέν, καὶ παντελὲς ἀσθένεια· ἐάν δ' ἀντιβίωμαι εἰς ἐμὲ
ἀποβλέψῃς, ταχέως κραταιῶμαι, καὶ καμῖς χαράς ἐμ-
πλήσομαι. καὶ σφόδρα θαυμάσῃς, ὅπου ἔγωγε ταχέως ἐ-
πείρομαι, καὶ ἔτιως ὀμνέω ὑπὸ σε περὶ βάλλομαι, ὅτι
ἰδίῳ βίβει πάντοτε εἰς τὰ κατώτατα φερόμενος.

β. Τὸτο ποιῶ ἡ ἀγάπη σε, ἡ δωρεὰν προσφάνουσα
μου, καὶ ἐν τόσῃς συμφοραῖς βοηθῶσα, ἀπὸ τε θεινῶν κιν-
δυνῶν φυλάττεισά με, καὶ μυρίαν κακῶν (ὡς ἀληθῶς
εἶπεν) ἐξαρκέμενη. τῇ γὰρ κακῇ φιλαυτίᾳ μου ἀ-
πώλεσά με, τῇ δέ σε μόνον ζητεῖν, καὶ καθαρῶς φιλεῖν,
σέ τε καὶ μὲ ἅμα ἔννοιον, καὶ ἐξ ἀγάπης βαδίζοντά με ἐξ-
σθενῶσα, σὺ γὰρ, ὡς ἦλυσες, προσφέρῃ μοι, ὡς ἐρ

Η 5

αἰξίαν,

omne, & ~~in~~ ~~quam~~ ~~audere~~ ~~specere~~ ~~vel~~ ~~ro-~~
gare.

3. Benedictus sis Deus meus, quia licet ego omnibus bonis ~~sim~~ indignus, tua tamen nobilitas & infinita bonitas, nunquam cessat benefacere etiam ingratum, & longè à te auersis. Conuertere nos ad te, vt simus grati, humiles, & deuoti: quia salus nostra tu es, virtus & fortitudo nostra.

CAP. IX.

Quòd omnia ad Deum sicut ad finem ultimum, sunt referenda.

1. Fili, ego debeo esse finis tuus supremus & ultimus, si verè desideras esse beatus. Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sapius ad teipsum & ad creaturas, malè incuruatus. Nam si teipsum in aliquo quæris, statim in te deficiis & arefcis. Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego sum, qui omnia dedi. Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: & ideo ad me, tanquam ad suam originem, cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus & magnus, pauper & diues, tanquam ex fonte viuo, aquam viuam hauriunt: & qui mihi sponte, & liberè deseruiunt, gratiam pro gratia accipient. Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo priuato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impeditur & angustabitur. Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totum da Deo, sine quo

7. Ευαγγελιον

ἀγαθὸν ἀναξίς ὄντος, ὅμως ἡ ὑπόγινος καὶ ἀπειρο-
ἀγαθότης σε, οὐποτε λήγει καὶ τοῦ ἀχαρίστου, καὶ μα-
κράν σε διαπορευθέντας εὖ ποιῶσα. ἐπίστρεψον ἡμῶς
πρὸς σέ, ἵνα ὑψάσῃς, ταπεινοὶ καὶ δεοσκέως ἡμῶν
μεῖδα, ὅτι σὺ σωτηρία ἡμῶν, δούλῳς τε, καὶ κραταίωμα
ἡμῶν συγχάρις.

Κεφ. θ'.

Οτι πάντα εἰς τὸν θεόν, ὡς εἰς ἕνα τὸν τέλει

θεῶν ἀναφέρειν.

α. Ἰ. Ἐκνον, ἐμὲ δὲ εἶναι τὸ ὑπερτάτον καὶ πλεονεχ-
ον πέρας σε, εἶγε ἀληθῶς μακάριος ἡ γλυκύτης
ἐθέλεις, ἐκ ταύτης τ' ὑπερβύσσεως, ἡ διάδοσις σε, ἡ
πολλὰ κίς πρὸς σέ καὶ πρὸς τὰς κτίσεις κακῶς κατω-
καμφοῦσα, μακάριος ἡσέτα. εἰ γὰρ σε αὐτὸν ἐν πνε-
υμα κυρίου εἰς ἐμὲ ἀνάφερε, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ δὲ ἀπαν-
τα, οὕτως ἕκαστος σκόπει, ὡς τὸ ὑπερτάτου ἀγαθῶ
προερχόμενα, διόπερ δεῖ πάντα εἰς ἐμὲ, ὡς τὴν ἀρχὴν
αὐτῶν, ἀνάγειν.

β. Εξ ἐμῶ ὁ μικρὸς, καὶ ὁ μέγας, ὁ πένης καὶ ὁ πλούσι-
ος, ὡς ἐκ πηγῆς ζωῆς τὸ ζῶν ὕδωρ κτάσῃ, καὶ οἱ ἐκ-
σῶς καὶ ἐλευθέρως μοι δαλέουντες, χάρις ἀντὶ χάρι-
τος λήφοντα. ὁ δ' ἐξ ὅς καὶ χαρὰς, ἡ ἀγαθὴ πνι ἰδίῳ
ἡ δὲ ἐξ ἐθέλων, ἐκ ἐν τῇ ἀληθινῇ χαρᾷ βεβαιωθήσεται,
καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῇ πλατυωθήσεται, ἀλλὰ πολλὰ
πλασίως ἐμποδισθήσεται, καὶ γενοχωρηθήσεται. μηδὲν
ἐν τῇ ἀγαθῇ δεῖσιν δόξα πνευμα, μηδὲ πνι τῇ ἀνθρώπων
τ' ἀρετῇ δόξαν ἐμὴν ἀλλ' ἔλεον τῷ θεῷ δόξαν διδόναι, ἀνευ
δὲ αὐ-

quo nihil habet nemo. Ego totum dedi, ego totum habere volo: & cum magna districtione, gratiarum actiones requiro.

3. Hæc est veritas, qua fugatur gloriæ vanitas. Et si intrauerit cælestis gratia, & vera charitas, non erit aliqua inuidia, nec contractio cordis, neque priuatus amor occupabit. Vincit enim omnia diuina charitas, & dilatat omnes animæ vires. Si rectè sapias, in me solo gaudebis, in me solo sperabis: quia nemo bonus, nisi solus Deus, qui est super omnia laudandus, & in omnibus benedicendus.

CAP. X.

*Quod spretum mundo dulce est seruire
Deo.*

1. **N**unc iterum loquar Domine, & non silebo; dicam in auribus Dei mei, Domini mei, & regis mei, qui est in excelsis. O quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te? Sed quid es amantibus? quid toto corde tibi seruientibus? Verè ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te. In hoc maxime ostendisti mihi dulcedinem charitatis tuæ, quia cum non essem, fecisti me: & cum errarem longè à te, reduxisti me, vt seruirem tibi, & præcepisti, vt diligam te.

2. O fons amoris perpetui, quid dicam de te? Quo modo potero tui obliuisci, qui mei dignatus es recordari, etiam postquam contabui & perij? Fecisti vltra omnem spem, misericordiam cum seruo tuo: & vltra omne meritum, gratiam & amicitiam exhibuisti. Quid retribuam tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, vt omnibus abdicatis, seculo renuncient, &

monasti-

ἐστὶν ἡ οὐ χωρὶς τῆς ἀκριβοῦς ἀποκρίσεως.

γ'. Αὐτὴ ἡ ἀλήθεια ἐστίν, ἥ περ ἡ κενοδοξία φυλάττειται, καὶ εἰσελθούσης τ' ἐρατοῦ δόξης, καὶ τ' ἀγάπης ἀληθείας, οὐ φθόν. ὅτι ἐστὶν, οὐδὲ μικροφυχία, ἡ φιλαυτία, καὶ κατέξεται. ἡ γὰρ τῷ θεῷ ἀγάπη πάντων περιγίνεται, καὶ πᾶσι διωάμεται τ' ψυχῆς πλατύνει. εἰ καλῶς φρονεῖς, ἐπ' ἐμοὶ μόνῳ χαρήσῃ, καὶ ἐπ' ἐμὲ μόνον ἐλπίζεις, ὅτι ἔδεις ἀγαθός, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός, ὁ ὑπὲρ πάντων ἐπαγνετός, καὶ ἐν πᾶσιν ὀλογοῦντός ἐστι.

Κεφ. β'.

Ὅτι τῷ κόσμῳ καταφρονήσαντι, ἡδὺ ἐστὶ δαλύνειν τῷ θεῷ.

α'. Νῦν πάλιν λαλήσω κύριε, καὶ οὐ σταπνήσω. λέξω ἐν τοῖς ὡσὶ τῷ θεῷ μου, τῷ κυρίῳ μου, καὶ τῷ βασιλέω μου, τῷ ἐν τῷ ὑψίστῳ, ὡς πολὺ τὸ πλήθος τ' χρηστότητός σε κύριε, ἥς ἔκρυψας τοῖς φοβούμενοις σε; τί δ' εἰ τοῖς ἀγαπῶσί σε; τί τοῖς ὅλη τῇ καρδίᾳ δακρύουσί σοι; ἀληθῶς ἀπόρρητος ἡ χρηστότης θεωρίας σε, καὶ τοῖς ἀγαπῶσί σε χαρίζῃ. ἐν τούτῳ μάλιστα ἐπέδειξάς μοι τιμὴν τ' ἀγάπης σε χρηστότητα, ὅτι με μὴ ὄντα ἐποίησας, καὶ μακρὰν ὁδοῦ ἀπομένον σε, ἐπαγγαγείς, τῷ δαλύνειν σοι, καὶ ἐπέταξας ἀγαπᾶν σε.

β'. Ὡς πηγὴ τ' ἀγνῆς ἀγάπης, τί λέξω πρὸς τοὺς πάντας δούλους σου ἀμνημονεῖν σε, ὅς ἡξίωσας μνησθῆναι με τῷ ᾧ διὰ τακέντος καὶ δοπολωλός; ὑπὲρ πάντων ἐλπίδα ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῷ δέξασθαι, καὶ ὑπὲρ πάντων ἀξίαν, τιμὴν χάριν καὶ φιλίαν παρεῖχες. τί ὁρᾷς ποδοῶ σοι, ὅτι ταύτης τ' χάριτος; οὐ γὰρ πάντες ἐδόξαν, πάντες ἀφέντας, τῷ κόσμῳ δοποτάξασθαι, καὶ βίον μονασ-

monasticam vitam allumant. Nunquid magnum est, vt tibi seruiam, cui omnis creatura seruire tēetur? Non magnum mihi videri debet seruire tibi: sed hoc potius magnum mihi, & mirandum apparet, quòd tam pauperem & indignum, dignaris in seruum recipere, & dilectis seruis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quæ habeo, & vnde tibi seruiō. Veruntamen vice versa, tu magis mihi seruis, quàm ego tibi. Ecce, cælum & terra, quæ in ministerium hominis creasti, præstō sunt, & faciunt quotidie quæcunque mandasti: Et hoc parum est, quin etiam angelos, in ministerium hominis ordinasti. Transcendit autem hæc omnia, quòd tu ipse homini seruire dignatus es, & te ipsum daturum ei promissisti.

4. Quid dabo tibi, pro omnibus istis millibus bonis: Vtinam possem tibi seruire, cunctis diebus vitæ meæ. Vtinam vel vno die, dignum seruitium exhibere sufficerem? Verè tu es dignus omni seruitio, omni honore, & laude æterna. Verè Dominus meus es, & ego pauper seruus tuus, qui totis viribus teneor tibi seruire, nec vnquam in laudibus tuis de teo fastidire. Sic volo, sic desidero: & quicquid mihi deest, tu digneris supplere.

5. Magnus honor, magna gloria tibi seruire, & omnia propter te contemnere. Habebunt enim gratiam magnam, qui sponte se subiecerint tuz sanctissimæ seruituti. Inuenient suauissimam spiritus sancti consolationem, qui pro amore tuo, omnē carnalem abiecerint delectationem. Consequetur magnam mentis libertatē, qui

6

μοι, ὅτι πᾶσι κτίσις δαλέυειν ὀφείλει; οὐ μίγα μοι
ἂν φάγοιτο δαλέυειν σοι· μάλλον ὁ εἰς τὸ μέγα καὶ
θαυμαστὸν ὁδοκεῖ μοι, ὅτι ἔγω πένητα καὶ ἀνάξιον εἰς
δύλον ὑποδέξαμαι, καὶ τοῖς ἀγαπῶντις δούλοις σε παρ-
ουσι θμῆσαι ἀξιοῖς.

γ'. Ἰδὲ, πάντα σά ἐστιν, ἅπερ ἔχω, καὶ ἐξ ἂν σοι δα-
λέω, καὶ τοῖς ἐξ ἐναντίας, σὺ μάλλον δαλέυεις μοι, ἢ
ἐγὼ σοι. ἰδὲ, ὁ ἔρηνος, καὶ ἡ γῆ, αἱ εἰς τὴν ὑπερησῖαν τῷ
ἀνθρώπῳ ἐκπῖσας, πάρεσι, καὶ καθ' ἐκείνους, αἱ ἐν τεύ-
λω, ποιεῖ· καὶ τὸ μὲν μικρὸν, ἐπὶ καὶ τοῦ ἀργέλου εἰς
τὴν τῷ ἀνθρώπῳ διακονίαν διέταξας. τὸ δὲ πάντων
ὑπερβαίνει, ὅτι σὺ αὐτὸς τῷ ἀνθρώπῳ δαλέυειν ἡξί-
ωσας, καὶ σεαυτὸν ἐκείνῳ δώσας ὑπέχεαι.

δ'. Τί δώσας σοι ἐν τῇ πάντων χιλίῳ ἀγα-
θῶν; εἴθε πάσας ταῖς ἡμέρας τῆ ζωῆς με ἐδωάμην
σοι δαλέυειν. εἴθε μὴ γὰρ ἡμέρα ἀξίαν δαλείαν παρέ-
χειν σοι οἶδεν ἐν νόμῳ· ἀλλ' ὅπως σὺ ὑπαρχεις ἀξίος
πάσης δαλείας, πάσης τιμῆς, καὶ ἐπαίνου ἀνθρώπου. ἀλλ'-
ὅπως σὺ ὁ κύριός με εἶ, καὶ γὰρ πένης σε δούλος, ὁ ὀφείλω
ἐξ ὅλης τῆ ἰσχύος δαλέυειν σοι, καὶ μηδέποτε ἐν τῷ ἐπαμ-
νεῖν σε ἀνθρώπος ἔχειν. οὕτως ἐδέλω, οὕτως ὅτι-
θυμῶ, καὶ πᾶν, ὅ, τι μοι ὀφείλεις, σὺ ἀναπληρῶν
ἀξίωσον.

ε. Μεγάλη τιμὴ, μεγάλη δόξα δαλέυειν σοι, καὶ πᾶν-
των διὰ σε καταφρονεῖν· ἔξουσι γὰρ μεγάλῳ χα-
ρειν, οἱ τῇ ἀγιοτάτῃ θηλείᾳ σε ἑαυτοῦ ἐκείνης ὑπο-
τάξουσιν· ἐυρίσκουσιν ἡδίστῳ παράκλησιν τῷ ἀγίῳ πνεύ-
ματος, οἱ ὑπὲρ ἀγάπης σε, πᾶσαν τέρψιν σαρκικὴν
ὑπερβαλόντων. ὅτι τρυφεύονται μεγάλης ἐλευθερίας τ' νοῦ,
οἱ σενίαν

qui arctam pro nobis. *seruo* ingrediuntur viam,
& omnem mundanam neglexerint curam.

6. O grata & iucunda Dei seruitus, qua homo
veraciter efficitur liber & sanctus? O sacer status
religiosi famulatus, qui hominem angelis red-
dit aequalem, Deo placibilem, Damoniis ter-
ribilem, & cunctis fidelibus commendabilem.
O amplectendum, & semper optandum seruitu-
um, quo summum promeretur bonum, & gaudi-
um acquiritur, sine fine mansurum.

C A P. XI.

*Quod desideria cordis examinanda sunt,
& moderanda.*

1. Fili, oportet te adhuc multa addiscere, quæ
necdum bene didicisti. Quæ sunt hæc Do-
mine? Vt desiderium tuum, ponas totaliter se-
cundum beneplacitum meum: & tu ipsius a-
mator non sis, sed meæ voluntatis cupidus æmu-
lator. Desideria te sæpe accendunt, & vche-
menter impellunt: sed considera, an propter ho-
norem meum, an propter tuum commodum ma-
gis mouearis. Si ego sum in causa, bene conten-
tus eris, quomodocunque ordinauero: si autem
de proprio quæsitum aliquid latet, ecce hoc est,
quod te impedit & grauat.

2. Caue ergo, ne nimium innitaris super desi-
derio præconcepto, me non consulto: ne forte
postea poeniteat, aut displiceat, quod primo pla-
cuit, & quasi pro meliore zelasti. Non enim o-
mnis affectio, quæ videtur bona, statim est se-
quenda: sed neq; omnis contraria affectio ad pri-
mum fugienda. Expedi interdum refrenatione
vii, etiam in bonis studiis & desideriis: ne per
impor-

αὶ ἐν τῷ ὁδῷ ὑπερῖτε σὺν τῷ πνεύματι
καὶ κοσμικῆς φρονήσεως ἀμελήσαντες.

5. Ὡς τὴν χαρίεστος καὶ ἡδύς δαλείας τῆς Θεοῦ, ἣ ὁ
ἄνθρωπος ἀλλοθὺς ἐλάνθῃ καὶ ἅγιος ὁποῖται. ἢ τὴν
ἀγίας καταστάσεως τῆς ἀσκητικῆς νουθεσίας, ἣ τὸν
ἄνθρωπον τοῖς ἀγγέλοις ὅμοιον, τῷ Θεῷ χαριέντα,
τοῖς δαιμονίοις φοβερὸν, καὶ ταῖς πνεύματι ἀγαπῶν κα-
τερράζειται. ὡς τὴν ὑπερσδέκτη καὶ ἐξουκτῆς δαλεί-
ας, ἣ τῆς μεγίστης ἀγαθῆς ἀξιοι γινόμεθα, καὶ τὴν χαρὰς
ἀπεράτως τυγχάνομεν.

Κεφ. 4.

Ὅτι τὰς τῆς καρδίας ὁπθυμίας χεὶρ ἐξετάζειν καὶ
χαλιναγωγεῖν.

Α. Τὸ ἔκνον, ἔπ πολλὰ δεῖτε μαρτυρεῖν, ἀμήτωρ εὖ
ἔμαθες. τίνα τὰς ἐστὶ κύριε; ἵνα τῷ ὁπ-
θυμίας σε πρὸς τῷ ὑποκρίαν με πεντελῶς κατε-
θύνης, καὶ μὴ φίλαυτος, ἀλλὰ τῷ θελήματός με ὁπ-
θυμικὸς ζηλωτὴς γίνῃ. εἰ ὁπθυμίας πολλὰς σε
διακρίσεις, καὶ σφόδρα παροξύνουν, ἀλλὰ σκόπη, εἰ διὰ
τῷ πικρῷ με, ἢ διὰ τῷ ἀφέλειάν σε μάλλον ἂν
ἐπαχθῇς. εἰ δὲ ἐμὲ τὸ γλῆται, αὐταρκῶς ἔξεις,
ὅπως ἐν δὴ διαπύῳ. εἰ δὲ πῶς ἰδίᾳ κέρδεις ὑπερ-
πλητῇ, ἰδὲ πῶς ἐστὶ τὸ ἐμποδίζον σε καὶ βαρύνον.

Β. Φυλάτεις τοίνυν, ἅπαντες εἰσελθὲς τῇ ὁπθυμίας
τῇ ὑπερεγγενομένη σοι, ἐμὲ οὐ συμβαλεὺς θέντος. μή-
πως ὑπερὸν μετανόησιν, ἢ ἀπαρέσῃ, ὁ πρῶτος ἦρεται καὶ
ὡς, πῶς ἐέλπεν ὃν ἐζήλωσας. ὁ γὰρ δεῖ πᾶν πάθος τὸ
καλὸν εἶναι δοκεῖν, ὁ δὲ Θεὸς διώκειν, οὐδὲ πᾶν ἐναντίον,
καταρχὰς φεύγειν. λυσιτελεῖς ὅσοιτε καὶ τὰ καλὰ ὁπ-
θηδεύματα, καὶ τὰς ὁπθυμίας χαλιναγωγεῖν, ἵνα μὴ
εἰ ἀγα-

importunitatem, mentis distractionem incur-
ras; ne alijs per indisciplinationem, scandalum
generes: vel etiam per resistantiam aliorum, su-
bito turberis & corruias.

3 Interdum verò oportet violentia vti, & vi-
riliter appetitui sensitivo contraire, nec aduer-
tere quid velit caro, & quid non velit: sed hoc
magis satagere, vt subiecta sit etiam nolens spi-
ritui. Et tandiu castigari debet, & cogi serui-
tuti subesse, donec parata sit ad omnia, paucis-
que contentari discat, & simplicibus delectari,
nec contra aliquid inconueniens mullitare.

CAP. XII.

*De informatione patientia, & luctamine ad-
uersus concupiscentias.*

1. **D**omine Deus. vt video, patientia est mihi
valde necessaria: multa enim in hac vita,
accidunt contraria. Nam qualitercunque or-
dinauero de pace mea, non potest esse sine bel-
lo & dolore vita mea. Ita est fili. Sed volo te,
non talem querere pacem, quæ temptationibus
careat, aut contraria non sentiat: sed tunc etiam
estima te pacem inuenisse, cum fueris varijs tri-
bulationibus exercitatus, & in multis contrarie-
tibus probatus.

2. Si dixeris, te non posse multa pati, quomo-
do tunc sustinebis ignem purgatorij? De duo-
bus malis, minus est semper eligendum. Vt ergo
æterna futura supplicia possis euadere, mala
præsentia studeas pro Deo æquanimitè tolerare.
An putas, quòd homines seculi huius, nihil vel
parum

ὅτι τὴν ἀπειθευσίαν τοῦ ἄλλου σπασθῆναι, ἢ τὴν
τῶν ἄλλων ὁρτίσασιν, ταχέως παρά τῃ κατὰ
πίστιν.

γ'. Εὐνότε δ' ἐπ' ἀναγκὰς εἰς ῥῆσιν, καὶ τῇ ἀποδοτι-
κῇ ὁπιθυμία ἀνδρείως ἀντιστείν, καὶ οὐ παροτρύνειν,
τί ἂν ἢ σάβξ βέλῃται, ἢ οὐ βέλῃται, ἀλλὰ μᾶλλον
συστάζειν, ὅπως καὶ ἄλλα τῷ πνεύματι ὑποταχθῇ.
καὶ ἐπὶ τοῦτο δεικνύειν ὑποταχθῆναι καὶ ἀναγκά-
ζεσθαι δελέειν, ἐφ' ὅσον ἐπιμέλως ἔχει πρὸς πάντα, καὶ
μνησθῆναι ὁλίγοις ἀγαπᾶν, καὶ τοῖς ἀπλοῖς ἡδοναῖς, ἢ
δὲ κατ' ἐκτελέματός τινος γογγίζειν.

Καθ. β'.

Περὶ τοῦ πνεύματος τ' ὑπομονῆς, καὶ τ' πάλης τῆς
πρὸς τὰς ὁπιθυμίας.

α'. **Κ**Τρις ὁ θεός, ὡς κεκοιμήσθαι, ὑπομονῆς μεγάλως
χρεῖται ἔχει. πολλὰ γὰρ ἐκτελέματα ἐστὶν τὰ
εἰς συμβαίνει. ὅπως γὰρ ἂν τὰ τ' εἰρήνης με δια-
τάξω, ὡς ὁσος με πόλεμος καὶ ἄλλος εἶναι οὐ δύναται.
καὶ τέκνον. πλὴν οὐ θέλω σε ποιᾶν τὴν εἰρήνην ζη-
τεῖν, ἢ τ' κωλύσας ἀπεστῇ, καὶ τ' ἐκτελέτων οὐκ ἀδύνα-
τον. ἀλλὰ, καὶ τὸ τὴν εἰρήνην εὐρεῖν δεκά, ὅταν ποι-
κίλως ἐλπίσῃς ἀσκηθῆς, καὶ πολλοῖς ἐκτελέμασι δο-
κιμασθῆς.

β'. Εάν εἴπῃς, ὅτι ἐχ οἶδ' εἰ πολλὰ παθεῖν,
πῶς τότε τὸ καθαρικὸν πῦρ ὑπερμένῃς ἐν θυοῖν κα-
κῶν, τὸ ἡθὺν αἰεὶ ἀρετῆν. ὅπως οὖν τὰς μαλλίστας
ἀφαιρῇς πικρίας ἐκφυγεῖν θλιψηδῆς, τὰ παρόντα
κακὰ ὑπὲρ τοῦ θεοῦ ἀναπαχθῆς φέρειν σπείλαζε-
μὴ τοῦ ἀνδράπος τῆς κόσμου οὐδὲν, ἢ ὁλίγον
ὑπερμέν.

patitur. Nihil hoc inuenies, etiam si de-
sed habent, inquis, multa
et propria sequuntur volun-
tates: ideoq; te parum ponderant suas tribula-
tiones. Esto, ita sit, vt habeant quicquid volue-
rint: sed quandiu putas durabit?

3. Ecce, quemadmodum fumus deficient ab-
undantes in saeculo. & nulla erit recordatio pra-
teriorum gaudiorum. Sed & cum adhuc viuunt,
non sine amaritudine & taedio ac timore, in eis
quiescunt. Ex eadem namque re, vnde sibi de-
lectationem concipiunt, inde doloris poenam
frequenter recipiunt. Iuste illis fit: vt, quia in-
ordinate delectationes quaerunt & sequuntur,
non sine confusione & amaritudine eas ex-
pleant.

4. O quam breues, quam falsa, quam inordi-
nata & turpes omnes sunt? Veruntamen, pra-
ebrietate & caecitate non intelligunt: sed velut
muta animalia, propter modicum corrupti ibi
vitae delectamentum, mortem animae incurrunt.
Tu ergo fili, post concupiscentias tuas non eas,
& a voluntate tua auertere. Delectare in Do-
mino, & dabit tibi petitiones cordis tui.

5. Etenim si veraciter vis delectari, & abun-
dantiùs à me consolari: ecce in contemptu o-
mnium mundanorum, & in abscissione omnium
infimarum delectationum, erit benedictio tua, &
copiosa tibi reddetur consolatio. Et quanto te
plus ab omni creatura tum solatio subtraxeris,
tanto in me suauiores & potentiores consolati-
ones inuenies. Sed primo, non sine quadam tri-
stitia & labore certaminis, ad has petiti-
ones. Obstat inolitae consuetudo, sed meliori
consue-

φέρω τάς τας ζητήσεις. ἀλλ' ἔχουσιν, φη, πολλὰς τέρψεις.
καὶ τὰς ἰδίας ποροῦσθαι δύνανται, διὰ τὰς θλίψεις αὐ-
τῶν ἰδίαν σκευάσασθαι. ἀλλ' ἐχουσιν, ὅτι αὐτὸ ἐλάττωται.
ἐφ' ὅσον ἄρα τὸ τοιοῦτον διαμενεῖ;

γ'. Ἰδὲ οἱ ὁμοιωθέντες εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς καὶ πρὸς ἐκ-
λείψουσιν. καὶ οὐδεμία ἀνάγκη τοῖς τῶν παρεληλυθειῶν
χαρῶν ἔσται. πρὸς δὲ τούτοις ἐτι ζῶντες, ἀπικρας, ἀλύ-
πως, καὶ ἀφόβως ἐν αὐτοῖς οὐχ ἡσυχάζουσιν. ἐκ τῆς γὰρ
αὐτῆς, ὅθεν ἡδονῇ αὐτοὶ λαμβάνουσιν, ἐκείθεν τὴν τῆς
λύπης τιμωρίαν πολλὰς ὑποέχουσιν. τὸ τοιοῦτον δ' εἰκότως
αὐτοῖς συμβαίνει. ἵνα ὅπως τέρψεις ἀπικτως ζητή-
σι καὶ θηρέουσιν, ἀνευ ἀχόνης καὶ πικρίας αὐτὰς οὐκ
ἐλαττωθῶσι.

δ'. Ὡς βραχεῖα, ὡς φευδεῖς, ὡς ἄτακτοι καὶ ἀχρεῖ
παταῖ εἰσιν; καὶ τοὶ ὑπομίσθους καὶ τυφλοὶ πτωχοὶ οὐ γι-
γνώσκουσιν, ἀλλ' ὡς καὶ φανερὰ, διὰ μικρὰν τερπωλὴν
τῆς φθαρτῆς ζωῆς, εἰς τὸν τῆς ψυχῆς θάνατον ἐμπίπτου-
σι. συγνῶστοί γενοιτο, ὅτι σὺ τὸ πᾶν θυμῶν σε μὴ παρέναι,
καὶ ἀποτρεφέων σε καὶ ὑπὸ κατὰ τρυφήσιν τῆς κυρίας
καὶ λαοῦ σοὶ τὰ ἀγνῶστα τῆς καρδίας σε.

ε'. Εἰ γὰρ αὖ, ἡ τῆς ἡρώδου καὶ τῆς παρὰ τερσιν ὑπὸ ἐμῶν
παρακαλεῖται ἐθέλει, ἰδὲ οὐ γὰρ κατὰ τὸ νοσηρὸν πάν-
των τῆς κοσμουμένης, καὶ ἐν τῇ ἀποτομῇ πάντων τῶν κατὰ
τῆς ψυχῆς ὁλοκρία σε ἔσται, καὶ ἄ, θάνατος πορὰ. οὐδὲ σοὶ
δοξοῦσιν, καὶ ἡ σκευή σου ἐν πάσῃ πορκαλλήτως
ἐκπλεάν σε ὑπερέχουσα, γὰρ ταῦτα καὶ ἰδίαι καὶ δωρεῶν
τέρψιν πορκαλλήτως ἐνέμοι. ἐν τῇ. ε'. ἀλλὰ καὶ ἡ καὶ τῆς
ταύτης ἀνευ λύπης τῆς καὶ ἐν τῇ τῆς καὶ ἐν τῇ τῆς καὶ ἐν τῇ
ἐξ. ἀποτρεφέων τῆς καὶ ἐν τῇ τῆς καὶ ἐν τῇ τῆς καὶ ἐν τῇ
ἐκπλεάν

consuetudine deuincetur. Remurmurabit caro: sed feruore spiritus frenabitur. Instigabit & exacerbabit te serpens antiquus: sed oratione fugabitur: insuper & labore vili, aditus ei magnus obstruetur.

CAP. XIII.

*De obedientia humilis subditi, ad exemplum
IESV Christi.*

1. **F**ili, qui se subtrahere nititur ab obedientia, ipse se subtrahit à gratia. Et qui querit habere priuata, amittit communia. Qui non libenter & sponte, suo superiori se subdit, signum est, quod caro sua necdum perfectè sibi obedit, sed sæpè recalcitrat & remurmurat. Disce ergo celeriter superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subiugare. Citiùs namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit deuastatus. Non est molestior & peior animæ hostis, quàm tu ipse tibi, non bene concordans spiritui. Oportet omninò, verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis praualeere aduersus carnem & sanguinem.

2. **Q**uia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plenè te resignare aliorum voluntati trepidas. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis es & nihil, propter Deum te homini subdis: quando ego omnipotens & altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humili-
ter subieci? Factus sum omnium humili-
mus & infimus, ut tuam superbiam mea
humili-

καλῶς ἐκτελέσας τὴν ἐντολήν σου
λά τῇ τῷ πνεύματος ζῶσθ χαλινὰ τῶν ὀρέων σου παρο-
ξυνεῖς καὶ πικρῶσαι σε ὁ ἀρχαῖος ὄφις, ἀλλὰ τῇ προσευ-
χῇ φυλάσσεται, ἐπὶ δὲ καὶ διὰ χρησίσμους πόνους ἡ
πρόσοδος ἐκ μέρους πολλῶν αὐτῷ διακλείεται.

Κεφ. ιγʹ.

Περὶ τῷ ὑποτακῆς τῷ ταπεινῷ ἀρχομένῳ πρὸς τὸ
τῷ Χριστῷ παραδειγμα.

Α. Τεκνον, ὁ τῷ ὑποτακῆς ἑαυτὸν ὑποτάσσῃ ὅτι
χειρῶν, ἑαυτὸν τῷ χάριτι τοῦ ὑποτάσσῃ καὶ ὁ πα-
τὴρ ἔχειν ὅτι θυμῶν, τῶν κοινῶν ὁπορεύεται. ὁ εὖ
ἀσμένως καὶ ἐκκρίσας τῷ προστάτῃ αὐτοῦ ὑποτακῶν,
ὁμοῖ, ὅτι ἔπω ἡ σὰρξ αὐτῆς τελείως ὑποτακῆς αὐτῷ,
ἀλλὰ πολλάκις ἀναλακτίζει καὶ καταγογγίζει. μάν-
θανε ἐν τῷ προστάτῃ σου ὑποτακῆς τάσσειται, εἴ
σάρκα σου ὑπὸ σὲ ποιείσθαι ὅτι θυμῶν. τάχιον γὰρ
ὁ ἔξω ἐχθρὸς νικάται, τῷ ἐνδοτέρῳ ἀνδρώπῳ ἐδου-
λωμένῳ. ἐκ ἐστὶ δουχερέστερον καὶ κακίαν τῷ ψυχῆς
ἐχθρὸς, ἢ σὺ σεαυτῷ, μὴ καλῶς τῷ πνεύματι ὁμοιω-
μένῳ. δεῖ παντελῶς ἀληθινῶς σε καταφρόνησιν
σεαυτῷ προσλαβεῖν, εἰ τῷ σαρκὸς καὶ τῷ αἵματος πα-
ρῆσθαι ἐθέλεις.

Β. Οἱ σεαυτὸν ἐπὶ λίαν ἀτάκτως ἀγαπᾷς, διὰ
τῷ τῷ θελήσει ἄλλαν παντελῶς σεαυτὸν ὑποτάσ-
σθαι κατοκτεῖς. τί δὲ μέγα, εἰ αὐτὸν ἀποδίδως αὐτῷ καὶ μη-
δὲν, διὰ τὸν θεὸν τῷ ἀνθρώπῳ σε ὑποτάσσεις, ἐπειδὴ
ἐγὼ παντοδύναμος καὶ ὑψιστος, ὁ πάντα ἐκ μηδενὸς
κτίσας, ἑμαυτὸν τῷ ἀνθρώπῳ διὰ σε ταπεινῶς
ὑποτάσσει; πάντων ταπεινότητος καὶ κατώτα-
τος γέγονα, ἵνα τίς ὑποτασσάμενος σου τῷ
ταπεινῷ.

humilitate vinceris. Disce obtemperare pulvis. Disce te humiliare terra & cinis, & sub omnium pedibus incuruare. Disce voluntates tuas frangere, & ad omnem subiectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te viuere: sed ira subiectum & paruulum te exhibe, vt omnes super te ambulare possint & sicut lutum platearum conculcare. Quid habes homo inanis conqueri? Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti, & internum multoties irreuisti? Sed pepercit tibi oculus meus, quia pie iosa fuit anima tua in conspectu meo: vt cognosceres dilectionem meam, & gratus semper beneficijs meis existeres: & vt ad veram subiectionem & humilitatem, te iugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAP. XIII.

De oculis Dei iudicis considerandis, ne extollamur in bonis.

1. Nonas super me iudicia tua Domine, & timore ac tremore concutis omnia ossa mea, & expanseit anima mea valde. Sto autonitus, & considero; quia celi non sunt mundi in conspectu tuo. Si in angelis reperisti prauitatem, peccamen pepercisti, quid fiet de me? Ceciderunt stellas de calo, & ego pulvis quid praesumo? Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima: & qui comederant panem angelorum, vidi siliquis delicta i porcorum.

2. Nulla

ταπεινότητι μα νικήσης. μά θανε αποδεχόμενοι.
μά θανε ταπεινώσασθε γῆν καὶ ἄνθρωπον, ὅτι πε-
δὼν ἀπάνταν ὁ πνεύματιν. μά θανε τοῖς φρονησιν
σε θελεῖν, καὶ πρὸς πάντα ὁπτασίμους φρονησιν
ἔχουσιν.

γ'. Εὐκαίως κατὰ σοῦ, καὶ ἐκ ἑαυτοῦ ὄγκον ἐν σοὶ ζῆν,
ἀλλ' ἔτιως ὑπομένον καὶ μικρόν σε παρέχει, ἵνα πάντες
ἐπὶ σε ὁπτεύουσιν, καὶ ὡς πηλὸν πλατειῶν καταπατεῖν
δυνάσῃσι. τίς σε ἀνδραπεμάτα μεμφιμειρεῖν;
τίς σε ἀμαρτανὰ δὴ πλέγειν τοῖς ἐνεδίξασί σοι
διωχῶς τοσούτοις τῶν θεῶν φρονησιν, καὶ πολλὰς τῶν
ἀδελφῶν ἐνοχὸς γεγονώς; ἀλλ' ἐφείσται σε ὁ ὀφθαλμὸς
μου, ὅτι ἡ ψυχὴ σε ἐν πνεύματι ἐγένετο ἐνώπιόν μου, τὸ γινώ-
σκω σε τὴν ἀγάπῃ μου, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐργασιμῶν μου
αἰεὶ ὀφθαλμοῖς σου γινώσκω, τῇ τε ἀληθείᾳ ὑποταγῇ καὶ
ταπεινότητι ἀδικείῃς φρονησιν, καὶ τὴν ἐξουσίαν
καταφρόνησιν ὑπομονῇ πικρῶς καρτερεῖν.

Κε φ. ι δ'.

Περὶ τῶν ταπεινῶν κρίματι τῶν θεῶν σκοπεῖν, τῇ μὴ
ἡμᾶς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἐπαρδύνει.

α'. **Ε**πιβροχῶς μοι, τὰ κρίματά σε, κύριε, καὶ φόβος καὶ
τῆς μοῦ διασείεις πάντα τὰ ἔσθ' μου, καὶ ἡ ψυχὴ
μου σφόδρα ἐν θαμβή. ἔσθ' ἡ ἀπάληκτος, καὶ σκο-
πῶ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι καὶ ἄγγελοι εἰπὼν ἐκαστὸν σε. εἰ ἐν τοῖς
ἀγγέλους πονηρίαν εἶδες, καὶ ἐκ ἐφείσας, τί συμβεῖτε-
ταί μοι; ἔπεσον οἱ ἀστέρες ἐν τῇ κεφαλῇ σου, καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ
πνεύματος ἀνάνω; ἂν τὰ ἔργα ἐστὶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, οὕτως
εἰς τὰ κατώτατα ἔπεσον. καὶ τὸ πᾶν ἄρτον τῶν ἀγ-
γέλων φαγόντας, τοῖς κερατοῖς τῶν χοίρων ἡδονήσας
ἐσθ' ἡ κεφαλή.

2. Nulla est ergo sanctitas, si manum tuam Domine subtrahas. Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas. Nulla iuuat fortitudo, si conseruare desinas. Nulla secura castitas, si eam non protegas. Nulla propria prodest custodia, si non adsit tua sacra vigilantia. Nam relictis, mergimur & perimus: visitati verò, erigimur & viuimus. Instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur: tepeſcimus, sed à te accendimur.

3. O quam humiliter, & abieſtè mihi de me ipſo ſentiendum eſt: quàm nihili pendendum, ſi quid boni videar habere. O quàm profandè ſubmittere me debeo, ſub abyſſalibus iudicijs tuis Domine: vbi nihil aliud me eſſe inuenio, quàm nihil & nihil. O pondus immenſum: o pelagus intransſnatabile: vbi nihil de me reperio, quàm in toto nihil. Vbi eſt ergo latebra gloriæ? vbi confidentia de virtute concepta? Abſorpta eſt omnis gloriatio vana, in profunditate iudiciorum tuorum ſi per me.

4. Quid eſt omnis caro, in conſpectu tuo? Nunquid gloriabitur luxum, contra formantem ſe? Quomodo poteſt erigi vaniloquio, cuius cor in veritate ſubiectum eſt Deo? Non cum totus mundus eriget, quem veritas ſibi ſubiecit; nec omnium laudantium ore mouebitur, qui totam ſpem ſuam in Deo firmauit. Nam & ipſi, qui loquuntur, ecce omnes nihil, deficient enim cum ſonitu verborum: Veritas autem Domini manet in æternum.

Ε'. Οὐδεμία τοίνυν ἀγιοτης ἐστίν, εἴ τ' χεῖρα σὺ κυρτο
ὑφίλλῃς. ἔδεμία σοφία λυσιτελεῖ, εἰ κ' ὑβερνῶν λή-
γῃς. ἔδεμία ἰσχύς ἀφελεῖ, εἰ διασώζαν πάνη. ἔδεμία
ἀγνεία ἀσφαλῆς, εἰ αὐτῆς ἐχ' ὑπερασπίσεις. ἔδεμία
ἰδία φυλακὴ συμφέρει, εἰ μὴ ἡ ἀγία ἀρξυπνία σου
παραγίνεται. ἡμεῖς μὲν γὰρ κατὰ λειφθέντες, κατὰ
πονηζόμεθα καὶ ὑπολλύμεθα· ὁποσοπιθύντες δ' ἐ-
γειρόμεθα καὶ βίβωμεν. ἀείδωσι δὲ τυγχάνομεν, ἀλ-
λὰ διὰ σὺ βεβαυόμεθα· χλιαγόμεθα, ἀλλ' ὑπὸ σοῦ
ὀδρακαγόμεθα.

Ζ'. Ως ταπεινῶς καὶ ὀυτελῶς δεῖ ἐμὲ πρὸς ἐμαυτῷ
γινώσκειν· ὡς ἑθελὺς τιμᾶν, εἰ π' ἀγαθὸν ἔχεν δοκᾶ.
ὡς βαδέας ὑπὸ τῷ τ' κριμάτων σου ἄβυσσος ταπει-
νῶσαί με ὀφείλω, κύριε· ὅπε μὴδὲν ἄλλο ἐμὲ ἔντω
εὐρίσκω, ἢ μὴδὲν καὶ μὴδὲν. ἃ κάρως ἀμέτρητον· ἃ πέ-
λαγος ἀδιάνηκτον, ὅπε πρὸς ἐμὲ μὴδὲν εὐρίσκω· εἰ
μὴ ἐν τῷ ὅλῳ μὴδὲν. πᾶ τοίνυν ἐστὶν ἡ τ' δόξης ὀπολυ-
φία; πᾶ ἡ πεποιθήσις, ἡ ἐν τ' ἀρετῆς γηρομένη; κατε-
πόθη πάντα ἡ ματαία καύχησις, εἰ τῷ βιάσει τῶν
κριμάτων σου τ' ἐπ' ἐμέ.

Η'. Τί πάντα σάρξ ἐστὶν ἐνώπιον σου; μὴ καυχῆσι-
ται ὁ πηλὸς κατὰ τὴν πλ. ἄπτοντος ἑαυτὸν; πῶς ἐπαρῶν-
ται δύναιται, οὐ πινος καρδία ἀληθῶς ὑπετάσσεται τῷ
θεῷ; οὐκ αὐτὸν ὅλος ὁ κόσμος ἐπαρεῖ, ὃν ἡ ἀλήθεια
ἑαυτῇ ὑπετάσσει, ἐδὲ πάντων ἐπαγίντων ἑξήματα καὶ
ἡ ἐπιστολὰς πᾶσαν ἐλπίδα αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ ἐβελήσεται.
γὰρ καὶ αὐτοὶ οἱ λαλοῦντες, ἰδὲ πάντες οὐσίαν· ἐκ-
είψον γὰρ μετ' ἡχῆς τῶν ῥημάτων· ἡ δ' ἀλήθεια
τῷ κυρίῳ μένει εἰς αἰῶνα.

CAP. XV.

*Qualiter standum sit & dicendum in omni
re desiderabili.*

1. **F**ili, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita. Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo. Domine, si mihi videris expedire, & vtile esse probaueris; tunc dona mihi hoc vti, ad honorem tuum. Sed si mihi nocuum fore cognoueris, nec animæ meæ saluti prodesse, aufer à me tale desiderium. Non enim omne desiderium est à Spiritu sancto, etiam si homini videatur rectum & bonum. Difficile est pro vero iudicare, vtrum spiritus bonus, an alienus te impellat, ad desiderandum hoc vel illud: an etiam ex proprio mouearis spiritu. Multi in fine sunt decepti, qui primò bono spiritu videbantur inducti.

2. Igitur semper cum timore Dei & cordis humilitate, desiderandum est & petendum, quicquid desiderabile menti occurrit: maximeque cum propria resignatione, mihi totum committendum est, atque dicendum: Domine, tu scis qualiter melius est, fac hoc vel illud, sicut volueris. Da quod vis, & quantum vis, & quando vis. Fac mecum, sicut scis, & sicut tibi magis placuerit, & maior honor tuus fuerit. Pone me, vbi vis, & liberè age mecum in omnibus. In manu tua sum, gyra & reuersa me per circuitum. En seruus tuus ego, paratus ad omnia: quoniam non desidero mihi viuere, sed tibi: vnam dignè & perfectè.

Oratio pro beneplacito Dei persiciendo.

I. COR

Πᾶς δ' εἴχεν καὶ λέγειν ἐν παντὶ ὁπιποθήτω

πράγματι.

α. **Τ**εκνον, ἔτως εἰπέ ἐν παντὶ πρᾶγματι· κύριε,
εἰ ἔγω γίνεσθαι δουλοκία ἑμφορεθὲν σε, τὸ το γέ-
νηθήτω. κύριε, εἰ ἐστὶ δόξα σε, γνησθήτω τὸ ἐν τῷ
ὀνόματί σε. κύριε, ἐὰν τὸ το συμφέρον μοι γινώσκῃς,
καὶ χηπμον εἶναι νομίζῃς, τότε χάρισθί μοι τέτοιο χη-
σῶν εἰς τὴν δόξαν σε· ἐὰν δὲ βλαβερὸν μοι, καὶ τῇ τῆς
ψυχῆς με σωτηρίᾳ ἐκ ἀφέλιμον γνησόμενον κατί-
δης, ἄρον ἀπ' ἐμοῦ τοιαύτῳ ὁπιθυμίαν, ἐ γὰρ πάντα
ὁπιθυμία ἀπὸ τοῦ ἀγίου πνεύματος ἐστίν, εἰ καὶ τῷ δι-
δράκῃ ὁρᾷ καὶ καλὴ εἶναι δοκεῖ. χαλεπὸν ἐστὶν ἀλη-
θῶς διαγινώσκειν εἰ τὸ πνεῦμα ἀγαθόν, ἢ ἀλλότριον,
εἰς τὸ τέτοιο, ἢ ἐκείνο ὁπιθυμεῖν σε ἐπάγει, ἢ ἐξ ἰδίου
πνεύματος παρορμῶ. πολλοὶ γὰρ ἐπὶ τέλει ἠπάτησαν,
οἱ πρῶτον τῷ ἀγαθῷ πνεύματι ἐπαχθῆναι δόξαντες.
β'. Χρὴ μὲν ἐν αἰετὰ μετὰ τοῦ φόβου σε καὶ τῆς ταπει-
νότητος τοῦ καρδίας ὁπιποθεῖν καὶ εἰπεῖν, ὅτι ἐν ὁπιπό-
θητον τῷ νόῳ ἐπέρχεται· μέλιστα δὲ μετὰ πάτης ἀ-
παρηύσεως ὅλον μοι ὁπιτρέπειν, καὶ λέγειν· κύριε, σὺ
γινώσκεις, πῶς βέλπὸν ἐστὶ ποίησον τὸ το, ἢ ἐκείνο, κα-
θὼς σὺ βούλει. θλὺς ὅ, τι θέλεις, καὶ ὅσον θέλεις, καὶ ὁπό-
τε θέλεις. ποίησον μετ' ἐμοῦ καθὼς ἐπίστασαι, καὶ κα-
θὼς μαλὺν σοὶ ἀρέσθι, καὶ μείζων δόξα σε γνησεται.
τίθετί μοι, ὅπερ ἀν' ἐθέλης, καὶ ἐλευθέρως μοι χησῶν ἐν
πάσιν· ἐν χειρὶ σὺ εἰμι, σπένδε καὶ ἀνάσπενδε με κύριε.
ἰδοὺ ἐγὼ δούλος σε εἰς πάντα ἔτοιμος ὑπαρχων· ὅτι ἐκ
ἐμοῦ, ἀλλὰ σοὶ ὁπιθυμῶ βιάσθαι· εἴθε ἀξίως καὶ τελείως.
Εὐχὴ ὑπὲρ τοῦ δουλοκίαν τοῦ σε διατελεῖν.

1. **C**oncede mihi benignissime Iesus gratiam tuam, ut tecum sit, & tecum laboret, tecumque in finem v. que perseveret. Da mihi, hoc semper desiderare & velle, quod tibi magis acceptum est, & charius placet. Tua voluntas, mea sit: & mea voluntas, tuam semper sequatur, & optimè ei concordet. Sit mihi vnum velle & nolle tecum: nec aliud posse velle aut nolle, nisi quod tu vis & nolis.

2. Da mihi omnibus mori, quæ in mundo sunt: & propter te amare contemni, & nesciri in hoc seculo. Da mihi super omnia desiderata in te requiescere & cor meum in te pacificare. Tu vera pax cordis, tu sola requies: extra te, dura sunt omnia & inquieta. In hac pace, in idipsum, hoc est, in te vno summo æterno bono, dormiam & requiescam. Amen.

CAP. XVI.

Quod verum solatium, in solo Deo est querendum.

1. **Q**uicquid desiderare possum, vel cogitare ad solatium meum, non hic expecto, sed in posterum. Quod si omnia solatia mundi solus haberem, & omnibus delitijs frui possem: certum est, quod diu durare non possem. Vnde non poteris anima mea plenè consolari, nec perfectè recreari: nisi in Deo consolatore pauperum, ac susceptore humilium. Expecta modicum anima mea, expecta diuinum

p. 192.

11 συμπαρέσσαι μοι κοπιάσῃ, καὶ ὥς τῷ τέλει σου
διατελέσῃ μοι. δός μοι τὸ πάντοτε ὀπιποθεῖν καὶ
βέλεσθαι, ὅ, π σοι χαρίεστέρον γίνεσθαι, καὶ μάλλον ἀρέσκει.
τὸ θέλω μὲ σε, ἐμὸν γένοιτο, καὶ τὸ ἐμὸν θέλημα, αἰεὶ
τῷ σὺ ἔσταιτο, καὶ κάλλιστα αὐτῷ ὁμογνωμονήσῃ. εἴ μοι
τοῖς αὐτὸ ἐθέλεις, καὶ οὐκ ἐθέλεις μετὰ σοῦ, καὶ ἐκ ἄλ-
λο δυνάμει βούλεσθαι, καὶ οὐ βέλεσθαι, εἰ μὴ ὅ, π σὺ
ἐθέλεις καὶ οὐκ ἐθέλεις.

6. Χάρισαί μοι πᾶσι τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ ὄντι
θανεῖν, καὶ διὰ σε φιλήσῃ τὸ καταφρονεῖσθαι, καὶ ἀ-
γνοεῖσθαι ἐν τέτῳ τῷ κόσμῳ. δός μοι ὑπὲρ πάντα ἐ-
πιπόθητα ἐν σοὶ ἀναπαύεσθαι, καὶ τίλῃ καρδίαν μου ἐν
σοὶ εἰρηνεύειν. σὺ ἀληθινὴ εἰρήνη τῇ καρδίᾳ, σὺ μόνος
ἀνάπαυσις. ἔξω σε, πάντω σκληρὰ καὶ ἀνίσυχα
ὑπάρχει. ἐν ταύτῃ τῇ εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὗτ' ἔστιν,
ἐν σοὶ μόνος, μεγίστος, καὶ ἀσύντακτος ἀγαθὸς ποιηθῆσθαι
καὶ ὑπαύσῃ. Ἀμήν.

Καθ. 15.

Ὁ π' ἀληθινὴν παραμυθίαν ἐν μόνῳ τῷ θεῷ
ζητήσας.

α. Ὅτι πνοσὴν ὀπιθυμεῖν, ἢ ἐπιθεῖν εἰς τὴν παραμυ-
θίαν με δυνάμεσθαι, ἐκ ἐνθαδὲς, ἀλλ' ἐν τῷ μίλ-
λοντι περὶ σοῦ. εἰ πάντας παρακλησὶς τῷ κόσμῳ μόν-
ῳ εἶχον, καὶ πασῶν τρυφῶν δοτολαύειν ἐδυνάμην,
σηλὸν ἔστιν, ὅτι πολὺν χρόνον διαμείνειν ἐκ ἀν' ἐδύνα-
το ὑπὲρ ψυχὴν μου οὐχ οἶσά τε γίνῃ ἐκ πλείους παρα-
κληθῆναι, ἢ παντελῶς ἡλασθῆναι, εἰ μὴ ἐν τῷ θεῷ τῷ
παρακλητῷ τῷ πτωχῶν, καὶ ὑποδοχῇ τῶν ταπίνων. περὶ
δὲ καὶ μικρὸν ψυχὴν μου, περὶ δόξα τῷ τῷ θεῷ

promissum, & habebis abundantiam omnium bonorum in celo. Si nimis inordinatè ista appetis præsentia, perdes æterna & cælestia. Sint temporalia in usu, æterna in desiderio. Non potes aliquo bono temporalis satiari, quia ad hæc fruenda non es creata.

2. Etiam si omnia creata bona haberes, non posses esse felix & beata: sed in Deo, qui cuncta creauit, tota beatitudo tua & felicitas consistit: non qualis videtur & laudatur à stultis mundi amatoribus: sed qualem expectant boni Christi fideles, & prægustant interdum spirituales ac mundi corde, quæram conuersatio est in cælis. Vanum est & breue, omne humanum solatium. Beatum & verum solatium, quod intus à veritate percipitur. Deuotus homo, ubique secum fert consolaterem suum Iesum, & dicit ad eum: Adesto mihi Domine Iesu, in omni loco & tempore. Hæc mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas & iusta probatio, pro summo solatio. Non enim in perpetuum irasceris, neque in æternum comminaberis.

CAP. XVII.

Quid omnis sollicitudo, in Deo statuenda sit.

Plli, sine me tecum agere, quod volo: ego scio quid expedit tibi. Tu cogitas, vt homo: Tu sentis in multis, sicut humanus suadet affectus.

ἐπαγγελίαν, καὶ ἐξέεις τὴν βουλήν σου παντὶ ἀγαθῷ ἐν
ἔραυ. εἰ ἄνθρωποι ἀτάκτως τέττων ἢ παρόντων ὀρέγη, τὰ
αἰώνια καὶ ἐπεράνια δοτολίσεις. γένοιτο τὰ προσκεῖρα
ἐν χερίσιν, τὰ δ' αἰώνια ἐν ὀμφαίᾳ. ἔχουσιν τ' εἴπνοσ
προσκαίρας ἀγαθῆς κορεσθῆναι, ὅτι εἰς τὸ τέτων δο-
λαύνειν ἐκ ἐκτίστης.

Β'. Εἰ καὶ πάντα τὰ κτισθέντα ἀγαθὰ εἶχες, οὐκ ἂν
ἐδούλωσεν εἶνα βουλήμων καὶ μακαρία, ἀλλ' ἐν τῷ θεῷ
τῶ πάντα κτίσαντι πᾶσα ἡ βουλήμων καὶ μακαρί-
της σε κεῖται, ἡ μὲν οἷα δοκεῖ καὶ ἐπαγγέλλεται τοῖς μα-
καρίοις κοσμοφίλοις, οἷαν δὲ εἰ ἀγαθὸν πρὸς τῷ Χριστῷ
προσδοκῶσι, καὶ οἷας ποτὲ προγέγονται οἱ πνευματι-
κοὶ καὶ καθαροκαρδιοὶ, ὧν πολίτευμα ἐν τῷ ἔραυ
ὑπάρχει. μακάρι καὶ βραχεῖα πᾶσα ἡ ἀνθρωπίνη πα-
ραμυθία ἐστὶ· μακαρία δὲ καὶ ἀληθινή παραμυθία, ἥ
ἐν τῷ παρὰ τ' ἀληθείας λαμβάνεται. βλαβερὸν ἄνθρω-
πος πανταχῇ τ' παράκλητον αὐτῷ τ' Ἰησοῦν μετ' αὐτοῦ
κομίζει, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν· παρὶθί μοι κύριε Ἰησοῦ,
ἐν παντὶ τύπῳ καὶ χρόνῳ. αὐτὴν παρακλήσιν μοι γινέ-
σθω τὸ ἀσμένως ἐθέλῃν πάσης ἀνθρωπίνης παρακλή-
σεως δοτεῖν. καὶ εἰ ἡ παραμυθία σε ἀπέσι, τὸ θέλημά
σε καὶ δικαία δοκιμασίᾳ ὅτι μερίσιν παρακλήσεως
μοι ἔστω. οὐ γὰρ εἰς τέλος ὀργισθήσῃ, ἔδ' εἰς αἰῶνα
μικροῖς.

Κεφ. ιζ'.

Ὅτι καὶ πᾶσαν τὴν μερίμναν ἐπὶ τὸν θεὸν ὀπρ-
ρίττειν.

Α'. Τεκνον, ἔα σὺν με καὶ ἡσυχάζῃ σοι, ὡς ἐδέλω· ἐγὼ οἶ-
δα τὸ συμφέρον σοι. σὺ ἐνδυμῇ, ὡς ἄνθρωπος·
σὺ γνώσεαι ἐν πολλοῖς, καὶ ὡς τὸ ἀνθρώπινον πάθος

affectus. Domine, erum est, quod dicis. Maior est sollicitudo tua pro me, quam omnis cura quam ego gerere possum pro me. Nimis enim casualiter fiat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in te Domine, dummodò voluntas mea recta & firma ad te permaneat, fac de me, quicquid tibi placuerit. Non enim potest esse nisi bonum, quicquid de me feceris.

2. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: & si me vis esse in luce, sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari, sis benedictus: & si me vis tribulati, sis æquè semper benedictus. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare. Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum. Ita libenter debes esse inops & pauper, sicut plenus & dives.

3. Domine, libenter patiar pro te, quicquid volueris venire super me. Indifferenter volo de manu tua, bonum & malum, dulce & amarum, latum & triste suscipere: & pro omnibus mihi contingentibus, gratias agere. Custodi me ab omni peccato, & non timebo mortem nec infernum; dummodò in æternum me non projicias, nec deleas de libro vitæ: non mihi nocebit, quicquid venerit tribulationis super me.

CAP. XVIII.

*Quid temporales miseriae, exemplo Christi
aquamiser sunt ferenda.*

1. Fili, ego descendi de caelo, pro tua salute: suscepi tuas misérias, non necessi.

is. Maio
nis cura
is enim
sollici
volum
fac di
m poted

etus: &
edictus.
s: & li
edictus.
ras am-
ndum
esse in-

icquid
er volo
k a pa-
nibus
custodi
ortem
e non
hi no-
me.

ysifi

a la.
non
ceffi-

συμβάλλει· κύριε, αληθινός· ἐπεὶ κελεύεις. ἡμέ-
ριμνά σε ἡ πόλις ἐμῶ, μείζον ὑπάρχει πάσης ὀπμι-
λίας, ὡς ἐγὼ ποιεῖ ἐμῶ ποιῆσαι δύναμαι. ἄγε γὰρ
τυχερῶς ἴσταται, ὁ πᾶσαν τὴν μέμιναν αὐτῷ ἐπίσ-
τεκ ὑπερρίπτων κύριε, εἴ γε τὸ θέλημα με θυθὺ καὶ ἑ-
κατον τοσούτοις διαμένει, ποῖσον μετ' ἐμῶ πᾶν ὅ, τι αὐ-
τὸν εἰς σοὶ γένηται. οὐ γὰρ δύναται εἶναι κακὸν, ἐπεὶ
μοι ποιήσῃς.

6'. Εἰ ἐν τῷ σκοτεινῷ εἶναι με εἴδεις, ὀλογῇσθι·
καὶ εἰ ἐν τῷ φωτὶ εἶναι με εἴδεις, αὐθις ὀλογῇσθι. εἰ
παρὰ μου εἰδὼς με ἀξιοῖς, ὀλογῇσθι· καὶ εἰ θλίβε-
σθαι με εἴδεις, αὐθις ὀλογῇσθι. τέκνον, οὐτω
καὶ ἔχειν σε, εἰ μετ' ἐμῶ παρκατεῖν ὀπθυμῇς, ἔγω-
γε εἴ σε παρκατεῖν εἶναι εἰς τὸ πάχειν, ὥστε εἰς τὸ
χαίρειν. ἔσως ἀσμένως ἄπορος καὶ πένης εἶναι ὁ φείλεις,
ὡς ἐμπλέας καὶ πλέσιθ'.

7'. Κύριε, ἡδέως ὑπὲρ σε πείσομαι, ἐπεὶ αὐθι-
λῆσθαι μοι ἐπελθεῖν. ἀδιαφόρως δὲ τῷ χειρὸς σου δό-
τε ἔχουσαι εἴδω τὸ κακὸν, καὶ ταῖς ἀνδρῶν, τὸ γλυκὺ καὶ τὸ
πικρὸν, τὸ παρκατεῖν καὶ τὸ λυπηρὸν, καὶ ὑπὲρ πάντων
συμβαινόντων μοι, ὀλογῇσθι. φίλαξέν με ἀπὸ παν-
τὸς κακῆς, καὶ εἴδω τὸν θάνατον, οὐδὲ τὸν ἄδελφον φοβῇσθαι
σομαι· μόνον μὴ εἰς αἰῶνα δορυρῆσαι με, μηδ' ἐκ τῶ
ἐξ ὧς τῆ ζωῆς ἐξαλείψῃς· οὐ βλάψαι με, ἡπσῶν θλί-
ψις ἐπὶ λυγροτάτῃ μοι.

Κεφ. ιβ'.

Ὅτι δὲ ταῖς προσκαίρως ταλαιπωρίας, τῷ παραδείγ-
ματι τῷ Χριστῷ, ὀλογῇσθαι ὑπομένειν.

8'. Τέκνον, ἐγὼ ἐκ τῷ οὐρανοῦ ὑπὲρ τῆς σωτη-
ρίας σου κατέβην· ταῖς ταλαιπωρίαις σε, οὐ

τῇ

necessitate, sed charitate trahente: vt patientiam disceres, & temporales misérias non indignanter ferres. Nam ab hora ortus mei, vsque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris. Defectum rerum temporalium magnum habui: multas querimonias de me frequenter audiui: confusiones & opprobria benignè sustinui: pro beneficijs ingratitudinem recepi: pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maxime, implendo præceptum Patris tui: dignum est, vt ego misellus peccator, secundum voluntatem tuam patienter me sustineam: donec ipse volueris, onus corruptibilis vitæ, pro salute mea portem. Nam etsi onerosa sentitur præsens vita, facta est tamen iam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo, & sanctorum tuorum vestigijs, infirmis tolerabilior & clarior. Sed & multò magis consolatoria, quàm olim in lege vetere fuerat, quum porta cæli clausa persisteret: & obscurior etiam via ad cælum videbatur, quando tam pauci regnum cælorum quarere curabant. Sed neque qui tunc iusti erant & saluandi, ante passionem tuam, & sacræ mortis debitum, cæleste regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias teneor referre, quòd viam rectam & bonam dignatus es mihi & cunctis fidelibus, ad æternum regnum tuum ostendere: Nam vita tua,
via

τῇ ἀναγκῇ, ἀλλὰ τὰ ἀγαθὰ ἐκλυούσης, ὡς ἐν ἐκέρκῃ
ἵνα τὴν ὑπομονὴν κατὰ μάθῃς, καὶ τὰς περὶ σκευὰς
ἀθλητικὰς μὴ βαρέως ἐνέγκῃς. ἀπὸ τῆ γὰρ ἀρας τῆς
γλυνήσεώς με, μέχρι τῆ τελειότης τῆ ἐν τῇ σκευῇ, οὐκ
δοπογέγονέ με ἡ κακοπάθεια. τὴν τῆ βιωτικῶν ὑπο-
ρίαν μεγάλῳ εἶχον· πολλῶν μέμψων τῇ κατ' ἐμοδ
συχνῶς ἤκυσσα· ἀρχικῶς καὶ ἐν εἰδῇ θυγαμένηως ὑπέ-
μεινα· ὥστε τῇ θυεργητικῶν τῇ ἀχαρίσαν ἀπέλα-
βον· ἀντὶ τῶν θαυμάτων, τὰς βλασφημίας, ἀντὶ τῆς
διδασχῆς τὰς ὀπιπμήσης.

Ε'. Κύριε, ὅτι σὺ ἐν τῇ εἰρήνῃ σε ἐκαρτέρησας, ἐν τῇ
μάλιστα πληρώσας τὴν ἐντολὴν τῆ πατρὸς σε, εἰκὸς
καὶ μετ' ἀθλίων ἀμαρτωλὸν κατὰ τὴν ἐλπίσιν σε ἀνε-
ξικακεῖν, καὶ ἕως ἀν' αὐτὸς θελήσης, τὸ τῆ φθαρτῆς ζωῆς
βάρους ὑπὲρ τῆ σωτηρίας με βαστάζειν. καίτοι γὰρ τῆς
παρέσης ζωῆς φορτικῆς ἀδυνάμειδα, ἡμῶς διὰ τῆς
σῆς χάριτος· γινώ μετὰ γλυκύτητος ἐστὶ, καὶ τῇ ὑποδείγ-
ματί σε, καὶ τοῖς τῶν ἀγίων σε ἔχγεσι, τοῖς ἀδυνέσιν
ἀνεκτοτέρα καὶ λαμπροτέρα, πρὸς τέτοις καὶ πολλὰ πα-
ρακλητικωτέρα ἐστὶ τῇ ἐν τῇ πάλαι νόμῳ γλυκαμένης, ὅτε
ἡ τῆ οὐρανοῦ πύλη ἀποκεκλεισμένη διέμενε· καὶ ἡ πρὸς
τὸν ἑρᾶν ὁδὸς σκοτεινότερα ἐδίδκει, οὕτως ὀλίγων
ὡδε τὸ τῆ βασιλείαν τῆ οὐρανῶν ὀπιζητεῖν σπεύδον-
των. ἀλλ' οὐδὲ οἱ τότε δίκαιοι καὶ τῆς σωτηρίας μέτοχοι
τυγχάνοντες, ὡς τῆ πάσας σε, καὶ τῆ ἀγίας θανά-
τε ἐκτίσας τὴν ἐπεράνιον βασιλείαν εἰσελθεῖν
ἐδυνάτο.

Ζ'. Ως πολλὴν χάριν ἀποδιδόναι σοι ὀφείλω, ἀνθ' ὧν
ὡς θυθεῖαν καὶ καλὴν ὁδὸν μοι καὶ πᾶσι τοῖς πιστοῖς εἰς τῇ
ἀγίῳ βασιλείαν σε ὀπιθεῖται ἡ ἐξέλας· καὶ γὰρ ζωὴ σε,
καὶ ὁδὸς

via nostra: & per sanctam patientiam tuam, ambulamus ad te; qui es corona nostra. Nisi tu nos præcessisses & docuisses. quis se qui curaret? Heu, quot longè retroque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent. Ecce, adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis & doctrinis: quid fieret, si tantum lamen, ad sequendum te, non haberemus?

CAP. XIX.

*De tolerantia iniuriarum, & qui se in eo
passens probeatur.*

1. Quid est, quod loqueris fili? Cessa conqueri, considerata mea & aliorum sanctorum passione. Nondum usque ad sanguinem restitisti. Parum est, quod tu pateris, in comparatione eorum, qui tam multa passi sunt, tam fortiter tentati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati & exercitati. Oportet te igitur aliorum graviora, ad mentem reducere, ut leuius feras tua minima. Et si tibi minima non videntur, vide ne & hoc tua faciat impatienti. Siue tamen parua, siue magna sint, stude cuncta patienter sufferre.

2. Quanto melius ad patiendum te disponis, tanto sapientius agis, & amplius promereris: feres quoque leuius animo & usu ad hoc non segnitè paratus. Nec dicas: Non valeo hæc ab homine tali pati, nec huiusmodi mihi patienda sunt:
grauē

ὅσος ἦλκων· καὶ στατ' ἀγλαὴ ὑποκρινέσθαι·
χόμεθα σοι, δε σέφανος ἡμῶν τυγχάνεις. εἰ μὴ σὺ
ἡμᾶς παρήγαγες, καὶ ἐδίδαξας, τίς ἂν παρὰ τῆ ἀκολο-
θεῖν σοι ἐπαύλασε; φεδ' ὅσοι μακρὰν ἂν καὶ ὀπίσω ἐ-
μενον, εἰ μὴ εἰς τὰ παρὰ τὴν παραδείγματά σου ἀπέ-
λευπτον; ἰδὲ, ἐπὶ χλιαρὸν μῖτον, τοιαῦτα σημεῖα καὶ
διδάχας σε ἀκούσαντες, τί ἂν ἐγχεῖτο, εἰ τηλικαύτω
φῶς εἰς τὸ ἀκολοθεῖσθαί σοι οὐκ εἴχομεν;

Κεφ. ε' θ'.

Περὶ τοῦ φέρειν τὰς ὁδοὺς, καὶ τίς ἀληθὴς ὑπόμο-
νητικὸς ἀποδείκνυται.

Α'. ΤΙ ἐστὶν, ὅ, τι λαλεῖς, τέκνον; λῆγε τ' ἐμεμφιμοι-
ρίας, τὸ πάθος με καὶ τῶν ἄλλων ἀγίων σκοποῦν.
οὐπω γὰρ μέγας αἵματος ἀντικατέστης. μικρὸν ἐστὶν
ὅ, τι σὺ πάχεις, πρὸς τοῦτοιαῦτα ὑπομέναντας,
ἔτι δεινῶς πειραδέντας, ἔτι βαρέως διλιφθέντας,
καὶ πύλα πλάσιος δοκιμαδέντας καὶ ἀπκηθέντας. χρὴ
τοίνυν σε τὰ θειότερα τῶν ἄλλων ἐνθυμεῖσθαι, ἵνα
τὸ ἐλάχιστά σου καφώτερον ὑπομένης. καὶ εἰ ἐλάχιστά
σοι οὐ δοκεῖ, πρὸς τὸ πότερον οὐ καὶ τῆς ἡ ἀνυπομο-
νησία σου ἀπία ἐστίν. ἀλλ' ὅμως εἴτε μικρά, εἴτε μεγά-
λα γίνεται, πάντα καρτερεῖν ὀφείλεις.

Β'. Ὅταν ἀνέλπον εἰς τὸ παθεῖν σε κατάρτισης,
πρότερον σφώτερον παράλεις, καὶ μείζον ὅ μισθοῦ
ἀξίον γίνῃ· ἐπὶ δὲ ῥῆσι ὑπομινεῖς, τῇ ψυχῇ
καὶ τῇ χερί σου εἰς τὸ οὐκ ὀκνηρῶς παρσκειυαδείς.
μὴ λέγε· οὐχ οἷός τ' εἰμὶ τοιαῦτα πάχειν ὑπὸ τοιού-
του κήρυκτος, οὐδὲ τοιαῦτά μοι ἀνεκτά ἐστ·
θλειτῶ

grauē enim intulit damnum, & impropere mihi, quæ nunquam cogitaueram: sed ab alio libenter patiar, & sicut patiēda videro. Insuper est talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non considerat, nec à quo coronanda erit, sed magis personas & offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & à quo sibi placuerit. Verus autem patiens, non attendit à quo homine, vtrum à Prælato suo, an ab aliquo æquali, aut inferiori: vtrum à bono & sancto viro, vel à peruerso & indigno exerceatur. Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcunque, & quotiescunque ei aliquid aduersi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, & ingens lucrum reputat: quia nil apud Deum, quantumlibet paruum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam. Sine certamine non potes peruenire ad patientiæ coronam. Si pati non vis, recusās coronari. Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter. Sine labore, non tenditur ad requiem: nec sine pugna, puenitur ad victoriam. Fiat Domine mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam. Tu scis, quod modicum possum pati, & quod citò deiscior, leui exurgente aduersitate. Efficiatur mihi qualibet exercitatio tribulationis, pro nomine tuo amabilis & optabilis: nam pati, & vexari pro te, valde salubre est animæ meæ.

θιναίως γὰρ ἐβλάψε με, κ' ὑποτίθει μοι, ἀμνησποτα
ἐπενόησα. ὡς ἄλλοι δ' ἀσμένως πείσους, καὶ θάπερ
ἂν χρεῖται παθεῖν κατ' ἰδίαν. τοιοῦτος ὁ λογισμὸς ἀνόν-
τος ἐστὶ, τὴν δ' ὑπομονὴν ἀρετὴν οὐ σκεττόμεθα, ὅδ' ἔ-
στι ὅτι ἐκείνη μέλλει σεφαναθῆσθαι, ἀλλὰ μάλιστα
ἐκὸν ἀνθρώπου καὶ τὰς ὑβρεῖς αὐτῷ γενομένας ἐξε-
τάσαν.

γ'. Οὐκ ἔστιν ἀληθινὴς ὑπομονητικὸς, ὁ μὴ θέλων
παθεῖν, πλὴν ὁ, π' ἂν αὐτῷ δόξῃ, καὶ ὅτι αὐτῷ ἀρέσῃ.
ἀληθὴς δὲ ὑπομονητικὸς, οὗ λογίζεται ὑπὸ τίνος ἀν-
θρώπου, πότερον ὑπὸ πρῶτου αὐτοῦ, ἢ ὑπὸ πρὸς ἑαυ-
τὸν. ἢ ἐλάττωτος. πότερον ὑπὸ τοῦ ἀγαθῆς καὶ ἀγίας ἀνθρώ-
που, ἢ ὑπὸ πονηροῦ καὶ ἀναξίτου ἀσχεῖται. ἀλλ' ἀδιαφό-
ρος ὑπὸ πάσης κατ' ἑαυτοῦ, ὅπουθεν καὶ ὅπουσιν ὦν ἂν
ἀτύχησιν, καὶ αὐτῷ συμβῇ, πᾶν ὅσο δὸν τ' αὐτὸ θεοῦ
χειρὸς θυχαρίσας ἀποδεχόμενος, παμμέγεδρος κέρδος
ἡγείται. ὅτι μὴδὲν παρὰ τῷ θεῷ, καίπερ ἐλάττωτον
ὦν, εἴη διὰ τὸ θεῷ ἐπείδομεν, ἁμιθιον εἶναι δυνήσεται.

δ'. Διόπερ ἔτοιμος ἔσοι πρὸς τὸν πόλεμον, εἰ θέλεις
τῆς νίκης ὅπως τυχεῖν. ἀπολέμῳς τῷ τ' ὑπομονῆς σε-
φάνῃ οὐ δύνη ἐφικέσθαι. εἰ παθεῖν οὐκ ἐθέλεις, ἀνίστη
σεφαναθῆσθαι. εἰ δὲ σεφαναθῆσθαι ὅπως μέλλ' ἀγανίδη-
ται ἀνδρείως, ὑπόμεινον μακροθύμως. ἀπόνως τ' ἀνα-
παύσεως οὐκ ὅπως τεύξῃ, καὶ ἀπολέμῳς τὴν νίκην οὐκ
ἀρή. γρηγορήτω κύριε δυνατὸν μοι, διὰ τὸ χάριτος,
ὅ, π' ἀδυνατὸν μοι δοκεῖ διὰ τὸ φύσεως. καὶ οἶδας, ὅτι
μικρὸν δυνάμει παθεῖν, καὶ ὅτι θυμῶς ἀθυρῶ, ἀτυ-
χίας συμβαλέσθαι κέρους. γένοιτό μοι πᾶσαι ἀσθενεῖς
τ' ἀλκιφείας, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός σε, περὶ σφίλης καὶ δυ-
κταῖα. ὅτι τὸ παθεῖν καὶ κακωδῆσθαι ὑπὲρ σε, πάν-
σωτήριόν ἐστι τῇ ψυχῇ μου.

Κεφ.

CAP. XX.

*De confessione propria infirmitatis, & huius
vita miserijs.*

1. **C**onfitebor aduersum me iniustitiam meam: confitebor tibi Domine infirmitatem meam. Sape parua res est, quæ me deijcit & contristat. Propono me fortiter acturum, sed cum modica tentatio venerit, magna mihi angustia fit. Valde vilis quandoque res est, vnde grauis tentatio prouenit. Et dum puto me aliquantulum tutum, cum non sentio, inuenio me nonnunquam penè deuictum ex leui flatu.

2. Vide ergo Domine humilitatem meam, & fragilitatem tibi vndique notam. Miserere, & eripe me de luto, vt non infigar, non permear deiectus vsquequaque. Hoc est, quod me frequenter reuerberat, & coram te confandit; quod tam habilis sum, & infirmus, ad resistendum passionibus. Et si non omnino ad confessionem trahit, tamen mihi etiam molestia & grauis est earum insectatio, & tædet valde sic quotidie viuere in lite. Ex hinc nota mihi fit infirmitas mea: quia multò facilius irruunt abominandæ semper phantasiz, quàm discedunt.

3. Vtinam fortissime Deus Israel, zelator animarum fidelium, respicias serui tui laborem & dolorem, assistasque illi in omnibus, ad quacunque perrexerit. Robora me cœlesti fortitudine, ne vetus homo, misera caro spiritui necdum plenè subiecta, praeualeat dominari: aduersus
quam

Κεφ. κ'.

Περὶ τῆ ὁμολογεῖσθαι τὴν ἰδίαν ἀδένειαν, καὶ πᾶς
ταλαιπωρίας τῆς τῆς βίης.

Α'. Εξαγορεύσω κατ' ἐμὸς τὴν φρίκην μου. ἐξο-
μολογήσομαι σοι κύριε τὴν ἀδένειάν μου. πολ-
λάκις μικρόν ἐστι τὸ ἐμὲ καταβάλλον καὶ λυποῦν. πρὸς
ἐμὲ φρίκη φέρεται, ἀλλὰ μικρὸν πειρασμός ἐπερ-
χομένη, σφόδρα σφοδρῶς. ὅτε λίσσεται τὸν ἐσὶ ποτε,
ὅθεν δεινὸς πειρασμός μοι γίνεται. καὶ ὅτε ἐπὶ ποσὸν
ἀσφαλῆς εἶναι νομίζω, ἐν κέφῃς πνοῆς ἡττηθέντα
μέ ποτε εὐρίσκω, οὐκ ἀδανόμην.

Β'. Ἰδε τοίνυν, κύριε, τὴν ταπεινότητά μου, καὶ ἀ-
δένειάν μου τὴν πανταχόθεν σοι ἐγνωσμένην. ἔλε-
σον, καὶ σώσον με ἐν κηλίδι, ἵνα μὴ ἐμπαγῶ, οὐ μὴ
διατελῶ κατακληθείς ἕως σφόδρα. τὰτ' ἐστίν, ὅπερ
πολλάκις με ἐκπλήθει, καὶ ἐκώπῃ σε καταχινῶ, ὅτε
ἔγω σφαλερός, καὶ εἰς τὸ ἀπιστῶσαι τοῖς παθήμασι
ἀδενής εἰμι. καίτοι εἰ καὶ οὐ πάντως συγκαταπί-
νεται, ἀλλ' ἂν καὶ ὁ διαγμός αὐτῶν ὀχληρὸς καὶ βαρύν-
ται γίνεται, καὶ καθ' ἑκάστην οὕτω τῇ ἐρίδι ἐκδιάγει
σφόδρα κατακινῶ. ἐν τῇ τῇ ἀδένειά μου γνωρίζο-
μαι μοι, ὅτι ἀδελικτῆς φαντασίᾳ πολλὰ ῥῆθον αἰεὶ
εἰσβάλλουσιν, καὶ ἀπέρχονται.

Γ'. Εἶδε ἰχυρότατε θεὸς τῆ Ἰσραὴλ, ξηλωτὴ
τῶν ψυχῶν πᾶν ἀπέλευθρον εἰς τὸν πόνον καὶ
τὴν ὀδύνην τῆ δουλείου σου, καὶ παρίστασο ἀπὸ ἐν
παῶν, εἰς ἅπαν ἂν γραφῇ. κρατήσων με τῇ
ἐλπίδι ἰπουρανίᾳ, ἵνα μὴ παλαγὸς ἀνδραπθῶ, ἡ
κεκληρία σὰρξ, τῷ πνεύματι οὐκ ἀπαντελῶς
ὑπὸ τῆς φρίκης, κυριεύει ἡμῶν. πρὸς τὴν
ἐλπίδα.

quam certare oportebit, quam diu spiratur in hac vitamiserima. Heu, qualis est hæc vita, ubi non desunt tribulationes & miserix: ubi plena laqueis & hostibus sunt omnia? Nam vna tribulatione seu tentatione recedente, alia accedit: sed & priore adhuc durante conflictu, alij plures superueniunt, & insperatè.

4. Et quomodo potest amari vita, tantas habens amaritudines, tot subiecta calamitatibus & miserijs? Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes & pestes? Et tamen amatur, & delectari in ea à multis quæritur. Reprehenditur frequenter mundus, quod fallax sit & vanus, nec tamen facillè relinquitur, quia concupiscentiæ carnis nimis dominantur. Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum. Trahunt ad amorem mundi, desiderium carnis, desiderium oculorum, & superbia vitæ: sed poenæ ac miserix iustè sequentes ea, odium mundi pariunt & tadium.

5. Sed vincit, prohi dolor, delectatio praua mentem mundo deditam, & esse sub sensibus delitias reputat: quia Dei suauitatem, & internam virtutis amoenitatem, nec vidit, nec gustauit. Qui autem mundum perfectè contemnunt, & Deo viuere sub sancta disciplina student, isti diuinam dulcedinem, veris abrenuntiatoribus promissam, non ignorant, & quàm grauiter mundus errat, & variè fallitur, clariùs vident.

αγωνίζεται μέχρις αὐτῆς τῆς ἡμέρας
ταύτης πένωμεν. οἱ μοι, ποῖος οὗτος εἶς ἐστίν, ὅπως αἱ
θλίψεις καὶ ταλαιπωρία οὐκ αἴτεις, καὶ ὅπως τῆς πατρίδος
καὶ τῶν ἐχθρῶν πάντα γέμει; μίας γὰρ θλίψεως ἡ
πειρασμὸς ἀπερχομένης, ἄλλος περὶ ἔρχεται· ἀλλὰ καὶ
τῆς περὶ τῆς συμφορῆς ἐπὶ γινόμενης, ἄλλῃ πλείως καὶ
ἀπερσοδοκῆτος ἐπέρχονται.

δ'. Καὶ πῶς δυνάτον, ταύτην τὴν ζωὴν τοσαύτας
πικρότητας ἔχουσιν, καὶ τηλικαύτης συμφορῆς καὶ τα-
λαιπωρίας ἐνδοχον ἀγαπάσθαι; καὶ πῶς λέγεται, εἰς
ὁ τοσάυτες θανάτους καὶ λοιμὸς γινώσκων; ἀλλ' ὅμως ἀγα-
πάται, καὶ πολλοὶ ἐν αὐτῇ τίρπονται ὅτι ποθέει. ψέγει-
ται συχνῶς ὁ κόσμος, ὡς ἀπειτηλὸς καὶ μάταιος ὢν, ἀλλὰ
μὴ οὐ βλάβος καταλείπεται, ὅτι αἱ ὁπτιθυμίας τῆς σα-
κῆς ἀγαπῶντες. καὶ ταῦτα μὲν εἰς τὸ αὐτὸν φιλεῖν
ταῦτα εἰς τὸ αὐτὸ καταφρονεῖν ἐν κείνῃ. εἰς τὴν ἀγα-
πὴν τῶν κόσμων ἐλπίσιν, ἡ ὁπτιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ
ὁπτιθυμία τῆς φθαρτῆς, καὶ ἡ ἀληθινὴ τῆς βίης. αἱ δὲ
ποινὴ καὶ ταλαιπωρία αἱ αὐτῆς εἰκότως ἀπολαύσονται,
τὸ δὲ κόσμῳ μίτος καὶ ἀδύνατον ἐμποιοῦσιν.

ε'. Οὐ μὴν ἀλλὰ, αἱ αἰὶ πονηρὰ τέρψεις, τῆς ψυχῆς τῆς
καὶ κόσμῳ περὶ τῆς μένης ἀειγίνεται, καὶ τὸ τῆς ἀφ᾽ ἡσέ-
στης ἐκείνης, τῆς φθαρτῆς, τῆς φθαρτῆς, ὅτι τὴν τῆς θεοῦ
χρηστέα, καὶ τὸ ἔσται καὶ τῆς ἀρετῆς, οὐκ ἐβλάψεν,
ἐδ' ἐγένετο. οἱ δὲ τῶν κόσμων ὅλας ἐν γαροῦντες, καὶ
τῆς θεοῦ ἐκείνης ἀγάπῃ παρθενοῦς ζῆν ὁπτιθυμίας, τὴν
θεῖαν ἡδύτητα τὴν τοῦ; ἀλλ' ἐστὶν ἀποτακτικὴς ἐπαγ-
γελλεῖται ἐκ ἀγνοίας, καὶ ὡς δεινὸς ὁ κόσμος πλά-
νεται, καὶ ποικίλως ἐξυπατάται, σαρξέρεον γινώσκου-
σι.

Κεφ. κ α.

Οπ

*Quòd in Deo, super omnia bona & dona
requiescendum est.*

1. *S*uper omnia & in omnibus, requiesces anima mea in Domino semper, quia ipse sanctorum aterna requies. Da mihi, dulcissime & amantissime IESU, in te super omnem creaturam requiescere: super omnem salutem & pulchritudinem: super omnem gloriam & honorem: super omnem potentiam & dignitatem; super omnem scientiam & subtilitatem; super omnes diuitias & artes; super omnem letitiam & exultationem; super omnem famam & laudem; super omnem suauitatem & consolationem; super omnem spem & promissionem: super omne meritum & desiderium; super omnia dona & munera, quæ potes dare & infundere: super omne gaudium & iubilationem, quam potest mens capere & sentire. Denique super Angelos & Archangelos, & super omnem exercitum cæli: super omnia visibilia & inuisibilia: & super omne, quod tu Deus meus non es.

2. *Q*uia tu Domine Deus meus super omnia optimus es: tu solus altissimus: tu solus potentissimus: tu solus sufficientissimus & plenissimus: tu solus suauissimus & solatiolosissimus: tu solus pulcherrimus & amantissimus: tu solus nobilissimus & gloriosissimus super omnia: in quocumque bona simul & perfecte sunt, & semper fuerunt & erunt: atque ideo minus est & insufficientis, quicquid præter teipsam mihi donas, aut de teipso reuelas, vel promittis, te non viso, nec plenè adeptò.

Quonia

Οπεί τῷ θεῷ ὑπὲρ πάντα ἀγαθὰ καὶ θύρα
ἀγαπάνεσθαι δεῖ.

α. Ὑπὲρ πάντα καὶ ἐν ταῖς ψυχῇς, ἐν ταῖς κυρίαις
ἀειδωπάουσιν, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν τῷ ἀγίῳ ἀνώνι-
ος ἀνάπαυσις. θὺς μοι, ἡδύτατε καὶ προσφιλέστατε
Ἰησοῦ, ἐν σοὶ ὑπὲρ πάντων κτίσιν ἀναπάνεσθαι, ὑπὲρ
πάντων σωτηρίαν καὶ κάλλος, ὑπὲρ πάντων
θρύζαν καὶ πηλὴν, ὑπὲρ πᾶν κράτος καὶ ἀξίωμα,
ὑπὲρ πάντων ὀνητήριον καὶ ἀγγέλιον, ὑπὲρ πάντα
πλῆθος καὶ τέχνας, ὑπὲρ πάντων διφροσωλίων καὶ ἀγα-
λίαςιν, ὑπὲρ πάντων φέμιον καὶ ἔπαμιον, ὑπὲρ πάντων
ἡδύτητα καὶ παραμυθίαν, ὑπὲρ πάντων ἐλπίδα καὶ ἐ-
παγγελίαν, ὑπὲρ πάντων ἀξίαν καὶ ὀνηθιμίαν, ὑπὲρ
πάντα δῶρα καὶ γέρατα, ἀπὸ δυνάμεως καὶ ἐγκρίτης,
ὑπὲρ πάντων χαρὰν καὶ ἀλάλαξιν, ἥν περ ὁ γὰρ ἀνθρώ-
πος δύναται χωρεῖν καὶ ἀφ' ἀνεσθαι. τέλος δὲ ὑπὲρ
ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους, καὶ ὑπὲρ πάντων στρατιῶν τῆ
οὐρανοῦ, ὑπὲρ πάντα ὁρατὰ καὶ ἀόρατα, καὶ ὑπὲρ πάν,
ὅ,τι σὺ ὁ θεός μου οὐκ εἶ.

β'. Οπὶ σὺ κύριε ὁ θεός μου, πάντων βέλπεος
τυγχάνεις· σὺ μόνος ὕψιστος, σὺ μόνος δυνατώ-
τατος, σὺ μόνος ἀνταρκέστατος καὶ πληρέστατος·
σὺ μόνος ἁδίστος καὶ παρακλητικώτατος· σὺ μόνος
καλλίστος καὶ φίλτατος· σὺ μόνος διζήμενος καὶ
ὑπὲρ πάντα ἐνδοξέστατος, ἐν ᾧ πάντ' ἀγαθὰ ἄμα
καὶ τελείως ἐστὶ καὶ ἐγγίετο καὶ ἔσται καὶ διὰ τοῦτο ἡ-
τον καὶ ἐλλειπέως ἐστὶ, ὅτι πᾶν, πηλὴν σιαυτὲ, θωρή μοι,
ἢ πρὸ σου ἀποκαλύπτεις, ἢ ἐπαγγέλλεις,
σὺ οὐχ ἰσχυροῦ, καὶ κατελεγκμένου.
ὡ γὰρ

Quoniam quidem non potest cor meum veraciter requiescere, nec totaliter contentari, nisi in te requiescat, & omnia dona omnemque creaturam transcendat.

3. O mi dilectissime sponse IESU Christe, amator purissime, dominator vniuersa creaturæ: quis mihi det pennas veræ libertatis, ad volandum & paulandum in te? O quando ad plenum dabitur mihi vacare & videre, quàm suavis es Domine Deus meus? Quando ad plenum me recolligam in te, vt præ amore tuo, non sentiam me: sed te solum, supra omnem sensum & modum, in modo non omnibus noto? Nunc autem frequenter gemo, & infelicitatem meam cum dolore porto. Quia multa mala, in hac valle miseriorum occurrunt, quæ me sapius conturbant, contristant, & obnubilant: sapius impediunt & distrahunt, alliciunt & implicant, ne liberum habeam accessum ad te, & ne iucundis fruatur amplexibus, præterdò semper beatis spiritibus. Moueatur suspirium meum, & desolatio multiplex in terra.

4. O Iesu, splendor æternæ gloriæ, solamen peregrinantis animæ: apud te est os meum sine voce, & silentium meum loquitur tibi. Usquequo tardat venire Dominus meus? Veniat ad me pauperculum suum, & lætum faciat. Mitat manum suam, & miserum eripiat de omni angustia. Veni, veni: quia sine te, nulla erit læta dies aut hora, quia tu lætitia mea: & sine te, vacua est mensa mea. Miser sum, & quodammodo incarceratus, & compedibus grauatus: donec luce præsentis tuæ me reficias, ac libertati dones, vultumque amicabilem demonstres.

s Quæ-

ἡ γὰρ καρδιά μου οὐ διψᾷται ἀληθῶς ἡσυχάζειν ὁ
παυτελὼς ἀρκεῖται, εἰάν μὴ ἔν σοι ἀναπαύηται, πεί-
νῃ τε δῶρα, καὶ πᾶσαν κτίσιν ὑπερβάλλῃ.

γ'. Ω περσφιζέσθε τυμφίε μου Ἰησοῦ Χριστέ, φιλή-
τῃ καρδίᾳ τῇ, θέλω ταῖς πᾶσις κτίσεως· τίς δώσε
μοι πτέρυγας ἀληθῶς ἐλευθερίας ὥς πεταῖδα καὶ ἀνα-
παύεσθαι ἐν σοί; πότε ἀφθόνως συγχωρηθῇ τεταί μοι
χολάσαι καὶ εἰδέναι, ὡς χρεὸς εἰς κύριε ὁ θεός μου; πότε ἐκ
πλήως συλλέξω με ἐν σοί, ἐν ὑπὸ τ' ἀγάπης, σε οὐκ ἀ-
δικωμά μου, ἀλλὰ σὲ μόνον ὑπὲρ πᾶσαν ἐξομῶσιν καὶ ἰσ-
κον, τῷ τρόπῳ ὅς πᾶσιν ἐγνωσμένον; νυνὶ δὲ πολλάκις
στενάζω, καὶ τίς αὐτοχία μου ὁ δυνάμειν σου βασιλεύει,
ὅτι πολλὰ κακὰ ἐν τῇδε τῇ κοιλίᾳ τῇ τελαμπυριῶν
συμβάλλει, ἀπὸ με πλεονάκις ταράττει, λυπεῖ, καὶ νε-
φοῖ· πλεονάκις ἐμποδίζει καὶ διασπᾷ, ἐπάγει καὶ ἐμ-
πλήκει, ἵνα μὴ ἀδεῶς περσεύω σοι, ἐδὲ τῶν ἡσυχῶν
πρεσβυτέρων δπολαύσω, τοῖς μακαρίοις πνεύμασιν ἀε-
παράν, κινήσας σε ὁ στεναγμός μου, καὶ ἡ πολλὰ πλάσας
ἐρημία ἡ ἐπὶ τῇ γῆς.

δ'. Ω Ἰησοῦ ἀπαύγεσθαι τῇ ἀνάνις δόξης, παρὰ
μου θία τῇ δποδοιμίας ψυχῆς· παρὰ σοι τὸ εἶμα μου
ἀφωρόν ἐστι, καὶ ἡ σιγή μου καλεῖ σοι. ἕως πότε βραδύνει
ὁ κύριός μου τῷ εἰδέναι; περσεύει μοι πενιχρὴ δόξα
αὐτῇ, καὶ βραδύνει. Ἐάλω τῇ χεῖρα αὐτῇ, καὶ ῥύσαι το πέν-
θετον ἐκ πᾶσης στενοχωρίας. ἔλθε, ἔλθε· ὅπως αὖ σε
μνηθεμία ἡμέρα, ἡ ἔρα φαρδύ ἐστι, ἐπὶ σὺ ἡ δόξα σου
νῦν μέ· καὶ χωρὶς σε, κενά ἐστιν ἡ περσεύει μου. καὶ ἐν
ἐμῇ, καὶ εἰργμένος πως, καὶ ἐμπεπεσμένος.
φωτὶ τῇ παρεστίας σε ὅπως ἀναπαύσῃ· νῦν, καὶ
περσεύω σοι, φιλικὸν ὅπως εἰρημύαν.

5. Quærant alij pro te aliud, quodcunque libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu Deus meus, spes mea, salus æterna. Non reticebo, nec deprecari cessabo: donec gratia tua reuertatur, mihiq; tu intus loquaris: Ecce adsum: Ecce ego ad te, quia inuocasti me, lachrymæ tuæ, & desiderium animæ tuæ, humiliatio tua & contritio cordis, inclinauerunt me & adduxerunt ad te. Et dixi: Domine, vocaui te, & desiderauì frui te, paratus omnia respicere propter te. Tu enim prior excitasti me, ut quærerem te. Sis ergo benedictus Domine, qui fecisti hanc bonitatem cum seruo tuo, secundum multitudinem misericordiæ tuæ.

6. Quid habet ultra dicere seruus tuus coram te, nisi ut humiliet se valde ante te, memor semper propriæ iniquitatis & vilitatis? Non enim est similis tui, in cunctis mirabilis & celi & terræ. Sunt opera tua bona valde, iudicia vera, & prouidentia tua reguntur vniuersa. Laus ergo tibi & gloria, ô patris sapientia: te laudem & benedicat os meum, anima mea, & cuncta creata simul.

CAP. XXII.

De recordatione multiplicium beneficiorum Dei.

1. **A**peri Domine cor meum in lege tua, & in præceptis tuis doce me ambulare. Da mihi intelligere voluntatem tuam, & cum magna reuerentia ac diligenti consideratione, beneficia tua, tam in generali quàm in speciali memorari: ut dignè tibi ex hinc, valeant gratias referre.

6. Ζητήσεται ἄλλοι ἄλλοθεν τὴν σε, ὑπὸ τῶν ἀν' ὁρέων
ἡμεῖς μεταξὺ μηδὲν ἄλλο οὐκ ἀρίσκει, ἢ δ' ἀρίστη εἰ μὴ
τὸ ὅ Θεός μου, ἐλπίς μου, σωτηρία ἁγίων, ἡ σωτηρία μου,
ὃς ἐλπίς μου, δέομαι, ἕως αὐτὴν ἡ χάρις σου ἀνασπέρσει, καὶ σὺ
ἔσω μοι λαλήσεις· ἰδοὺ πάρεμι, ἰδοὺ ἐγὼ παρὰ σὲ, ὅτι ἐν
πικρὰς αἰσὶς μέ. τὰ δάκρυά σου, καὶ ἡ ὀπίσθησις τῆς ψυχῆς
σου, καὶ ταπεινώσεις σου καὶ ἡ σύρτησις τῆς καρδίας ἐξέκλι-
νόν με, καὶ προσάγαγόν σε. καὶ εἶπα· κύριε, ἐκάλυψά
σε, καὶ ἐπεθύμησα ἀπολαύειν σε, ἔτοιμος ὢν πάντα διὰ
σε ἀποπλέειν. σὺ γὰρ ὑπερτέροι ἐμὲ ἐξήγειρας, ὅπως σε
ζητήσω. ὁ λογιζόμενος ἐν, κύριε, ὁ ταύτην ἡ χρηστότητα
ποιήσας μετὰ τῆς δόξης σου κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐλπίος σου.
5. Τί ἔχει ἐπὶ λέγειν ὁ δούλος σου ἐνώπιόν σου, εἰ μὴ
ἢ αἰεὶ σφόδρα ταπεινώσῃ αὐτὸν ἐμφοραδὴν σου, τῆς
ιδίας δυνάμεως καὶ βουληρίας πάντοτε ἀναμνηθεὶς; ἡ
γὰρ εἰσιν ἑμῶς σοι, ἐν πᾶσι θυμασιόις τῶν ἐναντιῶν καὶ τῶν
γῆς. τὰ ἔργα σου καλὰ λίαν ἐστὶν, τὰ κρίματα ἀληθῆ, καὶ
τῇ φρονείᾳ σου διοικεῖται πάντα. ἀν' ὅν σοι καὶ δό-
ξα, ὡς σοφία τῷ πατρί. σὲ ἀνίστα καὶ ὁ λογιζόμενος ἑσέμα
με, ἡ ψυχὴ μου, καὶ ἅμα πάντα κηδεύοντάς.

Κεφ. κβ'.

Περὶ τῆς ἐμνηστεύσεως τῶν πολλὰ πλάσιων θυερ-
γετημάτων τῷ Θεῷ.

6. Α. Νοῖσον κύριε τὴν καρδίαν μου ἐν νόμῳ σου, καὶ
ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου διδάξόν με περὶ πατήρ.
ἦλθε μοι γνώσῃ τὸ θέλημα σου, καὶ μετὰ μεγάλης
ἐμπροσθῆς καὶ ἀκριβοῦς διασκίψεως, τῶν θυερ-
γετημάτων σου, γῆρας καὶ εἰσέως ἐμνηστεύσεως
ἢ οἷος τε γένεσθαι ὑπὲρ πάντων σοι ἀξίας

referre. Verum scio & confiteor, nec pro minimo puncto, me posse debitas gratiarum laudes persolvere. Minor ego sum, omnibus bonis mihi præstitis: & cum tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine spiritus meus.

2. Omnia, quæ in anima habemus & corpore, & quæcunque exterius vel interius, naturaliter vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia & te beneficium, pium ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus. Et si alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt: & sine te, nec minimum potest haberi. Ille, qui maiora accepit, non potest merito suo gloriari, neque super alios extolli, nec minori insultare: quia ille maior & melior, qui sibi minus adscribit, & in regratiando humilior est, atque deuotior. Et qui omnibus viliores se existimat, & indigniorem se iudicat, aptior est ad percipienda maiora.

3. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet, nec indignanter ferre, neque ditiori inuidere: sed te potius attendere, & tuam bonitatem maximè laudare. quod tam affluenter, tam gratis & libenter, sine personarum acceptione tua munera largiris. Omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus. Tu scis, quid unicuique donari expediat: & cur iste minus, & ille amplius habeat, non nostrum sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Vnde Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio non multa habere, vnde exterius & secundum homines, laus & gloria apparet: ita
 vt con-

δοχαρισει. ου μὴν ἀλλὰ γινώσκω καὶ ὁμολογῶ, ὅτι ἐπεὶ
ὑπὲρ ἐλαχίστης στιγμῆς ὀφειλομένῳ χάριν ἔχειν δύ-
νασθαι. ἐλάττων εἰμὶ πάντων ἀγαθῶν, ἀπὸ πάντων ἐπι-
νοῶν, καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τοῦ ἀξιώματός σου, ἐκλείπεις
ὑπὸ τοῦ μεγέθους τοῦ πνεύματός σου.

β'. Πάντα ὅσα ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι ἔχομεν,
καὶ πάντα ὅσα ἔξω, ἢ ἔσω, φυσικῶς ἢ ὑπερφυ-
σικῶς κτώμεθα, σὰ ὑπεργετήματα ἐστὶ, καὶ ὑπεργεπκόν,
ἐὺσπλαγχνον, καὶ ἀγαθὸν ὄντα σε, ἐπαγγέλλομαι, παρ' οὗ
πάντ' ἀγαθὰ ἐλάβομεν. εἰ καὶ ὁ μὲν πλείων, ὁ δ' ἐλάττω
τοῦ ἐλαβόν, ὅμως πάντα σὰ ἐστὶ, καὶ ἄνευ σε οὐδ' ἐλάττω
χρῆσθαι δύναται. ὁ μείζων λαβὼν, ἐκ εἰκότως τῷ
ἀξίῳ αὐτοῦ καυχᾶσθαι δύναται, ἐπεὶ ὑπὲρ πάντων ἄλλων
ἐπαγγέλλομαι, ἐπεὶ τῷ ἐλάττω ὅτι γελαῖν ὅτι ἔτις μείζων
καὶ βελτίων, ὃς ἡπιοῦν ἐαυτοῦ ἀναγίνωσκει, καὶ ἐν τῇ δοχα-
ρισεῖν ταπεινότερος καὶ ὑποτακτικότερος ἐστὶ. καὶ ὁ ἐαυτοῦ
πάντων ὑπελείπεται καὶ ἕμενος, καὶ ὑποτακτικότερον νομίζων,
εἰς τὸ τὰ μείζων ὑποτακτικὸν εἶναι μόνον ὑπαρχόν.
γ'. Ὁ δ' ἐλάττω ὑποτακτικὸς, οὐ λυπεῖται, ἐπεὶ δου-
λεύειν, ἐπεὶ τῷ πλεονεκτήσει φθονεῖν, ἀλλὰ σοι μάλλον
ποροῦσθαι, καὶ τὴν χρηστότητά σου μέλιστα ἐπαγγέλλομαι ὅ-
τι φείλει, ὅτι ἔτις ὑπότακτος, οὕτω δουλεύει καὶ ἀσμένως
καὶ ἀπορροῦσθαι πολλήν τὴν δαῖνά σου χαρίζῃ. πάντα ἐν σε
ἐστὶ, διότι ἐν πάντιν ἐπαγγέλλομαι τὸς τυγχάνεις. σὺ οἶδας, πᾶν
ἐν ἐκάστῳ δίδωσθαι συμφέρον· καὶ διὰ τὸ ὅτι μὲν ἡπιοῦν, ὁ δὲ
μείζων ἔχει, οὐχ ἡμῶν, ἀλλὰ σε ἐστὶ τὸ διαγινώσκον,
παρ' ὅτι ἐν ἀξίῳ ἐκείνων ἀρίστησαν.

δ'. Διὰ τὸ τοῦ κύριου ὁ θεός, μεγαλύτερον ὑπεργεσίαν ἡ-
γεῖται, οὐ πολλὰ ἔχειν, ἐξ ὧν ἔξω καὶ κατὰ τὸν δαῖνά-
τος ὁ ἑαυτοῦ καὶ ἡ δόξα φαίνεται. ὥστε τὴν

vt considerata quis paupertate & vilitate personarum suarum, non modo nullam grauitatem, aut tristitiam, vel deiectionem inde concipiat, sed potius consolationem & hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes & humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares & domesticos. Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos principes super omnem terram constituisi. Fuerunt tamen sine querela conuersati in mundo tam humiles & simplices, sine omni malitia & dolo, vt etiam pati contumelias gauderent pro nomine tuo: & quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno.

5. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorem beneficiorum tuorum, ita laudificare debet, sicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ dispositionis tuæ: de qua tantum contentari debet & consolari, vt ita libenter velit esse minimus, sicut aliquis optaret esse maximus: & ita pacificus & contentus in nouissimo, sicut in loco primo: atque ita libenter despiciabilis & abiectus, nullius quoque nominis & famæ, sicut cæteris honorabilior & maior in mundo. Nam voluntas tua, & amor honoris tui, omnia excedere debet; & plus eum consolari, magisque placere, quàm omnia beneficia sibi data vel danda.

CAP. XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

1. **F**ili, nunc docebo te viam pacis, & veræ libertatis. Fac Domine, quod

πενίαν καὶ οὐτέλειαν ἰδίαν τις σκεψάμενος μὴ μόνον ε-
διδόμην βαρύτητα, ἢ λύπην, ἢ ἀθυμίαν ἐκείθεν συλ-
λαμβάνει, ἀλλὰ μᾶλλον παραμυθίαν καὶ μετὰ ἑλπί-
ἐλαστικότητα· ὅτι σὺ ὁ θεὸς τοῦ πένητος καὶ ταπεινῆς, καὶ
τοῦ ἐκείθεν κόσμου καὶ ταπεινοῦ εἰς σωτηρίας καὶ
οἰκείας σοὶ ἐξελίξῃ. τὸ αὐτοὶ ἀπόστολοι σε μαρ-
τυροῦσιν, οὓς ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἄρχοντας κατέστη-
σας, ἀλλ' ὅμως ἁμεμῶτες ἐν τῷ κόσμῳ ὡς
ἐσάφησαν, ἔτω ταπεινοὶ καὶ ἄπλοῖ, ἄκακοί τε καὶ ἁδο-
λοὶ ὄντες, ὥστε καὶ ἐπὶ τῷ ἀπμαθιῶναι ὑπὲρ τῆς ὀνό-
ματός σε, χαίρειν, καὶ ἅπανα ὁ κόσμος μυσάσεται, αὐ-
τοῦ σὺν μεγάλῃ ὀπιθυμία ἀποδείξασθαι.

ε. Μὴ δὲν ἐν τὸν φιλητὴν σε καὶ γνώσῃ τῶν ὑπερ-
γεσῶν σε ἔως ἀφραγῆν δεῖ, ὡς περὶ τὸ ἐλπίμα σε
τὸ ἐν αὐτῷ, καὶ ἡ ἑσδοκία τ' ἀγωνίᾳ διατάξῃ σε· ἡ π-
τι ποσὺν σέρχειν καὶ παρακλεῖσθαι ὀφείλει, ἵν' οὐ-
τως ἀσμένως βεληθῇ εἶναι ἐλάχις, ὥς ἄλλος αὖ ἐν-
ζαγο εἶναι μέγιστος, καὶ ἔως εἰρηνέυσῃ καὶ ἀγαπήσῃ τῷ
ἐχάτῳ τύπῳ, ὡς τῷ πρώτῳ· καὶ οὕτως ἡ δέως παρο-
ραθεῖς καὶ καταβεβλημένη, ἀκλεῖς τε καὶ ἀφημένη,
ὡς τ' ἄλλων ἐντιμότερη καὶ μείζων ἐν τῷ κόσμῳ. τὸ
γὰρ ἐλπίμα σε, καὶ ἡ ἀγάπη τ' τιμῇ σε πάντα ὑπερ-
ράρειν ὀφείλει, καὶ μᾶλλον παραμυθεῖσθαι αὐτὴν καὶ
ἀφελῶς ἀρέσκειν, ἢ πάντα ὑπεργετήματα αὐτῇ δο-
θέντα, ἢ δαδισόμενα.

Κεφ. κγ'.

Περὶ πειρασμῶν τῆς μεγάλης εἰρήνης παρεχόντων.

α. Τὸ ἐκνον, τιμὴ τ' εἰρήνης καὶ τ' ἀληθινῆς ἐλευθε-
ρίας ὁ δὲ σε διδάσκει, πρὸς τὸν κύριον ὁ λέγεις.

Κ 4

ὁ π

pacit
omine,
quod

quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire. Stude fili, alterius potius facere voluntatem, quam tuam. Elige semper minus, quam plus habere. Quære semper inferiorem locum, & omnibus subesse. Opta semper & ora, ut voluntas Dei integrè in te fiat. Ecce talis homo, ingreditur fines pacis & quietis.

2. Domine, sermo tuus iste brevis, multum in se continet perfectionis. Paruus est dictu, sed plenus sensu, & vber in fluctu. Nam si posset à me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri. Nam quotiens me impacatum sentio & grauatum, ab hac doctrina me recessisse inuenio. Sed tu, qui omnia potes, & animæ profectum semper diligis, adauge maiorem gratiam: ut possim tuum complere sermonem, & meam perficere salutem.

Oratio, contra cogitationes malas.

3. Domine Deus meus, ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum respice: quoniam insurrexerunt in me variz cogitationes, & timores magni, affligentes animam meam. Quomodo pertransibo illæsus? Quomodo perfringam eas? Ego, inquit, ante te ibo, & gloriosos terræ humiliabo. Aperiam ianuas carceris, & arcana secretorum reuelabo tibi. Fac Domine, ut loqueris: & fugiant à facie tua, omnes iniquæ cogitationes. Hæc spes, & vnica consolatio mea, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, te ex intimo inuocare, & patienter consolationem tuam expectare.

Oratio

ὅτι τὰ τε ἀκύνει δ' ἀφ' ὧν δέκτον μοι ἐστὶ. παύδαζε τέ-
νον, ὅπως μᾶλλον ποιήσης τὸ βέλημα τῷ ἄλλῳ, ἢ τὸ σῶ-
μαλλον· αἰεὶ φεραρῆ ἦπλον, ἢ πλείον ἔχειν ζήτει· αἰεὶ τ'
χατῶτερον τὸ πον, καὶ πᾶσιν ὑποπάττειται. εὐχε αἰεὶ καὶ
δέξ, τὸ τῷ θεῷ βέλημα ὅλως ἐν σοὶ γίνεσθαι. ἰδοὺ τοι-
ῷτος ἀνδρῶπ'· εἰς τὰ τῆς εἰρήνης καὶ ἀναπαύσεως
ὅρια εἰσέρχεται.

ζ'. Κύριε, οὗτος ὁ λόγος σε βραχὺς ὢν πολλῶν τε-
λείῳ τῷ συνέχει. μικρὸς μὲν ἐστὶ τῷ λέξιν, πλήρης
δὲ τῷ νόμῳ, καὶ πολὺ κερπος. εἰ γὰρ ὑπὸ ἐμῇ πτωχῶς τη-
ρεῖσθαι ἡδυνάτο, οὐκ ἂν ἔδει ἔτι βραδύως τὰ ραχλὺ μοι
γίνεσθαι. ὅσα κίς γὰρ ὀχλόμεν'· καὶ βαρυόμην'·
ἀφιδάνομην, ταύτης τ' διδάχῃς με ἀπελθεῖν γινά-
σκω. ἀλλὰ σὺ, ὁ πάντα ἰχύνων, καὶ τῷ τ' φυχῇς ἐπίσθ-
σιν πάντοτε ἀγαπῶν, τῷ χάριν μᾶλλον αὐξήσῃ, ἵνα
τὸν λόγον σε πληρώσῃ, καὶ τ' σωτηρίαν με ὅπι τελέσῃ
διδουθῶ.

Εὐχὴ κατὰ τῶν κερκῶν διακοιῶν.

γ'. Κ' Τρις ὁ θεός με, μὴ μακρύνῃς ἀπ' ἐμῶ· ὁ θεός
με εἰς τὸ βούθειάν με δόξασθαι· ὅτι ἐπ' ἀνέ-
σησαν ἐπ' ἐμῇ ποικίλῃ διανοίᾳ καὶ μεγάλοι φόβοι, ἐκ-
θλίβοντες τῷ φυχλῷ με. πῶς διελείσμεν ἀβλα-
βῆς; πῶς αὐτῶν διαρρήξω; ἐγὼ φησιν, ἐμ' ἀφ' ὧν σου
παρέυστομην, καὶ τῶν ἐνδόξων τ' γῆς ταπεινάσω. ἀνοίξω
ταῖς θύραις τ' φυλακῆς, καὶ τὰ δ' ἀπορρήτα τ' μυστηρίων ἀ-
ποκαλύψω σοι. ποίησον κύριε, ὡς καλεῖς, καὶ φυγέτω-
σαν δ' ἀπὸ προσώπου σε πᾶσι νόμοι διανοίᾳ. αὐτὴ ἡ
ἐλπίς, καὶ μία παραμυθία με, πρὸς σε ἐν πάσῃ θλίψει
καταφεύγειν, σοὶ πεποιθῆναι, σὲ ἐκ καρδίας ὅπι κερ-
λαῖν, καὶ ὑπομενητικῶς τ' παραμυθία σε προσδοκῶν.

Κ Σ Εὐχὴ

Oratio pro illuminatione mentis.

4. Clarifica me, bone IESU, claritate interni luminis: & educ de habitaculo cordis mei, tenebras vniuersas. Cohibe euagationes multas, & vim facientes elide tentationes. Pugna fortiter pro me, & expugna malas bestias, concupiscentias dico illecebrosas: vt fiat pax in virtute tua, & abundantia laudis tuæ resonet in aula sancta, hoc est, in conscientia pura. Impera ventis & tempestatibus: dic mari, quiesce: & Aquiloni, ne flaueris: & erit tranquillitas magna.

5. Emitte lucem tuam & veritatem, vt luceant super terram: quia terra sum inanis & vana, donec illumines me. Effunde gratiam de super: perfunde cor meum rore cælesti: ministra deuotionis aquas, ad irrigandum faciem terræ, ad producendum fructum bonum & optimum. Eleua mentem pressam mole peccatorum, & ad cælestia totum desiderium meum suspende: vt gustata suauitate supernæ felicitatis, pigeat de terrenis cogitare.

6. Rap me & eripe ab omni creaturatum indurabili consolatione: quia nulla res creata, appetitum meum valet plenariè quietare & consolari. Iunge me tibi, inseparabili dilectionis vinculo: quoniam tu solus sufficis amanti. & absque te friuola sunt vniuersa.

CAP. XXIII.

De emigrazione curiosa inquisitionis, super alterius vita.

s. Fili.

Εὐχή ὑπὲρ τῶ φατισμοῦ τῶ νῦν:

Θ'. Ἀμνηστέ με αὐτὰρ θεοῦ, λαμψρότητι τῆ
ἔσω φωτός, καὶ ἐκβάλλε ἐκ τῆ οἰκήματος τῆς
καρδίας μου πᾶν τὸ σκότος. κατέχευε τὰς πολλὰς παρ-
εκάσεις, καὶ ἐξέλαινε τῶν βιάζοντος πειρασμούς. ἰσχυ-
ρῶς ὑπερμάχευέ με, καὶ πολέμει τὰ καὶ κατὰ θηρία, ὅπτι-
θυμίας λέγω δεισαστικές, ὅπως ἡ εἰρήνη γένηται ἐν
τῇ δυνάμει σου, καὶ ἡ ὀδυνία τῆ ἐπαίνου σε ἥχη ἐν τῇ
ἀγίᾳ αὐλῇ, τὴν ἔστιν, ἐν καὶ θαρσύνω μειδόσῃ. ὅπτι μὲν
τοῖς ἀνέμοις, καὶ τοῖς χειμῶσι· λέγε τῇ θαλάσσῃ, ἀ-
ναπαύε, καὶ τῷ βορέᾳ, μὴ πνέης, καὶ ἔσται μεγάλη γαλήνη.
ἱ. Ἐξὰ πόσελλα τὸ φῶς σε καὶ τὴν ἀλύθειαν, τῇ λάμ-
πειν ἐπὶ τῇ γῆς· ὅτι ἐγὼ εἰμι γῆ καὶ κηρὶ καὶ ἀργῇ, ἕως αὖ
φωτίσης με. ἐκχεῖ ἀνῶθεν τὴν χάριν· διαχέει τὴν καρ-
δίαν μου τῇ ἐπερανίᾳ φρόσῃ· παρέχε τὰ τὰ ὀλαβείας
ὑδατα, εἰς τὸ καταβρέχειν τὸ πρὸς σὸν τῇ γῆς, καὶ ἐκ
τὸ καλῶς καὶ ἀγαθῶς καρποφορεῖν. ἄρον τὴν διάνοιαν
τῷ τῷ ἁμαρτιῶν ἑαρεῖ πειθεῖσθαι, καὶ ὅλον πόδον μου εἰς
τὰ ἔρανα ὕψωσον, ὥστε τῷ ἡδύτητος τῷ ἀνω μακαρί-
τητος γευσάμενος καὶ τοκνήσῃ καὶ τῶν τῶς γῆς ἐν-
θουσίᾳ.

ς'. Ἀρπάσον καὶ ἐξελὼ με ἀπὸ πάσης ἀσεθεῖς πα-
ραμυθίας τῶν κήπων· ὅπτι ἐδὲν κήπος καὶ τῷ ὀρεξίν μου
ἐκπλήως κορεῖν καὶ παρακαλεῖν δυνάται. σὺναφον ἐμέ
σοι ἀχαρίσθω δεσμῷ τῷ ἀγάπης, ὅπτι σὺ μόνος ἀρκεῖς
τῷ ἀγαπῶντι, καὶ χωρὶς σε πᾶν τα φλυαρά ἐστι.

Κεφ. κ δ'.

Περὶ τῇ διαφύγειν τῇ πείρῃ ἐξίτασιν τῇ

ἐκ τῆ ἀλλο.

κ. Τέκνον.

1. **F**ili, noli esse curiosus, nec vacuas gere sollicitudines. Quid enim ad te, vtrum ille sit talis vel talis; aut iste sic & sic agit vel loquitur? Tu non indiges respondere pro alijs, sed pro te ipso rationem reddes. Quid ergo te implicas? Ecce, ego omnes cognosco: & cuncta, quæ sub sole fiunt, video: & scio, qualiter cum vnoquoque sit, quid cogitet, quid velit, & ad quem finem tendat eius intentio. Mihi igitur omnia committenda sunt: tu verò serua te in bona pace, & dimitte agitantem agitare, quantum voluerit. Veniet super eum, quicquid fecerit vel dixerit, quia me fallere non potest.

2. Non sit tibi curæ de magni nominis vmbra, non de multorum familiaritate, nec de priuata hominum dilectione. Ista enim generant distractiones, & magnas in corde obscuritates. Libenter loquerer tibi verbum meum, & abscondita reuelarem, si aduentum meum diligenter obseruares, & ostium cordis mihi aperires. Esto prouidus, & vigila in orationibus, & humilia te in omnia.

CAP. XXV.

In quibus firma pax cordis, & serus profectus consistit.

1. **F**ili, ego loquutus sum: Pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Pacem omnes desiderant, sed quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant. Pax mea, cum humilibus & mansuetis corde. Pax tua erit in multa patientia.

α. Τεκνον, μὴ πολυπραγμοῦς, μηδὲ ματαίως
φρόντιζε. τί τὸ τοῦ ἑκείνου πρὸς σε; σὺ ἀκολού-
θη μοι· τί γὰρ πρὸς σε, πότερον ἐκείνος τοι εἶδος, ἢ τοι-
εῖος ἐστίν· ἢ οὗτος ἔτι καὶ ἔτι πρὸς ἀπείρητον, ἢ λαλεῖ; οὐ καὶ
σε ὑπὲρ ἄλλων δοποκρίνεσθαι, ἀλλὰ περὶ σταυτοῦ τὸν λό-
γον δοποδῶσθαι. διὰ τί ἐν ἐμπλέκει; ἰδοὺ, ἐγὼ πάντας
γινώσκω, καὶ πάντα τὰ ὑπὸ τῆς ἡλίου γινόμενα ἑλέπω·
καὶ οἶδα πῶς ἕκαστος ἔχει, τί ἐννοεῖ, τί βέλεται, καὶ εἰς τί
ἢ παραίρεσις αὐτῶν συντείνεται. οὐδὲ πάντα δεῖ σε ὅπ-
πρέπει μοι· σὺ δὲ καλῶς εἰρήνευε, καὶ ἕα τὸν πολυ-
πραγμονεῖν πρὸς ἀπείρητον, ὅσον ἂν ἐβελήσῃ. ἐπελεύσε-
ται αὐτῶν πᾶν ὃ, πᾶν ποιήσῃ ἢ λέξῃ, ὅτι ἐμὲ ἐξαπατᾷ
οὐ δυνάτα.

β. Μὴ μελέτω σοι τῆς σκιάς τῆς ἐνδοξίας, μηδὲ τῆς
πολλῶν οἰκειότητος, μηδὲ τῆς ἰδίας ἀγάπης τῆς ἀνθρώ-
πων. ταῦτα γὰρ παρασπατμοῦς, καὶ μετὰ ἑλπίας σκοπεῖ-
σθαι τῇ καρδίᾳ ἐμποιεῖ. ἀσμένως ἀνελάλων σοι τὸ
λόγον μου, καὶ τὰ κεκρυμμένα ἀπεκάλυπτον, εἰ τιμὴ
ἄφικνέ με ὅτι μελῶς ἐτήρεις, καὶ τιμὴ θύραν τῆς καρδίας
μοι ἦνοιγες. ἔσο πρὸς σε, καὶ χρηγύρει ἐν ταῖς φρεσίν.
χαῖς, καὶ ἐν πᾶσι ταπεινάκητι.

Κεφ. κβ.

Εν τίσιν βεβαία εἰρήνη τῆς καρδίας, καὶ ἡ ἀληθινὴ
ἐπίδοσις κεῖται.

α. Τεκνον, ἐγὼ ἐλάλησα· εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰ-
ρήνην καὶ ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· καὶ καὶ ὁ κόσμος
δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. τιμὴ μὲν εἰρήνῃ πάντες
ὅτι ποθέουσιν, τῶν δὲ πρὸς τὴν ἀληθινὴν εἰρήνῃ φερόντων
οὐ πάντες ὅτι μελοῦνται. ἡ εἰρήνη με μετὰ τῆς ταπει-
νότητος καὶ ὑποταγῆς τῇ καρδίᾳ. ἡ εἰρήνη σε ἔσται ἐν τῇ πολλῇ
ἐπομένῃ.

patientia. Si me audieris, & vocem meam sequutus fueris, poteris multa pace frui. Quid igitur faciam? In omni re attende tibi, quid facias, & quid dicas: & omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, & extra me nihil cupias vel quaras. Sed & de aliorum dictis vel factis, nil temere indices: nec cum rebus, tibi non commissis, te implices; & poteris fieri, ut parum vel raro turberis.

2. Nunquam autem sentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est presentis temporis, sed status æternæ quietis. Non ergo existimes te veram pacem inuenisse, si nullam senseris gravitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem patris aduersarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiunt secundum tuum affectum. Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum æstimes, si in magna fueris deuotione atque dulcedine: quia in istis, non cognoscitur verus amator virtutis: nec in istis, consistit profectus & perfectio hominis.

4. In quo ergo Domine? In offerendo te ex toto corde tuo voluntati diuinæ, non querendo quæ tua sunt, nec in paruo, nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate: ita ut vna æquali facie, in gratiarum actione permaneas, inter prospera & contraria, omnia æqua lance pensando. Si fueris tam fortis & longanimis in spe, ut subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum præparaueris, nec te iustificaueris, quasi hæc, tantâq; pati non deberes:

ὑπομονῇ. εἰάν τις ἀκούσῃ, καὶ τῇ φωνῇ μετακλυθῇ, καὶ
πολλὰς εἰρήνης ἀπολαύειν θωπεύσῃ, τί ἔν ποιήσῃ; ὅ
πάντες ἐπεχέσῃ, τί ἂν ποιήσῃ, καὶ τί λέξῃ. καὶ πάντα
ἐν ᾧ περὶ αὐτὴν σε περὶ τοῦ κατενθουμένου, ἵνα μόνον μοι
ἀφῇ, καὶ ἔξω με μηδὲν ποιήσῃ ἢ ζητήσῃ. ἐπὶ δὲ
ἐνδύθῃ, καὶ τὰ ἔργα τῶν ἄλλων μὴ εἰκῇ κρίνῃ, μηδὲ εἰς τὰ
κατὰ γὰρ, ἀπερὸν οὐκ ὁπιστεύῃ, ἐμπλέχῃ τῇ καὶ ἐν
δύθῃ, μικρὸν ἢ σωπῇ, σὲ διατρεφῇ.

Β'. Μηδὲν δὲ παραγμὲν πῶποτε ἀφαιρέσεται, καὶ
μηδὲ μίαν λύπην τῇ καρδίᾳ, ἢ τῷ σώματι πάχειν, ἢ
τῷ παρόντος χρόνῳ, ἀλλὰ τῇ κατὰ τέλει τῇ ἀφῇ
ἐν αὐτῇ ἔστι. μὴ ἔν νόμιζῃ τῷ ἀληθινῷ εἰρήνῃ
εὐρεῖν, εἰ μηδὲ μιᾶς βαρύτητος ἀφῇ. μηδὲ τὸ
πάντα καλῶς ἔχειν, εἰ μηδὲνα ὁπίσθιον πάχειν, μη-
δὲ ταῦτῳ εἶναι τελευτή, εἰ πάντα κατὰ τῷ
γνώμῃ σε γίνεται. μηδὲ τὸτε μέγα φρόνῃ, ἢ ἰδῶς
ἀγαπῇ τὸν εἶναι ἢ γῆ, εἰ μεγάλης θύλας εἰς καὶ ἰδῶς
τοῦ ἀπολαύειν. ὅτι ἐκ τέλει οὐ γινώσκειται ὁ ἀλ-
θῶς ὡς φιλάρετος. ἐδ' ἐν τέλει ἢ περὶ κοπῇ καὶ τελει-
ότητι τῷ ὁπρώτῳ κρείματι.

Γ'. Ἐν τίνι ἔν, κύριε; ἐν τῷ περὶ φέρειν σὲ τῇ θείᾳ
κεκλησῇ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε, οὐ ζῆτῃ ταῦτά σε,
οὐδ' ἐν μικρῷ, οὐδ' ἐν μεγάλῳ, οὐδ' ἐν χρόνῳ, ἐδ'
ἐν αἰδιότητι. ὥς ἐν τῇτε ὀτυχίᾳ καὶ τῇ ἀτυχίᾳ
ἰσοπερὶ σῶν ὀχλαριστῶν διατελεῖν, καὶ πάντων
ἰσορροπῇ σὲ διατρεφῇ. εἰ ἔστι ἔτις ὁμοῦς καὶ μα-
κρόθυμος ἐν τῇ ἐλπίδι, ἵνα, τὰς ἔσο παρακλησῇ
ἀφαγεθῇ, καὶ εἰς τὸ δεινότερα παθεῖν τῷ κάρ-
θῳ σε ἐτοιμάσῃ, οὐδὲ σταυρῇ, ὥς ταῦ-
τα καὶ τριασθῇ ὑπομένειν οὐκ ὀφείλοντας
δικασθῇ.

deberes : sed me in omnibus dispositionibus iustificaueris, & sanctum laudaueris : tunc in vera & recta via pacis ambulas : & spes indubitata erit, quòd rursus in iubilo faciem meam sis visurus. Quòd si ad plenum tui ipsius contemptum peruenieris, scito quòd tunc abundantia pacis perfrueris, secundum possibilitatem tui incolatus.

CAP. XXVI.

*De eminentia libera mentis, quam supplex
oratio magis meretur, quàm
lectio.*

1. **D**omine, hoc opus est perfecti viri, nunquam ab intentione celestium animam relaxare : & inter multas curas, quasi sine cura transire : non more torpentis, sed prerogatiua quadam liberae mentis, nulli creaturae inordinatae affectione adhærendo.

2. Obsecro te, pijsime Deus meus, præserva me à curis huius vitæ, ne nimis implicer : à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar : ab vniuersis animæ obstaculis, ne molestijs fractus, deiciar. Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana : sed ab his miserijs, quæ animam serui tui, communi maledicto mortalitatis, poenaliter grauant & retardant : ne in libertatem spiritus, quociens liberit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem omnem consolationem carnalem, ab æternorum amore me adstrahentem : & ad se, intuitu cuiuslibet boni delectabilis præsentis,
malè

διαγωγῆς, ἀλλ' ἐν πάσῃ διαθήσειν ἐμὲ διαγωγῆ-
σης, καὶ ἀγὼν ὁμιλογίας· τότε ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ εὐθείᾳ
ἐσθ' ἡ εἰρήνης πορεύη, καὶ ἀναμφισβήτητος ἐλπίεσται, τὸ
φρόσων με πάλιν ἐν ἀλαλαγμῷ σε ἐνέφειν· ἐὰν δ'
εἰς τὴν τελείαν καταφρόνησιν σεαυτοῦ ἐλθῃς, γίνωσκε,
ὅτι τότε τὴν ἀφρόνησιν εἰρήνῳ καρπώσῃ, καὶ ὅσον γε
οἶόν τ' ἐν τῇ παροιμίᾳ σε.

Κεφ. κς'.

Περὶ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ νέου ἐλευθέρου, ἢ ἡ

πρωτεύουσα καὶ ἡ ἀλλοτρία ἀξίωται, ἢ ἡ

ἀνάγκη.

α'. Κτρίε, τὸ δὲ τὸ ἔργον τοῦ ἀνθρώπου τελεῖται ἐστὶ, μη-
δέποτε τὸν νέον ὁπὸ σκοπῆς τῆς οὐρανίου χαλά-
σαι, καὶ μεταξὺ πολλῶν φροντίδων ὡς ἀφρόνητα διελα-
θεῖν, οὐ μὲν τοῦ ὀκνηντος δέκλινω, ἀλλὰ προνομία τῇ τῇ
ἐλευθέρῳ διανοίας, τῇ μεθεμίσθῳ κτίσθ' ἀτάκτως
συμφῶνται.

β'. Αἰξίω σε, ἡ πόσις τοῦ θεοῦ με, φύλαξόν με ὁπὸ τῆς
μεριμνῆς τέως τοῦ βίου, ἵνα μὴ ἄγαν ἐμπλεχθῶ·
ἀπὸ πολλῶν ἀναγκῶν τοῦ σώματος, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν ἡ-
θελῶν ληφθῶ· ἀπὸ πάντων τῆς ψυχῆς ἐμποδισμά-
των, ἵνα μὴ ἡ πόσις τοῦ θεοῦ κατεβληθῶ. οὐ λέγω
ἀπὸ τέτων, ὧν ἡ μεταβολή τις κοσμική ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
ὁπθυμεί, ἀλλ' ἀπὸ τέτων τῆς ἀθλιότητων, ὥστε τὴν ψυ-
χὴν τοῦ δέλεο σε, κοινῇ κατὰ τὴν θνητὴν, ποιήσας
βαρύνει καὶ ἐπέχουσιν, ἵνα μὴ εἰς τὴν ἐλευθέρῳ τῇ
πνεύματος, ὅσακις ἐλέεται, εἰσελθεῖν διωχθῇ.

γ'. Ω θεέ μου, ἡ δύτης ἀπὸρῆτε, με παποῖε μοι εἰς
πικρότητα, πᾶσαν παραμυδίαν σαρκικὴν τὴν ἀπὸ τῆς
ἀγάπης τῆς ἀγωνίᾳς με ἀφελκύουσιν, καὶ τῇ ἀγαθῇ πνοῇ
τερπνὴ παρόντος ἀποχρήματι, τὸς ἐαυτῷ ἐμὲ κακῶς

ὁπαγο.

malè afficientem. Non me vincat, Deus meus, non me vincat caro & sanguis: non me decipiat mundus, & brevis gloria eius: non me supplantet diabolus, & astutia illius. Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi. Da pro omnibus mundi consolationibus, suauissimam spiritus tui vñctionem: & pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

4. Ecce cibus, potus, vestis, ac cætera vtenfilia, ad corporis sustentaculum pertinentia, feruenti spiritui sunt onerosa. Tribue talibus fomentis temperatè vti, non desiderio nimio implicari. Abicere omnia non licet, quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, & quæ magis delectant, lex sancta prohibet: nam aliàs, caro aduersus spiritum insolesceret. Inter hæc, quæso, manus tua me regat & doceat, ne quid nimium fiat.

CAP. XXVII.

*Quòd priuatus amor, à summa bono
maximè retardat.*

1. Fili, oportet te dare totum pro toto, & nihil tui plus esse. Scito, quòd amor tui ipsius, magis nocet tibi, quàm aliqua res mundi. Secundùm amorem & affectum, quem geris, qualibet res plùs vel minùs adhaeret. Si fuerit amor tuus parus, simplex & bene ordinatus, eris sine captiuitate rerum. Noli concupiscere, quod non licet habere. Noli habere, quod te potest impedire, & liber-

ἵστα γινόμενον. μὴ θεωρήσανταί με, ὁ θεὸς με, μὴ θεω-
ρήσανταί με ἢ σὰρξ· καὶ τὸ αἷμα· μὴ ἀπατήσῃ με ὁ
κόσμος, καὶ ἡ βραχέια δόξα αὐτοῦ· μὴ ὑποσκελίστῃ με
ὁ διάβολος. **Θ**, καὶ ἡ πατερνία αὐτοῦ. δός μοι τὴν διωμά-
μην τοῦ ὁυπεραιτέρου, τὴν ὑπομονὴν τοῦ πάχυν· ἵδου
σταθεῖαι τοῦ διαμένειν. χάριται αὐτοῦ πᾶσιν παρα-
κλήσεων τοῦ κόσμου, τὴν ἡδου τὰ τὴν χρίσιν τοῦ πνεύμα-
τος σου, καὶ αὐτὶ ἡ ἀγάπη τοῦ σαρκικῆς, ὅχι καὶ τὴν ἀγά-
πην τοῦ ὀνόματος σου.

δ. Ἰδοὺ ἡ βραχέια, ἡ πόσις, τὸ ἀμφίσωμα, καὶ τὰλλα
σκευάρια τὰ πρὸς ἡ τοῦ σώματος. **Θ** προσφύω συντεί-
ναι τα, τὸ ζῶντι πνεύματι φορηκὰ ἐστίν. παράγω τέ-
τοις τοῖς ἐφοδίοις μετρίως χρησάμεν, καὶ τῇ ἀγῇ ὁπιθυ-
μίᾳ ἐμπλέκεσθαι. ἀποβάλλειν μὲν ἀπαντα οὐκ ἔστιν.
ὅτι δεῖ τὴν φύσιν πρέφειν· τὰ δὲ θεωροῦν καὶ τὰ μέλ-
λον τέρπονται ὁπιζητεῖν, ὁ ἀγῆ **Θ** νόμος καλύει· ἀλ-
λως γὰρ ἂν ἡ σὰρξ πρὸς τὸ πνεῦμα αἰθίζεται. μετα-
ξὺ τούτων, θεομεν, ἡ χεὶρ σου ποιμένετω καὶ δι-
με, τοῦ μήτι· ἡ ἀγῇ γίνωσκαι.

Κεφ. κζ.

Ὅτι ἡ φιλαυτία τοῦ μεγίστου ἀγαθῆς ἡμῶς μά-
λισται ἐμποδίζει.

α. **Τ**εκίον, ἡγεῖται τὸ ὅλον διδόναι ἀντὶ τοῦ ὅλου, καὶ
μνηστὴν σταυτοῦ εἶναι. ἰδοὺ, ὅτι ἡ φιλαυτία,
μᾶλλον βλάπτει σε, ὅτι τοῦ κόσμου. κατὰ τὴν ἀγά-
πην καὶ τὰ δός, καὶ κατέχη, πᾶν παράγμα πλείον ἢ ἑλατ-
τον συνάπτει. εἰάν ἡ ἀγάπη σου καθαρά, ἀπλῆ, καὶ ἑυ-
πακτος ἢ, ἀνευ ἀχχμαλωσίας τοῦ παράγματος ἐσθ. μὴ
ὁπιπύθει, ὅτι ἔχειν ἐκ ἔστι. μὴ ἔχει, ὅτι σε ἐμποδίζει
καὶ τῆς

& libertate interiori p. iuare. Mirum, quòd non ex toto fundo cordis, reipsum mihi committis, cum omnibus quæ desiderare potes vel habere.

2. Quare vano mærore consumeris? Cur superfluis curis fatigaris? Sta ad beneplacitum meum, & nullum patieris detrimentum. Si quæris hoc vel illud, & volueris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum, & proprium beneplacitum magis habendum: nunquam eris in quietudine, nec liber à sollicitudine, quia in omni re, reperietur aliquis defectus: & in omni loco erit, qui aduerſetur.

3. Iuuat igitur, non quælibet res adepta, vel multiplicata exterius: sed potius contempta, & decisa ex corde radicatus. Quod non tantum de censu æris & diuitiarum intelligas, sed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis desiderio, quæ omnia transeunt cum mundo. Munus parum locus, si deest spiritus feruoris: nec diu stabit pax illa quæſita forinsecus, si vacat à vero fundamento status cordis, hoc est, nisi steteris in me; permutare te potes, sed non meliorare. Nam occasione orta & accepta, inuenies quod fugisti, & amplius.

*Oratio pro purgatione cordis, & caleſti
ſapientia.*

1. CONFIRMA ME DEUS, per gratiam ſancti ſpiritus. Da virtutem corroborari in interiori homine, & cor meum ab omni inuili ſollicitudine, & angore euacuare, nec varijs deſiderijs trahi cuiuſcunque rei vilis aut pretioſæ: ſed omnia inſpicere ſicut tranſeuntia,
 & me

ἢ τ' ἔσω ἐλευθερίας ὑπο. εἰς δούληται. θαύμα ἐστίν,
ὅτι ἐξ ὅλης τ' καρδίας σε μευτὴν μοι οὐκ ὀπιτρεπε
μετὰ πόνων, ἀποποθεῖν, ἢ ἔχειν δύνη.

β'. Διὰ τί ματὴ λυτὴ καταφείρη; διὰ τί τῆς
πρωτῆς φροντίσι καταπονῇ; σέργει τῇ θυοκίᾳ μου, καὶ
οὐδὲν ζημιωθήσῃ. εἰ τὸ τοῦ ἡκεῖνο ζητῆς, καὶ διὰ τὸ
ἀφείλειάν σου, καὶ τὴν ἰδίαν ὀλοκίαν μάλιν καρπῶν,
θαλίσας ἐκεῖ ἢ ἐκεῖ εἶναι, μηδέποτε εἰρητεύσεις, μηδὲ
τ' μερίμνης ἀπαλλαγῇς, ὅτι ἐν πᾶσιν ἑλλείψις τις
εὐρεθήσεται, καὶ παντάχῃ ἐναντισμενός τις ἔσται.

γ'. Ωφελεῖ τοίνυν οὐ πᾶν ποιεῖν, ἢ ἔξω πολλὰ
πλάσσειν, ἀλλὰ μάλλον καταφρονεῖν, καὶ ἐκ τῆς
καρδίας ἀπορρίπτειν. ὅπερ μὴ μόνον περὶ τῆς παροῦ-
σης, καὶ πῶν χρημάτων, καὶ τῆς πλῆθους δεῖ κατανοεῖν, ἀλλὰ
καὶ περὶ τ' φιλοπρέπειας καὶ τῆς πόθου τ' κενοδοξίας, ἀ-
περ πάντα σὺν τῷ κόσμῳ παράγεται. μικρὸν ὁ πῶ-
τος ἀσφαλίζει, εἰ τὸ τῆς ζήσεως πνεῦμα ἐλλείπει, καὶ
πολυὺν χρόνον ἐκείνη ἢ εἰρμὴν ἢ ἔξωθεν ζητηθεῖσα
διαμενεῖ, εἰ ἡ τῆς καρδίας κατάστασις τῆς ἀληθινοῦ
φιμελίας ἀπορεῖ, τὸ τ' ἔστιν, εἰ μὴ ἐμμενείς μοι· σὲ μὲν
ἀλλοιῶν, ἀλλ' οὐ βέλπυν δυνῶ. τῷ γὰρ καρπῷ ἐπελθόν-
τος ἢ λιφθέντος, εὐρίσθῃς ἢ, πῶς φυγῇς, καὶ πλεόν.

Εὐχὴ ὑπὲρ τῆς κατὰ τὸν νοῦν τ' καρδίας, καὶ τῆς
οὐρανίας σοφίας.

δ'. ΣΤήριξόν με ὁ Θεός, διὰ τῆς τῆς ἀγίας πνεύματος
χάριτος. δὸς τὴν δυνάμιν τῆς κραταιωθῆναι εἰς
τὸν ἔσω ἄνθρωπον, καὶ τὴν καρδίαν με ἀπὸ πᾶσης ἀ-
νοφελῆς μερίμνης καὶ ἀδημονίας κενῶσαι, οὐδὲ τῆς
πυκνότητος ὀπιθυμίας ἐνός ἐκείνης παράγματος ὅτε-
λῃς, ἢ τιμῆς ἐλκυθῆναι, ἀλλὰ πάντα αὐτῷ παρερχόμενα,
καὶ μὴ

& me pariter cum illis transiturum: quia nihil permanens sub sole, vbi omnia vanitas, & afflictio spiritus. O quàm sapiens, qui ita confidemat.

5. Da mihi Domine caelestem sapientiam, vt discam te super omnia quærere & inuenire, super omnia sapere & diligere: & cætera secundum ordinem sapientia tua, prout sunt, intelligere. Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre aduersantem: quia hæc magna sapientia, non moueri omni vento verborum, nec aurem malè blandienti præbere Sireni: Sic enim in coepta pergitur via securè.

CAP. XXVIII.

Contra linguas obrectatorum.

1. Illi, non ægrè feras, si quidam de te malè senserint: & dixerint, quòd non libenter audias. Tu deteriora de teipso sentire debes, & neminem infirmiorẽ te credere. Si anibulas ab intra, non multum ponderabis volantia verba. Est non parua prudentia, filere in tempore malo, & introversus ad me conuerti, nec humano iudicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore hominum. Siue enim bene, siue malè interpretati fuerint, non es ideo alter homo. Vbi est vera pax, & vera gloria? Nonne in me? Et qui non appetit hominibus placere, nec timerè displicere, multa perfruetur pace. Ex inordinato amore, & vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, & distractio sensuum.

ἡμεῖς σιμπαρελευσόμενον ἀπο τοῖς ὀπιελίταις· οἱ μὲν
ὅθεν διαμένει ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὅπως πάντα ματαίωτος ἢ
θλίψις τοῦ πνεύματος, ὡς σοφός ἐστιν ὁ οὕτω λογιζό-
μενος·

ἰ. Δός μοι κύριε τίμω ἐπεράνιον σοφίας, ἵνα μάθω
ὑπὲρ πάντα σε ζητῆσαι ἢ εὑρεῖν, ὑπὲρ πάντα γίνε-
σθαι, ἢ ἀγαπᾶσαι· ἢ τὰ λοιπὰ, κατὰ τίμω τάξιν τῆς
σοφίας σε, καθὼς ἔχει, τοῦτο. δὲς φρονίμως ἐκτρέ-
ψαι τὸ κολακίζοντα, ἢ καρτερεῖν τὸ ἐπαγρυπνέμενον·
ἐπ' αὐτῇ μεγίστη σοφία, οὐ σαλένεται, παντὶ τῷ ἀνέ-
μῳ τῶν ῥημάτων, ἐδὲ τῇ κακίᾳ κολακίζοντι σαρκοῦ
τῆς ἀκοῆς δίδοναι. ἔτι γὰρ τίμω ἴδω, ἢ ἐξ ὁμολογίας
ἀσφαλῶς πρεσβύμεθα.

Κεφ. κή.

Κατὰ τῶν γλωττίων τὴν κατατάξιν.

α. Τέκνον, μὴ θυγέραναι, εἴ πνευσθεὶς σὲ κακίᾳ γινώ-
σκῃς, ἢ λέγῃς, ὅπερ ἐχ' ἡδύς ἀκούεις.
θεῖς σε κακίᾳ πνευσθεὶς σὲ γινώσκῃς, ἢ ἐδέξα σε ἀδελφί-
τερον εἶναι πιστεύειν. εἰ πορεύῃ ἐσωθεν, ἐπὶ πολὺ σταθμῇ-
σιν τὰ πετόμενα ῥήματα. ἢ μικρὰ φρένησίς ἐστιν, ἐν τῷ
πυρρῷ καμρῷ σταπᾶν, ἢ ἐσω πρὸς με ὀπισθρέφεται,
ἐδὲ τῷ κρίματι ἀνδρῶν εἰς διατάξιν.

β. Μὴ γένοιτο ἡ εἰρήνη σε ἐν τῷ τῷ ἀνθρώπῳ σό-
ματι. εἴτε γὰρ ἐπὶ τὸ καλόν, εἴτε ἐπὶ τὸ κακὸν ὑπο-
λήφοντα, ἢ διὰ τοῦτο ἕτερος ἀνδρὸς γίνῃ. πᾶς ἐστιν ἡ
ἀληθινὴ εἰρήνη ἢ ἀληθινὴ δόξα; ἢ ἐν ἐμοί; ἢ δὴ ὅς
ἐκ ὅπου τοῖς τοῖς ἀνθρώποις ἀρέσκειν, ἐδὲ φοβεῖται
δυσαρεσῆναι, πάντοτε εἰρηνεύσει. ἐκ τῆς γὰρ ἀπάτης ἀ-
γάπης, ἢ ματαίᾳ φόβῳ, πᾶσι ἢ τῇ καρδίᾳ παραχρῆναι ἢ
διασπασμὸς τῆς ἀφ' ἧς γίνεταί.

Κεφ.

*Qualiter instante tribulatione Deus in-
uocandus est, & benedicendus.*

1. Sit nomen tuum (Domine) benedictum
in sæcula : qui voluisti hanc tentationem
& tribulationem venire super me. Non pos-
sum eam effigere, sed necesse habeo ad te con-
fugere: vt me adiuues, & in bonum mihi con-
uenias. Domine, modò sum in tribulatione, &
non est cordi meo bene, sed multùm vexor à
præsenti passione. Et nunc, Pater dilecte, quid
dicam? Deprehensus sum inter angustias. Sal-
uifica me ex hora hac. Sed propterea veni in
hanc horam, vt tu clarificeris, cùm fuero valdè
humiliatus, & per te liberatus. Complacet
tibi Domine, vt eruas me: nam ego pauper, quid
agere possum, & quò ibo sine te? Da patienti-
am Domine, etiam hac vice. Adiuua me Deus
meus, & non timebo quantumcumque graua-
tus fuero.

2. Et nunc inter hæc, quid dicam? Domine,
fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari, &
granari. Oportet vtiq; vt sustineam: & vti-
nam patienter, donec transeat tempestas, & me-
lius fiat. Potens est autem omnipotens ma-
nus tua, etiam hanc tentationem à me auferre,
& eius impetum mitigare: ne penitus succum-
bam, quemadmodum & priùs sæpiùs egisti me-
cum; Deus meus misericordia mea. Et quan-
tò mihi difficiliùs, tantò tibi facilius est hac mu-
tatio dextere excelsi.

Κεφ. κ θ'.

Ὡς ὅτι κειμένης τῆς θλίψεως δεῖ τὸν θεὸν ὅτι
καλεῖν καὶ ὑλοποιεῖν.

α'. Εἰν τὸ ὄνομά σε, κύριε, ὑλοποιημένον εἰς τὸν αἰῶ-
να· ὅς τε τον τὸν πειρασμὸν καὶ τὴν θλίψιν ἐμοὶ
ἐπιλαθεῖν ἠθέλησας. ἐχ οἷός τ' εἰμι αὐτῷ ἐκφυγεῖν,
ἀλλὰ δεῖ ἐμὲ πρὸς σε καταφυγεῖν, ἵνα μοι βοηθήσῃς,
καὶ εἰς ἀγαθὸν μοι ὁδηγήσῃς. κύριε, νυνὶ εἰμι ἐν τῇ
θλίψει, καὶ ἡ καρδία μου ἐκκαλεῖται ἐξέλιξαι, ἀλλὰ σφόδρα
κακῶς ἐστὶν ἐν τῷ παρόντι πάθος. καὶ νυνὶ, πατέρα ἀγα-
πῆ τέ, τί λαλήσω; κατελήφθην ἐν τῇ σενόχωρίᾳ. σῶ-
σόν με ἐκ τῆς ὀφθας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τὸ ἥλθον εἰς τὴν
ὀφθαλμὸν ταύτην, ἵνα σὺ δοξασθῇς, ἐμοὶ μὲν πολὺ ταπει-
νωθέντος, ὑπὸ σὺ δὲ σωθέντος. ὁδοκίησον κύριε, τὸ ῥί-
σμα καὶ ἐμὲ· τί γὰρ ἐγὼ πένης ποιεῖν ὁμιῶμαι, ἢ ποῖ
πορευθήσομαι χωρὶς σου; δὸς τὴν ὑπομονὴν κύριε, ἐπε-
νυνὶ. βοηθήσον μοι θεός μου, καὶ οὐ φοβηθήσομαι, ὑπο-
σονεῖν ἂν βαραυνῶ.

β'. Καὶ νυνὶ μετὰ τῶν τέτων τί λέξω; κύριε, ἤρη-
σῆτω τὸ θέλημα σου. ἐγὼ δὲ ἤδη ἄξιός εἰμι θλίβεσθαι καὶ
βαρύνεσθαι. δεῖ δὴ τέ με πείθεσθαι, καὶ εἶτε ὑπομονή-
καὶ, ὥς ὅτι παρὲλθῃ ὁ χειμὼν, καὶ κρεῖττον ἐμοὶ γένη-
ται. καὶ τοι ἡ χεὶρ σου παντοδύναμος οἷα τ' ἐστίν, καὶ
τὸν πειρασμὸν τῶν ἀφαιρεῖν μου, καὶ τὴν ἐμβολὴν αὐ-
τῷ παραυνεῖν, ἵνα μὴ παντελῶς ἐκπύθωμαι, καὶ δὲ καὶ πε-
τερον πλεονάκεις μετ' ἐμὲ ἐποίησας, ὁ θεός μου, τὸ ἔλε-
ός μου. καὶ ὅσα μοι τὸ χαλεπώτερον ἐστὶ, ποικίλοντος
αὐτῷ ἢ ἀλλαγῇ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἐφίεσθαι ῥῆμα γίνονται.

L

Κεφ.

ΚΑΤ.

CAP. XXX.

*De diuino petendo auxilio, & confidentia
recuperanda gratia.*

1. **F**lli, ego Dominus, confortans in die tribulationis. Venias ad me, cum tibi non fuerit bene. Hoc est, quod maxime consolationem impedit caelestem, quia tardius te conuertis ad orationem. Nam antequam me intente roges, multa interim solatia quæris, & recreas te in externis. Ideoque fit, ut parum omnia profint, donec adueras, quia ego sum, qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque vtile consilium, sed neque durable remedium. Sed iam resumpto spiritu post tempestatem, reconualesce in luce miserationum mearum: quia propè sum, (dicit Dominus) ut restaurem vniuersa, non solum integrè, sed & abundanter accumulatè.

2. Nunquid mihi quicquam est difficile, aut ero similis dicenti & non facienti? Vbi est fides tua? Sta firmiter, & perseueranter. Esto longanimis & vir fortis, veniet tibi consolatio in tempore suo. Expecta me, expecta: veniam, & curabo te. Tentatio est, quæ te vexat, & formido vana, quæ te exterret. Quid importat sollicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? Sufficit diæ malitia sua. Vanum est & inutile de futuris conturbari vel gratulari, quæ fortè nunquam euenient.

3. Sed humanum est, huiusmodi imaginationibus

ἡπὶ τῇ
9
1. T Ex
9
91, ὁ τοῦ
ἐκ δὲ τοῦ
αὐτοῦ τοῦ
ἐν τοῖς ἐξ
αὐτοῦ καὶ
ὑπομένον
ἐκ τῆς ὁφ
μετὰ τῆς
ἐκ τῆς
γὰρ ὁ κύριος
λαλοῦν, ἀλλ
C. Π
τοῦ μὲν
ἐστὶν ἐκ
ἀπὸ τοῦ
δοῦναι
ἡμῶν ἐκ
πλ. ἀπὸ
σε δεῖν
κετὸν τ
λὶς ἐστὶ
πνα ἵστο
γ. Ἄν

Κεφ λ'.

Περὶ τ' ἐπίστασις τῷ θεῷ βοηθῆματός, καὶ τ' πεποι-
θήσεως τῷ πάλιν τυχεῖν τῆς χάριτος.

α'. **Τ**εκνον, ἐγὼ ὁ κύριός, σφρίζω σε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς
θλίψεως. διότι με κακῶς ἔχων. τί τὸ ἐ-
στιν, ὃ τὴν ἐράνιον παρακλήσιν μάλιστα ἐμποδίζει, ὅπ-
ρα δύπερον ὑπερέφεις εἰς τὴν περσευχίῳ. περὶ γὰρ
ἐν ἐκτενῶς ἀξιώσεως με, πολλὰς παρακλήσεως ζητεῖς, καὶ
ἐν τοῖς ἔξω τέρπῃ. διότι πάντα ὀλίγον ὠφελεῖ, ἕως
ἐν κατανόησεως, ὅπ ἐγὼ εἰμι ὁ δὲ ἐλπίζοντας ἐπ' ἐμοὶ
ῥυθμῆτος, καὶ ὅπ ἐξω με οὐκ ἐστὶ βοηθῆμα ἐνεργῆς, οὐδὲ
βελὴ ὠφέλιμος, οὐδὲ φάρμακον διαρκές. καίτοι νῦν
μετὰ τ' χειμῶνα τὸ πνεῦμα ἀλαλαδῶν, ἐν τῷ φανερῷ
ἐκπνεύσας με ἀναρρώσθητι. ἐπ' ἐγὼ εἰμι (λί-
γῃ ὁ κύριος) τῷ ἀνασκευάζειν πάντα, οὐ μόνον τε-
λείως, ἀλλὰ καὶ ἀφ' ὅπου καὶ ἐκπλέωσας.

β'. Πότερόν μοι χαλεπὸν π' ἐστίν, ὃ ὁμοιωθήσομαι
τῷ μὲν λέγοντι, οὐδὲ ποιῶντι; π' ἐστίν ἡ πίστις σε;
εἴητι βεβαίως καὶ ὀπιμόνως. μακροθύμει καὶ ἐνδριζέου.
ἐπελεύσεται ἡ παραμυθία ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῆς. περ-
σὸς με, περσεύσας, ἐγὼ ἐλθὼν θεράπην σου. περ-
σασμός ἐστιν ὁ κακῶν σε, καὶ φόβος μέγατος ὁ κατὰ
πλήπιν σε. τί συμφέρει ἡ πᾶσι τῶν μελλόντων σιμῶ-
σεσθαι μέριμνα, εἰ μὴ ἵνα συμεχῇ λύπῃ ἔχης; ὅπ
κετὸν τῇ ἡμέρᾳ ὁ κακία αὐτῆς. μέγατος καὶ ἀναφε-
λὴς ἐστὶ διὰ τὰ μέλλοντα διαταράττεσθαι ἡ χαίρειν, ἀ-
πὸ ἴσως ἐδέποτε συμεχέσθαι.

γ'. Ἀνθρώπιον δ' ἐστὶ τοιαύτης φαντασίας ἐμπά-
ξις.

nibus illudi: & parui adhuc animi signum, tam leuiter trahi à suggestione inimici. Ipse enim non curat, vtrum veris an falsis illudat & decipiat: vtrum præsentium amore, aut futurorum formidine prosterнат. Non ergo turbetur cortuū, neque formidet. Crede in me, & in misericordia mea habero fiduciam. Quando tu putas te elongatum à me, sæpè sum propinquior. Quando tu æstimas penè totum perditum, tunc sæpè maius merendi instat lucrum. Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium. Non debes iudicare secundum præsens sentire: nec sic grauitati alicui, vnde cunque venienti, inharere & accipere, tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamuis ad tempus tibi miserim aliquam tribulationem, vel etiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transitur ad regnum cælorum. Et hoc sine dubio magis expedit tibi, & cæteris seruis meis: vt exercitemini aduersis, quàm si cuncta ad libitum haberetis. Ego noui cogitationes adscorditas: quia multum expedit pro salute tua, vt interdum sine sapore relinquare: ne fortè eleueris in bono successu, & tibi ipsi placere velis in eo, quod non es. Quod dedi, auferre possim: & restituere, quum mihi placuerit.

5. Quum dederò, meum est: quum subtraxerò, tuum non tuli: quia meum est omne datum bonum, & omne donum perfectum. Si tibi misero grauitatem aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum: ego citò subleuare possim, & omne onus in gaudium

ζέσται· καὶ τ' μετροθυμίας τεκμήριον, ἔτω βεβαίως ἐλ-
κυσάτω ὑπὸ τ' τῆ ἐχθρῆ ὑποβολῆς. ὁ γὰρ μέλει αὐτῷ
πότερον αὖ ἀληθινοῖς ἢ ψευδῶσιν πιάζη καὶ ἀπατά·
πότερον τῇ τῶν παρόντων ἀγάπῃ, ἢ τῇ τῶν μετ' ὧν τῶν
φόβῳ καταβάλλῃ. μὴ ἔνταραυείδῃς ἢ καρδίᾳ σε,
μηδὲ φοβείδῃς. πίστευε εἰς ἐμὲ, καὶ τῷ ἐλάει με πίπει-
δε ἡγεμένε σε, ὅτι ἐγὼ μακρύνω, πολλάκις σοι ἐγγύ-
τερός εἰμι. νομίζοντί σε, ὅτι χεδὸν τὸ ὅλον δόπλωσαι,
τίτε συχνῶς μείζον κέρδος τῆ κατηξιώσιναι πάρεσιν.
οὐ τὸ ὅλον δόπλωσαι, τῆ ἀνάγκης εἰς τέναρτιον
συμδύτος. οὐ δεῖ σε κρίνειν κατὰ τὸ ἐν παρόντι διο-
κεῖν, ἐδὲ σαυτῇ περὶ ὕπνῳ γινομένη περσοκείδῃς,
καὶ αὐτὴν λαμβάνειν, ὡς πάσης ἐλπίδος τῆ ἐκφεύγειν
ἀφ' ἐρεθείσης.

δ'. Μὴ νόμιζε ὅτι παταλῶς κατέλειψας, εἰ καὶ πρὸς
χρόνον, θλίψιν πικρὰ εἰσέβαλόν σοι, ἢ καὶ τιμὴν ὀκταίαν
παράκλησιν ὑφείλον· ἔτω γὰρ εἰς τιμὴν βασιλείαν τῶν
ἑραῶν βαδίζεις, καὶ τὴν δόξαμφοισθητότως σοι καὶ τοῖς
ἄλλοις δέλοις με μᾶλλον συμφέρει, ἵνα τῇ ἀτυχίᾳ ἀ-
σκηθῇτε, ἢ εἰ πάντα κατὰ τιμὴν γνώμην εἴχητε. ἐγὼ
γινώσκω τὰς διανοίας ἀποκεχυμμένας, ὅτι τὸ κατὰ
λειψήναι ἀνευ ὑδύσματος, εἰς τιμὴν σωτηρίας σε πολὺ
ποτὸ ἀφελεί, ἵνα μὴ ἐπαρθῇς δυστυχῶν, καὶ αὐτάρους
γίνῃ ἐν τέτῳ, ὅπερ ἐκ εἶ. ὁ ἑσθίει, ἀφελείδῃς διωκα-
μα· καὶ δόποδ' ἔσται, ὅτι μοι δοκεῖ.

ε'. Οταν διδῷ, ἐμὸν ἐστιν ἔταν ἀφέλα, τὸ σὸν οὐκ ἀφεί-
λον· ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δῶρημα, τέλειον
ἐμὸν ἐστιν. εἰ ἐπαφήσω σοι βαρύντητα, ἢ ὅτι ἐν σαυτῷ
μα, μηδὲ θυγέραι, μηδὲ ἡ καρδίᾳ σε συμπιέτω, ἐγὼ
ταχέως ὑποξείρειν, καὶ πᾶν ἄρος οἰς χαρὰν μετα-

dium transmutare. Verumtamen iustus sum, & commendabilis multum, quum sic facio totum.

6. Si rectè sapis, & in veritate aspicias, nunquam debes propter aduersa tam deiectè contristari, sed magis gaudere, & gratias agere: imò hoc vnicum reputare gaudium, quod affligens te doloribus, non parco tibi. Sicut dilexit me pater, & ego vos diligo, dixi dilectis discipulis meis: quos vtique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed despectiones: non ad otium, sed ad labores: non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento, filii mi, verborum.

CAP. XXXI.

De neglectu omnis creatura, Et creator possit inueniri.

1. Domine, bene indigeo adhuc maiori gratia, si debeam illuc peruenire, vbi me nemo poterit, nec vlla creatura impedire. Nam quam diu res aliqua me retinet, non possum liberè ad te volare. Cupiebat liberè volare, qui dicebat: Quis dabit mihi pennas sicut columba, & volabo, & requiescam? Quid simplici oculo quietius? Et quid liberius nil desiderante in terris? Oportet igitur omnem supertransire creaturam, & seipsum perfectè deferere, ac in excessu mentis stare, & videre te omnium conditorem, cum creaturis nil simile habere. Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit liberè

ἐλπίειν διώμα. ἀλλὰ μὴ δίκης καὶ πολὺ ἐπιγνε-
τός εἰμι, οὐτῶ τὸ ὅλον ποιῶν.

ε'. Εἰ εὖ φρονεῖς, καὶ ἀληθῶς καρδοῦς, ἐδέποτε δεῖ
σε ἐπὶ τῇ ἀτυχίᾳ οὕτως ἀθύμως λυπεῖσθαι, ἀλλὰ
μέλλον χαίρειν καὶ ὡχαρισεῖν· μενῶν γὰρ τῶτο μόνον
χαρὰν εἶναι νομίζειν, ὅτι ταῖς ὁδωῖς θλίβων σε, σὲ
οὐ φείδωμαι. καθὼς ἡγάπησέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἀγα-
πῶ ὑμᾶς, τοῖς ἀγαπῶσι με μαθηταῖς με ἐλεῶ, οὓς δι-
λονότι οὐκ ἀπέσειλα πρὸς τὰς χαρὰς ποροσκαίρους,
ἀλλὰ πρὸς τὸν μεγάλους ἀγῶνας· οὐ πρὸς τὰς τιμὰς,
ἀλλὰ πρὸς τὰς καταφρονήσεις· οὐ πρὸς τὴν ἀργίαν,
ἀλλὰ πρὸς τὸν πόνον· οὐ πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν, ἀλλὰ
πρὸς τὴν καρποφορίαν· μέγα λυ τὴν ἐν ὑπομονῇ
τούτων λόγων, τέκνον με, μέμνησο.

Κεφ. λ α.

Περὶ τῆ καταφρονεῖν πάσης τ' κτίσεως, ἣν ὁ κτῆ-
στης εὐρεθλῶς διωκθῇ.

α'. Κτερε, μείζονος δὴ χάριτος ἐπὶ χρεῖν ἔχω, εἰ
ὁ φείλω ἐκεῖσε δίκην, ὅπερ μὴδ' ἄνθρωπος,
μὴδ' κτίσμα τι ἐμποδίζειν με διώκοντα. μέχρι γάρ
τι κατέχει με, οὐ διώμα πρὸς σε ἐλευθέρως πετά-
σθαι, ἐπεὶ πόθεν ἐμποδίσας πετάσθαι ὁ λέγων· τίς
δάσῃ μοι πτέρυγας, ὥσθι ἀδελφεάς, καὶ πεταδῆσόμεν,
καὶ καταπαύσω; τί τῆ ἀπλ. οὐ ὀφθαλμῷ ἡσυχάτερον;
καὶ τί ἐλευθέρωτερον τῆ ἐπὶ τ' γῆς μὴδ' ὅτι ποδῶντος;
καὶ τὴν πόινω πᾶσαν κτίσιν ὑπερβῆναι, καὶ ἑαυτὸν παντε-
λῶς καταλιπεῖν, καὶ τῆς ψυχῆς ἐκστῆναι, καὶ βλέψαι, ὅτι
σὺ κτίστης πάντων τοῖς κτίσμασιν ἐδὲν ὁμοιον ἔχῃς, καὶ
εἰ μὴ τις πάντων κτισμάτων ἀπαλλαγῇ, τοῖς τῆ δεξ.

liberè intendere diuinis. Ideò enim pauci inueniuntur contemplariui, quia pauci sciunt se à perituris & creaturis, ad plenum sequi strare.

2. Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam leuet, & supra semetipsam rapiat. Et nisi homo sit in spiritu eleuatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus vnitus: quicquid scit, quicquid etiam habet, non est magni ponderis. Diu paruus erit, & in terra iacebit, qui aliquid magnum æstimat, nisi solùm unum immensum, æternum bonum. Nam quicquid Deus non est, nihil est, & pro nihilo computari debet. Est magna differentia sapientia illuminati & deuoti viri, & scientia literati atque studiosi clerici. Multò nobiliore est illa doctrina, quæ de sursum ex diuina influentia manat: quàm quæ laboriosè, humano acquiritur ingenio.

3. Plures reperiuntur contemplationem desiderare, sed quæ ad eam requiruntur, non student exercere. Est magnum impedimentum, quia in signis & sensibilibus rebus statuitur, & parum de perfecta mortificatione habetur. Nescio quid est, & quo spiritu ducimur, & quid prætedimus, qui spirituales dici videmur: quòd tantum laborem, & ampliore sollicitudinem, pro transitorijs & vilibus rebus agimus, & de interioribus nostris vix aut rarò, plenè recollectis sensibus, cogitamus.

4. Proh dolor, statim post modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera nostra, distincta examinatione trutinamus. Vbi iacent affectus nostri, non attendimus: & quàm impura sint omnia, non deplora-

τὸν γὰρ ἀκαλύτως περιέχειν οὐ δύναται. διὰ τὸ το γὰρ
ἐλίγοι θεωρητικοὶ εὐρίσκονται, ὅτι ολίγοι ἐαυτῶν τῶν
πλωσίμων κτίσεων πάντως χωρίζονται ἐπίστανται.

β'. Τῆτο μεγάλης χάριτος δεῖται, ἡ τῶν ψυχῶν
ἀν' ἐπαρῆς, καὶ ὑποέρ' αὐτῶν ἀρπάξῃ. καὶ εἰ μὴ ὁ αἰθρῶ-
πος τῷ πνεύματι ἐπὶ ἡρῶν, πάντων τε κτισμάτων ἀ-
πυλλάξῃ, καὶ τῷ θεῷ ὅλος ἡνώσῃ. ὅπῃ γινώσκει, ἀλ-
λὰ δι' ἡ καὶ ὁ ἔχει, καὶ πᾶσι πολλὰ ποιητόν. πολὺν χρόνον
μικρὸς ἔσται, καὶ ὑποκρίσται κείσεται, ὅς πᾶσι πολλὰ π-
ποιεῖται, πάλιν τῷ ἐνὸς ἀμετρήτῃ καὶ ἀσάνῃ ἀγαθῷ.
ὅπῃ γὰρ θεὸς οὐκ ἔστι, μηδὲν ἔστι, καὶ πᾶσι ἐνὸς ποιη-
τόν. πολὺ διαφέρει ἡ σοφία τῷ φωτισθέντος καὶ ὕλας.
ὥς ἀνδρὸς, καὶ ἡ ὁπσημένη τῷ πεπαυθευμένῃ καὶ φιλολό-
γῃ κληρικῷ. ἡ διδασκαλὴ ἡ ἀνωθεν ἐκ τ' θεῆας εἰσφύσε-
ως γινόμενη, πολλὰ πικρὰ ἔστι τ' τῇ ἀνθρώπινῃ
ἀγχινοῖα ὅτι πόνως περιωριζομένης.

γ'. Πλείους μὲν εὐρίσκονται οἱ τ' θεωρίας ὁπθυμῶν-
τες, πᾶσι δὲ τὸ ἀσκεῖν τὰ αὐτῇ ἀναγκαῖα καὶ ἀσπεύον-
τες. μέγιστον ἐμπόδιόν ἐστι τὸ τοῖς σημείοις καὶ τοῖς
ἀσθητικοῖς ἐμμένειν, καὶ μικρόν τ' τελείας νεκρώσεως
ἔχειν. ἐκ οἷα τί ἐστι, καὶ πῶς πνεύματι ἀγόμεθα, καὶ πῶς
πορφασίζομεθα, οἱ πνευματικοὶ λέγοντες δοκῶντες,
ὅτι τὸ ἐπὶ τὸν μὲν πονῶμεν, καὶ μάλλον πᾶσι τῶν φθαρ-
τῶν καὶ ὑπετελέων παραγμάτων φροντίζομεν, πᾶσι δὲ
τ' εἶω ἡμῶν μόλις ὑσπεύοντες, τὰς ἀσθήσεις πάν-
τως συλλέξαντες λογιζόμεθα.

δ'. Φεῦ, β. θεῶς μὲν ολίγω συλλογῶν τ' ψυχῆς ἔξω
ἀναρρηγνύμεθα, καὶ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀκριβῆ ἐξετάσῃ καὶ
εὐδοκίμῃ. ὅπῃ ἀν' αἱ διαθεαὶ ἡμῶν κίανται, οὐ
περιέχομεν, οὐδ' ὡς πάντα ἀκρίβητα ἔστιν, ὅπου οὐ-

mus. Omnis quippe caro corruperat viam suam, & ideo sequebatur diluuium magnum. Cum ergo interior affectus noster multum corruptus sit, necesse est, vt actio sequens, index carentiae interioris vigoris corrumpatur. Ex puro corde, procedit fluctus bonae vitae.

5. Quantum quis fecerit, quantur: sed ex quanta virtute agit, non tam studiosè pensatur. Si fuerit fortis, diues, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, inuestigatur: quàm pauper sit spiritu, quàm patiens & mitis, quàm deuotus & internus, à multis taceatur. Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se conuertit. Illa frequenter fallitur, ista in Deo sperat, vt non decipiatur.

CAP. XXXII.

De abnegatione sui, & abdicatione omnis cupiditatis.

1. Fili, non potes perfectam possidere libertatem, nisi totaliter abneges te metipsum. Compediti sunt omnes proprietarij, & sui ipsius amatores, cupidi, curiosi, gyronagi, quærentes semper mollia, non quæ Iesu Christi, sed hoc sepe fingentes & componentes, quòd non stabit. Peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum. Tene breue & consummatum verbum. Dimitte omnia, & inuenies omnia. Relinque cupidinem, & reperiens requiem. Hoc mente pertracta: & quum impleueris, intelliges omnia.

2. Domi-

ρῶμεθα. πῶτα γὰρ σὰρξ διέφθερε τὴν ὁσὴν αὐτῆς,
 καὶ διὰ τοῦτο ὁ μέγας κατὰ κλυσμούς εἶπετο. τῆς ἔν δια-
 θέσεως τ' ἔσω ἡμῶν πολὺ διεφθαρμένης, ἐπ' ἀνάγκης,
 τὴν ὑπάρχον ἐπομένῳ, ἢ τὴν οὖσαι τεκμήριον τ' ὀπο-
 ρίας τῆς ἔσω ἀκμῆς, καταφθίρεσθαι. ἐκ τῆς κατὰ
 ρῆς καρδίας ὁ τῷ βίῳ καλὸς καρπὸς ἐκπορεύεται.
 εἰ. Ὅσον μὲν τις ἐποίησεν, ὅπως ζητεῖται, ἐξ ὅσης δ' ἀ-
 ρετῆς ποιεῖ οὐχ ἔτιως ἀκριβῶς ἐξετάζεται. πρότερον
 ἰσχυρὸς, πλὴν σιθ, εὐμορφος, δυνάμωτος, καλλιγάρφος,
 καλὸς αἰοιδὸς, ἢ καλὸς ἐργάτης ἐστίν, ἀκριβέστα· ὥς
 δὲ πτωχὸς τὰ πνεύματι, ὥς ὑπομονητικὸς καὶ ὑποτακ-
 τὸς ὡς ὁ λαὸς καὶ ὡς τὰ ἔσω σπασμένα, ὑπὸ πολλῶν
 σινοπαῖται, ἢ φύσις τὰ ἔξω τῷ ἐκθρόνιστι σκοπεῖ, ἀλλ'
 ἢ χάρις εἰς τὰ ἔσω ὀποβλήπει. ἢ μὲν συχνῶς ἀπατά-
 νται, ἢ δὲ ἐπὶ τῷ θεῷ ἐλπίζει, τῷ μὴ ἀπατηθῆναι.

Κεφ. λ β'.

Περὶ τ' ἀπαρνήσεως αὐτῶ, καὶ τῆς ὀπορρήσεως
 ἀπάσης ὀπιθυμίας.

α. ΤΕκνον, οὐ δύνη τὴν παντελὴ ἐλευθερίαν κατὰ-
 σταί, εἰ μὴ ὡς σεαυτὸν ἀπαρνή. ἐπεὶ δὲ ὁ Θεὸς
 πάντες οἱ ἰδοκτῆμονες, καὶ φίλοι, πλεονέκται, πο-
 λυπαράγμονες, πλάνητες, οἱ αἰ μὲν ζητῶντες τὰ με-
 λακῶ, οὐ δὲ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ πολλὰκις τὸ
 πλάττοντες καὶ σιωπῶντες, ὅπερ οὐ διαμενεῖ. ὀπο-
 λείτται γὰρ πᾶν τὸ τῷ Θεοῦ οὐκ ἐκζητούμενον. τῆρε-
 τὸν βραχυὸν καὶ ὀποτετελεσμένον λόγον· ἄφες πάν-
 τα, καὶ εὐρήσεις πάντα. κατὰ λειπε τὴν ὀπιθυμίαν, καὶ
 εὐρήσεις τὴν ἡσυχίαν. τὸ τοῦ τῆ γνώμης ὀπισκοπεῖ, καὶ
 πληρώσεις, γνώσῃ πάντα.

β, κύρις,

2. Domine, hoc non est opus vnus diei, nec ludus paruulorum: imò in hoc breui includitur omnis perfectio religiosorum. Fili, non debes auerti, nec statim deiici, audita via perfectorum; sed magis ad sublimiora prouocari, & ad minùs ad hæc ex desiderio suspirare. Vtinam sic tecum esset, & ad hoc peruenisses, vt tuipfius amator non esses, sed ad nutum meum purè stares, & eius quem tibi præposui patris: tunc mihi valde placeres, & tota vita tua in gaudio & pace transiret. Adhuc multa habes ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaueris, non acquires, quod postulas. Suadeo tibi emere à me aurum ignitum, vt locuples fias, id est, cœlestem sapientiam, omnia infima conculcantem. Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam & propriam complacentiam.

3. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis & altis, in rebus humanis. Nam valde vilis & parua, ac penè obliuioni tradita videtur, vera cœlestis sapientia: non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra, quam multi ore tenus prædicant, sed vita longè dissentiunt: ipsa tamen est pretiosa margarita à multis abscondita.

CAP. XXXIII.

De instabilitate cordis, & de intentione finali ad Deum habenda.

1. Fili, noli credere affectui tuo: qui nunc est, citò mutabitur in aliud. Quamdiu vix-

6'. Κύριε, τὸ οὐκ ἔργον ἐστὶ μίας ἡμέρας, οὐδὲ παιδία τῶν παίδων· ἀλλὰ δεῦ καὶ ταῦτα τῇ βραχυλογίᾳ συνέχεσται πάντα τελείους τῶν ἀσκητῶν τέκνον, ἐκ ὁφείλεις ὁποτέρῃ περὶ αὐτῶν, ἐδ' ὁυθιᾶς ἀθυμεῖν ἀκύναις τῆς ὁδοῦ τ' τελείων, ἀλλὰ μάλλον ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα παροξύνεσθαι, καὶ τέλει χρίσιν ταῦτα ὅππῃ θυμητικῶς στενάζειν. εἴθε ἕτας εἶχες, καὶ εἰς τὸ τοῦ ἁλῆος, ὥστε οὐ φίλαυτος γινόμενος, τῷ νέυματί μου, καὶ τῷ πατρὶ, ὃν ἐπέσκησά σοι, εἰλικρινῶς ἐσεργεῖς· τότε μοι σφόδρα ἡρεσκες, καὶ ὅλοι τὸν βίον σε μετὰ χαρᾶς καὶ εἰρήνης διήγας. ἐπὶ χάρισε πολλὰ κατελιπεῖν, ἅπαντα εἰ μὴ παντελῶς ὁππότερ' εἶς μοι, τῷ ἀγῆματός σε ἐκ ὁππότερ' ἐκ σου μετὰ λένω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεφυρωμένον, εἰνα πλεονέκτης, τὸ τ' ἐστὶ, τὴν σοφίαν οὐράνιον πάντα τὰ κατὰ κατὰ πᾶσαι. καὶ ἐλὰ πόνος ποιεῖ τὴν σοφίαν γηϊκῶν, πᾶσαι τ' ἀνδρῶν πίνω καὶ ἰδία βουδοκίαν.

7'. Ελεξα, ὅππῃ ἐν τοῖς ἀνδρῶν τοῖς ἀφάγματος ὁφείλεις τὰ ὑπελίστερα ἀντὶ τῶν τιμίων καὶ ὑψηλῶν ἀγοράσαι. πολὺ γὰρ ὑπελὶς καὶ μικρὰ εἶναι, καὶ χρεῶν τ' ὅτ' ἀνδρῶν μνήμης ἐκπεσῇ δοκεῖ ἡ ἀληθινή καὶ ὁράνιος σοφία, οὐ μέγα φρονέουσα, ἐδ' ἐπὶ τ' ἡσὺ τὸ πμαῶσαι ζητῶσα, ἣν πολλοὶ μὲν τῷ σῶματι ἐγκωμισάξουσιν, τῷ δὲ βίῳ πολὺ διαφέρουσιν· ἀλλ' ὅμως αὕτη ἐστὶ πολὺ τιμος μαργαρίτης ὁποῦ πολλῶν ὁποκεκρυμμέν.

10'.

Κεφ. λ γ'.

Περὶ τ' ἀσκησίας τ' καρδίας, καὶ τελευτήας φρεσιν
ρέσεως τῆς φρεσὶ τὸν θεόν.

α'. Ἰ. Ἐκνον, μὴ πίστευε τῷ πᾶσι σε· ὅ, πινῶν ἐστίν.
ὁυθιᾶς εἰς ἄλλο μεταβληθήσεται, τοῖς ἀν ζα.

σφ. α'

ris, mutabilitati subiectus es, etiam nolens: ut
modò lætus, modò tristis: modò pacatus, modò
turbatus: nunc deuotus, nunc in deuotus: nunc
studiosus, nunc acediosus: nunc gratus, nunc le-
uis inueniaris. Sed stat super hæc mutabilia
sapiens, & bene doctus in spiritu, non atten-
dens, quid in se sentiat, vel qua parte stet ventus
in stabilitatis: sed ut tota intentio mentis eius,
ad debitum & optimum proficiat finem. Nam
sic poterit vnus & idem, inconcussusque perma-
nere, & simplici intentionis oculo, per tot vari-
os euentus, ad me imprætermisè directo.

2. Quantò autem purior fuerit intentionis o-
culus tanò constantius inter diuersas itur pro-
cellas. Sed in multis caligat oculus puræ in-
tentionis: respicitur enim citò in aliquod dele-
ctabile, quod occurrit. Nam & rarò totus liber
quis inuenitur, à næuo propriæ acquisitionis.
Sic Iudæi olim venerant in Bethaniam, ad Mar-
tham & Mariam: non propter Iesum tantum,
sed & ut Lazarum viderent. Mundandus est
ergo intentionis oculus, ut sit simplex & rectus,
atque vltra omnia varia media ad me dirigen-
dus.

CAP. XXXIIII.

*Quòd amanti, sapit Deus super omnia,
& in omnibus.*

σης, καὶ ἀκοντὶ μεταβλητικὸς ἔσῃ, ὅπως νυνὶ μὲν ἐν-
θυμος, νυνὶ δὲ σκυθρωπός· νυνὶ ἡσυχος, νυνὶ τετα-
ραχμένος· νυνὶ ὀλαβής, νυνὶ παρὰ τῷ Θεοῦ ἀνδής·
νυνὶ συνεδῶτος, νυνὶ ἀκηδής· νυνὶ σεμνός, νυνὶ κῆφ·
γένῃ. ἀλλὰ παρὰ ταῦτα τὰ μεταβλητικὰ ὁ σοφὸς καὶ
τῷ πνεύματι εὖ πεπαιδευμένος ὑφίσταται, οὐ παροξύν-
ων, τί ἂν ἐν αὐτῷ ἀγῇ, ἢ πόθεν ὁ τῆς αἵας θείας ἀνε-
μος πνεύσῃ, ἀλλ' ἵνα πᾶσα παροξύνσις τῆς ψυχῆς αὐ-
τοῦ εἰς δέον καὶ ἐέλπῃσι τέλος παρόξυνῃ. ἔγω γάρ ὁ
εἰς καὶ ὁ αὐτὸς καὶ ἀσπλευτος διαμένειν ἐχούρῃ, τῷ ἀπλῷ
ὀφθαλμῷ τῆς παροξύνσεως, ἐν ταῖς διαφερέσαις συμ-
πλώσεσι τῶν πραγμάτων, πρὸς ἐμὴ ἀδιαλείπτως
ὁπσιραφέντως.

β'. Οσοῦ γὰρ ἂν ἀπλῆστερος ὁ ὀφθαλμὸς τῆς παροξύν-
σεως γένηται, ταύτην ὄψαδεστέρα ἢ ὁδοιπορία ἢ με-
ταξὺ διαφόρων θυελλῶν ἔσται. ἀλλὰ μὲν ἐν πολλοῖς ὁ
ὀφθαλμὸς τῆς καθαρᾶς παροξύνσεως ἀμβλυώπει·
ταχέως γὰρ εἰς τερπνὴν περισυτυχὸν ὑποβλέπει,
ἐπεὶ σπανίως ἐστὶν εὐρεῖν πηλαῶπιλον ὄντα τῆς
ἰσθίας ὠφελείας. οὕτως τὸν τρόπον πάλαι οἱ
Ἰσραῆλοι εἰς τὴν Βηθανίαν πρὸς τὴν Μάρθαν καὶ
τὴν Μαρτίαν ἦλθον, οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ'
ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν. δεῖ τοίνυν τὸν ὀφθαλ-
μὸν τῆς παροξύνσεως καθαρίζειν, ὅπως ἀπλοῦς καὶ δι-
αυὸς ᾗ, καὶ αὐτὸν ὑπερ πάντων ἐφόδια διαφέρωντα πρὸς
ἐμὴ κατευθύνειν.

Κεφ. λ δ'.

Οἱ τῶν ἀγαπῶντι ὁ Θεὸς ὑπερ πάντων καὶ
ἐν πάντιν ἡδύνεται.

α. Ἰδὲ,

1. **E**cce Deus meus, & omnia. Quid volo amplius, & quid felicius desiderare possum? O lapidum & dulce verbum; sed amanti verbum, non mundum, nec ea quæ in mundo sunt. Deus meus, & omnia. Intelligenti, satis dictum est: & sæpe repetere, iucundum est amanti. Te siquidem præsentem, iucunda sunt omnia: te autem absente, fastidiunt cuncta. Tu facis cor tranquillum, & pacem magnam, lætitudinēque festiuam. Tu facis bene sentire de omnibus, & in omnibus te laudare: nec potest aliquid sine te diu placere: sed si debet gratum esse & bene sapere, oportet gratiam tuam adesse, & condimento tuæ sapientiæ condiri.

2. Cui tu sapias, quid ei rectè non sapiet? Et cui tu non sapias, quid ei ad incunditatem esse poterit? Sed deficiunt in sapientia tua mundi sapientes, & qui carnem sapiunt: quia ibi plurima vanitas, & hic mors inuenitur. Qui autem te per contemptum mundanorum, & carnis mortificationem sequuntur, verè sapientes esse cognoscuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad spiritum transferuntur. Illis sapit Deus: & quicquid boni inuenitur in creaturis, totum ad laudem referunt sui conditoris. Dissimilis tamen, & multum dissimilis sapor creatoris & creaturæ, æternitatis & temporis, lucis increatæ, & lucis illuminatæ.

3. O lux perpetua cuncta creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi penetrantē omnia cordis mei intima, Purifica, Ignotifica,
clari-

Δ. ὁ θεός με, καὶ ἅπαντα· τί ἐπὶ θάλα, καὶ τί ὅ-
 δαυμονέστερον ὅτι ποθεῖν θλώαμην; ὁ γλυκὺς καὶ
 ἰδὺς λόγος, ἀλλὰ τὸν λόγον, οὐ τὸ κύσμεν, ἀλλὰ τὸ
 ὁ κόσμος ἀγαπῶντι, ὁ θεός με καὶ ἅπαντα. τὸ σου-
 τὸ ἰκαίως εἰρηται, καὶ πολλάκις ἀναλαβεῖν, τὸ ἀγα-
 πῶντι ἡσυχία ἐστὶ. σὺ μὲν γὰρ παρόντος, πάντα ἡσυχία
 συγχάνει· σὺ δ' ὄπνους, ἅπαντα δύσκολά ἐστι. σὺ
 καὶ καρδίαν γαληνοῖς, εἰρήνην μεγάλην, καὶ εὐφροσύνην
 θυφροσύνην παρέχων. σὺ ποιεῖς καλῶς γινώσκων
 περὶ πάντων, καὶ ἐν πασί σε ἐπαγγεῖν, καὶ ἄνθρωποι διὰ
 πολλὰ ἀρίσκειν οὐ δύναται· ἀλλ' εἰ θυφροσύνην
 καὶ ἡδὺ εἶναι ὁφείλει, ἐπ' ἀναγκῆς τὸ χάρις σε πᾶσι
 ρηται, καὶ τὸ σοφίας σε ἀρτίμα ἀρτίως ὀδῶν.
Ε. Ωπερ σὺ γλυκαίνῃ, τί αὐτὸ ἐκ εὐ γλυκαίνῃσεται;
 καὶ σὺ οὐ γλυκαίνῃ, τί αὐτὸν ἡδυνῇ; ἀλλ' ἐλπίτε-
 σιν ἐπὶ τῇ σοφίᾳ σε, οἱ σοφοὶ τὸν κόσμον καὶ τὰ τ' σαρκὸς
 φρονούντες, ὅτι ἐκ εὐ πλείστη ματαγότης, καὶ ὅδε ὁ πά-
 τας εὐρίσκειται. οἱ δὲ διὰ τὸ καταφρονήσεως τὸ κοσ-
 μικῶν, καὶ τὸ νεκρώσεως τὸ σαρκὸς ἀκολουθοῦντές σοι,
 ὅπως σοφοὶ γινώσκονται, ὅτι ἀπὸ τὸ ματαγότητος εἰς
 αὐτὸ ἀλλοθίαι, ἀπὸ τὸ σαρκὸς εἰς τὸ πνεῦμα μεταβά-
 νουσι. τοῦτο δὲ θεὸς γλυκαίνειται, καὶ ἵππον καλὸν ἐπὶ
 κτίσιν εὐρίσκειται, ὅλον εἰς τὸ δόξα τῆς κτίσεως αὐτῶν
 ἀναφέρουσιν. οὐ μὲν ἀλλὰ ἀνόμοιοι καὶ πολλοὶ ἀνόμοιοι
 ἐσιν, ὁ γλυκαίνουσι τὴν κτίσιν καὶ τὴν κτισμάτων, τῆς τε
 αἰδιότητος καὶ τῆς χάριτος, τὴν κτιζόμενους φωτός, καὶ τὴν ἀ-
 κτίστους φωτός.
Ζ. Ω φῶς ἀμόνιον, πάντα κτιζόμενα φῶτα ὑπαρ-
 χάντων· ἄσραφον ἄσραφὸν ὑπόφωτον, τὸν τὰ τὸ καρδίας
 με ἐνδοξατὰ διερχομένῳ. καθεύδουσιν, ἔυφρονον,
 λάμπουσιν.

clarifica, & viuifica spiritum meum cum suis potentijs, ad inhærendum tibi iubilosus excessibus. O quando veniet hæc beata & desiderabilis hora, vt tua me faties præsentia, & sis mihi omnia in omnibus. Quamdiu hoc datum non fuit it, nec plenum gaudium erit. Adhuc pro dolor, viuit in me vetus homo, non est totus crucifixus, non est perfectè mortuus. Adhuc caro concupiscit fortiter contra spiritum, bella mouet intestina, nec regnum animæ patitur esse quietum.

4. Sed tu, qui dominaris potestati maris, & motum fluctuum eius mitigas, exurge, adiua me. Dissipantes, quæ bella volunt: contere eas in virtute tua: ostende quæso magnalia tua, & glorificetur de xtera tua: quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te Domine Deus meus.

CAP. XXXV.

Quod non est securitas à tentatione in hac vita.

2. Fili, nunquam securus es in hac vita, sed quoad vixeris, semper arma s̄piritualia tibi sunt necessaria. Inter hostes versaris, & à dextris & à sinistris impugnaris. Si ergo non videris vndique scuto patientia, non eris diu sine vulnere. Insuper, si non ponis cor tuum fixè in me, cum mera voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem istum sustinere, nec ad palmam, pertingere beatorum. Oportet te ergo viriliter omnia pertran-

ἀμάρτυρον, καὶ ζωοποιήσον τὸ πνεῦμά μου μετὰ τῶν
δυνάμεων αὐτῆς, εἰς τὸ σωθήσασθαι σοι, τοῖς ἀλαλαγμοῖς
ἐκσταπκοῖς. ὦ πότε ἡ μακαρία καὶ ὁπτιόητος ὦρα
ἐλεύσεται, ἵνα σὺ κορέσῃς με τῆς παρεσῆας σε, καὶ γένῃ
μοι τὰ πάντα ἐν πάντιν. ἕως οὗ τὸτο ἐδοξήσεται, ἡ
χαρὰ πλήρης οὐκ ἔσται. ἐπιοῖμοι, ἐν ἐμοὶ ὁ πάλαι ἀν-
δρως ζῇ, καὶ οὐχ ὅλος ἐσταυρώθη, ἐσθὲ πάντως ἀπέ-
θανεν. ἐπὶ ἡ σὰρξ ἰχυρῶς ὁπτιθυμῶσα κατὰ τὸ πνεύ-
ματος, ἔστω πολεμοποιεῖ, καὶ τὴν τ' ψυχῆς βασιλείαν
εἰρηνεύειν οὐκ ἐξ.

δ'. Ἀλλὰ σὺ ὁ δεσπόζων τῇ κρᾷ τῆς θαλάσσης,
καὶ καταπραΰνων τὰ κύματα αὐτῆς, ἀνάστηθι, καὶ
βοήθησόν μοι. διασκόρπησον ἔθνη, τὰ τοῦ πολέμου δέ-
λοντα· σύντριβε αὐτὰ ἐν τῇ δυνάμει σου· ἐπίδειξον,
δόγμα, τὰ μεγαλεῖά σου, καὶ δοξαθήτω ἡ δεξιὰ σου·
ὅτι μοι ἐκ ἔστιν ἄλλη ἐλπίς, οὐδὲ καταφυγὴ, εἰ μὴ ἐν
σοι, κύριε ὁ Θεός μου.

Κεφ. λ'.
Εἰς.

Οπουκ ἐστὶ ἀσφάλεια ὑπὸ τῆς πειρασμοῦ ἐν
τέτῳ τῷ βίῳ.

κ'. Τεκνον, οὐδέποτε ἀσφαλῶς ἔχεις ἐν τέτῳ τῷ
βίῳ, ἀλλὰ μέχρις αὐτῆς, τῶν ὀπλων πνευμα-
τικῶν χρῆσεις. μετὰ τὴν ἔχθραν διάγεις, καὶ ἐκ τῆς
δεξιᾶς καὶ ἀριστερᾶς πολεμῇ. διόπερ, εἰάν μὴ τῇ τ' ὑπο-
μονῆς ἀσπίδι πανταχόθεν χρητῇ, οὐ πολὺν χρόνον
ἀτρωτος διατελέσεις. ἐπὶ δὲ εἰάν μὴ τὴν καρδίαν σου
βιβρώσῃς ἐν ἐμοὶ πῶς, σὺν εἰλικρινεῖ θελήματι τῷ
διὰ με πάντα πάχειν, οὐ τῶτον τὸν καύσωνα ὑπομέ-
νειν, οὐδὲ τῶ τῶν μακαρίων ἀθλοῦ ὁπτι-
χεῖν διωκῆς. καὶ οὖν σε ἀνδρείως πάντα
διελθεῖν,

pertransire, & potenti manu vti aduersus obie-
cta. Nam vincenti datur manna, & torpenti
relinquitur multa miseria.

2. Si quæris in hac vita requiem, quomodo
tunc peruenies ad æternam requiem? Non po-
nas te ad multam requiem, sed ad magnam pa-
tientiam. Quære verampacem, non in terris,
sed in cælis: non in hominibus nec in cæteris
creaturis, sed in Deo solo. Pro amore Dei, de-
bes omnia libenter subire, labores scilicet &
dolores, tentationes, vexationes, anxietates, ne-
cessitates, infirmitates, iniurias, oblocutiones,
reprehensiones, humiliationes, confusiones,
correctiones & despectiones. Hæc iuuant ad
virtutem: hæc probant Christi tyronem: hæc
fabricant cælestem coronam. Ego reddam mer-
cedem æternam pro breui labore, & infinitam
gloriam, pro transitoria confusione.

3. Putas tu, quod semper habebis pro tua vo-
luntate consolationes spirituales? sancti mei
non habuerunt tales, sed multas grauitates, &
tentationes varias, magnasque desolationes.
Sed patienter sustinuerunt in omnibus, & ma-
gis confisi sunt Deo, quàm sibi: scientes, quia
non sunt condignæ passionis huius temporis,
ad futuram gloriam promerendam. Vistu sta-
tim habere, quod multi post lachrymas & ma-
gnos labores vix obtinuerunt? Expecta Domi-
num, viriliter age, & confortare: noli diffidere,
noli discedere, sed corpus & animam expone
constanter pro gloria Dei. Ego reddam plenissi-
mè: ego tecum ero in omni tribulatione.

διελθεῖν, καὶ ἰαχούρῃ χειρὶ χηῖσασθαι κατὰ τῶν ἀντικει-
μένων. τῷ μὲν γὰρ νικῶντι τὸ μάννα δίδεται, τῷ δὲ
ῥηθυμῶντι, πολλὴ ταλαιπωρία κατελείπεται.

β'. Εἰ ἐν ταύτῃ τῇ ζωῇ τὴν ἀνάπαυσιν ζητεῖς, πῶς
τίτε τὴν ἀνάπαυσιν τὴν αἰώνιον ὅπως γέυξῃ; μὴ ἐτοίμα-
σόν σε πρὸς πολλὴν εἰρήνην, ἀλλὰ πρὸς μεγάλην ἔσπα-
μον. Ζητεῖς τὴν ἀληθινὴν εἰρήνην, οὐκ ἐπὶ τῇ γῆ,
ἀλλ' ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὐκ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, οὐδὲ ἐν
τοῖς ἄλλοις κτίσμασιν, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ μόνον. τὸ θεο-
φιλίας ἕνεκα ὁφείλεις ἀσμένως πάντα καρτερεῖν, πό-
νος δὴ πρὸς καὶ ὁδυῶς, πειρασμούς, κακώσεις, ἀθρομίας,
ἀνάγκας, ἀδυναμίας, ὕβρεις, κατὰλαλιὰς, ὅπτι μήσους,
ταπεινώσεις, ἀγχυῶς, παθροῦς καὶ κατὰ φρονήσους.
ταῦτα εἰς τὰς ἀρετὰς ὠφελεῖ· ταῦτα τὸν νέον στρα-
τιώτην τοῦ Χριστοῦ δοκιμάζει· ταῦτα τὸν ἐπεράνιον
ἐμφανον κατεργάζεται. ἐγὼ τὸν αἰώνιον μισθὸν ἀντὶ
τῆς βραχείας πόνης, καὶ τὴν ἀπειρον δόξαν ἀντὶ τῆς πρὸς
καὶ ἀγχύνους ἀποδώσω.

γ'. Σὺ δοκεῖς, ὅτι αἰεὶ κατὰ τὴν γνώμην, ταῖς πα-
ρακλήσεσιν πνευματικαῖς ἐξεῖς; οἱ ἅγιοί μου οὐκ εἶχον
τοιαύτας, μάλλον δὲ ποικίλεις βαρύτητας, καὶ διαφορὰς
πειρασμῶν, καὶ μεγάλαις ἐρημώσεσιν. ἀλλ' ἐκάρτησεν
ἀπαντα, μάλλον τῷ Θεῷ, ἢ αὐτοῖς πεποιθότες, καὶ εἰ-
δότες, ὅτι οὐκ ἄξιά ἐστι τὰ παθήματα τῶν νῦν καίρου
πρὸς τὸ τὴν μέλλουσιν δόξαν μεθιοφαιρεῖν. βούλει σὺ πα-
ραυτίκα ἔχειν, ὅ,τι πολλοὶ μετὰ δάκρυα καὶ μεγάλας
πόνους μόλις ἔλαβον; ὑπομένον τὸν κύριον καὶ ἀνδρίζου,
καὶ κραταῖωθῃτι· μὴ ἀπίσται, μὴ ὑπαγε, ἀλλὰ τὸ σω-
μα καὶ τὴν ψυχὴν ὁλοκαυτῶς ὑπὲρ τῆς δεξιᾶς δόξης παρά-
δος ἐγὼ πλείονα τοῖς σοῖς ἀποδώσω· ἐγὼ μετὰ σε ἐν
πάτῃ θλίβει ὑπομῶ.

Κερ.

Contra Vana hominum iudicia.

1. **I**lli, iacta cor tuum firmiter in Domino, & humanum, ne metuas iudicium, vbi te conscientia pium reddit & infontem. Bonum est & beatum taliter pati, nec hoc erit graue humili cordi, & Deo magis, quam sibi ipsi confidenti. Multi multa loquuntur, & ideo parua fides est adhibenda. Sed & omnibus satis esse, non est possibile. Et si Paulus omnibus studuit in Domino placere, & omnibus omnia factus est: tamen etiam pro minimo duxit, quod ab humano die iudicatus fuerit.

2. Egit satis pro aliorum ædificatione & salute, quantum in se erat & poterat: sed ne ab alijs aliquando iudicaretur, vel non despicere, tur, cohibere non potuit. Ideo totum Deo commisit qui totum nouerat: & patientia ac humilitate, contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendosa cogitantium, atque pro libitu suo quæque iactantium se defendit. Respondit tamen interdum, ne infirmis, ex sua taciturnitate generaretur scandalum.

3. *Quis tu, vt timeas à mortali homine? Hodie est, & cras non comparet. Deum time, & hominum terrores non expauesces. Quid potest aliquis in te verbis, aut iniurijs? Sibi potius nocet, quam tibi:*
nec

Κεφ. λ ε'.

Κατὰ τῶν ματαίων κρίσεων τῶν ἀν-

θρώπων.

α'. Ἰκνον, τὴν καρδίαν τε ἐν τῷ κυρίῳ θεωρίας
πύλαι, καὶ τὴν αἰσθησιν καὶ τὴν μὴ φοβού, τῆς
σωσεως σε διδασκῶν καὶ ἁκακον ὄντα ἀποδεικνύου-
σης καλὸν καὶ μακάριον εἶναι οὕτω πάχειν, καὶ τὸ τοῦ
ταπεινῶς τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπὶ τῇ θεῷ μάλλον, ἢ ἐφ' αὐ-
τῷ πεποιδότη, οὐ χαλεπὸν εἶναι. πολλοὶ πολλὰ λαλῶ-
σι, καὶ διὰ τὸ τοῦτο καὶ αὐτοῖς ὀλίγον πιστεύειν. καίτοι καὶ
πάντες ἀρίσκειν οὐ δυνατὸν εἶναι. εἰ καὶ Παῦλος πάντες
ἐν τῷ κυρίῳ ἀρίσκειν ἐσώθησιν, καὶ πάντες τὰ πάντα
γέγονεν, αὐτῷ μὲν τοι καὶ εἰς ἐλάχιστον ὡς, ἵνα ὑπὸ
ἀρωπίνης ἡμέρας ἀνακρίθῃ.

β'. Εὐαγγελιστὴς ἐπόνισεν ὑπὲρ τῶν ἄλλων οἰκο-
δομῆς καὶ σωτηρίας, ὅσον ἐπ' αὐτῷ καὶ δυνατὸν ὡς. τὸ
δὲ κριθῆναι ποτε αὐτὸν ὑπὸ ἄλλων, ἢ οὐ καταφρονη-
θῆναι, κωλύειν οὐκ ἠδυνήθη. διόπερ πάντες τῷ θεῷ τῷ
πάν ἐιδήσι ἐπέτρεψε, καὶ τῇ ὑπεμονῇ καὶ τῇ ταπεινῶ-
τητι, πρὸς τὰ σώματα τῶν ἁδίκῃ λαλόντων, ἢ τὰ
μάταια καὶ ψευδῇ ἐννοούντων, καὶ καθὼς αὐτοῖς φίλον
εἶναι, ὅπερ ἐξαγορευόντων, ὑπὲρ αὐτῶν ἡπολογίστατο.
ἀλλ' ὅμως ποτε ἀπεκρίθη, καὶ μὴ τοῖς ἀδενέσι, διὰ τῆς
αὐτῶν σωπῆς σκάνδαλον ἐμποιήσῃ.

γ'. Τίς εἶσὺ, ἵνα φοβηθῇς ἀπὸ θνητῶν ἀνθρώπων;
σήμερον εἶσι, καὶ αὔριον οὐ φαίνεται. τὸν θεὸν φοβῶ, καὶ
τῷ τῶν αἰσθησιν δειμάτι ἐκ ἐκπληκτικῆς. τί
ἀν τις τοῖς ῥήμασιν, ἢ τῆς ὑβρισι κακῶς σε ποιή-
σει; μάλλον ἑαυτὸν, ἢ σε βλάπτει.
καὶ τὸ

DE IMPERIA TON
nec potent iudicium Dei effugere, quicumque
est ille. Tu habere Deum præ oculis, & noli con-
tendere verbis querulosis. Quod si ad præsens
tu videris succumbere, & confusionem pati,
quam non meruisti : ne indigneris ex hoc, ne-
que per impatientiam minuas coronam tuam :
sed ad me potius respice in cælum, qui potens
sum eripere, ab omni confusione & iniuria, &
vnicuique reddere secundum opera sua.

CAP. XXXVII.

*De pura & integra resignatione sui, ad obti-
nendam cordis libertatem.*

1. **F**ili, relinque te, & inuenies me. Sta sine e-
lectione & omni proprietate, & lustraberis
semper. Nam & adicietur tibi amplior gratia,
statim vt te resignaueris, nec resumpseris. Do-
mine, quorrens me resignabo, & in quibus me
relinquam ? Semper, & omni hora : sicut in
paruo sic & in magno. Nihil excipio, sed in o-
mnibus te nudatum inueniri volo. Alioquin,
quomodo poteris esse meus, & ego tuus, nisi fue-
ris ab omni propria voluntate intus & foris spo-
liatus ? Quanto celerius hoc agis, tantò meli-
us habebis : & quanto plenius & sinceriorius, tan-
tò mihi plus placebis, & amplius lucraberis.

2. Quidam se resignant, sed cum aliqua exce-
ptione : non enim plenè Deo confidunt, ideò
sibi providere satagunt. Quidam etiam primò
totum offerunt, sed postea tentatione pul-
sati, ad propria redeunt, ideò minimè in
virtute proficiunt. Hi ad veram puri-
cordis

καὶ τὸ κρίμα τῷ θεῷ ἐκφυγεῖν οὐ δύναται.
ἦ. σὺ τὸν θεὸν πρὸς ὃν θαυμάζω ἔχει, καὶ τοῖς λόγοις πε-
ριεμφέσις μὴ ἔριξις. εἰ δὲ εἰς τὸ παρὸν ἠπείδωται καὶ ἀδύ-
κως καταιχλιάσεται δοκεῖς, μὴ τότε δυσχεράνης, μὴ
δὲ δι' ἀτλησίας τὸν στέφανόν σε μείε. ἀλλὰ μάλλον
ἀνάβλεπε εἰς τὸν ἑρατὸν πρὸς ἐμὲ τὸν διωκόμενον
πάσης ἀγῶνης καὶ ὕβρεως ἀπαλλάττειν, καὶ ἐκείτω ὅπως
διδόναι κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Κεφ. λζ.

Περὶ τῆς κατὰ τὴν ἐκείνης ἐπιτροπῆς αὐτοῦ πρὸς
τὸ τυχεῖν τῆς ἐλευθερίας τῆς καρδίας.

Α. Ἐκνον, ἄφες σε, καὶ εὐρίσκει με ὁ ἀπαλλάττει
τῆς διακρίσεως, καὶ πάσης ἰδιότητος, καὶ αἰεὶ κε-
ρήσας. καὶ γὰρ καὶ μείζων χάρις πρὸς τὴν δόξα σου, ἡ
μακροχρόνιος ἐπιτροπὴ, καὶ οὐκ ἀδύνατος. κύριε, πόσκις
ἐπιτρέψω με, καὶ ἐντίσι κατελείψω με; πάντοτε καὶ
πάση τῇ ᾠρᾷ, ὡς ἐν μικρῷ, ὥτως ἐν μεγάλῳ. μηδὲν
ἐξαμῶς, ἀλλ' ἐν παντί γυμνωθέντα σε εὐρίσκειν ἐθέ-
λω. εἰ δὲ μὴ, πῶς δυνήσῃ εἶναι ἐμὸς, καὶ γὰρ σὺς, εἰάν
μὴ ἀπάσης ἰδίας βελήσεως, ἔσω καὶ ἔξω, ὁποσπορὴ ᾖς;
ὅσα τάχιον τὸ το πειεῖς, τοσάτω βέλπον ἐξείς. καὶ
ἴσα πλέον καὶ εὐκρινέστερον, τοσάτω μάλλον ἀρέσεις
μοι, καὶ μείζων κερήσας.

Β. Οἱ μὲν ἑαυτῶν ἐπιτρέψουσιν, ἀλλὰ σὺ πνε-
ματικῶς οὐ γὰρ πάντως τῷ θεῷ πεποιῖθαι, διὸ
ἑαυτῶν πρὸς τὸν σπασμὸν ἀδύνατον. οἱ δὲ καὶ τῶν ἁγίων
ἐκ τῶν πρὸς τὸν σπασμὸν ἀδύνατον, ἀλλὰ τῷ πειρασμῷ βλη-
θέντες, εἰς τὰ ἴδια ἀνασφύρουσι, διόπερ τῇ ἀρε-
τῇ ἡκιστα πρὸς ἐκείνην, εἴποι τῆς εὐλογίας

cordis libertatem, & iucundæ familiaritatis
meæ gratiam non pertingent: nisi integra re-
signatione, & quotidiana sui immolatione pri-
us facta: sine qua non stat, nec stabit vnio flui-
dissima.

3. Dixi tibi sapissimè, & nunc iterum dico.
Relinque te, resigna te, & fueris magna interna
pace. Da totum pro toto. nihil exquirere, nil re-
petere: sta purè & inhaesitanter in me, & habebis
me. Eris liber in corde, & tenebræ non con-
culcabunt te. Ad hoc conare, hoc ora, hoc de-
sidera: vt ab omni proprietate possis expolia-
ri, & nudum Iesum sequi: tibi mori, & mihi æ-
ternaliter viuere. Tunc deficient omnes vanæ
phantasiae, conturbationes iniquæ, & curæ su-
perfluae. Tunc etiam recedet immoderatus ti-
mor, & inordinatus amor morietur.

CAP. XXXVIII.

*De bono regimine in externis, & recursis
ad Deum in periculis.*

2. Fili, ad istud diligenter tendere debes, vt in
omni loco & actione, seu occupatione:
externa, sis interius liber, & tui ipsius potens,
& sint omnia sub te, & tu non sub eis: vt sis Do-
minus actionum tuarum & rector, non seruus
nec emptius: sed magis exemptus v. usque
Hebraus, in sortem ac libertatem transiens fi-
liorum Dei: qui stant super præsentia, & spe-
culantur æterna: qui transitoria sinistro intuen-
tur oculo, & dextro cælestia: quos temporaria
non trahunt ad inhaerendum, sed trahunt ipsi
magis

ΧΡΙΣΤΙ ΛΙΒ. ΓΙΓ.

ἐλευθερίας τ' χαρδίας, καὶ τ' χαρίτος τῆς ἡδέας οἰκονομίας μου ἐκ ἐφίζοντα, ἐάν μὴ περὶ τοὺς πάντας ἐ-
αυτοῦ ὅπως ἴθωσι, καὶ κατ' ἐκείνῳ θύσωσιν, ἀνευ
ἡ ἀπολαυστικῆς ἐννοίας οὐχ ὑφίσταται, ἐδὲ ὑποστήσεται.
γ'. Εἰλεξά σοι πλεῖστα, καὶ τῷ αὐτῷ λέγω, ἀφ' οὗ
στὶ, ἐπί τρεφόν σε, καὶ μεγάλης εἰρήνης τ' ἔστω ἀπολαύ-
σης. δὸς τὸ ὅλον αὐτῷ τῷ οὐκ ἐμὸν ὅπως ἴθωσι· μη-
δὲν ἀνάλαβε· ἐμμένιν μοι καρδίας καὶ ἀναμφισ-
βητήτως, καὶ ἔχεις με. ἔσθ' ἐλεύθερος τῇ καρδίᾳ, καὶ τὸ
ἐκείνου, τὸ ὅπως ἴθωσι, ἐν οἷός τ' ἦς πάσης ἰδιότη-
τος ἀποτερνῇ, καὶ γυμνὸς τῷ γυμνωθῇ, ἀκόλου-
θῇται· σοὶ ἀποθανεῖν, καὶ μοὶ αἰδιῶς ζῆσαι. τότε πᾶ-
σαι μάταια φαντασίαι, αἱ ἀδικοὶ σωπαίσεις, καὶ πε-
ρισσὴ φροντίδες ἐλλείψουσιν. τότε ὁ ἄμετρος φόβος ἀ-
πελεύσεται, καὶ ἡ ἀτακτος ἀγάπη ἀποθανεῖται.

Κεφ. λ β.

Περὶ τ' καλῆς οἰκονομίας τ' ἐν τοῖς ἔξω, καὶ τῆς κατὰ
φυγῆς πρὸς τὸ θεὸν ἐν τοῖς κηδημαῖς.

α'. Τεκνον, τίς σε δεῖ σεσχάζεσθαι ἢ ἐν παντὶ
τόπῳ καὶ πράξει, ἢ ἀρχολίᾳ τῇ ἔξω, ἔστω ἐλεύ-
θερος ἦς, καὶ σεαυτὴ κρατήσης, καὶ πάντα ὑποσχε-
νται, καὶ σὺ ἔχ' ὑπὸ αὐτοῖς· ὅπως πᾶν πράξεόν σου
κύριος καὶ θυρωτὴς ὑπάρξῃς, καὶ δεῖ, οὐδ' ἀργυρῶ-
ντος, ἀλλὰ μάλλον ἐξ αἵματος καὶ ἀληθινῶς ἐδράσθαι, εἰς
τὸν κληρὸν καὶ τὸ ἐλεύθερον τὸ πρὸς τὸν ὕμνον μεταβαίνειν.
οἵτινες ὑπὲρ τὸ παρόντων ἰστέμενοι τὰ ἀνόμια θεωρεῖ-
ται· καὶ τὰ μὲν προσήματα τῶν ἀρετῶν, τὰ δ' ἐνάτια τῶν
δεξιῶν ὀφθαλμῶν προσβλέπουσιν· οὗς τὰ βιωτικὰ
εἰς τὸ συνάπτειν ἔχ' ἐκκλίνει, ἀλλ' αὐτοὶ ἐκείνα

magis ea ad bene seruiendum: prout ordinata sunt à Deo, & instituta à summo opifice: qui nil inordinatum in sua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni euentu stas, non in apparenzia externa, nec oculo carnali lustras visâ vel audita: sed mox in qualibet causa intras cum Moyse in tabernaculum, ad consulendum Dominum: audies nonnunquam diuinum responsum, & redibis instructus de multis præsentibus & futuris. Semper enim Moyses, recursum habuit ad tabernaculum, pro dubijs & quæstionibus soluendis: fugitq; ad orationis adiutorium, pro periculis & improbitatibus hominum subleuandis. Sic & tu confingere debes, in cordis tui secretarium, diuinum intentius implorando suffragium. Propterea namque Iosue & filij Israël, à Gabaonitis leguntur decepti: quia os Domini prius non interrogauerunt, sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

CAP. XXXIX.

Quod homo non sit importunus in negotijs.

1. Fili, committe mihi semper causam tuam, ego bene disponam in tempore suo. Expecta ordinationem meam, & senties inde profectum. Domine, satis libenter tibi omnes res committo, quia parum potest cogitatio mea proficere. Utinam non multum adhærerem futuris euentibus, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem.

2. Fili, sæpè homo rem aliquam vehementer agitat,

εἰς τὸ καλῶς δελεῦν ἐπάγει, καὶ τὸ

σε κησέει ἐπαχθῆ καὶ κητεσέει, ὃς μολὼν ἄτακτον
ἐστὶ τῷ κρίσματι αὐτοῦ κατέλιπε.

Β'. Πρὸς τέτοις, ἐὰν ἐν παντὶ συμβαίῃ οὐκ ἀγα-
πῆς τῷ φάνεσθαι τῷ ἔξω, οὐδέ τὰ ἐσωραμένα
ἢ ἠκρομένα τῷ ὁφθαλμῷ σαρκικῷ ὁπλίσθη-
σιν· ἐν ἐκείνῳ παράγματι παραχρῆμα σὺν Μουσῇ
εἰς τὴν σκηνὴν εἰσέλθης, τῷ πυθίστῳ παρὰ κυρίου·
χρημαδίσθη ποτὲ ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ πολλὰ τῶν παρόν-
των καὶ τῶν μελλόντων καταμαθὼν διὰ σφίσεως. αἰετὰ γὰρ
ὁ Μωυσῆς εἰς τὴν σκηνὴν συνέδραμε, τῷ ταῖς δοξίαις
καὶ ταῖς ζητήμασι λύεσθαι· καὶ πρὸς τὸ δέησεν βοή-
θειαν κατέφυγε τῷ τοῦ κινδύνου, καὶ ταῖς τῷ εὐδράπτῳ
πονηρίας ἀφαρεῖσθαι. ἔτι καὶ σὺ εἰς τὸ τῷ κηροβίας σε
ἀποκρυφῶν καταφυγεῖν ὀφείλεις, τὴν τοῦ θεοῦ βοή-
θειαν ἀκριβέστερον ἐπηγαλῶν. διὰ ταῦτα γὰρ ὁ
Ιωσὴφ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῷ Γαζαωνιτῶν ἡπατι-
μένοιο ἀναγινώσκοντες, ὅτι τὸ σῶμα τοῦ κυρίου πρῶτον
ἐκ ἐπιρώτησαν, ἀλλ' ἄγαν ταχυπεθεῖς τῇ αὐτῶν
ἐδολογία γλυόμενοι, τῇ ψευδοσεβείᾳ ἐνεπαύχθησαν.

Κεφ. λ θ'.

Ἰν' ὁ ἄνθρωπος ἐν ταῖς πράγμασι μὴ ᾖ ἄκαμος.

Α'. Τέκνον, ἐπίτρεψόν μοι αἰετὴν δίκην σε· ἐγὼ ἐν
τῷ κηρῷ αὐτῆς καλῶς διαθήσω. πρὸς δὲ κα
τὴν ἐμὴν διάταξιν, κακεῖθεν ἀγάγησόν τ' ἐπιδόσεως.
κύριε, πάντῃ ἀσμένως σοι πάντῃ τὰ πράγματά μου
ἐπιτρέπω, ὅτι ἡ διάνοιά μου ὀλίγον συμφέρειν διώα-
ται. εἶδε οὐ πολὺ τοῖς μέλλουσιν συμβῆσθαι συνήπιοι,
ἀλλ' εἰς τὴν δυσδικίαν σε ἀμελήθη με πρῶτον.

Β'. Τέκνον, πολλάκις μὲν ὁ ἄνθρωπος λίαν σφίσει τὸ

agitat, quam desiderat: sed cum ad eam peruenit, aliter sentire incipit: quia affectiones circa idem, non sunt durabiles: sed magis de vno ad aliud impellunt. Non est ergo minimum, etiam in minimis, seipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis, est abnegatio sui ipsius: & homo abnegatus, valde liber est & securus. Sed antiquus hostis, omnibus bonis aduersans, à tentatione non cessat: sed die noctuque graues molitur insidias, si forte in laqueum deceptionis possit precipitare incautum. Vigilate & orate, dicit Dominus, ut non inuretis in tentationem.

CAP. XL.

*Quod homo nihil boni ex se habet, & de
nullo gloriari potest.*

1. Domine, quid est homo, quod memor es eius: aut filius hominis, quia visitas eum? Quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam? Domine, quid possum conqueri, si me deseris? aut quid iuste obrendere possum, si, quod peto, non feceris? Certè hoc in veritate cogitare possum, & dicere: Domine nihil sum, nihil possum, nihil boni ex me habeo; sed in omnibus deficio, & ad nihil semper tendo. Et nisi à te fuero adiutus, & interius informatus, totus efficior tepidus & dissolutus.

2. Tu autem Domine, semper idem ipse es, & permaes in æternum semper bonus, iustus & sanctus, bene, iuste ac sanctè agens omnia, & disponens in sapientia. Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus quam

Ἰππὶς ὅππῃ μεῖ· αὐτὸ δ' ἐφικόμενος ἄλλως γινώ-
κειν ἄρχεται, ὅππῃ τὰ πάθη παρὰ τὸ αὐτὸ οὐ μόνιμα ἔ-
στιν, ἀλλὰ μάλλον ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλο ἐπάγει. οὐ τοίνυν
τὸ ἀλγιστὸν ἐστὶ, καὶ ἐν τοῖς ἐλαχίστοις αὐτὸν καταλιπεῖν.

γ'. Ἡ ἀληθινή ἐπίδοσις τοῦ θανάτου ἐστὶ τὸ ἀπα-
νησάσθαι αὐτόν· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀπαρνησάμενος αὐ-
τὸν, πάντῃ ἐλεύθερος καὶ ἀσφαλὴς ὑπάρχει. ὁ δὲ πάλαι
ἐχθρὸς, πάντῃ ἀγαθοῖς ἐκτενέμενος, οὐ λήγει πει-
ράζων, ἀλλὰ τ' ἡμέρας καὶ τ' νυκτὸς δευνῶς ὀπιθεύει,
εἰ ἄρα εἰς τὴν τ' ἀπάτης παγίδα τὸν ἀφύλακτον κα-
ταβάλλειν δύνηται. γρηγορεῖτε καὶ πορεύεσθε, φη-
σὶν ὁ κύριος, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν.

Κεφ. μ'.

Ἰ. Ὁ ὁ ἄνθρωπος μνηδὲν ἀγαθὸν ἐξ αὐτοῦ ἔχει, καὶ
ἐπ' οὐδενὶ καυχᾶσθαι δύναται.

α. Κτρίε, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅππῃ μιμήσκη αὐτῷ; καὶ
ὁ θὸς θανάτου, ὅππῃ σκέπη αὐτόν; πῶς ἡξιώ-
σθαι ὁ ἄνθρωπος τοῦ δοξάζειν αὐτῷ τὴν χάριν σου; κύριε,
τί δυνάμει μεμψιμοιρεῖν, εἰ ἐμὲ καταλείπεις; ἢ τί
εἰκότως ἔχω ποροφασίζεσθαι, εἰ ὁ, πείρω, οὐ ποιεῖς;
ταῦτο δὲ ἀληθῶς λογίζεσθαι, καὶ λέγειν δύναμαι· κύ-
ριε, μνηδὲν εἰμι, μνηδὲν ἰσχύω, μνηδὲν ἀγαθὸν ἐξ ἐμοῦ
ἔχω, ἀλλ' ἐν πάντῃ ἐλλείπω, καὶ αἰεὶ εἰς μνηδὲν φέρομαι.
καὶ ἐὰν μὴ βοηθήσῃς μοι, καὶ ἔσω παυδρεύσης, ὅλως χλιμύ-
ρομαι καὶ ἐκλύομαι.

β'. Σὺ δὲ κύριε, αἰεὶ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα μέ-
νεις αἰεὶ ἀγαθὸς, δίκαιος καὶ ἄγιος, ἀγαθὸς, δικαίως
καὶ ἁγίως πάντα κρίνων, καὶ σφῶς πάντα διαπι-
στεύεις. ἐγὼ δὲ, ὁ εἰς ἐκλείφειν μάλλον ἢ εἰς

DE IMITATIONE

quàm ad profectum non sum semper in vno statu perdurans: quia semper tempora mutantur super me. Verumtamen citò melius fit, cùm tibi placuerit, & manum porrexeris adiutricem: quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, vt vultus meus ampliùs in diuersa non mutetur, sed in te vno cor meum conuerratur, & quiescat.

3. Vnde, si bene scirem omnem humanam consolationem abijcere, siue propter deuotionem adipiscendam, siue propter necessitatem, qua compellor te querere, quia non est homo qui me consoletur: tunc possem mentò de gratia tua sperare, & de dono nouæ consolationis exultare.

4. Gratias tibi ago, vnde totum venit, quotiescunque mihi bene succedit. Ego autem vanitas & nihilum ante te, inconitans homo & infirmus. Vnde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari? Nunquid de nihilo? & hoc vanissimum est. Verè inanis gloria, mala peccatis, vanitas maxima: quia à vera trahit gloria, & caelesti spoliat gratia. Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, priuatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria & exultatio sancta gloriari in te, & non in se: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te. Laudetur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuat de laudibus hominum. Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei: In te gloriabor & exul-

προσκοπῶν ῥέπων, ἔχ' αἰδοῦτως διατελω...
 ροὶ ἐστὶ με αἰεὶ ἀλλ' ἀπὸνται. καὶ τοὶ θεοὶ δέονται ἐ-
 χω, ἐὰν ἀρέσῃ σοι, καὶ ἐὰν ἐμπλήψῃ με· ὅτι σὺ μόνος
 ἀνευ τ' ἀνθρωπίνης συνεργείας διωκῇς, βοηθεῖν, καὶ
 ἔτι κρατεῖν, ἵνα τὸ πρὸς σὸν με οὐ συμπέσῃ ἐπὶ,
 ἀλλ' εἰς σε ἡ καρδία με ὀπισθραφῇ, ἐν εἰρήνῃ.

γ'. Διόπερ εἰ εὖ ὀπιστάμην πάντων ἀνθρωπίνων
 παραμυθία, ὁποῦ αἰνῶν, ἦτοι διὰ τὸ τυχεῖν τ' ὕλα-
 βείας, ἦτοι δι' ἀνάγκην, ἢ ζητεῖν σε ἀναγκάζομαι,
 ὅτι ἐκ ἐστὶν ἀνθρώπος ὁ παρακαλῶν με· τότε εἰκότως
 ἀν τίνι χάριν σε ἐλπίζεις, καὶ τῷ δώρῳ τ' κληνῆς παρα-
 μυθίας ἀγαλλιάσαι ἡδυνάμην.

δ'. Ευχαριστῶ σοι, ἀφ' οὗ πᾶν ἔρχεται, ὁποῦ αἰνῶν
 μοι καλῶς προσκευρεῖ. ἐγὼ δὲ ματαμότης καὶ μηδὲν
 ἐνώπιόν σου, ἀσεβῆς καὶ ἀσεβῆς ἀνθρώπος· πόθεν οὐκ
 καυχᾶσθαι, ἢ διὰ τί τιμᾶσθαι ὅτι ποδῶν; ἀρὰ γε πρὸς μη-
 δένος; καὶ τὸ ματαμότης ἐστίν. ὅντως ἡ κενοδοξία,
 κακὸς λοιμὸς, μερῖς ματαμότης, ὅτι τ' ἀληθινῆς δό-
 ξης ἀφελκύει, καὶ τ' ἐναντίον χάριτος ὁποσπερεῖ, ἐν τῷ μὲν
 γὰρ ἀνθρώπον ἀρέσκειν αὐτῇ, ἀπαρέσκει σοι· ἐν τῷ
 δὲ τοῖς ἀνθρώποις ἐπαίνοις ἐγκρατεῖν, τὰς ἀληθινὰς
 ἀρετὰς ἀφαρεῖται.

ε'. Ἡ δ' ἀληθινὴ δόξα, καὶ ἀγία ἀγαλλίασις ἐστὶ τὸ
 ἐπὶ σοὶ καυχᾶσθαι, ἀλλ' ἐκ ἐφ' ἑαυτῇ· χαίρειν ἐπὶ τῷ
 ὀνόματί σου, ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἰδίᾳ δυνάμει, οὐδὲ πνι κτί-
 σι, πλὴν ἢ διὰ σε, ἢ δι' αὐτῆς. ἐπαγείδω τὸ ὄνομα σὸν, καὶ
 τὸ ἐμὸν· μεγαλυνῶ τὸ ἔργον σὸν, καὶ τὸ ἐμὸν· δι-
 λογιῶ τὸ ἅγιον ὄνομα σου, ἐμοὶ δὲ μηδὲν ἐκ τῆς
 ἀνθρώπων ἀνέσις αἰατιδέω. σὺ δόξα με, σὺ ἀ-
 γαλλίασις τῆς καρδίας με. ἐν σοὶ καυχίσομαι, καὶ

DE IMITATIONE

exultabo tota die, pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Querant iudæi gloriam, quæ ab inuicem est: ego hanc requiram, quæ à solo Deo est. Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, æternæ gloriæ comparata, vanitas est & stultitia. O veritas mea & misericordia mea. Deus meus, Trinitas beata, tibi soli laus, honor, virtus & gloria, per infinita sæculorum sæcula.

CAP. XLI.

*De contemptu omnis temporalis
honoris.*

1. Fili, noli tibi attrahere, si videas alios honorari & eleuari, te autem despici & humilia-
ri. Exige cortum ad me in cælum, & non contristabit te contemptus hominum in terris. Domine, in cæcitate sumus, & vanitate citò seducimur. Si rectè me inspecio, nunquam mihi facta est iniuria ab aliqua creatura, vnde nec iustè habeo conqueri aduersum te.

2. Quia autem frequenter & grauiter peccaui tibi, meritò armatur contra me omnis creatura. Mihi igitur iustè debetur confusio & contemptus; tibi autem laus, honor & gloria. Et nisi me ad hoc præparauero, quod velim libenter ab omni creatura despici & relinqui, atque penitus nihil videri, non possum interius pacificari & stabiliri, nec spiritaliter illuminari, neque plenè tibi vniri.

CAP. XLII.

Quod pax non est ponenda in hominibus.

1. Fili,

CHRISTI LIB. III

αγγελιάσω ὅλῳ ᾧ ἡμέραν, ὑπερ δε εμαυτε μπου-
μῶς, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀδελφείαις μου.

ς'. Ζητείτωσαν οἱ Ἰουδαῖοι ᾧ δόξαν τίλ' ἀπ' ἀλ-
λήλων· ἐγὼ τίλ' ὅπ' τῷ Θεοῦ μόνε ζητήσω. πᾶσα γ' ὁ
ἄνθρωπος δόξα, πᾶσα τιμὴ προσκαρῶ, πᾶν ὕψος
κοσμικὸν πρὸς τίλ' ἀνάνιον δόξαν σε συμβληδόν, μα-
ταότης καὶ μαυρία ἐσιν. ὦ ἀλήθεια μου, καὶ ἐλεός μου, θεός
μου, μακαρία τριάς, σὺ μόνη ἔπαυσις, τιμὴ, δυνάμις καὶ
δόξα, εἰς ἀπεῖρας αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Κεφ. μ. α'.

Περὶ τοῦ καταφρονεῖν πάσης προσκαρ-

ρε πρὸς.

α'. Τεκνον, μὴ λυπῇ, εἰ τὸ μὲν ἄλλους τιμωμένους,
καὶ ὑψωμένους, σὲ δὲ καταφρονέμενον καὶ τω-
πεινέμενον ἴσας. ἔγειρε τίλ' καρδίαι σε πρὸς ἐμὲ
εἰς τὸν ἔρκυν, καὶ οὐ λυπήσῃς ἢ καταφρόνησις τῶν
ἁνθρώπων ἐπὶ τῇ γῆς. κύριε, ἐν τῇ τῷ φλότῃ ἐσμεν,
καὶ τῇ ματαότητι ταχέως ἀπατάμεθα. εἰ καλῶς
ὁπλίστω με, ἵδε ποτε ὑπὸ πνοῦς κτίσεως ὑβρίδιον,
ὅσο ἐκ ἔχου εἰκότως μέμφεσθαί σοι.

β'. Οἱ δὲ συγχῶς καὶ φειδῶς ἁμαρτύν σοι, δικαίως
κατὰ μου πᾶσα κτίσις ὀπλίζεται. διὰ ταῦτα ἀχύνῃ
καὶ καταφρόνησις μοι ἄρκει· σὺ δ' ἔπαυσις, τιμὴ, καὶ
δόξα· καὶ ἐὰν μὴ ἔτοιμος γένημαι ὑπὸ πάσης κτίσεως
ἀσμένως καταφρονεῖσθαι καὶ καταλείπεσθαι, καὶ πάντως
ἐξεδενῶσθαι, ἔχ' οἶός τ' εἰμὶ ἔσω εἰρηνεύειν καὶ βεβαιῶ-
σθαι, οὐδὲ πνευμάτικῶς φωτίζεσθαι, καὶ τελείως σοι
ἰσοδοῦμαι.

Κεφ. μ. β'.

Οἱ οὐ δεῖ τίλ' εἰρήνῳ ἐν τοῖς ἁνθρώποις

πιδέναι.

αὐ. Ἰκινῶ

1. Fili, si ponis pacem tuam cum aliqua persona, propter tuum sentire & conuiuere, instabilis eris & implicatus. Sed si recursum habes, ad semper viuentem & manentem veritatem, non contristabit amicus recedens aut moriens. In me debet amici dilectio stare: & propter me diligendus est, quisquis tibi bonus visus est, & multum charus in hac vita. Sine me non valet, nec durabit amicitia: nec est vera & munda dilectio, quam ego non copulo. Ita mortuus debes esse, talibus affectionibus dilectorum hominum, ut quantum ad te pertinet sine omni humano optares esse consortio. Tanto homo Deo magis appropinquat, quanto ab omni solatio terreno longius recedit. Tanto etiam altius ad Deum ascendit, quanto profundius in se descendit, & plus sibi ipsi vilescit.

2. Qui autem sibi aliquid boni attribuit, gratiam Dei in se venire impedit: quia gloria spiritus sancti, cor humile semper querit. Si scires te perfecte annihilare, atque ab omni creato amore euacuare, tunc deberem in te cum magna gratia emanare. Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus creatoris. Disce te in omnibus, propter creatorem vincere, tunc ad diuinam valebis cognitionem perungere. Quantumcumque modicum sit, si inordinatè diligitur & respicitur, retardat à summo bono, & vitiat.

CAP. XLIII.

Contra Vanam & secularem scientiam.

1. Fili, non te moueant pulchra & subtilia hominum dicta. Non enim est regnum Dei

κ. Τ Εκνον, εἰ ὡς πᾶσι ἀνθρώποις
 διὰ τὸ δοκῆν σοὶ καὶ σωομιλεῖν, ἀέζωμος ἔσῃ, καὶ
 ἡμπλεκθήσῃ. εἰ δὲ ὡς τῷ αἰεζῶσαν, καὶ διαμένε-
 σαν ἀλήθειαν καταφύγεις, οὐ λυπήσῃ σε ὁ φίλος
 ἀπερχόμενος ἢ τελευτῶν. ἐν ἐμοὶ τῷ τῷ φίλῳ ἀγά-
 πῳ δὲ κείῳ· καὶ διὰ με ἀγαπήτε· ὑπάρχει,
 ὅστις ἀνὰ ἀγάπῃ καὶ πολὺ περισφιλῇ ἐν ταύτῃ τῇ ζωῇ
 σοὶ εἶναι δόξῃ. ἀνευ με οὐκ ἔχει ἡ φιλία, οὐδὲ διαμι-
 νεῖ· οὐδ' ἀληθινὴ καὶ καθαρά ἀγάπη ἐστίν, ἡ ἐν ἡμῶν
 ποιῶ. ὅπως δὲ σε τοῦτο τοῖς πᾶσι ἀνθρώπων ἀ-
 γαπήτων ὁποθεῖν, ὅς τε (τὸ κατὰ σε) ἀνευ πάσης
 ἀνθρωπίνης ὁμιλίας ζῆν ἐπεπόθει. τοσούτω μᾶλλον
 ὁ ἀνθρώπος τῷ Θεῷ πλησιάζει, ὅσῳ ποῖον τῶν πάσης
 τ' ὅπως παρακλήσεως ἀφίσταται. ἐπὶ δὲ, τοσούτω ὑ-
 ψιλοῦτερον ὡς τὸ ἀναβάνει, ὅσῳ βαθυτέρον εἰς
 ἐαυτὸν καταβάνει, καὶ πλέον ἐαυτῷ ὀφειλόμενον
 εἶ. Οὐδ' ἀγαθὸν πᾶσι ἀγαπᾷ, τῷ τῷ Θεῷ
 χάριν καλύπτει ἐλθεῖν· ὅτι ἡ χάρις τῷ ἀγίῳ πνεύμα-
 τοι, ταπεινῶς καρδίαν αἰεζῶν. εἰ ἐπίστατο τελείως
 σε ἐξεδενῆσαι, καὶ πάσης κτηθείσης ἀγάπης ὁποκενῶ-
 σαι, τότε εἶδεν με σὺ μεγάλη χάρις σοὶ ἐρχομένη.
 ὅτε σὺ ὡς τὰς κτήσεις ὁποβλέπεις, ὑφελκύεται σοὶ ἡ
 ὁφείας τῷ κτιστῷ. μὴ θάνατος ἐν πᾶσι διὰ τὸν κτιστὸν νικῶ-
 σά σε, τότε τ' εἰσὶ γνώσεως ἐφικέσθαι δυνάσθαι ὑπε-
 λκονεῖν ἀντὶ, εἰ ἀτάκτως ἀγαπάται καὶ πᾶσι, τῷ
 μεγίστῳ ἀγαθῷ ἐπέχει, καὶ κακύνει.

Κεφ. μ γ'.

Κατὰ τὸ κενὸν καὶ κοσμικῆς ὁπισθήμης.

α. Τ Εκνον, μὴ κινήθῃ τῇ καλλιολογίᾳ καὶ λεπτολο-
 γίᾳ τῶν ἀνθρώπων. οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἐστὶν ἡ βασι-
 λεία τοῦ

DE IMITATIONE

Dei in sermone, sed in virtute. Attende verba mea, quæ corda accendunt, & mentes illuminant : inducunt compunctionem, & variant in-
gerunt consolationem. Nunquam ad hoc le-
gas verbum, vt doctior aut sapientior possis vi-
deri. Stude mortificationi vitiorum, quia hoc
amplius tibi proderit, quàm notitia multarum
difficilium questionum.

2. Quum multa legeris & cognoueris, ad vnum
semper oportet redire principium. Ego sum,
qui doceo hominem scientiam : & clariorem
intelligentiam paruulis tribuo, quàm ab homi-
ne possit doceri. Cui ego loquor, citò sapiens
erit, & multum in spirite proficiet. Væ eis, qui
multa curiosa ab hominibus inquirunt, & de
via mihi seruiendi parum curant. Veniet
tempus, quando apparebit magister magistro-
rum Christus, Dominus Angelorum, cæstorum
auditurus lectiones, hoc est, singulorum exami-
naturus conscientias. Et tunc scrutabitur
Hierusalem in lucernis, & manifesta erunt ab-
scoudita tenebrarum, tacebuntque argumenta
linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in puncto eleuo
mentem, vt plures æternæ veritatis capiat ratio-
nes, quàm si quis decem annis studisset in scho-
lis. Ego doceo sine strepitu verborum, sine
confusione opinionum, sine fastu honoris, sine
pugnatione argumentorum. Ego sum, qui do-
ceo terrena despiciere, præsentia fastidire, æter-
na querere, æterna sapere : honores
fugere,

λεία τῷ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. προσεχόμενοι ἀλλήλοις
με, τοῖς ταῖς καρδίαις μὲν ἀνάπτεσι, καὶ ταῖς ψυχαῖς
φωτίζοι, τὴν δὲ σύννυξιν εἰσάγουσι καὶ ποικίλῳ πα-
ραμυθίᾳ ἐμποιοῦσιν. οὐδέποτε διὰ τοῦ ῥήματος ἀνά-
γνωσι, ἵνα παιδεύτο περὶ ἡ σοφώτερος φανήται
δυνάμει. καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς κακίας σπένδει, ὅτε
αὐτοῦ μάλλον ἀφελήσεται, ἢ ἡ πολλῶν χαλεπῶν ζητη-
μάτων γνώσις.

Β'. Σὲ τὸ πολλὰ φαναγόντα καὶ καταμαθόντα, εἰς μί-
αν ἀρχὴν ἐπαγγελθεὶν χῆν. ἐγὼ εἰμι, ὁ τὸν ἀνδρα-
πον τὴν ὁπισθὴν διδάσκων, καὶ τοῖς νηπίοις σαφεσέ-
ραν σύνοσον χειρίζομενος, ἢ ἀνὴρ τῷ ἀνδράπῳ δι-
δασκόμεν δυνάμει. ὅπως ἐγὼ λαλῶ, παραυτίκα σο-
φὸς ἔσται, καὶ ποῦ τῷ πνεύματι περικλύβεται. ἐὰν τοῖς
πολλὰ μὲν πάρεργα παρὰ τῶν ἀνδράπων ἐξετάζουσιν,
ὀλίγον δὲ τῆς ὁδοῦ τῷ δακτύλῳ μοι ὁπλισμένοις.
ἐλεύσεταί ὁ χρόνος, ὅτε φανηθήσεται διδάσκαλος, ὃς
διδασκάλων ὁ χριστὸς, κύριος τῆς ἀγγελίας, τὰς ἀνα-
γνώσις πάντων ἀκούσων. αὐτὸς ἔστι, τὰς σωματικὰς
πάντων ἐξετάσων. καὶ τότε ἐξερευνηθήσεται ἡ ἱερουσα-
λὴμ μετὰ λύχνου, καὶ τὰ κρυπτὰ τῆς σκοτίας φανερά ἔσται,
καὶ οἱ ἐλεγχοὶ τῆς γλώττης σὺ σήψουσιν.

Γ'. Εἰγὼ εἰμι, ὁ τὸν ταπεινὸν τῇ διανοίᾳ, ἐν ἀκαρεῖ
ἐπαίρων, ἵνα πλείους λόγους τῆς ἀμώνις ἀληθείας
χαρήσῃ, ἢ εἰάν τις δέξεται εἰς τὸ διδασκαλεῖον
φοιτήσῃ. ἐγὼ διδάσκω ἀνευ διόπτῃ τῶν ῥημάτων,
ἀνευ συγχύσεως τῶν γλωσσῶν, ἀνευ τύφου τῆς διό-
ξης, ἀνευ μάχης τῶν ἐλέγχων. ἐγὼ εἰμι ὁ διδάσκων
καὶ τῶν ὁπλίστων καταφρονεῖν, τὰ παρόντα ὑποσπεί-
ρειν, τὰ ἀμώνικα ζητεῖν, τὰ ἀμώνικα φρονεῖν. τὰς τιμὰς
φύγειν.

DE IMITATIONE

fugere, scandala sufficere, omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, & super omnia me ardentius amare.

4. Nam quidam amando me intimè, didicit diuina, & loquebatur mirabilia. Plus profecit in relinquendo omnia, quàm in studendo subtilia. Sed alijs loquor communia, alijs specialia: aliquibus in signis & figuris dulciter appareo, quibusdam verò in multo lumine reuelo mysteria. Vna vox librorum, sed non omnes æquè informat: quia intus sum doctor, veritas, scrutator cordis, cogitationum intellectus, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignū iudicauero.

CAP. XLIIII.

De non attrahendo sibi res exteriores.

1. **F**illi, in multis oportet te esse inscium, & æstimare te tanquam mortuum super terram, & cui totus mundus crucifixus sit. Multa enim oportet surda aure pertransire, & quæ tuæ pacis sunt magis cogitare. Vtilius est oculos à rebus displicentibus auertere, & vnicuique suum sentire relinquere, quàm contentiosis sermonibus deferuire. Si benefeceris cum Deo, & eius iudicium aspexeris, facilius te victum portabis.

2. O Domine, quonam venimus? Ecce damnum desierit temporale, pro modico quæstu laboratur & curritur, & spirituale detrimentum in obliuionem transit, & vix serò reditur. Quod parum vel nihil prodest attenditur, & quod summè necessarium est, negligenter præteritur, quia totus homo ad externa defluit, & nisi citò respiscat, libens in exterioribus iacet.

CAP.

φένειν, τὰ σκάνδαλα ὑπομν.
 ἡμεῖς πέναντες, ἔξω ἐμοῦ μηδενὸς ὅπι θυμεῖν, καὶ ὑπερ-
 πάντα ἡμεῖς ζεσῶς ἀγαπᾶν.
 δ'. Τῷ γὰρ θεῷ φιλέσταιν διακεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς, ἕμε-
 αὶ τις τὰ θεῖα, καὶ θαυμάσια ἐλάλησε· μᾶλλον θεο-
 κοφῆ τῷ καταλιπεῖν πάντα, ἢ τῷ σκεδάσαι πρὸς
 λεπτά. ἀλλὰ μὲν τοῖς μὲν κοινά, τοῖς δ' ἰδια λαλῶ·
 ἄλλοις ἐν σημείοις καὶ τύποις ἡδέως φάνομα, ἐνίοις δὲ
 μεγάλῳ φωτὶ τὰ μυστήρια ἀποκαλύπτω. μία μὲν
 φωνὴ τῷ βίβλων, πάντας δὲ ἐκ ἰσῶς παρθέτει· ὅτι ἐν-
 τὸς εἰμι διδάσκαλος, ἀλήθεια, καρδιογνώστης, νοητής,
 ἡ λογισμῶν, θεοβίβλας τῶν πράξεων, διανέμων
 ἐκράσεις, καὶ θῶς αὖ ἄξιόν κρίνω.

Κεφ. μ δ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἑαυτῷ ἐφέλκεν τὰ ἔξω.

α'. Τεκνον, ἐν πολλοῖς θεῖς εἰνάσῃς ἀγνοῦντα, καὶ τομι-
 ζεῖν ὑποταγόντα σε ἐπὶ τῇ γῆς, καὶ σκολον τὸν
 κόσμον σταυρωθέντα. ἐπὶ δέ, καὶ πολλὰ παρακῆσαι, καὶ
 πὰ τ' εἰρήνης σε μᾶλλον ἐνθυμεῖσθαι. ὠφελιμώτερόν
 ἐστὶ τοῦ ὀφθαλμοῦς ὑπὸ τῇ δυσταρεσέντων ὑποσρέφειν,
 καὶ ἐκείνῳ τὸ δοκῆν αὐτῷ καταλείπειν, ἢ τοῖς ἐριστικοῖς
 λόγοις χολάζειν. ἐάν καλῶς ἔχῃς πρὸς τὸν θεόν, καὶ
 τὸ κρίμα αὐτῷ σκοπήσῃς, τὸ ἡπιάσθαι ῥᾶον ὑπομνεῖς.
 β'. Ω κύριε, ποῦ ἤλθομεν; ἰδὲ τίμῳ πρόσκαμον βλά-
 βῳ καταδακρύομεν, ὑπερὸς ὀλίγα μὲν κέρδεις ποιῶν-
 τες, καὶ τρέχοντες, τῆς δὲ ζημίας τ' πνευματικῆς ἀμνη-
 μονῶντες, καὶ μόγις ὀφθαλμοῦ ἀνασρέφοντες. τῷ μικρὸν ἢ
 μηδὲν ἡμᾶς ὠφελῇν τι τὸν νῦν προσέχομεν, καὶ τῷ αὖ-
 ναρχαμεσάτε ὀλιγαῶμεν. ὅλος γὰρ ὁ ἄνθρωπος εἰς
 τὰ ἔξω φέρεται, καὶ ἐάν μὴ ταχέως μετανοήσῃ, ἡσθίως
 ἐν αὐτοῖς κείται.

Κεφ.

*Quòd omnibus non est credendum, & de fa-
cili lapsu verborum.*

1. **D**A mihi auxilium Domine de tribulatione, quia vana salus hominis. Quàm sapè ibi non inueni fidem, vt me habere putauì? Quotiens etiam ibi reperi, vbi minus præsumpsì? Vana ergo spes in hominibus, salus autem iustorum, in te DEVS. Benedictus sis Domine Deus meus in omnibus, quæ accidunt nobis. Infirmi sumus & instabiles, citò fallimur & permutamur.

2. **Q**uis est homo, qui ita cautè & circumspèctè in omnibus se custodire valet, vt aliquando in aliquam deceptionem vel perp'exitatem non veniat? Sed qui in te Domine confidit, ac simplici ex corde quærit, non tam facillè labitur. Et si inciderit in aliquam tribulationem, quocumque modo fuerit etiam implicatus, citius per te eruetur, aut à te consolabitur: quia tu non deseres in te sperantem vsque in finem. Ratus fidus amicus, in cunctis amici persenerans prefuris. Tu Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, & præter te non est alter talis.

3. **O** quàm bene sapuit sancta illa anima, quæ dixit: Mens mea solidata est, & in Christo fundata. Si ita mecum foret, non tam facillè timor humanus me sollicitaret, nec verborum iacula mouerent. Quis omnia providere, quis præcauere futura mala sufficit? Si prauisæ sapè etiam lædunt, quid improvisa nisi grauiter feriunt? Sed quare mihi misero, non melius prouidi? Cur etià tam facillè alijs credidi? Sed homines sum,

Κεφ. μί. Οπου πᾶσι πρε

πλάσματος τῶν ρημάτων

Α. Δ. Ος μοι, κύριε, δοθῆται ἐκ θλίψεως, ὅπ μα-
ταία σωτηρία ἀνθρώπου. ποσάκις τὴν πίστιν
οὐχ εὗρο, ἅπε ἐνόμισα ἔχειν; ποσάκις καὶ ἐκ εὐρο,
ὅπε ἤπρον ἐδόξα; ματαία τὸν νῦν ἡ ἐλπίς ἐν τοῖς ἀν-
θρώποις, ἡ δὲ σωτηρία τῶν δικαίων ἐν σοὶ ὁ Θεός. ὅλο-
γῆθητι σὺ κύριε, ὁ Θεός μου, ἐν πᾶσι τοῖς συμβάνουσιν
ἡμῖν. ἀδυνατεῖς καὶ ἀσταθεῖς γινόμεθα, ταχέως ἀπα-
τῶμεθα καὶ μεταλλάσσομεθα.

Β. Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος; ὃ ἐπε πεφυλαγμένος καὶ σφει-
σκαμμένος ἐν πᾶσιν ἔχειν διωκόμενος, ὅπως εἰς ἀπά-
την καὶ ἀμνησίαν πινά ποτε ἐκ ἐλθῇ; ὃ ἐπί σε κύριε
πιστοῦν καὶ ἀπλῆ καρδίᾳ σε ζητῶν, οὐχ οὕτω βιάσθαι
ἐπιλαβῆται. εἰ δ' εἰς θλίψιν πινά ἐμπέσῃ, ὅπως ἂν
ἐμπλεχῇ, τὰ χιόν ὑπὸ σέλυτρωθῇ σέτα καὶ παρακλη-
θῇ σέτα. ὅπ σὺ οὐ καταλείψεις τὸν ἐλπίζοντα ἐπί σε
εἰς τέλος. σπᾶνις ὁ πρὸς φίλος ἐν πάσαις ἀδελό-
τησι τῆ φίλης διατελῶν. σὺ κύριε, σὺ μόνος πρὸς τα-
τος ἐν πᾶσι, καὶ πλὴν σε οὐκ ἔστιν ἕτερος τοιοῦτος.

Γ. Πῶς εὐεφρόνησεν ἀγία ἐκείνη ἡ ψυχὴ, ἡ λίξα-
σα. ὃ νῦν μοι ἐδεσπόδῃ, καὶ ἐν τῷ Χριστῷ ἐδεμελιώ-
δῃ. εἰ οὕτως εἶχον, οὐκ ἂν ποσάκις φροντίδα ὁ φό-
βος ἀνθρώπινός μοι εἰργάζετο, οὐδὲ τὰ τῶν ρημάτων
βέλη μοι κίνηι. τίς πάντα θεωρεῖν, τίς τὰ ἐσόμενα
καὶ καὶ περιφυλάττειν οἷός τε γίνεται; εἰ πολλάκις καὶ
τὰ παρεσπασμένα βιάται, πῶς οὐ θεινῶς τὰ ἀ-
παρασπαστά παύει; ἀλλὰ διὰ τί ἐμὰ ταλαιπώρια ἐ-
βέλπον παρένόησα; διὰ τί οὕτω κέρως τοῖς
ἄλλοις ἐπίστευσα; ἀλλὰ μὲν ἄνθρωποι ἐσμεν,
καὶ ἐκ

DE IMITATIONE

quàm fragiles homines sumus, etiam si Angeli à multis æstimamur & dicimur. Cui credam Domine? Cui, nisi tibi? veritas es, quæ non fallis, nec falli potes. Et rursum: Omnis homo mendax, infirmus, instabilis, & labilis maxime in verbis: ita vt statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quàm prudenter præmonuisti, cauendum ab hominibus: & quia inimici hominis domestici eius: nec credendum, si quis dixerit: Ecce hic, aut ecce illic. Doctus sum damno meo, & vtinam ad cautelam maior em, & non ad insipientiam mihi. Cautus esto (ait quidam) cautus esto, serua apud te quod dico. Et dum ego fileo, & absconditum credo, nec ille filere potest, quod silendum perijt. sed statim prodit me & se & abiit. Ab huiusmodi fabulis, & incautis hominibus, protegeme Domine, ne in manus eorum incidam, nec vnquam talia committam. Verbum verum & stabile da in os meum, & linguam callidam longè fac à me. Quod pati nolo, omnimodè cauere debeo.

5. O quàm bonum & pacificum de alijs filere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili vterius effari: paucis seipsum reuelare, te semper inspectorem cordis quærere: nec omnino verborum circumferri, sed omnia intima & externa, secundum placitum tuæ voluntatis, optare perfici. Quàm tutum, pro conseruatione celestis gratiæ, humanam fugere apparentiam, nec appetere quæ foris admirationem videntur præbere:

καὶ ἄλλο πλὴν ἀνθρώπων καὶ
καὶ περ πολλοὺς ἄγγελους δοκῶν
ἀνθρώπων κύριε; τίς, εἰ μή σὺ; ἀλλ' οὐκ ἔστι
ἢ μήτ' ἀπατάς, μήτ' ἀπατάς διωκμένη. καὶ πᾶ-
σιν· πᾶς ἀνθρώπος ψεύστης, ἀδελφὴς, ἀδελφὴς, καὶ ὁ-
μοιωτός, μάλιστα δὲ τοῖς λόγοις· ὅπως μάλιστα θυδίας
πιστεύειν δεῖ, ὅ,τι κατ' εἶδος εὖ ἤχων φάνεται.

δ'. Ὡς φρονίμως θεωρησέμεν φυλάξασθαι δὲ
ἀνθρώπων, ὅτι ἐχθροὶ τῶ ἀνθρώπῳ οἱ οἰκτικοὶ αὐτοῦ, καὶ
οὐ πιστεύειν, εἰάν τις εἴπῃ· ἰδοὺ ὅδε, ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ· ἐπα-
δεδυσεν τῇ βλάβῃ, καὶ εἴτε εἰς τὴν μέζαν θεωρυλα-
κίαν, καὶ ἐκ εἰς ἀνοίαν ἐμοί. φυλάττω (φυσίτις) φυ-
λάττω, τήρει παρὰ σοι, ὅ,τι λέγω. ἐμοὶ δὲ σωπῶντος,
καὶ δοκρῦπτεσθαι ἡγεμένον, καὶ αὐτὸς σωπῶν οὐ δι-
ναται, ὁ σωπαῖται ἡξίωσεν, ἀλλ' θυδίας ἐμὲ καὶ αὐτὸν
ἐξαγορεύσας ἀπῆλθεν. ἀπὸ τοιούτων μύθων καὶ ἀ-
πορησάντων ἀνθρώπων φυλάξον με κύριε, τῷ μὴ παῖς
χερσὶν αὐτῶν περιπεσεῖν, μηδὲ ταισὺτά ποτε πλημ-
μελεῖν. λόγον ἀληθῆ καὶ βέβαιον δὸς εἰς τὸ σῶμα μου,
καὶ γλωτῆσαν ὁδὸν ἀπ' ἐμοὶ μακρυνε· ὅπερ πάχυν
καὶ ἐθέλω, πάντως φυλάττειν ὁφείλω.

ε'. Ὡς ἀγαθὸν καὶ εἰρηνικὸν ἐστὶ περὶ τῶν ἄλλων σι-
γῆσαι, καὶ οὐ πάντα ἀδιακρίτως πιστεύσαι, οὐδέ κού-
φος πορρωτέρω ἐξαγορευομαι, ὁλίγοις αὐτῶν δοκα-
λύψας, σὲ τὸν καρδιογνώστη ὄντα αἰεζήτησαι, οὐδέ
παντὶ ἀνέμου ἢ λόγον περιεχθῆναι, ἀλλὰ τὰ τε ἴσα,
καὶ τὰ ἐξω κατὰ τὴν θυδοκίαν σε ποιῆσαι δοποτε-
σθῆναι. ὡς ἀσφαλὲς ὑπὲρ τῆ διαφυλάξεως ἢ ἐρανισ-
χάρεν, τὸ τοῖς ἀνθρώποις φάνεσθαι φεύγειν, οὐδὲ τὰ
τοῖς ἀνθρώποις ἐξωσεν δαύματός ἀξία δοκῶντα, γλῶ-
σσας

DE IMITATIONE

ea, tota sedulitate sectari, quæ vitæ & meditationem dant & seruo: em.

6. Quàm multis nocuit virtus scita, ac præproperè laudata? Quàm sanè profuit gratia silentio seruata in hac fragili vitæ, quæ tota tentatio fertur & militiæ?

CAP. XLV.

De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum iacula.

1. **F**ili sta firmiter, & spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verba? Per aërem volant, sed lapidem non laedunt. Si reus es, cogita, quòd libenter emendare te velis. Si nihil tibi conscius es, pensa quòd velis libenter pro Deo hoc sustinere. Parum satis est, vt vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales. Et quare tam parua tibi d cor transeunt, nisi quia adhuc carnalis es, & homines magis quàm oportet attendis? Nam quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis, & excusationum vmbracula quæris.

2. Sed inspicite melius, & agnosces, quia viuus adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus. Cùm enim quassari te fugis, & confundi pro defectibus, constat vique, quòd nec verus humilis sis, nec verè mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus. Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum. Ecce, si cuncta contra te dicantur, quæ fingi malignissimè possent: qui

χρῆται· ἀλλὰ τὰ τῶν τῶ θεῷ ἐπ' αὐτῶν,
παρίχοντα, ὅπως μέλει τε τον διακείν.

5. Πόσες ἡ ἀρετὴ γνωσθεῖσαι, καὶ ἴαι παχ.
τεθεῖσα ἐλάφειν; ὡς δὴ ὠφελήσεν ἡ χάρις σι.
θεῖσα ἐν τῷ τῷ ὁυθραύς τοῦ βίω, ὡς ὅλος πεν-
ρασμὸς καὶ γρατεία λέγεται;

Κεφ. μς'.

Περὶ τ' πεποιθήσεως τ' ἐπὶ τῷ θεῷ, τῶν βελῶν
τ' ῥημάτων ὅπως θαλομένων.

α. ΤΕκνον, ὁρῶντις, καὶ ἐπ' ἐμὲ ληπτῆς. τί γὰρ ἄλλο
οἱ λόγοι εἰσὶν ἢ λόγοι; διὰ τῶ μὲν ἀέρι πῆ-
σαντα, λίθον δὲ οὐ ἐλάττωσιν. εἰ ὡς ὁ θεὸς εἰς ἐν-
νόειον ἐκείνους ἐπαγορεύει σε ἐθέλεις. εἰ δ' οὐδὲν σοι
εὐνοίῃς, ἐν θυμῷ π' ἀσμένως ὡς ἐπ' τῷ θεῷ τῷ το
υπομένειν ἐθέλεις, ἰκανῶς ἄλλοι ἐστίν, μόνον τοῦ λόγου
σε ποτε κερτερεῖν, ὁ οὐ ποτε θεινὰς πληγὰς πάχειν
διωκόμενος. διὰ τί δὲ οὕτως μικρὰ ὄντα τῶν καρδί-
αν σε λυπεῖ, πλὴν ὅτι σαρκικὸς ἐπὶ τυγχάνεις, καὶ με-
ζω τῷ δόντος λόγον τ' ἀνθρώπων ἔχεις; ὅτι γὰρ κα-
ταρρονεῖσθαι φοβῆ, διὰ τὰ πλημμελήματα φέρεσθαι
καὶ ἐθέλεις, καὶ τὰ τῶν ὁπολογιῶν σκιαδία ὅπως ζητεῖς.
β'. Ἀλλ' ἐφορα σε ἀκρίβειστον, καὶ γκάση, ὅτι ἐν σοι
ἐπὶ ζῇ ὁ κόσμος, καὶ ἡ κεκοσμηδία τῶ ἀρίσκειν τοῖς ὁ-
θρώποις. ἐν τῷ γὰρ τὸ ταπεινῶσαι, καὶ διὰ τὰ ἐλ-
λείμματα καταγχεῖσθαι, φέρεσθαι, ὅτι ὅλον γε ὅτι οὐκ
ἀληθῶς ταπεινὸς εἶ, ἐξ ὅντως τῷ κόσμῳ ἀπέθανες,
οὐδέ σοι ὁ κόσμος ἐστὶν ἀντίθετος. καίτοι ἄκιστον τῷ
λόγῳ μου, καὶ οὐ μελλῶ σοι μυρίαν ῥημάτων
τῶν ἀνθρώπων. ἰδοὺ, εἰ πάντα κατὰ σε ἐλέγεται,
ἅπανα ἀνδραγατῶν ἐστὶ πονηρότατα πλάττεισθαι,
τίς σε

acerent, si omninò transire permit-
 nec plùs quàm festucam perpenderes?
 Numquid vel vnum capillum tibi extrahere pos-
 sent?

3. Sed qui cor intùs non habet, nec Deum prae
 oculis, facilliter verbo mouetur vituperationis.
 Qui autem in me confidit, nec proprio iudicio
 stare appetit, absque humano terrore erit. Ego
 enim sum iudex, & cognitor omnium secreto-
 rum: ego scio, qualiter res acta est: ego iniurian-
 tem noui & sustinentem. A me exijt verbum
 istud, me permittente hoc accidit, vt reuelentur
 ex multis cordibùs cogitationes. Ego reum
 & innocentem iudicabo, sed occulto iudicio
 vtrumque antè probare volui.

4. Testimonium hominum saepe fallit: meum
 iudicium verum est, stabit, & non subuertetur.
 Latet plerunque, & paucis ad singula patet: nun-
 quam tamen errat, nec errare potest, etiamsi o-
 culis insipientium non rectum videatur. Ad
 me ergo currendum est in omni iudicio, nec
 proprio innitendum arbitrio. Iustus enim non
 conturbabitur, quicquid à Deo ei acciderit. Eti-
 amsi iniuste aliquid contra eum prolatum fue-
 rit, non multùm curabit. Sed nec vanè exulta-
 bit, si per alios rationabiliter excusetur. Pensat
 namque, quia ego sum scrutans corda & renes,
 qui non iudico secundùm faciem & humanam
 apparentiam. Nam saepè in oculis meis reper-
 tur culpabile, quod hominum iudicio creditur
 laudabile.

5. Domine Deus, iudex iuste, fortis & pa-
 tiens,

τί σε ἐβλαπεν, εἰ πάντως παρελθὲν.

νός ἐπεῖ; ἄρα μίαν γὰρ τρέχα ἐκτίλειν σοι.

γ'. Ἀλλὰ μὴν ὁ ἔσω ἀνέγερδός σου, καὶ τὸ θεῖον ἐν σοί.

αὐτὸ οὐ παρεπιδείξῃς, ἀλλ' ὁδὸς τῷ μύμψας λόγῳ κινεῖται. ὁ δ' ἐμοὶ πεποιθὺς, καὶ ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ ἐπε-
φείδεσθαι οὐκ ὅππθυμῶν, τὸ φόβος ἀνθρωπίνου ἀπαλ-
λαγήσεται. ἐγὼ γὰρ κριτὴς, καὶ πάντων δοτορῆται γνά-
σης τυγχάνω. ἐγὼ οἶδα πῶς τὸ ἔργον ἐπαράχθη·
ἐγὼ τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ ἀδικούμενον γινώσκω. παρ' ἐμὲ
ἔτος ὁ λόγος ἐξηλθεν, ἐμοὶ ἐάντος, τὸ το συνίδης, ὅπως
ἀν' ἀποκαλυφθῶσιν ἐν πολλῶν καρδιῶν διαλογισ-
μοί. ἐγὼ μὲν τὸν ἐνοχον καὶ ἄκακον κρίνω, τῇ δὲ ἀπο-
κρίφω κρίσιν ἀμφοτέρων ἐμπαροῦν δοκιμάζειν ἐδὴ
λησά.

δ'. Ἡ τὸ ἀνθρώπων μαρτυρία πολλάκις φεύδεται,
ἀλλ' ἡ κρίσις με ἀληθείας οὐσα γήσεται, καὶ οὐ καταστρα-
φήσεται. ἐπὶ τὸ πολὺ λανθάνει, καὶ ὀλίγοις κατ' ἐκ-
στα φαίνεται, ὅμως οὐποτε σφάλεται, οὐδέ σφάλλ-
λεσθαι οἶατ' ἐστίν, εἰ καὶ τοῖς τῶν ἀσώτων ὀφθαλμοῖς
οὐκ ὀφθαλμοῖς δοκεῖ. δεῖ γὰρ ἐν παντὶ κρίματι πρὸς ἐμὲ
τρέχειν, καὶ ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ οὐ σπρίζεσθαι. ὁ δὲ λόγος οὐ
λυπηθῆσεται, ὅπου ἂν αὐτὸν παρὰ τὴν θεοῦ συμβῇ, εἰ καὶ
ἀδίκως τι κατ' αὐτὴν λεχθῆσεται, ἐπὶ πολὺ μελλοῦσιν αὐτῷ
πλὴν οὐδέ ματαιῶς ἀγχαλίσσεται, εἰ πνεῦμα ὑπὲρ αὐτῶν
ἐκλογῶς δοτοροῖσινται. ἐνθυμεῖται γὰρ ὅτι ἐγὼ καρδί-
ας καὶ νῆφους ἐτάζω, οὐδέ κατ' ὅφιν καὶ φαντασίαν ἀν-
θρώπινου κρίνω. πολλάκις γὰρ ἐν ἑαυτῷ μου εὗρισκε-
ται ἐπιμεμπτός, ὅτι τῇ τῶν ἀνθρώπων κρίσιν ἐπαγνε-
τὸν νομίζεται.

ε'. Κύριε ὁ θεός, ἀρετὰ δίκαιη, ἰσχυρὴ καὶ μα-

DE IMITATIONE

qui hominum nosti fragilitatem & pra-
uitatem, esto robur meum, & tota fiducia
mea, non enim mihi sufficit conscientia mea.
Tu nosti, quod ego non noui, & ideo in omni
reprehensione humiliare me debui, & man-
suetè sustinere. Ignosce quoque mihi propi-
tius, quotiens sic non egi, & dona iterum gra-
tiam amplioris sufferentiae. Melior est enim
mihi tua copiosa misericordia ad consequen-
tiam indulgentiae: quàm mea opinata iustitia
pro defensione latentis conscientiae. Et si ni-
hil mihi conscius sum, tamen in hoc iustificare
me non possum: quia remota misericordia tua,
non iustificabitur in conspectu tuo omnis vi-
tens.

CAP. XLVII.

*Quod omnia graua pro aeterna vita sunt
toleranda.*

1. **F**lli, non te frangant labores, quos assump-
sti propter me, nec tribulationes te deip-
siant vsquequaque: sed mea promissio, in o-
mni euentu te roboret & consoletur. Ego
sufficiens sum, ad reddendum supra omnem
modum & mensuram. Non diu hic labora-
bis, nec semper grauaberis doloribus. Expecta
paullisper, & videbis celerem finem malorum.
Veniet vna hora, quando cessabit omnis labor
& tumultus. Modicum est & breue, omne quod
transit cum tempore:

2. Age, quod agis: fideliter labora in vinea
eata, ego ero merces tua. Scribe, lega-
cantia,

κρόθυμε, ὁ τὴν ἀδελφείαν καὶ ποτιθεῖς.
 εἰδώς, ἐστὶν ῥά μιν καὶ ὅλη πεποιθήσις μου.
 σωείδησίς με ἀρκεῖ μοι. σὺ οἶσας, ὅτι ἐγὼ οὐ
 θα, καὶ διὰ ταῦτα ἐν πάσῃ ὀπιτημέσῃ κατενέωσάί με,
 καὶ ὥστε υπομείναι ὡς φειλοί. ἐπὶ ἰλασθητῇ μοι, ἐπο-
 στάκις ἔσως οὐκ ἐποίησαι, καὶ δώρησαι πᾶσιν ἢ τῆς μεί-
 ζον. Ὁ ὑπομονῆς χάριν. τὸ γὰρ πολὺ ἐλέος σε εἰς τὸ
 τὴν συγγνώμης ὅπου τυχὲν εἰληπὸν μοί ἐστι, τὴν νομιζο-
 μένης δικαιοσύνης με εἰς τὸ ὑπολογίσασθαι ὑπὲρ
 ὑποκριπτομένης σωφροσύνης, εἰ γὰρ καὶ οὐδὲν μοι σύ-
 νοιδα, ὡς ἐν τῇ τῶν οὐ δικαιοσύνῃ με δυνάμει, ἐπὶ
 ὑποχωρεῖς ἀδέντος ἐλέος σε, οὐ δικαιοσύνης ἐπὶ πᾶν
 σε τῆς ζωῆς.

Κεφ. μ ζ.

Ὅτι πάντα τὰ θειὰ ὑπὲρ τῆς ἀφάνιου ζωῆς
 ἀνεκτέον.

α'. Τεκνον, μὴ καταγνώσασάν σε οἱ πόνοι, ὡς δὲ
 ἐμὲ ἦρας, εἰδὲ αἱ θλίψεις κατακαλλέτωσαν εἰς
 τέλει. ἀλλ' ἡ ἐπαγγελία με ἐν πάσῃ ὑποβάσκει σε
 κρατεῖται καὶ παρακαλεῖται. ἐγὼ ἀρκῶ πρὸς τὸ ὑπο-
 δύναι, ὑπὲρ πάντων τρέπον καὶ μέτρον. οὐ πολὺ
 χρόνον ἐνθάδε πονήσεις, ὅς δ' αὖ βαρυνθήσῃ ταῖς ὁδύ-
 ναις. πρὸς δὲ μικρὸν, καὶ βελίψεις τὸ ὄξύ τέλει. Ὁ
 τῶν κακῶν. ἐλεύσεται μία ἄρα ὅτε ἅπας πόσις καὶ
 θόρυβος λήξει. μικρὸν καὶ βραχύ ἐπὶ πᾶν τὸ χρόνον
 συμπαράγμετον.

β'. Ποίησον ὁ ποιεῖς, πρὸς τὴν πόνησιν ἐν τῇ ἀμπελῇ.
 καὶ μεν, ἐγὼ ἴσσομαι ὁ μιᾶς σε. γὰρ φωνὴ ἀνάγκη.

IMITATIONE

tace, ora, sustine viriliter contritionem. Magna est his omnibus, & maioribus præliis vita æterna. Veniet pax in die vna, quæ nota est Domino; & erit, non dies neque nox huius scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies secunda. Non dices tunc: Quis me liberabit de corpore mortis huius? Nec clamabis: Hei mihi, quia incolatus meus prolongatus est: quoniam præcipitabitur mors, & salus erit indefectiva: anxietas nulla, iucunditas beata, societas dulcis & decora.

3. O si vidisses sanctorum in cælo coronas perpetuas, quanta quoque nunc exultant gloria, (qui huic mundo olim contemptibiles, & quasi vita ipsa indigni putabantur) profectò te statim humiliare usque ad terram, & affectares potius omnibus subesse, quàm vni præesse: nec huius vitæ lætos dies concupisceres, sed magis pro Deo tribulari gauderes: & pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres.

3. O si tibi hæc scaperent, & profundè ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conqueri? Nonne pro vita æterna, cuncta laboriosa sunt toleranda? Non est paruum quid, perdere aut lucrari regnum Dei. Leua igitur faciem tuam in cælum. Ecce ego, & omnes sancti mei tecum, qui in hoc sæculo magnum habuere certamen, modò gaudent, modò consolantur, modò securi sunt, modò requiescunt, & sine fine tecum in regno patris mei permanebunt.

ἄσπον, σέναξον, σίγησον, ὡρεσσεύξαι, καί·
 ὡς τὰ ἐνυπνέμενα· ἡ ζαὴ ἀιώνιος πάντων
 μερίζων πολέμων ἀξία ἐστίν· ἐλέυσεται ἡ εἰρήνη καί
 μέρα μιᾷ, ἥ τις ἐγνωσθή τῷ κυρίῳ, καὶ ἔσται οὐχ ἡμέρα,
 ἐδὲ νῦν τέ τε δῆτε χροῖνε, ἀλλὰ φῶς ἀώνιον, λαμ-
 πόρτης ἀπειρος, εἰρήνη βεβαία, καὶ ἀνάπαυσις ἀσφα-
 λής· οὐ λέξεις τότε· τίς μερύσεται ἐκ τῆ σώματος τῆ
 θανάτου τέ τε; οὐδὲ κεκράξη· οἱμοι, ὅτι ἡ παροικία
 με ἐμαλρωῖται· ὅτι ὁ θάνατος κραταίῃ κηρυτθῆται,
 καὶ ἡ σωτηρία ἀνελλιπὴς ἔσται, ἀδημονία οὐδεμία, τερ-
 πνότης μακαρία, εὐταγρία ἡδεῖα καὶ θυγατερής.
 γ'. Οφελον ἰδοὺς τὸν τ' ἀγίων ἀιώνιος σεφάνες ἐν
 τῷ ἔρατι, ὁ πόση δόξη νυν ἀγαλλιώνται (οἱ τῷ κόσ-
 μῳ τέ τε παλαιὰ ὄκαταφρόνητοι, καὶ τ' ζωῆς ἀνάξιοι
 εἶναι δόξαντες) θυδέως δὲ ἀν' σε ἕως τῆς γῆς ἐταπείνους,
 καὶ μάλλον δὲ πεποιθοὶ τῆ πατρὸς ὑποστάσεως, ἢ ἐνὶ ὅτι-
 σαιτείν· καὶ τ' τ' ζωῆς ταύτης ἱλαρῶν ἡμερῶν οὐκ ἐπε-
 θυμεις, ἀλλὰ μάλλον ὑπὲρ τῆ δεῦθ' ἐλπίσεσθαι ἔχαρες,
 καὶ μεταξὺ τῶν θυδράπων ρυδένος πικρῶσαι, μέγιστον
 κέρδος ἐνόμιζες.
 δ'. Εἶδε ταῦτά σοι ἐγλυκαῖνοιτο, καὶ βαθέως τ' καρ-
 δίας ἐξικνοῖτο· πῶς ἂν ἀπαξ γὰρ ἐτόλμας μεμψιμοι-
 ρεῖν; οὐχὶ ὑπὲρ τ' ἀώνια ζωῆς πάντα ἐπίπονα θυε-
 κτέον; οὐ μικρόν ἐστιν ὑπολέσθαι ἢ κερθεῖσθαι τῷ βασι-
 λείῳ τῆ δεῦθ' ἄρον οὐδὲ τὸ πρὸς σὺν σε εἰς τὸν ἔρανόν.
 ἰδοὺ ἐγὼ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοί με σιωδόντες μοι, καὶ ἐν τῷ
 κόσμῳ τέ τε μέγα ἀγῶνα ποιησάμενοι, νυνὶ χαί-
 ρουσι, νυνὶ παρακαλῶνται, νυνὶ ἀσφαλῶς ἔχουσιν, νυνὶ
 ἀναπαύονται, καὶ ἀπεράντως μετὰ με ἐν τῇ βασιλείᾳ.
 τῷ πατρὶός με διαμενέσι,

*De die aternitatis, & huius Vita
angustijs.*

1. **O** Supernæ ciuitatis mansio beatissima: **O** dies æternitatis clarissima: quam nox non obscurat, sed summa veritas semper irradiat, dies semper læta, semper secunda, & nunquam statum mutans in contraria. **O** vtinam dies illa illuxisset, & cuncta hæc temporalia finem accepissent. Lucet quidem sanctis perpetua claritate splendida, sed non nisi à longè & per speculum peregrinantibus in terra.

2. Norunt cæli ciues, quàm gaudiosa sit illa: gement exules filij Euz, quòd amara & tardiosa sit ista. Dies huius temporis parui & mali, pleni doloribus & angustijs: vbi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus grauatur, delicijs cæternatur, egestate cruciatur.

3. **O** quando finis horum malorum: quando liberabor à misera seruitute vitiorum? quando memorabor Domine tui solius? quando ad plenum laborem te? Quando ero sine omni impedimento in vera libertate, sine omni grauiamine mentis & corporis? Quando erit pax solida, pax imperturbabilis & secunda, pax
ipius

Κεφ. μ'.
 1

Περὶ τῆς ἡμέρας τῆς αἰδιότητος, καὶ

τῆς εἰς τὴν τέτη.

α. Ὡς μονὴ μακαριωτάτη τῆς ἀνω πόλε-
 μέρα λαμπροτάτη τῆς αἰδιότητος. ὡς τι.
 καὶ οὐ σκοτίζει, ἀλλ' ὑπερέστη ἀλήθεια πάντοτε
 ἐκ πῶς περικυκλοῖ, ἡμέρα αἰετῶν, αἰετῶν, καὶ
 μηδέποτε τὴν κατὰ τὴν εἰς τὸν ἐναντίον μεταβάλ-
 λουσα. εἶδε ἐκείνη ἡ ἡμέρα ἐπὶ λαμψέ, καὶ πάντα τά-
 δε πρὸς καὶ ἐτελέσθη. λάμπει μὲν τοῖς ἀγίοις τῆς
 αἰωνίου ἐπαυλάσματος εἰς δὲ οὐ τοῖς ἐπὶ τῇ γῆς
 ὑποδημῶσιν, εἰ μὴ μακρόθεν, καὶ δι' εἰσότητος.
 β. Γινώσκουσιν οἱ τῆς οὐρανοῦ πολῖται, ὡς ἡ μὲν πο-
 λυγηδὺς ἐστὶ, ταύτῃ δὲ πικρὰν καὶ λυπηρὰν ἔσαν οἱ
 τῆς εὐας ἐξόριστοι παῖδες στεναίνουσιν. αἱ τῆς τῆς χρόνου
 ἡμέρας μικρὰ καὶ πονηρὰ, καὶ πλήρεις τῶν ὀδυμῶν καὶ σε-
 νοχαριῶν ὅπως ὁ δὲ ὄνθρωπος πολλὰς ἀμαρτίας μολύ-
 νεται, πολλοὶς πάλαισι περικυκλῶνται, πολλοὶς φόβοις
 πτίζονται, πολλὰς μερίμνας κερταίνονται, πολλὰς πε-
 ριεργίας διαμερίζονται, πολλὰς μεταβολὰς ἐμπλέ-
 κονται, πολλοὶς σφάλμασι περιχέονται, πολλοὶς καμάρ-
 τοις συμπερίζονται, τοῖς πειρασμοῖς βαρύνονται, τῆς
 στυφῆς κλιμακίζονται, τῇ ἐνδεῇ ὀδυμῶνται.

γ. Ὡς πότε τὸ τέλος τῆς κακῶν τῶν χρόνων ἡμέρας;
 πότε τῆς ἀθλίας δουλείας τῆς ἀμαρτῆς ἐλευθερωθήσο-
 μεθα; πότε οὐ μόνον μνησθήσομεθα; πότε ἐκπύσω-
 ἐπὶ περὶ χαρῆς; πότε ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἐλευθερία
 ἀνευ πύσης βαρύνεται τῆς ψυχῆς καὶ αἵματος
 ἐκπεπνυμένον ἔσομεθα; πότε ἔσται ἡ εἰρήνη βα-
 ρύνη, εἰρήνη ἀτάρακτος, καὶ ἀσφαλὴς, εἰρήνη

DE IMITATIONE

is, pax ex omni parte firma? Iesu b-
quando stabo ad videndum te? quando
contemplabor gloriam regni tui, quando eris
mihi omnia in omnibus? O quando ero te-
cum in regno tuo, quod preparasti dilectis tuis
ab eterno? Relictus sum pauper & exul in
terra hostili, vbi bella quotidiana, & infortunia
maxima.

4. Consolare exilium meum, mitiga dolorem
meum, quia ad te suspirat omne desiderium
meum. Namonus mihi totum est, quicquid
hic mundus offert ad solatium. Desidero te
intimè frui, sed nequeo apprehendere. Opto
inhærere cælestibus, sed deprimunt res tempo-
rales, & immortificatæ passiones. Mente omni-
bus rebus superesse volo, carnem autem inuitè
subesse cëgor. Sic ego homo infelix mecum
pugno, & factus sum mihi metipsum grauis, dum
spiritus sursum, & caro querit esse deorsum.

5. O quid intus patior, dum mente cælestia
tracto, & mox carnalium turba occurrit oran-
ti. Deus meus, ne elongeris à me, neque de-
clines in ira à seruo tuo. Fulgura coruscationem
tuam, & dissipa eas: emitte sagittas tuas,
& conturbentur omnes phantasiæ inimici. Re-
collige sensus meos ad te: fac me obliuisci om-
nium mundanorum: da citò abijcere, & con-
temnere phantasmata vitiorum. Succurre mihi
æterna veritas, vt nulla me moueat vanitas.
Adueni cælestis suauitas, & fugiat à facie
tua omnis impuritas. Ignosce quoque mi-
hi, &

ἔστω καὶ ἐξω, εἰρήνη πανταχοῦ εἶναι.

πότε εἴσομαι τῷ ὄρει σὺ; πότε θεωρήσω

βασιλείας σου; πότε μοι τὰ πάντα ἐν πάσι.

πότε μετὰ σοῦ εἴσομαι ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, κύριε.

πλητοὶ ἐντίμασας ἀπ' αἰῶν **Θ**; κατελείφθην πε-

ρὴ φυγὰς ἐν τῇ πολέμῳ, ὅτε μάχῃ καὶ θημερινῇ, καὶ

ἀτυχήματα μέγιστα.

δ'. Παραμυθεῖ τὴν φυγαδεύαν με, καταπαύει

τὴν ὁδόν μου, ὅτι πρὸς σὺ πάντα ἡ ὀπιθυμία μου σε-

νάζει. βάρος γὰρ πᾶν ἐστίν, ὃ, πῶς ὁ κόσμος οὗτος εἰς πα-

ραμυθίαν πορίζει. ὀπιθυμῶ σε ἐν ὁδοῖς ταῖς πόλεσιν.

σας, ἀλλ' οὐ δύναμαι καταλαβεῖν. ἐυχόμενος τοῖς ἐπε-

ραϊοῖς συνάπτειν, ἀλλὰ τὰ πρὸς σὺ, καὶ τὰ

πάσι οὐ νεκρωτὰ βεβήκει. τῇ ψυχῇ μὲν πάντων πε-

ριγίνεσθαι ἐθέλω, τῇ δὲ σαρκὶ ἀκοντὶ ὑποτάττεσθαι

ἀναγκαζόμενος. τὸν τρόπον ἐγὼ ταλαίπωρ **Θ** ἄν-

θρωπος μάχομαι μοι, καὶ μοι φορτικὸς γέγονα, τῷ μὲν

πνεύματι ἄνω, τῇ δὲ σαρκὶ κάτω εἶναι ὀπιποθέσης.

ε'. Ω τί ἐν τοῖς πάσι, τὰ οὐράνια διανοῦμέν **Θ**, ὅτε

θεοῦ ὁ τῶν σαρκικῶν ὄχλος μοι πρὸς σὺ ἐμὴν

ἐκκλίνεις ἐν ὁρῇ ἀπὸ τῆς δόξης σου. ἄσραφον τὴν ἀ-

σραπίαν σου, καὶ διασκορπίσας αὐτὰ. ἐξ ἀποστείλον τὰ

βέλη σου, καὶ συνταράξωσαν πάντα φαντασίαν τῆς ἐχ-

θρῆ. συνάγαγε τὰς ἀδελφάς μου πρὸς σὺ. ποιήσόν με

ἀμνημονεῖν πάντων τῶν κοσμικῶν. παράσχε ταχέως

ὑποβάλλειν, καὶ καταφρονεῖν πάντα φαντάσματα τῶν

κακῶν. ἐκτίμησόν μοι αἰώνιαν ἀλήθειαν, ἵνα μὴ με κι-

νήσῃ ἡ ματαιότης. ἐλθέ αἰώνιαν ἡδύτητα, καὶ φυγίτω ἐνώ-

πιόν σου πᾶσι ἀκαθαρσία. πρὸς τέτοις σύγγνωθί

corditer indulge, quotiens præ-
in oratione reuoluo. Confiteor
mihi vere, quia valde distractè me habere
confueui. Nam ibi multotiens non sum, vbi
corporaliter ito aut fideo: sed ibi magis sum,
quò cogitationibus feror. Ibi sum, vbi cogita-
tio mea est. Ibi est frequenter cogitatio mea,
ubi est, quod amo. Hoc mihi citò occurrit,
quod naturaliter delectat, aut ex vsu placet.

6. Vnde tu veritas apertè dixisti: Vbi enim
est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum. Si ex-
lum diligo, libenter de caelestibus penso. Si
mundum amo, mundi felicitatibus congau-
deco, & de aduersitatibus eius tristor. Si carnem
diligo, quæ carnis sunt sæpe imaginor. Si spiritum
amo, de spiritualibus cogitare delector. Quæcun-
que enim diligo, de his libenter loquor & audio,
æque talium imagines mecum ad domum re-
porto. Sed beatus ille homo, qui propter te
Domine, omnibus creaturis licentiam abenni-
di tribuit: qui naturæ vim facit, & concupi-
scentias carnis feruore spiritus crucifigit: ut se-
renata conscientia, puram tibi orationem of-
ferat, dignasque sit angelicis interesse choris, o-
mnibus terrenis foris & intus exclusis.

CAP. XLIX.

*De desiderio æterna Vita, & quanta sint
eccrantes bonæ promissa.*

μοι, ἢ ἐλεεινῶς χάρισται.

προσευχῇ διακομῶμαι. ἰμολογῶ

σφόδρα διασπαθῆναι εἰωθα. πολλάκι.

τίμι, ὅπως σωματικῶς ἵσταμαι, ἢ καὶ διζῶ, ἀν-

λον ἐκεῖ εἰμι, ὅποι τῶς λογισμοῖς φέρομαι. ἐκεῖ εἰ-

ὅπως ὁ ἔμοδ λογισμὸς ἐστίν. ἐκεῖ συχνῶς ὁ λογισμὸς

με ἐστίν, ὅπως τὸ ἀγαπώμενόν μοι ἐστίν. τῷτο ταχέως ἐ-

πέρχεται μοι, ὅ, τι φυσικῶς με τέρπει, ἢ ἐκ τῆς χρείτης

ἀρέσκει.

ε'. Οὐδὲν σὺ ἀλήθεια σαφῶς εἶπες· ὅπως γὰρ ἐστίν ὁ
 θεοπαυρὸς σε, ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἡ καρδία σου. εἰ τὸν οὐρανὸν
 ἀγαπῶ, ἀσμένως τὰ οὐράνια ἐπιοῶ. εἰ τὸν κόσμον ἀ-
 γαπῶ, τοῖς τῷ κόσμῳ δυστυχίμασιν σιωπῶμαι, καὶ ἐπὶ
 τοῖς ἀτυχίμασι λυποῦμαι. εἰ τὴν σάρκα ἀγαπῶ, τὰ
 σῆς σαρκὸς πολλάκις φαντάζομαι. εἰ τὸ πνεῦμα ἀ-
 γαπῶ, τὰ πνευματικὰ λογίζεσθαι τέρπομαι. ἀπ-
 ναοῦ γὰρ ἀγαπῶ, πρὶ τῶν τέτων ἐκοντὶ λαλῶ καὶ ἀκούω,
 καὶ αὐτῶν φαντάσματα μετὰ με οἶκαδε ἀνακομίζω.
 ἀλλὰ μακάριος ὁ ἄνθρωπος, ὃς διὰ σε, κύριε, πάντες
 κτίσμασιν ὁποῦνται, καὶ τὴν φύσιν βιάμεναι τὰς
 τῆς σαρκὸς ὁπθυμίας τῇ πνεύματος ζήσει σαρκοῦ· ἵνα
 τῇ γαλιωθεύσει σιωπῶμαι τὴν καθαρὰν προ-
 σευχῇ σου προσενέγκῃ, καὶ τοῖς ἀγγελικοῖς χειροῖς
 παρῆναι ἀξιώθῃ, πάντων τῶν ὁπθγείων ἔσω καὶ ἔξω
 ἀποκλεισθέντων.

Κεφ. μ δ'.

Περὶ τῆς ποθέσεως τῆς ἀγωνίας εἰς, καὶ ὅποια ἀγα-

θὰ τοῖς ἀγωνιζομένοις ἐπηγ-

γέλῃ.

α. Τέκνον,

ubi desiderium eternæ beatitudi-
nis super infundi sentis, & de taberna-
culo corporis exire concupiscis, vt claritatem
mentis sine vicissitudinis vmbra contemplari
possis: dilata cor tuum, & omni desiderio hanc
sanctam inspirationem suscipe. Redde am-
plissimas supernæ bonitati gratias, quæ tecum
sic dignanter agit, clementer visitat, ardentem
excitat, potenter subleuat, ne proprio pondere
ad terrena labaris. Neque enim hoc cogitatu
tuo aut conatu accipis, sed sola dignatione su-
pernæ gratiæ & diuini aspectus: quatenus in
virtutibus & maiori humilitate proficias, & ad
futura certamina te præpares, mihi quæ toto
cordis affectu adherere, ac feruenti voluntate
studeas deseruire.

2. Fili, sæpè ignis ardet, sed sine fumo flam-
ma non ascendit. Sic & aliquorum desideria
ad cælestia flagrant, & tamen à tentatione car-
nalis affectus liberi non sunt. Idcirco nec o-
mnino purè pro honore Dei agunt, quod tam
desideranter ab eo petunt. Tale est & tuum sæ-
pè desiderium, quod insinuasti fore tam impor-
tunum. Non enim est hoc purum & perfe-
ctum, quod propria commoditate est infe-
ctum.

3. Pete, non quod tibi est delectabile & com-
modum, sed quod mihi est acceptabile atque
honorificum: quia si rectè iudicas, meam
ordinationem, tuo desiderio & omni de-
siderato, præferre debes ac sequi. Noui
desiderium tuum, & frequentes gemitus au-
diui. Iam velles esse in libertate gloriæ
filio.

α. Τέκνον, ὅτε πλὴν πόθησιν
 σοι ἐγχευθεῖσαν ἀφιδάνη, καὶ
 μακτος ἐξεληθεῖν ὅπισθυσίς, ἵνα πλὴν δι-
 ῶποσκιάσματος τ' τροπῆς θεωρῇσαι διωκθῇς
 τιτων πλὴν καρδίαν σε, καὶ πάσῃ ὀπισθυμίᾳ πλὴν ἀγ-
 ταύτῃ εἰσπολὺ ἀνάδξαι. τῇ ὅπως ἀγαθότητι ὡς
 μάλιστ' ἀγαρίσῃσιν, ἥ τις ἔτις ὀμινοῦς σοι προσφέ-
 ρεται, προσποιῶν ὅπισθ' ἐπ' ἔλτα, ζεσῶς ἐγείρει, διωκα-
 τῶς ὑπερβαίνει, τὴν μὴ ἰδίᾳ βάρει εἰς τὰ ἐπίγεια ὀλι-
 θιάζειν. οὐ γὰρ τὴν τῇ διακοίᾳ, ἢ τῇ ὀπισθ' ἐπ' ἔλτα
 λαμβάνεις, ἀλλὰ τῇ μόνῃ ἀξιώσει τῆς ἀνω χάριτος,
 καὶ τ' θείας ἐπόψεως, ἵν' εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ μέζω ταπεί-
 νότητα ὀπισθ' ἔλτα, καὶ εἰς τὸ μέλλοντας ἀγωνάς σε ἐτοι-
 μάσης, ὅλη τε διαδέσει τῆς καρδίας μοι συνάφης, καὶ
 ζεσῇ βελήσῃ θεωρῇσαι ὀπισθ' ἐπ' ἔλτα.
β. Τέκνον, πολλάκις τὸ πᾶν ἀνάπλετα, ἀλλ' ἄνευ
 τῆς καρπῆς ἢ φλόξ οὐκ ἀναζάει. ἔτι καὶ ἀπ' ὀπισθυμίας
 παντὶ ἐπὶ τὰ εὐράνια φέρονται, ἀλλ' ὁμως τῆς πειρασ-
 μῶν τῆς σαρκὸς παθήματος οὐκ εἰσιν ἐλεύθεροι. διό-
 περ οὐ πάντως εἰλικρινῶς ὑπὲρ τ' αὐτῶν θεοῦ δόξης
 παρὰ ἴκσιν, ὅ, τι οὕτως θερμῶς παρ' αὐτῶν ἀγῶσι. τοιαύ-
 τη ἐστὶν πολλάκις, καὶ ὀπισθυμία σε, καὶ ἔστω οὕτως ἀ-
 κήρην ἐπέδειξας. οὐ γὰρ ἐστὶν καθαρὸν καὶ τέλειον,
 ὅ, τι τῇ ἰδίᾳ ἀφελείᾳ διεφθάρη.
γ. Αἰτησὺν, οὐ τὸ τέρπον καὶ ἀφελίμον σοι, ἀλλὰ τὸ
 ἀπορρόσκειον καὶ ἐν πόνῳ μοι γινόμενον. εἰ γὰρ εὖ
 φρονεῖς, πλὴν διατάξιν με κατὰ πλεονέκτησιν, καὶ
 μάλλον δυνάκειν ὀφείλεις τ' ποθήσειάς σε, καὶ παντὸς τῆς
 πεποθημένῃ. ἐγὼ γινώσκω τὸ ποθήσιν σε, καὶ τὸ συχνοῦς
 πειναγμῶν ἄκυσαι. γὰρ βέλτοισιν ἀν' εἶναι ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ
 τῆς

am te delectat domus æterna
 et gaudia gaudia plena, sed nondum
 ista : sed est adhuc aliud tempus,
 scilicet tempus belli, tempus laboris & proba-
 tionis. Optas summo repleti bono, sed non
 petes hoc assequi modò. Ego sum : expecta
 me (dicit Dominus) donec veniat regnum
 Dei.

4. Probandus es adhuc in terris, & in multis
 exercitandus. Consolatio tibi interdum da-
 bitur, sed copiosa satietas non concedetur.
 Confortare igitur, & esto robustus, tam in a-
 gendo, quàm in patièdo naturæ contraria.
 Oportet te nouum induere hominem, & in al-
 terum virum mutari. Oportet te sapè agere,
 quod non vis : & quod vis, oportet relinque-
 re. Quod alijs placet, processam habebit :
 quod tibi placet, vltèr non proficiet. Quod alijs
 dicunt, audietur : quod tu dicis, pro nihilo com-
 putabitur. Petent alijs, & accipiant ; tu petes,
 nec impetrabis.

5. Exunt alijs magni in ore hominum, de te
 autem tacebitur. Alijs hoc vel illud commit-
 tetur, tu autem ad nihil vtilis iudicaberis.
 Propter hoc natura quandoque contristabitur,
 & magnum, si silens portaueris. In his & si-
 milibus multis, probari solet fidelis Domini
 seruus : qualiter se abnegare & in omnibus
 frangere quiverit. Vix est aliquid tale, in quo
 tantundem mori indiges, sicut videre & pati,
 quæ voluntati tuæ aduersa sunt : maximè
 autem

ὅς τις δόξης τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ· νικ

οῖκία, καὶ ἡ ἐράνιος πατρίς πλήρης τῆς χά-
 ρος αὐτῆς ἤλθεν, ἀλλ' ἐπ' ἄλλος χρόνος ἐστίν.

δέπνῃ τοῦ πολέμου, ὁ χρόνος τοῦ πόνου καὶ τῆς θύ-

ποθείς ἀναπληρῶνται τοῖς μεγίστοις ἀγαθῶς, ἀλλ'

νητέτα νικῶ ἐφικέσθαι. ἐγὼ εἰμι, περσὸς καὶ με (4

σὶν ὁ κύριος) ὅπως ἀν' ἐλθῇ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ

δ'. Ἐπιδοκιμάζεισθε αὐτὸς θεὸς ἐπὶ τῇ γῆς, καὶ ἐν πολ-
 λοῖς ἀσκηέσθαι. ἡ παραμυθία ποτὲ δοθήσεται σοι,
 ἀλλ' ἡ πολλὰ πλησμονὴ οὐ συγχωρηθήσεται. ἔχουσιν
 ποίνω καὶ ἀνδράξιν, ἐν τῷ τῷ παρὰ πέν, καὶ ἐν τῷ πέν-
 χειν τῇ φύσει τὸν αὐτίκα. ἤλθ' σε ἐνδύσασθαι τὸν
 πᾶντ' ἀνθρώπον, καὶ εἰς ἄλλον ἄνδρα μεταβάλλεσθαι.
 ἤλθ' σε πολλάκις παρὰ πέν, ὅτι οὐκ ἐθέλεις, καὶ ὅτι
 θέλεις, καταλείπειν. τὸ μὲν ἄλλοις ἀρέσκον, ἔτυ-
 χήσει, τὸ δὲ σοι ἀρέσκον, οὐ περὶ φεῖ ἐπὶ πλείον.
 τὸ ὑπὸ ἄλλων λεγόμενον, ἀκωδήσεται, τὸ δὲ ὑπὸ σοῦ
 λεγόμενον ἐξεδιωθήσεται. οἱ ἕτεροι ἀγῆσθαι, καὶ λεί-
 φονται· σὺ ἀγῆσθαι, καὶ οὐκ ἀνύσθαι.

ε'. Οἱ μὲν διαδουληθήσονται, σὺ δὲ σωτηριώδησθαι.
 ἄλλαι τὰ τοιαῦτα ἡ ἐκείνο πειρασθήσονται, σὺ δὲ εἰς μηδὲν
 ἰσχυεῖν θλόξεως. διὰ τῶν ἡ φύσις ποτὲ λυπηθήσε-
 ται, καὶ θαύματ' ἄξιον, εἰ σωπῶν καρτερήσεις.
 ὡς τούτοις καὶ ἄλλοις τοῖς τοιοῦτοις πολλοῖς ὁ πῶς
 ἡοὺς τοῦ κυρίου δοκιμάζεσθαι φιλεῖ, ὁποῖον
 σῶπον ἀν' ἀπαρνήσασθαι καὶ ἐν πᾶσι νικῆσαι ἑαυ-
 τὸν διωκτῆ. μόλις τοιοῦτό τι ἐστίν, ἐν ᾧ οὕτως ἀ-
 ναγκάσθαι δοθαί σοι, ὡς ἐν τῷ ὅρῳ καὶ πάχυν
 τὰς τῶν δειλμάτων σου ἐπαρνούμενα, ἡμῶς
 δὲ τῷ

conuenientia, & quæ minùs vtili, fieri iubentur. Et quia non minere altiori potestati, sub dominio constitutus - ideo durum tibi videtur, ad nulum alterius ambulare, & omne proprium sentire omittere.

6. Sed pensa fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque præmium nimis magnum: & non habebis inde grauamen, sed fortissimum patientiæ tuæ solamen. Nam & pro modica hac voluntate, quam nunc sponte deseris, habebis semper voluntatem tuam in calis. Ibi quippe inuenies omne, quod volueris: omne, quod desiderare poteris. Ibi aderit tibi totius facultas boni, sine timore amittendi. Ibi voluntas tua vna semper mecum, nil cupiet extraneum vel priuatum. Ibi nullus resister tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obuiabit: sed cuncta desiderata simul erunt præsentia, totumque affectum tuum resicient, & adimplebunt vsque ad summum. Ibi reddam gloriam pro contumelia perpeffa: pallium laudis, pro moerore: pro loco nouissimo, sedem regni in sæcula. Ibi apparebit fructus obedientiæ, gaudebit labor poenitentiae, & humilis subiectio coronabitur gloriosè.

8. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus: nec sit tibi curæ quis hoc dixerit vel iusserit. Sed hoc magne pere curato, vt siue Prælatus, seu iunior, aut æqualis, aliquid à te expoposcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, & sincera voluntate studeas adimplere. Quærat alius hoc, alius illud: gloriatur ille in illo, &

οἷ τῶν ἀναρμόσων, καὶ τῆς τῶν ὁφεί-
 κέντων, γρυέας κελευθέντων. καὶ ὅτι
 σὺ ἀνπεσσεύειν οὐ τολμᾷς ὑπὸ πνι γινόμε-
 τῷ το σκληρόν σοι δοκεῖ, κατὰ τὸ νεῖμα αἷμα πα-
 τεῖν, καὶ πᾶσιν ἰδίαν δόξῃσιν παραλείπειν.

σ'. Αλλὰ μὲν ἐν θυμῷ, τέκνον, τὸ καρπὸν τῆς πότι-
 τῶν, καὶ τὸ ἐξ ὁ τέλος, καὶ ἄρα μέρη αἰθλόν, καὶ ἐκ τέ-
 τε οὐ φορτίον ἔξεις, ἀλλ' ἰχυροτάτῳ παραμυθίαν
 τῆς ὑπομονῆς. οὗτι γὰρ τῆ μικρᾶς βελήσεως ταύτης,
 νωὶ ἐκασίως ὑπὸ σε καταλειφθείσης, τὴν βελήσιν
 σε πάντοτε ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἔξεις. ἐκεῖ δὲ πᾶν εὐρή-
 σης, ὅτι βελήσῃς, καὶ ὅτι θυμῷ διωκθῇς. ἐκεῖ ἡ
 ὑπορία παντὸς ἀγαθῆ παρέσται σοι, ἀνευ φόβου τῆ ἀπα-
 λείας. ἐκεῖ ἡ βελήσις σε ὁμογνωμονεῖσά μοι, μηδὲν
 ἀλλότριον ἢ ἰδίον ὁμιποθῇ. ἐκεῖ οὐδεὶς ὁμιταχθῇ-
 σεταί σοι, μηδεὶς μέμψεται σοι, μηδεὶς ἐμποδίσει,
 μηδὲν ἐναντιώσεται, ἀλλὰ πάντα τὰ ὁμιποθέντα ἀ-
 μα παρέσται, καὶ ὅλῳ τῷ διάθεσιν σε ἀναπαύσει καὶ γε-
 μίσσῃ ἕως ἄνω. ἐκεῖ ὁποδώσω τὴν πρὸς ἀντὶ τῆ ὕδρας,
 ἥς ὑπέμεινας. τὴν κατασολῶ δόξης, οὗτι τῆ λύπης.
 ἀντὶ τῆ ἐχάτε τοπε, τὸν θρόνον τῆ βασιλείας εἰς αἰῶ-
 νας. ἐκεῖ φανήσεται ὁ τῆ ὑπακοῆς καρπὸς, χαρήσεται
 ὁ τῆ μετανοίας πόντος, καὶ ἡ ταπεινὴ ὑποταγὴ ἀνδύως
 στεφανωθήσεται.

ζ'. Νωὶ γὰρ ταπεινῶς ὑποκλίθητι ταῖς χερσὶ πᾶν-
 των, καὶ οὐ μελέτω σοι, τίς ἂν τῷ λόγῳ ἢ κελύσῃ.
 ἀλλὰ σφόδρα ὁμιμελῇ, ὅπως, εἴτε πρὸς αὐτῆς, εἴτε
 νεώτερος, εἴτε ἴσος σε αἰτήσῃ, καὶ ἐνέουσαι, ἐπὶ παντὶ
 σέβῃς, καὶ εἰς ἅρρινεῖ πειλήματι ἀναπληρώσαι σπουδῆ-
 σης. ὁ μὲν τῷ, ὁ δ' ἐκείνο ζητεῖται. ἄλλος ἐπὶ τέτρω-

ἔπειτα

IMITATIONE

o, laudeturque milles mille: tu
isto, nec in illo, sed in tuipſius
contemptu, & in mei ſolius beneplacito
ac honore. Hoc optandum eſt tibi, vt ſive per
vitam, ſive per mortem, Deus ſemper in te glo-
rificetur.

CAP. I.

*Qualiter homo de ſolatus, ſe debet in ma-
nus Dei offerre.*

1. D Omine Deus ſancte pater, ſis nunc & in
æternum benedictus: quia ſicut vitæ, ſic
factum eſt: & quod facis, bonum eſt. Latetur
in te ſervus tuus, non in ſe, nec in aliquo alio:
quia tu ſolus ſalutia vera, tu ſpes mea & corona
mea, tu gaudium meum & honor meus, Domi-
ne. Quid habet ſervus tuus, niſi quod à te ac-
cepit, etiam ſine merito ſuo? Tua ſunt omnia,
quæ dediſti & quæ feciſti. Pauper ſum, & in
laboribus meis à inſenſitate mea: & conſola-
tur anima mea nonnunquam vſque ad lachry-
mas: quandoque etiam conturbatur ad te, pro-
pter imminentes paſſiones.

2. Deſidero pacis gaudium, pacem filiorum
tuorum ſtagito, qui in lumine conſolationis à
te paſcuntur. Si das pacem, ſi gaudium ſan-
ctum infundiſ, erit anima ſervi tui plena modu-
latione, & deuota in laude tua. Sed ſi te ſubtraxe-
riſ, ſicut ſapiſſimè ſoleo, non poterit currere viā
mandatorum tuorum: ſed magis ad tundendum
pectus genua eius incurvantur, quia non eſt illi
ſignus

ἐπ' ἐκείνῳ καὶ χάρις, καὶ
 δόξα· σὺ δὲ μὴ δέξασθαι, μὴ δ' ἐκείνῳ
 σεαυτοῦ καταφρονῶν, καὶ τῇ δουλείᾳ, καὶ
 μόνῳ. τὸ τοῦ φείσας εὐχεσθαι, ἵνα ὁ θεὸς ἂν τὴν
 ζωὴν, ἂν τε διὰ τῆ δουλείας, αἰεὶ ἐν σοὶ δοξαζομένη.

κεφ. γ'.

Πῶς ἄνθρωποι ἀπεράκλητοι εἰς τὰς χεῖρας τοῦ θεοῦ
 ἑαυτὸν προσφέρειν δεῖ.

α. **Κ**Υριε ὁ θεός, ἄγιε πατέρα, νυνὶ καὶ εἰς τὰ αἰῶνα ἀ-
 λογιζομένη· ὅτι καθὼς ἐδέξαις, οὕτω γεγέννη-
 ται· καὶ ὅ, τι ποιεῖς, καλόν ἐστιν. ὁφρανθήτω ἐπὶ σοὶ ὁ
 δούλος σου, ἐκ ἐφ' αὐτοῦ, οὐδ' ἐπ' ἄλλῳ πνί· ὅτι σὺ μόν-
 ος ὁφροσύνη ἀληθινή, σὺ ἐλπίς μου καὶ σέφαιός μου,
 σὺ χαρά μου, καὶ πρὸς με, κύριε. τί ἔχει ὁ δούλος σου, εἰ
 μὴ ὅ, τι, καὶ ἀνεὶ ἀξίας αὐτοῦ, παρά σου ἔλαβε; σά ἐστι
 πάντα, ἀπὸ ἑδράκας καὶ ἐποίησας. πτωχός εἰμι ἐγὼ,
 καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, ἥτε ψυχὴ μου ἕως τῶν
 δευτέρων ποτὲ λυπεῖται, καὶ ἐφ' ἑαυτῆς διὰ τὰ ὅτι κεί-
 μενα πάντα πάντα ἐνίοτε διαταράσσεται.

β. **Ε**πιπροσώτω τὴν εἰρήνης χαρὰν, τὴν εἰρήνην τῇ
 ᾧ ὡς σε ἐξαπῶ, εἰ ἐν τῇ φωτὶ τῆς παρὰ μου θείας ὡς
 σε νέμονται. εἰ τὴν εἰρήνην δίδως, εἰ τὴν ἀγίαν
 χαρὰν ἐγγίχεις, ἡ ψυχὴ τοῦ δούλου σου πλήρης τῆς με-
 λωδίας, καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου ὁλαθῆς γνησσομαι· εἰ ἂν
 εἴς σε αὐτὸν ὑφελκύσῃς, καθὼς πλεισταῖς εἰσάδας,
 αὐτὸν ὁρῶν μὲν τῶν ἐντολῶν σου δραπετὴν οὐ δυνά-
 μεται, μάλλον δὲ εἰς τὸ τυπτεῖν τὸ σῆμα, τὰ
 γόνατά ἀπὸ κάμπτεται, ὅτι οὐκ ἐστιν αὐτοῦ,
 εἰς ἐχ-

IMITATIONE

nudius tertius, quando splendebat
super caput eius, & sub umbra ala-
rum tuarum protegebatur à tentationibus in-
fernibus.

3. Pater iuste & semper laudande, venit hora
ut probetur seruus tuus. Pater amande, di-
gnū est, ut hac hora patiar pro te aliquid ser-
uus tuus. Pater perpetuò venerande, venit
hora, quam ab æterno præciebas affuturam: ut
ad modicum tempus succumbat foris seruus
tuus, viuat verò semper apud te intus. Paulu-
lū vilipendatur, humilietur, & deficiat coram
hominibus, passionibus conteratur & languo-
ribus: ut iterum tecum in aurora nouæ lucis
resurgat, & in cælestibus clarificetur. Pater
sancte, tu sic ordinasti, & sic voluisti: & hoc fa-
ctum est, quod ipse præcepisti.

4. Hæc est enim gratia ad amicum tuum, pa-
ti & tribulari in mundo pro amore tuo, quo-
tiescunque; & à quocunque id permiseris fieri.
Sine consilio & prouidentia tua, & sine causa
nihil fit in terra. Bonum mihi Domine, quòd
humiliaſti me: ut discam iustificationes tuas,
& omnes elationes cordis, atque præsumptio-
nes abijciam. Utile mihi, quòd confusio coo-
peruit faciem meam: ut te potius quàm homi-
nes, ad consolandum requirami. Didici etiam
ex hoc, inscrutabile iudicium tuum expauesce-
re: qui alligis iustum cum impio, sed non sine
æquitate & iustitia.

5. Gratiar tibi ago, quia non pepercisti malis
meis, sed attriuiſti me verberibus amaris, in-
stigans dolores, & immittens angustias foris &
intus. Non est, qui me conſoletur ex omni-
bus qui sub cælo sunt, nisi tu Domine
Deus

ὡς ἐχθρὸς καὶ τρίτῳ ἡμέραν, ὅτε ἡ γὰρ
ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ ἐν σκέπη τῆς πτερύγης
πάξοιτο ὑπὸ πειρασμῶν εἰσβαλλόντων.

γ'. Πάτερ δέσμευ, καὶ αἰεὶ ἀξίεπαρει, ἥλθεν ἡ ὥρα
δοκιμασθῆναι τὸ δούλον σου. πάτερ παρρησιάζου, παρρησιάζου
τὸν δούλον σου τῇ ὥρᾳ ταύτῃ· παρρησιάζου πρὸς τὸν
πάτερ· αἰεὶ ἀξίεπαρει, ἥλθεν ἡ ὥρα, ἡ ὥρα τοῦ μένου ἀπ' αἰ-
ῶνος παρρησιάζου. ἵν' ἐπὶ μικρὸν μὲν χρόνον ὁ δούλος σου
ἔξω ἡγήσῃ, αἰεὶ δ' ἔσω παρρησιάζου· μικρὸν οὖτε
λεωθήτω, ταπεινωθήτω, καὶ ἐν ἁπλοῦσι τῶν ἀνθρώπων ἐλ-
λειψάτω, τοῖς πάτερι καὶ νοσήμασι συντηθή-
τω, ἵνα πάλιν μετὰ σου ἐν ἡοὶ τῶ νέου φωτὸς ἀναστῇ, καὶ
ἐν τοῖς ἐπερανίοις δοξασθῇ. πάτερ ἀγε, σὺ ἔγωγε διέ-
ταξας, καὶ ἔτις ἡ θέλησίς σου· καὶ τὸ ἐργάσῃτο, ὅ,τι αὐτὸς
ἐκέλευσας.

δ'. Αὕτη γὰρ ἡ χάρις πρὸς τὸν φίλον σου, πάχειν καὶ
θλίβεσθαι ἐν τῷ κύττω ὑπὲρ τῆς ἀγάπης σου, ὑποπα-
σθῆναι, καὶ ὑφ' ἐπινοσθῆναι τοῦ χυμῶος ἐλάτης. ἀνευ τῆς βελῆς
καὶ παρρησίας σου, καὶ ἀναγνώσεως ἐπὶ τῇ γῆς μηδὲν γίνεταί.
ὁργισθὲν μοι κύριε, ὅτι ἐταπεινώσας με, ὅπως ἂν μά-
θω τὰ διδαγμάτα σου, καὶ πάσας ἐπαρτήσεις τῆς καρδίας
καὶ παρρησίας ἀποβάλλω. χρίσθαι μοι, ὅτι ἡ ἀγκυρὴ τὸ
πρὸς σὺ πᾶν με ἐκάλυψεν, ἵνα μάθω σε ἡ ὅσον ἀνθρώ-
πος εἰς παραμυθίαν ὑποχρησθήτω. ἐκ τῆς καὶ τῆς ἀνεξέ-
ρεύνητον κρίσιν σου φοβεῖσθαι ἔμαθον· ὅς τὸν δόξαν
σου τῇ δόξῃ θλίβεις, ἀλλ' οὐκ ἀνόμως καὶ ἀδίκως.

ε'. Ευχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ ἐφείσω τὸ κακὸν μου, ἀλλὰ
πικρῆς πληγῆς ἐπέτευσάς με, ὁδῶν ἐμαυτῶν, καὶ
ἐν τῷ καὶ ἐν τῷ στενωπῶν. οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν με ἐκ
παντῶν τῶ ὑπὸ τῶ κράτος γινομένων, πλην οὐ κύριε ὁ

DE IMITATIONE

us celestis medicus animarum: qui
sanis & sanas, deducis ad inferos & reducis.
Disciplina tua super me, & virga tua ipsa me do-
cebit.

6. Ecce pater dilecte, in manibus tuis sum
ego, sub virga correctionis tuæ me inclino: per-
cute dorsum meum, & collum meum, vt incur-
uem ad voluntatem tuam, tortuositatem me-
am. Fac me pium & humilem discipulum, si-
cut bene facere consueuisti, vt ambulem ad o-
mnem nutum tuum. Tibi me, & omnia mea,
ad corrigendum commendo: melius est hic cor-
ripi, quàm in futuro. Tu scis omnia & singu-
la, & nil reletet in humana conscientia. Ante-
quam fiant, nosti ventura; & non opus est tibi,
vt quis te doceat, aut admoneat de his quæ ge-
runtur in terra. Tu scis, quid expedit ad pro-
fectum meum, & quantum deseruit tribulatio,
ad rubiginem vitiorum purgandam. Fac me-
cum desideratum beneplacitum tuum, & ne
despicias peccaminosam vitam meam, nulli
melius nec clarius, quàm tibi soli notam.

7. Da mihi Domine scire, quod sciendum est:
hoc amare, quod amandum est: hoc laudare,
quod tibi summè placet: hoc reputare, quod
tibi pretiosum apparet: hoc vituperare, quod
oculis tuis sordescit. Non me finas secundum
visionem oculorum exteriorum iudicare: ne-
que secundum auditum aurium hominum im-
peritorum sententiare: sed in iudicio vero, de
vitabilibus & spiritualibus discernere, atque su-
per omnia voluntatem beneplaciti tui, semper
inquirere.

CHRISTI LIX.

Θεός μου, ὁ οὐράνιος ἰατρός τῶν
καὶ ἰώμεν. ὁ κατὰ γὰρ εἰς ἄνθρωπον,
παροφεία σε ὑπὲρ ἐμὲ, καὶ ἡρώδης.
διδάξει.

ε'. Ἰησοῦς πᾶτερ ἀγαπητέ, ἐν ταῖς χερσὶ σοῦ
εἰμι, τῇ ἰσχύϊ σου παρδύσεώς σε ἀποκλίνουσα. τυ-
πλεῖ τὸ νοτὸν μου, καὶ τὸ τραχὺν μου, ἵνα σκοπιότητά
μου εἰς τὸ θέλημα σου ὁππᾶν. ποίησον με θυλακίον
καὶ ταπεινὸν μαθητῆν, κατὰ περὶ σου εὖ εἰωθας ποιῆ-
σαι, ἵνα πρὸς πᾶν τὸ θέλω σου περπατήσω. σοὶ ἐμὲ
καὶ πᾶν ταῦτά ἐμά εἰς τὸ παρδύεσθαι ὁππᾶν. μέλλο-
ν γάρ εἰσι ἀποδοῦναι παρδύεσθαι, ἢ ἐν τῷ μέλλοντι.
σύ γινώσκεις πάντα καὶ ἐκείνη, καὶ ἐν τῇ φιδραπίνῃ συ-
νεδίῳ μὴδὲν σε λαλῶναι. πρὸς τὸ γινώσκου, οἶδας τὰ
μέλλοντα, καὶ ἐχέεις ἐχέεις, ἵνα περ διδάξῃ σε, ἢ τὰ ἐπὶ
τῇ γῆς γινόμενα, ἀναμνήσκῃ. σὺ οἶδας, τί ἀνὴρ κέρει
τῇ περικοπῇ μου, καὶ ὅσον ὠφέλῃ ἢ ὠλίφῃ, πρὸς τὸ τὸ ἐν
τῇ κακίῳν καθερίσαι. ποιήσον μετὰ μου τὴν δουλίαν σε
ὅτι ὁππᾶν τὸν, καὶ μὴ καταφρόνησον τὸ εἶς με ἀμαρ-
τητικῇ, τὸ μὴδὲν μᾶλλον ἢ ὁππᾶν, ἢ σοὶ μόνῳ
ἐγνωσμένου.

ζ'. Παράχου μοι, κύριε, γνῶναι τὸ γνωστόν. φιλεῖν
τὸ φιλητέον. ἐπαγγεῖν τὸ μαλίστι σε ἀρίστον. τιμᾶν
τὸ τιμιόν σου δοκῶν. φέγειν τὸ ἐνώπιόν σε ἔμπροσθεν
μενον. μὴ ἑασὼν με κατὰ τὴν ὁρασιν τῶν ἐφ' ὅλα
μῶν τῶν ἐξω κρίνειν, μὴδὲ κατὰ τὴν ἀκούην τῶν
ὠπῶν τῶν ἀπείρων ἀνθρώπων τὴν γνώμην δοκῶν
νεύσαι. ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ κρίσει πρὸς τῶν ἰσχυρῶν καὶ
πνευματικῶν ἐκφύγειν, καὶ ὑπὲρ πάντα τὴν ὁδὸν
κρίναι σε ὁππᾶν.

ἡ. Εὐχαριστία

IMITATIONE

et sapere hominum sensus in iudicantur & amatores seculi, visibilia in modò amando. Quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine maior? Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum decipit dum exultat: & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat. Nam quantum unusquisque est in oculis tuis, tantum est, & non amplius, ait humilis sanctus Franciscus.

CAP. 11.

Quòd humilibus insistendum est operibus, cum deficitur à summis.

1. Fili, non vales semper in feruentiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum, ob originalem corruptelam ad inferiora descendere: & onus corruptibilis vitæ, etiam inuicere, & cum radio portare. Quamdiu mortale corpus geris, tadium senties, & grauamen cordis. Oportet ergo sapere in carne, de carnis onere gemere: eò quòd non vales spiritualibus studijs, & diuinæ contemplationi indefinenter inhaerere.

2. Tunc expedit tibi ad humilia & exteriora opera confugere, & in bonis actibus te recreare: aduentum meum, & supernam visitationem, firma confidentia expectare: exilium tuum, & ariditatem mentis patienter sustinere, donec iterum à me visiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris. Nam faciam te laborum obliuisci, & interna quiete perfrui.

Expan-

4. Εξαπατῶνται πολλάκις αἱ τῶν
 σφς ἐν τῷ κρίνειν· ἐξαπατῶνται καὶ οἱ φι.
 ὁρατὰ μόνον ἀγαπῶντες. τί ὁ ἄνθρωπος βέλτι.
 ὁ ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου· μείζων νομιζόμενος; ὁ ἀπαν.
 λὸς τῆς ἀπατηλὸν, ὁ μέγας τῆς ματαμον, ὁ τυφλὸς τὸν
 τυφλόν, ὁ ἀδελφὸς τῆς ἀδελφῆς ἀπατᾷ, αὐτὸν ὑψῶν, καὶ ἀ-
 ληθῶς μᾶλλον καταχυῶν αὐτὸν κενῶς ἐπαυῶν. ἴσον.
 γὰρ εἰς ἕκαστος ἐν ὁφθαλμοῖς σέβει, τοσούτου καὶ οὐ
 πλέον εἰς, φησὶν ὁ ταπεινὸς· ἀλλ' ὁ φράγκισκος.

Κεφ ν α.

Οπ δεῖ τὸν ὁποῦναι πομῆτες τῆς ὑψίστων, τοῖς ταπει-
 νοῖς ἐργοῖς προσκεῖσθαι.

α. Τεκνον, ἐκ ἰσχύος αἰετῆς τῶν ἀρετῶν ζεστῇ πε-
 θήσῃ ἐμμένειν, οὐδέ τι ὑψηλότερον βαθεῖα τῆς
 θεωρίας ἐφίστασθαι, ἀλλὰ διὰ τῆς φθαρτῆς τιμῆς ἐχρήσθαι,
 ἐπαυγάζεις ποτε εἰς τὰ κατώτερα καταβάνειν, καὶ τὸ
 φορτικόν τῆς φθαρτῆς ζωῆς ἀκοντὶ καὶ ἀνδρῶς βεβαίως.
 ἐφ' ὅσον τὸ θνητὸν σῶμα κομίζεις, τιμὴν ἀνδρίαν, καὶ τιμὴν
 τῆς καρδίας βαρύτητα ἀνδρῆς. δεῖ τοίνυν πολλάκις
 τὸν ἐν τῇ σαρκὶ ὄντα, τὸ βέρος τῆς σαρκὸς σενάζειν, ἀνδρῶν
 ὡς οὐχ οἷός τ' εἶ τῇ πνευματικῇ ἀσκήσει, καὶ τῇ θεῇ
 θεωρίᾳ ἀδιαλείπτως προσκαρτερεῖν.

β. Τότε λυσιτελεῖσι· εἰς τὰ ταπεινά καὶ τὰ ἐξω
 ἔργα καταφεύγειν, καὶ τῆς ἀγαθῆς παχέσιν σταυ-
 ρὸν ἀνταλμαδάνειν· τιμὴν ἀφίξιόν μας, καὶ τιμὴν ἀνω ἐπι-
 σκεψιν τῇ βεβαίᾳ πεπιθῆσθαι προσδοκᾶν· τιμὴν φυ-
 γασθῆναι καὶ τῆς ἐνδοκαρδίας βλῆνα μόνως ὑπομένειν,
 ἕως ἂν πάλιν ὑπὸ ἐμοῦ ὁπποιοτηθῇς, καὶ πασῶν ἀδελ-
 φωνῶν ἀπαλλαγῇς. ποιήσω γὰρ σε τῶν πόρων ἀ-
 μνημονεῖν, καὶ τῆς ἰσοῦς ἰσχυρίας ὁπολύνειν.

Ο.

φραπ.

DE IMITATIONE

coram te prout scripturarum, ut dicitur. *corde, currere incipias viam mandatorum tuorum.* Et dices: non sunt condigne passionis huius temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

CAP. LII.

Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus
rem.

1. **D**omine, non sum dignus consolatione tua, nec aliqua spirituali visitatione: & ideo iuste mecum agis, quando me inopem & desolatam relinquis. Si enim ad instar matris lachryna fundere possem, adhuc consolatione tua dignus non essem. Vnde nihil dignus sum, quàm flagellari & puniri: quia grauius & sæpe te offendi, & in multis valde deliqui. Ego vera pensata ratione, nec minima sum dignus consolatione. Sed tu clemens & misericors Deus, qui non vis perire opera tua, ad ostendendum diuinitas bonitatis tuæ in vasa misericordiæ, etiam præter omne proprium meritum dignaris consolari seruum tuum supra humanum modum. Tuæ enim consolationes, non sunt sicut humanæ confabulationes.

2. **Q**uid egi Domine, ut mihi conferres aliquam celestem consolationem? Ego nihil boni me egisse recolo, sed semper ad vitia proueni, & ad emendationem pigrum fuisse. Verum est, & negare non possum. Si aliter dicerem,

ὡς ἀπετάσῃ ἐνώπιόν σου τὰ πηδία
πλατυθεῖς τὴν καρδίαν ἄρξῃ τὴν ὁ-
μην δραπεῖν, καὶ λήξῃς· τὰ παθήματα τῆ νου-
αξία ἴσθι πρὸς τὴν μέλλουσαν δοῦξαι ἀποκαλυ-
εῖς ἡμᾶς.

Κεφ. 16.

16. ὁ ἄνθρωπος μὴ νομίζῃ ἑαυτὸν τῆς παραμυθίας
ἀξίον, μάλλον δὲ ταῆς πληγῆς
ἐνδοχόν.

Α. Κ. Τρεῖς, ἔκ εἰμι ἀξίος τῆ παραμυθίας σου, εὐδὲ
πνους πνευματικῆς ὁποσείφεις· διὰ τοῦτο δι-
αφώς μοι προσφέρῃ, πέννιτα καὶ ἔρημόν με κατὰ ἐν-
πῶν. εἰ γὰρ τῇ θαλάσσης δίκῃ τὰ θάκρυα ἐκχέειν
ἡ θωάκω, ἐπεὶ ἂν τῆς παρακλήσεώς σου ἀξίῃ. Ὁ ἐγ-
γίμω δουρὸς ἀξίος εἰμι, ἢ τῆ μασιγῆς καὶ
κολάζεσθαι, ὅτι δεινῶς καὶ πολλάκις σοὶ προσέκειμαι, καὶ
πάμπολλα ἐπλάγισα. ἀληθῶς ἐν τῇ λόγῃ συναρθί-
νους, καὶ τῆς ἐλαχίστης παραμυθίας ἀνάξῃ. Ὁ τυγχά-
νω. σὺ δὲ προσονίς καὶ ἐλεήμων θεὸς, ὁ μὴ βεβόμην. Ὁ
τὰ ἔργα σου ἀπολείδω, τῇ ἀποδείξαι τὸν πλῆτον τῆς
χρηστότητός σου, εἰς τὰ σκέυη τῆ ἐλπίδος, καὶ παρὰ πᾶσαν
ἰδίαν ἀξίαν, ἀξίοις τὸν δούλον σου ὑπὲρ πάντα τρέπον.
Ὁ δὲ ὁρῶ πειν παρακαλεῖν. ἀγὰρ παρακλήσεις σου, οὐκ
εἰσιν ὡς ἀπὸν δούρων ὁμιλία.

Β. Τί ἐποίησα κύριε, ἵνα μοι δώῃς πῃ παραμυθί-
αν οὐράνιον; ἐγὼ οὐ μέμνημαι ἀγαθόν τι πεποιθῆς, ἀλλ'
αἰετὸς πρὸς τὰ κακά διέμπτωτος, καὶ εἰς τὴν
κατόρθωσιν ὀκνηρὸς γρόμην. Ὁ ἀληθὲς ἐστὶν
ἡμῶν, καὶ ἐξαργεῖσθαι οὐ δυνάμεθα. εἰ ἄλλως

IMITATIONE

stares contra me, & non esset qui
 Quid merui pro peccatis meis, ni-
 rum, & ignem æternum? In veritate
 confiteor, quoniam dignus sum omni ludibrio
 & contemptu, nec decet me inter tuos deuo-
 tos commemorari. Et licet hoc ægrè audiam,
 tamen aduersum me, pro veritate, peccata mea
 arguam, vt facilius misericordiam tuam merear
 impetrare.

3. Quid dicam reus, & omni confusione ple-
 nus? Non habeo os loquendi nisi hoc tan-
 tum verbum: Peccaui Domine, peccaui: mi-
 serere mei, ignosce mihi. Sine me paululum,
 vt plangam dolorem meum, antequam vadam
 ad terram tenebrosam, & opertam mortis cali-
 gine. Quid tam maximè à reo & misero pecca-
 tore requiris, nisi vt conteratur, & humiliet se
 pro delictis suis? In vera contritione & cor-
 dis humiliatione, nascitur spes veniæ, reconci-
 liatur perturbata conscientia, reparatur gratia
 perdita, tuerur homo à futura ira, & occurrunt
 sibi mutuò in osculo sancto, Deus & poenitens
 anima.

4. Humilis peccatorum contritio, acceptabile
 tibi est Domine sacrificium, longè suauius o-
 dorans in conspectu tuo, quàm thuris incen-
 sum. Hæc, est gratum etiam vnguentum, quod
 sacris pedibus tuis infundi voluisti: quia cor
 contritum & humiliatum nunquam despexisti.
 Ibi est locus refugij à facie iræ inimici. Ibi e-
 niendatur & abluitur, quicquid aliunde contra-
 ctum est & inquinatum.

ἔλεγον, σὺ ἂν μοι δώδιστασ, καὶ οὐκ ἔ-

νθ. πῶς ἠξιώσθην δὲ πρὸς τὴν ἁμαρτίαν μου;

καὶ καὶ πρὸς αἰσίν; ἀληθείας ὁμοιομορφία
εἶναι παντὸς ἐμπαιγμῶς καὶ καταφρονήσεως, καὶ οὐκ ἔ-
πει τοῖς ὀυλαβίσαι σε ἐμὲ συγκαταφίξεισθαι. καὶ δὲ
τάττω ἀκύνων δυσχεράνω, ὅμως κατ' ἐμοῦ ὑπὲρ τῆς
ἀληθείας τὰ ἁμαρτήματα μου ἐλέγχω, ἵνα βῶν ὑπὸ
τῆς ἐλεηθῶναι ἀξιώσθω.

γ'. Τί ἂν λέξω ὑπὲρ θυμῶς ὦν, καὶ πάσης ἀχύνως
πλήρης; ἄσφομος τυγχάνω τῆ λαλεῖν, εἰ μὴ μόνον τῶ-
πον λόγον ἡμαρτον κύριε, ἡμαρτον ἐλπίσόν με, σύ-
γνωσί μοι. ἔασόν με μικρὸν, τίω ὁ δούλω με πενθῶ-
σαι πρὸς τὴν με περιεπλήναι εἰς γλῶσσοτείνω, καὶ κε-
καλυμμένω τῷ τῷ θανάτῳ γνῶσθω. τί μᾶλλον πα-
ρά τῷ ἐσθῆκα καὶ ἀθλίῃ ἁμαρταλῶ ἀγέτης, ἢ τὸ σωτρί-
σθαι αὐτὸν, καὶ ὑπὲρ τῆ πλημμελημάτων αὐτοῦ τα-
πεινῶν; τῇ ἀληθείᾳ σωτρίσθαι καὶ ταπεινώσθαι τῆς καρ-
δίας ἢ τὴ συννώμης ἐλπίς ἐγγίνεταί, ἢ διαταραχθεῖσα
σωείδης καὶ ταλάνηται, ἢ χάρις ἀπολαυτῆ ἀνα-
λαμβάνεται, ὁ ἄνθρωπος δὲ τὸ μολύβδους ἐργῆς δια-
φυλάσθεται, καὶ ὅ, τε θεὸς καὶ ἡ ψυχὴ μετανοῶσα ἐν τῇ
φηλῆμα πάλαι ἀλλήλοις συναπῶσιν.

δ'. Ἡ ταπεινὴ τῆ ἁμαρτίας συνώτρεις ὁμοεισδοκ-
τὸς σοι, κύριε, θυσία ἐστίν, ἢ ἐνώπιον τῷ θεῷ πολλὰ ἡδύ-
τηρον ὕλα διάζουσα τῷ θυμιάματος τῷ λιθάνει. αὐτῇ, καὶ
τὸ ἐπιχαρὶ μύρον ἐστίν, ὅ, τι τοῖς ἀγίοις ποτὶ σε ἐρχυ-
θῆναι ἢ θέλησας, ὅτι καρδίαν σωτὴρ ἡμῶν καὶ τῶ-
ταπεινωμένω οὐδέποτε ἐξεδύνασας. ἐπεὶ ἐστὶ τόπος
καταφυγῆς ἀπὸ πειρασμῶν τῷ ἐχθρῷ. ἐπεὶ ἐπανορθῶ-
ται καὶ ἀπολύεται πᾶν, ὅ, τι ἀλλὰ χόσιν ἐσσιλωθῇ καὶ
κατὰ ῥυπαρίῃ.

DE IMITATIONE

CAP. LIII.

*Quòd gratia Dei non miscetur terrena
sapientia.*

1. Illi pretiosa est gratia mea, non patitur se
misceri extraneis rebus, nec consolatio-
nibus terrenis. Abijcere ergo oportet omnia
impedimenta gratiæ, si optas eius infusionem
suscipere. Pete secretum tibi, ama solus habi-
tare tecum, nullius require confabulationem:
sed magis ad Deum deuotam effunde precem,
ut compandam teneas mentem, & puram con-
scientiam. Totum mundum nihil æstima:
Dei vacationem, omnibus exterioribus antepo-
ne. Non enim poteris mihi vacare, & in tran-
sitionis pariter delectari. A notis & à cha-
ris oportet elongari, & ab omni temporali solatio
mentem tenere priuatam. Sic obsecrat B. A-
postolus Petrus, ut tanquam aduenas & peregrin-
os in hoc mundo se contineant Christi fi-
deles.

2. O quanta fiducia erit morituro, quem nul-
lius rei affectus detinet in mundo. Sed sic se-
gregatum cor habere ab omnibus, æger necdum
capit animus, nec animali homo novit in et-
ni hominis libertatem. Attamen si verè velit
esse spiritalis oportet eum renuciare tam re-
motis quàm propinquis: & à nemine magis
cauere, quàm à seipso. Si temetipsum perfecte
viceris, cætera facilius subiugabis. Perfecta vi-
ctoria est, de seipso triumphare. Qui enim se-
metipsum subiectum tenet, ut sensus suas rationi,
& ra-

Οπὴ χάρις τῷ Θεῷ τοῖς τὰ ἐπιγίγνεται.

ἐκ ἐπιγίγνεται.

α'. ΤΕΚΝΟΝ, ἡ χάρις μὴ πρὶα εἶσα οὐκ ἐστὶν
ἢ τῆς ἐπιγίγνεται παραμυθίας ἐαυτῷ ὄντι.
γινώσκαι. δεῖ οὖν πάντα ἐμποδίσματα τῆς χάρι-
τος δοῦναι, εἰάν τινι αὐτῆς ἐγκυσιν λ. β. εἰν ὅτι πο-
θέτης. αἴτει σοι τὸ δοκῶν πλεῖστα, φίλει τὸ ἰδιόζειν,
μὴ δὲν τιμιόμιεν ὅτι πόθει. ἀλλὰ μᾶλλον τὰς ἰκα-
τεται τῷ Θεῷ ὅλας ποιεῖ, τῷ ἔχειν γὰρ συνυχθέν-
τα καὶ καθάραν τιμιόδισιν. ὅλον τὸν κόσμον ἀφ' ἑ-
δνός ποιεῖ. τὸ τοῖς τῷ Θεῷ χολάζειν πάντων τῶν ἐξ ὁ-
ποσπμα. ἔξαρ διωθήσῃ μοι χολάζειν, καὶ τοῖς θεοσ-
κάρτοις ἀμα ἐφ' ἡδονῶν. ἐπ' ἀνάγκης ἀπὸ τῶν γνωσῶν καὶ
ἀδραστητῶν μακρύνεσθαι, καὶ τῷ ψυχῷ πασης χρο-
νῆς παραμυθίας ἀποστρέφεισιν ἔχειν. αὐτὸν τρεπο-
ν ὁ μακάριος. ὁ δὲ πῶς. ὁ Πέτρος παρακαλεῖ, αἰς πα-
ροίκας καὶ παρεποδῆκας ἀπὶ χεῖρας εἶσα πρὸς τῷ Χρι-
στῷ ἐπ' ἡ ἐτὸν κόσμῳ.

β'. Ὡς πόσα πεποιθήσεις ἔσται τῷ θανάτῳ, ὃν μὴ
δενὸς ὅτι θυμία ἐν τῇ τῷ καὶ μὴ κατέλει. καὶ τοῖς
τῷ τῷ καρδίαν οὐτα πάντων χαριόδισιν ἔχειν, ὁ
νῆς λυπηρὸς οὐ χαρεῖ, οὐδ' ἐψυχικός αἰδραπος τῷ
τῷ εἶσω ἀνθρώπῳ ἐλπίσιν ἐλπίσιν ἐλπίσιν. ἀλλὰ μὴ
αἰνῶς πνευματικὸν εἶναι βεβλημένον, δεῖ τοῖς μα-
κράν καὶ τοῖς ἐν γὰρ δὸ τὰ πλεῖστα, καὶ ἀπὸ μὴ δένος μᾶλ-
λον, καὶ ἐαυτῷ ἐαυτὸν φυλάττειν. εἰάν σιαντῷ πε-
λείως κρατήσης, τὰλλα μᾶλλον ὑποτάξῃς. τελεί-
νικη ἐστὶν τὸ ἐαυτὸν θριαμβεύειν. ὁ γὰρ
ἐαυτὸν ὑποτάξας, ἵνα τὸ ἀσθητικὸν τῷ λόγῳ,

sanctis obediat mihi, hic verè victor
Dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scandere gliscis, oportet
viriliter incipere, & securim ad radicem pone-
re, ut euellas & destruas occultam inordinatam
inclinationem ad teipsum, & ad omne priuatum
& materiale bonum. Ex hoc vitio, quod ho-
mo semetipsum nimis inordinatè diligit, penè
totum pender, quicquid radicaliter vincendum
est: quo deuicto & subacto malo, pax magna,
& tranquillitas erit continuò. Sed quia pau-
ci sibiipsis perfectè mori laborant, nec plenè
extra se tendunt, propterea in se implicati re-
manent, nec supra se in spiritu eleuari possunt.
Qui autem liberè mecum ambulare desiderat,
necesse est, ut omnes prauas & inordinatas affe-
ctiones suas mordifcet, atque nulli creaturæ, pri-
uato amore concupiscenter inhæreat.

CAP. LIIII.

*De diuersis motibus naturæ &
gratiæ.*

1. Fili, diligenter aduerte motus naturæ & gra-
tiæ, quia valde contrariè & subtiliter mo-
uentur: & vix, nisi à spiritali & intimè illumi-
nato homine, discernuntur. Omnes quidem
bonum appetunt, & aliquid boni in suis dictis
vel factis prætendunt, ideo sub specie boni mul-
ti talluntur. Natura callida est, & multos tra-
hit. inaqueat, & de ipit, & se semper pro fi-
ne habet. Sed gratia simpliciter ambulat,
& ab

CHRISTI LIB. I.

ἡ ὁ λόγος ἐν πᾶσιν ἐμοὶ ὑποκινῶν,
 νικητὴς καὶ κύριος τοῦ κόσμου γίνεσθαι.
 γ'. Εὰν ἐπὶ τὸ τοῦ ἄκρον ἐφικέσθαι ὅπῃ.
 ἀνάγκη θυδρείως ἀρξασθαι, καὶ τὴν ἀξίαν πρὸς τὴν
 δεῖναι, ὅπως ἐκρίζωσιν καὶ κατασκάψῃ τὴν κεχυμέ-
 νην καὶ ἄτακτον ἐπὶ κλίσιν τῇ πρὸς σεαυτὸν, πρὸς
 τε πᾶν ἴδιον καὶ ὑλικὸν ἀγαθόν. ἐκ ταύτης γὰρ κα-
 κίας, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἄγαν ἀτάκτως φίλαυτος ὑπάρ-
 χει, χεῖρον πᾶν ὅ, τι ριζοῦται νικητὸν, κρέματα· οὐπ-
 νος καὶ ἐν νικηθέντος καὶ ὑπὸ ταχθέντος, μεγάλη εἰρήνη
 καὶ γαλήνη παραυτίκα γηθήσεται. ὅτι δὲ ὀλίγοι ἐαυτοῖς
 τελείως ὑποθανεῖν ὅπῃ χερσὶν, καὶ παντελῶς ἐαυτῶν
 οὐκ ἐκπορεύονται, διὰ ταῦτα ἐν ἐαυτοῖς ἐμπλεχθέν-
 τες διαπλῶσιν, καὶ τῷ πνεύματι ὑπὲρ ἐαυτῶν ἐπα-
 ρθῇ· ἔχουσιν εἰσὶν. ἡ δὲ μετὰ μὲν ἐλευθέρως περπα-
 τεῖν ἐθέλοντα δεῖ πάντα κακὰ καὶ ἄτακτα πάσῃ νε-
 κρώσει, καὶ μηδεμίᾳ κτήσει, ἰδίᾳ ἀγάπῃ ὅπῃ θυμητικῶς
 προσκολλᾶσθαι.

Κεφ. ιδ'.

Περὶ τῶν διαφορῶν κινήσεων τῆς φύσεως καὶ
 τῆς χάριτος.

α'. Τεκνον, τὰς τὴν φύσιν καὶ τὴν χάριτος κινήσεις ἀ-
 κριβῶς σκόπει, ὅτι λίαν ἐναντίας καὶ λεπτὰς κι-
 νῆνται· καὶ μόλις, εἴ μὴ ὑπὸ πνευματικῆς ἐνδύοι τῆς
 πεφωτισμένης ἀνθρώπου διαγινώσκονται. πάντες μὲν
 τῷ ἀγαθῷ ὀρέγονται, καὶ ἐν τοῖς λόγοις καὶ ταῖς πράξεσιν
 αὐτῶν ἀγαθὸν πρὸςφασίζονται, διὸ ὑπὲρ εἶναι τῷ ἀ-
 γαθῷ πολλοὶ ἵπαισθονται. ἡ φύσις δὲ λεγὰ ἔσται πολ-
 λούς ἐλκύει, καὶ παγίηται, σφάλλει τε, καὶ ἐαυτῷ
 αἰεὶ τῷ πέρατι ἔλκει. ἡ δὲ χάρις ἀπλῶς, περπατεῖ,
 καὶ ὑπὸ

IMITATIONE

pecie mala declinat: fallaciae non
& omnia pure propter Deum agit, in
quo & finaliter requiescit.

2. Natura inuicem vult mori, nec premi, nec
superari, nec subesse, nec sponte subiungi.
Gratia vero studet mortificationi, propriae re-
sistit sensualitati, quaerit subijci, appetit vinci,
nec propria vult libertate fungi: sub discipli-
na amari teneri, nec alicui cupit dominari, sed
f b Deo semper viuere. stare & esse: atque pro-
pter Deum, omni humanae creaturae humiliter
parata est inclinari. Natura pro suo com no-
do laborat, & quid lucri ex alio sibi proueniat,
attendit. Gratia autem, non quid sibi utile &
commodum sit, sed quod multis proficiat ma-
gis considerat. Natura libenter honorem & re-
uerentiam accipit: Gratia vero omnem hono-
rem & gloriam Deo fideliter attribuit.

3. Natura confusionem timet & contem-
ptum: Gratia autem gaudet pro nomine Iesu
pati contumeliam. Natura etiam amat, &
q ietem corporalem: Gratia vero vacua esse
non potest, sed libenter ampl statuit laborem.
Natura quaerit habere curiosa & pulchra, ab-
horret vilia & grossa: Gratia vero, simplici-
bus delectatur & humilibus, aspera non asper-
natur, nec vetustis refugit indui pannis. Natu-
ra respicit temporalia, gaudet ad lucra terrena,
mista.

ἢ ἀπὸ παντὸς εἶδους κακοῦ ἐκ-
φορεται· καὶ πάντα εἰλικρινῶς διὰ
τοῦ ἵψου τελειωτῶν ἀναπαύεται.

β'. Ἡ φύσις ἀκοντὶ ὑποτάσσεται, οὐ πε-
ρὶ νικᾷται, οὐδὲ ὑποτάσσεται, οὐδ' αὐτομάτως ὑ-
πανί· εἰς αὐτὴν ἡ δὲ χάρις παρὰ τὴν ἰδίαν νεκρώσεως
σπασμένη, τὰ ἰδία αὐτῇ ὑποτασσεται, ὅτι ποτὶ
ὑποτάσσεται, φησὶ νικᾷται, ἐκ ἰδίας ἰδίας, ἐλευ-
θερία ζει, ὑπὸ παιδείᾳ καὶ τεχνῶν νικᾷται, καὶ μηδενος
μὲν κινεῖται, ὑπὸ δὲ τῷ θεῷ παύεται, διαμένει·
καὶ γινώσκει γινώσκει, πᾶσι ἀνδράσι περὶ κτίσει διὰ τὴν
θεὸν ταπεινῶς ὑποτάσσεται γινώσκει ὑποτάσσεται. ἡ φύ-
σις ὑπὲρ τὸ ὠφέλειαι αὐτῆς ὅτι πονεῖ, καὶ πὸς τὸ
ἀλλὰ κερδοῦ λογίζεται. ἡ δὲ χάρις οὐ τὸ ὠφέλιμον καὶ
λυσιτελὲς αὐτῇ, ἀλλὰ τὸ πολλοῖς συμφέρον μόνον
ἐνδυμεῖται. ἡ φύσις ἀσμένως τὴν πύλιν καὶ τὴν ἀφ' ἧς
λαμβάνει· ἡ δὲ χάρις πᾶσαν πύλιν καὶ δόξαν τῆς θεᾶς
πᾶσι ἀνατίθεται.

γ'. Ἡ φύσις τὴν ἀχύνει καὶ τὴν κατεφρόνησιν
φοβεῖται· ἡ δὲ χάρις ὑπὲρ τῆς ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ
ἀπμαθεῖσα χαίρει. ἡ φύσις τὴν ὀνομασίαν, καὶ τὴν σωματο-
κλινὴν ἀνύπτωσιν ἀγαπᾷ· ἡ δὲ χάρις ἀρξάνει ἐξ ὀνόμα-
τος, ἀλλ' ἀσμένως τὸν πόνον ὑποδέχεται. ἡ φύσις τὰ
ἐξέρχεται καὶ καλὰ ἔχειν ὅτι ποτὶ, καὶ τὰ ὅτι καὶ κα-
χυλὰ βδελύσσεται· ἡ δὲ χάρις τοὺς ἀπὸ τοῖς καὶ ταπει-
νοῖς ἡδύται, τὰ τραχέα οὐ μισοῦται, καὶ τὰ τὰ πα-
λαιά· ἀλλὰ ἐνδύεται ἐξ ὀνόματος φέρει ἡ φύσις εἰς τὰ
ἐξέρχεται ὑποτάσσεται, τοὺς ὅτι γένεσις κέρδισιν χαίρει,
ἐπὶ

IMITATIONE

inno, irritatur leui iniuriæ ver-
 gra attendit æterna, non inhæret
 rebus, nec in perditione rerum turba-
 tur, neque verbis durioribus acerbatur: quia
 thesaurum suum & gaudium in cælo, vbi nil pe-
 rit, constituit.

4. Natura cupida est, & libentiùs accipit,
 quàm donat, amat propria & priuata: Gratia
 autem pia est & communis, vitat singularia,
 contentatur paucis, beatiùs dare iudicat, quàm
 accipere. Natura inclinatur ad creaturas, ad
 carnem propriam, ad vanitates & discursus: Sed
 gratia trahit ad Deum & ad virtutes: renunciat
 creaturis, fugit mundum, odit carnis desideria,
 restringit euagationes, erubescit in publico ap-
 parere. Natura libenter aliquod solatium ha-
 bet externum, in quo delectetur ad sensum: Sed
 gratia, in solo Deo quærit consolari, & in sum-
 mo bono super omnia visibilia delectari.

5. Natura totum agit propter lucrum, & com-
 modum proprium, nihil gratis facere potest,
 sed aut æquale. aut melius, aut laudem, vel fa-
 uorem pro benefactis consequi sperat: & mul-
 tum ponderari sua gesta & dona concupiscit.
 Gratia verò, nil temporale quærit, nec aliud
 premium quàm Deum solum, pro mercede po-
 stulat. nec ampliùs de temporalibus necessarijs
 desiderat, nisi quantum hæc sibi ad assequutio-
 nem æternorum valeant deferuire.

6. Natura gaudet de amicis multis & propin-
 quis,

CHRISTI L.

ἐπὶ τῇ βλάβῃ λυπεῖται, κέφα-

ξύνεται· ἡ δὲ χάρις τὰ ἀνόμια σου.

οὐ προσκολλάται ἐδὲ τῇ τῶν ἰσχυρῶν,

λεία παρὰ πῆται, οὐδὲ τῇ σκληρολογίᾳ πικρῇ

τῇ σπουδῇ καὶ τῇ χαρᾷ αὐτῆς ἐν τῷ ἔργῳ, ὅπου

δὲν ὑποκρίνεται, καὶ θύσῃσιν.

δ'. Ἡ φύσις ὅπου θυμητικῶς ἔχει, καὶ ἀσμενέστερον

λαμβάνει ἢ δωρεῖται, καὶ τὰ ἴδια καὶ οἰκεία φιλεῖ· ἡ

δὲ χάρις εὐσπλαγχνὸς καὶ κοινὴ ἐστὶ, τὰ ἴδια φεύγει,

ὀλίγοις σέργει, μακρότερον εἶναι διδόναι μᾶλλον ἢ

λαμβάνειν νομίζει. ἡ φύσις ὑποκλίνει πρὸς τὰς κτί-

σεις, πρὸς τὴν ἰδίαν σάρκα, καὶ πρὸς τὰς ματαιότητας

καὶ διαφθοράς· ἡ δὲ χάρις πρὸς τὸ θεὸν καὶ τὰς ἀρετὰς

ἐλκύει, τοῖς κτήμασιν ὑποτάσσεται, τὸν κόσμον φεύγει,

τὰς δὲ σαρκὸς ὁπιθυμίας μισεῖ, τὰς ἀληθείας συσέ-

λει, δημοσίᾳ φηγομένη ἀγχύνεται. ἡ φύσις δὲ παρα-

μυθίας δὲ ἔξω ὁπιθυμεῖ, ἢ ἂν κατὰ τὰς ἀδολήσας τέρ-

πηται· ἡ δὲ χάρις ἐν μόνῳ τῷ θεῷ παρακαλεῖσθαι, καὶ

τῷ τελευτῇ ἀγαθῷ ὑπὲρ πάντα ὅρα τὰ ἐφικέσθαι

ὁπιποθεῖ.

ε'. Ἡ φύσις διὰ τὸ κέρδος καὶ ἰδίαν ἀφέλειαν πάν-

τα ποιεῖ, μηδὲν δωρεάν ποιῆσαι δυναμένη, ἀλλ' ἢ τῷ

ἴσῳ, ἢ βελτίον· ὅ, ἢ ἐπαίνε, ἢ δυοῖας ἀπὸ τῶν ὑεργε-

τημάτων ὁπιτεύξασθαι ἐλπίζουσα, τὰς ἀρᾶς τε

αὐτῆς καὶ τὰ δῶρα πολὺ σαθρά καὶ ἐφίεται. ἡ δὲ χά-

ρις μηδὲν ἀνίσταται ζητεῖ, καὶ οὐκ ἄλλο ἄθλον ἢ μό-

νον τὸ θεὸν ἀπὸ τῆς μιαιφάνειας, οὐδὲ πῶς τῶν τῶν εἰς

ἀγαθὸν ὁπιποθεῖ, εἰ μὴ ὅσον ἂν εἰς τὸ ἐφικέσθαι τὸ

ἀγνίστων ἀφελήσῃ.

ς'. Ἡ φύσις ἐπὶ πολλοῖς φίλοις καὶ προσήκουσι χαί-

ρει, τὸν

IMITATIONE

de nobili loco & ortu generis a
bus, blanditur diuinibus, ap-
bi similibus. Graia autem, & ini-
micos diligit, nec de amicorum turba extolli-
tur; nec locum, nec ortum natalium repu-
tat, nisi virtus maior ibi fuerit: fauet maioris
perpetui quam diuini, & comenatur plus inno-
centi quam potenti, congrauiter veraci non fal-
laci: exornatur semper bonos meliora cha-
rismata amari, & filio Dei per virtutes assimi-
lari. Natura de defectu & molestia diu conque-
ritur: Graia constanter festinopiam.

7. Natura omnia ad se refert, pro se certat
& arguit. Graia autem ad Deum cuncta re-
dditis, vnde origina iter emanant: nihil bo-
ni sibi assumbi, nec arroganter presumit; non
contendit nec tuam sententiam alij præferit:
sed in omni tenus intellectu, atque sapien-
tia ac diuino examini, se submittit. Natura
appetit scire secreta, & noua audire: vult ex-
terius apparere. & multa per sensus experiri:
desiderat agnoscere & agere, vnde laus & admi-
ratio proccedit. Sed graia non curat noua,
nec curiosa percipere: quia totum hoc de ve-
tustate corruptionis est ortum, cum nihil no-
uum & durabile sit super terram. Docet ita-
que sensus restringere, vanam complacenti-
am & ostentationem deuitare, laudanda
& dignè miranda humiliter abscondere,
& de

ρει, τὸν λαμφοῖ τοποῦν ὑπὸ
 διωα τοῖς πορτομεῖς. τοῖς πλεον
 αὐτῇ ὁμοιοῖς ὅπως εἶ. ἡ δὲ χάρις
 ἀγαπᾷ. καὶ τῶ τῶν φιλον πλεονεῖ ἀκρίβει
 τοπον, εἰς τὸ γέν. ὅτι πολλὰ ποιῶται, εἰ
 ριτη καὶ ὑπερέχει. τὸ ἴδιον μᾶλλον, καὶ τῶ π.
 πορτομεῖται. τὸ ἀκρίβει πλεον, καὶ τὸ διωα τῶ συμπα
 ρχει. τῶ ἀκρίβει, ἐν. οὐ τῶ ἀκρίβει, καὶ δ.
 τοῦ ἀγαπᾷς ἀκρίβει πορτομεῖται. ζήλων τὰ χαρίσματα τοῦ
 κρείττενα, καὶ τῶ πλεονεῖ. ὑπὸ δὲ ἀρετῶν ἐμοιουδα. ἡ
 φύσις ἐστὶν ἡ ἐνδεῖα καὶ ὑπὸ τῶ χάριος ἀνακτεῖ. ἡ
 δὲ χάρις ἡ δόξα ἐνδεῖα καὶ καρτερεῖ.

ζ. Ἡ φύσις τάντα εἰς ἐαυτῷ ἀνακάμπει, ὑπὲρ
 τε ἐαυτῆς ἀγωνίζεται, καὶ ἐλεγχεται. ἡ δὲ χάρις πάντα
 εἰς τὸν θεὸν ἀναφέρει, ὅθεν ὡς ἀπ' ἀρχῆς πορτομεῖται.
 μιθεῖν ἀγαπᾷ αὐτῇ διαπίπτει, μηδὲ ἀλαζονικῶς
 πορτομεῖται, μηδὲ ἐρείζει, μηδὲ τῷ γνώμῳ αὐτῆς
 εἰ τῶν ἀλλων πορτομεῖται, ἀλλ' ἐν πάσῃ διανοίᾳ καὶ σωφί
 σει, τῇ ἀνιψοσείᾳ καὶ τῇ τῶ πλεονεῖ ἐξετάσει ἐαυτῷ
 ἐποτάπει. ἡ φύσις, ὅπως πορτομεῖται τὰ ἀπόρητα εἰδέναι, καὶ
 τῶν κακῶν ἀκρίβει, εἰδέναι ἐξ ὧν φαίνεται, καὶ πολλὰ δὲ
 ἀγνοήσεις περὶ αὐτῆς ἐφίεται γινώσκων καὶ πορτομεῖται, ἐξ
 ὧν ἐπαγινῶται καὶ θαυμαστὰς γινέται. ἡ δὲ χάρις ἐν
 μέλει τὰ κακὰ καὶ τὰ πλεονεῖ ἀγαπᾷ. ὅπως τῶ πλεον
 ἐκ τῆς φθορᾶς τῆς παλαιότητος ἐφύ, μηδέν ἐ
 χαμένο καὶ διαρκὲς ἐπὶ τῆς γῆς γινόμενος. δι
 δασκαὶ τοίνυν τὰς ἀγνοήσεις κατ' ἕνα, τῷ
 ματαίῳ αὐτῷ εἰδέναι καὶ ἐπίδειξιν φανερῶν,
 τὰ ἀγνοήματα καὶ θαυμάσια, καὶ τῶ πλεονεῖ δόξα πορτομεῖται.

καὶ ὅτι

IMITATIONE

in omni scientia, vilitatis fru-
Dei laudem, & honorem querere.
sentis sua prædicari, sed Deum in do-
tuis optat benedicere, qui cuncta ex mera cha-
ritate largitur.

3. Hæc gratia supernaturale lumen, & quod-
dam Dei speciale donum est, & propriè electo-
rum signaculum, & pignus salutis æternæ: quæ
hominem de terrenis ad cælestia amanda su-
stollit, & de carnali spiritualem efficit. Quan-
tò igitur natura amplius premittitur & vincitur:
tantò maior gratia infunditur, & quotidie no-
vis visitationibus interior homo, secundum ima-
ginem Dei, reformatur.

CAP. IV.

De corruptione naturæ & efficacia gratiæ diuinæ.

1. **D**omine Deus meus, qui me creasti ad ima-
ginem & similitudinem tuam, concede
mihi hanc gratiam, quam ostendisti tam ma-
gnam, & necessariam ad salutem: ut vincam
pessimam naturam meam, trahentem ad pecca-
ta & in perditionem. Sentio enim in carne
mea legem peccati, contradicentem legi mentis
meæ & captiuum me ducentem ad obediendum
sensualitati in multis: nec possum resistere pas-
sionibus eius, nisi assistat tua sanctissima gra-
tia, cordi meo ardentem infusa.

2. Opus est gratia tua. & magna gratia: vt
vincatur natura, ad uitam semper p.ona ab
adolecentia sua Nam per primum homi-

ΧΡΥΣΤΙ Λ.

ἡ ἐκ παντός παράγματος ἡ
φελείας καρπὸν, ἡ τῆς θεῆς ἔπαυσις.
εἰ θέλει αὐτὴν ἢ τὰ αὐτῆς ἐγκρατεῖς.
χέται τὸ θεόν, τὸ πάντως ἐκ τῆς εἰλικρινεῆς ἀ-
ριζόμενον ἐν τοῖς δόμοις αὐτῆς ὁμιλοῦντάς.

4. Αὕτη ἡ χάρις ὑπερφύει φῶς ἡ ἐξάρετον διαφάνει-
ον τῆς θεοῦ ἐστίν, ἰσχύος τε σφραγὶς τῆς ἐκλεκτῶν, ἡ ἐν-
χυρον τῆς αἰωνίου σωτηρίας, ἡ τὸν ἄνθρωπον ἐκ τῶν ὀπ-
τείων εἰς τὸ τὰ ὑπεράνω ἀγαπᾶν ἐπαύρασα, ἡ ἐκ
σαρκικῆς πνευματικῆς ἀπεργαζομένη. διόπερ ὅσοι
μᾶλλον ἡ φύσις πίμπεται ἡ νικεῖται, τοσάτω μείζων
χάρις ἐργεῖται, ἡ ὅσῳ ἄνθρωπος καθ' ἐκείνῳ τῇ
ἀσυνείδητῳ ὁππότε πέσῃ, κατ' εἰκόνα τῆς θεοῦ, μεταμορ-
φοῦται.

Κεφ. 4 ε.

Περὶ τῆς φθορᾶς τῆς φύσεως, ἡ τῆς ἐνεργείας τῆς
θεῆς χάριτος.

α. **Κ**ΥΡΙΕ, ὁ θεός μου, ὁ κατ' εἰκόνα ἡ ὁμοιότητά σου
ἐμὲ ποιήσας, δώρησά μοι τὴν χάριν ταύτην,
ὥστε οὕτω μεγάλῳ ἡ τῇ σωτηρίᾳ ἀναγκαίαν ἐπέθει-
ξας, ὅπως τῆς κακίης φύσεώς μου, τῆς εἰς τὰ ἁμαρτή-
ματά ἡ ἀπώλειαν ἐλκυούσης περὶ γύαμου ἀσθενέστα-
τῆς ἐν τῇ σαρκὶ μου τὸν νόμον τῆς ἁμαρτίας τῆς ἀντιστα-
τούμενον τῷ νόμῳ τῆς ν. ἑς μου, ἡ ἀχμαλωτίζοντά μου
εἰς τὸ περῆσαι χεῖν τῷ ἀσθενέστατῳ ἐν πολλοῖς ἡ οὐχ οἷός
τ' εἶμι τοῖς πάθεσιν αὐτῆς ἀντιστατέιν, εἰ μὴ ἡ ἀντι-
τάτη σου χάρις, τῇ καρδίᾳ μου θερμῶς ἐγκυθισθεῖσα
παρασῇ.

β. Αναγκά ἐστιν ἡ χάρις σου, ἡ δὴ μεγάλη χάρις
τῆς νικηθῆναι τὴν φύσιν τῆς αἰετῆς ἐγκειμένην ἐπὶ τὰ πο-
νηρὰ ἐκ νεότητος αὐτῆς. αὐτῆς γὰρ διὰ τῆς πρώτης
πλάσεως

IMITATIONE

ipsa, & vitiosa per peccatum, in
hinc poena huius maculae descen-
dita natura, quæ bene & recta à te
condita fuit, pro vitio iam, & infirmitate
corrupta natura ponatur, eo quod motus eius
sibi relictis, ad malum & interiora trahat.
Nam modica vis, quæ remanet, est tanquam
scintilla quædam latens in cinere. Hæc est
ipsa ratio naturalis, circumfusa magna cali-
gine, adhuc iudicium habens boni & mali, ve-
ri falsique distantiam, licet impotens si ad-
implere omne quod approbat, nec pleno iam
lumine veritatis, nec sanitate affectionum sua-
rum potiatur.

3. Hinc est Deus meus, quod condelector le-
gitur secundum interiorem hominem sciens
mandatum tuum fore bonum, iustum &
sanctum, arguens etiam omne malum, &
peccatum fugiendum. Carne autem seruo
legi peccavi, dum magis sensualitati obedio,
quam rationi. Hinc est, quod velle mihi bo-
num adiacet, perficere autem non inuenio.
Hinc sæpè multa bona propono, sed quia gra-
tia deest atque adiuuandum infirmitatem meam,
ex leui resistentia resilio & deficio. Hinc ac-
cidit, quod viam perfectionis agnosco, & qua-
liter agere debeam clarè scire video: sed propriæ
corruptionis pondere pressus, ad perfectiora non
assango.

4. Quam maximè est mihi necessaria, Domine

CHRISTI LIA.

πλάσῃ Ἀληθ. πείρας, καὶ δια-
φθαρείσῃ, εἰς πάντας αἰσράπες.
τὸτε κατ' ἑνὴν ὥστε τὴν φύσιν τὴν καλ.
ὑπὸ σέ κ' ἐκπαίδευσαι, τὴν δὲ τὴν κακίας καὶ α-
φύσεως τῆς διεφθαρμένης ληφθῆναι, ὅτι το-
αὐτῆς αὐτῆς κατὰ τὴν φύσιν, εἰς τὸ κακὸν καὶ τὸ κα-
ἐλκυεῖ. ἡ γὰρ μακρὰ δυνάμις ἡ ὑποληφθεῖσα, ὡς
αὐτὴν πᾶς ἐν τῇ ἀποφύσσῃ κατακαλυμμένη ἐστίν. ὅτις ὁ
φυσικὸς λόγος ὑπάρχει, πολὺ σκοπιδεῖς, καὶ τὴν τῇ
ἐξαρθεῖ καὶ τῇ κακῇ κρείσσιν, τὴν τε τὴν ἀληθείας καὶ τῇ
ψευδῆς διαφοράν ἔχων, εἰ καὶ ἀδυνατεῖ πληρωθῆναι
πάν ὅ, τι δοκιμάζει, καὶ τὴν οὐ τῇ πᾶσι φωτὸς τῆς
ἀληθείας, ἐξ ἧς τῆς ὑγιείας τῶν παθῶν αὐτῇ δοπο-
λάνει.

γ'. Διὰ ταῦτα ὁ θεὸς με, συνέδραμα τῷ νόμῳ σε
κατὰ τὸν ἑαυτοῦ νόμον, γινώσκων ὅτι ἡ ἐντολή σε
ἀγαθὴ, δίκαια καὶ ἀγία ἐστίν, ἐλέγχουσα ὅτι δεῖ πάν κα-
κὸν καὶ ἀμαρτίαν φέρειν. τῇ δὲ παρὰ δὲ λέγουσιν τῷ
νόμῳ τῆς ἀμαρτίας, τῇ ἀδελφικῇ δυνάμει μάλ-
λον, καὶ τῷ λόγῳ ὑπακούον. ὅτι τὸ μὲν θέλει ἀγαθὸν
παράκειναι μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι ἐκ ἐνδοῦ.
ὅθεν πολλὰς πολλὰ ἀγαθὰ προαγγέλλει, ἀλλὰ τῆς
χρείας εἰς τὸ συναντλημῆσθαι ταῖς ἀδυνατίαις με,
δοπολεῖ τῆς, διὰ τὴν ῥηθῆναι ἀπίσταν δοποσφο-
μα καὶ ἐλπίτω. ὅτι συμμοῖται τὴν μὲν τῆς τῇ εἰσπῆ-
τος ὅθεν ἐμὲ γινώσκων, καὶ πᾶσι ἀνδρῶν μαρτυρεῖν,
πάντα σαφῶς βλέπειν, τῷ δὲ τῇ ἰδίας φθορῆς ἔαρε
περὶ τὰ εἰς τὰ τε εἰς τὰ ἀνδραγαθῶν.

δ'. Ὡς πολλὰ χρεῖαν ἔχω, κύριε, τῆς χρείας τῆς σε,

IMITATIONE

Inchoandum bonum, ad profici-
ad perficiendum. Nam sine ea ni-
possim facere: omnia autem possum in te,
confortante me gratia. O verè celestis gratia,
sine qua nulla sunt propria merita, nulla quo-
que dona naturæ, ponderanda. Nihil aries,
nihil diuitiæ, nihil pulchritudo vel fortitudo:
nihil ingenium vel eloquentia, valent apud te
Domine sine gratia. Nam dona naturæ, bonis
& malis sunt communia: electorum autem
proprium donum est gratia sue dilectio, qua
insigniti, digni habentur vita æterna. Tan-
tum eminet hæc gratia, vt nec donum Prophe-
tiæ, nec signorum operatio, nec quantalibe-
alta speculatio, aliquid æstimeretur sine ea. Sed ne-
que fides, neque spes, neque alia virtutes, tibi
acceptæ sunt sine caritate & gratia.

5. O beatissima gratia, quæ pauperem spiritu,
virtutibus diuitem facis: & diuitem multis bo-
nis, humilem corde reddis. Veni, descende ad
me, reple me manè consolatione tua, ne defi-
ciat præ lassitudine & ariditate mentis anima
mea. Obsecro Domine, vt inueniam gratiam
in oculis tuis: sufficit enim mihi gratia tua, car-
teris non obtentis, quæ desiderat natura. Si
fuero tentatus & vexatus tribulationibus mul-
tis, non timebo mala, dum mecum fuerit gra-
tia tua. Ipsa fortitudo mea, ipsa consilium confert
& auxilium. Cunctis hostibus potentior est &
sapientior vniuersis sapientibus.

6. Magistra est veritatis, doctrix discipli-
næ, lumen cordis, solamen pressuræ,
fuga-

εἰς τὸ ἐξάρχειν, πορεύειν τῇ
χωρὶς μὲν γὰρ αὐτῆς δυνάμεσι.
δ' ἰχθύω ἐν σοὶ, τῆς χάριτός σε ἐμὲ ε.
ἀληθῶς ἐπεράνιος χάρις, ἀνευ ἧς οὐδεμία
τυγχάνει, ἐδὲ τὰ τῆς φύσεως δάρα πηκτέον.
αἱ ὅπσις ἡμεῖς, μὴ δὲν ὁ πλεῖστος, μὴ δὲν τὸ καλλίστον, ἡ
ῥώμη, μὴ δὲν ἡ ἀρχιγίνια, ἡ ἡ λογιότης, παρά σοι, κύ-
ριε, ἀνευ τῆς χάριτός ἰχθύω. τὰ γὰρ τῆς φύσεως διω-
ρα τοῖς τε καλοῖς καὶ τοῖς κακοῖς κοινά ἐστι. τῶν δὲ ἐκ-
λεκτῶν ἴδιον δῶρόν ἐστιν ἡ χάρις, ἡ ἀγάπη, ἥ περ σει-
μαιωθέντες τῇ ἀγωνίᾳ ζωῆς ἀξιοῦνται. τοσούτον αὐτῇ ἡ
χάρις πορεύει, ὡς τ' ἐδὲ τὸ δῶρον τῆς ποροφειτίας.
ἐδὲ ἡ ἐργεταὶ τῶν σημείων, οὐδὲ θεωρίαν ἰπποτῶν ὕ-
ψηλῶν ἵσταται ἀνευ αὐτῆς πηκτέον. πρὸς τέτοις ἐδὲ
πίστις, οὐδ' ἐλπίς, οὐδ' ἄλλα ἀρετὰ χωρὶς ἀγάπης καὶ
χάριτος δουλοσδεκτοῖ εἶπιν.

Ω μακαριωτάτη χάρις, ἡ τὸν τῆς πνεύματος
πρῶτον ὄντα τῆς ἀρετῆς πλατίζεις· καὶ τὸν πολλῇ ε-
σία πλατύντα, τῇ καρδίᾳ ταπεινὸν κατεργάζῃ. ἐλθὲ
κατὰ ὅππῃ πρὸς ἐμὲ, πλήρωσόν με πρᾶξι τῇ παραμυ-
δίᾳ σου, ἵνα μὴ ὑπὸ τῆς καμνίτης καὶ τῆς ξηρότητος τῆ νο-
δῆς ἡ ψυχὴ με ἐλλείψῃ. δέομαί σου, κύριε, ἕρω χάριν
ἐναντίον σου· ἡ γὰρ χάρις σε ἀρκεῖ μοι δποτυχόντῃ
ἄλλων, ἅπερ ἡ φύσις ὅππῃ ποθεῖ. εἰς πειρασθῶ καὶ κα-
κωδῶ πολλὰς θλίψεις, οὐ φοβηθήσομαι κακὰ, τῆς
χάριτός σε παραγινομένης μοι. αὐτῇ ἡ ἰσχὺς μου, αὐ-
τῇ συμβαλὼν καὶ βοηθῆσαι παρέχει· πάντων ἐχθρῶν
δυνατωτέρα ἐστὶ, καὶ πάντων σοφῶν σοφωτέρα.

Αὕτη κατηγήτρια τῆς ἀληθείας, διδασκαλὸς τῆς
πιστείας, φῶς τῆς καρδίας, παράκλησις τῆς θλίψεως,
φυλάξις

DE IMITATIONE

matris, ablatrix timoris, nutrix de-
productrix lachrymarum. Quid sum
nisi aridum lignum, & stirps inutilis
ad eiiciendum? Tua ergo me Domine gratia
semper praeueniat, & sequatur, ac bonis operi-
bus inquit praestet esse intentum, per Iesum
Christum filium tuum. Amen.

CAP. LVI.

*Quod nos ipsos abnegare, & Christum imitari
debemus per crucem.*

1. Fili, quantum à te vales exire, tantum in
me poteris transire. Sicut nihil foris
concupiscere, internam pacem facit; sic se in-
terius relinquere, Deo coniungit. Volo te ad-
discere perfectam abnegationem tui in volun-
tate mea, sine contradictione & querela. Se-
quere me: Ego sum via, veritas, & vita. Sine
via, non itur: sine veritate, non cognoscitur;
sine vita, non vivitur. Ego sum via, quam se-
qui debes: veritas, cui credere debes; vita,
quam sperare debes. Ego sum via inuiolabi-
lis, veritas infallibilis, vita interminabilis.
Ego sum via rectissima, veritas suprema, vita
vera, vita beata, vita increata. Si manseris in
via mea, cognosces veritatem, & veritas liberabis
te, & apprehendes vitam aeternam.

2. Si vis ad vitam ingredi, serua mandata.
Si vis veritatem cognoscere, crede mihi.
Si vis perfectus esse, vende omnia. Si vis
esse discipulus meus, abnega te ipsum.
Si vis

ΧΡΙΣΤΙ Ε

φυγαδρεύτρια τῆς λύπης, ἀ-
 γρία τῆς ὀλασείας, φεραγωγὴ
 ἀνὲν αὐτῆς εἰμι, πλὴν ξύλον ξηρὸν, καὶ
 φελλὸς, ἐν ὀτοβληθῇ· διὸ κύριε, ἡ χάρις
 φερεθάνοι καὶ παρέποι τὸ, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις.
 ὡς προσκείμενον καὶ ἐργασίῳ, διὰ τὸ ἰσχυρὸν
 τοῦ υἱοῦ σου, Ἀμὴν.

Κεφ ν ε'.

Ὁπ ἡμᾶς ἀντὶ ἀπαρνησάμεν, καὶ τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ
 σταυροῦ ἀκολοῦθῶσιν ὀφείλμεν.

Α'. **Τ**εκνον, ὅσον ἰσχύεις σε ἐξελεθεῖν, τοσοῦτο εἰς ἐμὸν
 μετασῆναι δυνάσῃ. καθάπερ τὸ μηδενὸς ἐξω-
 θεν ὅππῃ θυμεῖν, τὴν εἰρήνην τῷ ἰσῷ καθίστησιν, οὕτως
 τὸ ἑαυτὸν ἰσῷ καταλείπειν, τῇ θεῷ συνάπτεται. ἐν-
 λαβεῖς μανθάνειν τὴν τελείαν ἀπαρνησίν σου ἐν τῇ βα-
 λήματί μου ἀνὲν ἀντιθέσεως καὶ μέμφεως. ἀκολούθει
 μοι· ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ. χωρὶς ὁ-
 ῦδ' οὐ πορεύομεθα· χωρὶς ἀληθείας, οὐ γινώσκομεν·
 χωρὶς ζωῆς, οὐ ζῶμεν. ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς, ἥ ἐπεσθῇ, ἡ
 ἀλήθεια, ἥ πιστευσῇ, ἡ ζωὴ, ἣν ἐλπίζειν ὀφείλεις. ἐγὼ
 εἰμι ἡ ἀφθαρτος ὁδὸς, ἡ ἀνεξαπατήτος ἀλήθεια, ἡ ἀ-
 πέρατος ζωὴ. ἐγὼ εἰμι ἡ θυγατέρα τοῦ ὁδοῦ, ἡ ἀκροτά-
 τη ἀλήθεια, ἡ ἀληθινή ζωὴ, ἡ μακαρία ζωὴ, ἡ ἀκτι-
 στος ζωὴ. εἰάν μείνης ἐν τῇ ὁδῷ μου, γνώσῃ τὴν ἀλήθει-
 αν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει σε, καὶ ὁπληθῇ τῆς αἰ-
 νῆς ζωῆς.

Β'. Εἰ θέλεις εἰσελεθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς
 ἐντολάς. εἰ θέλεις γινῶναι τὴν ἀλήθειαν, πιστεύσον
 μοι. εἰ θέλεις τελειῶσαι εἶναι, πωλοῦσθαι πάντα. εἰ
 θέλεις μαθητὴς μου εἶναι, ἀπαρνησάσθαι σεαυτὸν.

εἰ θέλεις

DE IMITATIONE

vitam possidere, presentem vitam
Si vis exaltari in celo, humilia te
Si vis regnare mecum, porta cruce
m mecum. Soli enim serui crucis inueni-
unt viam beatitudinis, & veræ lucis.

3. Domine Iesu, quia arcta est vita tua, &
mundo despecta, dona mihi te, cum mundi de-
spectu imitari. Non enim maior est seruus
Domino suo, nec discipulus supra magistrum.
Exerceatur seruus tuus in vita tua, quia ibi est
salus mea, & sanctitas vera. Quicquid extra
eam lego, vel audio, non me recreat, nec delectat
plenè.

4. Fili, quia hæc scis, & legisti omnia; beatus
eris, si feceris ea. Qui habet mandata mea, &
seruat ea, ipse est qui diligit me: & ego dili-
gam eum, & manifestabo ei meipsum: & fa-
ciam eum confedere mecum in regno patris
mei. Domine Iesv, sicut dixisti & promissisti,
sic utique fiat, & mihi promereri contingat.
Suscepi, suscepi de manu tua crucem, portabo,
& portabo eam vsque ad mortem, sicut imposui-
sti mihi. Verè vita boni monachi, crux est, &
dux paradisi. Incæptum est, retrò abire non li-
cet, nec relinquere oportet.

5. Eia fratres, pergamus simul, Iesus erit no-
biscum: propter Iesum suscepimus hanc cru-
cem: propter Iesum perseueremus in cru-
ce. Erit adiutor noster, qui est dux noster
& praeceptor. En, rex noster ingreditur ante

εἰ θέλεις τὴν μακαρίαν ζωὴν καὶ
 σὺ καταφρόνησον. εἰ δὲ εἰς ὃ φωτισθήσῃς
 ταπεινώσῃς σε ἐν τῷ κόσμῳ. εἰ θέλεις συμμέ-
 χην μοι, συμμάχου μοι τὸν στυγρὸν. μόνος γὰρ
 ὁ δόλος τῷ στυγρῷ εὐρίσκεισι τὴν ὁδὸν τῆς μακαρί-
 ούτος, καὶ τῷ ἀληθινῷ φωτός.

γ'. Κύριε Ἰησοῦ, οὗ γενός ἐστιν ὁ βίος σου, καὶ τῷ κόσμῳ
 δικαταφρόνητος, παράχῃ μοι σὺ τῇ τῷ κόσμῳ κα-
 ταφρονήσῃ ἀκολουθήσῃ σοι. οἱ γὰρ ὁ δόλος μείζαν
 ἐστὶν τῷ κυρίῳ αὐτῷ, ὅδε μακαρίτης ὑπὲρ τὸν διδάσκα-
 λον. ἀσκήσῃς ὁ δόλος σε ἐν τῷ βίῳ σου, ὅπως εἴς τιν
 ἡ σωτηρία καὶ ἀληθινὴ ἀγιότης. πᾶν ὅ, πᾶν ἐξω
 αὐτῆς ἀναγνώσκῃ, ἡ ἀκρία, οὐκ ἀναφύχει με, ὅδ'
 ἐμπλέως τέρει.

δ'. Τέκνον, ὅ, πᾶν ταῦτα οἶδᾷς, καὶ ἀνέγνως πάντα,
 μακάριος ὅ, ὅ, εἰς ποιῇς αὐτά. ὅ, ἔχω τὰς ἐντολὰς
 καὶ τῶν αὐτῶν, ἐκείνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με. καὶ γὰρ
 ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαυτὸν, καὶ συγ-
 χαρισάσω μοι αὐτὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῷ πατρὶς μου κύ-
 ριε Ἰησοῦ Χριστέ, καὶ εὐχάρις, καὶ ὑποέχω, οὕτω δὴ
 γρηγορήτω καὶ συμβήτω μοι ἀγιόδοξ. ὑποδεξάμενος,
 ὑποδεξάμενος παρὰ τῆς χειρὸς σου τὸν στυγρὸν, βασιλεύσω,
 καὶ βασιλεύσω αὐτὸν, ἔξω τῷ θανάτῳ, ὡς περ σὺ ἐπέλας
 μοι. ἀληθῶς ὁ βίος τῷ ἀγαπῶν με γὰρ στυγρὸς ἐστὶν, καὶ
 ὁ δόλος τῷ παραδείστῳ. ἡρεται, ἐπίσω βαδίζειν οὐκ
 ἔστιν, οὐδὲ δεῖ καταλείπειν.

ε'. Δεδοτε ἀδελφοί, ἀμὲν ὑποζώμεν, ὁ Ἰησοῦς παρίσταται
 ἡμῖν. διὰ τὸ Ἰησοῦν ὑποδεξάμενος τὸν στυγρὸν τὸν τοῦ διὰ
 τὸ Ἰησοῦν ὑπομείνωμεν ἐν τῷ στυγρῷ, ἔσται ὁ δόλος ἡμῶν,
 ὁ ὁδοὺς καὶ ὁ δόλος ἡμῶν γινόμενος. ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς

DE IMITATIONE

agnabit pro nobis. Sequamur viriliter,
metuat terrores: simus parati mori for-
mē in bello, nec inferamus crimen gloria no-
stra, vt fugiamus à cruce.

CAP. LVII.

*Quod homo non sit nimis deiectus, quando
in aliquos labitur defectus*

1. Filii, magis placent mihi patientia & humi-
litas in aduersis, quàm multa consolatio
& deuotio in prosperis. Vt quid te conturbat,
paruum factum contra te dictum? Si amplius
fuisset, commoueri non debuisses. Sed nunc
permitte transire: non est primur; nec nouum,
nec vitium erit, si diu vixeris. Satis virilis
es, quamdiu nil obuiat aduersi. Bene etiam
consulis, & alios nosti roborare verbis: sed cum
ad ianuam tuam venit repentina tribulatio,
deficis consilio & robore. Attende magnam
fragilitatem tuam, quam sæpius experiris in-
modicis obiectis: tamen pro salute tua ista fiant,
cum hæc & similia contingunt.

3. Pone, vt meliùs nosti ex corde: & si te te-
tigit, non tamen deiciat, nec diu implicet. Ad-
minus sustine patienter, si non potes gauden-
ter. Etiam si minus libenter audis, & indi-
gnationem senus: reprime te, nec patiaris ali-
quid inordinatum ex ore tuo exire, vnde par-
uuli scandalizentur. Citò conquiescet com-
mōio excitata, & dolor internus, reuertente

ἡμῶν διαπορεύεται ὑπερτίον ἡμῶν, ὁ
μῶν. ἀκοῦς ὅτι μιν ἠνδρείως, ἐδρεῖς φε-
ρόμεν. ὥμιν ἐτοιμοὶ δευδομεῖν ἐν ἀνδρείᾳ
μοφ, καὶ μὴ καταλείπωμεν ἡτίαν τῇ δόξῃ ἡμῶν, φε-
τες ἀπὸ τοῦ στυροῦ.

Κεφ. ν ζ'.

Περὶ τοῦ μὴ ἄγαν ἄθυμον εἶναι τὸν ἠνδρωπον, τὸν ἐλ-
λείμμασι πρὸς πειρίοντα.

α'. **Τ**εκνον, μάλλον ἀρέσκει μοι ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πα-
τεινότης ἐν τῇ αὐτυχίᾳ, ἢ ἡ πολλὴ παράκλησις
καὶ θυλάχεια ἐν δυστυχίᾳ. διὰ τί μικρόν τι κατὰ σοῦ
λεχθὲν λυπῆσαι σε μείζον ἐγένετο, ἐκ ἧν κινήσῃς
ἐδήσεν. ἀλλ' αὖτις ἔασον· οὐκ ἐστὶ πρῶτον, ἐξ ἧς κινήσῃς,
οὐδὲ ὑστατον ἐστὶ, εἰ πολὺ χεῖρον ζήσεις. ἰσχυρὰς αἰ-
ερίζῃς, ἐφ' ὅσον μὴδὲν ἀτύχημα σωθήσῃ. ἐπὶ δὲ
καλῶς μὲν βελέεις, καὶ τὸς ἄλλους ἐδωκαμὲν ἐπιστα-
σαι τοῖς λόγοις· τὸ δ' ἀποροδοκῇτε θλίψεως ἐπὶ δύ-
ρα σε ἐγγιζέσης, ὁπορεῖς καὶ ἀσυναεῖς. μετὰ ἄλλω
τῷ ἀδινειάν σε σκίπτει, ἥς ἐν μικραῖς ἀποδόσει
πλεονάκεις πείραν λαμβάνεις· ἀλλ' ὅμως εἰς τῷ σω-
τηρίαν σε γίνεται, ὅποτε ταῦτα καὶ ὅσα ἄλλα τῆτοις
ὑμοῖα συμβῶναι.

β'. Καθ' ὅσον διωγῇ, ὑπόκειται τοῦτο ἐκ τῆ καρδίας,
καὶ εἰ ἡφατό σε, ἀλλ' ὅμως σε μὴ καταβαλέτω, μὴδὲ
πολὺν χρόνον ἐμπλεκέτω. τὸ εὐχριστὸν φέρε θυβλῶς,
εἰ οὐ διωγῇ ἰλαρῶς. καὶ ἡ πον ἀσμένως ἀκέρως, καὶ ἀγα-
νάκτησιν ἐφ' ἑαυτὴν, ἐπεχέσται τὸν, καὶ μὴ ἀτακτὸν πρὸς
τὸ σώματός σε ἐξελθεῖν ἔασον, ὅς εὖ ἀν οἱ μικρὰ
σκανδαλισθῶσι. ταχέως ἢ κίνῃσι ἐγερθεῖσαι
ἡρεμήσῃ καὶ ἡ ἐπὶ ὁδοῦ τῇ τῆς χεῖρις ἀφίξει
P 2 γλυκαί-

DE IMITATIONE

ut gratia. Adhuc vivo ego (dicitur)
iuuare te paratus, & solito ampli-
us consolari; si confusus fueris mihi, & me deuo-
te inuocaueris.

3. Anima quior esto, & ad maiorem susti-
nentiam accingere. Non est totum frustratum,
si te sapius percipis tribulatum, vel grauiter
tentatum. Homo es, & non Deus: caro es,
non angelus. Quomodo tu posses semper in
eodem statu virtutis permanere, quando hoc
defuit angelo in celo, & primo homini in para-
diso? Ego sum, qui moerentes erigo sospitate:
& suam cognoscentes infirmitatem, ad meam
proueho diuinitatem.

4. Domine, benedictum sit verbum tuum, dul-
ce super mel & suauum ori meo. Quid facerem
in tantis tribulationibus & angustiis meis, nisi
me confortares tuis sanctis sermonibus? Dum-
modò tandem ad portum salutis perueniam,
quid curæ est, quæ & quanta passus fuero? Da
finem bonam: da felicem ex hoc mundo tran-
situm. Memento mei Deus meus, & dirige me
recto itinere in regnum tuum. Amen.

CAP. LVIII.

*De altioribus rebus, & occultis iudicijs
Dei non scrutandis.*

¶ Illi, caueas disputare de altis materijs, & de
occultis Dei iudicijs: cur iste sic relin-
quitur, & ille ad tantam gratiam assumitur? Cur
etiam iste tantum affligitur, & ille tam eximie
exaltatur? Ista omnem humanam facultatem ex-
cedunt. nec ad inuestigandam iudicium diui-
num, vlla ratio praeualet vel disputatio. Quando
ergo.

γλυκύνεται. ἐπὶ ἐγὼ ζῶ (ὁ κύριός φησι
ὡν βουθεῖν σοι, καὶ πλεον τῆ εὐδοκίας παραμ-
εἶν ἐμοὶ πεποιθὴς, καὶ ὁμοθυμῶν ὑπὸ καλίσσης.

γ'. Θάρσ', καὶ ἐπὶ πλείω ἡσυχασμῶν παρασκευ-
αθῇ. οὐ πάντα εἶχεται, εἰς πλεονάκεις ἀδελφὴν θλι-
βόμενος, καὶ θεινῶς πειραζόμενος. ἄνθρωπος εἶ, καὶ οὐ
θεός· σὰρξ εἶ, ἐκ ἀγγέλου. πῶς τὸ ἄν οὐδὲ τῆς ἐν τῇ
αὐτῇ κατὰ σῶσά εἰς διατελεῖν, ἴτετε τῶ ἀγγέλου ἐν τῷ
οὐρανῷ, καὶ τῷ παρῳτῶ δυνάμει ἐν τῷ παραδείσῳ ὅπ-
τε λείφαντος; ἐγὼ εἰμι ὁ εὖ λυπεμένος ἰάμεν. ὁ δὲ
τὴν ἀδελφείαν αὐτῶν γινώσκοντας εἰς τὴν δεύτητά
με παράγων.

δ'. Κύριε, ὁ λογιζήτω ὁ λόγος σου, ὁ γλυκὺς τῷ σῶ-
ματί μου ἰσχυρὸς μέλει καὶ κηρίον. τί αἶν ἐποίκον ἐν τοιαύ-
ταις θλίψεσι καὶ στενοχωρίαις μου, εἰ μὴ τοῖς ἀγίοις λό-
γοις με ἐδυνάμεις; μόνον εἰς τελευτῶν τῆς τῶ σωτη-
ρίας λεμέν. ὁ ἐφίξομαι, τί μέλει μοι, πῶς καὶ πόσα ἂν
πάθω; δὸς τέλος; ἀγαθόν, δὺς μακαρίαν ἐπὶ τέτι τῇ
βίῃ διεξοδεῖ. μνησθῇ με ὁ θεός μου, καὶ κατεύθυνῃ
με ὁ δεικνύων πορείαν εἰς τὴν σὴ βασιλείαν. Ἀμήν.

Κεφ. ν'. 4.

Περὶ τῆ μὴ σκοπεῖν τὰ ὑψηλότερα, καὶ τὰ κρυπτά
κρίματα τῆς θεῆς.

α'. Ἐκνον, φυλάττει πρὸς τῶν ὑψηλῶν ὑποθέσεων, καὶ
τῶν κρυπτῶν κερμάτων τῆς θεοῦ διαλέγεσθαι, διὰ
τί ὁ μὲν ὅπως ἀφίσταται, ὁ δὲ εἰς τοσούτο ἀξίωμα παρα-
λαμβάνεται. διὰ τί ὁ εἰς τοσούτο κακύνεται, ὁ δὲ ἕτερος
αὐτῶν ἐξαίρετως ὑψεύεται. ταῦτα πάντα δυνάμει πίνω
δυνάμει ὑποφέρει, καὶ οὐδὲν λόγος, ὁ συζητήσει τὰ
θεῶν κρίματα ἐξερευνησάτω δύναται. ὅτε ἐν ταῦτα ὁ ἄχ-

DE IMITATIONE

2. Noli suggerit inimicos, vel etiam qui-
noli inquirant homines, responde il-
Propheta: Infus es Domine, & rectum iu-
dicium tuum. Et illud: Iudicia Domini ve-
ra, iustificata in semetipsa. Iudicia tua me-
tuenda sunt, non disputanda, quia humano
intellectui sunt incomprehensibilia.

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de me-
ritis sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis
maior fuerit in regno celorum. Talia gene-
rant sapè lites & contentionem inutiles, nutri-
unt quoque superbiam & vanam gloriam: vn-
de oriuntur inuidia & dissensiones, dum iste
illum sanctum, & alius alium conatur superbè
præferre. Talia autem velle scire & inuestiga-
re nullum fructum afferunt, sed magis sanctis
displicent: quia non sum Deus dissensionis sed
pacis, quæ pax magis in humilitate vera, quam
in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis, trahuntur ad hos
vel ad illos ampliori affectu, sed humano po-
tius quam diuino. Ego sum, qui cunctos con-
didi sanctos; ego donavi gratiam: ego præstiti
gloriam. Ego noui singulorum merita; ego
perueni eos in benedictionibus dulcedinis
meæ. Ego præstari dilectos ante sæcula; ego
eos elegi de mundo, non ipsi me prælege-
runt. Ego vocavi per gratiam, attraxi per mi-
sericordiam: ego perduxì eos per temptationes varias.
Ego infudi consolationes magnificas: ego dedi
perse-

ἄνθρωποι πρὸς ὑποβάλλει, ἢ ἄνθρωποι πρὸς
 ἐρωτῶσι, μετὰ τῆς προσφύτης ἀποκρίνεται.
 καὶ ὁ θεὸς αἰκρίσας σε. καὶ τὸ, τὰ κρίματα
 θανά, καὶ θλίψιμα ἐπὶ τὸ αὐτό. τὰς κρίσεις μου δει
 δαυ, ἀλλ' ἐκ ἐξετάζειν, ὅτι τῇ διακρίσει τῇ ἡμετέρῃ
 κλέξερένυται ἐστ.

Β'. Πρὸς τούτοις μὴ ἐξετάζει, ἐδὲ διαλέγεται πρὸς τὰς ἐξέτα
 μέτων τῶν ἀγίων, τίς ἀντὶ τῆς ἄλλης ἀγνώτερός ἢ, ἢ τίς μεί
 ζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ γένηται. τοιαῦτα πολ
 λάκις ἐρίδας καὶ ἀνωφελεῖς διαφορὰς ποιεῖ, τίς τε
 ὑπερφανίας καὶ κενοδοξίας ἀνξάνει. ὅθεν οἱ φθόνοι καὶ
 διχοστασίαι γίνονται, τῷ μὲν τῶτον ἄξιον, τῷ δ' ἄλλῳ
 ὑπερφανίας προσκρίνειν ὅτι χειρότερον. τοιαῦτα δὲ
 βλάβη γινώσκουσιν καὶ ἐξερευνᾶν μηδὲν ἀφελῆ, ἀλλὰ
 μᾶλλον τοῖς ἀγίοις ἀπαρέσκει ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμι ἄκα
 τας πείρας θεός, ἀλλ' εἰρήνης, ἢ μᾶλλον ἐν τῇ ἀληθείᾳ
 ταπεινότητι, ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑψώσεσι κεῖται.

γ'. Εἵνοι τῷ τῆς ἀγάπης ζήλωτος πρὸς τὸν ἐκεί
 νος μείζονι διαθέσει ἐλκύονται, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνθρω
 πίνη ἢ θεία. ἐγὼ εἰμι ὁ ποίντας ἀγίους ποιήσας. ἐγὼ
 τίς χάριν ἐδωκομένῳ. ἐγὼ τίς δόξαν ἐδωκα. ἐγὼ
 πᾶσι ἐκείνων ἀξίας γινώσκω. ἐγὼ προσέφθασα αὐτοῖς
 ἐν διλογίᾳς χρηστότητος μου. ἐγὼ προσέγγισα τοῖς
 ἀγαπητοῖς πρὸς αἰώνων. ἐγὼ αὐτοῖς ἐξῆλθον ἐκ
 τοῦ κόσμου, ἀλλ' αὐτοὶ οὐκ ἐμὲ προσέβλεπον. ἐγὼ
 ἐκάλεσα διὰ τῆς χάριτος, προσείλκυσα διὰ τῆς
 ἐλεος. ἐγὼ δυνάμον αὐτοῖς διὰ τοῦ πειρασμῶς.
 ἐγὼ ἐνέχευα παρακλήσεις μεγαλοπρεπεῖς, ἐγὼ τὸ

dam: ego coronaui eorum patien-

4. Ego primum & nouissimum agnosco; ego omnes inestimabili dilectione amplector. Ego laudandus sum in omnibus sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum, & honorandus in singulis, quos sic gloriosè magnificauit & praeordinauit, sine ullis praecedentibus proprijs meritis. Qui ergo vnum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat, quia pusillum & magnum ego feci. Et qui derogat alicui sanctorum, derogat & mihi. & ceteris omnibus in regno caelorum. Omnes vni sunt per charitatis vinculum: idem tenent, idem volunt, & omnes in vnum se diligunt.

5. Adhuc autem (quod multo altius est) plus me quam se & sua merita diligunt. Nam superasse sapientia, & extra propriam dilectionem tractati, toti in amorem mei pergunt, in quo & firmitè quiescunt. Nihil est, quod eos auertere possit aut deprimere: quippe qui aeterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis. Taceant igitur carnales & animales homines, de sanctorum statu differere, qui non norunt nisi priuata gaudia diligere. Demunt & addunt, pro sua inclinatione, non prout placet aeternae veritati.

6. In multis est ignorantia, eorum maxime, qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione spiritali diligere norunt. Multum adhuc naturali affectu & humana amicitia, ad hos vel ad illos trahuntur: & sicut in inferioribus se habent, ita & de celestibus imaginantur. Sed est distantia incomm-

ἑπιμονῶς ἐδοκῆα, ἐγὼ δ' ὑπομονῶς.

δ'. Εγὼ δ' ἀπὸ τὸν καὶ τὸν ἐξατον γ.

τας ἀπὸ τὴν ἀγάπην ἀγαπῶ. ἐγὼ ἐν παύ.

ἐπαυνοῦμαι· ἐγὼ ὁλοκληρῶς ὑπὲρ πάντων, καὶ πρ.

ἐκείνοις, ὡς οὕτως ἐρῶς ἐμεγάλυναι, καὶ παρῶμαι

μὴ δὲ μίας ἀξίας ἰσθίας παρῶμαι ἐξουσίας. ὁ τοίνυν ἐνός τέ-

των τ' ἐλαχίστων καὶ ταφρονῶν, τὸν μέγαν δ' ἐπιμα, ὅτι

τ' μικρὸν καὶ τ' μέγαν ἐγὼ ἐποίησα. καὶ ὁ καταλαλῶν

πινος τῶν ἀγίων, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ἐν

τῇ βασιλείᾳ τ' ἑρμῶν καὶ ταλαλαῖ. πάντες ἐν εἰπὶ διὰ

σωδίστους τ' ἀγάπης· τὸ αὐτὸ φρονέει, τὸ αὐτὸ βού-

λονται, καὶ πάντες ἀλλήλους ἀγαπῶσιν.

ε'. Ἐπὶ δὲ (ὁ πολλὸς ὑψηλότερόν ἐστι) μάλλον ἐμὲ, ἢ

αὐτῶν καὶ ταῖς ἀξίας αὐτῶν ἀγαπῶσιν. ὑπὲρ γὰρ αὐτῶν

ἠρπαδίεντες, καὶ ἐξω τῆς φιλαυτίας ἐλκυδίεντες, ὅλοι

εἰς τ' ἀγάπην μετείνεσιν, ἐν τῇ καὶ ὁπολαυστικῶς δύναι-

παύονται. μὴδὲν ἐστὶ τὸ αὐτῶν ὁποσρέφειν ἢ καταπέν-

ζειν δυνάμενον· τῆς γὰρ ἀγωνίας ἀληθείας πλησιδίεν-

τες, τῶν τ' ἀσβέστῶν ἀγάπης πυρὶ καίονται. σιωπαίτω-

σον ἐν οἷς σαρκικοὶ καὶ ψυχικοὶ ἄνθρωποι παρὲς τῆς τ'

ἀγίων καὶ ταπεινότητος διαλεχόμενοι, οὔτινες μόνον ταῖς

ἐξίας χαρὰς ἀγαπᾶν γινώσκουσιν. ἀφαιρῶνται καὶ παρῶ-

πιθεῖσιν κατὰ τὸ ἐπιρρέπεις αὐτῶν, οὐ κατὰ τῆς ἀγ-

νίας ἀληθείας ἀρέσκει.

ς'. Πολλοὶ μὲν ἡ ἀγνοία ἐνεστὶ, μέγιστοι δὲ τοῖς

μικρὸν φωτισμένοι, οἵτινες ἀπὸ τῆς τῆς τελείας καὶ πνευ-

ματικῆς ἀγάπης ἀγαπᾶν πᾶσι ἐτίσανται. σφόδρα τῶν

φυσικῶν παθεῖ καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ φιλίᾳ παρὲς τέτοις ἢ

ἐκείνας ἐπιελκύονται, καὶ ὡς παρὲς τὰ κάτω ἔχουσιν, ἔτι

καὶ τὰ ἑρᾶνια φαντάζονται. ἀλλὰ μὲν ἀσύμμελτος

IMITATIONE

quæ imperfecti cogitant, &
maui viri, per reuelationem supernam

natur.

7. Caue ergo fili, de istis curiosè tractare, quæ
tuam scientiam excedunt: sed hoc magis sata-
ge & intende, vt vel minimus in regno Dei
queas inueniri. Et si quispiam sciet, quis
alio sanctior esset, vel maior haberetur in regno
celorum: quid ei hæc notitia prodesset, nisi
se ex hac cognitione coram me humiliaret, &
in maiorem nominis mei laudem exurgeret?
Multò acceptius Deo facit, qui de peccatorum
suarum magnitudine, & virtutum suarum par-
uitate cogitat, & quàm longè à perfectione san-
ctorum distat; quàm is, qui de eorum maiori-
tate vel paruitate disputat. Melius est sanctos
deuotis precibus & lachrymis exorare, & eo-
rum gloriosa suffragia humili mente implora-
re; quàm eorum secreta, vana inquisitione per-
scrutari.

8. Illi bene & optimè contentantur, si homi-
nes sciant contentari, & vaniloquia sua com-
pescere. Non gloriantur de proprijs meritis,
quippe qui sibi nihil bonitatis ascribunt, sed
totum mihi: quoniam ipsis cuncta ex infinita
charitate mea donauit. Tanto amore diui-
nitatis, & gaudio supereffluenti replentur; vt
nihil eis desit gloriæ, nihilque possit deesse fe-
licitatis. Omnes sancti, quantò altiores in glo-
ria, tantò humiliores in seipsis, & mihi vicino-
res & dulciores existunt. Ideoq; habes scriptū,
quia

διαφορά ἐστὶ τῶν τοῖς ἀτελέσιν
φωποθεῖσιν ὁσὶν δὲ διὰ τῆς ὑποκατα-
σκευασμένων.

ζ. Φυλάτῃς τοίνυν τέκνον, πρὸς μὲν τῶν τι-
μῶν σε ὑπερβαλλόντων πλείονος φιλοσοφῆν, μ-
λον δ' ὀπιμελῆν καὶ φρόντισε, ὥπως ὁ ἐλάχιστος γε ἐν τῇ
βασίλειᾳ τῷ θεῷ εὐρίσκεισθαι διανοηθῇς. καὶ τις ἐγί-
νωσκε, τίς ἂν ἀγιώτερος τῶ ἀλλοῦ ᾖ, ἢ μείζων ἐδίδκε
ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἑταρῶν, τί αὖτις γνώσις αὐτὸν ὡ-
φέλει, εἰ μὴ ἐξ αὐτῆς ἐαυτὸν ἐταπείνῃ, καὶ εἰς μείζω
ἐπαμνον τῷ ὀνόματός μα ἀνίστατο; πολλῷ μᾶλλον τῷ
θεῷ χαρίζεται, ὅ τὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ μέγεθος, καὶ
τιλὶ ἅρετων ὀλιγόθυται, καὶ ὅσον ἂν τῆς τῶν ἀγίων τε-
λειότητος ἀπέχη, διανοόμενος, ἢ οὐ πρὸς τῆς μείζο-
νος, ἢ ἐλαττοῦ ὑπεροχῆς αὐτῶν διαλεχόμενος.
βέλπὸν ἐστὶ πρὸς τοὺς ἀγίους, δικήσας ὕλας εἶς μετὰ δι-
κρῶν ποιῆσαι, καὶ τιλὶ αὐτῶν ἐνδεξον ἐκείθεν ταπει-
νῶς ὅπως καλέσεται, ἢ τὰ αὐτῶν ὑποφύητα ματαιὰ ἐξε-
τάσει διερευνᾷ.

η. Αὐτοὶ χαλῶς καὶ καλλιῶς ἀρκῶνται, εἴπερ
ἄνθρωποι ἀρκεῖσθαι καὶ τῆς ματαιολογίας αὐτῶν
κρατεῖν ἐδύναντο. οὐ καυχῶνται ἐπιταῆς δόξης ἀξί-
ας, μηδὲν δῆτα ἀγαθὸν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμοὶ τῶν ἀναπ-
θέντων, ὅτι πάντες αὐτοῖς ἐκ τῆ ἀπειρᾶ ἀγάπης με ἐδω-
ρησάμην τοσαύτης φιλοφειάς, καὶ χαρὰς ὑπερεκχυνο-
μένης πληθύνεται, ὥστε μηδεμιᾶς δόξης ἐλλείπειν, οὐδ'
βυλαμοιρίας πλὴν αὐτῶν διώσας ὑπερίκειν. πάντες
οἱ ἅγιοι, ὅσοι ὀφειλότεροι τῇ δόξῃ, τοσούτω
ταπεινότεροι ἐν αὐτοῖς, καὶ μοι ἐγγύτεροι καὶ
ὡς φιλέτεροι τυγχάνουσιν. διὸ γὰρ ἀπλά-
ως

IMITATIONE

coronas suas ante Deum, & ce-
facies suas coram agno, & adoraue-
rent in secula seculorum.

9. Multi querunt, quis maior sit in regno Dei: qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari. Magnum est, vel minimum esse in celo vbi omnes magni sunt: quia omnes filij Dei vocabuntur & erunt. Minimus erit in mille, & peccator centum annorum morietur. Cum enim quærent discipuli, quis maior esset in regno celorum; tale audierunt responsum: Nisi conuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum celorum. Quicumque ergo humiliauerit se, sicut paruulus iste, hic maior est in regno celorum.

10. Vt eis, qui cum paruulis humiliare se sponte dedignantur: quoniam humilis ianua regni celestis, eos non admittit intrare. Vt etiam diuitibus, qui habent hic consolationes suas: quia pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris eiulantes. Gaudere humiles & exultate pauperes, quia vestrum est regnum Dei, si tamen in veritate ambulatis.

CAP. LIX.

*Quod omnis spes & fiducia in solo Deo
est figenda.*

1. Domine, quæ est fiducia mea, quam in hac vita habeo? aut quod maius solatium meum. ex omnibus apparentibus sub celo? Nonne tu, Domine Deus meus, cuius misericordia non est numerus? Vbi mihi bene

CHRISTI LIB. II

ἐπὶ ἑσάλον τοῦ στεφάνου αὐτῶν ἐπὶ
 πρὸς ἐπὶ τὰ ῥήματα αὐτῶν ἐνώπιον
 ὡς ἐκκλήσεις τῶ ζῶντι εἰς τοῦ ἁγίου
 δ'. Πολλοὶ ζητῶσι, τίς ἂν μείζων ἢ ἐν τῇ
 τῷ θεῷ, ἀγνοῦντες· εἰ μετὰ τὴν ἐλαχίστην συγκατα
 φιλίαν ἀξιοῦσιν αὐτοὺς. μέγα ἐστὶν τὸν γ' ἐλαχίστον εἶ
 ναι ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅπου πάντες μεγάλοι εἰσὶν· ὅτι πᾶν
 τες ὑοὶ τοῦ θεοῦ κληθῆσονται, καὶ ἔσονται· ὁ ὀλιγοὶς ἔσται
 εἰς χιλιάδας, ὁ δὲ ἁμαρτωλὸς ἑκατὸν ἐταῶν
 ὀποθανεῖται. οἱ γὰρ μαθηταὶ ζητῶντες, τίς ἂν
 μείζων ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ, τοιαύτης ὀποκρί
 σεως ἤκυσαν· εἰ μὴ γραφῇτε καὶ γέννησι, ὡς τὰ πατ
 ρία, οὐ μὴ εἰσελθῇτε εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρανοῦ.
 ὅστις ἔν ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὡς τὸ παιδίον τοῦ τοῦ, ὁ τοῦ
 ἐστὶν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ.
 ε'. Οὐκ αὖ τοῖς μετὰ τὴν παύσιν ἐκ τῆς ταπεινώσεως
 ἐκ τοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι ἡ τοῦ οὐρανοῦ βασιλείας τοῦ
 ρα ταπεινὴ ἔσται αὐτοῦ εἰσελθεῖν οὐκ ἐὰν. πρὸς τῶ
 τοῖς, ἐὰν τοῖς πλοῦσι τοῖς ἐνθάδε τὰς παρακλήσεις αὐ
 τῶν ἔχουσιν· ὅτι, τῶν πτωχῶν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 θεοῦ εἰπερχομένων, αὐτοὶ ὀλοῦζοντες ἔξω σῶσονται.
 ὀφραῖνθητε ταπεινοὶ, καὶ ἀγαλλιάσθε πτωχοί, ὅτι ὑμῶν
 ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, μόνον εἰ ἐν τῇ ἀληθείᾳ περι
 πατεῖτε.

Κεφ. ν δ'.

Ὅτι εἰ πάντων ἐλπίδα καὶ πεποιθήσιν ἐν τῷ
 θεῷ ἔχειν.

α. **Κ**τερε, τίς ἐστὶν ἡ πεποιθήσίς μου, ὡς ἐν τῇ ζωῇ
 ταύτῃ ἔχω; ἢ τίς μείζων παραμυθία μου ἐκ
 πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ φαινομένων; οὐχὶ σὺ, κύριε
 ὁ θεός μου, οὐκ ἐστὶν ἀριθμὸς; πῶς καλῶς
 εἶχον

IMITATIONE

de te? Aut quando malè esse po-
tente te? Malo pauper esse propter
dines sine te. Edigo potius tecum in
terra peregrinari, quàm sine te calum posside-
re. Vbi tu, ibi calum: atque ibi mors & in-
fernus, vbi tu non es. Tu mihi in desiderio
es: & ideo post te gemit, clamare, & exorare
necessè est. In nullo denique possum pienè
concedere, qui in necessitatibus auxilietur op-
portunis: nisi in te solo Deo meo. Tu es spes
mea, & fiducia mea; tu consolator meus, & fide-
lissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt quantunt: tu salutem
meam, & profectum meum solummodò præ-
tendis, & omnia in bonum mihi conuertis.
Etiam si varijs tentationibus & aduersitatibus
exponas, hoc totum ad vtilitatem meam ordi-
nas, qui mille modis dilectos tuos probare con-
fueuisti: In qua probatione, non minùs dili-
gi debes & laudari, quàm si celestibus consolati-
onibus me repleres.

3. In te ergo, Domine Deus, pono totam spem
meam & refugium: in te omnem tribulationem
& angustiam meam constituo, quia totum in-
firmum, & instabile inuenio, qui quid extra
te conspicio. Non enim proderunt multi ami-
ci, neque fortes auxiliarij adiuuare pote-
runt, nec prudentes consiliarij responsum vtile
dare, neque libi doctoꝝum consolari, nec aliqua
pretiosa substantia liberare, nec locus aliquis se-
cretus & amœnus cõtutari: si tu ipse non assistas,
iuues;

CHRISTI LIB.

εἶχον χάρις σε; ἢ πότε κακῶς ἐλ-
ρόντος σε; μάλλον ἐπέλογε πῶς χεῖ-
νευ σε πλετεῖν. περὶ αὐτῆς σωμαποδημῶ-
τῆς γῆς, ἀντὶ τοῦ οὐρανοῦ χάρις σε κηρύσσεται.
σὺ εἶ, οὐκ εἶ ὁ οὐρανός· οὐκ εἶ δὲ ὁ θάνατος καὶ ὁ αἶθρς, ὅπ-
σὺ ἄπει. σὲ ὅτι ποδῶν, καὶ διὰ τοῦτο δεῖ ἐμὲ ἐπιπῶν σε
σενάζειν, κρίζειν τε καὶ ἀποδολεῖν. τί σοι μὴδενί,
παντελῶς πέποιθέναι διύαμα, ὅς ἂν ἐν τῇ ἀνάγκῃ
θυκαίρας βοηθήσῃ, εἰ μὴ σοι μόνῳ τῷ θεῷ με. σὺ εἶ
ἐλπίς μου, καὶ πέποιθίς μου· σὺ παράκλητός μου, καὶ
πρόστατος ἐν πάντων.

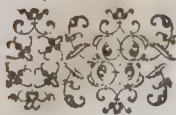
β'. Οἱ πάντες τὰ ἑαυτῶν ζητοῦν· σὺ μόνον τὴ σω-
τηρίαν μου καὶ τὴ σωτηρίαν μου φροντίζεις, καὶ πάντα εἰς
ταράχην μοι ὅπως γένοιτο. καὶ εἰς ποικίλας πειρασ-
μὸς καὶ συμφορὰς ἐμὲ καὶ δούλους, ὅλον τὸν καιρὸν εἰς τὸ ὠφε-
λεῖν με κατευθύνεις, ὅς χειροστροφῶς τοῦ ἐλεγκτῆρος
σε δοκιμάσῃ εἰσάγας. ἐν ταύτῃ δὲ δοκιμασίᾳ ἐχῆται
τον χρόνον ἀγαπᾶν καὶ ἐπαγεῖν σε, ἥ περ εἶ τῷ οὐρανοῦ πα-
ρακλησῶν με ὁ πλῆθους.

γ'. Ἐν σοι τοίνυν, κύριε ὁ θεός, τίθῃμι ὅλην τὴν
ἐλπίδα καὶ καταφυγὴν μου· ἐν σοι πάσων τῶν θηρίων
καὶ τῶν σαρκενῶν μου καὶ δούλων μου, ὅτι πάντες ἀδυνάτοι· καὶ
ἀσθενεῖς εὐρίσκω, ὅτι ἐξω σὺ ὡλεῖται. οὐ γὰρ λυσίτε-
λή, καὶ πολλοὶ φίλοι, ἐστὶ δὲ δυναστοῦνται ἰσχυροὶ βοηθοὶ
ὅπως κερῶν, οὐδὲ φρόνιμοι βεβηλωτῶν συμφέρου-
σαν ἀπόκρισιν διδόντες, οὐδὲ βίβλοι τῶν διδρα-
σκῶν παραμυθεῖσθαι, οὐδὲ τιμία οὐσία λυ-
τροῦ, οὐδὲ τόπος ἀποκεκρυμμένον καὶ τρυφε-
ρὸς ἀσφαλίζειν, εἰ μὴ σὺ αὐτὸς παρίστης,
βοηθεῖς

Omnia namque, quæ ad pacem videntur eſſe, & felicitatem habendam, te abſente nihil ſunt, nihilque felicitatis in veritate conferunt. Finis ergo omnium bonorum, & altitudo vitæ, & profunditas eloq̃uorum tu es: & in te ſuper omnia ſperare, fortiſſimum ſolacium ſeruorum tuorum. Ad te ſunt oculi mei, in te conſido, Deus meus miſericordiarum pater. Benedic & ſanctifica animam meam benedictione cæleſti, vt fiat habitatio ſancta tua, & ſedes æterna gloriæ tuæ: nihilque in templo tuæ dignitatis inueniatur, quod oculos tuæ maiestatis offendat. Secundum magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinē miſerationum tuarum reſpice in me, & exaudi orationem pauperis ſerui tui, longè exulantis in regione umbræ mortis. Protege & conſerua animam ſeruuli tui, inter tot diſcrimina vitæ corruptibilis, ac comitante gratia tua, dirige per viam pacis, ad patriam perpetuæ claritatis.

Amen.

F I N I S.

LIBER

CHRISTI LIB. II.

ῥουθεῖς, δουλμοῖς, παρακαλεῖς, ἡ
λάτεις.

δ'. Απαντά γάρ τὰ εἰς εἰρήνην ἡ ὁδοῖα
ρεῖν δοκῶντα, δόκοντος σε, μηδὲν ἐστὶ, ἡ ἀληθεύ
δεμίαν δουλομονίαν παρέχει. τὸ τέλος ἐν πάντων α,
βάν, ἡ τὸ ὕψος τ' ζωῆς, ἡ τὸ βάθος τ' λογίων σου ὁ τάρ-
χευς, ἡ τὸ ἐπὶ σε ὑπερ πάντων ἐλπίζην ἰχυροτάτη πε-
ριμυθία τ' δέλων σε ἐστὶ. πρὸς σε οἱ ὀφθαλμοὶ μὲ εἰ-
σιν, ἐπὶ σοὶ πέποιθα ὁ θεὸς με ὁ πατήρ τῶν οἰκτρημάτων.
ὁ λόγος, εἰ ἡ χάρις τὴν ψυχῇ με ὁ λόγιος τῇ ἐρανίᾳ,
ἵνα γέννηται ἀγία οἰκησίς σε ἡ θρόνος τῆς ἀνένια δό-
ξης σε. ἡ μηδὲν ἐν τῇ νουφάνῃ τῷ ἀξιώματός σε εὐρεθῇ,
ὅ, τι αὖ τοῖς ὀφθαλμοῖς τ' μεγαλειότητές σε προσ-
κρίσῃ. κατὰ τὸ μέγεθος τ' χρηστότητός σε, ἡ τὸ πλῆ-
θος τῶν οἰκτρημάτων σε ἀπὸ ἐλεπτε εἰς ἐμὲ, ἡ εἰσάκουε τ'
δεήσεως τῆ δόλου σε, τῆ μακρὰν μετοικεῖντος ἐν χώρᾳ
σκιᾶς θανάτου. φύλαττε ἡ σῶζε τὴν ψυχὴν τῆ δε-
λαρίε σε, μεταξὺ τοσούτων κινδύνων τ' φθορῆς ζω-
ῆς. ἡ τῆς χάριτός σε παρακαλεσθούσης, κατένδιωκε
ἀντὶ τῆς δὲ ὁδοῦ τῆς εἰρήνης εἰς πατρίδα τῆς

ἀγωνίᾳ λαμπρότητος.

Αμὴν.

Τ Ε Λ Ο Σ.

BIBAL

IMITATIONE
SER. QUARTVS.

*et exhortatio, ad sacram Com-
munionem.*

VOX CHRISTI.

Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati
estis, & ego reficiam vos, dicit Dominus. Pa-
nis, quem ego dabo, caro mea est, pro mundi vi-
ta. Accipite & comedite, hoc est corpus meum,
quod pro vobis tradetur: Hoc facite in meam
commemorationem. Qui manducat carnem
meam, & bibit meum sanguinem, in me manet,
& ego in illo. Verba, quæ ego locutus sum vobis,
spiritus & vita sunt.

CAP. I.

*Cum quanta reuerentia, Christus sit
suscipiendus.*

VOX DISCIPVLI.

I. Hæc sunt verba tua Christe, veritas æterna,
quæ meis non vno tempore prolata, nec
vno in loco conscripta. Quia ergo tua sunt, &
vni gratanter mihi & fideliter, cuncta sunt ac-
cipienda. Tua sunt, & tu ea protulisti & mea
quoque sunt, quia pro salute mea ea edidisti. Li-
benter suscipio ea ex ore tuo, vt ætius inseran-
tur cordi meo. Excitant me verba tantæ pietatis,
plena dulcedinis & dilectionis. Sed terrent me
delicta propria & ad capienda tanta mysteria,
me reuerberat impura conscientia. Prouocat me
dulcedo verborum tuorum, sed onerat me multi-
tudo vitiorum meorum.

z. Iubes,

CHRISTI LIB. 1
BIBLION

Κυμειὸς παραίνεσις πρὸς τὴν ἱερά.

Ἡ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ.

ΔΕῖτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφο-
μένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσας ὑμᾶς, λέγει ὁ κύριος Θ·αρ
τ·Θ, ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ὑπὲρ τῆς κόσμου
ζαῖς. λάβετε καὶ φάγετε, τὸ τὸ ἐστὶ τὸ σώμαί μου τὸ
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον. ὥστε ποιῆτε εἰς τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν, ὃ προσέχωι μου τὴν σάρκα, καὶ πίναν μου τὸ
αἷμα, ὃ ἐμοὶ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ
λάλω ὑμῖν, πνεῦμα καὶ ζῆς ἐστίν.

Κεφάλαιον α'.

Ὁσὴ βλαβερὰ δεῖ τὴν Χριστὸν ἀποδέξασθαι.

Ἡ φωνὴ τοῦ μαθητοῦ.

α'. ΤΑ ῥήματα ταῦτα, ὅσα ἐστὶν αὐτῷ Χριστῷ, ἀγάντες α-
λάθεια, καὶ περὶ ἐχὲν χρόνον λαχθῆναι, οὐδὲ
ἐν ἐν τῷ τῷ συγγραφεύτῳ. ἐπεὶ ἐν τῷ καὶ ἀληθῆ
ἐστίν, ὁ χαρίσας καὶ πιστῶς αὐτὰ ἀποδέκτεον. ὅτι
ὑπάρχει, καὶ τὸ αὐτὰ εἶπας. καίτοι καὶ ἐμὰ ἐστίν, ὅτι
ὑπὲρ τῆς σωτηρίας μου αὐτὰ ἐξηγόρευσα. ἀσμένως
ἀποδέχομαι αὐτὰ ἐκ τοῦ σώματος σου, τὸ βεβαιώτερον
τῇ καρδίᾳ μου πνεύματι. παρορμῶ μὲν ἐμὲ τοιαύτης
ὑποπληγῆς ῥήματα, πλήρη γλυκύτητος καὶ ἀγά-
πης ὄντα. φοβεῖ δὲ τὰ ἴδια ἀμαρτήματα, καὶ μὴ ἡ
ἀκράδερτος συλλήθησι, τὸ τοσούτοις μυστηρίοις περι-
φύρεται ἀποθεῖ. παροξύνει με ἡ ἡδυστοχία σου,
ἀλλὰ τὸ τῶν κακῶν μου πληθύνει με ὅπως
τίζει.

Α', Κελεύ.

IMITATIONE

ducialiter ad te accedam, si se-
bere partem: & vt immortalitatis
moniam, si aternam cupiam obti-
nere vitam & gloriam. Venite, inquis, ad me
omnes qui laboratis & onerati estis, & ego
reficiam vos. O dulce & amicabile verbum in
aure peccatoris, quod tu, Domine Deus meus,
egenum & pauperem inuitas ad communio-
nem tui sanctissimi corporis. Sed quis ego
sum Domine, vt ad te præsumentem accedere? Ecce,
cali calorum te non capiunt, & tu dicis: Venite
ad me omnes.

3. Quid sibi vult ista piissima dignatio, & tam
amicabilis inuitatio? Quomodo ausus ero ve-
nire, qui nihil boni mihi conscius sum, vnde
possam præsumere? Quomodo te introducā
in domum meam, qui sæpius offendi benignissi-
mam faciem tuam? Reuerentur angeli, & arch-
angeli, metuunt sancti & iusti, & tu dicis: Ve-
nite ad me omnes? Nisi tu Domine hoc dice-
res, quis verum esse crederet? Et nisi tu iube-
res, quis accedere attentaret? Ecce; Noë vir
iustus in arcæ fabrica, centum annis laborauit,
vt cum paucis saluaretur: & ego quomodo me
potero vna hora præparare, vt mundi fabricato-
rem, cum reuerentia sumam?

4. Moyses famulus tuus, magnus & specialis
amicus tuus, arcam ex lignis imputribilibus fe-
cit, quam & mundissimo vestiuit auro, vt tabu-
las legis in ea reponeret: & ego putrida, crea-
tura audēbo te conditorē legis, ac vitæ datorem
tā facile suscipere? Salomon sapientissimus regū
Israēl,

CH. RISTI LIB.

β'. Κελεύεις με πεποιθότως σε
μετά σε μέγας ἔχειν βέλη θω· καὶ τὸ
φιλῶ λαβεῖν, ἐὰν τ' ἀγαθὸς ζῆς καὶ τ' ὀφείλῃ
ποδῆσω. δεύτε, φίλοι, πρὸς με πάντες οἱ κοινῶς
πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀπαύσω ὑμᾶς. ὦ γὰρ
πρῶτος φιλεῖς ῥῆμα ἐν τῷ αὐτῷ τῷ ἀμάρτυρα λῶ, ὅτι σὺ κυε
ὁ θεὸς μας, τὸ πτωχὸν καὶ πέννιτον, εἰς τὴν κοινωνίαν τῆ
ἀγγελάτου σώματος σε καλεῖς. ἀλλὰ μὴ τίς ἐγὼ
εἰμὶ, ἵνα σοι προσελθεῖν πολήμω; ἰδοὺ οἱ οὐρανοὶ τ'
ἐρανῶν ἐκ ἀρκυῶν σοι, καὶ σὺ λέγεις· δεύτε πρὸς με
πάντες.

γ'. Τί βέλεται αὕτη ἡ ἡπιωτάτη ἀξίωσις, καὶ οὕτω
πρῶτος φιλεῖς κληῖς, πῶς πολήμω ἔρχεσθαι ὁ μὴ δὲν
ἀγαθὸν συνοιδῶς μοι, ὅθεν ἀν' προσλαβεῖν διωκηθῶ;
πῶς εἰσάξω σε εἰς τὸν οἶκόν μας, ὁ πλεονακίς τῆς ὕμης
νεστέτω προσάψω σε προσπιάσας; ἐν τῇ πονταίᾳ οἱ
ἀγγελοι καὶ οἱ ἀρχάγγελοι, φοβῶνται οἱ ἄγγελοι καὶ δῖμοι,
καὶ σὺ λέγεις· δεύτε πρὸς με πάντες. εἰ μὴ σὺ κύριε
τὸ τοῦ ἐλεγες, τίς ἀν' αὐτοῦ ἀληθὲς εἶναι ἐπίστευε; καὶ εἰ μὴ
σὺ ἐπέταπες, τίς προσελθεῖν ἐπέχεσθαι; ἰδοὺ, ὁ Νῶε
αἰνῶν δις ἐν τῷ ποιεῖν τὴν κτίσιν τὸν ἑκατὸν ἔτη ἐ-
πὶ ὥσπερ, τὴν μετ' ὀλίγον σωθῆναι· καὶ γὰρ πῶς οἷός τ'
ἔσθαι μιᾷ ὥρᾳ παρασκευάζειν μετὰ τὴν κτίσιν τῆ
κόσμου θύλακός λαβεῖν;

δ'. Ο Μακρίτης ὁ δειλὸς σε, μέγας καὶ ἰδιος φίλος σε,
τὴν κτίσιν ἐν τῇ ἀσκήσει ξυλὸς ἐποίησεν, ἦν καὶ κατε-
χεύτωσε χεῦτερον καθαρῶτατα, τῷ ἐν αὐτῇ· ὁποδῆναι
ταῖς πλάκας τῶ νόμου· καὶ γὰρ σαφῶς κτίσις σε τὸν νο-
μῶν, καὶ δικαίωμα τῆς ζωῆς ὅτω βαθύως ὑποδέξασθαι
πολήμω; ὁ Σολομὼν σφώτατος τῶν βασιλέων τῶν

ἑσθλῶν.

IMITATIONE

in magnificum septem annis, in
annis tui ædificauit: & octo diebus
dedicationis eius celebrauit: mille ho-
stias pacificas ob ulit: & arcam foederis in clan-
gore buccinæ & iubilo, in locum sibi præpara-
tum sollemniter collocauit. Et ego infelix &
pauperrimus hominum, quomodo te in do-
mum meam introducam, qui vix mediam ex-
pendere deuotè noni horam? & vnam vel se-
mel dignè ferè mediam.

5. O mi Deus, quantum illi, ad placendum ti-
bi, agere studuerunt. Heu, quàm pusillum est,
quod ago: quàm breue expleo tempus, cum
me ad communicandum dispono. Ratio totus
collectus, rarissimè ab omni distractione purga-
tus. Et certè in tua salutari deitatis præsen-
tia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio,
nulla etiam occupare creatura: quia non ange-
lum, sed angelorum dominum, suscepturus sum
hospitiis.

6. Est tamen valde magna distantia, inter ar-
cam foederis cum suis reliquijs. & mundiissi-
mum corpus tuum cum suis instabilibus virtu-
tibus: inter legalia illa sacrificia futurorum
præfiguratiua, & veram mi corporis hostiam,
omnium antiquorum sacrificiorum completi-
uam. Quare igitur non magis, ad tuam verre-
rabilem in aeterno præsentiam? Cur non ma-
iori me præparo sollicitudine, ad tua sancta su-
menda: quando illi antiqui sancti Patriarchæ &
& Prophætæ, reges quoque & principes, cū vniuerso
populo,

CHRISTI LIT

Ἰσραὴλ μεγαλοφρεπῆ ναόν, ἐν
 ἰνόμεατός σε ὠκοδόμησε· καὶ ἡμέρῃ,
 ἐγκαίνιων ἑορτικῇ ἤραγε· χιλίαις θυο.
 ἔθυσες, καὶ τὴν κισσὸν τῆς διαθήκης ἐκλε.
 σάλπιγξ καὶ ἀλαλαγμοὶ εἰς τὸ πόν αὐτῇ ἔτοιμα
 τα καμπαῶς φέρεται· καὶ, ὡς ταλάρω· καὶ πε.
 νέεσταις τῶν δούλων, πῶς, ἂν σε εἰς τὸν οἶκόν μου
 εἰπα γάρ, ὁ μύθους ἡμῶν ὦραν θεοσεβῶς δια.
 τρεῖν εἰδώς; εἶδε δὲ ἀπαξ, ἀξίως χερσὶν ἡμῶ.
 σαν.

δ. Ως δέ με, ὅσον ἐκεῖνοι πρὸς τὸ ἀρέσκειν σε· ἐ.
 σπένδουσιν· φεῦ, ὡς μικρόν ἐστιν, ὅ,τι σοῦ· ὡς βρα.
 χύν χρόνον φησὶς εἰς τὸ κοινωνεῖν ἐμὲ παρασκηνιά.
 ζων, σπανίας ὅλος συλλεχθεὶς, σπανιότατα δα.
 παντὸς διασπασμῷ καὶ θανάτῳ τυγχάτω. καί τοι
 ἐν τῇ τῆς θεότητός σε σωτηρίᾳ παρυσία εἶδει ἂν
 μηδὲνα ἀφρεπῆ λογισμὸν εἰς τὸν νῦν ἔρχεσθαι, οὐδέ
 πτωκτίσιν μοι ἀχολίαν παρέχειν, οὐκ ἄγγελον,
 ἀλλὰ τῶν κύριον τῶν ἀγγέλων ξενίσω.

ε. Ἀλλ' ὅμως πολὺ διαφέρει ἡ κισσὸς τῆς διαθή.
 κης σοῦ τοῖς λειψάνοις αὐτῆς, καὶ τὸ καθερώτατον
 σῶμα σε σοῦ τῆς δόξης τοῖς δυνάμεσιν αὐτῇ· ἄν.
 νομικῇ θυσίᾳ τῶν μελλόντων περὶ πτωτικῇ, καὶ τῇ
 σώματός σε ἀληθινῇ ἀναφορά. πασῶν παλαιῶν θυ.
 σιῶν συμπληρωτικῇ. διὰ τί ἐν οὐ μᾶλλον τῇ σεβασ.
 μίᾳ παρυσίᾳ σε ἐκ πυροῦ μω; διὰ τί οὐ μείζον ὅ,τι.
 μελίσθαι εἰς τὸ τὰ ἁγία σου λαβεῖν με παρασκευάζει,
 τῶν παλαιῶν ἀγίων Πατριάρχων καὶ Προφητῶν, τῶν
 σε βασιλείαν καὶ ἀρχόντων, σοῦ παντὲ
 λαῶς.

IMITATIONE

Deuotionis demonstrarunt affe-
ctum diuinum?

7. Saulus deuotissimus rex David coram
arca Dei totis viribus, recolens beneficia o-
lim indulta patribus: fecit diuersi generis or-
gana, psalmos edidit, & canari instituit cum
littoria, cecinit & ipse frequenter in cithara,
Spiritus sancti afflatus gratia: docuit populum
Israël toto corde Deum laudare, & ore conso-
no diebus singulis benedicere & predicare. Si
tanta agebatur tunc deuotio, ac diuinæ laudis
extitit recordatio coram arca testamenti:
quanta nunc mihi, & omni populo Christiano,
habenda est reuerentia & deuotio in præsentia
sacramenti, in sumptione excellentissimi corpo-
ris Christi?

8. Currunt multi ad diuersa loca, pro visi-
tandis reliquijs sanctorum: & mirantur au-
ditis gestis eorum, ampla ædificia templorum
inspiciunt, & osculantur fericis & auro inuo-
luta sacra ossa ipsorum. Et ecce, tu præsens es
hic apud me in altari, Deus meus, Sanctus
Sanctorum, creator omnium, & Dominus An-
gelorum. Sæpe in talibus videndis curiositas
est hominum, & nouitas inuisorum, & modi-
cus reportatur emendationis fructus: maxi-
mè ubi est tam leuis, sine vera contritione, di-
scussus. Hic autem in sacramento altaris, to-
tus præsens es, Deus meus, homo Christus Iesus:
ubi,

ΣΗΚΙΣΤΙ ΛΙΒ.

λαβὲ, τοσούτο ὕλαθείας πάθος ἐν.

ὅτι ληξάνταν.

ζ'. Ωρμήσατο ὁ ὕλαθείας τοῦ βασιλεὺς.

ποροθεν τῆς κίβωτῃ τῷ θεοῦ ἐξ ὅλης ἰχθύος, ἡ

λαβ πατράσι γλυομένων ὀλεργυτημάτων ἡμίαν.

ἐποίησε ποικίλα ἔργα, τῶν φαρμάκων ἐξέδωκε, καὶ

πέταξεν ἀδεδωγὰν αὐτῶν ἐν ὀφροσιῇ. ἐπὶ δὲ καὶ αὐτὸς

πολλάκις τῇ κίβωτῃ ἦσεν, τῇ τῷ ἀγίῳ πνεύματος χά-

ριπ ἐμπεισὺς ὢν. τὸν λαὸν τῷ Ἰσραὴλ ἐδίδαξε τὸν

θεὸν ὅλη τῇ καρδίᾳ ἀνέσται, καὶ σωτηρίᾳ σώματι καὶ

ἐκείνῳ ὕλο γῆσιν καὶ κηρύξαι. εἰ τοσαύτη ὕλαθεία

καὶ ἀνάμνησις τῷ θεῷ ἐπαίνας ἐναντίον τῆς κίβωτῃ τῇ

διαθήκῃς τότε ἐγένετο, πόσῃν ἐγὼ καὶ ὕλαθείαν οὐκ

νῦν ἐμὲ, καὶ πάντα τὸν χριστιανὸν λαὸν ἐν παρούσῃ τῇ

μυστηρίῳ, καὶ ἐν κοινωνίᾳ τῇ ὁπφανεστάτῃ σώματι

τῇ Χριστῷ ἔχειν.

η'. Πολλοὶ εἰς διαφέροντας τόπους τρέχουσιν, τῷ τῷ

ἀγίῳ λείψανῳ ὁποσὲν φάσται, καὶ ταῖς αὐτῶν πράξεσι

ἐκείσιν αὐτοὶ, τὰς τῶν ναῶν μεγάλας οἰκο-

δομαὶς ἐφορῶσιν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα αὐτῶν τὰ σιμικὰ καὶ

χρυσὰ ἐντυλιχθέντα καταφιλοῦσιν. ἰδοὺ δὲ σὺ πύ-

ρει ἐνθαδε παρὰ μοι ἐν τῇ δυσιασηρίᾳ, ὁ θεός μου, ὁ

ἀγίος τῶν ἀγίων, καὶ πᾶν πάντων, καὶ κύριος τῶν

ἀγγέλων. πολλάκις ἐν τῇ ταύτῃ βλέπειν πειερ-

γία τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν, καὶ τὸ οὐχ ἐωραμένων ἡμῶντες, καὶ

ὀλίγη ἀφέλεια τῇ ἐπανορθώσεως ἐκείθεν γίνεται,

ἀλλως τ' ἐὰν ἡ διαδρομὴ οὕτω κέφῃ ἄνευ τῇ ἀληθινῆς

σωτηρίᾳς ἢ. ἐνθα δὲ ἐν τῇ μυστηρίῳ τῇ δυσιαση-

ρίᾳ, ὅλῃ παύει ὁ θεός μου, ὁ ἀνθρώπος Χριστὸς Ἰησοῦς.

Q

ἐπὶ

IMITATIONE

us percipitur æternæ salutis fructus. Quiescunque fueris dignè ac deuotè. Ad istud verò non trahit leuitas aliqua, nec curiositas aut sensualitas: sed firma fides, deuota spes, & sincera charitas.

9. O inuisibilis conditor mundi Deus, quàm mirabiliter agis nobiscum: quàm suauiter & gratiose cum electis tuis disponis, quibus temetipsum in sacramento sumendum proponis. Hoc namque omnem intellectum superat: hoc specialiter deuotorum corda trahit, & accendit affectum. Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationem disponunt, ex hoc dignissimo sacramento, magnam deuotionis gratiam, & virtutis amorem frequenter recipiunt.

10. O admirabilis & abscondita gratia sacramenti, quam norunt tantùm Christi fideles: infideles autem, & peccatis seruientes, experiri non possunt. In hoc sacramento confertur spiritualis gratia, & reparatur in anima virtus amissa: & per peccatum deformata redit pulchritudo. Tanta est aliquando hæc gratia, ut ex plenitudine collatz deuotionis, non tantùm mens, sed & debile corpus, vires sibi præstitas sentiat ampliores.

11. Dolendum tamen valde & miserandum; super tepiditate & negligentia nostra, quòd non maiori affectione trahimur ad Christum sumendum in quo tota spes saluandorùm consistit, & meritum.

Ipse

CHRISTY LINE 11

ἵνα καὶ ὑπογράψῃ τὴν ἀγωνίαν σωτηρίας καὶ
 τῆς ὁποσάκις ἂν ἀξίως καὶ δουλεύσας παρ-
 ῖν το δ' αὖ κεφότης τις, ἐδὲ πολυπραγμοσύ-
 νῃ πικρὸν, ἀλλ' ἡ βεβαιὰ πίστις, δουλεύσας ἐλπίς, καὶ
 λιγυρὴς ἀγάπη ἐλευθερεῖ

δ'. Ὡς αὖτε πιστὰ τῷ κόσμῳ ὁ θεός, ὡς θαυμα-
 τῶς παροσφέρῃ ἡμῖν, ὡς ἡδέως καὶ χαριέντως τὰ τ' ἐκ-
 λικτῶν σε διατίθης, οἷον σεαυτὸν ἐν τῇ μυστηρίῳ
 ἐς τὸ λαμβάνειν παρτίθης. τὸ γὰρ παντὸς τῷ νο-
 ῖς ὑπερέχει· τὸ τοῦ ἰδίου τὰς τ' δουλεύων καρδίας ἐλ-
 κίζει, καὶ τ' ὁρμὴν ἀγάπῃ. οἱ γὰρ ἀληθινοὶ πιστοὶ σε, οἱ
 ἔχον τὸν βίον αὐτῶν εἰς τὴν ἐπαύριον ζωὴν διοικῦντες,
 ἐκ τῆς ἀξίως τὰς μυστηρίων τέττε μεγάλῳ χάριν τῆς
 δουλείας, καὶ τὴν φιλαρετίαν συγχρῶς καρπύονται.

Ως τῆς θαυμαστός καὶ δοξαζόμενος χάριτος τῆς μυ-
 στήριων μόνον οἱ τῆς Χριστοῦ πιστοὶ γινώσκουσιν. οἱ δ'
 ἄπιστοι καὶ τοῖς ἀμαρτήμασι διεκτείνοντες, ἀπὸ τῆς πε-
 ράτῃς ἐδιώκονται. ἐν τῇ τῇ μυστηρίῳ ἡ πνευματικὴ
 χάρις παρέχεται, καὶ ἡ δύναμις τῆς ψυχῆς ἡ δοξα-
 λυτὰ πάλιν ἀναλαμβάνεται, καὶ τὸ κράτος διὰ τῆς
 ἀμαρτίας δομορφωδὲν ἀναρτῶνται. ποσὴν τι πο-
 ῖσιν αὕτη ἡ χάρις, ὅτε ἐκ τῆς πληρώματος τῆς δι-
 δάσκῃς δουλείας οὐ μόνον ἐννοεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ
 αἰσθητὸν σῶμα τὴν τῆς δυνάμεως αὐξήσειν ἀφάτη-
 τῃ.

α'. Λυπητέον δὲ καὶ σφόδρα ἐλεητέον τὴν χλι-
 ἀρότητα καὶ ἐξουρίαν ἡμῶν, ἐπὶ οὐ μείζονι ὁρμῇ
 εἰς τὸ τὸν Χριστὸν λαβεῖν ἐλευθερίαν, ὅς ἔστιν ἡ
 πᾶσα ἐλπίς καὶ ἡ ἀξία τῶν σασίων καίτοι.

DE IMITATIONE

est sanctificatio nostra, & redemptio: solatio viatorum, & sanctorum æterna. Dolendum itaque valde, quòd multi tam parum hoc salutare mysterium aduertunt, quod cælum lætificat, & mundum conseruat vniuersum. Heu cæcitas, & duritia cordis humani, tam ineffabile donum non magis attendere, & ex quotidiano vsu, etiam ad inaduerrentiam defluere.

12. Si enim hoc sanctissimum sacramentum, in vno tantum celebraretur loco, & ab vno tantum consecraretur sacerdote in mundo: quanto putas desiderio ad illum locum, & ad talem Dei sacerdotem, homines afficerentur, & diuina mysteria celebrari audirent? Nunc autem multi facti sunt sacerdotes, & in multis locis offertur Christus: vt tantò maior appareat gratia, & dilectio Dei ad hominem: quanto latius est sacramentum, diffusa per orbem. Gratias tibi Iesus bone, pastor æterne, qui nos pauperes & exules dignatus es precioso corpore & sanguine tuo reficere: & ad hæc mysteria percipienda, etiam proprii oris tui alloquio inuitare. dicendo: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.

CAP. II.

Quòd magna bonitas & charitas Dei, in Sacramento, homini exhibetur.

VOX DISCIPULI.

1. S Vper bonitate tua, & magna misericordia tua Domine confisus, accedo xger ad saluatorem, esuriens & sitiens ad fontem vitæ, egenus ad regem cæli, seruus ad dominum, creatura ad crea-

αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἀγιασμὸς καὶ ἡ λύτ-
 παράκλησις τῶν ὁσίων, καὶ τῶν ἀγίων ἀνι-
 ἀνια τέον ἐν σφόδρα, ὅτι πολλοὶ τέτοις σωτη-
 τῇ τῇ ἐρανὸν θυφραίνοντες, καὶ ὅλον τὸν κόσμον δια-
 τοντες, ὅπως ὀλίγον λόγον ἔχουσιν. φεῖ τὸ τυφλότι,
 καὶ τῇ τῇ ἀνδράπων σαλπροκαρδίας, τῇ τῇ ὅπως δοπορήτη,
 δώρεα ἔχοντες, καὶ ἔχοντες, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐν τῇ
 καὶ μεμενῆς γρήσας, εἰς τὸ ἀπορροξίαν ἐμπιπίσας.
 16. Εἰ γὰρ τὸ τοῦ ἀγιάτου μουσῆρον ἐν ἐν τῷ
 πᾶσι μόνον ἐτελεῖτο, καὶ μόνον ὑφ' ἐνὸς ἱερέως ἐν τῷ
 κόσμῳ ἡυλογεῖτο, ὡς ἀρα ὅτι θυμητικῶς πρὸς ἐκεί-
 νον τὸ τοῦτον, καὶ πρὸς τοὺς τῷ θεῷ ἱερεῖα τοὶ ἀνδράποι
 εἶχον, καὶ τῇ τελευτῇ τῇ θείαν μουσηρίαν ἤκεον· νυνὶ δὲ
 πολλοὶ ἱερεῖς ἐγένοντο, καὶ πολλὰ καὶ ἄλλοις πρὸς σφά-
 ται, ἵνα τοσάτω μερίζων ἡ χάρις, καὶ ἡ τῷ θεῷ φιλει-
 δραπία φανερωθῇ, ὅσο ὑπερῆρον ἡ ἀγία κοινωνία ἐν
 τῷ κόσμῳ διεχέσθῃ. Ὁ χαριστὸς σοι Ἰησοῦ ἀγαθὲ, ἀγῶνι
 ποιμῆν, ὁ ἡμᾶς πτωχεύς τε καὶ φυγάδας, τῷ τιμῆς σώ-
 ματι καὶ ἡμαρτίαις ἐστάσῃ ἀξιώσας, καὶ εἰς τὸ ταῦτα
 μουσηρία λαβεῖν, τῇ τῇ ἰδίᾳ σῶματος πρὸς σφαιρῇ κα-
 λίσας, τῷ λέγειν· δεῦτε πρὸς με πάντες ὁκοπῶντες
 καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ὁ δὲ διαπαύσω ὑμᾶς.

Κεφ. β'.

Ὁπ μεγίστη ἀγαθότης καὶ ἀγάπη τῷ θεῷ τῷ ἀνδρά-
 πῳ ἐν τῷ μουσηρίῳ παρέχεται.

Ἡ φωνὴ τῷ μαθητῷ.

1. Ἡ ἀγαθότης σε καὶ μεγάλη ἐλέει σε, κύριε, πε-
 ποιδαὶς, ἐρχομαι ἀδελφὸς πρὸς τὸ σωτήρα, πει-
 ναλῆος καὶ διψαλῆος πρὸς τὸ πηγῶν τῷ ζῆνι, πῆνις πρὸς
 τὸ βασιλεία τῷ ἔραν, ὁ δὲλος πρὸς τὸ κύριον, ἡ κτίσις

DE IMITATIONE

em, desolatus ad meum pium conso-
 Sed vnde hoc mihi, vt venias ad
 Quis ego sum, vt praestes mihi reipsum?
 Quomodo audet peccator, coram te apparere:
 & tu quomodo dignaris ad peccatorem veni-
 re? Tu nosti seruum tuum, & scis quia nil bo-
 ni in se habet, vnde hoc illi praestes. Confi-
 teor igitur vilitatem meam, agnosco tuam bo-
 nitatem, laudo pietatem, & gratias ago propter
 nimiam charitatem. Propter temetipsum e-
 nim hoc facis, non propter mea merita: vt bo-
 nitas tua mihi magis innotescat, charitas am-
 plior ingeratur, & humilitas perfectius com-
 menderetur. Quia ergo tibi hoc placet, & tu
 sic fieri iussisti, placet & mihi dignatio tua, & v-
 tiquam iniquitas mea non obstat.

2. O dulcissime & benignissime Iesu, quanta
 tibi reuerentia & gratia iam actio cum perpetua
 laude, pro susceptione sacri corporis tui debe-
 tur, cuius dignitatem nullus hominum explica-
 re potens inuenitur. Sed quid cogitabo in hac
 communionem, in accessu ad Dominum meum,
 quem debite venerari nequeo, & tamen deuo-
 te suscipere desidero? Quid cogitabo melius
 & salubrius, nisi meipsum totaliter humiliando
 coram te, & tuam infinitam bonitatem exalta-
 do supra me? Laudo te, Deus meus, & exalto
 in aeternum. Despicio me, & subicio tibi, in pro-
 fundum vilitatis meae.

3. Ecce tu sanctus sanctorum, & ego sordes
 peccatorum. Ecce tu inclinas te ad me, qui
 non

CHRISTI L.

Θεὸς τὸν κατὰ τὴν ἀπαράκλητον
 παράκλητόν μου. πόθεν δὲ μοι τίς
 ἐγώ; τίς ἐγὼ εἰμι, ἵνα παράσχῃ μοι στα-
 μὰ ὁ ἁμαρτωλὸς ἐνώπιόν σε φανεῖται; καὶ
 ἁμαρτωλῶς προσελθεῖν ἀξιοῖς; σὺ ἐγνώσας τὸν
 σε, καὶ οἶδας ὅτι μηδὲν ἀγαθὸν ἐν ἐαυτῷ ἔχει, ὅθεν
 τὴν αὐτῷ χάρισον. διὰ ὁμολογῶ τὴν διττικεῖάν
 μου, γνωσκῶ τὴν ἀγαθότητά σου, ἐπαγνώ τὴν ὑπό-
 τητά σου, καὶ διὰ τῆς ἀγαν ἀγάπης σου ὀυχαρισῶ. διὰ
 αὐτὸν γὰρ τὸ ποιεῖς, αὐτὸ δὲ τὴν ἀξίαν μου, τὴν
 τὴν ἀγαθότητά σου μᾶλλον φανερωθῆναι, τὴν τε
 ἀγάπην μείζω ἐμποιηθῆναι, καὶ τὴν ταπεινότητα
 τελειότερον συσταθῆναι. ἐπεὶ οὖν ἥτο ἀρέσκει σοι
 καὶ σὺ ἔτω γλυκύτατα ἐκείλευσαι, καὶ ἡ ἀξίωσίς σου ἀρέ-
 σκει μοι, εἶδε δὲ ἡ ἀδικία μου αὐκ. ὡς ἐμπο-
 ρεῖν.

β'. Ω ἡδύτατε καὶ θεοσπένετατε Ἰησοῦ, πόση δι-
 λάβετα καὶ ὀυχαρία σοὶ αἰώνιον ἐπαίτιον ὑπὲρ τῆς
 ἀγίας σώματός σου λήψεώς σοι ὀφείλεται, οὗτινος
 ἀξίωμα οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἐκζητεῖται, διηγά-
 μεν ὅτι εὐρίσκεται. ἀλλὰ τί ἐνοήσω ἐν ταύτῃ τῇ κοι-
 τυνίᾳ, ἐν τῇ προσελύσει πρὸς τὸν κύριόν μου, ὃν
 μὲν δέοντος τιμῆν ἔχ' οἷός τ' εἰμι, ὅλας δ' ἡμέ-
 ρας ἔχοντες ὅτι ποθῶ; τί βέλπον καὶ σωτηριωδέστερον ἐν-
 διμηδήσομαι, ἢ ἐμαυτὸν ὅλως ταπεινῶν ἐνώπιόν σου,
 καὶ τὴν ἀπειρον ἀγαθότητά σου ὑψῶν ὑπὲρ ἐμοῦ;
 ἐπαγνώ σε, ὁ θεός μου, καὶ ὑψῶ εἰς τὴν αἰῶνα. ὑπερωρῶ με,
 καὶ ὑποτάξω σοι εἰς τὸ βάθος τῆς δουλείας μου.

γ'. Ἰησοῦ σὺ ὁ ἀγιος τῶν ἁγίων, καὶ γὰρ ὁ βύ-
 ρος τῶν ἁμαρτιῶν. ἰδὲ σὺ κλίνεις σε πρὸς με τὸν

IMITATIONE

us ad te respicere. Ecce tu venis
esse mecum, tu inuias ad conui-
um. Tu mihi dare vis celestem cibum,
panem angelorum ad manducandum: non
aliud sane, quam te ipsum, panem viuum, qui
de celo descendisti, & das vitam mundo.

4. Ecce, vnde dilectio procedit, qualis digna-
tio illucescit, quàm magnæ gratiarum actiones
& laudes tibi pro his debentur. O quàm salu-
tare & vtile consilium tuum, cum istud insti-
tuiti: quàm suaue & iucundum conuiuium,
cum te ipsum in cibum donasti. O quàm ad-
mirabilis operatio tua Domine, quàm potens
virtus tua, quàm ineffabilis veritas tua. Dixisti
enim, & facta sunt omnia: & hoc factum est, quod
ipse iussisti.

5. Mira res, & fide digna, ac humanum vin-
cens intellectum: quòd tu, Domine Deus me-
us, verus Deus & homo, sub modica specie pa-
nis & vini, integer contineris, & sine consum-
ptione à fumente manducaris. Tu Domine
vniuersorum, qui nullius habes indigentiam,
voluisti per sacramentum tuum habitare in no-
bis: conserua cor meum, & corpus immacula-
tum: vt læta & pura conscientia, sapius tua
valcam celebrare mysteria, & ad meam perpe-
tuam accipere salutem: quæ ad tuum præcipuè
honorem, & memoriale perenne sanxisti & in-
stituiti.

6. Lætare anima mea, & gratias age Deo, pro
tam nobili munere & solatio singulari, in hac
lachrymarum valle, tibi relicto. Nam quoti-
es hoc mysterium recolis, & Christi cor-
pus accipis: toties tuæ redemptionis opus agis,
& par-

ἀν' ἄξιον ὄντα τῷ ὁπλίῳ πεινῶν. ἰδὲ
 σὺ ἐδέλῃς παρῖναι μοι, σὺ καλὴς εἶ
 σὺ βέλαι διδόναι μοι ἢ οὐράνιον βρώσιν, καὶ
 λαὸν ἄρτον τῷ φαγεῖν· ἐκ ἄλλου δὲ περὶ γινόμενε.
 αὐτὸν, ἄρτον ζῶντα, τὸν ἐκ τῷ ἑρανοῦ καταβάντα,
 τῷ κόσμῳ τὴν ζωὴν διδόντα.

δ'. Ἰδὲ, πόθεν ἡ ἀγάπη περέρχεται, ποῖα ἀξίωσις
 ἐκλάμπει, ὡς μεγάλη θυχαρσία καὶ ἔπαυσις σοι ὑπὲρ
 τέτων ὀφείλονται, ὡς σωτηριώδης καὶ χρηστός ἡ ἐκλή-
 σεις τῷτο σωτάξαντος, ὡς ἠδέϊα καὶ τερπνὴ θυχαρία τῷ
 σεαυτὸν εἰς τὴν βρώσιν δωρησαμένε. ὡς θαυμαστὴ ἡ
 ἀφ' ἧς σε κύριε, ὡς δωατὴ ἡ ἰσχὺς σου, ὡς ἀπορρήτος ἡ
 ἀλήθειά σε. εἶπες γάρ, καὶ πάντα ἐχρηύθη· καὶ τῷτο ἐγε-
 νήθη, ὅ,τι αὐτὸς ἐτετείλω.

ε'. Θαυμάσιον χρεῖμα, ἀξιοπιδόν τε καὶ πάσης συνέ-
 σιως ὑπερέχον· ὅτι σὺ κύριε ὁ θεός μου, ὁ ἀληθινὸς
 θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ὑπὸ μικρῷ εἶδει τῷ ἄρτι καὶ τῷ οἴνου
 ὅλος κατέχη, καὶ ἄνευ ἀναλώσεως ὑπὸ τῷ λαμβάνοντος
 ἐαδίη. σὺ κύριε τῷ πάντων, ὁ μηδενὸς χρεῖαν ἔχων διὰ
 τῷ μυστηρίῳ σε σκηνῶν ἐν ἡμῖν ἡθέλησας· διαφύλα-
 ξον τὴν καρδίαν μου καὶ τὸ σῶμά μου ἄσπιλον, ἵνα ὁ θυ-
 μος καὶ καρδιά σου σπειδῇ τὰ μυστήριά σου πλεονάκεις
 τελέσῃς, καὶ εἰς τὴν ἀφ' ὧν σου σωτηρίαν μου λαβεῖν δύνη-
 θῶ, ἀπὸ μάλιστα εἰς τὴν τιμὴν σε καὶ αἰδῶν μνημόσυ-
 νον ἐκίρωςας καὶ δόξαζας.

ς'. Χαῖρε ἡ ψυχὴ μου, καὶ θυχαρίσει τῷ θεῷ ὑπὲρ τῷ
 ἔργῳ σου δοκίμῳ δώρῳ, καὶ τὴν ἐξαρτέτα παραμυθίας τὴν
 τῇδε τῇ τὸ σακρυῶν κοιλάδι σοι καταλήφθεις. ὁ-
 σάκεις γάρ τῷτο μυστήριον ἀλαμβάνεις, καὶ τὸ τῷ Χρι-
 στῷ σῶμα δέχῃ, τοσάκεις τὰ τὴν λυτρώσεώς σε ἐργάζῃ.

DE IMITATIONE

omnium meritorum Christi efficacia etiam Christi nunquam minuitur, & magnitudo propitiationis eius nunquam exhauritur. Ideo noua semper mentis renouatione, ad hoc disponere te debet, & magnum salutis mysterium attenta consideratione pensare. Ita magnum, nouum, & iucundum tibi videri debet, cum celebras, aut missam audis: ac si eodem die, Christus primum in vterum virginis descendens, homo factus esset: aut in cruce pendens, pro salute hominum pateretur & moreretur.

CAP. III.

Quod utile sit, saepe communicare.

VOX DISCIPULI.

1. **E**cce, ego ad te venio Domine, vt bene mihi sit ex munere tuo, & laxificer in conuiuium sancto tuo, quod parasti in dulcedine tua pauperi Deus. Ecce, in te est totum, quod desiderare possam & debeat, tu salus mea, & redemptio, spes & fortitudo, decus & gloria. Laxifica ergo hodie animam serui tui, quoniam ad te Domine Iesu animam meam leuavi. Desidero te nunc deuote ac reuerenter suscipere; cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachario merear à te benedici, ac inter filios Abraham computari. Anima mea corpus tuum concupiscit, cor meum tecum vniri desiderat.

2. Trade te mihi, & sufficit. Nam prae te, nulla consolatio valet. Sine te esse nequeo, & sine visitatione tua vivere non valeo. Ideoque

CHRISTI

ἡ πύξ, τῶν ἀγίων τοῦ Χ
 ἡ γὰρ τοῦ Χριστοῦ ἀγάπη, μηδέποτε ἐκ
 ἡ ἀγαπᾷ ἐπὶ μέγεθος, μηδέποτε ἐκ
 τῇ τῷ νοῦς κατὰ φύσιν αἰσθάνεται εἰς τὸ τοῦ σε ἀει
 ὑλάσθαι, ἢ τὸ μέγα μουσικεῖον ποσειδεῖ διαδο
 παθροῦ ἀποφείλεις. ἔγω μέγα, κατὰ τὸν, ἢ ἡδύ σου.
 λειτεργεῖν, ἢ τὸ λειτεργίας ἀκούοντι δοκεῖν χεῖς, ἀ
 σπαρακεῖ ἀνθυμερὸν ὁ Χριστὸς παρὼν εἰς τὴν τὴν παρ
 θένε κοίτην κατὰ βίαν ἐκινδρῶσιν, ἢ ἐν τῷ σταυρῷ
 κρεμάμεν. Ὁ Ἰσχυρὸς τῶν αἰδρώπων σωτηρίας ἔσται
 δε καὶ ἀπέθανε.

Κεφ. γ.

Ὅτι τὸ πολλάκις κοινωνεῖν συμφέρει.

Ἡ φωνὴ τοῦ μαθητοῦ.

α. [Δὲν, ἐγὼ παρὶς σε ἔρχομαι κύριε, ἐν τῇ δόξῃ σου
 καλὰς ἔχω, καὶ ὑφραίνω ἐν τῇ ἀγίᾳ δουλίᾳ σου.
 ἐν ἡτοίμασιν ἐν τῇ χρηστότητί σου πάλιν ἡ δόξα ὁ θεός.
 ἰδοὺ ἐν σοὶ πᾶν ἐστὶν ὁ, πάλιν καὶ ἡ οὐκ ἐλαττω ὅτι πο
 θεῖν. οὐ σωτηρία μου, καὶ λύτρωσις, ἐλπίς καὶ ἰσχύς, δι
 πρέπεια καὶ δόξα. ὑφραίνον ἐν σήμερον τὴν ψυχὴν τῇ
 δόξῃ σου, ὅτι παρὶς σε, κύριε Ἰησοῦ, τὴν ψυχὴν μου
 ἦρα. ἐφίεμαι τὴν δουλασῶν καὶ ἀδυσίμως σε ἀναδέξα
 σαι, ὅτι ποθῶ σε εἰς τὸν οἶκόν μου εἰσαγαγεῖν, ὥστε
 σὺν τῷ Ζακχαῖᾳ ὑπὸ τοῦ ὄντο γινώσκου, καὶ τοῖς τοῦ Α
 βραάμ υἱοῖς συναριθμεῖσθαι ἀξίωτά. ἡ ψυχὴ μου τῇ
 σώματί σου ὅτι θυμεῖ, ἡ καρδιά μου συνενέδωκε σοὶ
 γλίχεται.

β. Παράδος σε ἔμοι, καὶ ἀρκεῖ. χάρις γάρ σου, ἔδω
 μία παράκλησις ἰσχύει. ἀνευ σε εἶναι ἢ δουλασθαι,
 καὶ ἀνευ τῆς ὁποσείψας σε οὐχ οἶδεν εἶμι ζῆν.
 εὐλόγη

IMITATIONE

et me frequenter ad te accedere, ut tuum salutis meæ recipere; ne forte in via, si fuero cælesti fraudatus alimonia. Sic enim tu misericordissime IESU, prædicans populis, & varios curans languores, aliquando dixisti: Nolo eos ieiunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via. Age datur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in sacramento reliquisti. Tu es enim suavis refectio animæ, & qui te dignè manducauerit, particeps & hæres erit æternæ gloriæ. Necessarium quidem mihi est, qui tam sæpè labor, & pecco, tam citò torpescō & deficio; ut per frequentes orationes & confessiones, ac sacram tui corporis perceptionem, me renouem, mundem, & accendam; ne forte diutius abstinendo, à sancto proposito desluam.

3. Proni enim sunt sensus hominis ad malum, ab adolescentia sua, & nisi succurrat diuina medicina, labitur homo mox ad peiora. Retrahit ergo sancta communio à malo, & confortat in bono. Si enim modò tam sæpè negligens sum & tepidus, quando communico aut celebraz; quid fieret, si medelam non sumerem, & tam grande iuuamen non quærerem? Et licet omni die non sim aptus nec ad celebrandum bene dispositus; dabo tamen operam, congruis temporibus diuina percipere mysteria, ac tantæ gratiæ participem me præbere. Nam hæc est vna principalis fidelis animæ consolatio, quàm diu peregrinatur à te in mortali corpore, ut sæpius memor Dei sui, dilectum suum deuora suscipiat mente.

ὁδοῦν ἡμεῖς πολλὰ κίς σοι πορο
 πείαν τ' σωτηρίας με δόπο δέξαδα σέ
 δὲ ἀλλείψω, τ' ἐρανίς τροφῆς δόποσιν θείας.
 ἐλεεινότητε Ἰησῦ, τοῖς λαοῖς ἀναγγερίζομε
 ποικίλας νόσους θεραπεύων, ἐλεξάς ποτε ἐκ
 αὐτῶν νήσεις ἀφέναι εἰς οἶκον αὐτῶν, μήποτε ἐκλυθῶ
 σιν ἐν τῇ ὁδῷ. τῶτον ἐν τρόπον ἡμεῖς μοι, ὁ ὑπὲρ τῆς
 τ' πτωχῶν παρακλήσεως ἐν τῇ μυστηρίᾳ σε καὶ ταλιπῶν.
 σὺ γὰρ ἡ δέξα εἰσάσας τ' φυλῆς, καὶ ὁ ἀξίως σε φαζών,
 τ' ἀνυμνῶ δόξης με δέξει καὶ κληρονομίᾳ. ἀναγκῶν δὲ
 ἐσιν ἐμοὶ ἰδὲ ἔτω πολλὰ κίς ὁ λειψάμενον καὶ ἀμαρτάνον
 τι, ἔτω ταχέως χλιαίνοντάς καὶ ἐλλείποντι, διὰ τ' συχ
 νῶν δεινῶν καὶ ὁμολογήσεων, καὶ τ' τῆ σάματός σε ἱερά
 λήψεως ἀνανεῖδα, καὶ θαρίζεδα, καὶ ἀνάπτεδα, μήποτε
 διὰ πλείονος ἀπέχων τ' ἀγίας ποσάρσεως ἐκ πίσι.
 γ'. Ἡ γὰρ διάνοια τῶ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ
 νεότητος αὐτῆς ἔγκειται, καὶ τ' θείας θεραπείας ἐκ ἀν
 τιλαμδανέσεως, ὁ ἀνθρώπος εἰς τὰ χεῖρα ὁ θείας κα
 ταπίπτει. ἡ τοίνυν ἀγία κοινωνία τῶ κακῷ δόποτρέ
 πει, καὶ ἐν τῇ ἀγαθῇ ἐνδύαμοι. εἰ γὰρ νυνὲς τῶ πολ
 λὰ κίς ῥα θυμῷ καὶ χλιαίνοντα, κοινωνῶν ἡ λειτεργῶν,
 τί ἂν ἐγίνετο, ἐμὲ τὸ ἴαμα οὐ λαμβάνοντος, εἰδὲ τοι
 αὐτῷ βαθεῖαι ζητῶντος; εἰ καὶ κατ' ἐκείνῳ οὐκ
 ὁπτιθέσεις, οὐδ' εἰς τὸ λειτεργεῖν ἔτοιμος ὑπάρχει,
 ἔμεις ὁπτιχρήσας τοῖς δικαίοις καρποῖς τὰ θεῖα μυ
 στήρια λαβεῖν, καὶ τοιαύτως χάριτ' κοινωνεῖν. αὐτῇ
 γὰρ μία τῶν ἐξυμνῶν παραμυθιῶν ἐστὶ τ' πρὸς φυ
 λῆς, ἐφ' ὅσον ἐν τῇ θνητῇ σάματι ἀπὸ σὲ ἐκδημεῖ,
 ὅπως πλεονάκεις μεμνημένη τῆ θεῆς αὐτῆς, τὴν ἀγα
 τητὴν αὐτῆς ἀλαδῶς ὑποδέχεται.

IMITATIONE

...a nos tuæ pietatis dignatio,
...ne Deus, creator & viuificator o-
...rituum, ad pauperulam dignaris ve-
...nam, & cum tota diuinitate tua ac hu-
...manitate, eius impinguare esurientem. O felix
...mens & beata anima. quæ te Dominum Deum
...suum meretur deuotè suscipere, & in tui susce-
...ptione, spiritali gaudio repleti. O quàm ma-
...gnam suscipit Dominum, quàm dilectum indu-
...cit hospitem, quàm iucundum recipit socium,
...quàm fidelem acceptat amicum, quàm specio-
...sum & nobilem amplectitur sponsum præ omni-
...bus dilectis, & super omnia desiderabilia amari-
...dum. Si eantâ facie tua, (dulcissime dilecte mi)-
...calum & terra, & omnis ornatus eorum; quo-
...niam quicquid laudis habent ac decoris, ex di-
...gnatione tuæ est largitis, nec ad decorem tui
...peruenient nominis, cuius sapientiæ non est nu-
...merus.

CAP. IIII.

*Quod multa bona præstantur deuotè com-
municantibus.*

VOX DISCIPULI.

Domine Deus meus, præueni seruum tuum
in benedictionibus dulcedinis tuæ, vt ad
tuum magnificum sacramentum, dignè ac de-
uotè merear accedere. Excita cor meum in te,
& à graui torpore exue me. Visita me in salu-
tari tuo, ad gustandum in spiritu suauitatem
tuam, quæ in hoc sacramento, tanquam in fon-
te, plenariè latet. Illumina quoque oculos me-
os, ad inueniendam tantum mysterium: & ad cre-
dendum

δ. Ω τῆς θαυμαστῆς ἀξίᾳ.

σπλαγχνίας σε, ὅτι σὺ κύριος
 ζῳοποιὸς πάντων πνευμάτων, πρὸς πε-
 ῖρχεις, καὶ σὺν ὅλῃ τῇ θείῃτι καὶ ἀνθρώποτι
 πείναι αὐτῆς παύειν ἀξίους. ὡς τὸ θυχεῖς τοῦ
 τ' μακαρίας ψυχῆς τῆς ἀξιωματικῆς σε τὸν κύριον τὸν
 θεὸν αὐτῆς θαλασσῶς υποδέξασθαι, καὶ ἐν τῇ υποδοχῇ
 σε, τῆς πνευματικῆς χαρᾶς ἐμπλησθῆναι. ὡς μέ-
 γας κύριον υποδέχεται, ὡς ἀγαπῶν ξένον
 εἰσάγει, ὡς ἡδαιέται, ὡς δέχεται, ὡς πρὶν φίλον
 λαμβάνει, ὡς ὥραν καὶ θυγατέρα θυμῶν πα-
 ρὰ πάντας ἀγαπᾷ, καὶ ὑπὲρ πάντα ὅτι θυμητὴ
 προσφιλεῖ περιβάλλει. σιγᾶτως ἐκ τοῦ προσώπου σε
 (ἡδύτατε ἀγαπᾷ με) ὁ ἔρως καὶ ἡ γῆ, καὶ πᾶς ὁ κόσ-
 μος αὐτῷ· πᾶς γὰρ ἄνθρωπος, καὶ θυγατέρα, καὶ ἔχουσιν ἐν
 τ' ἀξιώσεως τ' σῆς θαφείας ἐστὶ, καὶ ἐν ἀφίξῳ τ' ὡς
 θυγατέρα τῆς ὀνόματός σε, ἐπὶ τ' σύνεσις ἐστὶ αὐ-
 τῷ.

Κεφ. δ.

Ὅτι πολλὰ ἀγαθὰ τοῖς θαλασσῶς κινῶντι

παρίχεται

Ἡ φωνὴ τῆς μακαρίας.

α. Κρεῖττον ὁ θεὸς με, ἀφ' ὅθεν σε ἐν ὁ-
 λογίαις χριστότητός σε, εἶνα τῷ μεγάλῳ ἀρεπῇ
 μουσική σε ἀξίως καὶ θαλασσῶς προσελθῆναι ἀξίως
 ἔργον τ' καρδίας με εἰς σε, καὶ τ' δεινὴν τέχνην ὁπο-
 δυνάμει ἐπίσκεψάμε ἐν τῷ σωτηρίᾳ σε, τῷ ἐν τῷ
 πνεύματι γένεσθαι τῆς ἡδύτητός σε, τῆς ἐν τῷ μου-
 σικῷ τέτρῳ, ὡς ὅταν ἐν πηγῇ, ἐκπλέως ὁπορευθῇ
 νος. ἐπὶ δὲ φάπουν ἐν ὁδοῦ μου, τῷ πε-
 σούτῳ μουσικῷ θιγῶν, καὶ εἰς τὸ ἀναμ-
 νῆσαι.

dubitatq; fide, me roborat. Est
tua, non humana potentia:
institutio, non hominis adinuen-
da. Non enim ad hæc capienda & intelligen-
da aliquis idoneus per se reperitur, quæ ange-
licam etiam subtilitatem transcendunt. Quid
ergo ego peccator indignus, terra & cinis, de
tam alto sacro secreto, potero inuestigare &
capere?

2. Domine, in simplicitate cordis mei, in bo-
na firma fide, & in tua iussione, ad te cum
spe ac reuerentia accedo: & verè credo, quia
tu præsens es hic in sacramento, Deus & homo.
Vis ergo, vt te suscipiam, & meipsum tibi in cha-
ritate vniam. Vnde tuam precor clementiam,
& specialem ad hoc imploroi mihi donari gra-
tiam; vt totus in te liquefiam & amore per-
suam, atque de nulla aliena consolatione
ampliùs me intromittam. Est enim hoc altis-
simum & dignissimum sacramentum, salus ani-
mæ & corporis, medicina omnis spiritualis
languoris: in quo vitia mea curantur, passio-
nes fienantur, tentationes vincuntur ac mi-
nuuntur: gratia maior infunditur, virtus in-
capta augetur, firmatur fides, spes roboratur, &
charitas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es, & adhuc
sæpiùs largiris in sacramento, dilectis tuis de-
uotè communicantibus, Deus meus, susceptor
animæ meæ, reparator infirmitatis humanæ,
& totius dator consolationis æternæ. Nam mul-
tam ipsis consolationem, aduersus variam
tribulationem infundis, & de ino diectionis

CH RISTI LIE.

ΦΙΣΤΗΤΩ ΠΙΣΤΕΙ ΠΙΣΤΕΥΕΙΝ ΑΥΤΟ.

γὰρ ἔργασία σε, ἐκ ἀνθρώπινη ἐργα-

ταίς σε, οὐ τῷ ἀνθρώπῳ εὐρεσις ἐστίν. ἔργα

τα χαρεῖν καὶ γινώσκειν ὁπτιθεὶς τις κατὰ

εὐρίσκειται, ἀπὸ καὶ τῆ ἀγγελοῦς λεπίσθῃ. Οὕτω

βάνει. τί ἐν ἐγὼ ὁ ἀνάξιος ἀμαρτωλός, καὶ καὶ σοφὸς

ὢν, πρὸς τῷ ὑψηλῷ καὶ ἀγίῳ μυστηρίῳ ἐξετάζειν καὶ χα-

ρεῖν δυνήσομαι;

β'. Κύριε, ἐν ἀπλότητι τῆ καρδίας μου, ἐν ἀγαθῇ καὶ

βεβαίᾳ πίσει, καὶ ἐν τῷ περὶ σέ, πρὸς σὲ σω-

ἐλπίδι καὶ ὁλοκαύστῳ περὶ σέ, ἀληθῶς πιστεύων, ὅτι

σὺ πάρεαι ἐν τῷ μυστηρίῳ, ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ θε-

ός. Ὡς οὖν τοίνυν ἔγωγε ἐμὲ ὁλοκαυτῶν, καὶ ἐμὲ

πὸν σοι ἀγαπητοῦ ἐνέωκα. διὸ τὸ περὶ σέ, καὶ ἀξίως

καὶ ἰδίαν μοι χάριν εἰς τὸ τοιοῦτον δέωκα, τῷ ὅλον μου

ἐν σοι τήκει. ἢ τε ἀγάπη διεκχέειν, καὶ μηδεμιᾶ ἀλ-

λη παραμυθία ἐπὶ ἐφάδεω. ἐστὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον ὕψιστον καὶ ἀ-

ξιώτατον μυστήριον, σωτηρία τῆ ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος,

καὶ πάσης πνευματικῆς νόσε φάρμακον, ἐν ᾧ ἀκακία

μου θεραπεύονται, τὰ πάθη χαλινάγονται, οἱ πει-

ρασμοὶ νικῶνται, καὶ μεῖνεται. χάρις μεῖζων ἐρχε-

ται, ἡ καταρχθεῖσα ἀρετὴ ἀυξάνεται, ἡ πίστις βεβαι-

ται, ἡ ἐλπίς ἐνδυναμίζεται, καὶ ἡ ἀγάπη ἐκπυρραίνεται καὶ

πλητύνεται.

γ'. Πολλὰ γὰρ ἀγαθὰ ἐδωρήσω, καὶ ἐπὶ πλεονάκεις

δωρῇ ἐν τῷ μυστηρίῳ, τοῖς ἀγαπητοῖς τοῦ ὁλοκαύστου

ἐσόντων, ὁ θεός μου, ὁ πληπλοῦς τῆ ψυχῆς μου, ὁ

σκευαστὴς τῆ ἀνθρωπίνης ἀφενείας, καὶ δευτὴρ πείσης τῆ

ἰσῶ παρακλήσεως. αὐτοῖς γὰρ πολλῶν παράκλησιν

κατὰ ποικίλης θλίψεως ἐρχέεσθαι, καὶ ἐκ τῶν ἐσθλῶν τῆς

ἰδίας κα-

in tua protectionis erigis, atque
gratia, eos intus recreas & illu-
minas: qui anxij primùm & sine affectione, se
ad communionem sexferant: postea refecti
cibo potuque caelesti, in melius se mutatos in-
ueniant. Quod idcirco cum electis tuis dispen-
santer agis, vt veraciter agnoscant, & patenter
experiantur, quantum infirmitatis ex seipsis ha-
beant, & quid bonitatis ac gratiæ, ex te conse-
quantur. Quia ex se ipsis frigidi, duri, & in-
deuoti: ex te autem feruentes, alacres, & deuoti
esse merentur. Quis enim ad fontem suauita-
tis humiliter accedens, non modicum suauita-
tis inde reportat? Aut quis iuxta ignem copio-
simus stans, non parum caloris inde percipit? Et
tu fons es semper plenus & superabundans,
ignis iugiter ardens & nunquam deficiens.

4. Vnde si mihi non licet haurire de plenitu-
dine fontis, nec vsque ad satietatem potare, ap-
ponam tamen os meum ad foramen caelestis fi-
stulæ: vt saltem modicam inde guttulam capi-
am, ad refocillandam sitim meam, vt non pe-
nitius exarescam. Et si necdum totus caelestis
& tam ignitus, vt Cherubin & Seraphin esse
possum: conabor tamen deuotioni insistere,
& cor meum præparare, vt vel modicam diuini
incendij flammam, ex humili sumptione viui-
fici sacramenti conquiram. Quicquid au-
tem mihi deest ihs v bone, Saluator san-
ctissime, tu pro me supple benignè ac gratiosè,
qui

CHRIST.

Ἰσθίας κατεβόλῃς εἰς τὴν
 αἰνὸν σου ἐγείρεις, καὶ καμῶν τῶν
 ναφύχεις καὶ φωτίζεις· ὅπως οἱ κα-
 μννοὶ καὶ ἀδυνατοὶ ὄντες ἀπὸ τῆς κοίτης
 τοῦ, εἴτα τῆς ἐρώσεως καὶ τῆς πόσεως τῆς ἐρ-
 ῶντες, εἰς τὸ βέλπον ἐαυτοῦ μετακληθύντας·
 σιν. οὕτως δὲ τὰ τῶν ἐκλεκτῶν σε διοικεῖ, τῷ ἄλλῳ
 θῶς αὐτὸν γινώσκειν, καὶ φαιερῶς πειράδου, ὅσον αὐ-
 τοὶ ἐξ αὐτῶν ἀδυνήτωσι, καὶ ὅτε ἀγαθῶν καὶ χάρι-
 τος ἐκ σοῦ ὀπτεύουσιν. ὅπ' ἐξ αὐτῶν μὲν ψυχροὶ
 σκληροὶ, καὶ ἀκνηδεῖς· ἐκ σοῦ δὲ ζεστοὶ, πόροθυμοι καὶ ὀυ-
 λαθεῖς εἶναι ἀξιοῦνται. τίς γὰρ πρὸς τὴν τῆς ἡδονῆς
 πηγῇ ταπεινῶς θεοσυχόμενος, ὀλίγῳ γε ἡδύ-
 τωτάτῃ ἐκεῖθεν οὐκ ἀνακρίσει; ἢ τίς πυρὶ μεγάλῃ
 παριστάμενος, ἐκ ὀλίγου ἐξ αὐτῆς θερμαίνεται; σὺ δὲ
 πηγὴ εἶ καὶ αἰὶ πλήρης καὶ ὑπεργέμευτα, καὶ πῦρ αἰ-
 κηόμενον καὶ οὐποτε σβεννύμενον.

δ'. Διὰ ταῦτα εἰ οὐκ ἐξέσι μοι ἐκ τῆ τῆς πηγῆς
 πληρώματος ἀντλήσαι, οὐδὲ μέχρι τῆς πλησμονῆς
 ποεῖν, ἔμωσ τὸ σῶμα μετὰ τῆς ἐρανίς σύμμιχθῶ
 ὅτῃ προσάψω, τῷ μακρῶν γε βανίδα λαβεῖν, εἰς τὸ
 τὴν ἡλίου με κατασβεῖσαι, ἵνα μετὰ πάντεσσι ξη-
 ρανθῶ. ἔπ' ἡ δὲ αἰὶ καὶ οὐ πῶ ὅλῃ αὐράνῃ καὶ ἔτι
 διάπυρ, τῶν Χερσὶν καὶ Σαραφὶν ἡλίου, εἶναι
 ἰχθυῶ, ὅμως πρὶ τὴν ἀλαβειαν ἀναδράζειν, καὶ τὴν
 καρδίαν με ἐτοιμάζειν ὅπως χειρῶν σου, ὅπως μακρῶν
 γε φλόγα τῆς θείας ἐμπροσθεν ἐκ τῆς ταπεινῆς
 λίψεως τῆ ζωοποιοῦ μυστηρίως συμπορίσω. ὅποιον
 ἡμέτερον ὀφθαλμῶν σου, ὡς Ἰησοῦ ἀγαθῶ, σῶτερ ἀγνῶτα-
 ρα, σὺ ὑπὲρ ἡμῶν βυμβανῶς καὶ ἡπίως ἐκπλήρωσον,
 ὅς πᾶν

IMITATIONE

dignatus es vocare, dicens:
omnes, qui laboratis & onerati e-
stis, venite ad me, & ego reficiam vos.

5. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor & premor: & non est qui adiuuet, non est qui liberet, & saluum faciat, nisi tu Domine Deus saluator meus: cui committo me & omnia mea, ut me custodias, & perducas in vitam æternam. Suspende me in laudem & gloriam nominis tui, qui corpus tuum & sanguinem, in cibum & potum mihi parasti. Præsta Domine Deus salutaris meus, ut cum frequentatione mysterij tui, crescat mea deuotionis affectus.

CAP. V.

*De dignitate sacramenti, & statu
sacerdotali.*

VOX DOMINI.

1. SI haberes angelicam puritatem, & sancti
Ioannis Baptistæ sanctitatem: non esses
dignus hoc sacramentum accipere, nec tractare.
Non enim hoc meritis debetur hominum, quod
homo consecret & tractet Christi sacramentum,
& sumat in cibum panem angelorum. Grande
mysterium & magna dignitas sacerdotum, qui-
bus datum est, quod angelis non est concessum.
Soli namque sacerdotes, rite in Ecclesia ordina-
ti, potestatem habent celebrandi, & corpus Christi
consecrandi. Sacerdos quidem minister est Dei,
utens verbo Dei, per institutionem & institutionem Dei
Deus

CHRISTIAN

ὅς πάντας πρὸς σὲ καλεῖ.

πρὸς με πάντες οἰκοπῶντες καὶ
ἀναπαύσω ὑμᾶς.

Ε. Εγὼ μὲν ἐν ἱερῷ τῷ πνεύματι
καρδιαλῶς, καὶ τῇ ἀμαρτίας ἐκτρέφωμαι,
ρασμοῖς ἐνοχλῶμαι, πολλοῖς κακοῖς παθήμασι
πλεχθεὶς πίνομαι, καὶ οὐκ ἔστι βοηθῶν, ἐδὲ βυθόμενος
ἢ σώζων, πλὴν τοῦ κυρίου ὁ θεὸς σωτὴρ μου, ὃς πνί με καὶ
πάντα τὰ ἐμὰ ὅπως ἐπιποῖ, ἵνα με φυλάξῃς, καὶ εἰς ζω-
ὴν αἰώνιον εἰσαγάγῃς. ὑποδέξαί με εἰς τὸ ἄγιον καὶ ἁγί-
ον τὸ ὄνοματός σου, ὁ τὸ σῶμά σου καὶ αἷμα εἰς τὴν ἐκτέλειαν
καὶ πόσιν μοι ἐτοιμάσας· παράσχῃ κύριε ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ
μου, συγχρῆ λήψαι τὴν μυστήριον σου τῆς ὑπακοῆς μου,
διὰ τοῦτον ἀνέστηκα.

Κεφ. εἰ.

Περὶ τοῦ ἀξιώματος τῆς μυστήριου, καὶ τῆς ἱερουργίας
καταστάσεως.

Ἡ φωνὴ τοῦ κυρίου.

α. Εἰ τὴν ἀγγελικὴν καθαρότητα, καὶ τὴν τῶν ἁγίων
Ἰωάννη Βαπτίστου ἀγιοσύνην εἶχες, οὐκ ἂν ἀξι-
ος ἐγὼ τὸ μυστήριον λαβεῖν, ἢ διοικεῖν. οὐ γὰρ τὸ
τῇ τῶν ἁγίων ἀξία ὀφείλεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος
ὁμιλοῦν καὶ διοικεῖ τὸ μυστήριον τοῦ κυρίου, καὶ λαμβά-
νει εἰς ἐκτέλειαν τὸν ἅρτον ἀγγέλων, μέγα μυστήριον, καὶ
μέγα ἀξίωμα τῆς ἱερέως, οἷς ἐδόθη, ὅπως τοῖς ἀγγέ-
λοις ἐσυγκεχώρηται. μόνοι γὰρ οἱ ἱερεῖς οἱ νομίμως
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χειροτονηθέντες, ἐξέσται ἔχειν τὴν
κτεταργεῖν, καὶ τὸ τῷ κυρίῳ σῶμα ὁμιλοῦν. ὁ μὲν γὰρ
ἱερεὺς ἐκτεταργεῖ ἐπὶ τῷ κυρίῳ, χρώμενος τῷ λόγῳ τοῦ
κυρίου, διὰ τῆς πνευματικῆς καὶ διατάξεως τοῦ κυρίου.
ὁ δὲ

IMITATIONE

principalis est auctor, & iussor, cui subest omne, quod voluerit, & omne, quod iusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti, in hoc excellentissimo sacramento, quam proprio sensui, aut alicui signo visibili. Ideoque cum timore & reuerentia ad hoc opus est accedendum. Attende tibi, & vide cuius ministerium tibi traditum est, per impositionem manus Episcopi. Ecce, sacerdos factus es, & ad celebrandum consecratus; vide nunc, ut fideliter & deuote, in suo tempore, Deo sacrificium offeras, & teipsum irreprehensibilem exhibeas. Non alleuiasti onus tuum, sed arctiori iam alligatus es vinculo disciplinæ, & ad maiorem teneris perfectionem sanctitatis. Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, & alijs bonæ vitæ exemplum præbere. Eius conuersatio, non cum popularibus & communibus hominam vijs, sed cum angelis in celo; aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus, Christi vices gerit; ut Deum pro se & pro omni populo, suppliciter & humiliter roget. Habet ante se & retrò dominicæ crucis signum, ad memorandam iugiter Christi passionem. Ante se crucem in casula ponat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, & sequi feruenter studeat. Post se cruce signatus est, ut aduersa quælibet ab alijs illata, elementer pro Deo toleret. Ante se crucem gerit, ut propria pecca-

CHRISTI LIB.

ὁ δὲ θεὸς ἐκεῖ ἀρχικὸς ἄνθρωπος καὶ
 ὁ ὑποτάσσεται πᾶν ὅ, τι αὐτὸν βαλεῖται
 πᾶν, ὅ, τι αὐτὸν κελεύσῃ.

β'. Μαλλὲν ἔν πιστεύει ὁφείλετε τῷ θεῷ
 κράτος, ἐν τῷ τῷ ὀπίφανεσται μυστήριον, ἢ τῇ
 ἀγάθῃ, ἢ ὁρατῷ τῷ συμμεί. διόπερ σὺν φόβῳ καὶ
 ἀνδρί, πρὸς τὸ ἐργον δεῖ προσελθεῖν. ἐπεχέ σοι, καὶ
 ἔρα τὴν ὁ ὑποτασσία ἐλπίσῃ σοι μετ' ὀπιθίστως τῶν
 χειρῶν τῷ ὀπισκόπῃ. ἰδὲ, ἱερεὺς ἐλθὼν, καὶ εἰς τὸ
 λειτουργεῖν ἱεράδης, ὅρα νῦν, ὅπως πᾶς καὶ δουλαῖος
 ἐν τῷ κερῷ αὐτῷ, τῷ θεῷ τῷ θυσίαν προσφέρει, καὶ
 σταυρὸν ἀμεμῆτον παρέχῃ. ἐκ ἐκείνης το φορτί-
 ον σε, ἀλλὰ νῦν σφοτέρῳ συνδεδεσμένῃ τῆς παθολογίας
 ἐδέσθη, καὶ μείζονι τ' ἀγιοσωμῆς τελείῃ τῇ κατέχῃ.
 τὸν ἱερεῖα πάσης ἀρετῆς κοσμεῖσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις τῷ
 καλῷ οἷα τύπον παρέχειν δεῖ. ἢ αὐτῷ ἀναστροφῇ μὴ
 γένοιτο κατὰ τὰς δημοτικὰς καὶ κοιναὺς ὁδούς τῶν ἀν-
 θρώπων, ἀλλὰ σὺν τοῖς ἀγγέλοις ἐν τῷ οὐρανῷ, ἢ σὺν
 τοῖς τελείοις ἀφ' ὧν ἐστὶ τ' γῆς.

γ'. Ο ἱερεὺς τὰς ἀγίας ἐλπίδας ἐδέσμευμένῃ, τῷ
 Χριστῷ τοποτηριτῆς ἐστὶ τῷ τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῷ καὶ
 ὑπὲρ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐκτετικῶς καὶ ταπεινῶς ἀξιοῦσθαι.
 πρὸθεν καὶ ὁπίσω ἔχει τὸ τῷ κυριακῷ σταυρῷ σημεῖον·
 τῷ ἀέθ μνηθῆναι τῷ πάθῃ τῷ Χριστῷ. πρὸ ἑαυτοῦ ἐν
 τῷ φελανίᾳ τὸν σταυρὸν βασάζει, τῷ ὀπιμελῶς τῷ
 ἔχῃ τῷ Χριστῷ εἰσφράξῃ, καὶ θερμῶς ἀκολουθεῖν. ὁπίσω
 αὐτῷ τῷ σταυρῷ ἐσφραγίσθῃ, τῷ πάσης συμφορᾶς
 ὑπὸ ἑλλων γλυτμίνης πρῶτος ὑπὲρ τῷ θεῷ ὑπο-
 μείνειν. πρὸ ἑαυτοῦ τὸν σταυρὸν βασάζει, τῷ πᾶ ἰδίᾳ
 ἀμαρτή

OR IMITATIONE

I. Post se, vi aliorum etiam comm-
passionem defleat, & se medium
um & peccatorem constitutum esse
Nec ab oratione, & oblatione sancta
torpescat, donec gratiam & misericordiam im-
petrare mereatur. Quando sacerdos celebrat,
Deum honorat, Angelos lætificat, Ecclesiam æ-
dificat, viuos adiuvat, defunctis requiem præ-
stat, & sese omnium bonorum participem ef-
ficat.

CAP. VI.

*Interrogatio de exercitio ante Commu-
nionem.*

VOX DISCIPULI.

I. CVM tuam dignitatem Domine, & meam
vilitatem penso, valde contemisco, & in
me ipso confundor. Si enim non accedo, vi-
tam fugio: & si indignè me ingesserò, offensam
incurro. Quid ergo faciam, Deus meus, auxilia-
tor meus, & consiliator in necessitatibus?
2. Tu doce me viam rectam. Propone breui a-
liquod exercitium, sacræ communioni congru-
um. Utile est enim scire, qualiter scilicet deuo-
tè ac ruerenter, tibi præparare debeam cor me-
um, ad recipiendum salubriter, tuum sacramen-
tum, seu etiam celebrandum: tam magnum &
diuinum sacrificium.

CAP. VII.

*De discussione propria conscientie, & emen-
dationis proposito.*

VOX DIRECTI:

I. Super

CH RISTI LIX.

ἁμαρτήματα πενθεῖν ὀπίσω αὐ-
πλημμελήματα διὰ τῆ συμπαθείας οὐ
γινώσκει, ὅτι μεταξὺ τῆ θεῆς καὶ τῆ ἁμαρτανῆ
κατεστάθη· καὶ τῇ δέήσει καὶ ἀγία προσφορὰ κέρ-
μῃσαι, ἕως ἂν χάριτος καὶ ἐλεος ὀππυχεῖν ἀξιοθῇ.
ἱερεὺς λειτεργῶν, τὸν θεὸν πρὸς τὸν ἀγγέλου ὑφραί-
νει, ἢ ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ, τοῖς ζώσι βραβεύει, τοῖς
τεθνηκόσι τιμὴν ἀνάπτουσιν παρέχει, καὶ αὐτὸν πάντων
ἀγαθῶν κοινωνὸν κατεργάζεται.

Κεφ. 5.

Ερώτημα περὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς περὶ τῆς
κοινωνίας.

Ἡ φωνὴ τῆ μαθητῆ.

Α. ΤΟ ἀξιάμας σου κύριε, καὶ τιμὴν ὑπελείπεις με λο-
γίζομαι. Ὁ σφόδρα τρομῶ, καὶ ἐμοὶ καται-
σχύνομαι. εἰ μὲν γὰρ οὐ προσέρχομαι, τίμω ζωὴν φέ-
ρω· εἰ δ' ἀναξίως προσφέρωμαι, προσκόπλω. πῶς οὖν
ποιήσω, ὁ θεός μου, βοηθός μου, καὶ σύμβουλος μου ἐν ταῖς
ἐνέργειαις;

Β. Σὺ ἢ ὑπερίαν ὁδὸν διδάξεις με, πόδες βραχέως
ἀσκησὶν πῶς τῇ ἀγίᾳ κοινωνίᾳ προσήκουσιν. λυσιτε-
λεῖ γὰρ εἰδέναι πῶς ἂν δῆται τιμὴν καρδίαν μου ὑπα-
κούως καὶ ἀφιδεσίμως παρασκευάσαι ὀφείλω, τῇ τῷ μυ-
στήριόν σου σατηρίως ὑποδέξασθαι, ἢ ταύτῃ μεγάλῃ
καὶ θεῖαν θυσίαν τελίσαι.

Κεφ. 6.

Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῆς ἰδίας σωειρησίας, καὶ προση-
ρίσεως τῆς ἱπποπόσεως.

Ἡ φωνὴ τῆ ἀγαπῆ.

R

α. Πρὸ

Super

DE IMITATIONE

omnia, cum summa humilitate cordis applici reuerentia, cum plena fide & attentione honoris Dei, ad hoc faciamtum celebrandum, tractandum & sumendum, oportet Dei accedere sacerdotem. Diligenter examina conscientiam tuam: & pro posse tuos, vera contritione & humili confessione, eam munda & clarifica: ita ut nil graue habeas, aut scias, quod te remordeat, & liberum accessum impediat. Habeas displicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, & pro quotidianis excessibus magis in speciali doleas & gemas. . Et si tempus patitur, Deo in secreto cordis, cunctas confitere passionum tuarum miseria.

2. Ingemisce & dolo, quod adhuc ita carnalis sis & manducus: tam immortificatus à passionibus: tam plenus concupiscentiarum moribus: tam incustoditus in sensibus exterioribus: tam sæpè multis vanis phantasijs implicatus: tam multum inclinatus ad exteriora: tam negligens ad interiora: tam leuis ad risum & dissolutionem: tam durus ad fletum & compunctionem: tam promptus ad laxiora & carnis commoda: tam segnis ad rigorem & feruorem: tam curiosus ad noua audienda & pulchra intuenda: tam remissus ad humilia & abiecta amplectenda: tam cupidus ad multa habenda: tam parcus ad dandum: tam tenax ad retinendam: tam inconsideratus in loquendo: tam incontinens ad tacendum: tam incompotatus in moribus: tam importunus in actibus:

tam

ΧΡΙΣΤΙ ΔΙ

α. Πρὸ πάντων σὺν μέλει

ας κὺ ἱκετικῇ ἀφθῶ, σὺν πλ.

προσφύσει τῆς πικρῆς τοῦ θεοῦ, δεῖ το.

πλειτεργεῖν, διοικεῖν τε κὺ λαμβά.

σέλιον προσέρχεσθαι. τίμω συνείδησιν ο.

ἐξότασιν, κὺ κατὰ δύναμιν σεσῆ ἀληθινή σ.

αὖ ταπεινῇ ἐξομολογήσῃ ἔτιωσ αὐτίμω καθάρι.

αἰνισον, ὡς μηδὲν θεινὸν ἔχεις, ἢ οἶδας, ὅ, π. σ. α.

κατανύξῃ, ἥτις τίμω ἐλευθέραι προσδοκῇ ἐμποδίσῃ.

ἀπαρσιπέτω σοι χυμικῶς πάντα τὰ ἀμαρτήματα

σου, κὺ ἐπὶ ταῖς καθημεριναῖς παρεκβάσεισι μάλλον εἰ-

δικῶς λυπῶ κὺ σέναζε, κὺ τῷ χαμρὸ ἰωάντος, τῷ θειῷ

ἐν τῇ τ' καρδίᾳ δοποκρυφῇ πάσας τῶν παθημάτων

σε ἀθλιότητας ἐξομολόγει.

β. Σέναζε κὺ λυπῶ, ὅπ' ἔτω σαρκικὸς κὺ κοσμο-

κὸς ἐπὶ γίνῃ. οὕτω τοῖς παιδεσι προσδιδέμεν. οὐ-

τω πλήρης τῶν ὀπιθυμητικῶν κινήσεων. ἔτιωσ ἀ-

φύλακτος ταῖς ἐξ ἀφθῶσιν. ἔτω συχνῶς εἰς πολ-

λὰς ματαίας φαιτασίας ἐμπλεχθεῖς. οὕτως ἀκα-

τάφορ. ὡς τὰ ἐξω. οὕτως ἀμελῆς τῶν ἰσω. οὐ-

τω κέφ. εἰς γέλωτα κὺ ἀνεσιν. οὕτω σκληρὸς εἰς

κλαυθμὸν κὺ σύννυξιν. ἔτω προσθυμ. ὡς τὰ

χαυνίπερα, κὺ τὰ τῇ σαρκὶ συμφέροντα. οὕτω ῥάθυ-

μ. εἰς τίμω ἀρίθειαν κὺ ζέσιν. ἔτω πολυπράγμων

αἰκείν τὰ καμνά, κὺ βλέπειν τὰ περπία. ἔτω πᾶ-

ρετος δοποδέχεσθαι τὰ ταπεινά κὺ ὕπελῃ. οὕτως ἐ-

πιθυμητικὸς τῷ πολλὰ ἔχειν. ἔτω φειδωλὸς δι-

δόναι. ἔτω ῥυπαρὸς κατ' ἔχειν. οὕτως ἀφεισικέτιος

λαλεῖν. οὕτως ἀκρατὴς τῷ σὺν αἰ. οὕτως ἀκοσ-

μ. τοῖς ἡέσιν. ἔτιωσ ἀκαμ. ὡς τὰς ἀφθῶσιν.

IMITATIONE

cibum : tam surdus ad Dei
velox ad quietem : tam tardus
tam vigilans ad fabulas : tam som-
ad vigilias sacras : tam festinus ad fi-
nent : tam vagus ad attendendum : tam negli-
gens in horis persoluendis : tam tepidus in ce-
lebrando : tamaridus in communicando : tam
cito distractus : tam raro plenè tibi collectus :
tam subito commotus ad iram : tam facilis ad
alterius displicentiam : tam pronus ad iudi-
candum : tam rigidus ad arguendum : tam læ-
tus ad prospera : tam debilis in aduersis : tam sæ-
pè multa bona proponens, & modicum ad effe-
ctum perducens.

3. His & alijs defectibus tuis, cum dolore &
magna displicentia propriæ infirmitatis con-
fessus ac deploratis, firmum statue propositum
semper emendandi vitam tuam, & in melius
proficiendi. Deinde cum plena resignatione
& integra voluntate, offer teipsam in honorem
nominis mei, in ara cordis tui holocaustum per-
petuum, corpus tuum scilicet & animam, mihi
fideliter committendo : quatenus & sic dignè
merearis ad offerendum Deo sacrificium acce-
dere, & sacramentum corporis mei salubriter su-
scipere.

4. Non est enim oblatio dignior, & satisfac-
tio maior pro peccatis diluendis, quàm seip-
sum purè & integrè, cum oblatione corporis
Christi in missa & in comunione Deo offerre.
Si fecerit homo, quod in se est, & verè penitue-
rit : quotiescunque pro venia & gratia ad me
accefferit, uiuo ego, dicit Dominus, qui nolo mor-
tè peccatoris, sed ut magis conuertatur & uiuat :
quoniam

ΧΑΡΙΣΤΙ ΛΙ

ἔτις ἐκκεχυμένος εἰς βρώσιν
 γον τῷ θεῷ· ἔτις ὡκὺς εἰς τὸ ἀνα-
 εἰς τὸν πόνον· ἔτις ἀργυπτος εἰς τὰ
 κἀδυπτος εἰς τὰς ἱερὰς ἀργυπτίας· ἔτι
 τέλος· ἔτις ἀλήτης ἐν τῷ περσέχειν· ἔτι
 τῷ τὰς ὥρας τελεῖν· ἔτις χλαμὸς ἐν τῷ λειτε-
 ἔτις ξηρὸς ἐν τῷ κοιωνεῖν· ἔτις ταχέως περσασαθε.
 ἔτις σπανίως ἐν σοι τελείως συλλαχθεῖς· ἔτις ὀξύχα-
 λος· ἔτις δυσέρετος· ἔτις ὀπρρηπῆς εἰς τὸ κρίνειν·
 ἔτις ἀυστηρὸς εἰς τὸ ὀππρμᾶν· ἔτις γηδόσυμος ἐν τῇ
 ὀτυχίᾳ· ἔτις ἀδινῆς ἐν τῇ ἀτυχίᾳ· ἔτις πολλάκις
 πολλὰ μὲν ἀγαθὰ περσᾶν· ὀλίγα δ' ὀποτελων.
 γ'. Ταῦτα καὶ τὰλλα ἐλλείμματά σε σὺν ὀδυνῇ καὶ
 πολλῇ δυσπρρησίᾳ τῆς ἰδίας ἀδινείας ἐξομολογήσας
 καὶ περσασαθε, βεβαίως περσᾶν· ἀεὶ ἐπανορθώσαι
 τὸν βίον σε καὶ εἰς τὸ βέλπτον περσᾶν. εἴτα μετὰ
 πλήρες ὀππρρηπῆς, καὶ ὅλες περσᾶν περσᾶν σταν-
 τὸν, εἰς τὸ πρμῶν τῷ ὀνόματός με ἐν τῷ δυσπρρησίᾳ τῇ
 περσᾶν σε ὀλόκευτον ἀγῶνιον, τὸ δῆπε σῶμά σε καὶ τῇ
 περσᾶν σε ἐμοὶ περσᾶν περσᾶν· ἐν ἔτις ἀξίως εἰς τὸ
 τῇ δυσπρρησίᾳ περσᾶν περσᾶν, καὶ τὸ μυσῆριον τῇ
 σῶματός με σῶτηριωδῶς λαβεῖν ἀξίωθῆς.
 δ'. Οὐ γάρ εἰσι ἀξιώτερα περσᾶν καὶ μείζων ἱκα-
 νοποιία εἰς τὸ τὰς ἀμαρτίας ἐξαλείφειν, ἢ ἐαυτὸν περ-
 σᾶν καὶ ὅλας μετὰ τῇ δυσπρρησίᾳ τῇ σῶματος τῇ Χριστῷ
 ἐν τῇ λειτεργίᾳ καὶ κοιωνίᾳ τῷ θεῷ περσᾶν. εἰ δ'
 ἀνθρωπος τὸ κατ' ἐαυτὴν μέρος ποιήσῃ, καὶ ὅπως μετὰ
 νοήσῃ, ὁσάκις ἀν' ὑπὲρ συγγνώμης καὶ χάριτός μοι περ-
 σᾶν, ζῶ ἐγὼ, λίγῃ κύριος, ὅς ἐβέλομαι τὸ θάνατον τῇ
 ἀμαρτωλῇ, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ὀπρρηπῆς καὶ ζῶ ἐγὼ τὸν

IMITATIONE

eorum suorum non recordaberis
iuncta ipsi indulta erunt.

CAP. VII.

*De oblatione Christi in cruce, & propria
resignatione.*

VOX DIRECTI.

2. Sicut ego me ipsum, expansis in cruce manibus & nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrificium diuinæ placationis transfret: ita debes & tu temetipsum mihi voluntariè, in oblationem puram & sanctam, quotidie in Missa, cum omnibus viribus & affectibus tuis, quantum intimius vales, offerre. Quid magis à te requiro, quam ut te studeas mihi ex integro resignare? Quicquid præter te ipsum das, nihil curo: quia non quero datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi omnibus habitis, præter me: ita nec mihi placere poterit, quicquid dederis, te non oblato. Offer te mihi, & da te totum pro Deo, & erit accepta oblatio. Ecce, ego me totum obtuli Patri pro te: dedi etiam totum corpus meum & sanguinem in cibum, ut totus tuus essem, & tu meus permaneres. Si autem in reipso steteris, nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nec integra erit inter nos unio. Igitur omnia opera tua præcedere debet spontanea tui ipsius in manus Dei oblatio, si libertatem consequi vis & gratiam. Idco

CHRISTI LIB.

ὅτι τῶν πάρα πλεονάτων αὐτοῦ
ἀλλὰ πάντα αὐτοῦ ἀφαιρέντα ἔσται.

Κεφ. 4.

Περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ προσφοράς τῆς ἐν τῷ
καὶ τῇ ἰδίᾳ ὀνητροπῇ.

Ἡ φανὴ τοῦ ἀγαπήτου.

α. Ως περ ἐγὼ ἐν τῷ σαυρῷ ἐκταθείσας χερσὶ καὶ
ζυμνῷ σώματι, ὑπὲρ τῆς ἀμαρτιῶν σου, τῷ
θεῷ τῷ πατρὶ ἑμαυτὸν ἐκυσίως οὕτως προσήνεγκον.
ὥστε μηδὲν εἰ ἐμοὶ κατελείφθῃ, ὅ,τι ἐκ αὐτοῦ εἰς τὴν θυ-
σίαν τοῦ ἱλασμοῦ τοῦ θεοῦ ἀπεδόθῃ. ὡσαύτως καὶ σὺ
ἐμοὶ αὐτομάτως σταυτὸν, εἰς θυσίαν καθαράν καὶ ἀ-
γίαν καὶ ἁγίστην ἐν λειτουργίᾳ, σὺν πείσῃ ἰσχυρῇ καὶ ὁρ-
μαῖς σου, καὶ ὅσων δυνάμει, ἐνδόξα ταυ προσφέρειν ὀφεί-
λεις. τί μᾶλλον παρά σε αὐτῷ, ἢ ἵνα σε παντελῶς
ἐμοὶ ὀπασέπω ἀπεδόξης; ὅτι ἐν αὐτῷ χωρὶς σταυτοῦ
πρεὶ μηδενὸς ποιῶμαι. οὐ γὰρ τὸ δῶρέν σου, ἀλλὰ σε
δοξάζεις, ὅτι ποιεῖς.

β. Ως γὰρ αὐτὸς ἐκ ἡρώδους τὰ πάντα ἔχειν, πάλιν
ἐμῷ. οὕτως καὶ μοι οὐκ ἀρίσκειν δοκίμαται, ὅτι ἐν αὐτῷ
δύω, σὺ οὐ προσενηχθέντος. προσφέρει σε ἐμοὶ, καὶ ὅτι
δοθὲν ὅλον σε ὑπὲρ τοῦ θεοῦ, καὶ προσφορά ἐν δάφνης ἔ-
σται. ἰδὲ, ἐγὼ ὅλον με τῷ πατρὶ ὑπὲρ σοῦ προσήνεγκον,
καὶ ὅλον τὸ σῶμά μου καὶ αἷμα εἰς βράσιν ἐδώκα, ὅπως
ὅλος σὸς γλύωμαι, καὶ σὺ ἐμὸς ὢν διατελέσῃ. ἐάν τῃ
ἐν σοὶ σῆς, καὶ ἐκοντὶ σε τῷ θελήματί μου οὐ προσενέγκ-
αίς, ὁλόκληρος προσφορά ἐκ ἔστιν, ἰδὲ παντελὴς ἐτίθεις
μεταξὺ ἡμῶν ἔσται. διόπερ πάντα τὰ ἔργα σου θεράζην.
ἐφείλεις ἡ σταυτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ θεοῦ ἐκυσίως προσ-
φορά, εἰ τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ χάριτι ὀνητροπῇ ἐδέλεις.

IMITATIONE

in pauci illuminati, & liberi intas
quia seipfos ex toto abnegare ne-
firma sententia mea: Nisi quis re-
omnibus, non potest meus esse di-
pulus. Tu ergo si optas meus esse discipulus,
offer teipsum mihi, cum omnibus affectibus tuis.

CAP. IX.

*Quod nos, & omnia nostra, Deo debemus of-
ferre, & pro omnibus orare.*

VOX DISCIPULI.

1. Domine, omnia tua sunt, quæ in cælo sunt,
& quæ in terra. Desidero meipsum tibi in
spontaneam oblationem offerre, & tuus perpe-
tuò permanere. Domine. in simplicitate cordis
mei, offero meipsum tibi hodie in seruum sem-
piternum, in obsequium & in sacrificium laudis
perpetuæ. Suscipe me, cum hac sancta oblatione
tui pretiosi corporis, quam tibi hodie in præ-
sentia angelorum, inuisibiliter assistentium, of-
fero: ut sit pro me, & pro cuncto populo tuo in
salutem.

2. Domine, offero tibi omnia peccata & deli-
cta mea, quæ commisi coram te, & sanctis ange-
lis tuis, à die quo primum peccare potui usque
ad horam hanc, super placabili altari tuo: ut tu
omnia pariter incendas & comburas igne cha-
ritatis tuæ, & deleas vniuersas maculas pecca-
torum meorum, & conscientiam meam ab omni
delicto emundes, & restituas mihi gratiam tu-
am, quam peccando amisi, omnia mihi plene
indulgendo, & in osculum pacis me misericordi-
ter assumendo.

3. Quid

διὰ ταύτας γὰρ ἕως ὀλίγοι φαν-
 θεροι δποβάνεσιν, ὅτι ἐὰν τῶν ὅλων α-
 ἐπίσανται. βεβαίως δέδοκται μοι· ἐὰν
 ξηται πᾶσι τοῖς ἐαυτοῦ ὑπάρχουσιν, ἡ δυνά-
 ναι μαθητῆς. εἰ τοίνυν σὺ μαθητῆς με εἶναι ἐλ-
 πέρσφερε σεαυτὸν μοι σὺν πᾶσι παῖδός σου.

Κεφ. 3.

Ὅπῃ μᾶς καὶ πάντες τὰ ἡμῶν τῷ θεῷ ὁφείλομεν πρὸς
 φέρειν, καὶ ὑπὲρ πάντων πρὸς ἐν χεράδαι.

Ἡ φωνὴ τοῦ μαθητοῦ.

α. **Κ**ύριε, πάντα τὰ ἐν τῷ ἔργῳ καὶ ἐπὶ τῇ γῆς, σὺ
 εἶς. ὅπως ποῦ ἑμαυτὸν σοι εἰς ἐκείναις θυσίαις
 πρὸς φέρειν, καὶ αἰδώς σου διαμένειν. κύριε, ἐν ἀπλό-
 τητι τῇ καρδίας με ἑμαυτὸν πρὸς φέρω σοι σήμερον εἰς
 θεῶν ἀνώνιον, εἰς ὑποκρίσεις καὶ θυσίας τοῦ αἰδίου ἀγ-
 νῆτος. ὑποδέξαι με μετὰ ταύτης τῇ ἀγίας θυσίας τοῦ πνέ-
 σμάτος σου, καὶ σήμερον σοι ἐν παρρησίᾳ τῇ ἀγγέλων τῇ
 ἀοράτως παραστάντων πρὸς φέρω, τοῦ εἶναι ὑπὲρ ἐμῆ καὶ
 πάντων λαῶν σου εἰς σωτηρίαν.

β. **Κ**ύριε, πρὸς φέρω σοι πάντα τὰ ἀμαρτήματα καὶ
 πλημμελήματατά με, ὅπως ἐργασάμην ἐνώπιόν σου καὶ
 τῇ ἀγίᾳ ἀγγέλων σου, ἀφ' ἧς ἡμέρας παρῶντον ἀμαρ-
 τῶν ἡδυνήθην, μέχρι τούτης τῇ ἡμέρας, ἐπὶ τοῦ παρῶν-
 τος θυσίας σου· ὅπως σὺ πάντα ἅμα ἐνάψης καὶ
 κατεκλύσης τῷ πυρὶ τῇ ἀγάπης σου, καὶ ἐξαλείψης
 πάντας στίλους τῇ ἀμαρτιῶν με, τὴν τε συνείδησίν με
 δὲ παντὸς πλημμελήματος καθάρσης, καὶ δποδῶς
 μοι ἢ χάριν σου, καὶ ἀμαρτιῶν ἀπόλυσαν, πάντ' ὅλως
 μοι συγγνώμης, καὶ εἰς τὸ τῇ εἰρήνης φίλημά με ἐλεεινῶς
 δποδέξαι μεν.

IMITATIONE

Im agere pro peccatis meis, nisi
confitendo & lamentando, & tu-
mationem incessanter deprecando?
Or te, exaudi me propitius, ubi alto co-
muni te Deus meus. Omnia peccata mea mihi
maximè displicent, nolo ea unquam amplius
perpetrare: sed pro eis doleo & dolebo, quam-
diu vixero, paratus poenitentiam agere, & pro-
posse satisfacere. Dimitte mihi Deus, dimitte
mihi peccata mea, propter nomen sanctum tu-
um: salua animam meam, quam pretioso
sanguine tuo redemisti. Ecce committo me
misericordiae tuae, resigno me in manibus tuis.
Age mecum secundum bonitatem tuam, non
secundum meam malitiam & iniquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bona mea, quam-
vis valde pauca & imperfecta; ut tu ea emen-
des & sanctifices: ut ea grata habeas, & acce-
pta tibi facias, & semper ad meliora trahas;
neque non ad beatum ac laudabilem finem, me pi-
grum & inutilem homuncionem perducas.

5. Offero quoque tibi omnia pia desideria de-
uotorum, necessitates parentum, amicorum,
fratrum, sororum, omniumque charorum meo-
rum, & eorum qui mihi vel alijs, propter amo-
rem tuum benefecerunt: & qui orationes &
missas pro se suisque omnibus, dici à me desi-
derauerunt & petierunt, siue in carne adhuc
vivant; siue iam saeculo defuncti sint: ut o-
mnes sibi auxilium gratiae tuae, opem consolatio-
nis, protectionem à periculis, liberationem à
pœnis,

CHRISTI LI

γ'. Τί δυνάμει ποιῶσαι ἐν
 εἰρήνᾳ αὐτὰ ταπεινῶς ἐξομολογ
 κήσας, καὶ ἵλασμόν σε, ἀδιαλείπει
 μαί σε, εἰπάκει με ἰλαῶς, τὸ ἐμπεραθε.
 μένος, ὁ θεός με. πάντα τὰ ἁμαρτήματα
 μέλει σοι ἀπαρέσκες, ἔποτε ἐπὶ αὐτὰ παρ᾽ ἐμοὶ ἐθε.
 ὅτι αὐτῶν λυτέμεθα καὶ λυπηθῆσομεθα, ὅως ἀνζή.
 ἔτοιμα ὦν ὀπιτίμιον ὑποχεῖν, καὶ κατὰ δύναμιν
 ἐκκαιοποιῶμαι. ἄφες μοι, ὁ θεός, ἄφες μοι τὰς ἁμαρ-
 τίας μου, διὰ τὸ ἄγιον ἔλεός σου. σώσον τὴν ψυχὴν
 μου, καὶ τὴν πρὶν αἱματὶ σου ἐλύτρωσας. ἰδὸν, πρὸς
 με πρὶν ἰλέει σε, καὶ με ὀπιτήσω τῆς χερσὶ σου ποίησον
 μετὰ με κατὰ τὸ χρηστὸν ταί σε, οὐ κατὰ τὴν κακότη-
 τα καὶ ἀδικίαν μου.

δ'. Προσφέρω σοι καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ μου καὶ περ
 πάντοτε ὀλίγα καὶ ἀτελῆ ὄντα, ἵνα σὺ αὐτὰ ἐπαγορεύ-
 σης καὶ ἀγιάσης. ἵνα δεκτὰ ἔχης, καὶ θύαξαι κατεργα-
 σάμενος, καὶ εἰς τὰ βελτίω μετατρέψῃς. ἐπὶ δ' εἰς μα-
 κάρειον καὶ ἐπαγετόν τέλει. ἐμὲ ὀκνηρὸν καὶ ἄχρηστον
 ἐκδράπον, διαγάγης.

ε'. Ἐπὶ τέτοις προσφέρω σοι πάσαις ὀπιποθήσεως καὶ
 θυλαβῶν, τὰς ἀνάγκας τῶν γονέων, τῶν φίλων, καὶ ἀ-
 δελφῶν ἀμφοτέρω γένει, πάντων τε ἀγαπητῶν μου,
 καὶ τὸ ἐμὲ, καὶ τοὺς ἄλλους διὰ τὸ ἀγάπην σου ὑπεργενησάν-
 των. καὶ τῶν τὰς δεήσεως καὶ τὰς λειτουργίας ὑπὲρ αὐ-
 τῶν καὶ ἀπάντων σφετέρων ὑπὸ ἐμὲ λέγεσθαι ὀπιποθη-
 σάντων καὶ ἀνησάντων, καὶ ἐν σαρκὶ ἐπὶ ζωῇ, καὶ τῶν
 αἰῶνι ἡδὴ τελευτήσωσιν. ὥς πάντες τὴν βοήθειαν
 τῆς χάριτός σου, ὀπικυρίαν τῆς παραμυθίας, φυ-
 λακίαν ὁπὸ κινδύνων, λύτρωσιν ὁπὸ

πρασιν

DE IMITATIONE

sentiant, vt ab omnibus malis
tibi magnificas læti perfoluant.

Pro etiam tibi preces & hostias placat
is, pro illis specialiter, qui me in aliquo læ
serunt, contristauerunt, aut vituperauerunt, vel
aliquod damnum vel grauamen intulerunt:
pro his quoque omnibus, quos aliquando con
tristauit, conturbauit, grauauit, & scandalizauit,
verbis, factis, scilicet vel ignoranter: vt nobis
omnibus pariter indulgeas peccata nostra, &
mutuas offensiones. Aufer Domine à cordibus
nostris omnem suspicionem, indignationem,
iram & disceptationem, & quicquid potest cha
ritatem lædere, & fraternam dilectionem mi
nuere. Miserere, miserere Domine, misericor
diam tuam poscentibus, da gratiam indigentibus:
& fac nos tales existere, vt simus digni gra
tia tua perfui, & ad vitam proficiamus æternam,
Amen.

C A P. X.

*Quòd sacra communio, de facili non est
relinquenda.*

VOX DILECTI.

1. **F**requentè recurrendum est ad fontem gra
tix, & diuinæ misericordix, ad fontem bo
nitatis & totius pietatis: quatenus à passionibus
tuis & vitijs curare valeas, & contra vniuersas
tentationes & fallacias diaboli, fortior at
que vigilantior effici merearis. Inimicus sci
ens fructum & remedium maximum in sacra
communione positum, omni modo & occasio
ne nititur fideles & deuotos, quantum præualet,
retrahere & impedire.

2. Cùm

CHRISTI LI.

ἡμῶν ἐκ τούτων γινώσκωμεν
καὶ ἀπαλλαγέντες μεγίστῳ χάρι.
χοισιν.

5. **Ε**πὶ δὲ ταῖς δεικνύουσιν καὶ θυσιῶν τῆ ἰλασμο-
ποροσφύρου σοι ὑπὲρ τῶν ἐμῶν πνιγμένων, καὶ
πάντων, λοιδορησάντων, ἢ ἐμὲ ζυμωσάντων, ἢ βα-
ρυνάντων. ἐπὶ ὑπὲρ πάντων, ὅς ποτε ἐλύπησα, διε-
σπάρξα, ἐσάρμυνα, καὶ τοῖς λόγοις, ἢ ἔργοις, εἰδώς ἢ ἀ-
γνοῶν ἐσκιδνάμισα. ὅπως ἡμῖν πᾶσιν ἅμα ταῖς ἀ-
μαρτίας ἡμῶν, καὶ ταῖς ἀλλήλων ποροσφύρουσιν συγγνώ-
σκῃς. κύριε, ἀφελὲς δὲ τῶν καρδιῶν ἡμῶν πᾶσαν ὑπο-
ψίαν, ἀγαπάκησιν, ὀργὴν, καὶ ἐρίδα, καὶ ὅτι ἐν τῇ
ἀγάπῃ ἐλάττω, καὶ τῇ φιλαδελφίᾳ μεῖζον διώταται.
ἐλέησον, ἐλέησον κύριε, τὸν τὸ ἐλεός σε ἀνέχοντα, διὸς
χάρις τοῖς χηρῶσι, καὶ ποιήσον ἡμᾶς τοιαύτας ὑπο-
τακνύειν, ἵνα τῇ χάριτί σου ἄξιοι γινώμενοι, πορὸς τὴν ζω-
ὴν αἰώνιον ποροσφύμεν, ἀμὲν.

Κεφ. 6.

Οὐ καὶ τὴν ἱεράν κοινωνίαν ῥηδίων καὶ ταλεῖται.

Ἡ φωνὴ τῆ ἀγαπῆς.

α. **Ε**πάναγκας συγχωρῶς σε ἀναδραμεῖν ἐπὶ τῇ πηγῇ
τῆ χάριτος, καὶ τῇ δαίμονι ἐλπίδι, ἐπὶ τῇ πηγῇ τῆ
χρηστότητος καὶ πάσης ἀσπαστικῆς. ἵνα δὲ τῇ πα-
σὶν καὶ κακίᾳ σου θεραπευθῇται ὅσος τε γένῃ, καὶ κατὰ
πάντων πειρασμῶν καὶ ἀπασι τῇ διαβολῇ ἐχυρότε-
ρος καὶ ῥητορικώτερος δόξῃται ἀξίως. ὁ ἐχθρὸς
εὖ εἰδὼς τὸν καρπὸν καὶ μέγιστον φάρμακον ἐν τῇ ἱερᾷ
κοινωνίᾳ κείμενον, παντὶ τρόπῳ καὶ ἀφορμῇ τῶν πτε-
ρῶν καὶ βλαβερῶν, κατὰ δύναμιν αὐτῶν, δόποτι εἴπῃ καὶ ἐμπε-
δίζειν πειράται.

6. Πρὸς

DE IMITATIONE

Quidam sacrae communioni se
 iungunt, peiores Satanae immisiones
 Ipse nequam spiritus (ut in Iob
 venit inter filios Dei, ut solita il-
 liquiritia sua perturbet, aut timidos nimium
 reddat & perplexos: quatenus affectum eorum
 minuat, vel fidem impugnando auferat: si for-
 te aut omnino communionem relinquunt, aut
 cum tepore accedant. Sed non est quicquam
 curandum, de versutijs & phantasijis illius,
 quantumlibet turpibus & horridis, sed cun-
 cta phantasmata in caput eius sunt retorquen-
 da. Contemnendus est miser & deridendus,
 nec propter insultus eius & commotiones, quas
 suscitatur, sacra est omittenda communio.

5. Sæpè etiam impedit nimia sollicitudo pro
 deuotione habenda, & anxietas quædam de
 confessione facienda. Age secundum consili-
 um sapientum, & depone anxietatem & scrup-
 ulum: quia gratiam Dei impedit, & deuotio-
 nem mentis destruit. Propter aliquam par-
 uam tribulationem vel grauitatem, sacram ne
 dimittas communionem: sed vade citius con-
 fiteri, & omnes offensiones alijs libenter indul-
 ge. Si verò tu aliquem offendisti, veniam hu-
 militer precare, & Deus libenter indulgebis
 tibi.

4. Quid prodest diu tardare confessionem,
 aut sacram differre communionem? Expurga
 te cum primis, expue velociter venenum, festina
 accipere remedium, & senties melius, quàm si diu
 distuleris. Si hodie propter istud dimittis, cras
 forsitan aliud maius eueniet: & sic diu posses à
 com-

ΧΡΙΣΤΙ ΛΙΧ.

β'. Πρὸς τὴν γὰρ ἱεράν κοιν.

ραπεινάται ὅτι χειρὲν τες, χεῖρας ε.

να ὑπομένουσιν. αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ π.

ἐν τῷ ἰσὺς γράφεται) τοῖς υἱοῖς τοῦ Θεοῦ τοῦ

αὐτοῦ τῇ εἰδομένη πονηρίᾳ διαταράσσ.

φ. θερμαῖς καὶ κρύαις κατεργασάσθαι ὡς τὴν

τῶν ὁρμῶν μειώσῃ, ἢ πολεμῶν αὐτοῖς, τὴν πίσιν α

φέληται, εἰ ἄρα πάντως τὴν κοινωνίαν διαλείπτουσιν,

ἢ χλιαρῶς θεωροῦντες. πλὴν οὐ δεῖ μέλειν ἡμῶν

τῶν πανουργιμάτων καὶ φαντασιῶν αὐτῶν, καθὼς ἀχρῶν

καὶ φοβερῶν γινομένων, ἀλλὰ πάντα φαντάσματα εἰς

τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ὅπως ῥέπειν. καὶ τοῦ ἀδελφικοῦ κατα-

φ. οὐκ εἶν κατεργασθῇ, καὶ οὐ διὰ τὰς εἰσβολὰς καὶ κινή-

σας αὐτῶν, ὥς ἐγείρει, ἢ ἱεράν κοινωνίαν παραλείπειν.

γ'. Προσέτι πολλάκις ἡ ἄγαν μέρμερα τοῦ ἔχειν δε-

λάνθειαν, καὶ ἡ ἀδημονία τοῦ ἐξομολογεῖσθαι ἐμποδίζον

γίνεται. ποίησον κατὰ συμβεβηκός τ' ὁ σοφῶν, καὶ ἀπό-

δες τὴν ἀδημονίαν καὶ δοξασίαν, ὅτι τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐμ-

ποδίζει, καὶ τὴν τοῦ νοῦς δολάνθειαν διαφθείρει. διὰ μι-

κράν πᾶσα θλίψιν ἢ βαρύτητα μὴ διάλειπε τὴν ἱεράν

κοινωνίαν. ἀλλ' ὑπάγαγε τάχιον ἐξομολογήσῃ, καὶ

τοῖς ἄλλοις πάντων τὰ παραπτώματα ἀσμένως σύγ-

γνώσθαι. εἰ δὲ πῶς θεωροῦσθαι, συγγνώμῃ ταπεινῶς

ᾄτησιν, καὶ ὁ Θεὸς ἐκείνους συγχωρήσῃ σοι.

δ'. Τί συμφέρι διὰ πολλῆς τὴν ἐξομολόγησιν, ἢ ἢ

ἱεράν κοινωνίαν διατάλλεσθαι; καθάρισόν σε πρῶτον,

ἐκ πλεονεξίας τὸ τοξικόν, περὶ δὲ λαμβάνειν τὸ θύ-

πέδον, καὶ κάλλιον ἔχεις, καὶ εἰς ἐπὶ πολὺν χρόνον δια-

τάλλῃ. εἰ σήμερον διὰ τοῦτο τὴν κοινωνίαν παραλείπεις,

αὐτοὶ ἴσως ἄλλο μείζον συμβῆσεται, καὶ τοῦτον τρόπον,

ὅτι πολὺ

DE IMITATIONE

ne impediri, & magis ineptus fieri-
us vales, a presenti grauitate & in-
curtias: quia nihil importat diu an-
cumturbatione transire, & ob quoti-
diana obstacula, se à diuinis sequestrare. Imò
plurimum nocet, diu communionem protelare,
nam & grauem torporem consuevit inducere.
Proh dolor quidam tepidi & dissoluti, moras
confitendi libenter accipiunt, & communio-
nem sacram idcirco differre cupiunt, ne ad ma-
iorem sui custodiam se dare teneantur.

5. Heu quàm modicam charitatem, & debi-
lem deuotionem habent, qui sacram communi-
onem tam faciliter postponunt. Quàm felix
ille, & Deo acceptus habetur, qui sic viuit, &
tali puritate conscientiam suam custodit, vt
etiam omni die communica-e paratus, & bene
affectus esset, si ei liceret, & sine nota agere pos-
set. Si quis interdum abstinet humilitatis
gratia, aut legitima impediēte causā, laudan-
dus est de reuerentia. Si autem torpor obre-
pserit, seipsum excitare debet, & facere quod
in se est, & Dominus aderit desiderio suo pro
bona voluntate, quam specialiter respicit.

6. Cùm verò legitimè præpeditus est, habe-
bit semper bonam voluntatem, & piam inten-
tionem communicandi, & sic non carebit fru-
ctu sacramenti. Pōtest enim quilibet deuotus,
omni die & omni hora, ad spiritualem
Christi communionem, salubriter & sine pro-
hibitione accedere: & tamen certis diebus &
statuto tempore, corpus sui redemptoris, cum
affectuo-

CHRISTI LIL

ὅτι πολὺ ἂν τ' κοινωνίας καλῶ.

γίνεσθ' ἡδυνάστο. ὅσα τὰ χιον ἰχθυ.

τητος κ' ῥα θυμίας ἀπαλλάγηθι. ὅτι ο.

πολλὰ ἀδύμογεῖν, διὰ πολλὰ τῇ ταραχῇ.

διὰ τὰ καθημερινὰ καλύματα τ' τῆς δι' ἡμερῶν.

μᾶλλον δὲ βλαβεράτα τὸ ἐστὶ τ' κοινωνίαν ὅτι η.

ἀναβάλλειν, ὅτι κ' ἔβλαψαν νάρκην ἐμποιοῦν εἶωθε.

φειδ, χλαροί πνες κ' ἀνεμίνοι τὰς ἐποχὰς τῆ ἐξομο.

λογεῖν ἀσμένως ἀποδέχονται, κ' διὰ τὸ τοῦ κοινων.

νίαν αἰσάλλεσθαι ὅτι ποθῶν, τῆ μὴ δεῖν μᾶλλον ἑαυ.

τοῦ φυλάττειν.

ἑ. Οἱμοι, ὡς ὀλίγῳ ἀγάπῃ κ' ἀδελφῇ βυλάθειαν

ἔχουσιν οἱ ἔτω ῥαδίως τὴν ἑρὰν κοινωνίαν διαλείπον.

τες. ὡς θυδῶμων ἐκείνῳ κ' τῷ θεῷ ἀδελφός ἐστιν, ὅ

ἔτω ζῶν, κ' τοιαύτη καθαρότητι τ' συμείδουσιν αὐτῷ

φυλάττων, ὥστε κ' κατ' ἐκείνῳ εἶναι ἑτοιμον κ' θυδῶ.

θετον κοινωνεῖν, εἰ ἂν τὸ τοῦ αὐτοῦ ἐξῆλ, κ' ἀμέμπως

ποιῶσαι ἡδύνατο. εἰ μὲν τις τῆς ταπεινότητος ἔνεκα, ἢ

νομίμῳ ἀγτίαις ἐμποδιζέσθης, τ' κοινωνίας ποτὲ ἀπέ.

χεται, τὴν βυλάθειαν αὐτὸν ἐπαυγετόν. εἰ δὲ τις νάρκην

ὑπέρχεται, ἑαυτὸν ἐγείρειν, κ' τὸ κατ' ἑαυ.

τὸν, ποιεῖν ὀφείλει, κ' ὁ κύριος παρέσαι τῇ ὅτι ποθῶν

αὐτῷ ἀντὶ τ' ἀγαθῆς βελήσεως, εἰς τὴν ἰδίαν ἀποβλέπει.

ς'. Οταν δὲ νομίμως ἐμπεποδισμένῳ ᾖ, ὅ ἐξεί

τὴν ἀγαθὴν βέλῃσιν κ' θυσεῖν προαίρεσιν τῆ κοινων.

νείν, κ' τῶτον τρόπον τ' τῆ μυσήρις ὀφελείας οὐκ ἀπο.

ρήσθ. δύναται γὰρ πᾶς βυλαθὴς πᾶσι ἡμέραις, κ' πᾶσι ὅροις

τῇ τῷ χρυσοῦ κοινωνίᾳ πνευματικῇ σωτηρίως κ' ἀκα.

λύτως πλησιάζειν. ἀλλ' ὅμως τακταῖς ἡμέραις κ' ὡ.

ρισμένῳ χρόνῳ τὸ τῇ λυτῶν αὐτῷ σῶμα, μετὰ τῆς

πνευματικῆς

IMITATIONE

ferentia, sacramentaliter debet su-
magis laudem Dei & honorem præ-
quàm suam consolationem quærere.
quoties mysticè communicat, & inuisibili-
ter reficitur, quoties incarnationis Christi my-
sterium passionemq; deuotè recolit, & in amo-
re eius accenditur.

7. Qui aliter se non preparat, nisi instante fe-
sto, vel consuetudine compellente, sapius im-
paratus erit. Beatus, qui se Domino in holo-
caustum offert, quoties celebrat aut communi-
cat. Non sis in celebrando nimis prolixus aut
festinus, sed serua bonum communem modum
cum quibus uiuis. Non debes alijs generare
molestiam & tedium, sed communem seruare
viam secundum maiorum institutionem: & po-
tius aliorum seruire utilitati, quàm propriæ de-
uotioni vel affectui.

CAP. XI.

*Quod corpus Christi. & sacra scriptura, maxi-
mè sint animæ fideli necessaria.*

VOX DISCIPULI.

O Dulcissime Domine IESV, quanta est
dulcedo deuotæ animæ, tecum epulantis
in conuiuio tuo: vbi ei non alius cibus man-
ducandus proponitur, nisi tu vnicus dilectus
eius, super omnia desideria cordis eius desidera-
bilis. Et mihi quidem dulce foret in præsentia
tua, ex intimo affectu lachrymas fundere, &
cum pia Magdalena pedes tuos lachrymis irri-
gare. Sed vbi est hæc deuotio? vbi lachryma-
rum sanctarum copiosa effusio? Certe in
conspectu tuo & sanctorum Angelorum
tuorum,

CHRISTIL

παθητικῆς βυλαθείας μὴς.
 ρειν, κὺ τ' τῆ θεοῦ τιμῆς κὺ δόξης,
 τὴν ἰδίαν παράκλησιν ζητεῖν. τοῦτο αὖτε
 κὼς κοινωνεῖ, κὺ ἀοράτως ἀνατρεφέται, ὅσα
 σπικώσας κὺ τῆ πάθης τῆ Χριστοῦ μυστήριον ὄν.
 μνημονεύει, κὺ τῇ ἀγάπῃ αὐτῆ ἀνάπτεται.
 ζ. Οὐκ ἄλλως ἑαυτὸν παρασκευάζων, εἰ μὴ ὅρα
 τῆς ὀπικειμένης, ἢ τῆ ἔθης ἀναγκάζοντος, πλεονάκας
 ἀ παραπύσας ἔσαι. μακαρίζῃ, ὅς ἑαυτὸν εἰς ὁλό-
 καυσον τῷ κυρίῳ προσφέρει, ὅσας αὖν λειτεργῇ ἢ
 κοινωνῇ. μὴ γίνε ἐν τῇ λειτεργεῖν ἄγασ μακρὸς ἢ
 ὀπικρῆς, ἀλλ' ἐτήρει τὸν καλὸν κὺ κοινὸν τρόπον τῷ
 σοι συζώντων. οὐ γὰρ σε τοῖς ἄλλοις ἐμποιεῖν βαρύτη-
 τα κὺ ἀνδία, ἀλλὰ τὴν κοινὴν ὁδὸν κατὰ τὴν τῷ προ-
 ζόντων διατάξιν, φυλάττειν κὺ μᾶλλον τῇ τῶν ἄλλων
 δελέουσι ὠφελείᾳ, ἢ τῇ ἰδίᾳ βυλαθείᾳ ἢ πάθῃ.

Καφ. ε' α'.

Ὁ π' σῶμα τῆ Χριστοῦ κὺ ἰσὺς γράφῃ τῇ πνεύ-
 φυλῇ ἀναγκάζονται εἶναι.

Η φωνὴ τῆ μαθητῶ.

ε. Ω ἡδιστα κύριε Ἰησοῦ, πόση ἐστὶν ἡ ἐνύτης τ' βυ-
 λαθείας φυλῆς, τῆς σμικροτάτης σοι ἐν τῇ
 βυλαθείᾳ σε, ὅπε αὐτῇ ἐκ ἄλλης ἐρώπης προτίθεται φα-
 γεῖν, πλὴν σὺ μόν' ἀγαπήσας αὐτῆς, ὡς πᾶν τοῦ
 προτήματα τῆς καρδίας αὐτῆς ὅτι πόθοντος. κὺ δὲ ἡμοῖ
 αὖν ἡδὺ ἐγίνετο ἐν τῇ παρυσίᾳ σε, ἐκ τῆς ἐνδοτάτης ἐρ-
 μῆς δάκρυα ἐκχεῖν, κὺ μετὰ τ' βυσεῶς Μαρίας Μα-
 γδαλινης τοῖς δάκρυσι τὸ πόδας σου βρέχειν. ἀλλὰ
 ποῦ ἐστὶν αὐτῇ βυλαθεία; πῶς τ' ἀγίον δάκρυον ἔμπορος
 ἔκχευσι; ἀλλὰ τοῦ ὡπῶν σε κὺ τ' ἀγίον ἀγγέλιον σε
 τὴν καρ-

DE IMITATIONE

...um cor meum ardere deberet, & ex
...ere. Habeo enim te in sacramento
...sentem, quamuis aliena specie occul-
...am.

2. Nam in propria, & diuina claritate te con-
spicere, oculi mei ferre non possent: sed neque
totus mundus in fulgore gloriæ maiestatis
tuæ subsisteret. In hoc ergo imbecillitati meæ
consulis, quod te sub sacramento abscondis.
Habeo verè & adoro, quem Angeli adorant in
cælo; sed ego adhuc interim in fide, illi au-
tem in specie & sine velamine. Me oportet
contentum esse in lumine veræ fidei, & in ea
ambulare, donec aspiret dies æternæ claritatis,
& vmbra figurarum inclinentur. Cum autem
venerit quod perfectum est, cessabit vsus sacra-
mentorum: quia beati in gloria cælesti, non
egent medicamine sacramentali: gaudent enim
sine fine in præsentia Dei, facie ad faciem glo-
riam eius speculantes, & de claritate in clarita-
tem abyssalis deitatis transformati, gustant ver-
bum Dei carnem factum, sicut fuit ab initio, &
manet in æternum.

3. Memor horum mirabilium, graue mihi fit
tædium, etiam quodlibet spirituale solatium:
quia quamdiu Dominum meum apertè in sua
gloria non video, pro nihilo duco omne, quod
in mundo conspicio & audio. Testis es tu mi-
hi Deus, quod nulla me res potest consolari,
nulla creatura quietare, nisi tu Deus meus, quem
desidero æternaliter contemplari. Sed non est
hoc possibile, durante me in hac mortalitate.
Ideo oportet, vt me ponā ad magnam patientiā,
& me-

ΧΡΕΙΣΤΙ ΛΟ

τῷ καρδίαν με κάμωσα, καὶ ὑποχ.
ἔχω γὰρ σε
ἄλλοτρίῳ ἐσθλέρῳ.

β'. Εν τῇ καρδίᾳ καὶ θεῶν καρ. π εἰσορᾷ.
οἱ ὀφθαλμοί με οὐκ ἂν ἀνέχουν ἡ δυνάμει τοῦ ἀλλ' ὁ δὲ
ὁλοῦ ὁ κόσμος ἐν τῷ αὐγασμῷ τῆς μεγαλειότητός
σε ὕψισται. ἐν τούτῳ δὲ τὴν τ' ἀδυνατίαν με φέρουσιν
ποιῆσαι σε ὑπὸ τῷ μυστῇ ἐκδοκῶντες. ἔχω σε ὡς
τῶς καὶ προσκυνοῦν, ὅν οἱ ἄγγελοι προσκυνοῦσιν ἐν τῷ ἁ-
ρανῷ πλην ἐγὼ ἐπιμετα, ὅ ἐν τῇ π. σε, ἐκείνοι δ' ἐν τῷ
εἶδει καὶ ἀνευ τῆ καταπετάσματος. ἐμε δεῖ ἀγαπᾶν τοῖ
φωτὶ τ' ἀληθείας πίστεως, καὶ ἐν αὐτῇ περπατεῖν, ὡς
διαπύση ἡ ἡμέρα τ' ἀφώνια λαμβάνω, καὶ ἀσκησά
τ' ὑποπὼν κλιθεῖν. ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ τέλος, ἡ χρεῖς τ'
μυστηρίων λήξει. ὅπ οἱ μακρότεροι ἐν τῇ ἑρασίᾳ δόξῃ καὶ
χρεῖαν ἔχουσιν φαρμάκων μυστηρίων καὶ χαίρουσι γὰρ ἀνευ
τέλους τῇ τῷ θεῷ παρουσίᾳ, ὡς ὅσον πρὸς ὅσον πρὸς ὅσον
αὐτῇ δόξαν κατοπιζόμενοι, καὶ ὅπ δόξης εἰς δόξαν τ'
ἀδύναμι τ' θεότητι μεταμεμορφωμένοι γίνονται τ'
λόγον τῷ θεῷ τὸν σαρκοθέντα, καὶ ὡς ἀπ' ἀρχῆς ἐ-
γένετο, καὶ μένει εἰς τ' αἰῶνα.

γ'. Τύτων θαυμάτων μεμνημένοι, καὶ πᾶσα
πνευματικὴ παραμυθία, βαρεῖα ἀνδρία γίνεται.
ὅπ μέχρις οὗ τὸν κύριόν με φανεῖς ἐν τῇ δόξῃ αὐτῇ
οὐ βλέπω, ὡς ἐκ μηδενὸς πνεύματι πάν, ὅπ ἐν τῷ κόσ-
μῳ ὡρᾷ, ἡ ἀκούω. μάρτυρ εἶ σὺ ὁ θεός, ὅπ μηδὲν ἐμὸ
παρακαλεῖν, μηδὲ μία κτίσις κατηρεμίξεν δύναται,
εἰ μὴ σὺ ὁ θεός με, ὅν ἀφώνια φανεῖν ὅπ ποτὶ. ἀλλὰ
τὸ ἀδύνατόν ἐστι, διαμένον, τὸς με ἐν ταύτῃ θνητό-
τητι. διόπρ ἐμε δεῖ μεγάλη καρτερίαν ὅπ τ' ἐκδοῦν
καὶ ἔμαυ-

DE IMITATIONE

in eius desiderio tibi submittam.
sancti in gloria in
calo: gloria tua ex
per crediderunt, ego credo:
perauerunt, ego spero: quò illi per
uenerunt, per gratiam tuam me venturum con
fido. Ambulabo interim in fide, exemplis
confortatus sanctorum. Habeo etiam libros
sanctos pro solatio & vitæ speculo, atque super
hæc omnia sanctissimum corpus tuum, pro sin
gulari remedio & refugio.

4. Duo namque mihi necessaria permaximè
sentio in hac vita, sine quibus mihi importabi
lis foret ista miserabilis vita. In carcere cor
poris huius detentus, duobus me egere fateor,
cibo scilicet & lumine. Dedisti itaque mihi
infirmo, sacrum corpus tuum ad refectionem
mentis & corporis, posuisti lucernam pedi
bus meis, verbum tuum. Sine his duobus be
ne viuere non possem: nam verbum Dei, lux
animæ: & sacramentum tuum, panis vitæ.
Hæc possunt etiam dici mensa dux, hinc & in
de in gazophylacio sanctæ Ecclesiæ posita. Vna
mensa est sacri altaris, habens panem sanctum,
id est, corpus Christi pretiosum: Altera est di
uinæ legis, continens doctrinam sanctam, eru
diens fidem rectam, & semiter vsque ad inte
riora velaminis, vbi sunt sancta sanctorum,
perducens. Gratias tibi Domine Iesv, lux
lucis æternæ, pro doctrinæ sacræ mensa,
quam

CHRISTI LIB.

ἡ μαρτυρία ἐν πάσῃ ὁπότε
 γὰρ οἱ ἄγιοι σε, κύριε, οἰνοῦν μετὰ
 τῶν βασιλείων ἀγαλλώμενοι, ἐν τῇ πί-
 στι υπομονῇ, ἐφ' ὅσον ἔζων, τίωσιν ὡς φάνειαν τῶν
 προσδόκων. ὅ, τι αὐτοὶ ἐπίστευσαν, καὶ ὡς πιστεύω
 αὐτοὶ ἠλπίσαν, καὶ ὡς ἐλπίζω. ὅποι αὐτοὶ ἀφίκοντο,
 καὶ ἐμὲ διὰ τὸ χάριτός σε ἐλευσεσθαι ἐλπίδα ἔχω. πε-
 ριπατήσω μετὰ σοῦ ἐν πίστει τοῖς τῶν ἁγίων παρα-
 δείγμασι. ἐν δυναμώσεως. προστίπτε ἔχω τὰς ἀγίας
 βίβλους ἀντὶ παρακλήσεως καὶ ἐπιστήμης τῆς βίης. ὑπὲρ
 πάντα δὲ ταῦτα τὸ ἀγαθότατον σῶμά σου, ἀντὶ ἰσχύος
 φαρμάκου καὶ καταφυγῆς.
 Δ. Δυσὸν γὰρ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ, ὡς μέγιστα χεῖρ
 ἀμείνων, χωρὶς ὧν αὕτη ἡ ἀδελφότης τῇ ζωῇ ἐμοὶ ἀν-
 ἀφόρητος. ὡς. ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τῆς σαρκὸς τῆς
 καταχευῆς, δυσὸν χεῖρα ἔχειν μετέξομολογῶ, τὸ βρῶ-
 στος δὴ πῦρ, καὶ τῆ φωτός. διὸ ἀδεν ἐντί μοι τὸ ἱερὸν σῶ-
 μα καὶ εἰς τροφὴν τῆ νοῦς καὶ τῆ σαρκὸς ἔδωκας. καὶ τὸ
 λυχνον τοῖς ποσὶ μετέδωκας τὸ λόγον σου. ἀνευ τῆτων
 δυσὸν, εἴ ὅτι ἐν ἔχουσιν τὸ ἐγινώσκον. ὁ γὰρ λόγος τῆ θεῶς
 σὸ φῶς τὸ ψυχῆς ἐστὶ, καὶ τὸ μετέδωκεν σε, ὅ τὸ ζωῆς ἄρτος.
 ταῦτα δὴ, δύο τραπέζας λέγεσθαι δύναται, ἀντὶ τῆς
 ὅτι ἐν τῷ τῆς ἀγίας ἐκκλησίας, ἀρροφουλὰς κεί-
 μεναι. ἡ μὲν ἐστὶ τῆς ἀγίας θυσίας κτήν, τὸ ἅγιον τὸ ἅγιον,
 τὸ τ' ἐστὶ, τὸ τῆς Χριστοῦ σῶμα τὸ τίμιον ἔχουσα. ἡ δὲ τῆς
 νόμου τῆς θεῶς, τὴν ἀγίαν διδασκαλίαν περιέχουσα, τὴν τε ὁ-
 ρθὴν πίστιν περικυβερτούσα, καὶ ὡς εἰς τὸ ἰσώτερον κατα-
 πέτασμα. ὅ, ὅπου ἐστὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, διὰ
 γὰρ. ὁ χαριστὸς σου, κύριε Ἰησοῦ, φῶς τῆ ψυχῆς
 φωτός, ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τῆς ἱερᾶς ἑξουσίας
 ἡν ἡμεῖς

DE IMITATIONE

per seruos tuos Prophetas & Apo-
stolos doctores ministrasti.

Gratias tibi creator ac redemptor homi-
num, qui ad declarandam toti mundo charita-
tem tuam, coenam parasti magnam, in qua non
agnum typicum, sed tuum sanctissimum corpus
& sanguinem proposuisti manducandum: la-
tificans omnes fideles conuiuio sacro, & cali-
ce inebrians salutaris, in quo sunt omnes deliciae
paradisi, & epulantur nobiscum angeli sancti,
sed suauitate felicitiori.

6. O quam magnum & honorabile est officium
sacerdotum, quibus datum est Dominum
maiestatis verbis sacris consecrare, labijs bene-
dicere, manibus tenere, ore proprio sumere, &
exteris ministrare. O quam mundae debent
esse manus illae, quam purum os, quam sanctum
corpus, quam immaculatum cor erit sacerdotis,
ad quem totiens ingreditur auctor puritatis.
Ex ore sacerdotis, nihil nisi honestum & utile
procedere debet verbum, qui tam saepe Christi
accipit sacramentum.

7. Oculi eius simplices & pudici, qui Christi
corpus solent intueri. Manus purae, & in cae-
lum eleuatae, quae creatorem caeli & terrae solent
contrectare. Sacerdotibus specialiter in lege
dicitur: Sancti estote, quoniam ego sanctus sum
Dominus Deus vester.

8. Adiunget nos gratia tua omnipotens Deus,
vt qui officium sacerdotale suscepimus, dignè
ac deuotè in omni puritate & conscientia bona
tibi famulari valeamus. Et si non possumus in
tanta innocentia vna conuersari, vt debemus;
concede

CHRISTI L.

ὡς ἡμῖν διὰ τῶν δούλων σου τῶν
καὶ τῶν ἄλλων διδασκάλων ἐπόρισται.

ε. Ευχαριστῶ σοι, κτιστὴ καὶ λυτρωτὰ
ποιῶν, ὅτι τῇ δολωσάμεν τὴν ἀγάπην σου ὅλον τὸν
κόσμον, μέγα ἡτοίμασται, ἐν ᾧ καὶ τὸ τυπικὸν αἶμα,
ἀλλὰ τὸ ἀγιάζον σῶμα καὶ αἱμά σου περὶ ἡμῶν τῆ φά-
ραγδος, ὡς φράγνον πάντας τοὺς πεισθεὶς τῇ ἱερᾷ βουλή, καὶ
τῷ σωτηριώδει ποτηρίῳ μεθύσκων, ἐν ᾧ πάσῃ τρυ-
φᾷ τῶν παραδείσων, καὶ οἱ ἄγιοι ἄγγελοι συνευχαῖνται
ἡμῖν, ἀλλ' ἡ δύστην βουλαμονεστέρα.

ς. Ὡς μεγάλη καὶ ἐντιμητὴ ὑπομερσία τῶν ἱερῶν, οἷς
ἐδόθη τὸν τῇ μεγαλειότητος κύριον τοῖς ἁγίοις ῥήμα-
σι καθαρεύειν, τοῖς χεῖλεσιν βλοχεῖν, καὶ χειρὶ κρα-
τεῖν, τῷ ἰδίῳ σέματι λαμβάνειν, καὶ τοῖς ἄλλοις διδόν-
ται. ὡς καθαράς δεῖ ὑπάρχειν ἐκείνας τὰς χεῖρας, ὡς
ἄγρον σῶμα, ὡς ἄγιον σῶμα, ὡς ἁπλῆ καὶ καρδία τῇ
ἱερέως ἔσται, πρὸς ὃν τοσούτοις ὁ τῆς καθαρότητας αἵματος
εἰσέρχεται, ἐν τῷ σέματι τῆ ἱερέως, μηδὲν ἢ καλὸν καὶ
χρησίμον ῥήμα δεῖ εἰσέρχεται, ἐς τοσούτοις τὸ Χριστὸν
μυστήριον λαμβάνει.

ζ. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἀπλοῖ καὶ ὑπόδιοι, οἱ τὸ σῶμα
τῷ Χριστῷ εἰσέρχονται εἰσάδασι. αἱ χεῖρες καθαρεύονται, καὶ εἰς
ἔραρον ἐπαρθεῖται, αἱ τὸν κτιστὴ τῇ ἔραρον καὶ τῇ γῆ
φιλαφίαν εἰσάδασι. τοῖς ἱερεύσιν ἰδίως ἐν τῷ νόμῳ λέ-
γεται· ἔστωτε ἄγιοι, ὅτι ἄγιος ἐστὶν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.
η. Βοηθήσαι ἡμῖν ἡ χάρις σου, παντοδύναμι θεός,
ἐν ᾧ οἱ πᾶν ἱσταντικῶν ὑπομερσίαν διὰ δέξασθαι, ἀξίως
καὶ βλαβῶς ἐν πάσῃ καθαρότητι καὶ καλῇ συνειδήσει
σοι δολωσάμεν διωκησώμεν. καὶ ἐὰν ἐν τοιαύτῃ ἀκρο-
κία τῷ εἶς κατὰ τὸ πρὸς ὅσον, διάγειν ἐ δυνάμεθα.

IMITATIONE

tamen dignè flere mala quæ gest-
spiritu humilitatis, ac bonæ volun-
posito, tibi feruentius de cæteris deser-

CAP. XII.

*Quod magna diligentia se debeat communi-
caturus Christo prapareare,*

VOX DILECTI.

1. **E**GO sum puritatis amator, & dator omnium
sanctitatis. Ego cor purum quero, & ibi
est locus requietionis meæ. Para mihi coenacu-
lum grande stratum, & faciam apud te pascha
cum discipulis meis. Si vis, ut veniam ad te, &
apud te maneam: expurga vetus fermentum, &
munda cordis tui habitaculum. Exclude totum
seculum, & omnem viniorum tumultum: sedo
tanquam passer solitarius in tecto, & cogita ex-
cessus tuos in amaritudine animæ tuæ. Omnis
namque amans, suo dilecto amatori, optimum &
pulcherrimum praparat locum, quia in hoc co-
gnoscentur affectus suscipientis dilectum.

2. Scito tamen te non posse satisfacere huic
prapARATIONI, ex merito tuæ actionis: etiam si
per integrum annum te prapares, & nihil ali-
ud in mente haberes, sed ex sola pietate & gra-
tia mea, permittentis ad mensam meam accede-
re: ac si mendicus ad prandium vocaretur di-
uitis, & ille nihil aliud habeat ad retribuendum
beneficijs eius, nisi se humiliando, & ei regrati-
ando. Fac quod in te est, & diligenter fac-
ito: non ex consuetudine, non ex neces-
sitate, sed cum timore & reuerentia,
& affe-

ΧΡΙΣΤΙ

παράχα μὲν τοι ἡμῖν τ
μιν, ἀξίως θαυμάζειν· καὶ ἐστὶ
τότητος, καὶ τῇ τῷ ἀγαθῷ θελήματι.
πρὸν σοὶ τὸ λοιπὸν δαλέεν.

Κεφ. ιβ'.

Οὐ μεγάλη ὀπμειλία δέ τοι κοιωνήσου
χρῖσθ, ἑαυτὸν παρασκευάζειν.

Ἡ φωνὴ τῷ ἀγαπῆτι.

Α. ΕΓΩ εἰμι τ' καρδία φιλότητος καὶ δωτὴρ πά-
σης ἀγιοσωίας. ἐγὼ καρδία καρδανὴ ζητῶ,
καὶ ἐκεῖ ὁ τόπος τ' ἀναπαύσεώς με εἰσιν. ἐτοιμάσον μοι
ἀνώγει μίγα, ἐπρωμένον, καὶ παρά σοι τὸ πάχα με-
τὰ τῶν μαθητῶν με ποιήσω. εἰ θέλεις, ἵνα φερσέλ-
θων παραμένω σὺ· ἐκ καρδίας τῷ παλαμῶν ζῶμην,
καὶ τὸ οἶκμα τ' καρδίας σε κόσμησον. ἐκλείσιν ὅλον
τὸν κόσμον, καὶ πάντα τῶν κακῶν θόρυβοι· καὶ
δισον ὡς σπυρίον μονάζον ἐπὶ δώματι, καὶ ἐνέει
πὰς παρικοδόσεις σε ἐν περὶα τῆς ψυχῆς σε. πᾶς
γὰρ ὁ ἀγαπῶν τῷ ἀγαπῆτι φιλότητ' αὐτῷ, βέλτερον
καὶ καλλίον τόπον ἐτοιμάζει, ὅπου ἐκ τῆς ἡδύτης
τῷ δοποδεχομένῳ τ' ἀγαπῆτον δηλέται.

Β. Αλλὰ μὲν γίνωσκε, ὅτι οὐ δύνῃ τῷ παρα-
σκευαῖν ταύτῃ πορίζειν ἐκ τῆς ἀξίας τῆς πράξε-
ως σε, καὶ περ δι' ὅλου ἔτις σε ἐτοιμάζων, καὶ μηδὲν
ἄλλο διανοῶν, ἐκ μένης δ' ὁσπασταρχίας καὶ χάρι-
τός με ἐὰν τῇ τραπεζῇ με πληροῖται, ὥστε φανερὴ ὁ
πλοῦτος εἰς τὸ ἀρῖστον τῷ πλοσίῳ κληθεῖς, εἰδὼν ἄλλο εἶ-
χον τ' αὐτῷ δουργείας δοποδῶν, ἢ τὸ ταπεινὸν θῆναι, καὶ
δουχαρισθῆναι. ποιήσον τὸ ἐπὶ σοι, καὶ σπουδάζως ποιήσον·
ἐκ ἐξ ἑαυτοῦ, εἰς ἀνάγκης, ἀλλὰ σὺν φόβῳ, ἀφ' ὅτου

IMITATIONE

De corpore dilecti Domini Dei tui
venire. Ego sum qui vocavi, ego
ego supplebo quod tibi deest; veni, &
me.

3. Cum gratiam deuotionis tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui miserus sum. Si non habes, sed magis aridum te sentis, insiste orationi, ingemisce & pulsa: nec desistas, donec merearis micam aut guttam gratiz salutaris accipere. Tu mei indiges, non ego tui indigeo. Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare & meliorare venio. Tu venis, vt ex me sanctificeris, & mihi vnieris, vt nouam gratiam recipias, & de nouo ad emendationem accendaris. Noli negligere hanc gratiam: sed prepara cum omni diligentia cor tuum, & introduce ad te dilectum tuum.

4. Oportet autem, vt non solum te prepares ad deuotionem ante communionem, sed vt etiam te sollicitè conserues in ea, post sacramenti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quàm deuota preparatio prius. Nam bona postmodum custodia, optima iterum est preparatio, ad maiorem gratiam consequendam. Ex eo quippe valde indispotus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia. Caue à multiloquio, mane in secreto, & fruire Deo tuo. Ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest. Ego sum, cui te totum dare debes: ita vt iam vltra non in te, sed in me, absque omni sollicitudine

VIRI

CAP.

CHRISTI LI

ἢ περιδυμία λάβε τὸ σῶμα
σε τῷ περὶ σε ἐλθεῖν ἀξιέντοί.
ἐγὼ γλυέσται ἐκέλευσα, ἐγὼ ἀναπν.
σε • ἐλθε ἢ ἀνάδεξά με.

γ'. Οπε τὴν τ' ὕλας εἰς χάρειν παρέχω,
σει τῷ περὶ σε • οὐχ ὅτι ἄξιον τυγχάνεις, ἀλλ' ὅ
ἡλέησα. εἰ δὲ ταύτης τῆς χάριτος δύποιεις, ἀλλὰ μάλ-
λον ξηρὸς ὢν ἐσθιάνη, τῇ δεισὶ περισεκαρτέρει, σέναζε,
κρεῖ, ἢ οὐ λῆγε, ἕως ἀν ψυχίον ἢ ραπίδα τῆς σωτηριά-
δος χάριτος λαβεῖν ἀξιοῦθης. σὺ χεῖς με, ἀλλ' ἐκ
ἐγὼ σε. οὐδὲ σὺ ἔρχη τῷ ἀγιάζειν με, ἀλλ' ἐγὼ τῷ ἀ-
γιάζειν ἢ βελπεν σε ἔρχομαι. σὺ ἔρχη τῷ ἐξ ἐμοῦ ἀ-
γιοποιήσας, ἢ ἐμοὶ ἐνωθιῶν, τῷ πατρὶ χάρειν λαβεῖν,
ἢ ἐξ ὑπαρχῆς εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν παροξυνθῆναι. μὴ
ἀμέλει τῷ χαρίσματος πέτε • ἀλλὰ πάσῃ ὅτι μελείφ
τὴν καρδίαν σε ἐποίμασον, ἢ τὴν ἀγαπητὴν σε περὶ
σε εἰσάγαγε.

δ'. Δεῖ δέ σε εἰς τὴν ὕλας εἰς ἐποίμασθαι, μὴ
μόνον περὶ τ' κοινοῦ, ἀλλὰ ἢ μετὰ τὸ λαβεῖν τὸ μυ-
στήριον, αὐτὴν ἀπεδάσας φυλάττειν. οὐ γὰρ ἡττων φυ-
λακὴ ὕπερον, ἢ ὕλας παρασκευὴ περὶ τὸ ἀναγ-
καίᾳ εἶναι. ἢ γὰρ ἀγαθὴ φυλακὴ ἢ ὕπερον, εἰς τὸ μέζον
ν ὅτι χάριτος τυχεῖν, πάλιν βελτίστη παρασκευὴ γί-
νεται. ἐκ τούτου γὰρ τις σφόδρα ἀδύνατος δύποιται,
εἰ βλάσας εἰς τὰς ἐξω παρακλήσεις ἀγαθὴ ἐκχεῖται.
φεύγει τὴν πολυλογίαν, ἢ ἐμμένει τῇ ἀποκρυφῇ, αὐ-
θεῖ σε ὑπόλαβε. αὐτὸν γὰρ ἔχεις, ὅτι ὅτι ὁ κόσμος
ἀφαιρεῖν σε οὐ δύναται. ἐγὼ εἰμι, ὅτι ὅλον οὐτὼ δι-
δόναι φείλεις, ὅπως νῦν, ἐκ ἐπὶ ἐν σοι, ἀλλ' ἐκ ἐμοὶ πᾶ-
ν ἀμερίμηνος ζήσης.

IMITATIONE

CAP. XIII.

*toto corde anima deuota, Christi
unionem in sacramento affecta-
re debes.*

Vox DISCIPULI.

1. **Q** Vis mihi det Domine, vt inueniam te so-
lum, & aperiam tibi totum cor meum, &
fruat te, sicut desiderat anima mea: & iam me
ne no despiciat, nec vlla creatura me moueat
vel respiciat, sed tu solus mihi loquaris, & ego
tibi, sicut solet dilectus ad dilectum loqui: &
amicus cum amico conuiuari? Hoc oro. hoc de-
sideo, vt tibi totus vniam, & cor meum ab o-
mnibus creatis rebus abstraham, magisque per
sacram communionem, ac frequentem celebra-
tionem, celestia & æterna sapere discam. Ah
Domine Deus, quando ero tecum totus vnitus
& absorptus, mei que totaliter oblitus? Tu in
me & ego in te, & sic nos pariter in vnum ma-
nere concede.

2. Verè tu es dilectus meus, electus ex milli-
bus, in quo complacuit animæ meæ habitare o-
mnibus diebus vitæ suæ, Verè tu pacificus meus,
in quo pax summa & requies vera, extra quem
labor & dolor, & infinita miseria. Verè tu es
Deus absconditus, & consilium tuum non est
cum impijs, sed cum humilibus & simplicibus
sermo tuus. O quàm suauis est, Domine, spiri-
tus tuus, qui vt dulcedinem tuam in filios de-
monstrares, pane suauissimo, de cælo descen-
dente, illos reficere dignaris. Verè non est
alia ratio tam grandis, quæ habeat Deos appo-
pinquantes tibi, sicut tu Deus noster ades vni-
uersis fidelibus tuis, quibus ad quotidianum
solati-

Ὁπ δ' εἴ τιμι δούλῳ τῇ ψυχῇ ὄλη
 χεῖς ἐνώστας ἔ ἐν τῷ μυστηρίῳ σου.
 Ἡ φωνὴ τῆ μαρτυρίας.

α. **Τ**Ις μοι δὴν κύριε, ἐν ἔνθα σε μόνον, καὶ
 σοι τιμὴ καρβάν με δόξα αὐτῶ σε, καὶ θαν
 ψυχῇ με· καὶ με ἤδη ἐδείς ἐξ ἐδενώσθη, οὐ
 δέ πε κτίσις κινήσῃ ἢ ὅτι ἐλέη με· ἀλλὰ σὺ μόνος
 μοι λαλήσῃς, καὶ γὰρ σοι, ὡς περ εἶωθεν ἀγαπητός
 πρὸς τὸν ἀγαπητὸν αὐτῷ λαλεῖν, καὶ φίλος τῷ φίλῳ
 συνεδισάτω; τὸ το αὐτῷ, τὸ το ποτῶ, τὸ δὴ περ σε
 ἐμὲ ὄλον ἐνέδωται, καὶ τιμὴ καρβάν με ἀπάντων κτ
 ἀδελφάντων χωρίζεσθαι, διὰ τε τῆς ἱερᾶς κοινωνίας, καὶ ἡ
 συχνῆς λειτουργίας, τὰ ἐράνια καὶ αἰώνια φρονήσαι μα
 θεῖν. αἶ αἶ κύριε ὁ Θεός, πότε σοι ὅλος ἐνώθησιν με
 καταποθήσεται, καὶ πάντας ἀμνημονήσω ἐμῶ; σὺ ἐ
 ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοι· καὶ ἔσταις ἐμᾶς ἄμα συμμένειν ἴα.
 β. Ἀληθῶς σὺ εἶ ἀγαπητός με, ἐκλελεγμέ
 νος ἀπὸ χιλιάδων, ἐν ᾧ ὁ δόξῃσεν ἡ ψυχὴ με οἰ
 κῆσαι πείσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς. ἀλη
 θῶς σὺ ὁ εἰρηνοποιός με, ἐν ᾧ εἰρήνη μετρίσῃ καὶ ἀνά
 παυσιν ἀληθινῶς ἔξω ἐκόπος καὶ ὁδωὴν, καὶ ἀπειρος
 ἀθλιότης. ἀληθῶς σὺ εἶ ὁ Θεός δόξα κεκυρμέν
 νος, καὶ ἡ συμβεβηκυῖς ἐκ ἐστὶ μετὰ τῶ ἀδίκων, ἀλλὰ με
 σὰ τῶ ταπεινῶν καὶ ἀπλῶν ὁ λόγος σε. ὡς χρεστὴν ἐστὶ
 τὸ πνεῦμά σε κύριε, ὃ αὐτῷ γνωριωθῆναι ἢ γλυκύτητά σε
 εἶ; τοῦ υἱός, ἔ ἄρτιν ἠδιστον οὐρανὸν δὲν πορίσας, αὐτῷ
 ἀνατρίφειν ἀξιοῖς. ἀληθῶς ἐκ ἐστὶν ἄλλο ἔθνος ἔτω μέ
 γα, ὃ οἱ θεοὶ ἐργάζεσθαι, καὶ αὐτῶ περ σὺ ὁ Θεός ἐμῶν πα
 ραγίνῃ πᾶσι τοῖς πνεύμασιν σε, ὡς περ εἰς ἔ καὶ μαρτυρῶν
 παρὰ

IMITATIONE

or erigendum in cælum, tetricibus
& fruendum.

est enim alia gens tam inclita, sicut
Christiana? Aut quæ creatura sub cælo
tam dilecta, ut anima deuota, ad quam ingre-
ditur Deus, ut pascatur carne sua gloriosa?
O ineffabilis gratia: ô admirabilis dignatio: ô
amor immentus homini singulariter impen-
sus. Sed quid retribuam Domino pro gratia
ista, pro charitate tam eximia? Non est aliud,
quod gratius donare queam, quam ut cor me-
um Deo meo totaliter tribuam, & intimè con-
iungam. Tunc exultabunt omnia interiora
mea, cum perfectè fuerit unita Deo anima mea.
Tunc dicet mihi: Si tu vis esse mecum, ego
volo esse tecum. Et ego respondebo illi: Di-
gnare Domine manere mecum, ego volo liben-
ter esse tecum. Hoc est totum desiderium meum,
ut cor meum tibi sit unitum.

CAP. XIII.

*De quorundam deuotorum ardenti deside-
rio, ad corpus Christi.*

VOX DISCIPULI.

* O Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ
Domine, quam abscondisti timentibus
te. Quando recorder deuotorum aliquorum,
ad Sacramentum tuum Domine, cum magna
deuotione, & affectu accedentium, tunc sapius
in meipso confundor, & erubescor, quòd ad al-
tare tuum, & sacræ communionis mensam, tam
tepide & frigide accedo: quòd ita aridus, & sine
affectione cordis maneo: quòd non sum tota-

παράκλησιν, καὶ εἰς τὸ ἐπαίρειν τ.
 χαρίζη σε τῷ φαγεῖν καὶ ὑπολαύσαι.
 γ'. Τί γὰρ ἄλλο ἔθνος ἕτως ὀκλαίει,
 ῥηστῶν; ἢ τίς κτίσις ὑπὸ τῷ ἔρατῳ ἕτως
 μῖνῃ, ὥς ἡ ὀκλαὶς ψυχῆς, πρὸς ἡν' ὁ θεὸς εἰσέρχ
 αἰσιτῶσαι αὐτῷ τῇ ἐνδόξῳ σαρκὶ αὐτῷ; ὃ τ' ὑπορρη.
 τε χάριτος, ὃ τῆς θαυμαστῆς ἀξιώσεως· ὃ τ' ἀμετρή-
 τε ἀγάπης τῇ ὁμῶς τῷ ἰδίῳ ἐνδειχθεῖσης. τί ὃ αἰ-
 ταποδῶσω τῷ κυρίῳ πρὸς ταύτης τῆς χάριτος, πρὸς τ'
 οἰγάπης ἕτως ὑπερεχέσης; ἐκ αὖ ἄλλο ὀκλαίειτερον
 δορησαί μιν, ἢ ἡ καρδία μου τῷ θεῷ παντελῶς διδῶ,
 καὶ ἐνδοτατα συναπλῶν. τότε ἀγαλλιάσεται πάντω
 τὰ ἐντός μου, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ μου τελείως τῷ θεῷ ἐνω-
 θῇ. τότε λῖξει μοι· εἰ θέλεις μοι σωεῖναι, καὶ ὁ
 σοι σωεῖναι ἐλόμοι. καὶ γὰρ ὑποκριθῆσμαι αὐτῷ·
 ἀξίωσον κύριε παραμένειν μοι, καὶ γὰρ σοι ἀσμένως
 παραμένειν ἐθέλω. τὸ τοῦ ὅλον τὸ πύθημά μου, ἐν ἡ καρ-
 δία μου ἐνωθῇ σοι.

Κεφ. ι δ'.

Περὶ τῆς ἐρίων ὀκλαῶν ὀκλαίης ὅτι ποθήσεως τῆ
 σώματος τῷ Χριστῷ.
 Η φανὴ τῷ μαθητῷ.

α. Ως πολὺ τὸ πλῆθος τ' ῥησότητός σε, κύριε,
 ἥς ἐκρυψας τοῖς φοβημένοις σε. ἐγὼ μὲν ἀνα-
 μνηθεὶς ὀκλαῶν πινῶν τῶν τῷ μυσηρίῳ σε, κύριε,
 μεγίστη ὀκλαεία καὶ ὁρμὴ πλησταζόντων, πρὸς ἐμαυ-
 τὸν πλεονάκεις κατὰ χύνομα, καὶ ἐρυθρῶ, ὅτι πρὸς τὸ
 δυστασθένός σε, καὶ τὴν τ' ἱερὰς κοινωνίας τρεπῆσαι,
 ἔτω χλιαρῶς καὶ ψυχρῶς προσέτρεχον· ὅτι οὕτω ξηρὸς
 καὶ ἀπαθὴς τὴν καρδίαν διατελῶ· ἐπὶ οὐ πάντως αἰτή-

DE IMITATIONE

coram te Deo meo, nec ita vehementer affectus & affectus, sicut multi deuoti, qui præ nimio desiderio communionis, & sensibili cordis amore, à fletu se non poterunt continere: sed ore cordis & corporis paxiter, ad te Deum fontem viuum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare nec sariare, nisi corpus tuum, cum omni iucunditate & spiritali auditate acceperint.

2. O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacre presentie tue. Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam validè ardet in eis, de Iesu ambulante cum eis. Longè est à me sæpe talis affectus & deuotio, tam vehemens amor & ardor. Esto mihi propitius Iesu bone, dulcis & benigne: & concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui, in sacra communione sentire, ut fides mea magis conualescat; spes in bonitate tua proficiat, & charitas semel perfecte accensa, & celeste manna experta, nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi præstare, & in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare. Etenim licet tanto desiderio tam specialium deuotorum tuorum non ardeam, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderij, desiderium habeo, orans & desiderans, omnium talium feruidorum amatorum tuorum, participem me fieri, & eorum sancto consortio annumerari.

CHRISTI L.

ὁρῶν ἐνὰ πόνε σὺ τῷ θεῷ μου.
 ὁλκίωμα, καὶ διακρίμα, ὡς πολλοί.
 οἱ ὡς ἐπὶ σὺ ἄγαθὸν θυμὸν εἶναι τοῦ κοι.
 ἀντικῆς τῆς καρδίας ἀγάπης τὰ δῶκεν
 ἐκ ἡδυνήθησαν, ἀλλ' ἅμα τῷ σώματι τὴν καρδίαν
 σώματα τοῦ σώματος σὺ δὲ πηλὴν ζῶσαν ἐκ μυελῶν κε.
 χήνασι, τὴν πείναν αὐτῶν ἄλλως ἀναπληρῶν καὶ κε.
 ρεῖν ἐχθροίτ' ὄντες, εἰ μὴ τὸ σῶμά σου μετὰ πάσης ἡ.
 δύτητος, καὶ πνευματικῆς ὁρέξεως εἰληφότος.
 Γ'. Ὡς ἀληθινὴ καὶ ἱερὰ πῆστις αὐτῶν, ἰκανὴ ὑπὸ
 δείξας τὴν ἐξουσίαν σου παρεσῆς ἐπ' ἀρχαῖς. ἔτοι γὰρ αἰν.
 δευτικῶς, ἐν τῇ κλάσει τῆς ἀρετῆς γινώσκεις τὸ κύριον αὐ.
 τῶν, ὅν ἡ καρδία ἔτω σφόδρα καίμεται ἐν αὐτοῖς δια.
 τὸν Ἰησοῦ αὐτοῖς συμπεριπατῶντα. τοιαύτη διάθεσις
 καὶ ὑπακοή, ἔτω σφόδρα ἀγάπη καὶ ζῆτος πολλὰς
 μακρὰν μετ' ἑσέ, ἰλασθῆναι τοῖς Ἰησοῦ ἀγαθῇ, ἡδὺ καὶ
 ὀδυμενῇ, καὶ συγχώρησιν τῇ πένῃ καὶ πτωχείᾳ σου ποτὶ γε.
 ὀλίγον ἐκ τῆς καρδιακῆς σταθερότητος τὴν ἀγάπην σου ἐν τῇ
 ἐξουσίᾳ κοινωνίᾳ ἀδελφῶν, ὅπως ἡ πίστις μετὰ μᾶλλον ἐνδυ.
 ναμωθῇ, ἡ ἐλπίς ἐν τῇ χρηστότητι σου παρέρχῃ, καὶ ἡ ἀ.
 γάπη καθάπερ ἐξτελείῃ ἀναφθεῖσα, καὶ τὸ ἐκπράσιον
 μάννα πεπειραμένον, μετέπειτα εἰλεῖται.
 γ'. Τὸ δ' ἐλεός σου διωπτόν ἐστι καὶ τὸ ὅππότερόν μου
 χάριν παρέχει, καὶ ἐν τῇ τῇ ζήσεως πνεύματι, τὴν πᾶ.
 ὁλοκλήρῃ σε, ἡμέρας ἐλθούσης, ἐμὲ φερωνέσσειται ὅπ.
 σκέψασθαι. εἰ γὰρ καὶ τὸ ἐπὶ ποδῶν σου τὴν ἰδίαν ὕλην
 σου καίνομαι, ἀλλ' ἐν ἐκ τῇ χάριτι σου, ἐκείνη γε με.
 γάλῃ καὶ ἐμπύρῃ ποδῶν σου ὅππότερ ἐχὼ ἀξίαν καὶ
 ἐφίεμενος πάντων τοιούτων ζεσῶς ἀγαπῶντων σε με.
 τέχνην, καὶ τῇ αὐτῶν ἀγία ἐπαγίᾳ συγκαταφυγίζεσθαι.

Κιφ.

Cap.

IMITATIONE

CAP. XV.

*gratia deuotionis, humilitate & suis-
ipſius abnegatione acquiritur.*

VOX DILECTI.

R. Oportet de deuotionis gratiam instantè
quærere, desideranter petere, patienter
& fiducialiter expectare, grater recipere,
humiliter conseruare, studiosè cum ea operari,
ac Deo terminum & modum supernæ visitati-
onis, donec veniat, committere. Humiliare
præcipuè te debes, cùm parum aut nihil deu-
otionis interioris sentis; sed non nimium deisci,
nec inordinatè contristari. Dat sæpè Deus in
vno breui momento, quod longo negauit tem-
pore. Dat quandoque in fine, quod in princi-
pio orationis distulit dare.

R. Si semper citò gratia daretur, & pro voto
adeffet, non esset infirmo homini bene porta-
bile. Propterea in bona spe, & humili patien-
tia, expectanda est deuotionis gratia. Tibi
tamen, & peccatis tuis imputa, cùm non datur,
vel etiam occultè tollitur. Modicum quan-
doque est, quod gratiam impedit & abscondit, si
tamen modicum, & non potius grande dici
debeat, quod tantum bonum prohibet. Et si hoc
ipsum modicum vel grande amoueris, & perfe-
ctè viceris, erit quod petisti.

R. Statim namque, vt te Deo ex toto corde tra-
dideris, nec hoc vel illud, pro tuo libitu seu vel-
le quæſieris, sed integrè te in ipſo posueris, v-
nitum te inuenies, & pacatam; quia nil
ina bene sapiet & placebit, sicut bene-
placitum diuinæ voluntatis. Quisquis ergo
intenc-

Ὅτι τῆς δουλείας χάρις, τῇ ταύ.

τῇ ἀπαρνήσει προσπορίζεται.

Ἡ φωνὴ τῆ ἀγαπῆς.

Δ. Τῇ τῆ δουλείας χάρις δέσσει καρτερί.

ταύται, ὅτι θυμητικῶς ἀξιοῦσαι, ὑπομονῇ.

καὶ πεποιθότως προσδοκῆσαι, δουλαρίως ἀναδέξασθαι, παπεινῶς διαφυλάξαι, ὅπμωλως μετ' αὐτῆς ἐργασασθαι, καὶ τῇ θεῷ τὸν ὅρον καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀναστροφῆς, μέχρι τῆ αὐτῆς ἐλθεῖν, ὅπμωλως. μάλιστα δεῖ σε ταπεινῶσαι, ὅτε ὀλίγην ἢ μηδεμίαν δουλείαν ἔσῃ ἀνιδιάνη, ἀλλ' οὐ ἄγαν ἀθυμεῖν, ἐδ' ἀτάκτως τυπείσθαι. ὁ θεὸς πολλάκις ἐν ἀκαρεῖ διδωσιν, ὅπερ μακρῷ χρόνῳ ἀνένευσεν, δωρεῖται ποτε ἐν τῇ τέλει, ὅ ἐν ἀρχῇ τῇ δέσσεως ἐμέλλησε διδόναι.

Ε. Εἰ δὲ ἡ χάρις ταχέως δοθῆται κατὰ γνώμην παρεγίνετο, ἐκ αὐτῆς ἀδυνατεῖ ὁ ἄνθρωπος φορὴ τὸν λῶ. διόπερ ὁ ἀγαθὸς ἐλπίδι καὶ ταπεινῇ ὑπομονῇ τῷ τῆ δουλείας χάρις προσδοκᾷ δεῖ. ἀλλ' ὁμως σοι καὶ τοῖς ἀμαρτήμασί σε ἀνατίσθη, ὅτι οὐ δίδωται, ἢ καὶ κρυφῇ ἀφαιρεῖται. μικρὸν ἐστὶ ποτε τὸ τῆ χάρις ἐμποδίζον καὶ ὑποκρύπτον, ὅπερ μικρὸν, καὶ ἐμᾶλλον μέγα ὀνομάζεσθαι δεῖ, τὸ ποσάτω ἀγαθὸς ἐμποδῶν γίνομενον. εἰάν δὲ ταύτῃ μικρὸν ἢ μέγα ἐκ ποδῶν ποιήσῃ, καὶ τελείως νικήσῃ, τῇ ἡττημένῃ τεύξῃ.

Ζ. Αἷμα γὰρ ἐξ ὅλης καρδίας τῇ θεῷ σε ὁπιδούς, τῷ τὸ μὲν, ἢ ἐκείνο κατὰ τῷ γνώμην ἢ τὸ βῆλμα σε οὐ ζητήσεις, παντελῶς δ' αὐτῇ σε ὁπμωλῶς, ἐναθύνεται καὶ εἰρηνεύοντά σε εὐρήσεις. ὅτι μηδὲν οὕτω γλυκαρθῆσεται καὶ ἀρέσῃ, ὡς ἡ τῇ θεῷ δουλεία. πᾶς γὰρ

ὁ τῷ

DE IMITATIONE

suam, simplici corde sursum ad Deum, seque ab omni inordinato amplexu simplicitia cuiuslibet rei creatæ evacuat. Simplicitas gratiæ percipiendæ, ac dignus deuotionis munere erit. Dat enim Dominus ubi benedictionem suam, ubi vasa vacua inuenit. Et quanto perfectius in finis quis renuntiauerit, & magis sibi ipsi percontetur, tum sui moritur, tanto gratia celerius venit, copiosius intrat, & altius liberum cor eleuat.

4. Tunc videbit, & affluet, & mirabitur, & dilatabitur cor eius in ipso, quia manus Domini cum eo, & ipse se posuit totaliter in manu eius usque in sæculum. Ecce sic benedicetur homo qui querit Deum in toto corde suo, nec in vanum accipit animam suam. Hic in accipiendo sacram Eucharistiam magnam promeretur diuinæ vnionis gratiam, quia non respicit ad propriam deuotionem & consolationem, sed super omnem deuotionem, & consolationem, ad Dei gloriam & honorem.

CAP. XVI.

Quod necessitates nostras Christo aperire, & eius gratiam postulare debemus.

Vox DISCIPULI.

1. **O** Dulcissime atque amantissime Domine, quem nunc deuotè desidero suscipere, tu scis infirmitatem meam & necessitatem, quam patior; in quantis malis & vitijs iaceo; quam sæpè sum grauatus, tentatus, turbatus, & inquinatus. Pro remedio ad te venio, pro consolatione.

CHRISTI LIB.

ὁ τὴν περὶ αὐτῶν ἀπλῆ καὶ
ἐπαράς, καὶ πάσης ἀτάκτου ἀγάπης.
τινοσὶν κτισμάτων ἐαυτὸν ἀπαλλάττει.
ὡς λαβεῖν τὴν χάριν, καὶ ἀξιὸς τῆς τῆς ὕλης
ρήματος ἔσται. ὁ γὰρ κύριος τὴν αὐτῶν δουλείαν
σιν, ὅτε τὰ σκῆπη κενὰ εὐρίσκει. καὶ ἴσθ' ἂν πεπ
τερον τοῖς κρείττω λαοταξάμενος, μακρὸν ἐαυτῶν δια
ἐαυτῶν καταφρονήσεως λαοθάλην, τοσάτω τάχιον ἢ
χάρις ἔρχεται, ὑποχώτερον εἰσεσι, καὶ τὴν ἐλευθερίαν
καρδίαν ὑψηλότερον ἐπαίρει.

δ'. Τότε ὁ φεταί, καὶ ὑπορήσῃ, θαυμάσει τε καὶ πλε
τωθήσεται ἡ καρδία αὐτῆς ἐν αὐτῇ, ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ κυρίου
μετ' αὐτῆς, καὶ αὐτὸς ἐαυτὸν εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς παντε
λῶς ἕως τῆς ἀκρῆς. ὅθεν ἔσται δουλοκτησία
ἄνθρωπος ὁ τῷ θεῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτοῦ ζητῶν, καὶ
ἐκ ἐπὶ ματαίᾳ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἄρῶν. οὗτος τὴν ἰσὺν
Ἀχαρισίαν λαμβάνων μεγάλης χάριτος τῆς θείας ἐ
νδόσεως ἀξιὸς λαοβάλλει, ὅπου οὐ τῇ ἰσθίας δουλείας καὶ
παραμυθίας, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων δουλεύει καὶ παρα
μυθίαν, τῇ τῷ θεῷ δόξης καὶ πρὸς λόγον ἔχει.

Κεφ. 15.

Ὅτι τὰς ἀνάγκας ἡμῶν τῇ Χρυσῇ δηλοῦσαι, καὶ τῇ
χάριτι ἀπ' αὐτῆς ὀφείλομεν.

Ἡ φωνὴ τοῦ μαθητοῦ.

α'. Ὡς ἡδύσε καὶ προσφιλέστατε κύριε, ὃν νυνὶ δου
λῶς ὅτι θυμῷ ὑποδύξασαι, σὺ γινώσκεις τῇ
ἐνδοκίμῃ καὶ ἀνάγκῃ μου, καὶ πάχῳ, ὃ πόσοις κακοῖς
καὶ ἡμαρτίαις παρεβλήθην. ὡς πολλὰ καὶ βαρύνον
μα, περᾶζομαι, ταραττομαι, καὶ μοιλιώομαι.
Θεραπεύας ἐνέκα προσέρχομαι σοι. πα
ράκαλε.

IMITATIONE

& subleuamine te deprecor. Ad
item loquor, cui manifesta sunt o-
mnia mea, & qui solus potes me per-
conolari, & adiuuare. Tu scis, quibus
bonis indigeo præ omnibus, & quàm pauper
sum in virtutibus.

2. Ecce, sto ante te pauper & nudus, gratiam
postulans, & misericordiam implorans. Refice
esurientem mendicum tuum, accende frigidita-
tem meam igne amoris tui, illumina cæcitatem
meam claritate præsentis lux. Verte mihi o-
mnia terrena in amaritudinem, omnia graui-
& contraria in patientiam, omnia infima &
creata in contemptum & obliuionem. Erige
cor meum ad te in cælum, & ne dimittas me
vagari super terram. Tu solus mihi ex hoc
iam dulcescas vsque in sæculum; quia tu solus
cibus & potus meus, amor meus, & gaudium me-
um, dulcedo mea & totum bonum meum.

3. Vtinam me totaliter ex tua præsentia ac-
cendas, comburas, & in te transmutes; vt vnus
tecum efficiar spiritus, per gratiam internæ vni-
onis, & liquefactionem ardentis amoris. Ne
patiaris me ieiunum & aridum à te recedere,
sed operare mecum misericorditer, sicut sapius
operatus es cum sanctis tuis mirabiliter. Quid
mirum, si totus ex te ignescerem, & in meipso
deficerem; cum tu sis ignis semper ardens, &
nunquam deficiens: amor corda purificans, &
intellectum illuminans?

CAP. XVII.

*De ardenti amore, & vehementi affectu
suscipiendi.*

ρέκλησιν ἢ κεφισμὸν διομα,
πάντα εἰδὼν, καὶ τὰ πάντα τὰ ἐντός καὶ
τὰ ἔξω μόνον με τελείως παρακαλεῖν καὶ βο-
μάνω. σὺ ἐπίστασαι, ὧν ἀγαθῶν χεῖρ ὡς ποιεῖ.
καὶ ὡς ἐνδεῆς τῶν ἀρετῶν ὑπαρχῶς.

β'. Ἰδοὺ, παρίσταμαι ἑμπαροδῆν σε πένης καὶ γυμ-
νὸν, τίω χάριν αἰτῶν καὶ τὸ ἔλεος ὀπκιλλῶν. ἀνάτρεφε
τὸν πεινῶντα πτωχὸν σε, ἀναπλε τίω ψυχρότητα με
τῷ πυρὶ τῆς ἀγάπης σε, φώτισον τὴν τυφλότητά με
τῇ λαμπρότητι τῆς παραστάσεώς σε. κτέπε μοι πάντα
ἐπίγεια εἰς πικρίαν, πάντα βαρύνει καὶ ἐναντία εἰς
ὑπομονὴν, πάντα τὰ κατὰ καὶ κτηνῶντα εἰς κατα-
φρήνησιν καὶ λήθην. ἐγείρει τὴν καρδίαν μου πρὸς σὲ εἰς
ἐρασμόν, καὶ μὴ ἔα με πλανᾶσθαι ἐπὶ τῇ γῆς. σὺ μόνος
μοι ἐκ τῶν γλυκερίων ἔως τῆς αἰῶνος, ὅπου σὺ μόνος
ἡ βρώσις καὶ πόσις μου, ἀγάπη μου, χαρά μου, ἡ ζωὴ
μου, καὶ πᾶν τὸ ἀγαθόν μου.

γ'. Εἶδε με πάντας τῇ παρουσίᾳ σε ἀνηπίους, κα-
τακτάς, καὶ εἰς σε μεταποιῶ, ἵνα ἐν πνεύματι μετὰ σε
ζήνωμεν, διὰ τῆς χάριτος τῆς ἐξουσίας, καὶ τῆς ἐλε-
σεως τῆς ἐμπύρου ἀγάπης. μὴ ἀπειρόμα με ἄσπετον καὶ ἐν-
ρὸν δὸς σε ἀπερχόμενοι, ἀλλ' ἐργάζου μετὰ με ἐλεει-
νῶς, καθάπερ πλεονέκεις μετὰ τῶν ἀγίων σε θαυ-
μασῶς ἐργάσαι. τί θαυμαστὸν, εἰ ὅλος ὁ κόσμος ἐκ πνευ-
ματος ἐν ἐμαυτῷ ἐνέλειπον, ἐπειδὴν σὺ ἦς πῦρ τὸ ἀεὶ
φάσθαι, καὶ μὴδέποτε ἐλλείπον, ἡ ἀγάπη τὰς καρδίας
καταρίζουσα, καὶ τὴν σύνεσιν φωτίζουσα;

Κεφ. ιζ'.

Περὶ τῆς ἐμπύρου ἀγάπης, καὶ δεινῆς ὀπιποθέσεως τῆς
ὑπερβυμῆς τῆς Χριστοῦ.

Η φωνὴ

IMITATIONE

IOX DISCIPULI.

Summa deuotione & ardenti amore, cum toto cordis affectu & seruire, desidero te Domine suscipere, quemadmodum multi sancti & deuote personæ, in communicando te desiderauerunt, qui tibi maximè in sanctitate uitæ placuerunt, & in ardentissima deuotione fuerunt. O Deus meus, amor æternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te suscipere cum vehementissimo desiderio & dignissima reuerentia, quam aliquis sanctorum uaquam habuit, & sentire potuit.

2. Et licet indignus sum omnia illa sentimenta deuotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, ac si omnia illa gratissima inflammata desideria solus haberem. Sed & quæcunque potest pia mens concipere & desiderare, hæc omnia tibi, cum summa ueneratione, ac intimo fauore, præbeo & offero. Nihil opto mihi reservare, sed me & omnia mea, tibi sponte & libentissimè immolare. Domine Deus meus, creator meus, & redemptor meus, cum tali affectu, reuerentia, laude & honore; cum tali gratitudine, dignitate & amore; cum tali fide, spe & puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit & desiderauit sanctissima mater tua, gloriosa uirgo Maria, quando Angelo euangelizanti sibi incarnationis mysterium, humiliter ac deuotè respondit: Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum uerbum tuum.

3. Et sicut beatus præcursor tuus, excellentissimus sanctorum Ioannes Baptista, in præsentia tua lætatur exulta-

CHRISTI LIB. II.

Η φωνὴ τῆς ματρὸς

Α. ΣΥΝ μεγίστῃ δουλαθείᾳ, καὶ ἔμπυρ-
 ὄλῃ ὁρμῇ καὶ ζήσῃ τῆς καρδίας ὅτι
 ὑποδέξαθαί σε, καὶ ὡς πολλοὶ ἀγίοι καὶ ὅλοι
 ἄνθρωποι κοινὰν ἔντες ἐπεπόθησάν σε, οἱ πῖνες τῇ
 ἀγιότητι σου ὥς μάλιστα ἀρέσαντε· τῆς ἐμπυράτος.
 δουλαθείας ἐπέτυχον. ὦ θεὶ μου, ἀγάπη ἀγία, ὅλον
 τὸ ἀγαθὸν με, μακαρίως ἀτειρε, ἐφίεμαι ὑποδέξα-
 θαι σε μετὰ δεινότητος ποθήσεως καὶ ἀξιώτατης δι-
 λαθείας, ὡς περ τῶν ἀγίων προτέειχεν, ἡ ἀφάδαυ ἐ-
 λυμένη.
 Β. Καὶ ὁ ἀνάξιος ἡρώμευ πάντα ἐκεῖνα ἀφάδαμα-
 κα τῆς δουλαθείας ἔχειν, ὅπως ὅλῳ τῇ καρδίας με-
 ὁρμῇ προσφέρω σοι, ὥσπερ ἂν εἰ πάντα ἐκεῖνα χαρι-
 ἔσταται καὶ ἔμπυρα ποθήματα μόνῳ ἔχοιμι. ἐπὶ δὲ
 καὶ πάντα, ὅσα ἡσυχίας νῦν συλλαμβάνειν καὶ ὅτι θυμὸν
 ὁρῶνται, ταῦτα πάντα σοὶ σὺν μεγίστῃ σεβάσματι,
 καὶ ἐνδοτάτῃ ζήσῃ παρέχω καὶ προσφέρω. μηδὲν μοι
 ἐφίεμαι τηρῆσαι, ἀλλ' ἐμὲ καὶ πάντα τὰ ἐμά ἐκείσεως
 καὶ ἀπομένους σοι προστεγκεῖν. κύριε ὁ θεός μου, κα-
 τὰς με καὶ λυτρωτὴς με, σὺν τοιαύτῃ διαθήσῃ, ἀφ' ἧς, ἐ-
 παύσῃ καὶ τιμῇ, σὺν τοιαύτῃ δουλαθείᾳ, ἀξίᾳ καὶ ἀγά-
 πῃ, σὺν τοιαύτῃ πίστει, ἐλπίδι, καὶ καθάρτητι ὅτι θυ-
 μῷ σήμερον σε ὑποδέχεσθαι, καὶ ἀπὸ σε ὑποδέξατο
 καὶ ἐπεθύμησεν ἡ ἀγιωτάτη μήτηρ σε ἡ ἐνδοξὸς παρθέ-
 νος Μαρία, ὡς τῷ ἀγγέλῳ τῷ θαλαλῆζομένῳ αὐτῇ τῷ
 τῷ σαρκώσεως μου ἔλεον, ταπεινῶς καὶ δουλαῶς ἀπεκρί-
 θη· ἰδοὺ, ἡ δέλη κυρίε, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σε.
 Γ. Καὶ ὡς ὁ μακάριος πρῶτος σε ὁ ἐξαρετῶς πα-
 τὴρ ἀγίων Ἰωάννης βαπτιστῆς, παρόντος σε γυνώσκωντος
 ἐσκήρτη.

DE IMITATIONE

gaudio spiritus sancti, dum adhuc
audereur visceribus: & postmodum
inter homines lesium ambulanti, val-
de humilians, deuoto cum affectu dicebat:
Amicus autem sponsi, qui stat, & audit eum,
gaudio gaudet propter vocem sponsi: sic & ego,
magnis & sacris desiderijs opto inflammari, &
tibi ex toto corde meipsum presentare. Vnde
& omnium deuotorum cordium iubilaciones,
ardentes affectus, mentales excessus, ac superna-
les illuminationes, & calicas visiones tibi offe-
ro & exhibeo, cum omnibus virtutibus & lau-
dibus, ab omni creatura in celo & in terra ce-
lebratis, & celebrandis, pro me & omnibus mi-
hi in oratione commendatis; quatenus ab om-
nibus dignè lauderis, & in perpetuum glori-
ficeris.

4. Accipe vota mea Domine Deus meus, & de-
sideria infinitæ laudationis, ac immensæ bene-
dictionis; quæ tibi, secundum multitudinem
ineffabilis magnitudinis tuæ, iure debentur.
Hæc tibi reddo, & reddere desidero per singu-
los dies & momenta temporum; atque ad red-
dendum mecum tibi gratias & laudes, omnes
celestes spiritus, & cunctos fideles tuos, precibus
& affectibus inuito & exoro.

5. Laudent te vniuersi populi, tribus, & lin-
guæ, & sanctum ac mellissimum nomen tuum,
cum summa iubilacione, & ardenti deuotione
magnificent. Et quicumque reuerenter ac de-
uotè altissimum sacramentum tuum celebrant,
& plena fide recipiunt, gratiam & misericordiã
apud te inuenire mereantur, & pro me peccatore
suppliciter exorent. Cumq; optata deuotione, ac
fruibilè

CHRISTI LIB. III.

ἐσκήρτισεν ὑπὸ χαρᾶς τῆ ἀγάπης π. 11.
 λία τῆς μητρὸς ἐπικλείθεις. εἶτα ο.
 Ἰησοῦν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀειπαύωντα, σφ.
 ταπεινῶν, ὁμιλοῦντα· ὁ δὲ φίλος τῷ γ.
 ἔσθως καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνήν.
 θυμῷ· ἔτι καὶ μεγάλη καὶ ἀγία ὁπθυμία ὅτι.
 θυμῷ ἀνάπλεστος, καὶ ἐξ ὅλης τῆ καρδίας ἐμμαντόν σου
 παραστήσας. ὅθεν καὶ πασῶν ὁμιλοῦν καρδιῶν ἀλα-
 λαγμῶς, ἀεικαίς ὁμιλῶν, νοεῖς ἐκστάσεις, τὴν τε ἀ-
 νωθεν φωνήν, καὶ ἐκείνην ὁμιλῶντα πρὸς σὺν
 παρέχω σοι, μετὰ πασῶν ἀρετῶν καὶ ἐπαύων ὑπὸ παν-
 τὸς κτίσματος ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑμνεύμενον καὶ
 ὑμνοῦντομένον, ὑπερέμω καὶ πάντων τῶν ἐμοὶ ἐν
 δόξῃ σου στεφάνων· ἵνα ὑπὸ πάντων ἀξίως ἐπαυνο-
 θῇ, καὶ εἰς αἰῶνα δοξαζῇ.
 δ'. Δίξας τὰς ἀρχάς μου, κύριε ὁ θεός μου, καὶ τὰς πε-
 νήσεις τῶν ἀπείρων ἀνέσεων, καὶ ἀμέτρητον ὁμιλῶντα, ἀπὸ
 σοι κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δωροδότης μεγέθους σου ἐν δόξῃ
 ὁφείλοντα. ταῦτά σοι δωροδότης, καὶ δωροδότης ὁπθυ-
 μῶν, καὶ ἐκείνην ἡμέραν καὶ ὅλην τὴν χρόνον, καὶ εἰς τὸ
 δωροδότην σοι μετ' ἐμῶν τὰς χάριτας καὶ ἐπαύων, πάν-
 τα τὰ οὐράνια πνεύματα, καὶ πάντα τὰ πνεύματα σου,
 δέόμενος καὶ ἐφείμενος· καλῶ καὶ ἀξίῳ.
 ε'. Ἐπαυνοῦν σοι πάντες οἱ λαοί, ἀφ' ὧν καὶ ὁ γλῶτ-
 τας, καὶ τὸ ἅγιον καὶ μελίρρην ὄνομά σου, μεγίστη ἀλα-
 λαγμῶν καὶ ἔσθης ὁμιλοῦντα μεγαλύνειαν. καὶ ὅσοι ἀν' αἰ-
 δεσίμῳ καὶ ὁμιλοῦντα τὸ ὑψηλότερον μυστήριόν σου τι-
 λίσωσι, καὶ πλήρει πίσει λάβωσι, τὴν χάριν καὶ τὸ εὖ·
 παρά σοι εὐρεῖν ἀξίωθῃν, καὶ ὑπερέμω ἀμαρτωλῶν
 ἐκτείνουσαι. ὅταν δὲ τῶν ὁπθυμῶν ὁμιλοῦντα καὶ
 ὁμιλοῦντα.

DE IMITATIONE

one, potiti fuerint, & bene consolati
re refecti, de sacra mensa celestis
ant, mei pauperis recordari dignentur.

CAP. XVIII.

*Quod homo non sit curiosus scrutator Sacra-
menti, sed humilis imitator Christi,
subdendo sensum suum sa-
cra fides.*

VOX DILECTI.

1. **C**Auendum est tibi à curiosa, & inutili per-
scrutatione huius profundissimi sacra-
menti, si non vis in dubitationis profundum
submergi. Qui scrutator est maiestatis, oppri-
metur à gloria. Plus valet Deus operari, quam
homo intelligere potest. Tolerabilis pia, & hu-
milis inquisitio veritatis, parata semper doceri,
& per sanas patrum sententias studens ambula-
re.

2. Beata simplicitas, quæ difficiles quæstio-
num relinquit vias, & plana ac firma pergit se-
mita mandatorum Dei. Multi deuotionem
perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt. Fi-
des à te exigitur, & sincera vita; non altitudo
intellectus, neque profunditas mysteriorum
Dei. Si non intelligis, ne accipis, quæ infra te
sunt, quomodo comprehendes, quæ supra te
sunt? Subdere Deo, & humilia sensum tuum
fidei, & dabitur tibi scientiæ lumen, prout tibi
fuerit utile ac necessarium.

3. Quidam grauius tentantur de fide & sa-
cramento, sed non est hoc ipsis impu-
tandum,

ΧΡΙΣΤ.

ὑπολαυστικῆς ἐνώσου.

τις κ' ὁκυμασῶς ἀπαρτιφύ.

πίστες ἀπέλθουσιν, ἐμὲ πῦ πένητος,

σφαι.

Κεφ. ιβ'.

Περὶ τῆ μὴ εἶναι τ' ἀνδρῶποι πολυπράγμον.

νητὴν τῆ μυστηρίου, ἀλλὰ ταπεινὸν μιμητὴν τῆ Χ,

εἰς, τ' νῦν αὐτῇ τῇ ἱερᾷ πίστει ὑποτάσσονται.

Η φωνὴ τῆ ἀγαπῆς.

Δ. Εἴ φεύγειν σε τ' ἀνέργον κ' ἀναφελῇ ἐξέτασθαι
τῆ βαθυτάτης μυστηρίου τέττε, εἰ μὴ θέλεις εἰς τὸ

τ' ὁπορίας βλάβος κατωποντίζεσθαι. ὁ τ' μαλακίτητος

ἐξερευνητῆς ὑπὸ τ' ὁλένης καταπιεσθήσεται. πλείον ὁ

θεὸς ἐργάζεσθαι οἷός τ' ἐσθαι, ἢ ὁ ἀνδρῶπος ἐννοεῖν δύνα-

ται. φορητός ἐστιν ἡ θεοσεβείας κ' ταπεινῇ ἐξερεύνησις τ'

ἀληθείας, ἐτοίμη εἶσα ἀεὶ διδάσκεισθαι, κ' ἐν ταῖς ταῦν

πατέρων ὑγιαγνύταις γνώμας πειραμένη ἀπειριτεῖν.

Ε'. Μακαρία ἡ ἀπλότης, ἡ τὰς χαλεπαὶς τ' ζητημά-

των ἐσθὲς κατωλείπασα, καὶ τῇ λείᾳ κ' βεβαίᾳ τρέψω

τ' ἐπιτολῶν τῆ θεῆς βαδίζουσα. πολλοὶ οἱ τὰ ὑψηλότερα

ἐξερευνῶν ἐδελέσαντες, τ' βλάβειαν ἀπώλεσαν. ἡ πί-

στις παρὰ σε ἀπαρτεῖται, κ' εἰλικρινὲς βίος, ἀλλ' ἐπὶ

ὑψος τ' συνέσεως, ἐδὲ τὸ βλάβος τ' μυστηρίων τῆ θεοῦ.

εἰ ἐ νοεῖς, ἐσθὲ χωρεῖς τὰ κρείττω σε, πῶς καταλήψῃ

τὰ αἶνα σε; ὑποτάγῃς τῇ θεῇ, κ' ταπεινώσῃ τὸν

νοῦν τῇ πίστει, κ' τὸ τῆς ὁπσιμῆς φῶς σοι ὁδοῖ-

σεται, καθὼς σοι αὐτὸν ἀφελίμον κ' ἀναγκαῖον γί-

νηται.

Ζ'. Εἰσι οὖν φειγῶς ἀπὲρ τῆς πίστεως κ' τῆ μυστηρίου

περιέχοντα, τῶν δ' οὐκ αὐτοῖς, ἀπὸ αὐτῶν ἡ χάρων δυνά-

μιάν.

DE IMITATIONE

potius inimico. Noli curare, noli
cum cogitationibus tuis, nec ad im-
diabolo dubitationes responde: sed
his Dei, cede sanctis eius & prophetis,
a te nequam inimicus. Sæpe multum
quod talia sustinet Dei seruus. Nam
infideles & peccatores non tentat, quos securè
iam possidet, fideles autem deuotos, varijs mo-
dis tentat & vexat.

4. Perge ergo cum simplici & indubitata fide,
& cum simplici reuerentia ad sacramentum ac-
cede. Et quicquid intelligere non vales, Deo
omnipotenti securè committe. Non fallit te
Deus; fallitur, qui sibi ipsi nimium credit. Gra-
ditur Deus cum simplicibus, reuelat se humili-
bus, dat intellectum paruulis. aperit sensum pu-
ris mentibus, & abscondit gratiam curiosis &
superbis. Ratio humana debilis est, & falli po-
test, fides autem vera, falli non potest.

5. Omnis ratio & naturalis inuestigatio, fidem
sequi debet, non præcedere, nec infringere. Nam
fides & amor ibi maximè præcellunt, & occultis
modis in hoc sanctissimo & superexcellentissi-
mo sacramento operantur. Deus æternus &
immensus, infinita quæ potentia, facit magna &
inscrutabilia in celo & in terra, nec est inuesti-
gatio mirabilium operum eius. Si talia essent
opera Dei, vt facile ab humana ratione ca-
perentur, non essent mirabilia,
nec ineffabilia di-
cenda.

F I N I S.

INDEX

ONE

Noli curare, nō
tuis, nec ad
responde: 1
ius & prophe
us. Szpe multu
dei seruus. Na
atat, quos sec
uotos, varijs n

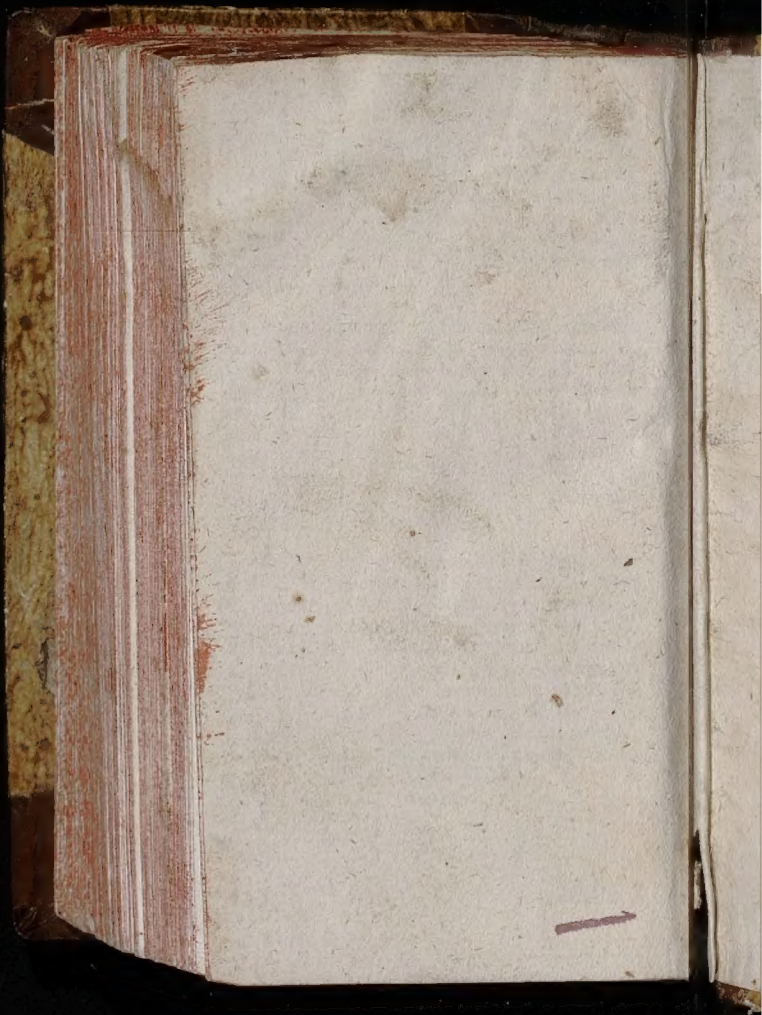
indubitata fi
sacramentum
non vales, D
Non fallit
dum credit. G
reuelat se ham
pperit sentum p
tiat curiosi c
est, & falli p
oreft.

uestigatio, fid
t infringere. Na
ellunt, & occu
superexcellent
Deus aternus
a, facit magna
a, nec est inue
us. Si talia esset
ana ratione ca
pirabilia,
di-

S.

INDEX

Biblioteka Jagiellońska

std/0029677

Henry
a. 1720
1720